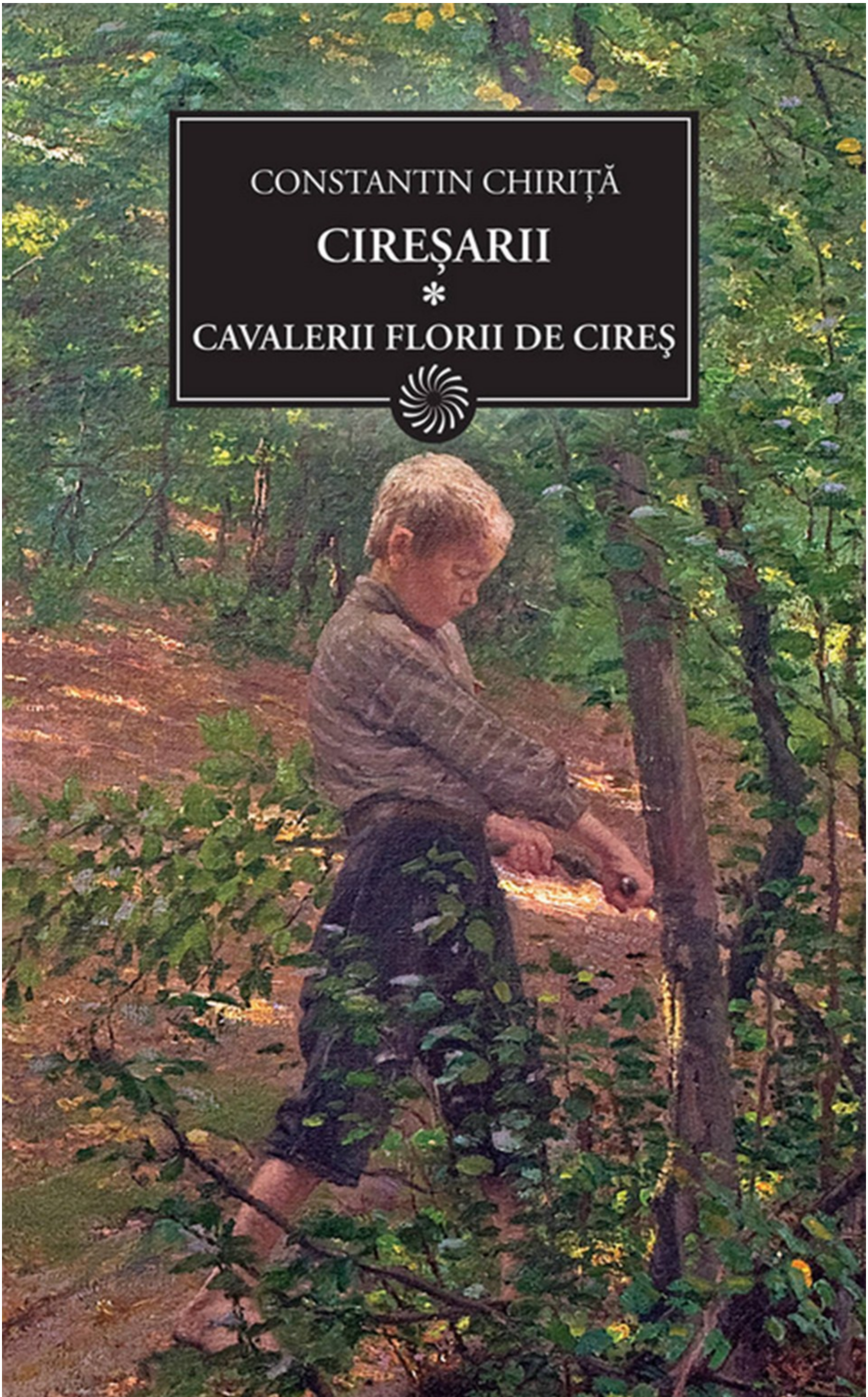
CONSTANTIN CHIRIȚĂ

CIREȘARII

*

CAVALERII FLORII DE CIREȘ

I. Cavalerii florii de cireş

Cuprins

Capitolul I

1

De aproape cincizeci de ani, orologiul cel mare din turnul şcolii supraveghea cu cadranele sale cele patru puncte cardinale; de aproape cincizeci de ani, acele sale enorme indicau fără greşeală ora exactă. Rareori, iarna, în timpul viscolelor, zăpada cotropitoare oprea mersul lor pe cadranul dinspre soare răsare, iar primăvara, hulubii sau ciorile sau alte zburătoare, în zbenguiala lor, grăbeau mersul vreunui minutar. Dar de fiecare dată, moş Timofte Păstrăvanu, paznicul şcolii, care-şi începuse meseria aceasta încă de pe vremea instalării marelui ornic, şi care, aşa cum spuneau elevii din clasele superioare, şi-o va încheia doar odată cu oprirea definitivă a ceasului, se urca în turn, scutura scripeţii uriaşi şi începea să învârtească o manivelă cât oiştea carului. După ce asculta câteva clipe tic-tacul tunător şi clătina din cap a încuviinţare, moş Timofte scotea de la brâu o cutie rotundă de metal, cândva strălucitoare, o cutie mare cât o farfurie, o proptea pe genunchi şi o pocnea cu pumnul în creştet. Ca la comandă, cutia lepăda un capac pentru a dezveli un cadran de ceas cu aceleaşi disciplinate cifre romane care împodobeau feţele orologiului din turn. Paznicul scruta cu atenţie ora exactă şi potrivea întocmai acele „Gângălăului”, pentru că aşa numea dânsul ceasul din turn. Odată treaba terminată, închidea cu câteva zdravene lovituri de pumn capacul „Ţângălăului”, pentru că aşa numea dânsul ceasul de la brâu. E de prisos să amintim că lanţul care purta dihania aceea de metal ar fi putut struni un cogeamite dulău ciobănesc. Apoi, în mers agale, bătrânul cobora scările, ieşea în curte, se oprea în mijlocul ei, citea cu voce tare ora exactă de pe ceasul din turn şi, dacă era în timpul lecţiilor, făcea iute o socoteală, tot cu voce tare, cam cât mai rămâne până la recreaţie. Şi chiar dacă mai rămâneau patruzeci de minute până când trebuia să sune clopoţelul, moş Timofte nu mai cerceta nici Gângălăul, nici Ţângălăul. Putea să fie împovărat de treburi, putea să fie asaltat de griji, la secunda exactă, clopoţelul suna, în mâna lui, sfârşitul orei.

N-am spune însă adevărul întreg, aşa cum ne-am propus, dacă n-am adăuga că erau totuşi câteva zile pe an în care moş Timofte nu mai respecta ora exactă. (O să ne ierte bătrânul această indiscreţie, mai ales că ea rotunjeşte adevărul; şi până acum n-am întâlnit un al doilea om care să fie în relaţii atât de cinstite şi de fidele cu adevărul ca moş Timofte.) Prin urmare, erau câteva zile pe an în care paznicul şcolii se afla în conflict cu ora exactă. Erau zilele de dinaintea vacanţei, ultimele zile de şcoală. În acele zile, de câte ori dădea semnalul de recreaţie, moş Timofte greşea cu regularitate. Suna clopoţelul cu câteva minute înainte de ora obişnuită. Vreo cinci-şase

directori foarte meticuloşi i-au făcut, la vremea lor, observaţii pentru această neregulă ciudată, dar moş Timofte s-a mulţumit să ridice din umeri şi să spună, cu o voce foarte calmă şi nepăsătoare, că în acele zile Gângălăul şi Ţângălăul nu se înţeleg şi pace: „Gângălăul se grăbeşte şi Ţângălăul e cuprins de lenevie, mă străduiesc şi eu să-i împac după priceperea mea sărmană. Dacă găsiţi dumneavoastră alt chip de a-i împăca...” Aici, moş Timofte îşi isprăvea vorba. Directorii îl priveau nedumeriţi, încercau să-şi închipuie cam cine poate fi „Gângălăul” şi cine poate fi „Ţângălăul”, şi, mergând din presupunere în presupunere, ajungeau la cu totul alte idei, uitându-l, până una-alta, pe moş Timofte şi meteahna lui. Aşa se făcea, că de câte ori era numit un nou director, în clădirea cea mare, cu etaj, de pe colina din nordul oraşului, se discutau două lucruri de seamă. În adunarea generală a şcolii se vorbea mai ales despre vechimea liceului care străbătuse viteaz un veac întreg şi înainta la fel de viteaz prin altul, atingându-i sfertul, iar în cancelarie, între profesori şi noul director, se vorbea despre obiceiul neschimbat al lui moş Timofte de a dărui elevilor, în ultimele zile de şcoală, câteva minute în plus în fiecare recreaţie. Profesorii îşi înclinau capul ca în faţa unui decret vechi şi inviolabil, dar de fapt se gândeau, sau chiar îşi aminteau agitaţia şi nerăbdarea elevilor în acele zile... şi îl lăsau pe moş Timofte în obiceiurile lui de demult.

Altminteri, moş Timofte era omul cel mai corect şi mai cinstit care se pomenise pe acele meleaguri. În cei cincizeci de ani de când deretica prin şcoală nu lipsise şi nu întârziase niciodată de la slujba lui. De aceea pramatiile şi chiulangii nu-l aveau deloc la inimă. Pe cei care fugeau de la ore îi dibuia în orice ascunziş, oricât de iscusit ar fi fost ales, ceea ce nu era deloc uşor pentru că atât curtea, cât mai ales grădina şcolii, nesfârşită, ca orice spaţiu al amintirilor din copilărie, şi plină de pomi, de copaci uriaşi cu scorburi înfricoşătoare, de tufişuri, de tot felul de clădiri şi ziduri cărora nu li se prea ghicea rostul, ofereau ascunzişuri cu duiumul. Îi dibuia oriunde pe chiulangii şi-i scotea de chică la lumină, îi zgâlţâia rău şi-i ocăra năprasnic cu vorbele. În acele momente puteai să afli de la dânsul toţi oamenii de seamă pe care îi dăduse şcoala de-a lungul generaţiilor, dascăli, profesori, scriitori, artişti, savanţi, „oameni care au înţeles că şcoala este un cuib în care înveţi să te înalţi în văzduh, nu o mocirlă în care învaţă să se târască jigănii urâcioase”. Şi amintea numele de tristă celebritate ale unor borfaşi „care au început tot aşa ca voi, înşelând şcoala, ca apoi să-şi înşele părinţii, prietenii şi ţara”. Burzuluit, moş Timofte îşi freca apoi barba ascuţită, scuipa chiştocul de multă vreme stins şi-l apăsa furios cu călcâiul bocancului. Vocea parcă-i îngheţa. Orele care urmau erau ore grele, de parcă s-ar fi abătut nu ştiu ce aspre necazuri asupra lui. Nu-şi mai găsea locul, umbla fără rost şi

bombănea fără încetare, şi nici chiar protejaţii lui nu puteau să-l îmbuneze. Numai dacă vreunul dintre chiulangiii scoşi la lumină venea la el să-şi ceară iertare, fără cea mai mică urmă de prefăcătorie, numai atunci se schimba moş Timofte. „Apoi de... bodogănea bătrânul, nu-i rău... dar numai vorbele nu ajung...” cam atât spunea el, şi încă încruntat îşi găsea imediat ceva important de făcut. Inima însă îi bătea cu putere şi nu rareori încruntătura privirilor lui ascundea lacrimi de bucurie. Se puneau pe socoteala lui moş Timofte nu puţine întâmplări asemănătoare, care avuseseră un rol binefăcător în viaţa unor oameni cu care se mândrea şcoala.

Mare lucru era însă când ţinea moş Timofte la cineva. Erau elevi, protejaţii lui, cărora le-ar fi deschis la orice oră din zi şi din noapte sălile de clasă, de laborator, sala de gimnastică, chiar dacă ar fi trebuit să trudească apoi ore întregi pentru a rândui lucrurile ca mai înainte. Câteodată intervenea cu sfaturile sale foarte chibzuite chiar în conflictele tăcute dintre profesori şi elevi, mai ales atunci când anumiţi elevi timizi, speriaţi cădeau în dizgraţia unui profesor. Grozav se pricepea bătrânul să culeagă asemenea „cazuri” şi ştia ca nimeni altul să deschidă inima puştilor înfricoşaţi, şi la fel de bine ştia să se facă ascultat de profesorii în pricină, îndreptând astfel, cu iscusinţa lui cinstită, situaţii care ar fi durat până la sfârşitul şcolii. Mai circula printre elevi vorba că, în anumite cazuri, cererile de reexaminare la vreun obiect erau mai sigur aprobate dacă se adresau verbal lui moş Timofte decât în scris direcţiunii.

Dar, pentru a te bucura de preţuirea şi ajutorul lui moş Timofte, trebuia să fii un elev de „prima mână”, ce mai! un model între modele. Şi dacă moşul te trecea printre protejaţii lui şi se întâmpla să ai vreun conflict cu pedagogii, îţi anticipa viitorul în faţa lor cu o siguranţă nemaipomenită. Era de ajuns să dea două, trei exemple de oameni mari care fuseseră cândva în situaţii asemănătoare, cu acel belşug de amănunte al sincerităţii şi nădejdii, şi profesorii începeau să privească altfel lucrurile şi să-şi cam schimbe părerile. Pentru că bătrânul vorbea deschis, adevărat, privea drept în ochi şi se pare că nu greşise niciodată când luase apărarea cuiva.

În anul în care începe povestirea noastră, moş Timofte îşi avea, ca întotdeauna, protejaţi şi nesuferiţi. De bună seamă că numai întâmplarea hotărâse ca principalii săi favoriţi să fie nişte elevi dintr-a opta, care locuiau cu toţii în cartierul Cireşului şi pe care se obişnuise să-i numească „Cireşarii”. Şi tot întâmplarea făcuse ca printre „urâcioşi”, poate chiar în fruntea lor, să se afle doi şmecheri, tot dintr-a opta, pe care îi prinsese într-o dimineaţă ascunşi într-un şanţ acoperit de bălării, în timp ce colegii lor participau cu tot sufletul la ora de geologie. N-am putea spune însă adevărul întreg dacă n-am destăinui, de la bun început, că elevul pe care moş Timofte îl iubea cel

mai mult, primul dintre favoriţii lui, era un prichindel dintr-a cincea, un şmecher fără seamăn în toată şcoala, poate chiar în istoria şcolii, dar căruia bătrânul nu-i arătase niciodată pe faţă dragostea. Mai degrabă îl muştruluia pentru năzbâtiile şi şotiile sale; niciodată nu-l alintase, nici măcar în glumă, cum făcea cu ceilalţi elevi la care ţinea. Dacă în cei cincizeci de ani de slujbă moş Timofte n-ar mai fi întâlnit un caz asemănător, dacă nu i s-ar mai fi întâmplat, cu vreo treizeci şi cinci de ani în urmă, să-i ticăie inima pentru un puşti nebunatic, care la fiecare pas făcea o năzdrăvănie, care în fiecare frază rostită strecura un ghimpe şi care acum era unul dintre oamenii de mare faimă ai ţării, e mai mult ca sigur că prichindelul cel şmecher, blond şi ciufulit, ar fi intrat în gloata nesuferiţilor. Dar cum moşneagul avea o memorie precisă a cazurilor şi un simţ al comparaţiei şi previziunii care nu dădea greş, s-a lăsat cu bună ştiinţă subjugat de apariţia veselă şi cuceritoare a lui Tic, trecându-l în rândul favoriţilor. Adică i-a acordat în sinea lui un mare viitor.

Tic n-avea însă de unde să ştie aceasta şi de câte ori trecea pe lângă moş Timofte, dacă nu-şi ducea mâna la nas pentru a flutura din degete, atunci trăgea după sine un dulău imaginar, prins de un lanţ gros, pe care-l întreba chiar în clipa când trecea prin faţa gheretei bătrânului paznic:

– Cuţu, cuţu, Ţângulică, ia spune-mi din coadă cât e ceasul?!…

Elevii cei mici râdeau de se prăpădeau, moş Timofte se încrunta şi ameninţa teribil cu degetul, dar Tic, nedumerit, făcea sforţări cumplite (hm!) pentru a afla cauza veseliei din jur. Într-atâta se obişnuise Tic cu această şotie nevinovată, încât înscenase o a doua ceremonie de botez, adăugând numele de Ţângulică lui Ţombi, căţelul lui credincios pe care voia să-l facă celebru. Se chinuia ca un drac să-l înveţe diviziunea timpului şi citirea orelor după mersul soarelui. Dar pentru ca noul nume să nu rămână o simplă adăugire, sortită unei uitări timpurii, şi pentru că se credea persecutat de moş Timofte, prichindelul a hotărât să folosească numele de Ţângulică atunci când căţelul trebuia certat, adică atunci când îl descoperea în roluri negative, şi numele de Ţombi când căţelul trebuia alintat sau când merita să fie încurajat, adică atunci când interpreta roluri pozitive. A făcut Tic multe repetiţii până să ajungă să spună automat fraze de genul acesta:

– Jigodie scârboasă, mizerabile, Ţângulică afurisit, unde mi-ai ascuns gheata? Marş în cuşcă, Ţângulică! Marş!

– Bravo, Ţombi! Bravo! A doua oară să-i jupoi toată blana, numai coada să i-o laşi, ca să am de ce să-l trag…

În ciuda acestor aparenţe, Tic ţinea la moş Timofte, ba în adâncul sufletului îl iubea chiar foarte mult. Îl strâmba el, îi imita vocea şi strănutul, îi flutura mereu din degete, dar cine altul îi strecura în

gheretă, pe neobservate, într-o anumită zi a săptămânii, o portocală învelită frumos în hârtie roşie, mătăsoasă? Printr-o întâmplare foarte norocoasă, aflase puştiul că nimic nu-i place mai mult bătrânului paznic decât portocalele şi se făcea luntre şi punte pentru a avea întotdeauna un fruct portocaliu gata de sacrificiu.

După cum se vede, nici bătrânul, nici puştiul nu aveau curajul să-şi dea pe faţă dragostea pe care în adâncul sufletului şi-o purtau. Ceea ce li se întâmpla amândurora cam pentru prima dată în viaţă.

2

Moş Timofte scutură îndelung clopoţelul. La drept vorbind, ceea ce se ascundea sub această denumire era o talangă cât toate zilele, care n-ar fi făcut cine ştie ce notă discordantă în clopotniţa atât de cutreierată de elevi, lilieci şi cucuvele, a bisericii Sfântul Dumitru, de peste drum de şcoală. Nu era un simplu obicei, ci o adevărată plăcere pentru moş Timofte întâlnirea repetată, regulată şi sonoră cu obiectul care dădea semnalul de recreaţie, şi n-ar fi folosit pentru nimic în lume soneriile de multă vreme instalate în şcoală. Ţârâitul lor impersonal, mecanic, uniform n-avea niciun farmec pentru bătrân. Mai degrabă ar fi perindat coridoarele liceului sunând la uşa fiecărei clase decât să apese butoanele acelea mărunte de lângă cancelarie, care nu puteau transmite niciodată emoţii sau cântece, cum făcea clopoţelul în mâna lui. Şi mai era şi un ceas electric instalat chiar deasupra butoanelor care l-ar fi enervat crunt pe bătrân dacă şi-ar fi însuşit acest stil modern de semnalizare a recreaţiilor. Ar fi avut impresia că se află sub controlul ceasului, el care de cincizeci de ani meşterea fără greş huiduma metalică din turn. De aceea, nici după ce agită a doua oară clopoţelul nu-şi aruncă privirile spre ceasul electric. Dacă ar fi făcut însă altcineva gestul acesta, ar fi descoperit cu uimire că mai erau aproape cinci minute până la pauză. Şi fiindcă era primul semnal de recreaţie mărită din acel an, însemna, în graiul original al lui moş Timofte, că până la vacanţa mare mai rămăseseră câteva zile. „Da!” îşi spuse bătrânul şi scutură pentru a treia şi ultima oară talanga, împrăştiind un sunet curios, parcă străbătut de note duioase. După ce aşeză clopoţelul la locul lui, coborî pe scara largă de piatră care lega clădirea de curtea mare a şcolii. Ajuns pe ultima treaptă, se postă ca o santinelă lângă leul de bronz din dreapta şi aşteptă câteva clipe. Tresări la auzul uşii care se deschidea, îşi aţinti ochii într-acolo, urmări cu privirea mogâldeaţa care se prăvălea pe trepte, şi, cu un zâmbet de mulţumire, moşul făcu cale întoarsă, poposind undeva lângă cancelarie. Nu se înşelase nici de astă dată. Primul elev care ajunsese în curte, primul elev care atacase recreaţia era, bineînţeles, Tic.

Da, da! Tic fu primul care, cu un chiot ascuţit, străpunse tăcerea întinsă a curţii şi anunţă cavalcada sonoră a pauzei. Câteva clipe mai

târziu, curtea imensă, străjuită de plopi şi castani, cu şirurile lungi de bănci simple, fără spetează – sute de metri de bănci aşezate în soare –, cu spaţii nesfârşite care puteau adăposti zece meciuri simultane de fotbal, cu alte bănci, mici, izolate, făcute din bârne groase prinse în cuie de lemn, răspândite ici-colo, la umbra deasă a castanilor – teritoriu ocupat numai de elevii mari –, curtea imensă a şcolii se lăsă cucerită, în numai câteva clipe, de avalanşa ţipătoare şi colorată a elevilor. Se formară grupuri, se reluară jocurile întrerupte cu o zi înainte sau începură altele noi, pe clase, pe grupe, pe şiruri de bănci, un talmeş-balmeş asurzitor, dar atât de sigur şi de precis împărţit, în care fiecare elev îşi avea locul: curse de cai, lapte gros, cincizeci de metri plat, sărituri, oină, echilibristică, urmăriri, evadări, scâncete, râsete, ţipete, aplauze, strâmbături, lecţii repetate, taine, fotbal, laude, rugăminţi, sandvişuri, fotbal, ocheade, provocări şi iar fotbal. Dar erau şi teritorii ocupate de cei mari, care repetau pentru examene sau se plimbau preocupaţi, cu mâinile la spate, comentând sezonul sportiv sau ultimele filme şi manifestându-şi din când în când dispreţul faţă de cei mici, care le asurzeau urechile cu zgomotele şi ţopăiala lor. Puştii scoteau însă pe furiş limba după ei, fără să le treacă prin cap că după câţiva ani vor face aceleaşi gesturi de uimire şi dispreţ; şi neînchipuindu-şi aceasta, şi pentru a le face în ciudă celor mari, îşi împrospătau mereu joaca şi zbenguiala cu alte torente de ţipete, pe care le dirijau ca pe nişte canonade spre teritoriile liniştite de la umbra castanilor.

Undeva în curte, pe unul dintre terenurile de fotbal improvizate la repezeală şi delimitate de trupurile spectatorilor, se trăgea la o poartă. Îşi încercau pe rând norocul fotbaliştii din clasele de mijloc. Şuturi plasate, sau bombe fulgerătoare, luau direcţia porţii făcută ca întotdeauna din haine, şepci, pietre şi pulovere. Portarul, un elev dintr-a opta, nu lăsa nicio minge să treacă prin spaţiul apărat de el. Chiar când Tic, singurul dintre cei mici care nu era privit ca un intrus acolo, din motive ce se vor descoperi mai târziu, se repezi ca un bolid spre minge, prefăcându-se că va trage cu toată puterea în stânga, dar de fapt împingând-o plasat spre colţul din dreapta, la gaura de şoarece, portarul nu-şi pierdu cumpătul şi opri mingea, cum s-ar spune în termeni sportivi banali, chiar pe linia porţii. Înciudat, nefericitul concurent scoase o limbă uriaşă pe care i-o arătă în toată splendoarea ei portarului, şi, bineînţeles, dezamăgit de insucces, îşi coti paşii iuţi în altă direcţie. După el se ţinea, parcă urmărind o lecţie vie, sau supunându-se unui obicei demult statornicit, o droaie de puşti.

– Bă, Tic, ce apără azi Sergiu! Pun pariu, să mor eu, că nu-l găureşti!

Tic îl privi de sus, cu dispreţ nedeghizat, pe piciul îndrăzneţ, şi se

hotărî să-l pună imediat la punct:

– Eu? Pe Sergiu?!… Ha! Ha!… Te-aş lăsa gol, mă, auzi? Te-aş lăsa ca planşa de la anatomie, dacă mi-aş pune mintea cu tine. Şi pielea ţi-aş lua-o… Dacă n-aş fi elev, aş juca astăzi în naţională…

– Daaaa! Las' că ştiu eu… Te lauzi. Află de la mine că azi nu-l găureşte nimeni pe Sergiu. Ţii pariul?

– Ai tu noroc că mie nu-mi plac oamenii săraci, adică oamenii sărăciţi… Altfel aş paria imediat.

Mâna lui Tic se îndrepta ameninţătoare spre nasul bravului amator de pariuri, dar mişcarea se opri brusc în aer, derutându-l şi mai rău pe admiratorul lui Sergiu. Privirile lui Tic descoperiseră ceva în zona aparatelor de gimnastică, mai bine zis descoperiseră pe cineva acolo: un vlăjgan care se întrecea în acrobaţii. Temerarul solitar n-avea mai mult de şaisprezece ani, dar statura lui, şi mai ales braţele sale goale care se prefăceau în zeci de muşchi impresionanţi, ca nişte coarde de oţel, la fiecare mişcare dovedeau o forţă şi o elasticitate puţin obişnuite. Droaia lui Tic îşi urmă cu fidelitate şeful, copiindu-i întocmai mersul şi atitudinea. Mişcându-se lent, cu gâturile strâmbe şi privirile fixate într-o singură direcţie, prichindeii păreau că oficiază un ritual cu totul misterios şi necunoscut. Mai era şi cadenţa paşilor, şi mai ales tăcerea uluitoare a celei mai guralive şi mai nebunatice cete din şcoală.

Tăcerea era deplină şi în zona aparatelor de gimnastică. Spectatorii, mari şi mici, urmăreau cu sufletul la gură ceea ce se petrecea deasupra capetelor lor. Vlăjganul se căţărase pe o frânghie fără noduri, şi fără ajutorul picioarelor, cum înregistră foarte prompt Tic, sus, pe bârna de care erau prinse aparatele, şi de acolo, printr-un salt uşor, o jumătate de salt mortal, în văzduh, cum notase Tic, se agăţase de un cablu gros de sârmă, care traversa, inutil, la cinci metri înălţime, toată curtea şcolii. Apoi, foarte liniştit şi zâmbind cuiva din văzduh, îşi găsi în câteva secunde o poziţie ideală de odihnă.

– Îl vedeţi, mă! se răsti Tic la prichindeii înfioraţi din jur. Ăsta-i Ursu, colegul soră-mii şi cel mai bun prieten al meu. Lucrăm amândoi la bară. Dacă ne-aţi vedea cum facem amândoi gigantica şi salturile mortale… Asta-i un fleac.

– Ia nu te mai lăuda, mă piţigoiule, îl apostrofă pe neaşteptate un slăbănog lung şi deşirat, cu nasul ca o pătlăgică. Până la urmă te pomeneşti că ajungi şi acrobat la circ.

Insulta slăbănogului, rostită chiar în faţa prichindeilor, îl amuţi pe Tic şi-l lăsă o clipă cu gura căscată. Din fericire, slăbănogul porni imediat după alte victime pe care le culegea numai din cetele celor mici, aşa că nu-l auzi pe Tic cum îşi dăscălea însoţitorii:

– Bă, dacă vă întreabă la naturale cum se cheamă pasărea aceea tâmpită care dă tot timpul din coadă, să spuneţi că se numeşte

codobatură sau Pompilică...

Ciufuliciul nu reuşi să-şi ducă până la capăt răzbunarea verbală, cumplită în intenţia ei, din simplul motiv că prietenul lui cel mai bun, acel vlăjgan căruia îi spunea Ursu, începu o nouă mişcare, acolo sus, deasupra capetelor lor. Se lansase într-o cursă rapidă, a cărei ciudăţenie nu consta numai din faptul că se făcea pe un cablu, cu ajutorul mâinilor, ci mai ales pentru că fiecare mişcare de înaintare se făcea prin întoarceri, şi la fiecare întoarcere trupul se sprijinea într-o singură mână, ceea ce, să recunoaştem, nu era chiar în puterea oricui. Când distanţa dintre cablu şi bârna aparatelor ajunse la vreo patru-cinci metri, vlăjganul făcu pe neaşteptate o semigigantică, adică o pendulare lungă, şi îşi dădu drumul în văzduh. Printre buzele deschise ale spectatorilor răzbătu un ţipăt, un început de ţipăt, pentru că fu retezat într-o clipită, atunci când braţele acrobatului se încolăciră sigure pe una din frânghiile de pe bârnă, transformându-i trupul într-o pendulă ordonată.

– Ei, bă! se repezi Tic la bravul amator de pariuri. Nu mai spui nimic? Acum să te văd!... Arată-mi tu altul, în afară de mine şi de Ursu, care să facă figura asta. Nici nu ştii cum se cheamă figura, mă găgăuţă. Zborul Liliacului, auzi, tu?!

Piciul era însă atât de înspăimântat de ceea ce văzuse, că nu tălmăci pe de-a-ntregul spusele lui Tic. Şi cum spaima are de multe ori o mare putere de convingere, piciul crezu cel puţin jumătate din lauda colegului său.

– Uite, dacă vrei, continuă Tic, într-o clipă sunt lângă Ursu. Ce, crezi că mi-e frică?

Nu într-o clipă, dar în câteva clipe, Tic fu într-adevăr lângă Ursu. Nu pentru ca să repete figura acestuia, ci pentru că un băiat brunet şi rotofei se apucase să zgâlţâie frânghia de care se agăţase Ursu şi-i făcuse semn să coboare. Vlăjganul alunecă spre pământ cu atâta iuţeală, că aproape toţi spectatorii îşi imaginară un accident. Unul singur se lăsă condus de inspiraţie subită şi se strecură ca o nevăstuică lângă Ursu. Nu putea fi altcineva decât Tic. Inspiraţia lui se dovedi norocoasă. Ciufuliciul blond şi cârn mai avu timp să audă o parte din cuvintele pe care Dan, băiatul cel oacheş şi rotofei, i le şopti tainic acrobatului victorios.

– ... Ne cheamă Victor. Sub castanul de lângă cişmea. Tu du-te repede şi anunţă fetele.

Îndemnul lui Dan îl transformă pe Ursu într-un fulger, iar pe Tic într-un fel de fulgeraş, dacă se poate spune aşa. Pe potecile deschise la iuţeală, printre spectatorii zăpăciţi de goana de bolid a vlăjganului, se strecura triumfător şi Tic. Iar când trecură amândoi ca nişte rachete prin mijlocul terenului de fotbal apărat de fenomenalul Sergiu, se întâmplă că mingea, scăpată de cine ştie cine, venea chiar în

întâmpinarea lui Tic. Prichindelul, în zodia celor mai bune inspiraţii, expedie, în plină goană, un şut năprasnic spre poartă, pe care Sergiu nici nu-l văzu. Doar îl auzi şuierându-i pe lângă ureche. Şi dintr-odată, dându-şi seama de marea lui faptă, Tic se opri într-un urlet de bucurie, uitând cu totul de Ursu. Aruncă mai întâi o privire dispreţuitoare spre Sergiu, apoi trecu în revistă întreaga asistenţă, absolut uluită de întâmplare, în căutarea bravului amator de pariuri. Tic era hotărât, dacă nu să-l dezbrace de tot pe îndrăzneţul prichindel, măcar ciorapii să i-i scoată din picioare. Ceea ce în limbajul său original însemna să-l descalţe şi de pantofi, pentru că nu văd cine ar izbuti să-i scoată cuiva ciorapii fără să-i atingă şi încălţămintea.

– Doamne, ce gol mare am băgat! se pomeni Tic lăudându-se. Le-am cam rupt gura la toţi. Ia zi-i, mă planşă de anatomie! Tot mai crezi că mă laud? Uită-te la Sergiu.

Înciudat şi parcă ameţit de o lovitură primită în ceafă, Sergiu părăsea poarta. Aşa îşi închipuia Tic, dar era numai jumătate din adevăr. Cealaltă jumătate consta în chemarea misterioasă pe care i-o adresase băietanul acela lung şi deşirat căruia Tic îi scornise o nouă poreclă: codobatură.

– Iar se-adună cireşarii. Ce facem, Sergiule?

Cel întrebat rămase doar o clipă în cumpănă. Îi răspunse imediat lui Pompilică:

– Eu mă învârtesc pe aici, iar tu… Unde se-adună?

– La locul lor, sub castan, lângă cişmea.

– Formidabil!… Cum, tot n-ai înţeles? Ei sub castan… iar tu în castan, blegule. Arde-o!

3

Ursu îşi opri goana brusc, printr-o frânare atât de hotărâtă, că era cât pe-aci să se dea de-a berbeleacul. În faţa lui, pe o bancă retrasă la umbra castanilor, îl priveau cu ochi mari, uimiţi, două fete. Una brunetă, aproape palidă, cu cozi lungi atârnându-i pe piept, cu ochi visători şi mişcări lente, desprinse parcă din vis; cealaltă blondă, cu părul scurt, tuns băieţeşte, cu ochi iscoditori, cu mişcări scurte, sigure, care se vor foarte convingătoare, cu ceva aspru în voce şi-n atitudine, spre deosebire de duioşia pe care o emana prietena ei. Fiecare părea contrastul celeilalte, aceasta la prima vedere.

Fata blondă, care răspundea la numele de Lucia, îl cercetă sever pe mesagerul tăcut:

– Parcă te-ar fi revărsat un ciclon din mările Japoniei. Ce s-a întâmplat?

Ursu îi evită privirea. Puţintel stingherit, bolborosi câteva cuvinte:

– Dan mi-a spus că Victor are, în sfârşit, harta…

Amândouă fetele tresăriră în acelaşi timp. Maria, fata negricioasă, cu cozi lungi şi lucioase, sări sprintenă de pe bancă, dar reverenţa

care-i continua mişcarea şi care n-avea nicio destinaţie părea lentă, obosită:

– Harta! şi cuvântul o trezi din visul de o clipă. Lucia! Îţi dai seama?

Lucia îşi schimbă dintr-o dată atitudinea. Deveni rigidă, pedantă, ca o profesoară nesigură:

– Ascultaţi-mă o clipă şi nu vă pierdeţi cumpătul. Eu mă voi ocupa de terţiar. Singură şi foarte repede îl voi pune la punct. Cuaternarul... dacă n-aveţi nimic împotrivă... ar putea să fie copiat de Dan.

Nedumerită, Maria încercă un protest:

– Lucia! Nu înţelegi că...

– Ba înţeleg foarte limpede. Eu cred că tu nu înţelegi. Îţi pierzi prea repede firea. Uite, ca să scap de orice teamă, îţi făgăduiesc c-o să-l ajut eu pe Ursu, dacă va mai fi nevoie, bineînţeles. Harta cuaternarului e destul de bine reprodusă în manual. Sergiule! N-ai manualul la tine?

Rostind ultimele cuvinte, Lucia îşi întoarse, cu o mişcare firească, aproape leneşă, capul într-o anumită direcţie. Acolo, pe un colţ de bancă, ascuns privirilor de trunchiul unui plop nesfârşit, Sergiu citea de zor dintr-o carte, sau, aşa cum pricepură imediat cei trei cireşari, se prefăcea că e cufundat în lectură. Furios că fusese prea repede descoperit, spionul nenorocos se răsti la ei.

– N-am niciun manual şi, chiar dacă aş avea, nu vi l-aş da, tocilarilor. Asta-i!

Când silueta lui Sergiu dispăru într-un grup de elevi, Lucia începu să-şi dojenească prietenii:

– Ne-am înţeles de atâtea ori să fim mai atenţi când discutăm despre expediţie. Nu v-aţi dat seama că Sergiu şi ceilalţi din grupul lui ne urmăresc pas cu pas? Dacă nu suntem în stare să ne ferim de nătângii ăştia, atunci mai bine să dăm planul pe faţă într-o adunare a clasei.

Ursu şi Maria îşi plecară privirile ca doi vinovaţi. Mai mult pentru sine, Maria întrebă în şoaptă:

– Oare a auzit ceva? Eu nu cred...

Nemulţumirea n-o părăsise încă pe Lucia. Ea avea un principiu cu care se străduia să-i obişnuiască şi pe ceilalţi: a păstra secretul unui lucru nu înseamnă a învălui acel lucru în mister. Procedând astfel nu faci altceva decât să atragi atenţia către ceva care are şanse să rămână neobservat. Cel mai bun sistem de a păstra o taină, susţinea Lucia, e acela de a nu da nicio importanţă obiectivului care constituie taina, de a-l trata asemenea tuturor lucrurilor banale şi cotidiene. De câte ori discutau această problemă, şi ocaziile de a o discuta nu erau foarte rare, ea amintea, fără să obosească sau să se plictisească, o povestire a lui Poe, care o impresionase atât de mult încât îi sugerase principiul. Era vorba în acea povestire de dispariţia unui document

important, pe care poliţia îl căuta cu tenacitate cumplită, mai ales că ştia şi camera în care se afla ascuns documentul. Şi cu toate acestea, deşi cercetase cu lupa, cu acul şi sunetul fiecare centimetru pătrat al încăperii-ascunziş, nimeni nu reuşea să descopere documentul. Pentru că se afla, în văzul tuturor, într-un plic, aruncat parcă la întâmplare, în cutia cu corespondenţă. Lucia dezvoltase ideea, susţinând că documentul ar fi fost la fel de bine păzit, poate chiar mai bine, dacă ar fi fost aruncat în coşul de hârtii. Iată de unde şi cum apăruse principiul, supranumit între cireşari „secretul Luciei”, care, rezumat în câteva cuvinte, suna cam astfel: un secret are cele mai mari şanse să rămână secret dacă nu e considerat secret.

Iată de ce Lucia crezu că e cazul să mai adauge câteva cuvinte prietenilor ei:

– E de-ajuns să rosteşti câteva vorbe în şoaptă, şi imediat cei din jur ciulesc urechile. Să discutăm planul nostru închipuindu-ne că am vorbi despre examene.

La îndemnul Luciei, Ursu luă o înfăţişare atât de voit nepăsătoare, apoi căută un zâmbet atât de caraghios, încât amândouă fetele izbucniră în hohote de râs.

– Ne întâlnim sub castanul nostru, spuse Ursu, hlizindu-se mai departe. Lângă cişmea. Dispoziţie de la Victor.

Contrastul dintre schimonoseala feţii şi vorbele rostite de Ursu era absolut inimitabil. Petrecut pe o scenă, momentul ar fi provocat, prin râs, zeci de fracturi ale maxilarelor, ale sternului şi nenumărate încurcături de intestine. Ceea ce o făcu pe Lucia să anunţe sentenţios:

– Teodoru Teodor – Ursu! Nota doi!

Teodoru Teodor, vlăjganul poreclit pe bună dreptate Ursu, din cauza forţei sale care-i depăşea cu mult vârsta, privi buimac spre cele două fete care porniseră, într-o conversaţie evident banală, spre locul de întâlnire a cireşarilor. În neputinţă de a afla pricina neaşteptatei lor transformări, nu găsi ceva mai bun de făcut decât să le urmeze, cu mâinile în buzunare şi cu privirile aţintite undeva pe cer, ceea ce îndemnă, într-o clipită, zeci de elevi să caute şi ei taina nevăzută de pe bolta albastră.

– Unde-i, mă?

– Am pierdut-o…

– Ce-ai pierdut?

– Nu ştiu…

– Uite-l! Acolo, deasupra plopului. Iar s-a dus…

Zeci, sute de exclamaţii, de întrebări, sute de perechi de ochi iscodind cu înfocare şi tenacitate cupola albastră, imaculată, fără o dâră de nor. Doar întâmplarea atrase undeva un uliu pribeag pe care privirile îl descoperiră şi pe care vocile îl transformară în şoim, în vultur, în pajură. Ba se găsiră vreo câţiva care se jurau că văzuseră

cum vulturul scăpase un berbec din gheare. Trezit de tăcere şi exclamaţii, Ursu, după ce trase cu urechea în jur, începu şi el să cerceteze bolta.

4

Sub castanul de lângă cişmea, un castan uriaş, un castan rege, cum era supranumit, care ar fi putut adăposti, singur, în ramurile lui, o şcoală întreagă, se afla un singur băiat, acel Victor care, după spusele lui Dan, făcuse rost de o hartă. Deşi aplecat deasupra unei foi de bloc, i se putea ghici lesne statura, înaltă, bine legată, şi, desigur, foarte suplă. Avea faţa lunguiaţă, ochii negri, adânci, părul închis la culoare, era asemenea multor tineri de vârsta lui, la înfăţişare. La o cercetare mai atentă poate că i s-ar fi descoperit o notă de maturitate în trăsături, în gesturi, în atitudine. Dar nu asta îl deosebea pe Victor de ceilalţi. Tânărul aplecat asupra foii de bloc era un elev cu totul excepţional, şi, în primul rând, un matematician care uimea prin logica şi puterea sa de demonstraţie. E de prisos să spunem că era cunoscut în întreaga şcoală, şi că rareori profesorii îşi puseseră speranţe mai mari într-un alt elev. În ciuda precocităţii sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediţii şi aventuri.

Cufundat în cercetarea hărţii, tânărul nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului şi nici nu auzi, câteva secunde mai târziu, foşnetul slab al frunzelor care parcă sorbiseră între ele silueta elastică şi tăcută ca o fantomă. Numai câteva clipe să fi întârziat, şi intrusul, cocoţat acum în castan, ar fi fost descoperit de privirile iscoditoare ale lui Ursu, ale Luciei şi Mariei, care se apropiau, leneşi, de copac. Dar cum nimeni nu observase nimic, discuţia părea că începe sub semnul celei mai depline siguranţe.

– Zău, Victor, chiar ai făcut rost de hartă? întrebă Maria. Ar fi fantastic…

– După cum vedeţi, răspunse Victor, descoperindu-le celor trei foaia mare de bloc.

Privirile se repeziră lacome asupra hărţii. Numai Victor, calm, întrebă ca pentru el:

– Ionel şi Dan de ce nu sunt aici?

Tocmai în acea clipă îşi făcu apariţia, gâfâind, Dan.

– Nu vrea să vină… Măgarul! L-am rugat, l-am ameninţat, am făcut-o pe clovnul… Nu vrea! Spune că trebuie să repete la geologie, măgarul… Ia să văd şi eu harta!

Victor se uită la ceas. Până la semnalul clopoţelului mai rămăseseră vreo şapte minute.

– Ce facem? întrebă el. Maria… Nu vrei să încerci tu să-l aduci pe Ionel?

Se vedea lesne că invitaţia lui Victor nu-i făcea nicio plăcere Mariei, dar, cum nu prea avea obiceiul să-şi contrazică prietenul, o acceptă,

fără să uite însă să strâmbe de câteva ori din nas. Dacă ar fi îmboldit-o altcineva s-ar fi iscat un tărăboi, sau măcar o ceartă pentru care n-ar fi ajuns o recreaţie întreagă. Dar fiindcă o invitase Victor... Îşi învinse repede senzaţia de neplăcere şi porni chiar în goană spre clădirea şcolii.

Ceilalţi îşi găsiră iarăşi de lucru cu harta. O ţineau pe genunchi şi o cercetau cu ochi de Argus.

– Dungile astea albastre ce sunt? întrebă Dan.

– Tocmai tu să nu ştii, tu, marele campion rebusist!? se miră Lucia. Ce-ar putea să fie?

– Formidabil! descoperi Dan într-o clipă de genialitate. Râuri subterane! Mamă dragă, peste tot numai râuri... dar deodată se simţi cuprins de nelinişte: Mamă dragă, dar cum le trecem?

– Asta e, răspunse Victor. Asta-i problema numărul unu! Cum trecem râurile? Despre adâncimea lor harta nu spune nimic, nu suflă niciun cuvânt; să zicem că ar fi de ordinul centimetrilor... Dar uitaţi-vă la lacuri. S-ar putea ca lacurile să fie foarte adânci, şi tare îmi vine să cred asta. Aici va fi cel mai greu. În orice caz, nu ne vom lăsa opriţi de lacuri. Dar cum ne vom descurca?

Lucia lovi de câteva ori, încet, cu pumnul în speteaza băncii:

– Două minute de gândire pentru găsirea celei mai bune soluţii, fiindcă sunt mai multe... Gata! Începem!

Îndemnul Luciei, deşi neaşteptat şi ciudat, fu totuşi luat în seamă. Capul în mâini, ochii închişi, concentrare deplină. De acest răgaz nesperat profită Pompilică, slăbănogul, codobatura, cum îl poreclise nu cu mult timp înainte Tic. Ajunsese cu bine în spatele castanului, dar abia acum urma greul. Cu chiu, cu vai izbuti totuşi să se caţere, nu fără să-şi julească mâinile şi să fie atacat chiar pe ceafă de un întreg furnicar scos din treburile lui. Îşi găsi loc într-o crăcană şi începu să se scuture de gângănii, suferind tăcut şi cumplit. Urechile îi stăteau însă ciulite, chiar în această situaţie de neinvidiat, gata să înregistreze cel mai tainic cuvânt. Din nefericire pentru el, momentul de tăcere impus de Lucia se prelungea. Iar câteva furnici mai curioase izbutiseră să treacă de bariera cămăşii şi coborau înţepătoare spre burtă.

5

Dar Pompilică nu era singurul care simţea furnicături. Fără să fie atacaţi de furnici, mai erau doi tineri, undeva într-o clasă, care aveau cam aceleaşi senzaţii: Maria şi Ionel, în mai puţin de două minute izbutiseră să se certe cât alţii în trei zile, şi asta pentru că Maria îl găsise pe Ionel singur în clasă, rezemat tacticos de pervazul ferestrei şi privind undeva în neştire, afară.

– Ni s-a spus că junele Edison se pregăteşte la geologie, tăbărâse Maria asupra lui. Sau poate încearcă să-şi imagineze cum arată

jurasicul în curtea şcolii…

– La urma urmei ce vrei, Cosânzeană vopsită?

– Nesuferitule!

– Urâcioaso!

– Edison nevertebrat!

– Cum?

– Aşa cum ai auzit! Nevertebratule! Noi te aşteptăm cu toţii şi tu îţi dai ifose de fiinţă evoluată. Stai şi numeri frunzele salcâmilor… Cel puţin dac-ai număra firele de iarbă…

– Ce am eu cu firele de iarbă? întrebă nedumerit. Pentru ce?…

– Ca să vezi dacă-ţi ajung pentru desert…

– Ascultă, obraznico! Dacă nu te cărăbăneşti imediat, am impresia că o să-mi rătăcesc mâinile prin cozile tale…

– Nu mai spune! se oţărî Maria. Cred că ţii prea mult la obrăjorii matale ca să faci isprava asta. Ţi-a mai spus cineva că eşti un caraghios?

Ionel părea mai degrabă dezgustat de insultele Mariei:

– Nici măcar nu eşti în stare să faci un spirit mai acătării. Probabil că te-ai molipsit de la frate-tău…

Maria era cât pe-aci să se năpustească asupra lui:

– Crezi că de spirite îmi arde mie acum? Sunt înfuriată şi tu eşti un caraghios… foarte mare. Ştii doar că Victor a copiat harta, ştii că trebuie să luăm o sumedenie de hotărâri, ştii că avem întâlnire la castan… Ce aştepţi? Să venim toţi şi să te implorăm? Nu înţelegi că am făcut rost de hartă?

– Ia mai lăsaţi-mă dracului cu harta asta. Parcă aţi fi făcut nu ştiu ce mare scofală. O hartă, şi gata. Când o să am timp, o să mă uit pe ea… De altfel, peste câteva minute, trebuie să sune…

– Foarte bine! găsi Maria soluţia salvatoare. Dacă nu vrei să vii, nu veni! Dar cred că eşti îndeajuns de cavaler ca să mă conduci până acolo…

– Asta ce şmecherie mai e?

– Nu e nicio şmecherie, din păcate… Sergiu şi Pompilică…

– Să se ducă dracului amândoi, şi tu să mă laşi în pace, auzi?

Maria îi făcu o reverenţă.

– Să se ducă dracului, cum spui tu. N-am nimic împotrivă. Chiar poţi să-i ajuţi să ajungă mai repede acolo… dacă mă conduci până la castan. Mă aşteaptă amândoi în curte şi mi-au spus şi ei că vor să-şi rătăcească mâinile prin cozile mele. Nu poţi să mă laşi în primejdie…

Dar, spre surpriza Mariei, Ionel nici nu se gândise să se urnească. Dimpotrivă, simulând o tresărire, deschise repede cartea şi îşi aţinti ochii pe nişte desene.

Maria lovi îndurerată cu călcâiul în podea.

– Laşule!

– Cară-te, scârboaso! Nu vezi că am treabă? Şi, la drept vorbind, nu am niciun pic de simpatie pentru cozile tale. Hai, cară-te!

– Nu mă duc!

– N-ai decât… Va să zică, deosebirea dintre arhaic şi paleozoic…

– Era următoarea: Arhaicul era populat cu vietăţi primare, fără nicio însuşire, care puteau foarte bine să se numească Ioneli, iar paleozoicul…

– Avea o singură fiinţă, diformă, mincinoasă şi nesuferită… se repezi băiatul.

– Un Ionel evoluat! puse punct discuţiei Maria şi se avântă pe uşă, lăsându-şi prietenul cu gura căscată.

6

Deşi trecuseră minutele pentru gândire, tinerii de sub castan se fereau să-şi destăinuie soluţiile. De câteva zile, de când găsise harta într-o arhivă uitată, în care de multă vreme nu mai umblase nimeni, Victor se gândea zi şi noapte la obiectul de care aveau nevoie. De bună seamă că şi gânditorii de câteva clipe, Lucia, Ursu, Dan, descoperiseră obiectul visat de Victor, dar li se părea atât de înfricoşător de departe încât nu îndrăzneau să-i rostească numele. Dan îşi luă în cele din urmă inima în dinţi şi începu să vorbească, însă cu o voce atât de jalnică, de parcă nu dezlegase o problemă, ci sesizase un obstacol de neînvins:

– O barcă, asta ne trebuie, mamă dragă…

Tonul lui Dan îi molipsi şi pe ceilalţi, care încuviinţară încet din cap, prilej de a-şi ascunde privirile triste şi dezolate. Numai Ursu se împotrivi jalnicei uverturi:

– Ei şi! Mare lucru o barcă… dacă…

Privirile uimite ale Luciei îi îngheţară însă vorbele pe buze. Tocmai atunci apăru bosumflată şi Maria.

– Nu vrea să vină cu niciun chip, anunţă ea. Caraghiosul! Şi sunt sigură că numai din orgoliu.

Cine se mai gândea însă la Ionel!? Toţi uitaseră de el, altceva îi apăsa cu spaimă şi răutate. Mirată că nu primeşte niciun răspuns, Maria se adresă indignată tuturor:

– Vă bateţi joc de mine? Sau poate vi s-a întâmplat ceva? Spuneţi! Parcă vi s-au înecat corăbiile…

Un moment de tăcere, apoi un hohot de râs, un râs salvator urmă cuvintelor ei, ceea ce o zăpăci şi mai mult. Nu mai înţelegea nimic, dar Dan, înţelegându-i starea, încercă s-o liniştească, în felul lui:

– Ehei!… Ce bine-ar fi fost, zău, Maria, ce bine ar fi fost să ni se fi înecat câteva corăbii… Mamă dragă, tot am mai fi salvat noi una… Ce? Tot mai crezi că glumim? Numai la corăbii şi la bărci ne gândim… Ia uită-te la hartă, uită-te: râuri, lacuri… Cum le vom trece?

În clipa aceea, capul ascuţit al lui Pompilică ieşi dintre frunze şi

coborî încet, atât cât putea să coboare fără să-şi frângă gâtul, şi ochii spionului, mari cât cepele, încercau să se zgâiască pe hartă. Dar la câţiva metri deasupra lui, în acelaşi castan, o mână subţire şi foarte dibace, după felul cum se mişca, străpunse crengile, se înălţă încet şi precaut, apoi coborî fulgerător, slobozind din pumn un fruct moale şi ţepos. Fructul urmă întocmai traiectoria hotărâtă de mâna subţire şi iscusită, adică lovi cu precizie milimetrică vârtejul de pe creştetul lui Pompilică. Catastrofa nu mai putea fi evitată. Cel lovit în creştet îşi pierdu pentru o fracţiune de secundă echilibrul, şi aşa destul de precar, dar nu era nevoie de mai mult pentru ca nimeni şi nimic să nu-l mai poată salva de la prăbuşire. Într-un acompaniament fantastic de urlete, trosnituri, foşnete şi burduşeli, trupul lui Pompilică se prăvăli spre pământul pe care-l părăsise hoţeşte. Un ciot bătrân şi uitat se înduioşă însă de coastele şi membrele sărmanului spion şi-şi strecură capătul în turul pantalonilor, oprindu-l astfel de la o cădere barbară, dar menţinându-l suspendat, la vreo doi metri deasupra pământului. Dacă n-ar fi scos urletele acelea de spaimă, oricine l-ar fi văzut pe Pompilică, bălăbănindu-se în văzduh, ar fi crezut că asistă la exerciţiile unuia care vrea să se familiarizeze cu imponderabilitatea.

Spectacolul neaşteptat, de un caraghioslâc desăvârşit, stârni un râs cumplit în grupul cireşarilor. Numai Ursu, păstrându-şi întru totul cumpătul, cum i se întâmpla întotdeauna în situaţii neobişnuite, desprinse prizonierul din ciot şi, aşezându-l cu picioarele pe pământ, se încruntă la el teribil de sonor:

– Măăă!

Groaza celor întâmplate, încruntătura lui Ursu şi mai ales silaba care pocnise ca o detunătură îl determinară pe Pompilică să-şi încerce limita puterii de fugă. Cireşarii se jurau mai târziu că nici un cal pursânge, în alergarea derby a vieţii sale, nu ar fi putut ţine pasul cu Pompilică, în cursa lui nebunească spre clădirea şcolii. În ciuda sprintului de arc, ei mai avură totuşi putinţa să vadă în spatele alergătorului, acolo unde se întâlnesc cracii pantalonului, o gaură respectabilă, prin care-i ieşea cămaşa ca o coadă albă. Dacă ar fi avut inspiraţia să-şi ridice pentru o clipă privirile spre vârful castanului, cireşarii ar fi zărit un prichindel blond şi ciufulit, atacat de un râs atât de crâncen încât cu o mână îşi ţinea gura şi cu cealaltă pântecele. Puştiul nu era altul decât Tic. Ceea ce explică dintr-o dată şi prăbuşirea lui Pompilică şi imposibilitatea ca puştiul să-şi piardă echilibrul, fie chiar în toiul unor crampe sfâşietoare de veselie.

Cireşarii nu mai avură timp să mai descopere scena comică, din vârful castanului, pentru că la secunda precisă, moş Timofte apăru în capul scării de piatră şi începu să-şi agite talanga. Iureşul era supt înapoi în clădire cu aceeaşi forţă cu care se revărsase. Moş Timofte nu se clinti însă de la locul său până ce nu văzu intrând în şcoală ultimii

elevi. Ultimii erau Sergiu şi Pompilică. Bătrânul privi îndelung după Pompilică şi, când îi zări fundul găurit, dădu abătut din cap. În adâncul sufletului îi era milă de puşlamaua nefericită.

Sergiu, în schimb, îşi certa amarnic iscoada:

– Bine, mă dobitocule, nu eşti în stare să te ţii într-un copac?

– Să-mi sară ochii, să nu te mai văd în faţa ochilor dacă nu mi-a făcut vânt Ursu.

– Păi ce, mă, Ursu era în copac?

– Nu era… Adică…

Abia atunci descoperi Pompilică misterul prăbuşirii sale. Ursu fusese jos tot timpul. Dar cine dracu îl împinsese? Cine îl pocnise? Că doar îl pocnise cineva cu pumnul în creştet, destrămându-i echilibrul şi provocându-i prăbuşirea.

Pe uşa cea mare a şcolii pătrunse în sfârşit şi ultimul dintre ultimii. Moş Timofte se încruntă rău la el şi chiar tuşi de câteva ori înfundat, mai mult ca să-l provoace pe întârziat, pentru că arăta într-un hal fără de hal. Dar din câteva mişcări prichindelul scăpă de orice urmă a ascensiunii şi coborârii lui tainice şi temerare. Cămaşa în pantaloni, gulerul aranjat, ciorapii ridicaţi, hainele netezite, totul în câteva secunde. Ba mai avu vreme să-i facă un semn şmecheresc din ochi lui moş Timofte şi apoi să-şi bage mâinile în buzunar şi să privească, o clipă, fluierând, fundul răvăşit şi prelungit al lui Pompilică.

Codobatura însă nu-l auzi şi nu-l simţi. Se întreba în continuare, fără să ştie că porecla dată de Tic începea să i se potrivească:

– Oare cine dracu m-a îmbrâncit?

Un hohot de râs al unui drăcuşor ciufulit care urca în goană scările spre etajul întâi fu singurul răspuns.

7

Moş Timofte agăţă clopotul la locul lui, într-un ungher ferit al coridorului, dar nu părăsi imediat clădirea şcolii pentru a-şi începe inspecţia prin curte şi grădină, cum făcea de obicei. Rămase în ungherul lui, pe coridor, preocupat să-şi cureţe şi să-şi umple luleaua, dar de fapt cu ochii şi cu atenţia fixată spre uşa cancelariei. Voia să schimbe o vorbă cu profesorul de geografie şi naturale, dirigintele clasei a opta. Îl cunoştea bine, de pe vremea când, tânăr şi cu părul blond răzvrătit, cu mişcări de o rară agilitate şi siguranţă, cu priviri vesele şi deschise, urcase pentru prima oară scările liceului pentru a-şi începe apostolatul. Fusese prima călăuză a noului dascăl prin labirintul şcolii. Era glumeţ tânărul, nu pierdea niciun prilej de glumă, şi se căţăra pe toate movilele, şi se strecura prin toate gropile şi şanţurile, şi se interesa de fiecare pom şi de fiecare arbore; se simţea în el setea de a cunoaşte, de a se familiariza cu noua sa ţară, pentru că aşa numise el şcoala şi domeniile ei:

– O adevărată ţară e şcoala asta, ţară în care nu se poate să nu te

simţi bine…

– Cum s-ar spune, îi replicase paznicul, aţi vrea să hălăduiţi pe aici… Nu ştiu cine îmi spune mie că ar fi un lucru bun…

Profesorul tânăr şi blond, cu mers sprinten şi priviri vesele, nu-i răspunse imediat. Tăcuse o vreme, tăcere grea, care consfinţea pesemne o hotărâre grea. Când se întoarse cu faţa spre paznic, avea un luciu straniu în priviri, care ascundea pesemne şi durerea unei mari despărţiri:

– Da… spusese el. Îmi voi arunca o rădăcină aici, sau o ancoră, nu ştiu nici eu. Dar nu ca să hălăduiesc. Şi fiindcă m-ai înduioşat cu *bun venitul* dumitale, îţi voi spune şi eu ce simt acum… Nu vreau altceva decât să am elevi cu priviri senine, care să înveţe, înainte de orice, să iubească ţara, lumea şi viaţa… Asta e ceea ce trebuie şi ceea ce vreau să predau aici…

Dar profesorul care ieşea pe uşa cancelariei trezindu-l din amintire pe moş Timofte era un omuleţ slab, puţintel încovoiat, cu capul pleşuv; doar două smocuri de păr, ca două corniţe albe, îi acopereau tâmplele şi faţa lui uscată, plină de cute, ca o mască de pergament, era aceea a unui om care nu se întorsese cu spatele la viaţă, ci o înfruntase pieptiş. Mişcările îi erau obosite, bătrâneţea îi cam ameţise gleznele, nici glumele nu-l mai atrăgeau ca altădată; ba se mai întâmpla uneori ca vreun elev fără minte şi inimă să încerce să-l tulbure în timpul lecţiilor, dar în întreg oraşul nu era un altul care să se bucure de mai multă stimă, şi niciun alt profesor nu fusese mai iubit şi mai ascultat ca dânsul, în aproape patru decenii de apostolat, şi niciun altul nu primea mai multe semne de recunoştinţă din partea foştilor elevi şi absolvenţi ai şcolii. Toate acestea pentru că vreme de patruzeci de ani rămăsese fidel unui legământ tineresc făcut într-o zi oarecare de toamnă.

Moş Timofte porni încet pe urmele profesorului. Nu-i era teamă că nu-l va ajunge. Ştia că înainte de a intra în clasă se va opri în faţa uşii şi câteva clipe va sta nemişcat şi gânditor. Toţi îi cunoşteau obiceiul, dar nimeni nu cutezase să-l întrebe la ce se gândeşte în acele clipe. Nici chiar moş Timofte, care-l surprinsese de nenumărate ori în această atitudine; cu atât mai mult cu cât avea credinţa că profesorul era atât de preocupat de gândurile lui încât nici nu-l zărea.

„A treia… a cincea… calculă moş Timofte urmărind mersul profesorului. A şasea… Acum e-acum… A opta…”

Profesorul se opri chiar în faţa uşii. Închise ochii şi văzu dintr-o dată clasa, liniştită, cu fiecare elev la locul lui, îi trecu pe toţi în revistă, îi mai privi o dată, zâmbi câtorva care-l umpleau mereu de bucurii, dar brusc toate chipurile se dizolvară în întuneric, rămânând unul singur: chipul unui elev speriat, nesigur, căutând mereu în jurul său, parcă după ajutor. Profesorul deschise ochii şi clătină din cap nedecis. Oare

ce se întâmpla cu acel elev? Ce adevăr purta? Îl speriase sau îl nedreptăţise cândva cu o notă proastă sau era un elev slab, neajutorat, un derbedeu oarecare?

Tocmai când atinse clanţa cu mâna, auzi vocea lui moş Timofte şi din primele accente cam înţelese ce vrea bătrânul.

– Zi-i pe şleau, moş Timofte. Vrei să intervii în favoarea cuiva…

– Cum vă închipuiţi aşa ceva! se prefăcu bătrânul foarte amărât. Tocmai dumneavoastră! Tocmai la dumneavoastră!

– Lasă, nu te mai necăji, îl linişti profesorul. Şi când intervii în sprijinul dreptăţii, tot se cheamă că intervii în favoarea cuiva.

– Aşa da! acceptă bucuros moşneagul. E vorba de un băietan din clasa asta. Să nu vă închipuiţi că mi s-a plâns pe faţă. L-am simţit eu, mai bine zis l-am prins eu. Nu prea îl aveţi la inimă, sau hai să zic, nu îl vedeţi cu ochi buni. Pesemne că aţi avut, cine ştie când, vreo neînţelegere cu el… Da’ să ştiţi de la mine că învaţă toată ziua, sărmanul… şi eu, pre cât îl simt, sunt gata să pun mâna în foc că o să iasă om din el…

– Te gândeşti, probabil, la Teodoru Teodor, spuse profesorul cu mâna pe clanţă.

Moş Timofte rămase câteva clipe nedumerit. Ar fi vrut să spună că nu-i vorba de Teodoru Teodor, dar nu mai avu timp, pentru că profesorul, după ce-şi controlă ceasul, pătrunse în clasă. Aşa că bătrânul, cam supărat, îşi răsuci de câteva ori luleaua, până când brusc se dezmetici:

– Apoi da, sigur că da! spuse el de parcă i-ar fi vorbit profesorului. Dumneavoastră vă gândiţi la Teodoru Teodor, iar eu la Ursu. Dar ştiţi, bată-l norocul…

Dându-şi însă seama că profesorul intrase în clasă, moş Timofte deschise uşa şi i se adresă vesel, din prag, chiar în clipa când se aşeza la catedră:

– La el mă gândeam domnule profesor, numai că-i uitasem numele adevărat… şi imediat închise uşa, lăsând clasa uluită.

Profesorul zâmbi în urma lui moş Timofte, zâmbi în felul său, proptindu-şi bărbia în pumni şi clătinând din cap. Un fluierat sacadat, imperceptibil îi acompania gestul. Dar nu rămase multă vreme astfel. Cu o mişcare leneşă îndepărtă catalogul, apoi se sculă de la catedră şi, plimbându-se prin faţa băncilor, se adresă cu voce tare elevilor:

– M-am gândit să facem astăzi o călătorie printr-o lume pe care o cunoaşteţi încă foarte puţin, o lume ascunsă, obscură, misterioasă, care se pare că-i interesează foarte mult pe unii dintre voi… Da… Să încercăm să pătrundem pentru câtva timp în lumea peşterilor…

Victor se uită în jur. Toţi cireşarii îşi scoseseră caietele de note. Erau numai ochi şi urechi. Apoi îşi aruncă privirile spre profesor şi acesta i le întâlni şi îi răspunse cu un zâmbet părintesc, cald, aproape

duios.

Călătoria îi purtă pe ascultători într-o lume fantastică, ispititoare, plină de miracole. Saloane uriaşe, adevărate palate de gală, încărcate cu podoabe de gheaţă şi calcar, cu atoli de marmură sau cu ghirlande de cristal, suprapunându-se altor saloane asemănătoare unor peisaje lunare, apoi îngheboşându-se şi prelungindu-se în nenumărate cotloane şi coridoare asuprite de întuneric şi mister, şi mereu panglica albastră a râurilor subterane, şi lacuri limpezi, adânci şi reci, cu maluri dantelate, şi uneori crăpături îndrăzneţe spre lumină, şi alteori prăbuşiri rele, în cascade zgomotoase, şi din nou saloane şi labirinturi în nelipsitul fir de apă al Ariadnei de gheaţă, toate, toate miracolele subterane îşi dezvăluiau înfricoşătoarele lor taine. Descrierile se sublimau uneori în noţiuni şi legi şi formule precise pe care elevii le primeau ca pe nişte leacuri tămăduitoare. Creioanele încremeniseră de multă vreme în mâini. Ultimele cuvinte fuseseră rostite, dar imaginile, odată închipuite, se repetau în mintea tuturor ca ecourile peşterilor.

În minutele de tăcere care urmară povestirii, începură să circule bileţele între cireşari, dar niciunul nu era scris în alfabetul obişnuit. Literele erau înlocuite prin linii şi puncte.

Cu alte cuvinte, cireşarii corespondau între ei cu ajutorul alfabetului Morse. Victor tocmai înjgheba o asemenea misivă, când se pomeni cu un bileţel trimis de Lucia, care purta menţiunea: *„f.f. urgent”.* Îl descifră cu o repeziciune uluitoare în gând: *„Atenţiune! În spatele tău, Sergiu copiază tot ce scrii. Să nu te sperii, că abia a început. Încă o dată: atenţiune! Lucia.”*

Victor nu întoarse capul pentru a nu trăda semnalul de atenţiune primit de la Lucia. În schimb, scoase din buzunar o oglinjoară, pe care o potrivi într-un loc anume, cu ajutorul unor cărţi, şi astfel văzu ce se petrece în spatele lui. Într-adevăr, Sergiu era pradă unei agitaţii teribile. Curiosul se străduia din răsputeri să nu scape nicio mişcare de-a lui Victor şi mai ales niciunul dintre semnele pe care acesta le trecea pe caiet sau pe vreun bileţel.

Cireşarul căzu câteva clipe pe gânduri, dar, parcă trezit brusc de ascuţişul unei idei, întoarse o filă din caiet şi, pe pagina albă care i se ivi în faţă, începu să înşiruie, cu meticulozitate, linii şi puncte. Dacă s-ar fi uitat în oglindă, l-ar fi văzut pe Sergiu preocupat să-i copieze întocmai semnele de pe caietul atât de neglijent aranjat. Lucia, căreia nu-i convenea rolul de martoră neputincioasă, îi trimise un nou bilet cu o menţiune şi mai nervoasă: *„f.f.f.f.f. urgent!”* Dar Victor era prea adâncit în gândurile şi-n scrisul lui ca să mai dea atenţie biletului furios. Continuă să scrie, într-o poziţie neobişnuită şi incomodă, rezemat în cotul stâng şi aplecat spre stânga, parcă visând sau amintindu-şi ceva, iar caietul cu linii şi puncte, rămas în dreapta, nu-i

mai punea niciun obstacol lui Sergiu.

Înfuriată la culme de atitudinea şi imprudenţa lui Victor, Lucia renunţă să-i mai trimită un bilet, aşa cum avea de gând, văzându-se nevoită, din cauză de forţă majoră, să recurgă la alt mijloc, mai sigur şi mai eficient. Se sculă încet din bancă, şi, după ce-şi plimbă doar o clipă privirile prin clasă, porni spre banca lui Victor şi, cu cel mai firesc gest, luă caietul pe care cireşarul tocmai se pregătea să-l închidă. Probabil că faptul se petrecuse prea târziu, pentru că, în spatele lui Victor, Sergiu luase, pentru prima dată în viaţa lui, înfăţişarea unui înger. Bucurie, mulţumire, nevinovăţie, mai ales nevinovăţie, se puteau citi pe chipul lui. Tot ceea ce scrisese Victor era copiat aidoma pe carneţelul său şi, pentru ca să înlăture orice surpriză posibilă, îşi strecurase carneţelul în sân, simţindu-l la fiecare răsuflare.

Vocea profesorului destrămă dintr-o dată îndeletnicirile tainice ale elevilor:

– Înainte de a ne spune „la revedere”, aş vrea să vă pun la un fel de încercare. O încercare particulară, la care nimeni nu este obligat să participe. Dacă rezultatul va fi pozitiv, foarte bine; dacă rezultatul va fi nesigur sau negativ, nimeni nu vă va face vreun reproş. Încercarea se adresează mai ales logicii voastre şi nu jignesc pe nimeni dacă adaug că o propun celor mai buni dintre voi.

Emoţia cuprinse aproape întreaga clasă. Era binecunoscut acest obicei al profesorului de a adresa, la fiecare sfârşit de an, elevilor, o întrebare mai complexă, un fel de examen suplimentar, care nu putea fi trecut printr-un simplu apel la memorie, ci prin organizarea riguroasă şi oportună a multiplelor date oferite de memorie. Obiceiul era binecunoscut şi aşteptat cu emoţie, cu teamă şi nerăbdare, pentru că de fiecare dată exerciţiul, problema, încercarea date spre rezolvare erau altele. În cele aproape patru decenii de apostolat, profesorul nu suferise niciun eşec cu încercările sale, şi acest lucru nu putea fi pus pe seama întâmplării, mai ales că în fiecare an profesorul îşi alegea singur atât clasa, cât şi elevul sau elevii care urmau să treacă prin neobişnuitul examen.

Era şi emoţie şi nerăbdare şi o undă de spaimă în clasă. Până şi vocea profesorului părea puţintel tulburată:

– Bine… Pentru că unii au mai rămas cu imaginaţia, sau poate cu visele, în lumea de care abia ne-am despărţit, să ne mai întoarcem o dată în această lume şi să încercăm s-o parcurgem pe alte căi, pe căile raţiunii. Foarte pe scurt: cum se explică formarea peşterilor cu saloane largi, spaţioase, şi a celorlalte cu cotloane înguste, înalte şi lungi? Să nu se uite un lucru esenţial: de multe ori, de cele mai multe ori, găsim ambele fenomene în una şi aceeaşi peşteră.

În clasă se aşternu o tăcere deplină. Aproape că se auzeau bătăile inimilor. Profesorul se aşeză încet la catedră şi îmbrăţişă cu privirile

încăperea. Tăcerea se apropia de clipa care urma s-o preschimbe în erupţie. De undeva ţâşni nerăbdătoare, avidă mâna lui Ionel. Apoi încet, aproape indiferent, aproape convenţional, se ridică mâna lui Victor. Apoi Lucia, Dan, Maria ridicară la rândul lor mâinile. În spatele lui Victor, Sergiu răsfoia de zor în manual, fără să se gândească, măcar o clipă, că nu în manual se afla răspunsul. În altă parte, Pompilică îl înghiontea pe Dan:

– Spune-mi, bă, şi mie. Ce eşti aşa egoist?

Dan îi răspunse imediat, tot în şoaptă:

– Nu suntem la matematică sau la istorie, nătărăule. Dar poţi să ridici mâna, că tot nu te întreabă.

– Aha!… Ştiam eu că nici tu nu ştii…

Într-o bancă din fundul clasei, Ursu părea înconjurat de toate flăcările iadului. Faţa i se încinsese, era roşie ca para focului, mâinile îi ardeau până sub unghii, ba şi unghiile îl frigeau ca jarul. Pumnii se luptau aprig între ei, sub bancă, parcă voiau să-şi încerce puterea. Şi deşi ar fi fost în stare să facă banca ţăndări, nu izbutea niciunul să se ridice la jumătate de metru deasupra şi să-şi desfacă uşor degetele în acel semn veşnic al elevului care ştie.

Profesorul îl căută şi-l zări. Îi simţi prin antene nevăzute toată agitaţia. Şi poate pentru prima dată de când era profesor îl năpădi un val de spaimă odată cu hotărârea care creştea într-însul. Nu se mai uita la mâinile întinse din primele bănci, la elevii care, în mod sigur, i-ar fi dat răspunsul bun. Emoţia băiatului din fundul clasei era prea mare; suferinţa lui, grea şi tăcută, merita orice risc. Şi în timp ce cuvintele îi ieşeau de pe buze, profesorul avu deodată senzaţia că el e cel care trece printr-un examen decisiv:

– Să ne răspundă Teodoru Teodor…

Ursu se ridică în picioare, parcă împins de altcineva, şi acel altcineva îi cuprinsese şi gâtul, cu gheare nevăzute, şi-l sugruma până la lacrimi. Bâlbâi câteva sunete, apoi tăcu.

– Aşteptăm! îl îndemnă profesorul, cu ton sever, de catedră.

Ursu receptă unda care i se aruncase şi cu o mişcare energică îşi scutură emoţia care începea să-l învăluie ca un cearşaf. Răsuflă adânc şi vorbele lui începură să-şi facă loc tot mai sigure printr-o tăcere încărcată de uimire:

– Cred că e vorba de acţiunea apei… Adică, ştiţi, cum să vă spun… A fost vorba de acţiunea apei… Ştiţi… dacă apa lărgeşte crăpăturile pe direcţia straturilor calcaroase, peştera ia o formă largă… ştiţi, formează un fel de saloane lungi şi nu prea înalte… Şi dacă apa lărgeşte crăpăturile… cele care cad… Cum să vă spun?… Ştiţi, aşa…

Şi în timp ce Ursu tăie cu o mişcare violentă aerul, profesorul, din ce în ce mai tulburat, îl ajută:

– … Perpendicular…

– Da, da… perpendicular, se linişti Ursu, perpendicular pe direcţia de stratificare, atunci se formează, adică aşa se formează cotloanele înalte şi înguste…

Parcă eliberat din nişte chingi,. Ursu îşi încorda muşchii pieptului, inspirând cu nesaţ un val de aer proaspăt pe care îl simţea năvălind pe fereastră. Un zâmbet cam nătâng îi răsări pe faţă, mai ales că, ducând instinctiv mâna la frunte, şi-o descoperi udă şi fierbinte, ceea i se părea de neînţeles.

Ca în fiecare an, profesorul se duse să strângă mâna elevului ales, care nu putea să dea decât un singur răspuns, cel bun; poate, de astă dată, strângând-o, sau strângându-i-se cu mai multă putere. Sau, pentru a nu lăsa să se piardă un adevăr plăcut, de astă dată făcând un tainic şi necesar schimb de emoţii cu elevul pe care-l alesese în ultima clipă şi care-i transformase spaima dinaintea alegerii într-o bucurie mare, neaşteptată.

Clopoţelul lui moş Timofte sunase demult, dar nimeni nu-l auzise. Nici măcar puşlamalele clasei, care nu-şi reveniseră încă din uimirea stârnită de succesul lui Ursu.

Profesorul se întoarse la catedră, luă catalogul şi, în drum spre ieşire, mai zăbovi câteva clipe pentru a-şi lua rămas bun de la elevi:

– Da… Şi în acest an mă despart de voi mulţumit. Poate chiar mai mulţumit decât în alţi ani. Nu mă gândesc numai la surpriza pe care mi-aţi oferit-o acum, la sfârşit, mă gândesc la puterea întregii clase. Aş vrea să fiţi primii, şi chiar mi se pare că sunteţi primii, cărora le spun, cu o foarte mică rezervă, care ţine mai mult de viitor decât de trecut: iată cea mai frumoasă clasă cu care m-am întâlnit! Sunt convins că unii dintre voi au făcut de pe acum legături trainice cu viitorul, dar nu vreau să vă forţez să săriţi dincolo de vârstă. Vreau să trăiţi din plin, viu, agitat, nervos, liber aceşti ani neasemuiţi, aceşti ani în care visul şi fantezia nu ţin seama de niciun obstacol, în care orice bătaie a inimii se dăruie întregii lumi. Ştiu că multe dintre lucrurile şi fiinţele care vă înconjoară vi se par învăluite de taine, chiar dacă pentru restul lumii sunt de o simplitate liniară, elementară. Poate că vedeţi totul astfel dintr-un instinct de exagerare care aparţine numai acestei vârste, şi care vrea să transforme în efort grav, aproape tragic, orice gest, oricât de simplu ar fi el; e ceva frumos aici, pentru că totul se subordonează intenţiei sau dorinţei de a dărui foarte mult. O clipă sau un gest pot concentra tot oţelul şi toată credinţa din voi, chiar dacă gestul sau clipa aparţin unui vis, unei fantezii. Dar mie îmi place să cred că un adevăr mare, un adevăr suprem lucrează în voi atunci când vă descoperiţi înconjuraţi de taine: *Orice lucru, orice vietate ascunde o minune…* Şi vă doresc să desluşiţi cât mai multe asemenea miracole în zilele libere care vă aşteaptă…

Şi, într-o tăcere frumoasă, profesorul slab, puţintel încovoiat, cu

două smocuri de păr alb deasupra tâmplelor, părăsi cu paşi obosiţi clasa. Elevii se ridicară în picioare. Şi mult timp după aceea, nicio mişcare, niciun sunet.

Capitolul II

1

Era o cameră simplă, cu divan, birou şi bibliotecă, cu puţine cărţi, dar cu multe mape şi dosare, cu câteva scaune aranjate la întâmplare, cu un dulap ascuns într-o nişă, cu pereţii neregulaţi şi aproape goi; doar câteva fotografii înfăţişând scene sportive erau agăţate deasupra bibliotecii, cu tavanul oblic zugrăvit într-un albastru ciudat, şi, din cauza aceasta, cineva o botezase: camera albastră. De câteva zile însă căpătase o altă denumire, o denumire tainică, pe care n-o cunoşteau decât două fiinţe şi despre care aflase ceva foarte vag o a treia. Noua ei denumire? *Observatorul!* Cele două fiinţe care o botezaseră? *Sergiu şi Pompilică.* Cea de a treia fiinţă căreia îi trecuse cuvântul pe lângă ureche? Tic.

Camera îi aparţinea lui Ştefan, fratele lui Pompilică, şi se afla la mansarda unei vile cu două etaje, în partea de răsărit a oraşului, la o răscruce de străzi. Una dintre străzile care se întretăiau acolo se numea Cireşului, şi din camera albastră se zărea ca-n palmă tot cartierul Cireşului. Ceea ce explica dintr-o dată o mulţime de lucruri.

Musafirul, Sergiu, sosise înaintea „gazdei” la locul de întâlnire, în faţa vilei, şi aştepta de jumătate de oră. Aştepta e un fel de a spune. Pentru că se foia ca un vrăbioi, şi dacă ar fi avut pene, i-ar fi stat tot timpul zbârlite şi ţepoase. Sărmanul! Parcă-şi plimba picioarele numai pe jar, iar gâtul parcă-i fusese deşurubat din umeri de atâta întors. Mâna stângă i se încleşta furioasă la fiecare pas, iar cea dreaptă nu i se dezlipea de pe piept nicio clipă. Carnetul cu nepreţuita comoară îi frigea degetele, iar nerodul şi blestematul de Pompilică îşi pierdea timpul cine ştie pe unde. Oare ce scrisese Victor?... Întrebarea îl îmbolnăvea, nu-i ieşea nicio clipă din minte... Din cauza ei nici nu mâncase, iar blestematul de Pompilică...

Codobatura apăru brusc de după un colţ, abia trăgându-şi sufletul:

– Stai... lasă-mă oleacă, se rugă el. Aoleu!... Credeam că s-a zis cu noi. N-a vrut Ştefan să-mi dea cheia... A spus că în loc să-i facem curăţenie, îi murdărim camera. Am aşteptat să plece ca să pot şterpeli cea de-a doua cheie.

Sergiu simţi deodată vată în glezne:

– Dacă ne prinde?

– Nu ne prinde, că m-am interesat eu. L-am şi urmărit. S-a dus la antrenament, la terenul de volei. N-am plecat de acolo până nu l-am văzut în tricou, pe teren...

– Şi dacă vine? tremură iarăşi vocea lui Sergiu.

– Nu vine, mă! Am auzit cu urechile mele când le-a spus antrenorul că până la şapte nu le dă drumul. Au duminică meci greu... Abia e patru. Trei ore ne ajung cu vârf şi îndesat...

Sergiu se mai linişti puţin, dar din entuziasmul cu care venise la întâlnire rămăseseră numai urme. Sus în observator se linişti însă de-a binelea. Pompilică era în mare formă, dar şi el avea o surpriză…

– Bă, Pompilică, n-am vrut să-ţi spun până acum; am făcut, bă, o captură grozavă…

– Lasă-mă cu aiurelile tale; să-ţi arăt eu ce-am făcut în ultimele zile… Ia vino încoa'!

Din spatele unor dosare, Pompilică scoase o foaie de bloc şi începu s-o agite, triumfător, în faţa lui Sergiu. Era o îngrămădire de linii şi corpuri geometrice, unele încercuite în roşu, altele în albastru, unele purtând cifre, altele litere.

– Ghici ce-i? întrebă Pompilică.

– Habar n-am… Poate o fiţuică la geometrie…

– E o hartă, bă, o hartă originală…

– Asta hartă!!! se cruci Sergiu. Atunci pot să zic şi eu că nasturele ăsta e un castron cu supă…

– Iar eşti tâmpit! se enervă Pompilică. Ia vină-ncoace la fereastră. Vino şi spune ce vezi în direcţia asta!

Sergiu se supuse şi privi în direcţia indicată de mâna lui Pompilică:

– Acolo e strada Cireşului, mare scofală!

– Şi aici ce e? întrebă Pompilică superior, lipind foaia de bloc de faţa lui Sergiu.

– Adică vrei să spui…

– Sigur că da, bă alifie. Chiorăşte-te! Uite casa Mariei, pătratul ăsta cu cifra 3. Uite-o şi pe a lui Victor. Aici stă Ursu, dincoace idiotul de Dan, triunghiul ăsta cu litera D…

– Cercu' ăsta cu I, se repezi Sergiu, e casa lui Ionel…

– Vezi, bă! Vezi ce chestie mare am făcut? Acum îi avem pe toţi cireşarii în mână…

Sergiu fu cât pe-aci să-i dea dreptate lui Pompilică, dar un gând neaşteptat şi răutăcios îl opri:

– Şi la ce foloseşte harta asta a ta?

– Cum: *la ce foloseşte?* Vrei să-ţi trag două labe? Trei zile m-am chinuit s-o fac şi tu întrebi ca un tâmpit la ce foloseşte… Nu avem aici pe coală toate casele cireşarilor?

– Dacă zici tu, ridică Sergiu din umeri. Dar să ştii că mai uşor se recunosc de la fereastră. Vezi? Casa aia albă cu cerdac astupat de iederă şi cu chioşcul ăla rotund e casa Mariei. Şi dincolo, în fund…

– Ce, crezi că eu nu ştiu? se oţărî Pompilică. În fund se vede magherniţa lui Ursu, aia din spatele movilei. Şi te rog să nu mai faci pe nebunul că te ating cât ai zice peşte. Ţi-e ciudă că eu am făcut harta şi tu n-ai făcut nimic…

– Zău!! spuse Sergiu uitându-se plin de dispreţ la prietenul şi duşmanul lui. Poftim!

Carnetul scos din sân cu iuţeala unui scamator făcu o curbă prin aer şi căzu exact la picioarele lui Pompilică.

– Aiurea! îl respinse Pompilică după ce auzi povestea lui Sergiu. Bagă-l din nou în sân. Trebuie să fie rezumatul vreunei lecţii, şi la ora asta n-am timp de lecţii…

– Numai la ora asta… nu scăpă Sergiu prilejul.

– Bă! se oţărî iarăşi Pompilică. Dacă mai scoţi o singură literă urâtă te fac ficat de post. Vii în casa mea şi în loc să zici săru-mâna…

– Da' tu când vii la mine, ce faci? Bunica îşi pune vată în urechi ca să nu mai audă tâmpeniile tale…

– Să fie sănătoasă, că nu eu am învăţat-o să asculte la uşă…

– Bă idiotule! îşi ieşi Sergiu din pepeni. Dacă-i pe-aşa, atunci spune dacă în tot oraşul mai există vreun altul cu urechi atât de blegi ca ale lui frate-tău!

Numai o minune mai putea opri încăierarea cruntă care era pe cale să înceapă. Şi minunea se ivi: trei bătăi în uşă, pauză, şi din nou trei bătăi.

Cei doi cocoşi deveniră nişte mogâldeţe de catifea din care se scurseseră tărâţele. Fiecare aştepta salvarea de la celălalt…

– Cine m-a pus să mă gândesc la urechile blegi ale lui frate-tău… se căină în şoaptă Sergiu. Ce ne facem?

– Nu-i el! se lumină dintr-odată Pompilică fără să scape însă cu totul de tremurul care-i atacase încheieturile. El are cheie…

– Bă, să nu fi pierdut cheia, se îngrozi Sergiu.

– Ssss! Cavou! comandă Pompilică.

Bătăile reîncepură şi se auzi o voce care avea în ea atâta limpezime şi atâtea ondulaţii că era imposibil să n-o recunoşti:

– Deschideţi! Eu sunt…

Trufaşul care n-avea nevoie să-şi rostească numele pentru a fi recunoscut nu era altul decât Tic.

– Fir-ar să fie de nasol! îl înjură Pompilică tot în şoaptă. Ce i-aş mai dili una peste muie! Zău că-i dau drumul şi-l articulez…

– E prieten cu Ursu! se sperie Sergiu.

– Hei! N-auziţi?… răsună vocea de după uşă. V-am văzut pe amândoi la fereastră.

– Ce facem? întrebă Pompilică.

– Aoleu! se lumină la rândul lui Sergiu. Tu ştii alfabetul Morse?

– Habar n-am… N-o să ai curajul să-mi spui că-l ştii tu… Înghit cartea de fizică fără s-o mestec…

– Să-l folosim pe nasol! spuse Sergiu. El îl ştie precis. Să-l punem să ne descifreze chestia aia a lui Victor.

Pompilică acceptă imediat, apoi întrebă ca de undeva de departe:

– Cine bate la uşă, la ora asta?

– Aş fi venit mai devreme, răspunse Tic în timp ce intra pe uşă, dar

nu mi-a dat voie… Ţombi.

– Cine ţi-a spus că suntem aici? îl luă la rost Pompilică.

– Nimeni… Dacă nu v-aş fi văzut la fereastră… Da’ a cui e camera asta?

– N-ai să ghiceşti niciodată! decretă Sergiu.

– Zăăăău! zâmbi cel mai mic dintre cireşari uitându-se în jur. Şi dacă aici stă… dacă aici stă…

Tic se uită la cele câteva fotografii agăţate deasupra bibliotecii, care înfăţişau scene din meciuri de volei. Eroul fotografiilor era mereu acelaşi.

– Ai un frate grozav, îi făcu prichindelul un semn din ochi lui Pompilică. Eu n-aş lăsa pe mâna voastră o cameră ca asta…

– Venim şi noi din când în când ca să facem curat, îi răspunse Pompilică întorcându-i semnul din ochi. Dar de ce n-ai lăsa o cameră ca asta pe mâna noastră?

Întrebarea era cam arţăgoasă şi lui Sergiu, care se gândea mereu la carnet, nu-i prea convenea. Nici lui Tic.

– Ia zi-i! repetă şi mai insistent Pompilică. De ce n-ai lăsa-o?

– Pentru că n-o am… râse prichindelul.

– Ce vorbeşti, dom’le! interveni Sergiu foarte prompt. Dacă eşti aşa de isteţ precum vrei să arăţi, ia spune! Ştii cine a inventat telegraful?

„Oare ce vrea ăsta de la mine?” se întrebă Tic în sinea lui. Apoi cu voce tare:

– Sigur că ştiu…

– Ştii şi alfabetul?

– Cu ochii închişi! răspunse prichindelul.

– Alfabetul Morse? Te lauzi, piciule…

– Pariem? îl provocă Tic.

– Pariem! acceptă Sergiu. Dar cu o condiţie. Să-l scrii aici în faţa noastră, uite! pe hârtia asta, în cel mult cinci minute!

Deşi simţea un iz ciudat în toată povestea, Tic primi totuşi pariul: dacă va izbuti să scrie alfabetul Morse în cinci minute, îşi va putea alege din bibliotecă orice carte, cu condiţia ca ea să nu depăşească 200 de pagini; dacă nu va izbuti, se obliga să deseneze, în cel mult trei zile, toate hărţile din manualul de geografie al clasei a opta.

– Ahaaaa! înţelese Tic. Vreţi să vă lăudaţi cu un caiet mişto la examen… Numai că n-o să vi-l fac eu… Gata?

– Pe cuvânt de onoare! întări Sergiu pariul.

– Pe cuvânt de onoare! răspunse solemn Tic.

Un singur lucru uitară toţi: să-şi potrivească şi să-şi verifice ceasurile. Dar cine se mai gândea la asta? În niciun caz Tic. Prichindelul se puse imediat pe treabă şi în mai puţin de cinci minute reuşi să scrie alfabetul. Ba socotind că-i rămâne încă timp, mai adăugă o coloană după terminarea literelor, aşa că în clipa când îi

înapoie lui Sergiu foaia de hârtie, ceasul lui arăta exact scurgerea celor cinci minute.

– Ai pierdut! strigă Sergiu după ce luă coala. Ai depăşit termenul cu… cu zece secunde.

– Ba nu-i adevărat! se opuse Tic. Ţi-am dat-o la secundă, exact la secundă, după ceasul meu. Întreabă-l şi pe Pompilică!

– Nu! N-ai depăşit termenul cu zece secunde, răspunse Pompilică uitându-se la ceas. Ci cu… treisprezece secunde.

– Pe cuvântul meu de onoare, se rugă Tic. Puteam să vă dau alfabetul mai repede, fiindcă l-am terminat în patru minute, dar m-am gândit să vă fac o surpriză să scriu şi cifre. Zău, uitaţi-vă la coloana de cifre… În cât timp puteam s-o scriu? În cel puţin treizeci de secunde, nu? Chiar dacă v-aţi lua după un ceas flămând, tot am terminat la timp alfabetul…

– Să nu umbli cu scamatorii, se răţoi Pompilică, să nu cauţi să ne duci, că-ţi dau un picior în fund de nu te vezi. Ai depăşit termenul, gata!

Tic înţelese că partida era pierdută. Mai ales când îl auzi pe Sergiu întrebând:

– La urma urmei, pentru ce ai venit aici?

– V-am văzut la fereastră şi m-am gândit că poate găsesc la voi o carte mai veche, cu basme. Am întrebat peste tot…

– Umbli cu basme, va să zică! îl ameninţă Pompilică.

– Zău că e-adevărat… Dacă voiam să vă mint găseam altceva mai deştept… Zău! Trebuie să pregătim un basm, la română, pentru sfârşitul anului, şi eu…

– Şi tu… îl întrerupse Sergiu, ar fi bine s-o ştergi imediat, până nu-ţi sărim noi în ajutor…

Încolţit din două părţi, cu drumul spre uşă tăiat, prichindelul căută altă cale de salvare:

– Mă duc singur… mă duc direct la Ştefan. Ştiu eu unde să-l găsesc…

Spaima lui Pompilică ţinu doar o clipă:

– Faci drumul de pomană. Azi nu mai are antrenament.

Micul cireşar fugise, la întâmplare şi aproape fără nădejde, după un prăpădit de iepuraş, şi iată-l înhăţând dintr-o dată doi, şi-ncă ce şoldani. Mai întâi aflase că „şmecherilor” le era teamă de Ştefan, şi apoi aflase şi locul unde, în mod sigur, îl putea găsi. Îşi făcu repede un plan de răzbunare care începea cu o tentativă de liniştire:

– Dar duminică, la meci, trebuie să vină…

– Ha, ha! îi râse Sergiu în nas. Duminică avem serbare de sfârşit de an…

– Atunci cealaltă duminică… îl linişti Tic cu totul. Dar dacă-mi daţi şi mie o ţigară nu vă mai spun…

– Ţigară!? se miră Pompilică. Unde vezi tu ţigări…

– Uită-le colo, în raft, după dosarul albastru.

Cireşarul porni cu mâna întinsă şi scoase din raft un pachet de ţigări „Carpaţi”. Descoperirea lui Tic îi cam zăpăci pe cei doi şmecheri. Priveau pachetul de ţigări aşezat disciplinat pe masă, îşi aminteau rugămintea celui care-l găsise, dar nicio inspiraţie nu încolţea în capul lor.

Cireşărelul profită de moment pentru a se lipi de uşă, mai ales că şi raftul din care scosese pachetul era în apropierea uşii. Când cei doi se dezmeticiră nu mai văzură decât spatele lui Tic prin uşa deschisă, iar piciorul lui Sergiu, deşi pornise ca o săgeată, lovi în gol.

– Ce păcat că nu l-am atins! se plânse Sergiu. Cred că l-aş fi scos prin tavan. Fir-ar să fie de vagabond! Ai văzut ce ochi de spion! Ţine-mă, că-mi vine să sar pe geam după el…

– Stai, stai… începu Pompilică să-l domolească. Adică de ce să ne pară rău, de ce să ne înfuriem? De ce, mă neghiobule? Ar trebui să râdem cu hohote şi să ne decorăm. Ha! Ha! A venit la noi cu aere de motan şi l-am adus în stare de scrumbie. L-am pus să ne scrie alfabetul, l-am dus cu frate-meu, ne-am bătut joc de el, şi după toate astea ne-a făcut rost şi de ţigări… Cum dracu de le-a observat, spionul! Noi am trecut de o sută de ori pe lângă ele fără să le vedem… Dar până la urmă tot i-am venit de hac. Bă, ce l-am stors!

– Ai dreptate! se învioră Sergiu. Ai văzut ce-nseamnă să fii deştept? Acum recunoaşte şi tu, Pompilică, ideea cu pariul şi alfabetul a fost grozavă…

– Bă, da’ şi ideea mea cu harta. Putem să notăm pe hartă toate mişcările lor… Dar hai mai bine să descifrăm textul!

După aproape o oră de chin şi certuri, de cazne şi oftaturi, Sergiu reuşi, în sfârşit, să adune următorul text:

„Cireşari! Feriţi-vă de Sergiu şi Pompilică. Ei caută să afle locul expediţiei noastre şi data plecării. Nimeni nu mai are voie să rostească vorbele: «Lacul Păstrăvilor» şi data de 5 iulie. Victor.”

– Formidabil! răcni Pompilică. Am dat lovitura. Bă! Ori îi avem în labă, ori nu! Tot secretul cireşarilor e în mâinile noastre. Formidabil!

– Acum recunoşti că sunt destul de genial? îl pironi Sergiu. Fără hârtia asta n-am fi ştiut nimic despre planurile cireşarilor, şi nici…

– … Şi nici fără hartă nu ne-ar fi stat bine, persevera Pompilică. Recunoaşte şi tu că nu se poate face nicio chestie mai interesantă fără hartă. Aşa că aproape suntem unu la unu. Nu zic că nu ai un mic avantaj… dar ca să te egalez de tot, vin şi eu cu o idee mare: ce-ar fi să fumăm câte o ţigară, să vedem şi noi cum e?…

Sergiu privi nehotărât pachetul lăsat de Tic pe birou:

– Eu ştiu?… Nu e prea nu ştiu cum?…

– Adu-ţi, bă, aminte din filme cum stau ăia în fotolii şi fumează

când au de gând să facă o chestie mai a dracului. Ţigara e semnul omului deştept… Ce zici de asta?

Sergiu încă se codea:

– N-o să vadă frate-tău că lipsesc ţigări din pachet? Să nu iasă vreo crimă…

– N-o să vadă niciodată! descoperi Pompilică după o clipă de ezitare. Fiindcă o să cumpărăm alt pachet şi o să-l înlocuim pe ăsta început. Este că-s deştept?

– Dar mi se pare că nu avem chibrituri… făcu Sergiu o ultimă încercare.

Într-adevăr, nu se vedea nicio cutie de chibrituri la suprafaţă, şi nici după vreun sfert de oră de căutări furioase prin adâncuri, prin sertare, prin rafturi, pe sub divan, prin dulapuri, prin toate spaţiile ascunse ale încăperii, nu găsiră urmă de chibrit. Prin cameră parcă trecuseră câteva hoarde de barbari, una mai crudă decât alta, dar tinerii şmecheri civilizaţi ai secolului 20 nu-şi dădeau seama de nimic.

– Am găsit! ţipă Sergiu, cu atâta triumf în voce că nu se poate să nu fi neliniştit un anumit mormânt din Siracuza. Fierul de călcat!

– Adică?… ceru lămuriri mai ample Pompilică.

– Încălzim fierul până la roşu!… Este?

– Este… recunoscu Pompilică. Dar şi harta mea…

Nu numai că încălziră fierul până la roşu, dar îl şi uitară aşa, în priză, în timp ce amândoi, neavând fotolii pe care să se tolănească, se lungiră pe divan, sprijinindu-şi picioarele pe două scaune răsturnate. Nu mai fumaseră până atunci, dar văzuseră mii de ţigări aprinzându-se şi fumându-se, aşa că nu le fu greu să imite, cu o adevărată artă, atitudinea şi ticurile unui fumător inveterat. Tusea şi lacrimile le mai atacau entuziasmul, dar erau prea dârzi ca să se dea bătuţi, mai ales că printre sughiţuri puteau să-şi slăvească isprăvile grozave din ziua aceea, începând cu cele din recreaţie şi terminând cu ultima: fumatul. Şi mereu îşi aduceau aminte de Tic şi râdeau cu atâta poftă de renghiul pe care i-l jucaseră că la un moment dat nu se mai puteau deosebi hohotele de râs de accesele de tuse.

Aşa îi găsi Ştefan când deschise ca o furtună uşa:

– Va să zică, biletul pe care l-am primit la antrenament nu minţea! Aoleu! Ce-aţi făcut aici, barbarilor, criminalilor, sinucigaşilor!!?

Din nefericire pentru cei doi, Ştefan nu rostise la întâmplare ultimul cuvânt. În timp ce palmele loveau sonor, autoritar, şi mai ales cu iscusinţă, Pompilică, ghemuit ca un arici jumulit de ţepi, încercă să se apere:

– Nu eu, pe cuvânt… să-mi sară ochii, el a găsit fierul de călcat…

– Cum!!?? urlă Ştefan, descoperind fierul de călcat într-un nor de fum. Aoleu!

Dar mai bine să întoarcem pagina.

Capitolul III

1

Un altul în locul lui Tic ar fi urmărit felul cum se împlineşte planul de răzbunare; poate că s-ar fi postat sub ferestrele *Observatorului* şi ar fi auzit destule jurăminte şi ţipete, şi iar ţipete şi jurăminte pentru a pleca apoi mulţumit şi chiar bucuros la treburile lui. Prichindelul însă nu era crud, ci mai degrabă leal şi stăpânit de spiritul dreptăţii: la infamia care i se făcuse nu putea rămâne nepăsător, de aceea declanşase răzbunarea, mai întâi sacrificând un pachet de ţigări pe care i-l cumpărase unui vecin, şi apoi ducându-se la arena de volei pentru a-i strecura un bilet alarmant lui Ştefan. E drept că, văzându-l cu câtă putere şi dibăcie loveşte mingea, i s-a făcut o asemenea milă de cei doi, încât, dacă ar mai fi avut putinţa, ar fi oprit mesajul alarmant. Zarul fusese însă aruncat. Nu mai avea ce face. Biletul, cu conţinutul său lapidar: *„Pompilică şi Sergiu fumează în camera dumitale. Un cetăţean”* îşi făcu imediat efectul, asta din cauză că destinatarul se lăsase de fumat de vreo trei zile şi suferea ca un martir când vedea pe un altul cu ţigara în gură. Tic însă n-avea de unde să ştie toate acestea. El folosise ca mijloc de răzbunare primul lucru care-i căzuse în mână, şi pentru că avea mâinile în buzunare, dăduse peste pachetul de ţigări cumpărat vecinului. Nici măcar nu se gândise că şmecherii din *Observator* vor deschide pachetul şi vor fi prinşi în flagrant delict, ci îşi închipuise că vor fi găsiţi cu pachetul, nedesfăcut, alături şi că vor fi pedepsiţi numai pentru intenţie. Iar prichindelul ştia, din proprie experienţă, că intenţia nu se pedepseşte tot atât de dur ca fapta. Din fericire pentru el, aşa gândea tăticul, care era responsabil cu judecata; mămica ar fi procedat invers: ar fi pedepsit mai tare intenţia. Avea ea un principiu: copilul trebuie bătut înainte de a sparge ulciorul, pentru că după ce-l sparge…

Prin urmare, Tic nu urmări împlinirea planului de răzbunare, mai întâi pentru că nu era crud, şi apoi pentru că avea câteva treburi foarte importante, mai ales două care-l apăsau ca nişte greutăţi zimţuite: cum să facă rost de un basm cu care să-şi dea gata colegii şi profesorul, mai ales profesorul, pentru că era în conflict cu el din cauza unor avioane neascultătoare care, în loc să iasă pe geam, cum li se hotărâse, aterizaseră pe catedră, chiar în clipa când profesorul urma să-i treacă un 10 uriaş, în catalog; şi cum să afle locul şi data expediţiei cireşarilor, asta nu numai din pricină că nu putea să sufere secrete şi taine – bineînţeles, secretele şi tainele altora –, ci şi pentru că voia să-şi aranjeze şi să-şi împartă în timp plăcerile vacanţei.

Grea dilemă… dar nu pentru Tic, care era înzestrat cu un simţ practic nemaipomenit. Amintindu-şi spontan zicala cu cei doi iepuraşi, cireşărelul uită, într-o clipă de basm, de conflict şi de avioane, şi

hotărî să facă pe dracul în patru pentru a dezlega taina cireşarilor. Nu-i trebui prea multă filosofie pentru a-şi da seama că dacă taina expediţiei era asemenea unei ape circulând printr-o conductă, existau, obligatoriu, şi câteva robinete prin care apa putea să ajungă până la el. Primul, şi cel mai apropiat robinet, era... Maria, soră-sa. Bun... Dar asta încă nu însemna nimic. Cum putea el să se apropie şi să deschidă robinetul? Brrrrr! Trebuia să fie foarte prudent... Maria nu se lăsa prea uşor dusă, şi întotdeauna era plină de toane, şi de multe ori nici nu-l lua în seamă, orice-ar fi făcut. Cum s-o ia?...

Nici nu-şi termină întrebarea mută, că sfetnicul lui cel mai fidel, sfetnicul de zile grele, îşi făcu apariţia, gudurându-i-se docil la picioare.

– Ei, ce spui, Ţombi, să începem atacul?

Căţeluşul mişcă foarte afirmativ din coadă.

– Şi dacă nu reuşim?

Ţombi mârâi sălbatic, arătându-şi colţii.

– Nu fi fraier, Ţângulică. La Maria nu se prind ameninţările. Altceva!

Căţelul se lungi pe burtă, îşi aşeză labele de dinainte sub bot, îşi întoarse încetişor capul cu ochii pe jumătate închişi, transformându-se în cel mai autentic monument al linguşirii. Mai ales că şi coada i se mişca molatec, parcă ar fi mângâiat pe cineva.

– Aşa, hoţomanule! Cred c-am nimerit-o cu metoda asta. Nu se poate să nu se prindă la fete. Va să zică ne-am înţeles. Dar bagă de seamă. Să nu cumva să sufli vreun scâncet...

Căţelul sări brusc în picioare, îşi înţepeni urechile, şi, cum stătea cu botul întors şi cu ochii răvăşiţi, părea cea mai ofensată fiinţă de pe faţa pământului.

– Ei, lasă, n-o mai pune şi tu la inimă. Parcă nu ştii c-am glumit?... Mi te cunosc eu, domnule sfetnic... Gata cu glumele! La acţiune!

Tiptil, tiptil, fără să facă vreun zgomot, urmat de credinciosul lui sfetnic, Tic se furişă pe cerdacul acoperit de iederă. La capătul celălalt al cerdacului, pe un şezlong întins la orizontală, sub bătaia mişcătoare a unor proiectile de lumină scăpate prin frunziş, se odihnea Maria. Îşi acoperise ochii cu cozile şi visa. În mâna ei, un caiet cu versuri îşi deschidea paginile. Una dintre poezii o însoţea, sau îi prilejuise călătoria imaginară în care plecase:

Iubesc cu-atâta patimă stejarii
Cu coapsele-mplântate în pământuri,
Când îşi încarcă braţele de soare
Sau când se-ncruntă seculari în vânturi,

Iubesc pădurea-naltă de mesteceni
Când zăbreleşte-n alb sfios azurul.

Ah, vânt albastru, vino să mă legeni
Şi dăruieşte-mi vesel împrejurul...

Inspiraţia, sau poate sarcina de a ataca primul, o avu Ţombi. Se aşeză foarte tăcut alături de Maria, îşi lipi botul de labe, iar ochii i se aţintiră asupra versurilor. Primul gest al Mariei fu acela de a-l alunga, dar când îi desluşi expresia de inteligenţă şi parcă de înţelegere, începu să-i mângâie, blând, căpşorul pătat de buline negre. Cu o voce caldă, visătoare, ea recită primele versuri ale poeziei.

Cocoţat pe cerdac, dar parcă înfipt într-o ţeapă, atât de nerăbdător era, Tic suportă cu greu poezia. Avu totuşi puterea de a o asculta până la capăt.

Simţindu-şi stăpânul în apropiere, pentru că tot scăpase Tic câteva icneli şi oftaturi, căţelul întoarse capul, dar la semnele poruncitoare ale celui descoperit şi-l aşeză iarăşi pe lăbuţele-i subţiri. Un oftat prelungit, un oftat de admiraţie şi parcă de invidie, ieşi foarte gradat şi nuanţat din pieptul lui Tic:

– Ooooff!... Ştii ce frumos spui tu poeziile, Maria...

Surprinsă nu atât de apariţia neaşteptată a frăţiorului ei, cât de tonul neobişnuit cu care-i vorbise, Maria îl privi îndelung şi iscoditor.

– Zău, Maria... continuă Tic. Parcă m-ai umplut de furnici. Ai o voce atât de frumoasă!... Nu-i aşa că o să te faci artistă?

– Ticuşor! Ia spune, de fapt ce vrei!

– Aş vrea să mă iubeşti!

– Asta-i bună! Dar cine ţi-a spus că nu te mai iubesc?

– Vreau să mă iubeşti mult, muuuult. Atât de mult, încât să nu te mai desparţi niciodată de mine.

Maria îl privi plină de duioşie:

– Păi te iubesc, nesuferitule. Dar cine ţi-a spus c-o să ne despărţim?

– Las' că ştiu eu, se bosumflă Tic. Parcă văd c-o să petreci vacanţa fără mine.

Unda de duioşie dispăru din privirile Mariei făcând loc unor luciri de neîncredere, de suspiciune şi uimire. Tot ce spunea Tic nu se potrivea cu felul lui de a fi. Şi în mintea ei se înfiripă o idee:

– Daaaaa!?... Tic! Dacă eşti cuminte, mergem împreună... la ţară, la bunica.

– La bunica?! spuse cu dispreţ prichindelul. Mare scofală! La bunica pot să merg şi singur...

– Atunci cum rămâne cu declaraţia ta de dragoste? Parcă spuneai că nu vrei să ne despărţim nicio clipă...

Dar şi în mintea lui Tic se aprinse o idee care îl scoase din impas:

– Dacă mă duc singur la bunica, o să mi se facă şi mai mare dor de tine... Tu ai crezut altceva?

Maria clătină gânditoare din cap:

– Tic, tu ştiai că eşti un băiat deştept?
– Ehei! De muuuuult timp…
– Să-ţi spun drept, acum nu te mai iubesc chiar atât de mult, îi mărturisi Maria. Dar voi aplica şi eu metoda ta, şi mă voi duce pentru câteva zile undeva. Şi-o să mi se facă un dor de tine!…
– Ia-mă şi pe mine, Maria… te rog…
– Păi atunci ar însemna că nu te iubesc foarte mult, şi că nici nu vreau să te iubesc foarte mult… după principiul tău…
– Ei, şi! se avântă Tic. Dacă mă iei e totuna.
– Stai, că nu te mai înţeleg, Ticuşor. La început spuneai că vrei să te iubesc, nu?
– Vreau să mă iei cu tine!
– Chiar că nu te mai înţeleg deloc, îl zgândări Maria.
– Spune! Mă iei sau nu?
– Tic! Te rog foarte mult să mă crezi. Nu te iau cu mine pentru că te iubesc totuşi foarte mult.

Maria era într-adevăr înduioşată. Fantezia ei descoperea tot felul de ameninţări şi primejdii în calea expediţiei, şi nu putea să şi-l închipuie pe frăţiorul ei drag înfruntându-le.

– Tic! O să petrecem toată vacanţa împreună, îţi spun din tot sufletul. Numai câteva zile, la început…
– Vreau să ştiu sigur: Mă iei?
– Dar de ce vrei să fii atât de sigur?
– Spune! se învolbură prichindelul. Mă iei sau nu?
– Nu!
– Sigur?
– Sigur!

Tic îşi strânse dinţii într-o ameninţare teribilă:

– Hai, Ţângulică! Ne pierdem timpul degeaba cu răutăcioasa asta. Nu eşti soră, eşti o… eşti o cloanţă!
– Tic!
– Şi dacă vrei să ştii, habar n-ai să spui poezii.

2

Supunându-se spiritului practic care domnea în el, Tic nu se tângui prea multă vreme pentru înfrângerea suferită. Se răsti de câteva opri la Ţângulică, transformându-l în jigodie, javră şi cauză principală a eşecului, apoi se hotărî să-şi încerce norocul cu celălalt iepure, adică să plece în lume, ca într-un basm, în căutarea unui basm. Ca într-un basm, pentru că-i rămăsese prea puţin timp până a doua zi, când voia să se înfăţişeze cu basmul, şi umblând aievea, ca tot omul, nu prea vedea el cum şi unde va găsi cartea cu poveşti. Era deci nevoit să renunţe la dezlegarea tainei cireşarilor… până a doua zi, când trebuia neapărat să-i vină de hac.

Împovărat sau uşurat de aceste gânduri, se pomeni în faţa porţii.

Spre surprinderea lui, poarta se deschise înainte ca s-o atingă el cu mâna… aşa că abia avu vreme să se ascundă după un pom salvator. Cu foarte mare părere de rău se văzu nevoit să facă din nou schimb de iepuri, adică să revină asupra hotărârii luate, deoarece pe poartă intraseră, cu gesturi misterioase, trei dintre cireşari: Victor, Dan şi Ursu. Să-şi fi continuat acum fuga după iepurele cu basmul, ar fi însemnat să dea cu piciorul norocului, şi Tic, renumit pentru iuţeala cu care primea orice provocare şi orice ceartă, nu voia, în ruptul capului, să-şi facă din noroc un duşman. Practic, ca întotdeauna, îşi găsi imediat ceva de lucru prin curte, spre bucuria nestăpânită a lui Ţombi.

Maria ieşi nerăbdătoare înaintea băieţilor:

– Aţi găsit vreun şantier?

Dan, care părea cel mai abătut dintre toţi, răspunse sec, monosilabic:

– Nu!

– Şi nu prea văd unde am putea găsi, reflectă Victor. Cine să aibă barcă în oraş? Şi pentru ce să aibă?

– Ghinionul nostru că ne-am născut aici, se înfurie Dan. Auzi, dom’le! Cine a avut oare ideea să întemeieze oraşul ăsta pe marginea unui pârâiaş lat cât o curea de ham şi adânc cât un degetar?… Eu, dac-aş avea putere, l-aş muta pe malul mării, să mă satur de apă, de bărci şi de vapoare.

– Eu m-aş mulţumi cu o putere mai mică, îl temperă Maria. Să pot face rost de o barcă. O barcă uşoară cu pânze, sau una mică, zveltă, cu motor, sau…

Privirile Mariei se aţintiră involuntar asupra cişmelei şi vorbele i se topiră deodată pe buze. Acolo, la marginea unei băltoace, Tic, într-o vervă neobişnuită, arunca în apă corăbii după corăbii. Cel puţin zece bărci de hârtie pluteau în băltoacă.

– … Sau o barcă de hârtie, completă Dan. După cum vedeţi, e singurul lucru care stă în puterea noastră. Mamă dragă, suntem osândiţi la drumuri grele… şi mai ales la neputinţă.

– Nu-i chiar aşa, interveni Victor. Problema nu-i insolubilă, cum ţi se pare ţie, Dan. Ar fi fost simplu, de pildă, să construim o plută. Nu ştiu dacă până la urmă nu vom rămâne la soluţia asta…

– Păi de ce nu începem s-o construim? se repezi Ursu. Materiale, slavă Domnului, avem destule.

– Dacă te încumeţi s-o duci tu în spate până acolo… râse Victor.

Ursu era cât pe-aci să răspundă că ar fi gata să care două plute în spate, numai să reuşească expediţia, dar nu-i prea plăceau figurile de stil.

– Dar tu, Victor, cum te gândeşti s-o transportăm? întrebă Maria.

– Cât se poate de simplu. În rucsacuri.

– Arată-mi-o şi pe asta, mamă dragă, şi zău că mă fac gâscă, îl

înfruntă Dan.
– Vrei să spui gânsac, îl corija Maria.
– Mă rog, gâscă, gânsac, raţă, tot ce vrei. Şi coteţ de păsări, dacă e nevoie. Ca să mă jumuliţi de scânduri…
– Uite, dragă domnule palmiped, cum se poate transporta pluta, începu Victor să-l lămurească. Vom lua în rucsac: cuie, ciocane, cherpedine, funii, scoabe…
– Scânduri, leaţuri, pari, bârne, adăugă Dan.
– Nu! îl opri Victor. N-avem nevoie să le luăm cu noi. Lemne vom găsi din belşug pe munte, ori poate ai uitat că munţii… Cum se spunea în poezia aia, Maria?
Maria răspunse imediat:
– … *Îşi potrivesc pe ceafă cuşme de păduri…*
– Da, zâmbi Victor. Cuşme cu lemne…
Dan, Maria, Ursu şi chiar Tic, care trăgea fidel cu urechea, înţeleseră planul de compromis al lui Victor.
– Păi atunci problema e ca şi rezolvată, spuse Maria.
– Nu-i chiar aşa, chibzui Victor cu voce tare. Pluta are marile ei neajunsuri. Pe un lac, pe un râu mare, pentru o persoană, două, e de mare folos. Dar acolo…
– Stai! ţipă Dan. Am găsit, mamă dragă!
Surprinşi de energia şi decizia cu care intervenise, băieţii, mai ales, erau gata să tabere asupra lui Dan pentru a-i smulge cuvintele care se lăsau prea aşteptate, dar el se chinuia prin tot felul de semne şi schimonoseli să-i facă pe ceilalţi să înţeleagă că nu descoperise nimic altceva decât urechile ciulite ale lui Tic, care tot jucându-se cu căţelul se apropiase la câţiva paşi de ei, bineînţeles ascunzându-se cu artă după un butoi oarecare.
– Tic! îl strigă Dan. Tot mai ai nevoie de basme?
Prichindelul, preocupat să numere cele câteva fire care alcătuiau mustăţile căţelului, nu auzi chemarea lui Dan, decât doar a treia oară.
– Pe mine mă strigai? întrebă el mirat.
– Dar ce, mai are cineva numele ăsta aici?
– Dar ce, tu când spui „mamă dragă” îţi chemi neapărat mama? îi ripostă fără ezitare Tic.
Dan rămase cu gura căscată, ca şi ceilalţi de altfel, nu atât pentru spiritul prichindelului, cât pentru ceea ce se subînţelegea din acel spirit. Va să zică, Tic înregistrase absolut tot ce vorbiseră ei. Nu-i scăpase nimic, nici măcar expresiile fiecăruia. Prin urmare, trebuia salvat ceea ce mai putea fi salvat.
– Tic! se bucură Dan. Ţi-am găsit basmul!
– Crezi că eu nu-mi dau seama, îi răspunse puştiul.
– Nu, mă, serios. Ştiu pe cineva de la care poţi afla un basm pe cinste.

– Las' că pricep eu unde vrei să baţi, spuse Tic.

– Pe cuvântul meu, Ticuşor! se încăpăţână Dan. Ai încercat la moş Timofte? E cel mai mare povestitor de basme din oraş, dacă nu din toată ţara…

Ciufuliciul se pocni, fără voia lui, peste frunte. Gest pe jumătate sincer. E adevărat că nu se gândise la moş Timofte, şi era limpede că Dan nu inventase totul. Dar tot atât de adevărat era faptul că nu-i mai putea spiona pe cireşari fără să fie simţit. Aşa că trebuia iarăşi să schimbe iepurii, dar pentru ultima oară… hotărî el… până mâine dimineaţă. Cu această credinţă porni Tic spre poartă, dar nu înainte de a-i adresa câteva vorbuliţe lui Dan:

– Să nu-ţi închipui cumva că m-ai dus, mamă dragă. Ce râzi ca un prost? Află că moş Timofte e mai interesant decât voi toţi la un loc. Brrrrr!

Dar şi de data asta poarta se deschise fără ca Tic s-o atingă. Chiar în clipa când ducea mâinile spre clanţă, ca şi prima oară, poarta se dădu în lături. Tic se retrase câţiva paşi şi începu să privească ostentativ cerul. Prin faţa lui treceau Ionel şi Lucia, sau mai bine zis pluteau nişte pachete uriaşe sub care se aflau Ionel şi Lucia. Şi cum Tic era un copil practic… de astă dată ieşi într-adevăr pe poartă, fără măcar să apeleze la coada ochiului.

3

În sfârşit, cireşarii erau toţi la un loc. Nu lipsea nimeni, şi, ceea ce era mai important, nu se afla niciun spion prin apropiere, niciun nechemat care ar fi putut să le dibuie tainele. E adevărat că Ţângulică le dădea mereu târcoale, dar se purta atât de cuminte, atât de linguşitor şi inofensiv, că nici Lucia, cea mai bănuitoare şi mai prudentă dintre toţi, nu-i acordă decât o privire trecătoare. Singurul care se ferea de dânsul era Ionel, dar nu teama că i-ar putea înţelege vorbele era cauza, ci grija pentru securitatea gambelor proprii.

Povestea cu barca imaterială îi necăjise şi încă necăjea pe cireşari, dar pe cerul întunecat al preocupărilor lor apăru o oază de lumină odată cu sosirea ultimilor doi: Lucia şi Ionel. Amândoi erau veseli, adevăraţi mesageri ai bunei dispoziţii. Lucia îşi uitase undeva masca de seriozitate, şi chipul ei blond era atât de senin, încât Dan o asemănă imediat cu un înger, jurând, tot în sinea lui, că niciodată n-o văzuse mai frumoasă. Era cât pe-aci să-şi jure şi altceva, un jurământ tainic care se rosteşte numai în gând, dar amintindu-şi-o severă, distantă şi rece, aşa cum o suporta tot anul şcolar, renunţă vesel şi uşurat la jurământ. Ionel se umflase în pene ca un curcan şi ar fi imitat şi mersul rotit al orătăniei cu mărgele, dacă nu l-ar fi simţit pe Ţângulică prin apropiere. De aceea îşi alese o atitudine nemişcată şi verticală, cu destinaţia nemărturisită: steaua polară. Îşi privea prietenii de la nişte înălţimi la care nu cutezau nici cei mai viteji

cosmonauţi.

Veselia celor doi cireşari – seninătatea Luciei şi saltul spre stele al lui Ionel – nu erau nici prefăcătorie şi nici poze fără motiv. La drept vorbind, Ionel era eroul zilei, deşi Maria susţinea morţiş, în felul ei, că Lucia „avea exact acelaşi drept la slavă”. Amândoi tinerii izbutiseră, după aproape trei luni de îndrăzneli, încercări, eşecuri şi reuşite, după „atâta sudoare extraşcolară”, cum glumea Dan, să construiască două aparate T.F.F., simple, portabile, pentru comunicări la mică distanţă, absolut necesare expediţiei. Fără aceste aparate expediţia cireşarilor era de neconceput. Dar ele ar fi rămas o simplă intenţie, dacă tinerii nu ar fi găsit un susţinător înfocat şi foarte generos în persoana lui moş Timofte. Deşi nu-l avea întru totul la inimă pe Ionel, bătrânul paznic nu scăpase niciun prilej de a-i ajuta pe cireşari; le descuiase de zeci de ori, ca un complice mut, uşa laboratorului de fizică, făcuse întotdeauna ordine după ei, dar mai ales le adusese celor doi constructori tot felul de unelte şi de materiale uitate de-a lungul anilor prin magaziile liceului.

Copleşiţi de bunătatea lui, cireşarii îşi propuseseră în gând să-i facă un dar mare cu care să-l dea gata. Moşneagul mirosise ceva şi prin câteva întrebări meşteşugite aflase, de la Ursu, intenţia lor. E de prisos să amintim aici mâhnirea şi amărăciunea lui moş Timofte. Ba în adâncul sufletului se simţea jignit. Chipul lui nu-şi recăpătase strălucirea aceea de zăpadă, care aduna atâta cinste şi dragoste în preajmă-i, decât după ce-i strânsese pe toţi cireşarii în grădina şcolii, într-o seară, după amurg, şi le vorbise pe îndelete:

– Eu n-am copii, începuse dânsul, iar nepoţii mi s-au împărţit prin toată ţara şi le-am cam pierdut urma. Singura mea bucurie sunteţi voi şi ceilalţi ca voi. Nici nu vă puteţi închipui cum îmi creşte inima când dau peste şcolari care înţeleg de timpuriu ce hrană trebuincioasă e pentru om învăţătura. Iacă, eu spun că de aici începe bogăţia ţării şi bogăţia lumii… Şi mi s-a întâmplat mie să întâlnesc mereu asemenea şcolari şi să-i simt ca pe copiii mei. Cum m-or fi simţit ei?… apoi aici nu-şi mai au rost vorbele mele, dar în dulapul ăsta sunt o groază de scrisori primite de la ei. Dacă aud că vreunul dintre ei a ajuns om mare, mă bucur cum se bucură, pesemne, un tată când aude isprăvi bune despre fiul lui. Poate că o să pară laudă ceea ce spun, dar nu e an în care să nu vină să mă vadă oameni de seamă, dintre cei cu care se sfătuiesc capii ţării. Nu zic că vin pentru mine. Vin să-şi vadă şcoala, dascălii, locurile copilăriei, dar niciunul, până acum, n-a uitat să treacă şi pe la mine, să zăbovească puţintel şi în ghereta mea, sau să dea o raită cu mine prin curtea şi grădina şcolii… Iacă, asta e o parte din viaţa mea, partea cea mai sfântă… Oricât aur mi s-ar da, eu nu l-aş primi în schimbul unor asemenea bucurii. Să fiţi voi sănătoşi şi să nu-l uitaţi pe moş Timofte. Altceva nu-mi trebuie. Poate… cine ştie?

… o da Dumnezeu ş-oi apuca anii când o să fiţi şi voi oameni în toată firea, cu nume şi fapte de seamă. Moş Timofte o să fie bătrân, dar o să ţină minte numele fiecăruia, şi dacă o să treceţi pe la el şi o să daţi împreună o raită prin curtea şcolii, o să vă amintească toate năzbâtiile pe care le-aţi făcut în anii aceştia…

4

În faţa cerdacului, pe o masă de lemn cu picioarele în formă de X împlântate în pământ, se aflau cele două aparate, şi cu toate că şlefuiala dârză şi zeloasă nu îndepărtase toate urmele de vechime şi de rugină de pe piese, cireşarii le priveau înfioraţi şi mândri ca pe nişte comori nepreţuite. Numai Ţombi părăsi cât se poate de discret locul său de pândă de pe cerdac, furişându-se ca o umbră neînsemnată şi obosită, dar în clipa când ajunse în punctul unde, după socoteala lui, nu putea fi zărit de cei care-i ignoraseră blana, preferând scândura putredă şi fierul vechi, ţâşni ca o nălucă. Îşi opri goana undeva lângă gard, în dreptul unei spărturi ascunse pe care, în afară de el, o mai cunoştea o singură fiinţă domestică. Când văzu acea fiinţă strecurându-se prin spărtură cu o agilitate care o întrecea pe a lui, Ţombi îşi învinse invidia, aspiră o porţie de îndrăzneală şi făcu un salt mortal înapoi. Totul însă într-o tăcere desăvârşită. Deşi foarte zorit de uimirea statuară a tinerilor de lângă cerdac, Tic nu uită totuşi să strângă lăbuţa pe care i-o întindea căţelul şi apoi să-i frece cu blândeţe sfârcurile urechilor. Abia după ce termină ritualul de multă vreme convenit, prichindelul porni cu paşi înceţi spre ţinta pe care şi-o alesese încă de după gard: butoiul din apropierea cerdacului. Căţelul îl urmă în culmea fericirii: stăpânul său fusese foarte generos, pentru că de obicei frecuşul cu care culmina felicitarea îl primea o singură ureche; de bucurie ar fi fost în stare să facă opt salturi mortale, în suită, dar mirosise el că trebuie să fie foarte liniştit. De aceea nu scoase niciun scâncet trădător, nici chiar atunci când îl văzu pe Tic dispărând ca o umbră în butoi. Auzi el un clipocit răutăcios, dar se grăbi să-l acopere printr-un mârâit antimotănesc.

Cu apa până la glezne şi încă sub senzaţia de răceală pricinuită de stropii care se abătuseră asupra lui în momentul când atinsese cam energic fundul butoiului, Tic se opunea din răsputeri dârdâitului care-l ameninţa cu cotropirea. Altul în locul lui ar fi blestemat de mama focului şi ar fi părăsit ascunzişul. Dar el avea un sistem original de a scăpa de necazuri: în loc să se creadă persecutat de soartă şi urmărit de ghinion, îşi închipuia, dimpotrivă, că este cel mai răsfăţat copil al soartei şi aproape mereu încălţat în papucii norocului. Pentru a preface un necaz în bucurie îi trebuiau doar câteva clipe şi câteva întrebări. De pildă, în situaţia în care se afla: dacă ar fi plouat în ajun?… dacă nu s-ar fi scos, cu două zile înainte, aproape toată apa din butoi pentru spălatul rufelor?… dacă în loc de apă ar fi fost cenuşă,

sau var, sau păcură?... dacă în locul butoiului ar fi fost lada de gunoi?... Încetul cu încetul nu-şi simţi picioarele în apă, iar dârdâitul îl părăsi. Era şi timpul, pentru că la masa din faţa cerdacului reîncepea animaţia.

– După cum vedeţi, eu mi-am făcut datoria, spuse Ionel plimbându-şi cam stingherit privirile pe cerul gol. La data la care ne-am înţeles am adus aparatele... probabil că şi voi aţi rezolvat problema bărcii, care, în orice caz, n-a fost chiar atât de obositoare...

Mariei nu-i plăcură deloc spusele şi mai ales tonul lui Ionel: *„Aha! joacă teatru, scumpul nostru inventator... îi arăt eu imediat!”,* dar Dan îi dibui intenţia ascuţită şi se transformă imediat în pavăză:

– Cum să n-o rezolvăm?... Victor a găsit soluţia cea mai bună, exact înainte de termen. Nu-i aşa?... Ei, acum să te văd, Ionel! Ia spune, cu ce este egală o barcă?... Nu-ţi mai nenoroci creierii, mamă dragă. Îţi spun eu: cu o plută!

Chipul lui Ionel se adumbri:

– Cu pluta?! Dar ar fi o imprudenţă, o nesocotinţă, o... o... o prostie, pur şi simplu. Ori mergem echipaţi cum trebuie, ori renunţăm la expediţie. Dacă în loc de aparate tefefe aş fi adus şi eu nişte goarne?

Privirile tuturor se îndreptară către Victor şi în ele se putea citi dorinţa unei replici tăioase. Dar Victor nu răspunse imediat. Până la un anumit punct era şi el cam de aceeaşi părere cu Ionel. Înţelesese de la bun început că pluta era o soluţie de ultim moment, poate nu chiar cea mai rea, dar care îi împingea pe calea unor riscuri, cel mai mare fiind acela de a împotmoli undeva expediţia. Greoaie, greu de manevrat, greu de oprit, greu de transportat prin locurile fără apă, greu de strecurat prin albii înguste, pluta putea să devină un chin pentru tineri, dar de aici până la a renunţa la o expediţie pregătită cu atâta migală şi dorită cu atâtea visuri era o cale imensă. Nu! Un asemenea gând nu trebuia să încolţească în mintea nimănui.

– Dacă nu găsim altă soluţie mai bună, vom fi nevoiţi s-o încercăm pe asta, se hotărî Victor. Cine ştie?... Poate că acolo, la faţa locului, pluta va fi mai necesară decât o barcă.

– Victor are dreptate! ţâşni Maria. La expediţie nici nu mă gândesc să renunţ. Mă duc singură, dacă voi nu vreţi.

Şi Dan, şi Ursu, şi Lucia răspunseră prin aceleaşi afirmaţii categorice. După o clipă de încruntare izbi şi Ionel aerul cu pumnul:

– Să vă spun drept, şi eu m-am gândit la fel. Bineînţeles, nu vom fi atât de nesăbuiţi ca să ne băgăm în tot felul de capcane. De altminteri, nici cu o barcă n-am fi în cea mai deplină siguranţă...

– Dacă ne-am lua după tine, nu pierdu prilejul Maria, nici cu un submarin n-am fi în siguranţă... adică în cea mai deplină siguranţă. Nici cu un cuirasat...

– Ce ştii tu despre submarine şi cuirasate? se enervă Ionel. Vezi-ţi de hârţoagele tale cu inimi şi săgeţi… cu dor, şi amor, şi omor, şi…

Cearta era gata. În ochi licăre ascuţite, ca nişte fulgere prevestind nişte trăsnete… dar Lucia deveni fără voia ei un miraculos paratrăsnet:

– Mi se pare că aveţi nevoie de o barcă, nu?… O barcă uşoară, frumoasă, încăpătoare…

– Te-ai trezit şi tu, o privi Dan compătimitor.

– Cred că ai dreptate. M-am trezit. Dar numai eu m-am trezit, pentru că voi toţi dormiţi… Şi cum mai dormiţi!… Totuşi, nu înţeleg cum de nu visaţi în somn… barca lui Petrăchescu… barca vânătorului…

Cireşarii făcură nişte ochi ca la iarmaroc. Dan îşi arse o palmă peste frunte de răsună toată curtea şi-l făcu pe Tic să scoată, intrigat, capul afară din butoi. Noroc că nu-l zări nimeni.

– Petrăchescu! ţipă Dan. Sfântul Petrăchescu! Sfânta barcă de cauciuc a lui Petrăchescu! Santa Lucia!… Cum de nu ţi-a trecut ţie prin minte, nesfântule Dan!… Mamă dragă, ce barcă!… Uşoară ca un fulg şi încăpătoare ca un autobuz.

Dar cine nu cunoştea barca lui Petrăchescu! Cine n-o admirase! Petrăchescu o găsise cu ani în urmă într-una din peregrinările lui cinegetice. Fusese ascunsă într-o colibă pustie, în timpul războiului, nu se ştie de cine, şi uitată acolo. O barcă într-adevăr sfântă, cum spusese Dan, adică exact ceea ce le trebuia cireşarilor pentru misterioasa lor expediţie.

– Oare-o să ne-o dea Petrăchescu? se auzi vocea timidă, dar foarte realistă a lui Ursu. Toată lumea zice că vânătorul e cam într-o ureche…

Într-adevăr, tot oraşul îl bănuia pe Petrăchescu cam sucit la minte; nimeni nu ştia când vorbeşte aiurea şi când serios. Şi pe deasupra mai era poreclit şi „maţe negre”, ceea ce în limbajul oamenilor de prin acele locuri însemna zgârcit fără pereche. Păcatul acesta ca şi sminteala lui erau puse pe seama războiului. Petrăchescu fusese ofiţer activ, dar o schijă de brand i se strecurase în ţeastă, întrerupându-i cariera militară. Încercase mai multe meserii, cam în van, până la urmă alegându-şi-o pe aceea de achiziţioner la o cooperativă. Umbla haihui prin sate şi peste coclauri, şi toţi ştiau că adevărata lui îndeletnicire e vânătoarea. Şi nu erau puţini acei care susţineau că vânător ca el nu se mai pomenise pe acele meleaguri. Niciodată, ziceau ei, nu-l văzuseră trăgând un singur cartuş în vânt, şi mai ziceau că dacă-l apucau pandaliile începea să tragă în rândunici şi-n lăstuni, doborând câte o păsăruică la fiecare foc.

– Oare-o să ne dea barca? întrebă încă o dată Ursu ca pentru sine.

– Cum să nu ne-o dea? se înfierbântă Dan. Mergem cu toţii la el…

Mamă dragă, ştiţi cum?... Ne îmbrăcăm în haine la fel: bluze şi cămăşi albe, fuste şi pantaloni albaştri, ciorapi şi pantofi negri. În uniformă şi aliniaţi pe două rânduri. Îl dăm gata cât aţi zice peşte. Şi dacă face nazuri şi rezistă... Eu îmi pun la bătaie toate economiile, şi dacă va fi nevoie voi cere şi datoria de la Tic...

În butoi, datornicul scoase o limbă nesfârşită, ba mai întinse şi cotul în direcţia lui Dan. Cireşarul însă habar n-avea de răspunsul dintre doage; numai atitudinea lui Ţombi, care-l privea ameninţător, cu o ureche ciulită şi una atârnându-i, cu un colţ scăpat în afară şi un altul ascuns, i se păru cam ciudată:

– Cu tine ce-i, mă potaie? Ia şterge-o după haimana... Adică, ia du-te dracului! Auzi?

Ţombi îşi ciuli imediat şi cealaltă ureche şi-şi scoase şi celălalt colţ, dar un hârşâit pe care niciun alt auz nu l-ar fi putut recepta îi schimbă într-o clipită gândul şi mişcarea. Se retrase încet spre butoi, dar Dan nu descoperi în retragerea surprinzătoare a căţelului decât împlinirea propriei sale porunci. Poate că şi cuvântul rostit de Maria cu o voce ameţită de prea mult vis îl trezi din gândurile lui noi, aşa cum îi trezi şi pe ceilalţi:

– Baaaaarcaaaaa...

– Vă mulţumesc pentru idee, spuse, cu un zâmbet cam îngheţat, Lucia. Cred că a sosit, în sfârşit, timpul să ne ocupăm şi de aparate...

Cireşarii se descoperiră deodată posesorii a două bucurii, sau poate posedaţi de două bucurii: barca şi aparatele. Şi pentru că aparatele erau chiar lângă ei, şi mai ales pentru că erau ale lor, se lăsară, docili, subjugaţi de ele. Ionel, de astă dată în largul lui, făcu un plan straşnic, la repezeală, pentru verificarea aparatelor. De câtă vreme, şi cu câtă emoţie aşteptau cireşarii marele moment! Se formară două grupuri, fiecare având în sarcina lui un aparat. Un grup trebuia să rămână chiar acolo, la masa din faţa cerdacului, celălalt urma să parcurgă un drum de vreo doi kilometri şi jumătate, care trecea prin grădina casei, apoi printr-o livadă care-şi căţărase prunii pe Dealul Cimitirului, apoi printr-o vie care se înfunda într-un crânguşor cu străluciri şi fâlfâiri de beteală, şi abia, la marginea crânguşorului, la semnul de recunoaştere – movila în formă de căciulă –, trebuia să se oprească. Timpul se socoti cu multă zgârcenie: jumătate de oră – drumul până la movilă, zece minute – pregătirea aparatelor, zece minute – schimbul de mesaje, adică verificarea propriu-zisă, zece minute – pauză, jumătate de oră – întoarcerea. În total un ceas şi jumătate. Grupul de pe cerdac era compus din Ionel, Maria şi Dan. Celălalt, din Lucia, Victor şi Ursu.

5

Dintre cei rămaşi în curte, în preajma cerdacului, cea mai nesuferită jumătate de oră o petrecu... Tic. Prichindelul izbutise, după

nişte sforţări crâncene, să împingă cepul butoiului afară. Îşi zdrelise degetele tot împingând şi împingând, dar când îşi potrivi ochiul în cerculeţul de lumină zări o sumedenie de lucruri şi fiinţe, numai masa din faţa cerdacului şi aparatul care, probabil, se desfăta pe ea nu intra în raza privirilor lui. Dacă butoiul nu ar fi avut fund, l-ar fi potrivit la iuţeală cu ochiul de lumină spre masă, dar în situaţia în care se afla, un singur lucru îi mai rămânea de făcut pentru a se înfrupta şi el din minunăţia din faţa cerdacului: să ridice din când în când capul afară din butoi. Şi treaba asta era foarte riscantă din cauza neînţelegerii dintre Ionel şi Ţombi. Căţelul stătea nemişcat, cu botul pe labe, la jumătatea distanţei dintre butoi şi cerdac. Ionel, crezându-se ameninţat, pândea cu coada ochiului fiecare mişcare a căţelului. Şi timpul se făcuse atât de leneş, că lui Tic îi venea să mănânce doagele.

Dar nici cireşarii de pe cerdac n-o duceau mai bine. Şi asupra lor se abătuseră frigurile, deşi nu stăteau cu picioarele în apă ca prichindelul ciufulit şi curios. Aşteptarea îi ucidea şi pe ei, şi poate că se simţeau chiar mai încarceraţi decât prizonierul din butoi.

În sfârşit, Ionel îşi privi ceasul:

– Au trecut treizeci şi cinci de minute… Ufff! Greu au mai trecut…

Maria uită într-o clipă toate certurile pe care le avusese cu Ionel. Mai că-i venea să-i sară de gât, dar, atinsă de nu ştiu ce fior al amintirilor, se mulţumi doar să se apropie de el şi să-i urmărească febril, cu sufletul la gură, toate mişcările. Tânărul fizician îşi mai privi o dată ceasul, răsuflă prelung, de parcă ar fi aruncat kilometri de văpaie din el, eliberă antena subţire şi lungă, parcă fără de sfârşit, apoi începu semnalizările. Emiţătorul se supuse tocmai apăsării degetelor. Ţăcănituri, mai puternice, sau mai slabe, se auzeau distinct, semnale repetate, repetate, repetate… cu pauze între ele, cu pauze pentru răspuns, dar pauzele rămâneau goale, tăcute. Niciun răspuns…

Cuprins de îngrijorare, Ionel se uită iarăşi la ceas. Îşi strânse pumnii şi se repezi din nou asupra emiţătorului. Semnale, semnale, semnale, şi pauze la fel de mute. O expresie de spaimă şi durere se întipări pe faţa fizicianului. Şi ea deveni aproape groază când se uită la Maria. Aştepta cuvinte rele, priviri crude, aştepta cârlige reci în umeri şi-n ceafă.

Alături de Dan, Maria trăia însă aceleaşi emoţii şi aceleaşi spaime ca Ionel:

– Nu se poate! se răzvrăti ea. Nu se poate! Mai încearcă o dată. Haide!

Ionel se supuse îndemnului, mai ales că-l văzu şi pe Dan clătinând energic din cap. Reîncepu semnalizările, dar emiţătorul rămase în continuare mut şi nemişcat.

Gândurile care încolţeau în mintea celor trei cireşari se asemănau

întocmai: sau erau prost făcute aparatele, sau se întâmplase ceva, sus, pe deal.

6

Într-adevăr se întâmplase ceva sus pe deal. Chiar în clipa când Victor şi Lucia se pregăteau să instaleze antena aparatului în vârful movilei, fuseseră opriţi de vocea foarte convingătoare a lui Ursu:

– Staţi! porunci el. Ia uitaţi-vă colo pe muchia dealului… La o palmă de capătul crângului, lângă copacul acela îndoit… Vedeţi?… Chiar în dreptul copacului… Să nu pun mâna pe nicio barcă, toată viaţa mea, dacă arătarea aceea cu pălărioară ţuguiată nu e chiar Petrăchescu!

Lucia şi Victor îşi făcură mâinile streaşină şi priviră spre locul indicat de Ursu. Zăreau ei ceva ce aducea a om, dar nici vorbă să-i distingă capul şi pălărioara. Silueta care se contura încetul cu încetul era însă prea ciudată pentru a fi a altcuiva.

– El e! se convinse Victor. Ce facem?

– Mai întâi ascundem aparatul în tufişul ăsta, spuse Lucia. Numai să nu ne înşelăm…

– Dacă vă spun eu! se simţi Ursu oarecum jignit.

– E sigur Petrăchescu, întări Victor, şi cel mai bun lucru pe care-l avem de făcut e să ne ducem noi spre el, ca să nu vină el spre noi. Aparatul nu-l mai putem ascunde decât cu riscul de a-i atrage şi mai mult atenţia…

– Grozav! Acceptă Lucia. Şi poate că n-ar strica să ne prefacem că tocmai pe el îl căutăm…

Nu mai era nicio îndoială pentru nimeni. Individul care înainta cu paşi neverosimil de lungi, înalt şi deşirat şi slab ca o prăjină, cu o pălărioară verde ca un coif de hârtie, care purta o pană de cocoş chiar în vârful ţuguiului, cu puşca pe umăr, cu cizme lucitoare strânse pe gambe, nu era altul decât Petrăchescu, posesorul bărcii de cauciuc.

Lăsând aparatul în paza nesigură a unor păsărele, cei trei porniră în goană spre vânător. Petrăchescu venea întins spre ei, dar îşi încetini mersul când descoperi că tocmai el era ţinta celor trei tineri.

– Ce vi s-a întâmplat, cetăţenilor? îi întâmpină el cu o voce subţire, piţigăiată. Vă goneşte din urmă vreo dihanie?

Cetăţenii îl salutară cu respect, toţi. Dar de vorbit, numai Ursu putea să vorbească, Lucia şi Victor nu-şi puteau reţine gâfâitul sonor şi neprefăcut. Şi Ursu îşi învinse timiditatea, aproape ţipând la vânător:

– Plecăm pentru câteva zile într-o excursie…

– Nu trebuie să ţipi, domnule, îi temperă vânătorul zelul. Am urechi destul de bune. Amândouă, nu cum zice lumea.

Ursu se fistici dintr-odată:

– Ştiţi… Adică nu într-o excursie… Ne-am gândit, noi… ştiţi… o expediţie ştiinţifică… Noi şi alţi prieteni… ştiţi… Poate că ne ajutaţi şi

dumneavoastră…

– Aha! pricepu vânătorul. Vreţi să vă ajut într-o excursie… Păi dacă-mi stă în putinţă, cu cea mai mare plăcere, pe cinstea mea… Arătaţi-mi un altul care cunoaşte mai bine decât mine regiunea!… Nu s-a născut încă, pe cinstea mea. Aţi nimerit exact unde trebuie, adică aţi bătut exact la uşa cea bună, pe cinstea mea… Şi cam ce vă doare?

După o scurtă luptă cu sine însuşi, Ursu îndrăzni:

– V-am ruga din suflet să ne împrumutaţi câteva zile… barca dumneavoastră de cauciuc!

Vânătorul îşi plimbă degetele pe sub pălăria ţuguiată, coborând-o până la sprâncene. Barba, parcă despărţită de maxilar, i se roti de câteva ori, oferind un spectacol de circ, care însă în loc să-i amuze îi sperie pe spectatori. Râsul vânătorului suna forţat:

– Hm… Hm… Barca! Lucru rar… Hm… Lucru foarte greu de găsit… Lucru imposibil de găsit, pe cinstea mea.

– Dacă… Nu ştiu cum să vă spunem… interveni Lucia. Ne-am gândit la chirie… Adică ne-am gândit că poate vreţi s-o vindeţi. Suntem gata să renunţăm la toate economiile noastre…

Vânătorul se uită şi mai atent la cei trei tineri. Oferta făcută de ei nu-i displăcea de tot. Se gândea mai ales la chirie, şi văzându-i îmbrăcaţi curat, Lucia chiar cu o anumită eleganţă, îşi închipui că economiile lor nu erau de lepădat. De aceea, după ce-şi mai scarpină o dată ceafa, se hotărî să le răspundă cu o promisiune:

– Hm… Văz că vă gândiţi la chirie, că de vândut, n-aş vinde barca, în mormânt de-aş fi, pe cinstea mea. N-aş vinde-o nici măcar pentru cincisprezece mii, nici dacă mi s-ar da în loc un vapor… Da-n ce parte faceţi excursia? La Poarta Dracului?

Lucia îl atinse încet cu cotul pe Victor, şi tânărul, ca şi cum s-ar fi trezit atunci dintr-o lungă meditaţie, spuse:

– A, nu la Poarta Dracului. Poate mai târziu, dar pentru Poarta Dracului nu avem nevoie de barcă. Ne-am gândit să mergem câteva zile la Lacul Păstrăvilor…

Vânătorul se înnegură la faţă. Era cât pe-aci să spună ceva, chiar deschise gura, dar dintr-o dată se răzgândi.

– E o regiune foarte frumoasă şi foarte puţin umblată, spuse cu un ton rugător Lucia. Am putea descoperi multe lucruri acolo…

– Ştiu… ştiiiiiiiu, îi răspunse vânătorul în zeflemea. Dar, din păcate, numai spre sfârşitul lui august v-aş putea împrumuta barca. Până atunci absolut imposibil, pe cinstea mea.

– Numai pentru câteva zile, se rugă Ursu.

Vânătorul îşi desprinse iarăşi bărbia de maxilar rotindu-şi-o însă de astă dată în direcţie contrară:

– Hmm… Eu nu am obiceiul să vorbesc în vânt, pe cinstea mea. Vă convine în august?… Bine!… Nu vă convine?… Bună ziua! Clar sau nu?

… Deşi, eu v-aş da un sfat părintesc: Mai bine v-aţi căuta altă regiune. Sunt prea multe primejdii acolo, pe cinstea mea.

După ce-şi puse pentru ultima dată la bătaie cinstea, vânătorul îşi scoase în semn de salut pălărioara cu pană mândră de pe vârful capului şi se depărtă cu aceiaşi paşi neverosimil de lungi.

Cireşarii se uitară unii la alţii întristaţi, dar dezolarea nu-i paraliză pentru multă vreme. Îşi amintiră toţi odată, ca la un semnal, de aparatul lăsat la poalele movilei şi porniră într-acolo, hotărâţi parcă să doboare toate recordurile tuturor curselor cu obstacole. Primul care ajunse la movilă, lăsându-şi prietenii cam pe la jumătatea drumului, fu, bineînţeles, Ursu.

7

Pe cerdac lipseau numai acordurile unui marş funebru. Parcă fiecare îşi ducea la groapă prietenul, atâta jale era în priviri, atâta moleşeală şi amorţeală bolnavă în mişcări. Mai mult din inerţie, pentru că nu mai aveau nici măcar puterea de a-şi întrerupe mişcarea, degetele lui Ionel loveau din când în când în emiţător. Dar tocmai în momentul când absolut orice speranţă părea pierdută, exact aşa cum se întâmplă în foarte multe cărţi, în aparat se auziră câteva pocnituri. Trezit ca dintr-un vis rău, Ionel bătu automat semnalul convenţional de recepţie şi-i făcu semn cu mâna lui Dan să înregistreze mesajul movilei. Şi Maria, şi Dan, ba chiar şi Ionel, cu mâna stângă, notau în carnete sumedenie de linii şi puncte, şi descifrarea lor era o joacă pentru fiecare:

„Eşec. Eşec total. Vânătorul refuză să ne dea barca. Venim imediat.”

– Eşec! ţipă Ionel cuprins de o bucurie nebună. Să se ducă dracului barca, vânătorul şi toate aiurelile! Nu mă mai interesează nimic! Merg aparatele? Merg! Ura!

– Bravo, Ionel! se bucură Maria. Pe cuvântul meu că-mi pare foarte bine.

– Şi mie, spuse Dan cu o intonaţie ciudată în voce. Dar tare mă necăjeşte chestia cu barca. Să ştii că ăilalţi s-au întâlnit pe deal cu vânătorul. De-aceea au întârziat. Oare de ce nu vrea să ne dea barca?

– Dă-o-ncolo de barcă! îl pironi Ionel. Tu nu-ţi dai seama, mă, ce victorie am realizat? Ar trebui să te dai peste cap de bucurie şi să te lauzi la toţi că-mi eşti amic.

Maria se retrase repede dintr-o vrajă primejdioasă:

– Ce s-a întâmplat cu tine, Ionel? Cum poţi să spui că nu te mai interesează nimic altceva?

Ionel i se proţăpi dispreţuitor în faţă:

– Arată-mi tu pe altcineva care la vârsta asta a construit un aparat tefefe!

Sclipiri de uimire şi apoi de duşmănie fulgerară în ochii negricioasei

cu cozi:

– Adică tu chiar nu ştii? Ori numai te faci că nu ştii?

Ionel era de-a dreptul surprins:

– Vrei să spui că E...

– Nu! îl opri Maria cu cruzime. Nu E, şi nici M, şi nici alţii dintre cei la care te gândeşti tu. Vreau să spun că e cineva mai tânăr decât tine care a făcut această ispravă.

– Cine!? se holbă Ionel. Chiar m-ai făcut curios...

– Lucia!

– Lucia!!! Apă de ploaie... Cu ea sau fără ea, acelaşi lucru, dacă vrei să fim drepţi.

– Tocmai ca să fim drepţi, mincinosule! Dacă nu v-am fi văzut pe amândoi, şi dacă n-am fi văzut-o pe Lucia singură, şi dacă n-am şti ce este în capul şi în mâinile ei...

Ionel o alungă cu mâna, într-un gest aproape dezgustător:

– Întotdeauna ai fost o scârboasă...

– Şi tu un îngâmfat fără pereche... În privinţa asta întotdeauna o să fii cel dintâi şi cel mai tânăr dintre toţi lăudăroşii care există...

– Mizerabilo!

– Neruşinatule!

Tocmai în clipa aceea, Ţombi îşi aduse aminte că ar trebui într-un fel să-l felicite pe Ionel pentru succesul său. Şi se repezi spre dânsul cu această intenţie veselă. Ionel însă, neînţelegând-o, ba mai mult, interpretând-o tocmai pe dos, se feri de Ţombi, de parcă s-ar fi trezit la o vânătoare de lei, fără puşcă în mână, atacat de cel mai fioros exemplar. Prin urmare, o luă la goană prin curte, în loc să încerce să se izoleze undeva pe cerdac. Acesta fu începutul ghinionului. În curte se afla o piatră oarecare, poate singura piatră din curte, dar tocmai în ea nimeri piciorul lui Ionel. Zelul ghinionului nu se mulţumi însă cu atât. În loc să cadă lat la pământ şi să rămână acolo lângă piatră, Ionel fu aruncat în sus, în cădere se încovoie, astfel că atinse pământul ca un colac azvârlit cu putere de cineva. Ghinionul îşi făcu şi ultima poftă: lovi mişeleşte. Colacul în care se prefăcuse Ionel porni de-a dura prin curte şi nu găsi în tot spaţiul acela imens alt obiect de care să se lovească decât butoiul, cel mai liniştit dintre toate. Ciocnirea dură şi neaşteptată răsturnă într-o clipă butoiul şi opri rostogolirea sinucigaşă a lui Ionel.

Când totul se linişti, apăru şi minunea: nu un singur năpăstuit îşi ridică oasele din ţărână, ci doi. Ionel, prăfuit şi zugrăvit de spaimă, şi Tic, uluit şi ud până la piele.

Parcă înţelegând că singura cauză a nenorocirii era el, Ţângulică se gudură cu un entuziasm nemaipomenit la picioarele stăpânului său, hotărât să primească pe blana lui uscată toată apa care se scurgea, şiroaie, din îmbrăcămintea lui Tic.

– Vezi, Ticuşor!... îi spuse Dan cu duioşie. Nu era mai bine să te fi dus la moş Timofte?

Tic se scutură de apă ca un căţel plouat, imitând fără să vrea jigodia de la picioarele lui:

– Mă duc, zău că da, răspunse el. Numai să-mi schimb hainele.

Nimeni nu se mai îndoia de astă dată de sinceritatea prichindelului plouat.

Capitolul IV

1

Moş Timofte cotrobăi multă vreme în scrin până găsi obiectul pe care-l căuta. Era o lulea, cea mai veche din colecţia lui răspândită prin toată odaia. O primise în dar, cu vreo treizeci de ani în urmă, de la unul dintre directorii liceului, un vestit culegător de poezii populare. Era o pipă frumoasă, zveltă, îndoită cu eleganţă, pe care profesorul o găsise într-un vechi burg german, renumit pentru instituţiile şi tradiţiile sale folclorice; i-o adusese lui moş Timofte, pe atunci nu prea moş, ca un fel de mulţumire pentru zelul cu care paznicul cotrobăise podurile clădirii în căutare de cărţi şi hârţoage vechi. Moşul păstra luleaua ca pe un odor nepreţuit şi o folosea foarte rar. Ce i-o fi venit s-o aprindă în seara aceea, e greu de spus… Dar numai ce-l auzise pe Tic rostindu-şi rugămintea şi se simţi cuprins de o bucurie cum rar mai trăise. Nu prea era bine ce se întâmpla. Prichindelul cel cârn, cu părul veşnic ciufulit, mereu cu sacul doldora de pozne şi năzbâtii îl cam frigea la inimă. Hm…

Cu mişcări leneşe, domoale, bătrâneşti, moş Timofte îndesă jumătate de pachet de tutun în lulea, o aprinse temeinic, pufăi de câteva ori, apoi îşi îndreptă privirile şi vorbele către Tic:

– Şi zi-i aşa… Nu-i alt bătrân în oraş care să ştie basme mai frumoase ca mine… Asta oare nu aduce olecuţă a laudă? Aşa, cât negru sub unghie…

– Şi mai puţin… mărturisi Tic.

– Ei, dacă-i mai puţin decât negru sub unghie, spuse moşul abia stăpânindu-şi râsul, atunci o să auzi o poveste veche de prin părţile astea…

Bătrânul mai pufăi de câteva ori din lulea, îşi roti alene privirile prin încăperea strâmtă, mobilată modest, dar sclipind de curăţenie, şi după ce îndepărtă cu palma valurile de fum din faţa ochilor îşi pironi iarăşi privirile asupra musafirului care-i urmărise aproape cu teamă ritualul:

– Aşaaaa… Mmmmda… Veche, veche poveste… Am auzit-o şi eu când eram de-o şchioapă, de la un unchiaş foarte bătrân, călător prin lume cu oile. Începe şi se termină ca toate poveştile, dar tâlcul ei musteşte de înţelepciune… Vezi mătăluţă, oamenii n-au fost niciodată proşti, au fost ei slabi sau lipsiţi de putere, dar judecau cu multă glagorie rânduiala lumii… Şi din gură în gură, prin vorbe şi parabole, prin poveşti mai ales, îşi spuneau păsurile şi zugrăveau chipul în care ar fi vrut ei să se orânduiască lumea… Nu eu am găsit adevărurile astea, mi le-a spus mai demult un bătrân profesor, un om care e pomenit în cărţile voastre de şcoală, chiar acela care mi-a dăruit luleaua asta…

Tic privi o clipă luleaua, mai mult ca să-i facă plăcere bătrânului. Era nerăbdător prichindelul să audă basmul, aşa că se îndesă şi mai bine în scaun. Moş Timofte nici nu trebuia să-l privească pentru a şti ce se petrece cu el, şi se hotărî să nu-i mai prelungească aşteptarea:

– Aşaaaa… Apoi, cică a fost odată un împărat mare şi vrednic cum nu mai fusese altul pe lume, iar faima puterii şi bogăţiei sale ajunsese până la capătul pământului, ba cică trecuse şi mai departe. Şi avea acel împărat trei fete. Dar ce fete!… Frumoase ca primăvara, strălucitoare ca stelele cele mai strălucitoare de pe cerul iernii, şi harnice ca albinele. Şi-şi iubea împăratul fetele mai dihai ca lumina ochilor, şi le ţinea numai în bunătăţi şi-n podoabe scumpe. Iar cine vedea o dată fetele, nu le mai uita până la sfârşitul zilelor lui… Şi iată că într-o zi, cam spre asfinţitul soarelui, împăratul îşi chemă fetele în faţa tronului şi le grăi cam aşa:

„Eu, fetele mele, simt că îmbătrânesc, simt că mi se apropie sfârşitul. Într-o bună zi falnica noastră împărăţie va rămâne fără cap şi atunci va trebui ca una dintre voi să poarte coroana şi să legiuiască. Una singură, dragele mele fete, pentru că aşa e legea şi aşa e bine; deşi voi ştiţi că vă iubesc pe toate deopotrivă; dar e mai bine pentru ţara noastră să rămână mare şi puternică şi în mâna unui singur cârmaci, decât s-o împărţim în trei ţărişoare asupra cărora s-ar putea năpusti duşmanii… Şi ca să vedem care dintre voi merită cinstea de a conduce ţara, eu o să vă pun la încercare…”

Şi la un semn al împăratului, uşile se dădură la o parte, şi printre şirurile de sfetnici care aşteptau cu capul plecat, îşi făcu loc un omuleţ tuciuriu şi tăcut, care purta în mâini un taler acoperit cu catifea neagră. Omuleţul aşeză talerul în faţa tronului, apoi plecă la fel de tăcut precum intrase. Iarăşi se închiseră uşile şi iarăşi rămase împăratul singur cu fetele sale. Când dezveli el talerul, încăperea toată se lumină de parcă atunci răsărise soarele. Pasămite, pe taler se aflau trei pietre scumpe, fiecare mai mare decât un ou de porumbel, de o frumuseţe fără seamăn. Fetele se minunară foarte de mărimea şi strălucirea nestematelor, apoi îşi îndreptară ochii spre jilţul în care stătea mândru tatăl lor, aşteptându-i glăsuirea.

„Iată, fetele mele, zise împăratul, fiecare dintre voi va lua o piatră şi fiecare va face cu ea ce va crede de cuviinţă. Iar poimâine, spre seară, veţi da socoteală, aici în faţa mea, de faptele voastre. E de prisos să vă spun că faptele vor fi judecate pe îndelete şi cu dreptate, şi măsura lor va arăta cui i se cuvine împărăţia.”

Şi după ce spuse aceste vorbe, împăratul, sprijinindu-se în toiagul său de aur, bătut cu diamante, porni spre sfetnicii care-l aşteptau după uşi, lăsând fetele să chibzuiască singure, singurele…

Moş Timofte se opri o clipă din povestit, ca să-şi aprindă luleaua stinsă de multă vreme şi să-şi privească pe sub sprâncene musafirul

vrăjit. După ce trase un fum în adâncul pieptului, înnodă iarăşi firul basmului:

– Aşaaaa… Şi iată că a doua zi, dis-de-dimineaţă, fata cea mai mare a împăratului alergă la meşterul aurar, poruncindu-i să-i facă până la prânz o cutiuţă de aur şi un lănţişor tot de aur. Şi la prânz, ea se înfăţişă împăratului, arătându-i că piatra cea scumpă se află în cutiuţa care nu se va dezlipi de la pieptul ei niciodată.

Cu faţa plină de mulţumire, împăratul grăi astfel către fata lui cea mare:

„Iată o faptă înţeleaptă, fata mea! Ai făcut un lucru demn de toată lauda. Te-ai gândit că împărăţia e lucrul cel mai de preţ, de care nu trebuie să te desparţi niciodată, fiindcă soarta ei e şi soarta noastră, şi soarta noastră e şi soarta ei. Ai arătat prin fapta ta că poţi fi un bun cârmaci al ţării. Dar dreptatea ne cere să vedem ce-au făcut şi surorile tale…”

Cea de a doua fată chemase de cu noapte cei mai buni meşteri zidari din împărăţie, dându-le poruncă să înalţe numai într-o zi un turn uriaş, care să-şi îmbrace capul în cuşma norilor. Şi numai ce-au terminat meşterii de zidit turnul cel semeţ şi fata a aşezat în cămăruţa cea mai de sus diamantul cel scump. Şi împrăştia diamantul, de acolo de sus, o lumină atât de puternică, de parcă răsărise peste lume un al doilea soare. Şi fata mai rândui în jurul turnului o ceată grozavă de voinici înarmaţi până în dinţi, că numai ce-i vedeai din depărtări şi te cutremura groaza.

Iar împăratul, văzând toate acestea, îşi învrednici iarăşi cu un surâs de mulţumire şi bucurie bătrâna-i faţă, şi grăi astfel:

„Iată o faptă înţeleaptă, fata mea! Ai făcut un lucru demn de toată lauda. Te-ai gândit că fala ţării noastre trebuie să strălucească, precum soarele, peste tot pământul. Şi te-ai mai gândit că ţara trebuie să fie bine apărată de duşmanii care ar cuteza să-i ştirbească puterea şi strălucirea. Ai arătat prin fapta ta că poţi fi un bun cârmaci al ţării. Dar dreptatea ne cere să vedem ce-a făcut şi surioara ta.”

În vremea asta, fata cea mai mică a împăratului, care ca toate fetele cele mai mici din basm era şi cea mai frumoasă, cutreiera câmpiile şi pădurile din jurul palatului, frământându-şi mintea amarnic: ce anume să facă ea cu piatra cea scumpă pe care i-o dăduse împăratul, pentru a da dovadă de înţelepciune şi putere de cârmuire. Noaptea coborâse demult peste pământ, dar fata cea mică încă nu ajunsese la vreun capăt cu gândurile ei. Şi hotărî să se întoarcă la palat pentru a mai cere o zi de păsuire de la tatăl ei. Şi cum făcea ea cale întoarsă, apăsată de gânduri cum era, greşi drumul. Şi merse, şi merse ea, şi ar fi mers încă multă vreme dacă nu i s-ar fi părut că aude undeva un plânset. Se opri şi ascultă până răsună din nou plânsetul. Miloasă din fire şi încredinţându-se că

plânsetul nu era o simplă părere, porni spre locul de unde i se părea că vine. Şi iată că se pomeni în faţa ochilor cu un bordei ascuns de nişte copaci uriaşi, un bordei sărac şi prăpădit, cum nu mai văzuse până atunci, şi nici din citit sau din povestit nu aflase.

Uimită şi neîncrezătoare – de, ca în faţa unui lucru pe care-l vede pentru întâia oară – fata se uită înăuntru printr-o scobitură care ţinea loc de fereastră şi văzu o încăpere sărmană, luminată de o singură lumânare, şi aceea pe sfârşite. La o masă joasă, cu trei picioare, stăteau doi oameni necăjiţi: un bărbat şi o femeie, amândoi îmbrăcaţi în zdrenţe şi amândoi plângând cu hohote. Fata de împărat se miră foarte când văzu toate acestea, fiindcă niciodată până atunci nu întâlnise bordeie, şi nici oameni în zdrenţe, şi nici nu văzuse oameni plângând decât la înmormântări. În palatul împărătesc, toată lumea râdea şi era veselă. Şi voind să afle numaidecât de ce plâng oamenii aceia cu atâta amărăciune, fata intră în bordei, uitând să mai bată la uşă, şi cu voce blândă le spuse celor două fiinţe speriate de neaşteptatul oaspete:

„Ce vi s-a întâmplat, oameni buni, şi cu ce aţi fost nedreptăţiţi de plângeţi atât de amarnic?”

Bărbatul se întunecă la faţă şi nu îndrăzni să spună nimic, fiindcă recunoscu în oaspetele neaşteptat chiar pe fata împăratului cel mare, dar femeia, ca orice femeie, îşi dezlegă pe dată sufletul fetei care o asculta înmărmurită:

„Cum să nu plângem, mărită prinţesă, când se abat necazurile asupra bordeiului nostru ca muştele pe stârv. Şapte copii ne-a dat Dumnezeu şi toţi şapte sunt bolnavi şi flămânzi de nu ştim dacă mai apucă ziua de mâine. Banul fuge de casa noastră cum fuge căprioara de lup, pâinea e tot aşa de rară în casa noastră ca necazul în casa bogatului. Leacuri tămăduitoare nu s-au pomenit nicicând aici în bordei, aşa cum nu s-au pomenit până acum bucurii. Singura lumină şi bucurie care a cutezat să pătrundă aici eşti chiar dumneata, preamărită şi frumoasă prinţesă.”

Fata împăratului se cutremură cumplit de cele auzite, dar şi mai cumplit se cutremură când văzu cei şapte copii, galbeni ca şofranul şi subţiri ca trestia, amuţiţi de durere şi foamete, pe nişte paturi de lemn.

„Oameni buni, spuse ea cu o durere nestăpânită în glas, îi voi povesti împăratului despre tot ceea ce am văzut aici, şi el o să vă ajute, că e nespus de puternic, de bogat şi drept. Dar până ce o să vi se facă dreptate, luaţi această piatră scumpă, duceţi-vă cu ea la târg şi spuneţi negustorilor că eu v-am dat-o, cu porunca de a vi se schimba întocmai pe preţul ei. Altminteri va fi vai şi amar de capul lor.”

Şi înainte ca oamenii aceia sărmani să aibă timpul să i se arunce la

genunchi, fata aşeză nestemata pe măsuţa joasă cu trei picioare şi părăsi în mare grabă bordeiul, şi nu-şi opri goana decât numai când ajunse în încăperea de giudeţ a tatălui ei, împăratul. După ce se închină adânc în faţa lui, aşa cum i se cuvenea, spuse cu glasul tremurând de bucurie:

„Slăvite părinte, tu ne-ai învăţat întotdeauna că ţara cu bogăţiile ei sunt pentru viaţa şi fericirea oamenilor care o locuiesc. Eu am dat piatra cea scumpă unor oameni sărmani, uitaţi de lume şi de dreptate, pe cuprinsul împărăţiei tale. Cu ajutorul ei şapte fiinţe vor scăpa de la moarte şi vor trăi până la capătul vieţii în bucurie şi îndestulare.”

Şi fata istorisi împăratului şi sfetnicilor care se adunaseră în grabă, întâmplarea din pădure.

Împăratul întâi se îngălbeni, apoi se înverzi de mânie, apoi se înroşi ca sfecla când tună cu o voce care cutremură pereţii palatului şi făcu inima sfetnicilor cât un purice:

„Piei din ochii mei, nemernico, fată neroadă, care ai fost în stare să-ţi faci de râs părintele şi ţara! Piei din ochii mei, nebuno, care nu ştii să păstrezi lucrul cel mai de preţ! Pleacă la cerşetorii tăi şi să nu te mai arăţi niciodată în preajmă! Acum să pleci, nesocotito!”

Şi spuse apoi curţii cuprinsă de spaimă:

„Toată împărăţia să ştie că de azi înainte eu nu mai am decât două fete; şi cine va îndrăzni s-o găzduiască pe cea de-a treia în casa lui, sau numai numele de i l-ar rosti, va fi azvârlit în cele mai adânci şi mai întunecoase temniţe, va fi supus la cele mai grele cazne şi în vecii vecilor nu va mai ieşi la lumină. Şi să se afle în toată lumea că, după moartea mea, împărăţia va fi cârmuită de cele două fete care au dat dovadă de judecată şi înţelepciune!”

Fata cea mică fugi chiar în acea noapte din palat, fără ca nimeni să îndrăznească să-i arunce o privire binevoitoare sau să-i spună un singur cuvânt de duioşie. Pasămite, surorile ei îl învrăjbiseră pe împărat împotrivă-i, şoptindu-i la ureche în timpul cruntei judecăţi, că e cam zănatică şi împotriva rânduielilor împărăţiei.

Şi merse fata cea mică pe drumuri necunoscute, prin noaptea rece şi duşmănoasă. Se opri din mers abia în zorii zilei, când pantofiorii ei de prinţesă se făcuseră bucăţele, rochia îi era numai zdrenţe, o rochie frumoasă de mătase purpurie. Picioarele i se însângeraseră, iar foamea şi oboseala o chinuiau cumplit, dar fiindcă fugise prin pădure, nu găsi nicăieri o aşezare omenească, ori o poartă în care să bată. Dar cel mai mult o chinuia dorul după tatăl ei şi după surorile ei. Şi iată că în zori, ajunse fata într-un luminiş cu iarbă deasă şi mătăsoasă. Învinsă de oboseală, se prăbuşi la rădăcina unui copac bătrân şi, scâncind ca un copil mic, adormi repede, repede…

Şi cum moş Timofte începu să-şi scuture luleaua, Tic profită de răgaz pentru a da glas unor gânduri care-l chinuiau:

– Cum a putut împăratul să-şi alunge fata după ce făcuse o faptă atât de bună?… Eu în locul lui aş fi lăsat fetei celei mici împărăţia.

– Apoi, nu toţi oamenii judecau la fel de bine pe vremea aceea. Şi dacă aşa vrea basmul, gata…

– Dar cum o chema pe fata cea mică?

Moş Timofte ridică neputincios din umeri:

– Asta, să-ţi spun drept, am uitat-o, sau poate că nu l-oi fi întrebat pe unchiaş. Dar mi se pare mie că-i zicea Ileana sau Maria, nu mai ţin bine minte… Da’ unde rămăsesem, că m-am luat cu vorba?… întrebă bătrânul, mai mult ca să vadă dacă musafirul era atent la poveste, pentru că ştia el foarte bine unde se oprise.

– Acolo, în luminiş, la poalele copacului…

– Aşa, aşa… Acolo… Daaaa… Şi numai ce dormi fata o bucată de vreme, când deodată un zgomot o trezi din somn. Îşi încordă ea auzul şi prinse direcţia zgomotului: era foarte aproape, chiar la rădăcina copacului, lângă ea. Deschizând bine ochii, văzu, acolo printre rădăcini, un omuleţ de-o şchioapă, un pitic bătrân, cu barbă lungă; pentru că nu există pe lume pitici de-adevăratelea, tineri sau fără barbă; văzu ea un pitic care se căznea să care câteva pietre într-o scorbură a copacului. Fata sări iute în picioare şi-l ajută pe micul Barbă-Cot să-şi ducă pietrele în scorburi. Şi odată cu ultima piatră dispăru şi el în întunecime, dar nu pentru multă vreme, fiindcă apăru la lumină şi-i grăi astfel fetei de împărat:

„Preafrumoasă şi preabună prinţesă! Eu cunosc soarta ta şi ştiu de ce tatăl tău, într-o clipă de strâmbă judecată, te-a gonit de acasă. Ai făcut o faptă bună acolo în bordei, care merita o cu totul altă răsplată, şi acum, prin ajutorul pe care mi l-ai dat, ai dovedit cu adevărat că ai un suflet bun, drept şi cinstit. Fără să-ţi fi făgăduit vreo răsplată şi fără să te fi rugat măcar, mi-ai sărit în ajutor. Preabună şi preafrumoasă prinţesă! Toată averea mea se află în această cutie pe care o vezi acum…”

Şi piticul îi arăta prinţesei o cutie mică, cenuşie, o cutie obişnuită, de metal, care abia strălucea.

„Cutia aceasta este tot ceea ce pot să-ţi dăruiesc, spuse mai departe piticul, dar bagă de seamă că e o cutie fermecată, înzestrată cu puteri nemaipomenite. Când o să fii tristă, să deschizi cutia şi să laşi lacrimile tale să cadă înăuntru, iar când vei fi în primejdie, strânge cutia la piept şi rosteşte de trei ori acest cuvânt vrăjit.”

Şi piticul se apropie de prinţesă, şoptindu-i la ureche cuvântul vrăjit. Apoi grăi mai departe, cu voce tare:

„Cutia şi cuvântul vrăjit te vor scăpa din orice primejdie, oricât de mare ar fi ea. Dar fereşte-te, preascumpă prinţesă, să împărtăşeşti altcuiva cuvântul vrăjit! În aceeaşi clipă, cutia îşi va pierde toată puterea. Şi acum du-te sănătoasă şi încrezătoare în bunătatea inimii

tale.”

Şi înainte ca fata să-şi poată reveni din uimire, piticul dispăru. Îl căută ea, îl căută peste tot, măcar o vorbă de mulţumire să-i spună, dar nu-l găsi nicăieri. Atunci, fata luă cutia, o ascunse în sân, şi porni la drum. Şi fiindcă foamea, oboseala şi tristeţea îi creşteau cu fiecare pas, se aşeză îndurerată pe o piatră şi începu să plângă, aşa cum fac femeile ca să se liniştească. Sărmana prinţesă, amarnic mai plângea! … Dar aducându-şi aminte de sfatul piticului, scoase cutia din sân, o deschise şi lăsă lacrimile să cadă înăuntru. Mare, mare minune! Fiecare lacrimă se prefăcea, chiar în clipa când atingea cutia, într-o piatră scumpă. Repede, repede, cutia se umplu de nestemate şi de strălucire. Auzind voci omeneşti apropiindu-se, fata închise cutia şi se pregăti să se ascundă, dar stătu imediat locului, pentru că în faţa ei trecea o ceată de tăietori de lemne, oameni obosiţi şi flămânzi care se întorceau de la muncă.

Văzând-o în starea aceea groaznică, însângerată, palidă şi în zdrenţe, tăietorilor li se umplu inima de milă. O luară cu ei şi o adăpostiră în casele lor prăpădite, împărţind cu dânsa îmbucătura de pâine. Astfel avu fata putinţa să afle despre viaţa amară şi necăjită a atâtor oameni de treabă. Dar înainte de a-i părăsi, înainte de a pleca la drum, fata nu uită să lase nevoiaşilor care-o ajutaseră cu atâta grijă toate nestematele din cutia cenuşie.

Şi aşa, fata de împărat, hulită de familie, alungată de la curte, cutreieră pe jos întreaga ţară şi de câte ori priveliştea mizeriei şi sărăciei o îndurera, lăsa lacrimile să-i cadă în cutia cea fermecată. Mulţi, mulţi oameni sărmani şi nevoiaşi, fiindcă împărăţia cea strălucitoare era plină de astfel de oameni, simţiră din plin ajutorul preafrumoasei prinţese.

Dar iată că într-una din zile, cum mergea pe un drum larg care tăia împărăţia în două, auzi în depărtare zgomot mare de surle şi trâmbiţi. Şi grăbind paşii într-acolo, zări spre marea ei bucurie pe tatăl său, împreună cu cele două fiice ale lui, în fruntea unui convoi împărătesc. Fericită, fata uită toate nenorocirile care se abătuseră asupra ei, toate necazurile pe care le îndurase după cumplita poruncă a împăratului, şi alergă în întâmpinarea celor pe care nicio clipă nu-i scosese din inima ei bună.

Dar împăratul, în loc s-o primească fericit şi cu braţele deschise, numai ce o zări şi se mânie crunt. Trăgând paloşul de la brâu, ceru cu voce tare slujitorilor să lovească fără milă în fiinţa care i se aruncase la picioare. Fata cea mică, aducându-şi aminte de povaţa piticului, strânse cutia la piept, şi rosti repede, de trei ori, cuvântul vrăjit. Şi spre marea ei mirare îl auzi pe împărat, care era numai la doi paşi de ea, strigând ca un sălbatic:

„Unde e nemernica? Unde a fugit nebuna care a îndrăznit să apară

în faţa mea? Căutaţi-o şi loviţi-o fără milă!”

Dar ostaşii împăratului treceau cu săbiile scoase pe lângă fata care se ghemuise chiar la picioarele cailor şi n-o zăreau.

Pasămite, cutia avea darul de a face nevăzut pe cel care o purta şi rostea cuvântul vrăjit.

Tic tresări şi-şi ascuţi auzul. Moş Timofte îi aruncă o privire blândă, apoi reluă povestirea:

– Asta era! Cutia avea darul de a face nevăzut pe cel care o purta şi ştia cuvântul vrăjit. Aşa că ostaşii căutară în van. Fata se furişă la marginea drumului, iar convoiul trecu mai departe. Şi după ce pieri ultimul ostaş din convoi, îşi urmă şi dânsa calea fără ţintă. Cutreieră mai departe toate drumurile împărăţiei, împărţind pâinea cu cei nevoiaşi, adăpostindu-se pe unde nimerea, şi mereu răsplătind bunătatea şi cinstea cu nestematele din cutia cenuşie. Şi dacă e să vorbim drept, cine alţii decât nevoiaşii şi truditorii meritau acele bogăţii?

Când o apuca dorul de casă, când simţea că n-ar mai putea trăi fără să-şi vadă părintele şi surorile, fata cea mică şoptea în cutie cuvântul fermecat şi trecea, ziua sau noaptea, printre străji, deschidea, nevăzută, porţile şi uşile palatului împărătesc şi se oprea în odăile în care-şi petrecuse viaţa cu ani înainte. Nimeni n-o vedea, nimeni n-o auzea, dar ea auzea şi vedea totul, ba uneori, când surorile ei dormeau, le mângâia în somn şi le şoptea cuvinte de dragoste. Şi apoi iarăşi colinda ţara, răscolind cele mai îndepărtate unghere şi petrecându-şi viaţa printre oamenii care prin bunătatea şi cinstea lor îi deveniseră tot atât de apropiaţi ca părinţii şi surorile.

Dar iată că într-una din zile se iviră pe drumurile ţării soli de la curte care spuneau oamenilor că împărăţia se află în mare primejdie. Duşmanii de la miazănoapte strânseseră oştiri puternice şi se pregăteau să atace împărăţia din trei locuri deodată. Împăratul, cu toată truda sa, nu izbuti să-şi facă oştire pe măsura duşmanului. Oamenii era nemulţumiţi de asprimea lui, de rânduiala nedreaptă pe care el o susţinea; nu se înghesuiau să apere o ţară în care trăiau apăsaţi de necazuri şi de suferinţe.

Auzind toate acestea, fata cea mică porni la drum greu şi anevoios, colindă în lung şi-n lat împărăţia, bătu la uşile oamenilor pe care-i ajutase, le vorbi tuturor, cu patimă şi durere, despre primejdia care se apropia, iar oamenii, auzind cuvintele ei înţelepte şi simţindu-le adevărul, nu zăboviră prea mult. Îşi luară rămas bun de la casele lor şi porniră după prinţesă, înarmaţi cu de toate pentru cea mai cruntă bătălie.

Şi iată că, spre uimirea împăratului, străjile vestiră într-o bună zi că se apropia de capitala ţării, în nouri de colb care nu se mai termină, o oaste cumplită. Împăratul se cutremură la început de spaimă, dar

iscoadele îi aduseră repede vestea cea bună, cum că oastea care se apropie de palat nu e oaste străină, ci însăşi oastea împărăţiei. Când căpitanii oştirii se înfăţişară împăratului, îmbrăcaţi în zale şi cu paloşe scăpărătoare la şolduri, toată curtea îşi recăpătă liniştea, iar când împăratul îi întrebă din ce îndemn porniseră la luptă, ei au răspuns fără teamă şi fără ocol:

„Din îndemnul preamilostivei şi preaînţeleptei tale fiice, pe care odinioară ai alungat-o de-acasă şi care, înţelegându-ne suferinţele şi necazurile, a fost toată vremea alături de noi.”

Şi se apucară să-i istorisească împăratului isprăvile prinţesei celei mici.

Abia atunci împăratul pricepu că fata lui cea mai mică fusese cea mai înţeleaptă dintre toate, fiindcă ea arătase în chipul cel mai limpede care trebuie să fie soarta bogăţiilor împărăţiei. Şi împăratul îşi mai aminti că pietrele scumpe ale celorlalte fiice ale lui demult se pierduseră: fata cea mare o scăpase în valuri pe când se scălda, iar piatra celei mijlocii fusese furată din vârful turnului de o pasăre răpitoare...

Moş Timofte făcu o pauză pentru a-şi zgândări luleaua şi a-şi iscodi musafirul, apoi mulţumit îşi reluă povestirea:

– Aşaaaaa... Cei care povestesc basmul spun mai departe că în faţa oştirii grozave, duşmanul nici n-a mai îndrăznit să atace împărăţia, ci a trimis soli de pace; îşi dădea el seama că nu avea de luptat cu o oştire, ci cu un popor întreg. Şi povestitorii spun mai departe că după moartea împăratului fata cea mică a cârmuit cum nu se poate mai bine împărăţia, niciodată nu s-a abătut de la dreptate, de la cinste şi de la omenie. Şi mai spun povestitorii, când se sfârşeşte basmul, că bine ar fi dacă şi alte ţări ar lua pilda împărăţiei aceleia...

Tic înţelese că moş Timofte terminase povestea, dar încă nu se îndura să plece. Scăpase de emoţiile care-l înţepeniseră, tăcut, acolo pe scaun; îl urmărea un singur gând şi tare mult voia să-l dezlege:

– Dar cutia aceea, cu care fata cea mică se făcea nevăzută, pe unde a rămas?

– Apoi, de, răspunse moş Timofte, unii povestitori spun că s-a pierdut odată cu prinţesa, că aşa a lăsat ea cu limbă de moarte: să fie şi cutia îngropată odată cu ea, dar sunt alţii care zic că ar fi ajuns până la Ştefan cel Mare, că el ar fi fost, cică, cel din urmă stăpân al cutiei.

Prichindelul deveni din ce în ce mai treaz şi mai interesat:

– Şi pe urmă nu s-a mai aflat nimic despre ea?

Moş Timofte nu răspunse imediat. Părea că-şi răscoleşte amintirile:

– Dacă nu mă înşel, se hotărî el, unchiaşul care mi-a povestit basmul, călătorul acela prin lume cu oile, zicea că nu s-ar fi pierdut chiar cu totul cutia, că s-ar afla ascunsă pe undeva. Zicea el, pe-

atunci, că ar fi îngropată de sute de ani într-o peşteră, în fundul pământului. Ei, dar toate astea-s poveşti, basme…

De astă dată, Tic nu mai era de aceeaşi părere cu moş Timofte. El era convins pe de-a-ntregul că acea cutie fermecată existase, şi odată ce existase nu se putea pierde ca un lucru de nimic. Era prea preţioasă ca să fi fost lăsată uitării. Exista ea bine ascunsă undeva.

– Şi n-a spus unchiaşul acela, călător prin lume cu oile, în ce peşteră se află îngropată cutia? îl iscodi iarăşi prichindelul pe moş Timofte.

– El spunea că ar putea să fie chiar pe aici prin munţii noştri, poate chiar în Peştera Neagră… dar poţi să te iei după spusele oamenilor când e vorba de basme, de poveşti?

Tic se hotărî în sinea lui să nu-l mai contrazică pe moş Timofte ca să-l poată iscodi mai bine:

– Dar cuvântul vrăjit care-o fi fost, moş Timofte?

– Ahaaaaa! Cuvântul vrăjit… se trezi moşneagul din alte gânduri. Mi-amintesc că şi eu l-am întrebat pe unchiaş după ce a terminat de istorisit basmul… Eram tocmai de vârsta mătăluţă… dar n-a ştiut nici el. Nimeni nu-l ştie… L-a dus cu ea prinţesa în mormânt…

– Nu se poate, moş Timofte! se opuse Tic. Ştiu eu de la Maria, de la soră-mea, că fetele-s guralive. Nu se poate să nu-l fi spus ea cuiva.

Moş Timofte râdea amarnic pe sub mustaţă auzind vorbele lui Tic şi mai ales tonul lui foarte serios şi convingător. De aceea îl întărită cu bună-ştiinţă:

– L-o fi spus prinţesa cuiva, da-n basm nu e dezvăluit.

– Daaaa?… Eu cred mai degrabă că n-a vrut unchiaşul să-l spună. Dar tot îl aflu eu până la urmă!

– Poate c-o fi scris pe cutie, îşi dădu moş Timofte cu părerea.

– Asta-i greu! Cine ştie cum se scria pe atunci!

Bătrânul îşi scoase Ţângălăul şi citi cu voce tare ora. Tic sări de pe scaun ca ars. De multă vreme nu mai întârziase atât. Îi mulţumi din toată inima lui moş Timofte: „îi fac praf pe toţi!”, apoi se pregăti de plecare. Dar moşul îl mai opri o clipă, atât cât îi trebuia pentru a scoate dintr-o firidă, acoperită cu grijă, o portocală învelită în hârtie subţire, roşietică.

– Ţine, îi spuse el. Ştiu eu cât vă plac portocalele.

Prichindelul n-avu încotro. Luă portocala şi o zbughi pe uşă afară, uitând să mai spună „noapte bună”. Îi era teamă să nu i se vadă lacrimile. Pe drum, se jură să nu-i mai facă nicio poznă lui moş Timofte şi să-i sfărâme pe toţi cei care se vor purta urât cu el. Iar acasă, după ce adormi, visă că a ajuns în stăpânirea cutiei fermecate. Cum şoptea cuvântul vrăjit, cum se făcea nevăzut. Îl trăgea de nas pe Ionel, îl înghiontea pe Pompilică, intra în cinematografe fără să plătească, auzea toate discuţiile tainice ale cireşarilor, citea notele din catalog.

Nimeni nu-l vedea, nimeni. Şoptea cuvântul magic şi dintr-o dată devenea nevăzut… Şi ce de mai pozne născocea!…

Dar dimineaţa când se sculă, Tic îşi aminti absolut totul, totul, numai cuvântul vrăjit îl uitase cu desăvârşire.

Capitolul V

1

De aproape jumătate de veac, de când liceul se mutase în clădirea aspră cu turn şi orologiu, care domina partea de nord a oraşului, marele amfiteatru de la parter nu se deschidea decât de trei ori pe an: la începutul anului şcolar, la mijlocul lunii martie când se sărbătorea aniversarea liceului, şi la sfârşitul anului şcolar. Orice altă festivitate, oricât de importantă ar fi fost, se ţinea în alte locuri, de obicei în sala de gimnastică sau în aula de la etaj. Niciun director nu se încumetase vreodată să se abată de la tradiţie. Amfiteatrul rămânea astfel locul cel mai râvnit din şcoală, dar nu numai pentru că se deschidea rar, la date fixe, şi pentru că arhitectura lui severă, maiestuoasă, cu luciri de marmură, uimea privirile şi oprea răsuflările. Mirajul pe care amfiteatrul îl proiecta asupra elevilor avea şi altă cauză.

Amfiteatrul devenise cu timpul un fel de tezaur; tot ceea ce primise şcoala de la foştii ei elevi se afla acolo, în şirul de vitrine de cristal care dubla întreg zidul semicircular. Obiectele adunate şi expuse în vitrine nu constituiau podoabe prin ele însele, dar fiecare şi toate la un loc vorbeau despre înrâurirea hotărâtoare pe care o avusese şcoala asupra destinelor; speranţele sau amintirile privitorilor transformau toate obiectele în valori inestimabile. Ce nu se afla acolo?… Titluri de ziare şi rafturi de cărţi, colecţii de roci şi de obiecte de ceramică găsite în ţară sau aiurea de geologi şi arheologi renumiţi, caiete de lucru ale unor scriitori şi savanţi cunoscuţi peste hotare, machetele unor mari construcţii – printre ele şi macheta liceului –, diplome şi distincţii de vază, miniaturi reprezentând invenţii sau aplicaţii tehnice de prestigiu ale unor ingineri cu care se mândrea politehnica românească, planşe, mape cu scrisori şi telegrame, portrete şi fotografii, hărţile unor ţinuturi româneşti aproape uitate, alături de harta unei regiuni exotice întocmită de un grup de exploratori din care făcuse parte şi un savant român, şi multe alte obiecte, aparţinând toate foştilor elevi ai liceului. Fiecare, ajuns la apogeul carierei sale, simţea nevoia şi datoria de a recunoaşte printr-un gest poate simplu, dar de o sinceritate definitivă, rolul covârşitor al şcolii în viaţa lui. O singură piesă din acel tezaur atât de divers fusese luată chiar de pe banca unui elev şi dusă de-a dreptul în amfiteatru. Era o foaie de hârtie plină de cifre şi simboluri algebrice, un „Extemporal la matematică”. Autorul lui, elev în clasa a VII-a, descoperise cu trei decenii în urmă, la o problemă complicată, de algebră superioară, patru soluţii diferite; ultima dintre ele, profund originală, provocase, după comunicarea ei, o adevărată senzaţie în lumea matematicienilor. Dezvoltată de maeştrii curbelor algebrice, ideea uluitoare a elevului de 17 ani devenise o teorie originală care

întregea un capitol, până atunci infirm, al matematicii. Un accident stupid curmase viaţa tânărului chiar în primul an de facultate. Nu rămăsese în urma lui decât o sumedenie de foi albe, neîncepute şi acel „Extemporal la matematică”, păstrat cu sfinţenie în amfiteatrul liceului.

În zilele când se deschidea amfiteatrul, intrarea elevilor şi a părinţilor era permisă timp de douăsprezece ore: de la 8 dimineaţa la 8 seara, fără întrerupere. În acele zile, liceul primea, după-amiaza, vizita unor grupuri de elevi şi profesori din comune şi oraşe învecinate, mai toate atrase de celebritatea amfiteatrului. Dimineaţa însă, amfiteatrul era deschis numai pentru elevii liceului.

Toate cele trei zile erau aşteptate cu nerăbdare, cu emoţie, cu teamă chiar, dar niciuna nu era atât de dorită ca ziua în care se sărbătorea sfârşitul anului şcolar. În afară de premiile obişnuite pretutindeni, câte trei pentru fiecare clasă, tradiţia liceului mai cerea ca în acea zi să se decerneze Premiul de Onoare celui mai bun elev din şcoală şi Premiul Cancelariei unui elev desemnat de corpul pedagogic pe baza unor criterii care niciodată nu erau fixe sau limitate şi pentru care nu se dădeau întotdeauna justificări. Tot cu această ocazie, respectându-se de asemenea tradiţia şcolii, se scoteau la iveală fapte care umbreau prestigiul liceului şi batjocoreau strădaniile celorlalţi elevi.

Dacă premianţii claselor erau cunoscuţi cu multe zile înainte de sfârşitul anului şcolar, dacă premiantul de onoare era cunoscut înainte de începerea festivităţii, pentru că numele lui era scris, încă din ajun, cu litere de aur pe tabla de marmură din dreapta scenei, elevul căruia i se decerna Premiul Cancelariei nu era cunoscut decât în ultima clipă, adică atunci când i se rostea numele şi i se înmâna premiul. Era singurul premiant fără diplomă, dar premiul care i se oferea nu era simbolic; de cele mai multe ori era un premiu foarte valoros, de obicei în obiecte, şi aproape de fiecare dată obiectul era altul.

E de la sine înţeles că acest Premiu al Cancelariei aţâţa multe fantezii. Zilele dintre încheierea anului şcolar şi serbarea de sfârşit de an erau zile în care nu se discuta altceva decât Premiul Mare, cum mai era numit. Se făceau pronosticuri, pariuri, se rosteau zeci de nume, se descopereau cele mai fanteziste cadouri, se căutau cele mai năstruşnice evenimente care puteau să ofere eroi-candidaţi pentru premiul special.

E drept că în anumite pâlcuri mai retrase şi mai puţin gălăgioase, în acele zile de liberă şi nestăvilită gălăgie, se trăiau clipe de spaimă stârnite de amintiri nu prea îndepărtate, dar care s-ar fi vrut foarte îndepărtate: oare care amintire chinuitoare va fi istorisită în faţa întregii şcoli şi va fi pedepsită cu tăcerea grea de gheaţă a tuturor?

Dar nimic nu se putea compara cu magnetul Premiului Mare… Oare

cine îl va primi? Şi pentru ce? Şi ce anume i se va da?... Premiul Mare nu impunea nicio condiţie prealabilă. Putea fi acordat oricui, uneori făcându-se chiar abstracţie de situaţia şcolară a elevului. Cu câţiva ani în urmă fusese acordat unui elev foarte slab la învăţătură, care salvase un copil de la înec. Cel premiat era fiul unor oameni bogaţi. I se făcuse cadou o pereche de porumbei foarte scumpi, pentru că porumbeii erau pasiunea ascunsă a tânărului înotător. În alt an, premiul fusese decernat unui băiat de treisprezece ani, elev mediocru, liniştit, bolnăvicios, care nu se remarcase prin nimic tot timpul anului. Poate doar prin tăcerea şi sfiala lui. Abia după câţiva ani se aflase că elevul premiat, orfan de mamă, fusese părăsit de tatăl lui şi vreme de două luni de zile trăise şi se întreţinuse singur, tăind lemne sau cărând apă vecinilor, fără să se plângă nimănui. Alţi elevi fuseseră premiaţi pentru câştigarea unor concursuri naţionale de literatură sau de ştiinţă, sau pentru lucrări excepţionale de laborator, sau pentru fapte de curaj, sau pentru gesturi şi atitudini mişcătoare faţă de colegi, faţă de profesori şi de părinţi, sau faţă de necunoscuţi. Premiul Cancelariei răsplătea mai ales aptitudinile deosebite şi calităţile sufleteşti deosebite ale elevilor.

Uneori numele fericitului se ghicea, dar asta nu însemna nimic. În şcoală circula o vorbă: „Dacă vrei să ţi se acorde Premiul Mare, să nu te gândeşti niciodată la el...” Întrebarea rămânea: Oare cine va fi fericitul în acest an?

2

Amfiteatrul gemea de lume. Părinţi şi copii, poate mai mulţi părinţi decât copii, zgâriaţi de aceleaşi emoţii, se ascundeau după vorbe convenţionale şi totul se transforma într-un cor ciudat, nesupus vreunui ritm, din care nu se putea înţelege nimic. Se întreba şi se răspundea orice, discuţiile nu aveau nicio noimă; dacă cineva ar fi spus cu pasiune Tatăl nostru, iar vecinul i-ar fi răspuns cu o filipică la adresa echipei de volei a oraşului, n-ar fi fost de mirare ca înflăcărarea celor doi să se termine cu o strângere de mână, fiecare fiind convins că a primit încuviinţarea celuilalt. Erau şi insule de linişte în această mare agitată, erau şi teribile înfruntări retorice, erau şi fiinţe cărora emoţia le bubuia în piept, sau pâlcuri săgetate din când în când de fiorii spaimei.

Cireşarii se întâlniseră lângă vitrina cu hărţi, precum conveniseră. Erau avizi de noutăţi, dar multă vreme se mulţumiră cu gesturi tăcute, cu întrebări şi răspunsuri din priviri, sau cu şoapte îndrăzneţe. Sergiu şi Pompilică se lipiseră de ei ca două umbre. Nici nu mai încercau să se ascundă. Ba la un moment dat, Sergiu îi potrivi în ureche o pâlnie de hârtie, bineînţeles ca s-o necăjească pe Maria, care-i şoptea ceva lui Ursu. Noroc că Dan trecu printr-un moment de mare inspiraţie. Îşi apropie buzele de pâlnie şi şopti cu o convingere nestrămutată:

– Ai auzit bomba cea mică? Doi elevi din clasa noastră vor fi băgaţi la exemple negative!… mamă dragă! Am crezut că-i pâlnia lui Victor… Stai, mă Sergiule! Stai, mă, că-i un banc…

Aş!… Putea să-i roage Dan în genunchi, putea să se jure pe toţi sfinţii… În câteva clipe nu mai rămase urmă de Sergiu şi Pompilică în amfiteatru. Nici Ursu, cu privirea lui care nu dădea greş, nu izbuti să-i dibuiască.

– Pariez o barcă de cauciuc pe una de hârtie că la ora asta s-au pitit cu tot cu merinde în vreun coteţ de găini, spuse cel care-i alungase. Trei zile n-au să se mişte de-acolo.

Fuga celor doi spioni nu înveseli grupul. Dimpotrivă. Tăcerea coborî acolo ca un clopot, izolându-i pe cireşari de restul lumii. Se uitară toţi la vitrina cu hărţi, dar nu vedeau liniile, semnele şi culorile convenţionale care îşi dau întâlnire pe o hartă. Vedeau şi auzeau ape iuţi rostogolindu-se în cascade, vedeau creste şi adâncimi, poiene liniştite şi închisori de întuneric, poteci şi păduri, şi, mai ales, se vedeau pe ei străbătând neobosiţi toate reliefurile care mai târziu vor deveni semne şi linii şi culori cuminţi pe o hartă.

– Dacă vom găsi ceva extraordinar, ceva ce nu s-a mai văzut! şopti Maria. Poate vom avea şi noi harta noastră, aici…

Numai Victor îi auzi şoaptele şi privirile îi fugiră fără voie spre o vitrină alăturată în care se găsea o foaie îngălbenită de vreme: „Extemporal la matematică”.

– Poate că vom găsi un diamant gigantic… visă mai departe Maria. Sau o comoară fantastică… Va sta în vitrină alături de extemporal. Din partea cireşarilor. Să nu trecem niciun nume. Atât: Cireşarii…

– De ce să nu trecem niciun nume? întrebă tot în şoaptă Ionel. Extemporalul nu e iscălit?

Şi deodată simţiră cu toţii vacarmul. Parcă atunci intraseră în amfiteatru. Primul se dezmetici Dan:

– Dacă nu renunţăm la şoapte, strigă el, riscăm să atragem atenţia asupra noastră. Eu îi dau dreptate lui Ionel. Să iscălim fiecare!

– Dacă am început de pe acum să vindem pielea ursului din pădure, îl ameninţă Lucia, să nu găsim vreun Ţângulică în loc de urs…

– De ce să ne gândim la urs, se supără Ionel, când purtăm în lanţ un ditamai leu? Eu sunt convins că vitrina cu Extemporalul se va îmbogăţi chiar astăzi!

Era atâta siguranţă în vorbele lui Ionel încât tăcerea coborî din nou pentru câteva clipe pe insula cireşarilor.

– Ahaaaaa! înţelese Maria. Ştiu la ce te gândeşti…

– Şi n-am dreptate?

– Numai împreună cu Lucia! se aprinse Maria.

Dan îl atinse cu cotul pe Ursu:

– Am impresia că se pregăteşte un eveniment formidabil. Nu simţi

nimic în aer? Nu ţi se pare că întârzie începerea festivităţii? Ce-ar fi să se deschidă vitrina!... Ba nu, mamă dragă! Ar fi o nenorocire. Rămânem cu un singur aparat... Zău, Ionel... Mulţumeşte-te numai cu Premiul Bombă... Tu ce zici, Victor? Rămânem fără aparat?

Victor ridică din umeri. Părea cam stânjenit, dar parcă se simţea obligat să vorbească:

– Nu cred... Extemporalul e altceva, e o idee, teorie la care nu s-a gândit nimeni până la el. Aparatele noastre sunt asemenea atâtor altora şi mult mai rudimentare decât altele. Pentru noi sunt unice, bineînţeles, dar nu cred că asta ajunge.

Lucia îl aprobă imediat, dar Ionel se îngălbeni de ciudă. Şi vocea îi tremura:

– Mi-am închipuit eu... Crăpaţi de invidie... Las' c-o să vedeţi, o să vedeţi voi. Eu o să-l aranjez în vitrină. Numai pe-al meu!

– Ahhhaaa! îl prinse Maria. Acum recunoşti că şi Lucia a construit unul dintre aparate... ia spune! Cum poţi să fii atât de îngâmfat şi de egoist? Extraordinar!

– Hopa! se auzi vocea salvatoare a lui Dan. Bine că n-a ţinut nimeni pariul, mamă dragă. Ia uitaţi-vă! Acolo, în fund, lângă moş Timofte... Sergiu şi Pompilică... Cine i-o fi adus din coteţ? Singuri n-au venit ei în niciun caz...

Într-adevăr, cei doi anticireşari reapăruseră în sală. Iar Dan nu era departe de adevăr. Moş Timofte îi prinsese chiar în clipa când voiau să sară gardul şcolii şi-i muştruluise cumplit. Ca doi căţeluşi pleoştiţi, traşi de un lanţ nevăzut, îl urmaseră în amfiteatru. Încovoiaţi şi muţi aşteptau amândoi judecata de gheaţă.

Bătrânul uitase de ei. Atenţia şi interesul lui aveau altă direcţie. Undeva îl descoperise pe Tic; şi prichindelul cel neastâmpărat şi cu argint viu în priviri era într-o stare jalnică. Doamne! Ce mai feţe-feţe făcea! Şi cum căuta mereu să se ascundă în spatele vreunui elev mai mare!

Moş Timofte oftă. Era în grea cumpănă. Inima îl îmboldea să-i facă un semn prichindelului şi să-l aducă lângă el; într-o clipă numai l-ar fi umplut de argint-viu. Dar ceva nu-l lăsa, e meteahnă bătrânească, oooffff... Asta era! Trebuiau să sufere amândoi... Altădată s-ar fi socotit înţelept pentru judecata lui dârză... Acum îi zicea meteahnă bătrânească!

Bătrânul aflase din zece guri ce se întâmplase cu Tic în ultima zi de şcoală, la sfârşitul ultimei ore, chiar înainte de a preda lucrarea la română, cu care, în sinea lui, râvnea la Premiul Bombă: basmul cu fata cea mică de împărat. Părea o răzbunare pentru toate năzbâtiile pe care le făcuse în timpul anului. Numai că de astă dată era oarecum nevinovat. Tot ceea ce făcuse, făcuse în favoarea dreptăţii; foarte, foarte puţin în favoarea şi pentru plăcerea lui: aşa se scuzase Tic faţă

de tatăl său. Da… mai avea de scris o frază de încheiere. Dar un diavol împieliţat, cu care nu se putea înţelege niciodată, îl îndemnase ca tocmai în clipa aceea să-şi rotească, triumfător, privirile prin clasă. O singură clipă, dar îndeajuns pentru ca privirile lui neastâmpărate să descopere dubla fraudă. Tic stătea în rândul din mijloc, în ultima bancă. La stânga şi la dreapta lui, mai în faţă, două puşlamale copiau de zor după nişte fiţuici legate cu elastic şi trecute prin mâneci. Era prea mult! Mai întâi îl îngrozise nedreptatea; apoi simţise şi o oarecare spaimă: dacă una dintre puşlamale va face o lucrare mai bună decât a lui? Adio cu Premiul Bombă! Apoi simţise cum îl gâdilă ceva plăcut în palmă. Fără să mai stea pe gânduri, Tic îşi potrivise praştia mică, de clasă, pe degetele mâinii stângi, apoi scosese dintr-un buzunar tainic două proiectile simple, de hârtie, însă atât de bine răsucite că aveau o duritate de metal. Şi într-o singură secundă realizase nemaipomenita performanţă de a-i lovi în acelaşi loc în ceafă pe cei doi hoţi. Atât de fulgerător fusese atacul lui, încât fiecare din cei atinşi, întorcând instantaneu capul, îşi închipuise că a fost lovit de celălalt. Ar fi urmat o bătaie crâncenă între cele două puşlamale, după sfârşitul orei, dacă la performanţa lui Tic n-ar fi asistat un singur martor, şi dacă acel unic martor n-ar fi fost chiar profesorul de română. Aproape zece minute, prichindelul a fost făcut cu ou şi cu oţet în faţa clasei şi ameninţat, la sfârşit, cu o pedeapsă straşnică. Înainte de a-l fi poftit pe uşă afară, profesorul, într-un ultim acces de bunăvoinţă, l-a întrebat dacă a tras vreo învăţătură din cele întâmplate. După câteva clipe de tăcere, Tic a răspuns cu o voce tremurândă, care parcă cerea iertare:

– Au dreptate cei mari: dacă vrei să câştigi Premiul Bombă nu trebuie să te gândeşti niciodată la el!…

Oricât de ciudat ar părea, aceste vorbe uluitoare îl salvaseră pe Tic… pentru că profesorul, interpretându-le în fel şi chip, descoperise până la urmă izvorul şi sensul lor adevărat. Dar prichindelul nu ştia nimic din toate acestea şi, din păcate, nu ştia nici că moş Timofte ştie ceva, aşa că în loc să se apropie de moşneag pentru a primi leacul binecuvântat al spaimei, se ferea de el ca dracul de tămâie.

Afurisite clipe! se tânguia în tăcere cireşărelul. Şi ameninţarea se apropia vertiginos… pentru că sus pe scenă directorul îşi începuse cuvântarea tradiţională. Liniştea pusese stăpânire pe întreg amfiteatrul. Din când în când aplauze, apoi iarăşi linişte… Se citea numele premianţilor… Clasa a cincea… Auzindu-şi numele în grupa celor cu premiul doi, Tic nu se învârti într-un picior şi nici nu sări în sus de bucurie, aşa cum se temea moş Timofte. Râvnise oare la premiul întâi?… Nu! Pentru că erau în clasă doi tocilari pe care nu i-ar fi putut întrece decât cu preţul renunţării la pauze şi la incursiunile misterioase de după-amiază. Ori pentru el un asemenea preţ era mai scump decât sângele şi decât lumina. Nu! Nu se aşteptase şi nu se

gândise nicio clipă la premiul întâi. Nu din cauza asta întârzia bucuria prichindelului, pentru că era vorba de o simplă întârziere, nu de o renunţare. Îi era teamă să nu se bucure prea devreme; sau mai bine zis pentru a-şi trăi din plin bucuria mai întâi un foarte scurt şi necesar calcul: oare era cu putinţă să i se dea premiul doi şi în acelaşi timp să fie făcut de râs în faţa întregului oraş?… Imposibil!… Şi ciufuliciul simţi o bucurie plină, ca o răcoare plăcută după o arşiţă îndelungată… Se trezi târziu când auzi numele cireşarilor: Victor, Ionel, Lucia, Maria, Dan… Unii premianţi, alţii citaţi pentru merite speciale… Niciunul nu fusese uitat… Dar deodată prichindelul simţi cum îl săgetează un fior rău, şi toată bucuria i se topi. Nu auzise numele lui Ursu.

Liniştea nu mai era atotstăpânitoare în amfiteatru. În primele rânduri mai ales, adică acolo unde nu se afla niciun elev, începuseră comentariile. Unele foarte însufleţite, altele mai potolite, mai în şoaptă, gravitau toate în jurul odraslelor care erau chemate pe scenă pentru a fi felicitate şi admirate. Când se rosti numele lui Ionel, o doamnă foarte elegantă şi foarte uşor de remarcat din cauza pălăriei uriaşe, în formă de talger, care părea anume aranjată pe ceafă pentru a-i necăji pe cei din spate, tresări violent şi privi în jur cu intenţia vădită de a-şi alege o victimă. Şi pentru că în dreapta ei se afla un bărbat încă tânăr, care-o intrigase până atunci prin atitudinea lui aproape timidă, aproape indiferentă, nu mai şovăi în alegerea sa:

– Aţi auzit şi dumneavoastră? „Aptitudinile tehnice excepţionale!” Credeţi că se poate spune mai mult despre un elev?

Cel întrebat nu-şi ascunse jena:

– Nu sunt pedagog… Nu cunosc criteriile…

– Pardon! spuse cu uimire sinceră mama lui Ionel. Poate fi ceva mai superior decât „excepţional”? Sunt şi eu intelectuală… Excepţional e excepţional!

Victima începu să-şi şteargă sudoarea care-i invadase fruntea:

– Sigur… Aveţi dreptate… Eu mă gândeam la alt sens, adică la altă… la alt perimetru… Aptitudini tehnice… Aptitudini literare… Spirit ştiinţific… Toate pot fi excepţionale… Sunt convins că fiul dumneavoastră…

– Poate că vă surprinde altceva, îl întrerupse mama lui Ionel. Faptul că a luat numai premiul doi…

– N-am fost atent…

– Oricum n-aţi fi înţeles nimic… fiindcă sunt nişte dedesubturi. Dacă ar şti şi el să se linguşească pe lângă profesori, dacă le-ar ţine şi el paltonul şi isonul, ar lua un premiu mai mare decât premiul întâi… Ghinionul lui că e coleg cu un asemenea specimen, vă spun asta cu toată discreţia…

Văzându-şi fiul pe scenă, doamna renunţă la conversaţie, pentru a se dedica aplauzelor şi gesturilor de felicitare, dar nu înainte de a se

debarasa de pălărie. Momentul de liberă privire pentru cei din spate fu însă foarte scurt. Odată cu coborârea lui Ionel de pe scenă începu şi aranjarea pălăriei pe ceafă. Când doamna îşi întoarse privirile în dreapta, în locul bărbatului tânăr şi timid descoperi o băbuţă, îmbrăcată în negru ca o călugăriţă şi cu o broboadă vişinie pe cap. Noua vecină nu-i făcea prea mare plăcere, mai ales că o salută cu un zâmbet foarte familiar. Pentru a-i tăia orice poftă de conversaţie trecu imediat la atac:

– Parcă ai şi dumneata un băiat, coleg cu al meu... De ce nu ia exemplu de la Ionel? N-o fi rămas cumva corijent?

Băbuţa nu se fâstâci deloc:

– Apoi el, săracul, trebuie să ţină şi casa, că tată nu are... de vreo şapte ani... În de-ale casei îl învăţ eu... şcoala e treaba lui. S-o descurca şi el cum o putea...

– Să nu rămână repetent, că-şi pierde prietenii. Ionel nu are voie să se...

Un val subit de tăcere îi opri cuvintele pe buze. Directorul se pregătea să decerneze Premiul de Onoare al şcolii, şi pentru prima dată era nevoit să facă o precizare mai amplă:

– Anul acesta, începu el, ne-am trezit cu doi candidaţi la Premiul de Onoare, amândoi având exact aceeaşi medie, distingându-se amândoi printr-o comportare ireproşabilă şi printr-un spirit ştiinţific cu totul excepţional: un elev din clasa a opta, şi un altul din clasa a unsprezecea. Tradiţia şcolii nu acceptă însă decât un singur premiant. După o îndelungată chibzuinţă, alegerea noastră s-a fixat asupra acelui candidat care, dincolo de calităţile enumerate, a dat dovadă, atât în relaţiile de şcoală, cât şi în cele extraşcolare, de un înalt spirit de camaraderie. De asemenea, putem să adăugăm cu mândrie că alegerea noastră a fost primită cu sinceră înţelegere de celălalt candidat, premiantul de onoare de anul trecut, care în plus ne-a rugat să-i acordăm plăcerea de a oferi el premiul.

Premiul de Onoare îi fusese acordat lui Victor.

Când cireşarul se urcă pe scenă, băbuţa din primul rând, fulgerată de o veselie nemaipomenită, o atinse cu cotul pe doamna cu pălărie:

– Vai ce băiat cumsecade! Vine des pe la noi, de multe ori şi doarme cu fiu-meu. Sunt cei mai buni prieteni.

– Te bucuri de parc-ai fi mama lui, spuse uimită doamna cu pălărie. Extraordinar!

– N-are mamă, săracul. Numai tată... Domnul acela înalt, care mi-a dat locul, domnul cu care aţi vorbit adineaori...

Mama lui Ionel simţi că i se învârte pălăria pe cap, sau mai bine zis capul sub pălărie.

Premiul Bombă se acordă fără niciun comentariu: un costum de alpinist, de la baston până la bocanci, probabil cei mai frumoşi

bocanci care se văzuseră în orăşel. Numele fericitului: Teodoru Teodor, mai pe scurt Ursu, cum i se spunea în şcoală şi în afară. Timid, încurcat, transpirat, roşu ca para focului, Ursu coborî de pe scenă cu braţele încărcate. Bocancii îi atârnau în mână ca nişte ghiulele. Când trecu prin faţa şirurilor de scaune se auzi vocea emoţionată a unei băbuţe:

– Ai grijă, mamă, să nu-i pierzi…

Capitolul VI

1

Pe prispa unei case mici, ca o jucărie, încolăcită toată de viţă-de-vie şi iederă, Ursu, cu trupul pe jumătate gol, scrijelea pe pământ, cu un briceag, contururile unei plute, fără să se sinchisească de dogoarea soarelui de vară şi amiază. Nu departe de el, într-un petec de umbră, se odihneau bocancii de munte, obosiţi de prea multe încercări şi mângâieri. Desenul pe care-l zgâria briceagul îşi pierdea contururile, liniile i se încâlceau şi se îngropau tot mai adânc în pământ. Ursu uitase de plută; amintiri vechi îi cutreierau şi îi lăsau în gură un gust amar. Era în plină vară, era un soare de jar, dar amintirile îl purtau prin anotimpuri reci, cu ploi şi zăpezi, pe drumuri slinoase, sumbre. Parcă-şi vedea picioarele înotând greu prin zăpezi şi noroaie, împotmolindu-i-se, şi parcă simţea umezeala şi gerul şi glodul muşcându-l şi udându-l prin încălţămintea peticită, căpătată de la cine ştie cine. De câte ori nu-şi jurase cu mintea şi sufletul lui de copil, în timp ce-şi usca încălţările la sobă, să-şi cumpere, când va fi mare, nenumărate perechi de pantofi, de ghete şi de bocanci, să le aranjeze într-o vitrină uriaşă şi să-şi schimbe în fiecare zi încălţămintea! Îşi lipea degetele goale de sobă şi le ţinea crâncen aşa, lipite, până începea să-i sfârâie pielea. Ura iarna şi ploile şi zăpezile şi întotdeauna apropierea ei îi producea spaimă şi-i îmbolnăvea picioarele. Cât de mult râvnise, cât de greu visase ziua în care va purta încălţăminte nouă!

Dar era cald, era vară, şi picioarele se puteau târî dinadins prin iarba mătăsoasă a câmpiilor, sau se puteau înveseli prin colbul pufos al cărărilor.

Ursu îşi întoarse faţa răvăşită de amintiri spre soare. O faţă osoasă, cu trăsături regulate, poate cam aspră sau maturizată înainte de vreme, însă îmblânzită de ochi mari, limpezi, extraordinar de albaştri. Îşi feri privirile cu mâna, apoi şi le coborî spre petecul de umbră unde se aflau bocancii. Parcă-i vedea atunci pentru prima oară. Înveselit ca un copil, îşi puse la iuţeală ciorapii de lână în picioare, îi netezi cu palmele lui uriaşe, apoi, cu mişcări domoale ca într-un film lent, începu să-şi încalţe bocancii.

La o fereastră în spatele lui apăru chipul palid şi plin de riduri al unei băbuţe. Femeia clătină alene din cap, oftă îndelung, dar privirile cu care-şi urmărea feciorul erau înţelegătoare şi materne. Şi vocea îi deveni duioasă:

– Mai lasă şi tu, Tudorele mamă, bocancii, că de alaltăieri nu mai faci altceva. Mai bine pune oleacă de ordine în magazie, că stau lucrurile vraişte acolo, ca alături la „aprozar”.

Cu mişcări fulgerătoare, Ursu îşi scoase bocancii din picioare şi,

fără să se întoarcă, îi azvârli pe fereastra deschisă în casă. Dar nu la îndemnul maică-sii se petrecu metamorfoza lui Ursu, ci pentru că pe poartă apăruse fără veste Ionel.

– Ai mai adus ceva? îl întâmpină cam stânjenit Ursu.

Ionel nu-i răspunse imediat la întrebare, ci îl privi ca năuc clipind des din ochi. Îmbrăcămintea vlăjganului era prea ciudată: pantaloni scurţi, altceva nimic, numai în picioare ciorapi de lână, până sub genunchi.

– Spune-mi şi mie ce s-a întâmplat cu tine, Ursule?

– Nu s-a întâmplat nimic. Am făcut şi eu puţină gimnastică. Altceva, nu-mi aduc aminte…

– Gimnastică?!

– Da!… De ce te miri?… M-am antrenat la bară… O gimnastică specială cu întreruperi şi răsuciri…

– La ce bară, în ciorapi de lână?

Abia în clipa aceea Ursu înţelese de unde vine uimirea lui Ionel şi dintr-o dată îşi simţi obrajii de pară. Noroc că i se aprinse în minte o idee salvatoare:

– Oho!… Nici nu poţi să-ţi închipui cât de bine se lucrează la bară în ciorapi de lână, mai ales la antrenamente. Toţi campionii fac aşa, dar în secret…

Ionel fu nevoit să se mulţumească şi cu această explicaţie, mai ales că în viaţa lui nu făcuse un singur exerciţiu la bară. De unde să cunoască el obiceiurile secrete ale acrobaţilor?

– Ai mai adus ceva? repetă Ursu prima întrebare.

Drept răspuns, Ionel îi arătă o servietă plină ca un burduf pe care o ţinuse până atunci ascunsă la spate. Bucuros de-a binelea, Ursu îl luă de braţ şi porniră amândoi spre o magazie de scândură, rezemată de peretele casei. Trecând prin dreptul ferestrei deschise, îi întâmpină o voce îngrijorată:

– Ce ţi-a venit să azvârli bocancii, Tudorele mamă? Nu de alta, dar era să omori pisica, săraca…

Din fericire, Ionel nu dădu nicio atenţie incidentului. Ardea de nerăbdare să-şi uimească prietenul, mai ales că avea cu ce. Ţinând servieta la piept, ostentativ, cu amândouă mâinile, ca un trofeu neasemuit, pătrunse pe urmele lui Ursu în magazie. Încăperea aceea strâmtă, de scânduri, cu pereţii coşcoviţi, cu acoperişul într-o rână, cu pânze de păianjen pe la colţuri, era un adevărat tezaur. Niciunul dintre obiectele necesare unui turist, adică unui grup de turişti, nu lipsea de acolo. Cât de temeinic îşi pregătiseră cireşarii expediţia! Ce nu se afla în magazie?! Raniţe, bastoane, frânghii, securi, lopeţi, ciocane, cuie, scoabe, foi de cort, pături, saci de dormit, cuţite, cărţi, caiete, săculeţe, cutii. Şi câte altele! Văzând toată adunătura aceea de lucruri nu se putea să nu-ţi răsară în minte întrebarea: Oare

uitaseră ceva tinerii cutezători? Şi-ţi trebuia multă perspicacitate pentru a descoperi lipsa unui obiect fără de care nu se poate concepe o expediţie. Era chiar obiectul din servieta lui Ionel.

Musafirul, foarte încântat şi măgulit de curiozitatea şi nerăbdarea cu care îl privea Ursu, deschise, ca într-un ritual, servieta de piele şi scoase din burduful ei… trei lanterne de toată frumuseţea şi vreo duzină de baterii cilindrice. Ursu îşi izbi necruţător pumnul drept în palma stângă: Era gestul lui de supremă bucurie. Numai palma sa era în stare să primească şocul unei asemenea lovituri. Orice alt obstacol ar fi fost zdrelit. Era bucuros, nevoie mare, vlăjganul. De câte ori nu se oprise în faţa unei vitrine din centrul oraşului pentru a admira asemenea lanterne, mari şi groase ca braţul unui om! Le admira suferind. Nu-şi închipuia în acele clipe că, în foarte scurt timp, lanternele vor ajunge în posesia cireşarilor, că vor poposi chiar în magazia lui. Trei lanterne vânătoreşti! De ce trei, când pentru o expediţie oarecare ar fi ajuns şi una singură, sau două, trei mai mici?… Oare cireşarii urmau să călătorească şi noaptea? Sau expediţia lor avea o asemenea destinaţie, încât nu puteau s-o întreprindă fără ajutorul lanternelor?… Dar care era la urma urmei taina expediţiei cireşarilor?

2

Mulţi se preocupau de taina cireşarilor, de enigma expediţiei lor, dar nimeni atât de aprig şi de primejdios ca Tic. Maria nu-l mai putea suporta, îi venea să-şi ia lumea-n cap. N-o lăsa nicio clipă în pace, o urmărea mereu cu ameninţări sau cu linguşiri, pe faţă sau pe furiş, voind probabil s-o dea gata prin tenacitate. Îşi făcuse un plan diabolic prichindelul: mereu în preajma Mariei şi mereu cu aceeaşi întrebare pe buze:

„Hai, spune-mi, unde plecaţi în expediţie? Zău că nu scap nimănui vreo vorbă. Nici lui Ţombi…”

Şi mereu aşa, în fiecare secundă dacă se poate… imposibil să reziste, nesuferita. Până la urmă tot va răcni la el ca o apucată, dezvăluindu-i, cu o singură frază de răzbunare, totul:

„Da, idiotule, criminalule! Plecăm *acolo,* na!”

Acolo, în planul lui Tic, însemna locul expediţiei, data, mă rog, totul.

Dar iată că negricioasa cu cozi şi cu privirile furate mereu de cerul zilei sau al nopţii era nemaipomenit de rezistentă. Nici ea nu-şi putea explica de unde avea atâta putere. Râşniţa cu păr blond o toca fără încetare, acelaşi scârţâit rău trecea prin vată împungându-i timpanele, nervii i se învrăjbiseră cumplit, dar ea îşi privea frăţiorul cu un aer absent, de parcă nici nu-l vedea. Dacă l-ar fi avut puţintel mai aproape şi-ar fi înfipt unghiile în urechile lui şi i-ar fi ţipat zece ceasuri încheiate ceea ce merita. Dar prichindelul nu făcea niciodată pasul

primejdios. Rotea placa de la distanţă, convins că victoria e cea mai bună prietenă a lui.

Când Maria îl văzu pe Victor la poartă, înţelese că va savura, în sfârşit, câteva momente de linişte. Tic simţea o teamă nelămurită în faţa lui Victor, o teamă pe care nu izbutea niciodată să şi-o înfrângă sau să şi-o ascundă. De aceea Maria alergă veselă în întâmpinarea musafirului, mai ales după ce-şi văzuse frăţiorul furişându-se aiurea, cu coada între picioare, urmat de un Ţombi cu coada în aer ca un semn de întrebare. Din păcate, Maria nu văzuse decât coada invizibilă a lui Tic. Scăpată de pacostea cu păr ciufulit, mai că se aruncă, de bucurie, în braţele lui Victor.

– Doamne! Dac-am pleca odată! Cred că nici cei traşi pe roată n-au suferit mai mult… Uffff! Bine c-ai venit!

Victor cam bănuia ce se petrece între Maria şi frăţiorul ei. Ca s-o scape de obsesie, se prefăcu că nu-i aude vorbele, şi fără nicio introducere se apucă să-i povestească ultimele noutăţi… adică proslăvi apariţia celor trei lanterne vânătoreşti. Abia apoi îi destăinui şi scopul neaşteptatei vizite:

– Trebuie să copiez cifrul secret. S-ar putea să avem nevoie de mai multe exemplare.

– Pentru ce mai multe exemplare? se miră Maria.

– Din cauza unui gând care nu-mi dă pace, spuse Victor oarecum stânjenit. E ceva nebulos, fir-ar să fie, mai degrabă un presentiment, dar odată şi-odată tot se va limpezi. N-are niciun rost să vă chinuiţi şi voi, mai ales că aţi putea s-o faceţi pe degeaba, zău Maria, şi lasă mutra asta de bocitoare. Tot ce pot să-ţi spun e că trebuie să luăm nişte măsuri de prevedere şi una dintre ele e copierea cifrului.

Maria nu avu nevoie de mai multe explicaţii. Îl cunoştea prea bine pe Victor, poate mai bine decât ceilalţi cireşari; ştia mai ales că Victor nu pune niciodată întrebări, de dragul întrebărilor şi că nu-i place să vorbească despre lucruri nesigure. Aşa că se grăbi să-i împlinească dorinţa. Fugi spre casă, sprintenă, cu cozile în vânt, iar Victor, în aşteptarea ei, urmări zbenguiala lui Ţombi.

Undeva în mijlocul curţii, căţelul părea cuprins de nebunie. Când îşi rotea botul, când îşi înălţa coada, când făcea tumbe şi salturi mortale, când se dădea de-a dura pe iarbă, sau alerga într-o viteză ameţitoare în jurul unui centru invizibil. Şi toate acestea pe un spaţiu foarte mic, niciodată încălcat, de parcă l-ar fi dirijat cu neasemuită măiestrie un mare dresor.

Vocea iritată a Mariei întoarse privirile lui Victor de la extraordinarul spectacol din mijlocul curţii:

– Fantastic! Nu găsesc caietul! Şi doar l-am pus cu mâinile mele în raft, între două cărţi.

– Poate că l-ai scos de acolo şi l-ai pus în altă parte, fără să-ţi dai

seama. Se mai întâmplă şi din astea…

– Îmi amintesc perfect! îşi strânse Maria pumnii. Nu m-am mai atins de el. Dar dacă tu crezi…

Maria răscolise întreaga încăpere şi se duse iarăşi să mai cotrobăiască. Căută încă o dată prin sertare, scoase fiecare carte din raft, se uită prin ziarele de după sobă, scotoci chiar şi prin dosarele şi sertarele tatălui ei. Nimic. Încercă să deschidă biblioteca masivă de stejar în care inginerul Florescu îşi ţinea cărţile şi lucrările. Biblioteca era încuiată. Dar ştia bine că nu putea fi acolo caietul ei. Taică-său îşi păstra lucrările într-o ordine desăvârşită; de câte ori apărea ceva străin printre lucrările sale, de-ar fi fost o simplă coală de hârtie, nu numai că o înapoia Mariei sau lui Tic, dar indiferent cui îi aparţinea, îi mustra întotdeauna pe amândoi.

Niciun colţişor al încăperii nu rămase necercetat. Sub fotolii, sub birou, sub covoare, se uită peste tot, dar nicăieri nici urmă de caiet. Aţâţată la culme şi neputincioasă, Maria apăru iarăşi în faţa lui Victor:

– Nu-l găsesc! M-am uitat peste tot… Îmi vine să urlu!

– Când ai umblat ultima dată cu el?

– Alaltăieri, după serbare. Am trecut nişte însemnări. L-am pus în raft, în locul în care-l ţin de obicei, şi de atunci n-am mai părăsit casa. Nici la Ionel n-am fost aseară. Mama e plecată din oraş şi casa a rămas în seama mea. Dacă n-ar fi telegrafiat că soseşte, nici nu m-ar fi lăsat tata să merg în *excursie.*

– Soseşte sigur, sigur? întrebă Victor îngrijorat.

– Absolut sigur… Dar chiar dacă n-ar sosi astăzi, tot nu s-ar schimba nimic. Dacă tata mi-a dat voie să plec, e sfânt. El nu-şi întoarce niciodată cuvântul.

– Nu m-am gândit la asta… zâmbi Victor. Cine va rămâne cu Tic?

– N-ai nicio grijă! În primul rând că mama va fi aici înainte de plecarea noastră… şi în al doilea rând ştie foarte bine să se descurce singur, urâciosul… Poate că-i şi place…

Discuţia lor fu strident întreruptă de lătratul neobişnuit al lui Ţombi. Scuturat de un acces de veselie soră cu sminteala, căţelul se dădea întruna peste cap şi lătra nebuneşte la cer.

– Ce-o fi având oare jigodia? se întrebă Maria. Ţângulică! Bezmeticule! Ia vino aici!

Dar căţelul ignoră cu desăvârşire chemarea Mariei. El îşi continua şi mai frenetic zbenguiala fără rost.

– L-or fi pocnit căldurile, râse Victor. Păcat că nu suntem şi noi tot atât de veseli, deşi de căldură nu ducem lipsă… Ce facem cu caietul? … Mi-e teamă că va trebui, până la urmă, să născocim un nou cifru.

– Nu se poate! se opuse Maria. Trebuie să-l găsesc! N-o fi intrat în pământ…

Maria nu greşea în presupunerile ei. Caietul nu intrase în pământ.

Adică nu coborâse. Ci se ridicase. Era undeva în înălţimi. Nu prea sus. Se afla deschis, fixat cu o piatră, pe acoperişul casei. Lângă el se afla alt caiet, neînceput. Iar lângă caietul neînceput se afla un prichindel blond, cârn şi ciufulit. În mâna prichindelului – un creion cu vârful ascuţit. Dar după câteva minute vârful creionului se toci, iar caietul nu mai era neînceput. Pe prima pagină a caietul apăruseră nişte fraze. Creionul îşi făcuse cu prisosinţă datoria; avea deci dreptul la odihnă, în buzunar. Ceea ce se întâmplă imediat. Apoi prichindelul îşi găuri cu degetele părul blond şi ciufulit şi privi o clipă, hai să spunem: de la înălţime, cerul. Povestea se încheiase. Adică se descheiase. Sau mai bine zis, taina cireşarilor încetase, în sfârşit, să mai fie o taină pentru micul cutezător de pe acoperiş.

Semnele multiple de pe caietul Mariei deveniseră, pe celălalt caiet, litere obişnuite. În faţa lui Tic, se aflau toate particulele tainei, ba chiar şi o copie după cifrul pe care urmau să-l folosească cireşarii în emisiunile T.F.F.… Se afla, mai ales, o însemnare pe prima pagină, o însemnare scurtă, dar de o importanţă covârşitoare pentru detectivul fără stăpân şi fără obligaţii. Însemnarea era scrisă sub forma unui titlu:

EXPEDIŢIA ŞTIINŢIFICĂ DIN PEŞTERA NEAGRĂ

Şi dedesubt, o altă însemnare, tot atât de importantă, dar şi foarte crudă:

Plecarea joi, 5 iulie, ora 5 a.m.

Şi mai erau şi alte fraze copiate de Tic pe caietul cu câteva minute înainte neînceput, dar toate i se păreau lipsite de orice interes. Când citi din nou titlul, ciufuliciul tresări prima oară. Peştera Neagră! Locul unde se afla ascunsă cutia fermecată, care l-ar face nevăzut!… Fiuuuu! Dacă ar fi posedat cutia! dacă ar poseda-o! Ar putea să plece cu cireşarii, printre ei… Ce i-ar mai necăji, mai ales pe nesuferita de Maria! Şi pe Dan… pe toţi… Şi nimeni nu l-ar vedea!… Dar oare i-ar da voie tăticul să plece?

Când reciti cealaltă însemnare, Tic tresări a doua oară. Abia atunci descoperi cruzimea ei:

„Plecarea joi, 5 iulie…” adică… da… da!… Chiar mâine! Şi el n-avea nimic pregătit. Nici raniţă, nici bocanci, nici frânghii, nici lanternă, nici… Nimic n-avea! Când o să poată aduna totul… O să facă pe dracu în patru… Sigur că da! N-o să doarmă. O să-i ajungă o noapte întreagă. O să caute un ac şi de câte ori i se va face somn o să se înţepe… Dar o să-i dea voie tăticul?

Tic tresări a treia oară când îşi aruncă privirile în curte. Ţângulică

făcea un asemenea tărăboi şi-şi zgâia cu atâta indiscreţie ochii, că prichindelul nu înţelegea cum de nu fusese încă descoperit. „Las’ că-ţi arăt eu, mizerabile! Îţi înnod eu coada şi-ţi pun o fundă roşie în nod ca să te faci de râs în tot neamul câinesc…” Când puştiul auzi vocea Mariei chemându-l pe Ţângulică, tresări iarăşi. Dar de astă dată atât de violent, încât mişcările membrelor evadară pentru o clipă din centrul de comandă care le ţinea fixate şi lipite pe acoperişul sinucigaş. Alunecând undeva la întâmplare, braţul drept lovi caietul în care îşi trecuse însemnările. Cu această mişcare dezechilibrul sinucigaş încetă, dar nu şi urmările lui. Caietul lovit alunecă la rândul lui până ce întâlni primul obstacol: caietul Mariei. O clipită rămase nemişcat… şi Tic izbuti să-l atingă cu vârful degetului, salvându-l de la cădere. Caietul Mariei însă nu mai avu în ce să se proptească şi nici nu răsări degetul vreunui miracol pentru a-l opri. Aluneca încet, încet, la vale… Ce cruzime feroce! Privirea lui Tic parcă urmărea cursa unei bombe, a unei ghiulele. Niciodată nu fusese prichindelul atât de neputincios… Caietul atinse streaşina şi de-acolo… Tic închise ochii şi-şi strânse orb pumnii de parcă în capul lui urma să se prăbuşească îngrozitorul caiet, şi nu în capul Mariei, care discuta liniştită cu Victor pe cerdac.

3

Cireşarii aveau întâlnire la Ursu, într-un loc ferit, în spatele magaziei-tezaur. Băieţii sosiseră exact la ora fixată, fetele însă întârziau. Maria avusese grijă să-şi scuze prin Victor o eventuală întârziere sau chiar absenţă. Cu Lucia era altă poveste. Ea nu trimisese niciun mesaj, nu spusese nimănui nimic. Dar nu asta îi intriga cel mai mult pe băieţi. Lucia era întotdeauna foarte punctuală, la orice întâlnire sosea prima; Dan o poreclise în stilul lui alambicat „regina politeţii”, şi toţi se temeau de limba ei ascuţită şi de rolul ei de ceasornic infailibil şi implacabil. Iată de ce întârzierea Luciei era ceva de neînţeles.

– Santa Lucia! se enervă Dan. În sfârşit, s-a făcut şi ea de ocară. Mamă dragă, ce de ardei pisat o să-i suflu în ochi, ha, ha!

– Să nu i se fi întâmplat ceva! se îngrijoră Ursu.

– La asta mă gândesc şi eu, spuse Ionel. Ba chiar bănuiesc ce i s-a întâmplat… Cred că nu-i dă voie tatăl ei! Nu uitaţi că e doctor şi oamenii ăştia nu văd, nu gândesc şi nu visează altceva decât microbi, fracturi şi hemoragii. Pentru ei, o excursie e un accident probabil… Aşa că…

– Aşa că… ar fi bine să mai aşteptăm puţintel propuse Victor. Să nu ne grăbim cu anticipările… Probabil că s-a întâmplat ceva, dar poate că nu e ceva foarte grav…

– Eu rămân la părerea mea, se încăpăţână Ionel. O să vă convingeţi şi voi imediat. N-o lasă doctorul, şi n-ar fi de mirare să ne pună şi nouă

beţe în roate… V-am spus eu?!

Ionel arătă cu privirile poarta. Imediat se uitară şi ceilalţi într-acolo. Din locul în care se aflau, cireşarii puteau să vadă fără să fie văzuţi. Lucia pătrunsese pe poartă, dar nu singură. O însoţea un bărbat scund, în floarea vârstei, însă cu părul complet alb. Ochelarii cu rame de aur îi dădeau şi mai multă distincţie figurii. Numai zâmbetul pe care i-l cunoştea tot oraşul parcă dispăruse de pe faţa doctorului Istrate.

– Să vedeţi acum tărăboi! se sperie Ionel.

– Ia mai aruncă, mă, cucuveaua aia la dracu'! spuse Dan. De trei zile cobeşti întruna ca un cretin…

– Cretin eşti tu, sau individul care se ascunde sub hainele pe care le porţi, îi ripostă Ionel.

Insultele se schimbară în şoaptă şi în mers, pentru că băieţii se văzură nevoiţi să iasă în întâmpinarea oaspeţilor.

Doctorul răspunse la salutul nu prea entuziast al băieţilor cu un zâmbet cam posac. Dădu mâna cu fiecare în parte, şi, când Lucia i-l prezentă pe Ursu, faţa i se încruntă de-a binelea:

– Ah! Dumneata eşti Ursu, campionul de box. Am avut de furcă din cauza dumitale cu nasurile şi arcadele unor tineri. Poţi să loveşti puţintel mai încet şi caută mai ales plexul. E mai sigur şi nu lasă urme… Cum s-ar spune, dumneata joci rolul de înger păzitor al grupului…

Intimidat, Ursu încercă să protesteze…

– Ştiţi… eu… toţi împreună, toţi pentru unul…

– Ştiiiiu… Cum să nu ştiu, răspunse doctorul foarte grav, dar cu un simplu gest îşi îndepărtă masca neobişnuit de severă, redevenind omul zâmbitor dintotdeauna. Dacă pleci şi dumneata în expediţie nu mai am nicio teamă…

Fără să vrea, Dan îl împinse cu cotul pe Ionel, dar vorbele lui erau adresate musafirului care zâmbea, în sfârşit:

– Ne era teamă că n-o veţi lăsa pe Lucia… şi voiam să vă asigurăm, toţi: eu, Ionel…

– De ce toţi? râse doctorul. N-aţi fi fost în câştig. Eu, de pildă, nu sunt în relaţii bune cu cei care nu fac sport. Sunt mai fricoşi şi mai slabi decât sportivii… Nu mi-aş încredinţa fata unuia care, în loc s-o împiedice să cadă în vreo groapă vicleană, s-ar prăbuşi el mai înainte şi agăţându-se de piciorul ei şi-ar mări şansele de a rămâne în fundul gropii… Va să zică dumneata ai luat Premiul Bombă!

Cu o singură întorsătură de frază, doctorul Istrate îi linişti pe băieţi, dar nu şi pe Ursu, care deveni şi mai încurcat, şi mai fâstâcit:

– Ştiţi… nici nu mi-a venit să cred… Adică… Nu mi-a trecut nicio clipă prin cap…

– Foarte bine! îl felicită doctorul. Dacă te-ai fi gândit o singură clipă

la el, îl lua altcineva. Exact ca pe vremea mea... Peste un an, doi vei afla şi pentru ce ţi s-a dat... Aţi terminat toate pregătirile?...

O altă întorsătură de frază, care, de astă dată, îl învioră pe Ursu. Amintindu-şi că e gazdă, îl invită pe doctor, şi bineînţeles şi pe fiica lui, în magazia cu comori. Îi urmă şi Victor; în curte rămăseseră numai Dan şi Ionel, aşa cum hotărâse cel care conducea în iad departamentul certurilor.

– Zi-i, cetăţene! se repezi Dan. Ţi-au plăcut microbii, fracturile şi hemoragiile doctorului?

– Poate că-i doctor în vreo disciplină sportivă, se apără Ionel fără prea multă convingere.

– Mai bine recunoaşte că-i doctor în drept... în dreptul de a te pune la punct...

– Bancurile tale seamănă cu mâţa aceea stoarsă.

– Şi aici ai greşit, replică imediat Dan. Seamănă cu tine, adică sunt tâmpite...

– Atunci puteau să împrumute numele tău... Şi mai du-te dracului! Şi mai leapădă pupăza aia infamă care şi-a făcut cuib în gura ta!

– Aoleu! încremeni Dan. Vrei să mă ucizi cu propriile-mi arme. Îmi furi stilul şi-mi dai la cap. Mişelule! Cu ceea ce ai tu nici să mă zgârii nu eşti în stare...

Cearta primi un punct nedrept şi neaşteptat. Obiectul ei tocmai ieşea din magazie, urmat de Lucia, Victor şi Ursu.

– Nu e rău... îşi rosti doctorul nota. Chiar îmi place. M-am convins că şi copiii... pardon, tinerii, pot să fie uneori serioşi, îmi place, îmi place.

Ionel nu rezistă la felicitări:

– Dac-am fi plecat într-o simplă excursie, ar fi fost altceva. Nu ştiu dacă v-a spus Lucia... noi ne-am pregătit pentru o expediţie ştiinţifică, nu pentru o simplă excursie...

– Lucia mi-a fluturat nişte clopoţei pe la ureche, o ameninţă doctorul. Mi-a rămas numai amintirea unor sunete vagi. Dar, mă rog, dacă nu sunt indiscret, aş putea să aflu şi eu scopul expediţiei voastre?

Ionel atâta aştepta:

– Vrem să facem o hartă precisă a regiunii, să retuşăm erorile eventuale şi s-o completăm pe cea veche. Harta pe care am găsit-o la muzeul oraşului e plină de lacune... e cât se poate de sumară şi de superficială...

– Nu e rău, acceptă doctorul. Îmi place, îmi place... În planurile voastre intră şi harta peşterii?

Din nou o întorsătură de frază care-i puse în derută pe toţi cireşarii. Tinerii se înţeleseseră să nu le vorbească părinţilor prea multe despre peşteră, s-o înfăţişeze ca pe o grotă oarecare, lipsită de interes, pe

care o vor vizita în trecere. Întrebarea îi cam încolţise. Dan, profitând de faptul că nu putea fi văzut de doctor, o îndemnă pe Lucia, din priviri, să dea un răspuns.

– Vom trece şi prin peşteră, spuse ea. Dar te rog foarte mult, tăticule, să nu scapi vreun cuvânt. Avem noi nişte gânduri grozave. Discreţie totală!

– Te îndoieşti de tatăl tău? se prefăcu mirat şi ofensat doctorul Istrate.

– Fiecare are planul lui, interveni Ionel. Eu, de pildă, aş vrea să dovedesc un adevăr ştiinţific important…

– Nu e rău… Îmi place…

Era un fel de invitaţie de a continua, şi Ionel se supuse imediat:

– Ştiţi… Formaţiunile de munţi din regiunea noastră sunt foarte vechi, din vremea paleozoicului. Eu cred, însă, că şi aceste formaţiuni sunt suprapuse, că există unele şi mai vechi.

– Adică… profesorul nostru de naturale crede acest lucru, preciza Dan. În penultima lecţie…

– Mă rog… îl opri Ionel. Atunci vreau să dovedesc că formaţiunile paleozoice nu sunt cele mai vechi…

– Aha! înţelese tatăl Luciei. Vreţi să folosiţi scobitura aceea naturală, sonda aceasta care e peştera, pentru a descoperi cele mai vechi straturi…

– Exact! se aprinse Ionel. Eu sunt absolut convins că vom da peste formaţiuni arhaice!

– În cel mai rău caz peste rămăşiţe de granit arhaic, spuse Victor.

– Să sperăm că veţi avea noroc, zâmbi doctorul. Ei, şi pentru că până la urmă aţi fost sinceri, voi fi şi eu. Pentru o simplă excursie n-aş fi lăsat-o pe Lucia. Dar când mi-am dat seama că vă gândiţi la o expediţie ştiinţifică în toată regula, m-am liniştit. Am fost convins că vă veţi pregăti cu toată seriozitatea şi că veţi legifera prudenţa… Acesta ar fi vrut, de fapt, să fie sfatul meu…

– N-o să-l uităm! îl asigură Dan.

– Dar mi-aţi luat-o înainte… continuă doctorul. Îmi place seriozitatea cu care v-aţi pregătit… Deşi… aţi omis ceva, şi nu ceva neimportant. Dimpotrivă!… Nu vă vorbesc ca medic, ci ca turist inveterat. Să nu plecaţi niciodată la drum, fie chiar într-o simplă excursie, fără o trusă medicală la voi. Să fie sfânt, da?… Am întrebat-o pe Lucia, înainte de a porni spre voi, dacă aveţi trusă şi… în sfârşit… mi-am permis să vă pregătesc eu o trusă completă. Din cauza aceasta am întârziat, lucru pentru care vă cerem totuşi scuze.

Doctorul le oferi trusa, le strânse bărbăteşte mâinile, urându-le succes deplin, şi le mai făcu un semn de succes din pragul porţii.

4

Seara începuse să-şi lase voalurile negre asupra oraşului. Umbrele

erau încă subţiri, nesigure, tremurânde, dar purtau în ele sămânţa misterelor care vor rodi în noapte. Felinarele se aprindeau leneş, apropiind noaptea şi sporindu-i taina.

Cireşarii erau în parcul din centrul oraşului, umbre mute în jurul unui copac uriaş. Îi chemase acolo Ursu, printr-un mesaj special, folosit numai în cazuri de extremă urgenţă. Erau toţi; şi Maria se supuse chemării imperioase. Priveau toţi într-o singură direcţie, spre chioşcul fanfarei. Chiar în faţa chioşcului, pe o bancă fără spetează, stătea drept şi nemişcat, cu privirile fixate în zenit, Petrăchescu, vânătorul, posesorul bărcii de cauciuc.

– Oare e el? întrebă Maria. Să nu fie vreun stâlp, sau trunchiul unui copac. Cum poate rămâne atâta vreme încremenit?…

– O fi fantoma lui, încercă Dan să glumească.

– Eu zic să nu ne mai pierdem timpul, se hotărî Lucia. Să facem ceva! Cine se duce la el?

– Să mergem toţi! îşi aminti Dan o propunere mai veche. Poate că-l impresionăm şi-l jumulim de barcă…

Cireşarii porniră în grup, doi câte doi, tăcuţi, abia atingând pământul cu vârfurile picioarelor. Mersul acesta de fantomă fusese hotărât inconştient de Maria şi Dan care conduceau şirul. Când ajunse în apropierea chioşcului de lemn, grupul se desfăcu iute în evantai, înconjurând banca pe care se afla Petrăchescu. Vânătorul sări în sus ca împins de un arc ascuţit, iar mâinile i se înfipseră fulgerător în buzunare:

– Ce-i?… Ce-i?… bâigui el.

– Bună seara! îl salutară în cor cireşarii.

– Ce doriţi dumneavoastră? întrebă el încă nedumerit.

– Nu vă amintiţi?… începu Ursu. V-am întâlnit la Movilă, atunci cu barca…

Vânătorul îi privi cu atenţie, la început cam neîncrezător, dar încetul cu încetul se dezmetici. Trei dintre cei care-l înconjurau nu-i erau necunoscuţi. Ba chiar îi zâmbi unui al patrulea, lui Ionel. Răsuflă uşurat, apoi se aşeză pe bancă:

– Ia uite, dom’le! Vas’că voi eraţi! Am crezut că vrea să mă atace cineva, şi zău că nu i-ar fi mers bine, pe cinstea mea… Ei! V-aţi răzgândit?… Vă duceţi în altă parte? Staţi, staţi… că vreau să vă mai spun ceva: Nu-i frumos să vă ţineţi de coada omului. Nu-i frumos! Pe cinstea mea!

– Treceam întâmplător prin parc, se scuză Victor. Şi fiindcă v-am zărit…

– V-aş fi primit cu mai multă bucurie acasă… Aici, după cum vedeţi, nu pot să fiu o gazdă prea bună, pe cinstea mea. Nu pot să vă ofer nimic… doar nişte vorbe. Dar mai întâi aşezaţi-vă pe bancă… Nu! Nuuuu… Mai întâi domnişoarele, că aşa e obiceiul, şi dacă rămâne loc,

şi cavalerii…

Vorbăria vânătorului nu prea îi plăcea lui Victor. Părea un preludiu ameninţător, primejdios. Tocmai când luase hotărârea de a-i spune pe şleau pentru ce îndrăznise să-i tulbure visarea, Petrăchescu începu cu vocea lui piţigăiată:

– Da, dom’le… Sunt exact şase! Extraordinar, pe cinstea mea!… Nemaipomenită coincidenţă… Acum vreo… da, dom’le! exact cu patruzeci de ani în urmă… ca să vezi cum a trecut timpul, pe cinstea mea! Extraordinar!… Da, dom’le! Eram la Cerboaica, la Poiana Cerbilor… E un loc vestit acolo… lumea îi spune Cerboaica, pe cinstea mea! Loc vestit… Tot şase eram, şase băieţi ca voi, şase aşi dom’le, un care şi jumătate, şase aşi îndrăzneţi, puşi numai pe excursii, veseli, dom’le, pe cinstea mea!

Înfricoşată că vânătorul e pus pe o poveste lungă, Lucia profită de prima pauză pentru a-l întrerupe:

– Nu vă supăraţi, dar n-am vrea să vă reţinem. Poate că aveţi treburi…

– Nu mă supăr, pe cinstea mea! Chiar îmi face plăcere să stau câteodată de vorbă cu tinerii…

Înfrântă, Lucia îşi căută o ultimă consolare: să numere în gând de câte ori va spune vânătorul „pe cinstea mea”.

– Cum vă ziceam… Da, dom’le… Eram la Cerboaica, şase băieţi ca voi, şase aşi, puşi numai pe excursii, veseli, dom’le, pe cinstea mea…

– Una! greşi cu voce tare Lucia.

– Poftim?! întrebă vânătorul, dar neprimind niciun răspuns se grăbi să continue: Eram la Cerboaica…

– Şase băieţi ca noi, îl îngână Maria, şase aşi…

– Un care şi jumătate, adăugă imediat Dan.

– Exact, dom’le, pe cinstea mea! Stăteam acolo pe un butuc… Acolo ne adunam, la trunchiul prăbuşit, pe cinstea mea! Şase şi eram, un care şi jumătate şi toţi în jurul unui ţintaş faimos… Asul aşilor, ce mai, dom’le, chintă roială, nu alta… Îl chema Dobrescu, pe cinstea mea… Stăteam în jurul lui la butuc, exact cum staţi voi acum în jurul meu… Extraordinar, dom’le! Dacă m-aş numi Dobrescu, mi s-ar părea că sunt la Cerboaica, pe cinstea mea!… Ba nu! Fiindcă noi ne întâlneam mai pe întuneric, da, dom’le, spre miezul nopţii… Dacă ar fi mai târziu, şi dacă eu m-aş numi Dobrescu, şi dacă am fi la Cerboaica, da dom’le, extraordinar, pe cinstea mea…

– Poate că o să ajungem şi noi la miezul nopţii, spuse cu voce jalnică Dan.

– Asta ar fi grozav, dom’le, pe cinstea mea… Ar fi exact ca atunci… Adică, staţi… Ar trebui să fim şi la Cerboaica, la butuc…

– Şi ar trebui să vă numiţi Dobrescu, îşi aminti Maria.

– Da dom’le… Uitasem, pe cinstea mea. Ar trebui mai întâi să mă

numesc Dobrescu…

– Nu v-aţi gândit să vă schimbaţi numele? întrebă Dan.

– M-am gândit, dom’le, m-am gândit acu’ un minut, pe cinstea mea… dar e prea multă pierdere de timp, şi mie nu-mi place să-mi pierd timpul, pe cinstea mea… da, dom’le… Era spre miezul nopţii, sigur trecut de zece, poate chiar spre unsprezece… şi era cald, dom’le, nemaipomenit! Ni se coceau creierii în cap, dom’le, pe cinstea mea… De unde dogoarea aceea?… Nu ştiam… Parcă se ascunsese soarele în butuc, dom’le, aşa frigea aerul… Cum ni se mai coceau creierii în cap, dom’le! Dar eram aşi mari, pe cinstea mea! Nu ne clinteam din jurul lui Dobrescu. Îl ascultam, dom’le, şi el ne spunea isprăvi vânătoreşti, şi noi îl ascultam, şi era cald, dom’le, nemaipomenit, parcă ardea tot pământul, pe cinstea mea…

– Şi cum de-aţi rezistat? întrebă Victor, gândindu-se bineînţeles la cireşari, nu la vânător.

– Cum să nu rezistăm, dom’le, dacă era Dobrescu în mijlocul nostru, pe cinstea mea? Ţintaş, chintă roială, dom’le. Am fi rezistat oricât… Ehei! Pentru voi e-o plăcere: seară, răcoare, pe cinstea mea… Şi nici eu nu cred că-s mai prejos decât Dobrescu… Să-i dăm cezarului, nu?… Sunt, dom’le, ţintaş ca Dobrescu… Dacă v-ar frige acum căldura, dacă aţi simţi şiroaie de sudoare, ca noi atunci, mare lucru, dom’le, pe cinstea mea!

– Povestea bine Dobrescu? întrebă Maria ca în vis.

– Ca la vânătoare, dom’le! Povestea nemaipomenit, pe cinstea mea… De la el am învăţat şi eu să istorisesc… Ehei! Întâmplările nu se povestesc aşa, la întâmplare, dom’le…

Cireşarii răbdau îngrozitor, îşi sacrificau maxilarele şi pumnii încordaţi, îşi sacrificau sângele şi părul care-i înţepa adânc cu fiecare fir, în speranţa nebună că până la urmă vânătorul le va împrumuta barca de cauciuc. Meritau nu o barcă, ci o flotă întreagă pentru supliciul pe care-l îndurau.

– Da, dom’le, oftă vânătorul. Stăteam în jurul lui Dobrescu, toţi şase, şi povestea, dom’le, povestea ca în cărţi, pe cinstea mea…

5

În timp, ce cireşarii ascultau în parcul mohorât nemaipomenitele povestiri ale vânătorului, blestemându-şi zilele şi nopţile, şi căpătând o ură sălbatică faţă de toate bărcile de cauciuc de pe pământ, în altă parte a oraşului, într-un cerdac acoperit de iederă, un prichindel cu nasul cârn şi cu părul numai vârtejuri trăia clipe mai nesuferite. Îl alungase pe Ţângulică undeva în curte şi nici nu-i lua în seamă, sau poate nu-i auzea, scheunatul sfâşietor. Parcă era o pernă cu ace prichindelul. Se învârtea fără niciun rost, se oprea, se clătina ameţit, şi iar se învârtea, şi mii de ace îl înţepau, sau îl ameninţau cu înţepături. Uneori îşi lua inima în dinţi, pornea neînfricat spre biroul luminat, dar

în clipa când ajungea la uşă şi-l vedea pe taică-său aplecat asupra planşelor, îşi simţea inima ca un purice şi făcea cale întoarsă. Hotărât lucru! Tic nu era în apele lui. Orice acuzaţie i se putea aduce prichindelului, dar nimeni nu putea să-l învinuiască de lipsă de curaj… Şi, cu toate acestea, nu era în stare să pună mâna pe clanţă şi să treacă pragul! El, care… Pentru a-şi face curaj, începu să-şi amintească nişte isprăvi care-i duseseră faima în toate locurile stăpânite de puştii oraşului.

Odată, în timpul unei ore de matematică, după ce răspunse atât de inspirat şi de îndrăzneţ încât profesorul, de obicei posac şi zgârcit la vorbe, făcuse din el un adevărat Gauss, profitând de un moment de neatenţie a dascălului, adică de momentul când îi trecea nota în catalog, deschise la repezeală geamul şi, fără nicio ezitare, se aruncă în vid… adică se prinse cu mâinile de o creangă de arţar, pe care avusese grijă s-o studieze şi s-o verifice la rezistenţă. Colegii nu ştiau însă de antrenamentul lui, de altfel făcut în cea mai mare taină, ştiau doar că sala lor de clasă se află la etaj, la vreo nouă metri deasupra pământului. Se lăsase o asemenea tăcere disperată în clasă, încât rămase şi profesorul înmărmurit. Un minut de moarte inexplicabilă, apoi se auziră ciocănituri în uşă, ciocănituri obişnuite, dar care în atmosfera aceea păreau explozii de bombe. Primul îşi reveni profesorul. În loc să-l invite pe cel care ciocănea, se duse el să deschidă uşa şi în cadrul ei era… Tic! Profesorul se dădu doi paşi înapoi, îşi scoase ochelarii, suflă în ei, apoi şi-i şterse cu batista. După ce şi-i potrivi din nou pe nas, se apropie de uşă şi cercetă pe îndelete apariţia cu nas cârn, nu fără să se uite din când în când spre o bancă goală de lângă fereastră. În ciuda calculelor fulgerătoare pe care le făcu, profesorul, de altfel renumit pentru rapiditatea neverosimilă cu care rezolva orice probleme, tot nu înţelese ce se întâmplase. Elevul pe care-l ascultase cu câteva minute înainte, micul Gauss, nu fusese de fapt în clasă! De ieşit nu avusese pe unde să iasă, pentru că sala avea o singură uşă şi ea se afla la câţiva paşi de catedră… Se văzu nevoit să încerce rezolvarea problemei apelând la absurd… Frecuşul noduros pe care l-a primit Tic pentru această ispravă, la cancelarie şi acasă, e altă poveste…

Altă dată, în miezul zilei şi în plină stradă, oprise o maşină nouă, pe care pusese de multă vreme ochii, şi care i se părea din cale afară de arogantă. Maşina trecea cu o viteză nebună, dar el izbuti s-o oprească, înţepenindu-se pur şi simplu ca o cruce în mijlocul străzii. Şoferul amator, un tânăr cu barba neagră, ascuţită, o adevărată huidumă, îl întrebă îngrijorat dacă s-a întâmplat ceva.

– Vă rog să nu vă supăraţi, îi răspunse prompt prichindelul. Am pariat cu puştii ăia de peste drum că o să opresc maşina şi că o să vă spun c-am oprit-o din cauza pariului…

Cele două domnişoare, un cavaler şi bineînţeles şoferul, adică toţi pasagerii maşinii, făcură mare haz auzind şotia prichindelului cu argint viu în ochi.

– Şi am mai pariat, continuă Tic, că dumneavoastră o să râdeţi ca proştii, că eu o să vă spun exact ce v-am spus, iar şoferul cu cioc o să fugă după mine…

Ca-n celebra baladă a duelului din „Cyrano”, gesturile rivalilor erau cele comandate de Tic. Şoferul cu cioc sări din maşină, repezindu-se ca un ogar după originalul spadasinel. Startul prichindelului fusese însă perfect, aşa că avansul era destul de mare pentru a-i da răgazul să-şi întoarcă, în fugă, capul şi să termine fraza:

– … fără să mă prindă!

Într-adevăr, şoferul nu-l prinse pentru simplul motiv că înaintea celor doi alergători se ivi un gard uriaş, probabil cel mai înalt din oraş. Gardul avea o singură crăpătură, îngustă cât palma, dar Tic se strecură prin ea ca fulgerul. Şoferul rămase în partea cealaltă, doar câţiva centimetri îl despărţeau de Tic, cei mai lungi centimetri pe care-i întâlnise în viaţa lui. Neputincios, se învârti de câteva ori în faţa crăpăturii, mârâind înjurături grele, nu de şofer, ci de birjar; semăna cu un dulău furios că jevruţa care-l jignise îi scăpase printre labe. Se întoarse spre maşină cu senzaţia că e îmbrăcat în urzici, dar pe drum îi zări pe puştii cu care pariase Tic, orbiţi de lacrimile unui râs fără sfârşit, aşa că făcu o scurtă escală printre ei: lacrimile deveniră şi mai abundente, dar cauza lor, din păcate, se schimbase, lucru pe care Tic îl prevăzuse cu precizie şi chiar îl dovedi câteva minute mai târziu, când pericolul se îndepărtă cu 120 de kilometri pe oră. Prichindelul scotoci buzunarul unui păgubaş şi scoase de acolo o hârtiuţă pe care era scris negru pe alb: *„Şi dacă n-o să primiţi o chelfăneală numărul unu, înseamnă că am pierdut pariul. Tic.”* Strecurase hârtia în buzunarul străin în timp ce perfecta pariul… De fapt, ciufuliciul nu avea nimic cu maşina şi cu pasagerii ei, ci cu puştii cu care pariase, nişte derbedei care toată ziua nu făceau altceva decât să arunce cu pietre în maşini. Nu putea să-i lecuiască decât printr-o chelfăneală competentă. Cam aşa se scuzase el acasă, în ora destăinuirilor. Chiar iertat pe jumătate, păcatul mărturisit îi atrase nişte sancţiuni destul de sonore, pe care le primi însă fără să crâcnească sau să clipească. Oare avea cineva dreptul să-l acuze de frică?

Şi iată că-i era teamă să apese clanţa şi să treacă pragul biroului pentru a-l ruga pe omul cel mai drag să-i dea voie să plece cu expediţia cireşarilor. Încuviinţarea cireşarilor nu-l interesa… La urma urmei, puteau să se ducă dracului, pentru că niciunul nu-i vorbise despre expediţie… Dacă i-ar da voie tăticul, ce mai surprize le-ar face! … Ideea acestor surprize-pedepse, pe care le meritau cireşarii, îl umplu de avânt pe prichindel. Se pomeni deodată că bate în uşă, sau

poate că îşi auzea bătăile inimii, apoi fără să-şi dea seama dacă i s-a răspuns, intră în birou.

– Ce s-a întâmplat, dom' şef? îl întrebă inginerul. Mi s-a părut mie, sau chiar te învârteşti de câtva timp prin faţa uşii?

– Chiar! răspunse Tic.

– Atunci ar fi cazul să răspunzi la prima întrebare…

– Ce înseamnă, tăticule, *a me?*

Inginerul îl privi fără să-l înţeleagă:

– Despre ce a me e vorba? O nouă boacănă?

– Nu, tăticule… Ce înseamnă *ora cinci a me?*

– Asta era! se dumiri inginerul. Ora 5 a.m.! Înseamnă ora cinci dimineaţa.

Primul succes îl repurtase uşor. Cu un curaj de zile mari, trecu la cucerirea celui de al doilea:

– Tăticule… Vreau să merg şi eu în expediţia Mariei.

– Nu! răspunse inginerul, aplecându-şi privirile în hârtii.

Era un răspuns prea calm şi Tic înţelese că totul e pierdut. Măcar dacă ar descoperi când şi unde a făcut greşeala. Altceva? Zadarnic! Ştia că n-are niciun rost să mai insiste. Tatăl său nu-şi întorcea niciodată cuvântul. Fir-ar să fie! Oare când, oare unde greşise?…

Prichindelul însă nu greşise. Orice-ar fi făcut, oricum s-ar fi prezentat în faţa lui taică-său, oricând s-ar fi înfăţişat, ar fi primit acelaşi răspuns. Avu totuşi puterea să părăsească biroul cu o mină indiferentă:

– Bine, tăticule… Noapte bună…

Dar când ajunse pe cerdac îl podidiră lacrimile.

Noapte bună… Inginerul Florescu avea mare nevoie de o asemenea urare, pentru că presimţea o noapte rea. De când sosise acasă aştepta întrebarea lui Tic. Era mirat că n-o auzise mai demult. Ştia că Tic va suferi cu lacrimi şi cu convulsii, dar prefera să-l ştie acasă, suferind astfel, decât să şi-l închipuie prin locuri necunoscute, pline de primejdii. Oare fusese crud?… Nu mai avea importanţă.

Tic era trist, foarte trist, abia îşi stăpânea plânsul. Dar nu-şi judeca tatăl. Mintea lui tot mai căuta spărturi prin zidul pe care îl ridicase răspunsul crud. Încă nu voia să se dea bătut. Căuta cu încăpăţânare îngeri salvatori, îşi aminti şi basmul cu fata cea mică de împărat, cutia fermecată… dacă ar fi ştiut moş Timofte unde e ascunsă Cutia fermecată… dar la ce i-ar mai putea folosi cutia? De ce să-l mai necăjească pe moş Timofte?… Vizibil sau invizibil, totuna era. Răspunsul exista… Subit, îl fulgeră o idee, o idee nemaipomenită… Fără să mai piardă o secundă, zbură prin casă, deschise uşa biroului şi întrebă cu un aer oarecare:

– Tăticule, îmi dai voie în oraş pentru jumătate de oră?

Cu acelaşi ton oarecare, inginerul îi răspunse:

– Poţi să te duci pentru jumătate de oră…

Tic închise uşa cu grijă, făcu trei paşi leneşi, apoi se desprinse ca o săgeată.

Nici Ţombi, uimit peste măsură, nu izbuti să ţină pasul cu goana ultimei speranţe.

6

În parc, cireşarii simţeau pentru prima dată, şi se rugau tuturor sfinţilor şi diavolilor să fie şi ultima, realitatea unui verb: a fi sleit. Erau sleiţi, toţi.

– Da, dom'le! spunea vânătorul. Dobrescu era o adevărată chintă roială. La as, pe cinstea mea! Ardea butucul lângă noi, parcă era umplut cu jar, acolo la Cerboaica, şi noi eram şase, veseli, dom'le, şi-l ascultam ca pe un sfânt, şi ni se coceau creierii în cap, dar nu ne mişcam de lângă butuc, pe cinstea mea. Dacă ne-ar prinde şi pe noi miezul nopţii, şi dacă am fi la Cerboaica…

– Şi dacă v-aţi numi Dobrescu… spuse Dan cu ultimele puteri.

– Da, dom'le! Ar fi şi mai exact, pe cinstea mea!

– O sută patruzeci şi nouă, oftă Lucia cu o voce de muribund.

– Poftim?! Nu în patruzeci şi nouă… V-am spus, pe cinstea mea! Exact cu patruzeci de ani în urmă, dom'le!… Cum ne mai povestea Dobrescu! Ehei! Toţi vânătorii mari trebuie să ştie să povestească, dom'le, pe cinstea mea!

– Pe cinstea mea! aproape că urlă Ursu. Nu vreţi să ne împrumutaţi barca dumneavoastră pentru câteva zile?

Vânătorul îi trecu în revistă de parcă atunci ar fi apărut în faţa lui:

– Barca mea? Care barcă?

– Barca dumneavoastră de cauciuc! explodă şi Lucia. V-o aducem înapoi intactă. Şi ne-am gândit şi la chirie… Sau dacă vreţi v-o cumpărăm…

– Vas'că tot plecaţi!… Dom'le, zău!… Şi tot la Lacul Păstrăvilor, pe cinstea mea? Da?…

Înţelegând că tăcerea tinerilor însemna de fapt un răspuns, vânătorul se strădui să-şi adune în vorbe toată puterea de convingere:

– Dom'le, eu v-am avertizat! Să nu-mi spuneţi pe urmă că nu v-am zis, pe cinstea mea! Dom'le, acolo-i iad, dom'le, acolo-s primejdii, nu glumă. Pândesc primejdiile ca lupii. Ba şi lupii sunt acolo, pe cinstea mea. Iar lacul n-are fund. M-am chinuit de vreo zece ori să-i ating fundul, dom'le, pe cinstea mea, şi nici dracul n-a putut…

– Poate că n-aţi nimerit dumneavoastră dracul cel mai isteţ, spuse Dan cu jumătate de glas.

– Dom'le, v-am spus! Şi dacă nu v-am spus, vă repet, pe cinstea mea… Să vă ferească Dumnezeu de vârtejurile de pe Lacul Păstrăvilor. Şi Dobrescu ne-a spus asta, pe patul de moarte, pe cinstea mea! Sunt adevărate uragane, cataclisme…

– Dumneavoastră aţi fost pe-acolo?
– Am fost, dom’le! Am fost de vreo două ori. Odată m-a prins un vârtej şi m-a izbit cu tot cu barcă de fund, că era să-mi crape ţeasta, pe cinstea mea…
Cireşarii nu mai luau în seamă aiurelile din spusele vânătorului. Erau şi ei cuprinşi de un amoc special. Voiau cu orice preţ să-i smulgă barca.
– Nu se poate să nu reziste barca dumneavoastră! încercă Maria să-l linguşească.
– Singura barcă, dom’le, singura care poate să reziste, pe cinstea mea. Altminteri sunt vârtejuri. Şi mai sunt şi altele, mai rele şi mai cumplite ca vârtejurile, pe cinstea mea. Dom’le, vă spun eu! Pe lac umblă duhuri necurate. Toate grotele sunt pline de strigoi şi stafii… Duhuri adevărate, dom’le, nu vorbe şi născociri, pe cinstea mea…
– Le-aţi văzut şi dumneavoastră? îl întrebă Ionel.
– Aşa cum vă văd aici, în jurul meu. Nişte stafii de doi metri. Şi urlau dom’le, de-ţi sfărâmau creierii. Cine le-a văzut o dată, n-a mai rămas om întreg, pe cinstea mea!
– Precis! îl aprobă Victor.
– Da, da, dom’le! Eu nu mă înşel. Eu am ochi buni. Şi Dobrescu la Cerboaica mi-a spus: „Băiete! Ai ochi buni!” Lucru mare, dom’le, pe cinstea mea!
Dan nu mai putea răbda. Se strădui doar să întrebe cu un ton cu care se întreabă de obicei cât e ceasul, sau unde se află prima cutie poştală:
– Vă bateţi joc de noi sau şi-a bătut cineva joc de dumneavoastră?
Vânătorul se ridică demn de pe bancă:
– Dom’le, nu-ţi permit! Şi te rog să fii cuviincios! Ştii dumneata cu cine vorbeşti? Pe cinstea mea! Chiar atunci, la Cerboaica, Dobrescu mi-a spus…
– Atunci te rugăm să ne spui şi dumneata nouă! îl întrerupse Dan. Ne dai sau nu barca?
Ultimatumul îl înfurie rău pe vânător:
– Dom’le, să vă fie ruşine! dacă n-ar fi aici băiatul lui dom’ director, aş putea spune că sunteţi nişte măgari serioşi, pe cinstea mea!
Băiatul lui dom’ director înţelese că e momentul să intervină:
– Vă rugăm foarte frumos să ne spuneţi măcar dacă puteţi sau nu puteţi să ne împrumutaţi barca.
Petrăchescu îşi plecă neputincios umerii în faţa lui Ionel:
– Dragă dom’le, asta nu se poate. Odată s-ar fi putut, dar acum nu se mai poate… Barca am vândut-o demult, pe cinstea mea!
Cireşarii simţiră cum crapă fierea în ei. Oare cine şi de ce îi pedepsise cu o asemenea tortură?
Dan se repezi spre vânător ca un smintit. Noroc că-l opri Ursu în

ultima clipă.

– Bine, dom’le, ţipă Dan. Nu puteai să ne spui asta înainte de a ne amesteca sângele şi creierii cu tot felul de butuci şi Dobreşti şi Cerboaice şi atâţia alţi cretini?

Vânătorul spumegă de furie. Cuvintele îi ieşiră din gură ca nişte proiectile:

– Dom’le! Pe cinstea mea!

După care plecă scurt, milităreşte.

Ursu închise ochii şi se prăvăli ca un butuc pe bancă:

– Dom’le! Dacă mai stătea un minut, smulgeam copacul ăsta şi i-l puneam în locul pălăriei, cu tot cu rădăcini. Pe cinstea mea!

Copacul cu pricina era cel mai mare din tot parcul.

7

Noaptea era în plină putere. Cu beznă groasă, cu zgomote neaşteptate, cu nenumărate taine. Şi cu o lună care-i încâlcea desişurile.

La un colţ de stradă, doi băieţi care se aliaseră cu duhurile rele ale nopţii se sfădeau pe şoptite:

– Du-te tu, bă caracatiţă anchilozată!

– De ce nu te duci tu?

– Ţi-e frică, blegule! Ţi-au rămas oasele în palton…

– Mie?! Nu vezi că tremuri ca o buleandră nespălată?

– Dacă nu-ţi pui belciug în fălci, îţi dau limba la şmirghel, idiotule. Caută-te în pantaloni…

Ei erau: Sergiu şi Pompilică. Se îndemnau unul pe altul, în limbajul lor obişnuit. Puneau la cale o fărădelege, dar încă le lipsea curajul.

– Va să zică nu te duci? Vreau să ştiu sigur!

– Ia n-o mai fă, bă, pe şeful. Cine eşti la urma urmei? Un bou… Eu mă întorc…

– Stai, bă! Mi-a venit o idee grozavă! Ce-ar fi să mergem amândoi?

– Eu zic că ţine. Mergem amândoi…

Le trebuise jumătate de oră ca să descopere soluţia cea mai simplă. În sfârşit, porniră, dar numai după ce se zgâiră în toate direcţiile. Mergeau în vârful picioarelor, lipiţi de garduri şi de umbre, ca doi oameni cu gânduri necurate… O stradă… altă stradă… O casă mare, cu lumini multe, în preajma căreia înţepeniră câteva clipe.

– Casa lui Ionel, şopti Pompilică. Vezi ce bine mi-a prins harta? Idiotule…

– Cine nu ştie că asta e casa lui Ionel, găgăuţă?

Îşi continuară drumul, tot în umbra gardurilor, ferindu-se să facă vreun zgomot. Se opriră la un colţ, nu prea departe, în faţa unei porţi solide. Se uitară în curte. Nicio mişcare. Niciun zgomot nu tulbura liniştea nopţii. O căsuţă ca o jucărie, încolăcită toată în verdeaţă, se zărea vag în razele lunii. Una dintre ferestre era luminată.

– Dacă e acasă, îi cerem cu împrumut manualul de fizică, şopti Sergiu. Îi spunem că ne preparăm pentru corijenţă.

– Tu crezi că-i chiar atât de fraier? Să nu miroasă ceva şi să iasă jale...

– Nu, mă! Îl ducem uşor. Îi spunem că plecăm amândoi, mâine dimineaţă, la ţară pentru toată vacanţa. Zicem şi o chestie cu pierderea cărţilor... Scăpăm...

– Scăpăm, acceptă Pompilică, dar adio cu planul...

– Poate că nu-i acasă... Dă doamne!

Puşlamalele îşi făcură curaj şi intrară în curte. Până în faţa casei rezistară uşor. Acolo însă iar îi cuprinse dârdâitul şi dispreţul reciproc.

– Hai, mă! Ce-ai îngheţat?... N-o să ne omoare pentru că am venit să-i împrumutăm cartea de fizică...

Sergiu îşi luă inima în dinţi şi bătu la uşă. Dinăuntru se auzi vocea unei bătrâne:

– Intră, mamă, intră, că-i descuiată uşa...

Se îmboldiră unul pe altul, dar intrară amândoi odată. Abia încăpură pe uşa strâmtă.

– Bună seara! Ursu nu-i acasă?

– Nu-i şi nici nu mi-a spus unde se duce, dar staţi jos, mamă... Trebuie să vină, că mâine pleacă şi mai are nevoie de somn...

– Am venit să împrumutăm o carte de la el, spuse Sergiu. Plecăm şi noi mâine...

– Dac-aţi venit numai pentru asta şi dacă plecaţi şi dumneavoastră, atunci căutaţi cartea în odaia lui... E păcat să pierdeţi timp aşteptându-l...

Musafirii se grăbiră să-i mulţumească băbuţei, apoi intrară în camera lui Ursu. O încăpere mică, strălucind de curăţenie, în care fiecare lucru îşi avea locul său. Cărţile de şcoală se găseau pe masă. Pompilică începu să caute prin ele. Sergiu, în schimb, umbla după altceva. În sfârşit, găsi obiectul dorit: o haină subţire, uşoară, de excursie, făcută parcă numai din buzunare şi buzunărele. Cu o iuţeală de scamator, deschise un buzunar şi strecură înăuntru un obiect lucios, de lemn, un fel de cutiuţă mai mică decât o tabacheră. Atât! Apoi închise rapid buzunarul şi din doi paşi fu alături de Pompilică, tocmai când acesta găsi manualul de fizică printre celelalte cărţi.

– S-a făcut! îl înghionti Sergiu. Să ne grăbim!

Ieşiră din camera lui Ursu cu atâta bucurie în priviri şi în gesturi de parcă se plimbau prin încăperile raiului. Pompilică ţinea manualul ca un permis de liberă trecere. Mulţumiră foarte politicos băbuţei, care împletea cu andrelele o flanelă pentru băiatul ei, apoi îşi făcură vânt pe uşă. Când ajunseră în mijlocul curţii, auziră poarta deschizându-se. Amândoi simţiră în aceeaşi clipă cum li se moaie genunchii. Asta spre norocul lor. Pentru că se pomeniră lungiţi în iarbă, fără să-şi dea

seama dacă s-au trântit singuri sau dacă au căzut. Spre surprinderea şi fericirea lor, silueta care alunecă pe lângă ei şi vocea pe care o auziră nu aparţineau lui Ursu.

– Madam Teodoru! Madam Ursu! se auzi vocea alarmată a unei femei.

În momentul când femeia cu voce de sfredel trecu pragul casei lui Ursu, două pete negre ţâşniră din iarbă.

– Bă! E mama lui Ionel! S-o uşchim!

Dacă *a se uşchi* înseamnă a goni mai repede decât trenul, atunci Pompilică găsise într-adevăr cuvântul cel mai nimerit.

8

Femeia mărunţică şi slabă, îmbrăcată numai în negru şi îmbătrânită înainte de vreme, deşi nu fusese strigată niciodată până atunci „madam Ursu”, se simţi la început foarte onorată de vizita cucoanei de peste drum. Dar văzând-o cum e îmbrăcată, în rochie de casă şi în papuci multicolori, şi mai ales observându-i paloarea şi agitaţia, înţelese că numai un lucru foarte grav o îndemnase să traverseze strada…

– Aoleu! făcu bunica. Nu cumva şi băiatul dumitale se ţine de pacostea aia care se cheamă *bosc?…* Doaaaamne, Doamne, numai necazuri am din cauza asta… Mereu vine câte-o mamă şi se jeluieşte că Ursu i-a stâlcit fecioru'… Şi să mă trăsnească Dumnezeu, cucoană, dacă nu se ţin după el ca după urs, rugându-se cu ceasurile ca să-i bată… Aşa ceva n-am văzut: să te rogi de om şi să-l plăteşti ca să te bată. Poate n-o să mă crezi, cucoană, dar cu cât îi bate mai vârtos, cu-atâta sunt mai mulţumiţi… Zău, că s-a întors lumea pe dos…

Mama lui Ionel îşi revenise după efortul făcut:

– Nu, madam Ursu, Ionel nu face box… şi accentuă ultimul cuvânt cu intenţia generoasă de a-şi învăţa vecina să vorbească mai corect. Alta-i pacostea, madam Ursu…

Băbuţa făcu ochii mari şi ridică neştiutoare din umeri. Cucoana se lăsă pe un scaun, după ce se înveli bine, ca scuturată de friguri, în capotul de catifea roşie care atingea cu poalele podeaua.

– Alta-i pacostea, madam Ursu, repetă ea. Bărbatu-meu e plecat la Bucureşti, la o şedinţă cu ministrul. Cred că ştii şi mata că fără el nu se poate face nimic… Şi eu am rămas singură, madam Ursu, şi dumneata eşti singurul om de pe-aici cu care pot să mă sfătuiesc… Chiar adineauri a trecut pe la mine un funcţionar, adică un fel de angajat de-al lui bărbatu-meu… trebuie să-l cunoşti şi dumneata… E vorba de Petrăchescu, vânătorul, maiorul Petrăchescu care-a avut înainte vreme casa aia cu lei la poartă, lângă podul Pescăriei…

– Cum să nu-l ştiu! Ăla de parcă-i un par şubred cu pălăria în vârf, ca un cuib. Lumea zice că-i un vânător fără pereche…

– Da, da, madam Ursu, şi-i chiar cum zice lumea. Ştii şi mata că ne

aduce în fiecare săptămână vânat… Ei bine, madam Ursu, i-a părut foarte rău maiorului că nu l-a găsit pe bărbatu-meu acasă ca să-i spună ce primejdie îl paşte pe Ionel… Mi se pare că şi feciorul dumitale pleacă mâine…

– Păi, da, se duce şi Tudorel… Pleacă mai mulţi în zori… Săracii! De luni de zile numai la drumul ăsta se gândesc…

– Vai, madam Ursu! Cum poţi să vorbeşti aşa?! Cică-s nişte primejdii nemaipomenite pe-acolo… Mi-a spus vânătorul. Cică-s numai prăpăstii, ape fără fund, tot felul de dihănii… şi cică mai sunt şi duhuri, madam Ursu… Auzi matale? Cică ies noaptea strigoi şi stafii. Maiorul s-a jurat pe cinstea lui că a văzut tot felul de arătări acolo… Cică le-ar mai fi văzut şi unul Dobrescu, un om de vază… şi una Cerboaica, vreo boieroaică de pe timpuri, pesemne… Mi-a spus că el nu crede să se mai întoarcă cineva viu de tot de acolo… Zău, madam Ursu! M-a rugat să nu-l las pe Ionel, şi m-a rugat să le spun şi celorlalţi părinţi… Iar mata, fiindcă eşti vecină…

Băbuţa ascultase totul, clătinând mereu din cap, de parcă ar fi acceptat fiecare vorbă a cucoanei în capot roşu.

– Apoi nu zic că n-or fi primejdii şi fiare, spuse ea. Numai că primejdii întâlneşti oriunde, la tot pasul. Treci pe stradă, îţi cade o cărămidă în cap, sau te împiedici şi-ţi rupi un picior… Ba şi-n casă, poţi s-aluneci pe-o scară şi te duci de-a dura până-n mormânt, cum s-a întâmplat mai an cu madama aceea de-i zicea „tărăboanţa”, madam Vasiliu. Dar şi fiare întâlneşti la tot pasul, unele de-adevăratelea, altele cu chip de om… Şi-aici la noi, pe coasta dealului sunt lupi, iarna. Ş-or fi şi vara. D-apoi în codri!… Dar duhuri şi strigoi şi arătări, astea-s basme, cucoană, astea-s scorneli bune pentru speriat copii de ţâţă.

Mama lui Ionel strâmbă puţintel din nas auzind cuvântul vulgar folosit de madam Ursu. Dar asta îi trecu repede. Altceva o enerva la culme: bătrâna nu voia să dea crezare spuselor vânătorului.

– Adică mata nu crezi în duhuri, madam Ursu? Doamne fereşte!

– Ce să fac, cucoană, dacă în cincizeci de ani n-am întâlnit niciun duh, nici bun, nici rău? M-am obişnuit să-mi spun: Fereşte-mă, Doamne, de oameni, că de duhuri mă păzesc singură!

– Adică mata crezi că n-o să se năpustească niciun duh asupra băiatului?

– Să dea Domnul să fie asta singura primejdie, cucoană. În privinţa asta nu-ţi face griji… Alte primejdii nu zic că n-or fi… Dar ca să-ţi rupi o mână, sau să te juleşti la un picior, astea şi acasă se pot întâmpla. S-or feri ei ş-or scăpa. Şi nu-i rău să se deprindă omul de mic cu de-ale vieţii. Astfel ajunge la vârsta de însurătoare fricos ca un iepure şi neştiutor ca un pui de coţofană…

– De… ştiu eu, simţi că se linişteşte mama lui Ionel.

– Lasă-l, cucoană! Lasă-l! Dacă pleacă şi fete la drum!… Ce, ele-s

mai ferite de primejdii decât feciorul dumitale? Să-l fi văzut pe doctorul Istrate cum îşi îmboldea fata…

Mama lui Ionel nu mai avea ce să spună. Uitase spaima care o făcuse să traverseze strada, în capot şi-n papuci. Plecă spre casă cu alt suflet. În drum spre poartă chiar îi mulţumi băbuţei pentru curajul pe care i-l dăduse.

– Aşa-i şade bine omului, îi răspunse băbuţa. Să se gândească frumos la ziua de mâine, că dacă are numai gânduri negre în cap, viaţa nu se mai cheamă viaţă.

– E cam aşa, madam Ursu…

– Ş-apoi să nu te temi… se gândi băbuţa s-o încurajeze deplin. Dacă feciorul dumitale şi-o sparge capul sau şi-o rupe vreun picior, scapă repede, că le-a dat doctorul Istrate o geantă plină cu scule şi leacuri…

Mama lui Ionel simţi că alunecă din capot.

9

La frizeria „Higiena”, frizeria cea mai vestită din tot oraşul, cei doi lucrători aşteptau ora de închidere. Unul dintre ei, un bărbat înalt, atât de înalt că parcă natura îşi pierduse simţul lungimii la naşterea lui, dădea în faţa celuilalt un spectacol gratuit de muzică din opere. Aşa făcea el întotdeauna când n-avea clienţi. Şi cum acest lucru se întâmpla destul de des, din cauza unor legi vechi, nescrise, care-i obliga pe cetăţenii oraşului să folosească numai briciul propriu şi să se tundă numai în ajunul marilor sărbători, Înălţimea Sa devenise cu vremea un artist destul de reputat. E adevărat că auditoriul lui nu era prea numeros: un singur meloman, în persoana colegului său; şi nici repertoriul lui nu era prea bogat: o singură arie, care nu putea fi alta decât nemuritoarea cavatină a strămoşului său de breaslă din Sevilla. Poate că nici aria nu era interpretată cu o fidelitate muzicală exagerată, uneori se mai confundau becarii şi bemolii între ei, se mai prelungeau nişte note, se mai uitau altele… În schimb, artistul punea un asemenea entuziasm şi folosea o asemenea gestică, încât nici Tito Gobbi sau Ricardo Stracciari nu s-ar fi putut măsura cu el. Îşi pregătea aria încovoindu-şi spatele ca un arc. Apoi îşi aşeza un prosop foarte curat pe braţul stâng. Cu mâna dreaptă lua briciul, apoi de acolo din mijlocul camerei îşi prelungea piciorul stâng până în pragul uşii. Mâna care ţinea briciul descria un semicerc uriaş care întotdeauna înspăimânta păianjenii refugiaţi în colţurile încăperii. Dar încă nu începea. Mai întâi zâmbea. Apoi râdea. Apoi ajungea la hohote. Hohotele deveneau triluri. Începea aria: Hoo, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho! Hoo!… Iar în timpul trilurilor care expulzau orice intenţie de cuvânt din arie, capul i se mişca multiplu, cu o rapiditate uluitoare: la dreapta, la stânga, în sus, în jos, în faţă, în spate, oblic, cruciş, curb, frânt, rotat, paralel, şi cu o forţă care te

băga în sperieţi. Dar nu numai capul participa la această gestică unică. Mâna cu prosopul, animată de forţa octavelor, alunga ultimul pui de muscă din prăvălie, iar cea cu briciul… nu rămânea milimetru cub din spaţiul încăperii care să nu fie ras simplu şi cu perdaf, de zeci de ori, în timpul unei singure reprezentaţii. Când artistul ajungea la fragmentul care tradus ar suna cam aşa: „Eu sunt bărbierul cel iscusit”, demonstra un asemenea instinct al ariei bărbieritului, bineînţeles dacă există un asemenea instinct, încât în acele clipe oricine putea să înveţe, acolo, sublimul. Gesturi frenetice, unice, născute din mişcare şi dimensiune, iar când începeau piruetele îţi venea să alergi afară ca să vezi dacă nu cumva capul transfigurat al artistului iese prin acoperiş ca un horn. Un picior se înfigea în mijlocul camerei, ca un vârf de compas, iar celălalt croia cercuri, pe tavan, pieptul îi devenea o gigantică semilună, iar vocea… ei bine, în acele momente, vocea căpăta puteri de canonadă. O cazarmă întreagă transformată în cor ar fi sunat alături de vocea lui precum căderea unui strop de apă lângă o cascadă. Finalul găsea interpretul în aceeaşi atitudine de la începutul ariei, doar figura lui mărturisea oboseala drumului spre măreţie. Tot păcatul era că spectacolul avea loc înăuntru şi nu în faţa prăvăliei. N-ar mai fi dus frizeria „Higiena” lipsă de clienţi.

În afară de această meteahnă, uriaşul era un om – pâinea lui Dumnezeu. Meseriaş de mâna-ntâi, inimos, cinstit până la naivitate, de o bunătate care uimea lumea, politicos, prieten al tuturor: bogaţi şi săraci, veseli sau necăjiţi, şi în afară de toate acestea era şi cel mai harnic şi mai vestit cititor al bibliotecii oraşului. Aproape în fiecare zi se citea în frizerie un roman, aceasta şi datorită sprijinului generos al cetăţenilor care nu făceau niciodată coadă la tuns sau la ras. De aceea, dacă era în anumite toane, uriaşul artist oprea pe stradă câte un individ nebărbierit şi-i dădea suprema reţetă:

– Vreţi să scăpaţi pentru veşnicie de chinul rasului?… Lăsaţi-vă barbă!

Artistul entuziast şi necunoscut tocmai terminase de cântat celebra arie şi se hotărî să încheie concertul de noapte pentru că auditoriul, adică tovarăşul lui, în ciuda acutelor şi mediilor care zguduiseră încăperea, adormise în scaun. Ceasul arăta exact ora închiderii magazinului. Începu să facă ordine mişcându-şi braţele kilometrice cu o îndemânare de necrezut. Chiar atunci intră pe uşă Dan… fiul lui. Cireşarul era obosit nevoie mare, abia îşi trăgea picioarele. Venise la frizerie pentru a pleca împreună cu tatăl lui acasă… dar şi pentru a face o scurtă escală. Se lăsă ostenit pe un scaun şi îi povesti lui taică-său, adică începu să-i povestească, ultimele păţanii. Frizerul îi făcu semn să tacă. Zărise, peste drum, o siluetă care venea glonţ spre prăvălie.

– Domnul Wilhelm Tell! tresări dânsul. Te pomeneşti că vrea să se radă!

Contrariat, cireşarul se uită spre uşă… şi abia avu timp să se ascundă după un dulap. Domnul Wilhelm Tell nu era altcineva decât Petrăchescu, vânătorul! Fără să rostească un singur cuvânt, clientul întârziat îşi ocupă locul în faţa oglinzii şi făcu un semn cu mâna spre barbă. Artistul, cel mai înverşunat adversar al oamenilor tăcuţi, îl îmboldi la vorbă:

– Când mai plecaţi la vânătoare, maestre?

După câteva clipe de meditare gravă, Petrăchescu se hotărî să răspundă:

– Dom’le, de astăzi am intrat în concediu. Trei săptămâni nici nu mai dau prin oraş… Puşca şi vânatul şi coclaurile, pe cinstea mea!

– Vă abateţi şi pe la Cerboaica, maestre?

– Dom’le… nu sunt foarte sigur, pe cinstea mea…

– Ce-o fi fost acolo, acum patruzeci de ani! îl zgândări frizerul… Dobrescu, butucul şi creierii, creierii, maestre!

– Auzi, dom’le! explodă vânătorul. Nişte derbedei nişte măgari… Le-am vorbit despre Dobrescu, dom’le, şi despre Cerboaica, auzi dom’le… Măgarii, pe cinstea mea…

– Ce tot spuneţi?! se miră Figaro. Cum? Nu v-au ascultat în genunchi?… Dar cine erau, maestre?

– Nişte elevi, dom’le, nişte derbedei, prieteni cu băiatul lui dom’ director, pe cinstea mea… Mi se pare că şi băiatul dumitale e coleg cu băiatul lui dom’ director?

– Mi se pare că da, răspunse Figaro diplomatic. Chiar astă-seară o să-l întreb, maestre.

Răspunsul frizerului fusese dirijat prin semne mute de cireşarul ascuns după dulap.

– Nu cumva pleacă şi fiul dumitale undeva aiurea?

– Am cam auzit eu ceva despre o excursie, spuse Figaro după ce trase cu coada ochiului înspre fiu-său.

– Dom’le! N-ai voie să-l laşi! Acolo-i moarte, dom’le, e nenorocire, pe cinstea mea. Şi Dobrescu spunea…

– Dacă ziceţi dumneavoastră că-i foarte primejdios, nu-l las! Gata!

– Da, dom’le! Şi ar fi bine să le spui şi celorlalţi părinţi. Poate că par eu cam sucit, dom’le, pe cinstea mea, dar nu vreau altceva decât binele lor. Nu-i lăsaţi, dom’le…

Dan părăsise ascunzişul, dar nu ca să tragă mai bine cu urechea la ceea ce spunea Petrăchescu. Nu. Se îndeletnici câteva clipe cu sculele şi pomezile frizeriei. Figaro îl săpuni vârtos pe vânător, apoi cu un gest automat luă de pe masă un brici, exact cel pe care i-l împinsese Dan. Cu o rară delicateţe începu să-şi radă clientul, dar la fiecare alunecare a briciului vânătorul se zguduia şi scrâşnea din dinţi. Bravul frizer nu

reuşea să înţeleagă ce se petrece cu clientul. Niciodată nu-l văzuse atât de nervos. Până ce vânătorul nu mai putu răbda:

– Schimbă, dom’le briciul! Vrei să mă distrugi? Pe cinstea mea…

Când Figaro îşi privi mai atent unealta, constată cu uimire că are în mână briciul de făcut aşchii pentru aţâţatul focului. Nici măcar nu avu putere să se scuze. Luă briciul, verificat, şi mişcările lui deveniră şi mai elegante. Chipul vânătorului exprima o adevărată voluptate. După ce spălă faţa clientului, Figaro îl pudră cu generozitate pe obraji, pe gât, pe ceafă. Vânătorul plăti şi avu grijă, înainte de a pleca, să-i repete frizerului:

– Nu-l lăsa, dom’le, pe cinstea mea. Şi Dobrescu spu…

Dar nu-şi mai termină cuvântul. Îşi coborî gâtul între umeri şi începu să şi-l frece, îşi zgâlţâi ceafa, îşi pipăi coastele, şira spinării, subsuorile, abdomenul, şi mereu îşi mişca umerii şi-şi cufunda capul, şi-şi zgâria ceafa, şi-şi freca gâtul. Parcă-l apucase o boală necunoscută, dacă nu ţinea cu orice chip să dea un spectacol nocturn de mimică.

Figaro privi îndelung şi uimit silueta deşirată care sărea şi se oprea din loc în loc, şi iar sărea şi iar se oprea.

În prăvălie, Dan, profitând de singurătate, răsturnă repede conţinutul cutiei de pudră într-o pungă de hârtie. În pungă se afla cel mai neastâmpărat praf de scărpinat din câte se făcuseră vreodată.

10

Lumina încă ardea în biroul inginerului Florescu. Nu era ceva neobişnuit în cartier. Altceva era neobişnuit: vizita pe care o primise inginerul la acea oră târzie din noapte. Surprinderea sa nu ţinu mult: o clipă, două, pentru că bucuria de a avea un asemenea oaspete birui repede. Moş Timofte era îmbrăcat în costumul lui de zile mari şi ţinea în mână, ca un talisman, vestita lui pipă.

– Stai, moş Timofte! îl invită inginerul. Stai ca la dumneata acasă. Uite, aici, pe fotoliu…

Bătrânul se aşeză, îşi îndesă pipa, apoi pufăi leneş.

– Aşaaaa… spuse el. Am căzut cam târziu, dar ştiam eu că-n odaia asta lumina nu se stinge prea devreme…

– Oricând eşti binevenit, moş Timofte, asta o ştii matale bine…

Biroul inginerului era plin de dosare şi hârţoage şi moşneagul, văzându-le, clătină admirativ din cap:

– Grea treabă ingineria asta… Da’ şi frumoasă, zic oamenii… Şi când mă gândesc că prin clasa a cincea voiai să te faci artist de circ…

De câte ori îşi amintea întâmplarea, inginerul râdea. Într-adevăr, la cincisprezece ani, după un mare eşec şcolar, îşi pusese în gând să fugă cu un circ şi nimeni nu-i dibuise planul, nici cei mai buni prieteni. Se antrena toată ziua, făcea tot felul de acrobaţii şi jonglerii, imagina numere extraordinare. Pe cei de la circ îi cucerise. Şi-n ultima clipă a

apărut moş Timofte, înainte de a le spune părinţilor… Râdea când îşi amintea întâmplarea, dar cât de groaznice fuseseră atunci clipele! Oare cum îi dibuise gândul? Niciodată nu l-a întrebat pe moş Timofte.

– Cum de-ai simţit că vreau să fug cu circul, moş Timofte…

– Abia acum mă întrebi, zâmbi moşneagul. A trecut atâta amar de vreme că nici eu nu mai ştiu bine… Pesemne că te-am văzut prea des făcând tumbe şi dând târcoale circului. M-am cam mirat şi m-am dus la ei…

– Ai vorbit cu cei de la circ? întrebă inginerul uluit. La asta nu m-am gândit…

– Păi altfel de unde-aş fi ştiut că vrei să pleci?… I-am luat din scurt şi mi-au spus totul… Ei, şi fiindcă nu mai e niciun pericol, acum pot să-ţi spun că tare puseseră ochii pe dumneata…

Râse şi inginerul. Cam în doi peri. Îl încolţeau sentimente şi senzaţii nelămurite.

– Ştii ce n-am înţeles eu, moş Timofte?… Cum de nu i-ai spus nimic tatei…

Bătrânul se emoţionase:

– Parcă mai ştiu… Dar mi se pare că mi-a fost teamă. Mi-a fost teamă că dacă se află ceva acasă o să fugi cu alt circ.

Şi inginerul se emoţionase:

– Cred că aşa s-ar fi întâmplat… Dacă mi s-ar fi spus un singur cuvânt, dacă aş fi simţit un singur gest, aş fi luat-o razna în lume… Ăsta-i marele dumitale har, moş Timofte. Ştii întotdeauna când şi cum trebuie să îndrepţi ceva.

– O fi cum spui dumneata, acceptă bătrânul cu modestie. Eu mă iau după inimă…

Luat cu vorba, inginerul uitase că este gazdă. Puse repede înaintea musafirului o fructieră plină cu portocale.

– Serveşte-te, moş Timofte… Ca la dumneata acasă…

Bătrânul privi cu luare-aminte portocalele învelite frumos în hârtie roşie, mătăsoasă. Un gând neaşteptat i se înfiripa în minte.

– Da’ unde găsiţi dumneavoastră portocale învelite cu atâta grijă? iscodi bătrânul.

– În casa inginerului Florescu! răspunse râzând cel întrebat. Asta-i una din plăcerile lui Tic: să învelească portocalele, aşa zice maică-sa… Eu mai degrabă cred că plăcerea lui reală e să descopere ascunzişul foiţelor mele roşii. De fiecare dată îl schimb, şi de fiecare dată îl găseşte…

– Eu aş zice că mai degrabă îi place să le învelească, protestă cu blândeţe moş Timofte.

– Dacă spui matale aşa, atunci aşa e… Şi chiar e aşa, moş Timofte. Adineauri am glumit…

– Atunci nici eu n-aş vrea s-o mai lungim. Ai spus dumneata mai

înainte că aş avea un har. Poate c-o fi adevărat.

– Da, moş Timofte: Ştii întotdeauna când şi cum trebuie să îndrepţi ceva…

– Apoi… te-aş ruga tare mult să-ţi laşi feciorul să plece mâine cu ceilalţi la peşteră.

Inginerul răspunse fără să-şi ridice privirile spre bătrânul care-i aştepta palid răspunsul:

– Îl las, moş Timofte…

. . . .

Când ajunse în curte, moş Timofte se auzi strigat în şoaptă de la o fereastră:

– Plec, moş Timofte?

– Pleci…

Prichindelul cârn şi ciufulit îşi lăsă, ameţit, capul pe umărul lui moş Timofte. Şi-l apăsă până la lacrimi.

Era o noapte groasă, aşa că nimeni n-a putut susţine vreodată că l-a văzut pe moş Timofte plângând.

Capitolul VII
1

(În care autorul îşi ia, pentru o clipă, permisiunea de a se adresa direct cititorului.)

Nopţi dinaintea marilor plecări… Pânze albe, nesfârşite, înălţate pe corabia unică a copilăriei… Te văd înfiorat, la ţărmul unui ocean de nelinişti şi depărtări; oricine ai fi, tu pentru mine porţi drapelul pur al copilăriei; şi-ţi simt toate spaimele, şi mai ales spaima depărtării, şi spaima ţărmului de dincolo, care vine numai la tine pe toate valurile… Nopţi dinaintea marilor plecări… Le-ai trăit şi le-ai visat de atâtea ori, şi dacă nu ţi le aminteşti, mi s-au dăruit mie, şi de aceea le aduc în clipa asta aici, ca să ţi le dau înapoi… mai întâi le-ai visat, multe zile, săptămâni, poate luni, zile multe în care ai învăţat preţul timpului mic, al orei şi al minutului. Zile multe în care te-ai dăruit tuturor mişcărilor, în care te-ai împrietenit cu toate gândurile, în care ai fi vrut să închizi ochii şi să-i spui timpului mare: du-te! du-te mai repede! Vreau să vină noaptea cea mare… dar nu vine decât o noapte obişnuită, o noapte asemenea celorlalte, şi atunci rogi somnul să-ţi apropie pleoapele. Şi pleoapele se închid, dar mintea e încă plină de fulgere şi toate luminează clipite şi spaţii ciudate din marea călătorie. Ai vrea să dormi, să te cufunzi în moartea efemeră a somnului, să părăseşti timpul tău, să aluneci în timpul celălalt care înaintează fără tine, fără gândurile tale, fără dorinţele tale, fără nerăbdarea ta groaznică. Dar somnul nu vine, fulgerele nu s-au stins de tot, fiorii n-au părăsit toate clopotele trupului tău.

Încetul cu încetul, gândurile tale trimise în cutreier îndepărtat se întâlnesc cu alte gânduri venite dintr-o lume pe care n-o vei cunoaşte şi n-o vei stăpâni niciodată. Imaginile create de gândurile tale sunt supte de imaginile groteşti care năvălesc din neant şi care se dilată şi încep să stăpânească. Un dans halucinant, fără sens, îţi sparge contururile. De unde vin atâţia oaspeţi negri, elastici, cu atâtea dimensiuni? Cât de repede îţi anulează vibraţiile! Eşti robul lor şi ei există doar în acele clipe unice. Mai târziu nu va rămâne din ei nici măcar amintirea. Nimic, nimic, decât senzaţia că au sosit. Au fost… au fost… Cine?… Nu vei şti niciodată… Şi când oaspeţii se îngroaşă, şi te apasă, moi şi cotropitori, şi te învăluie, şi te înfăşoară în giulgiuri negre, în spirale negre, care urcă, urcă, atunci simţi că pleoapele s-au îmbrăţişat demult, şi ştii, în sfârşit, într-o clipă subţire de lumină, că a venit somnul… Somnul… somnul… Ai adormit. Lumea care te înconjoară şi te priveşte poate că învaţă atunci, prin tine, fericirea. Braţele somnului sunt calde şi blânde, parcă ar fi braţele mamei din vremurile pe care nu poţi să ţi le aminteşti. Dormi… Numai fulgii de

zăpadă, în zborul lor tăcut, îţi seamănă. Fulgii aceia mari… liniştea lor… mersul lor despre care nu ştiu nimic… numele lor… silabele blânde, care-i alcătuiesc… ful-gii… şopteşte-le!… ful-gii…

Şi mai târziu încep visele, această lume ciudată, stranie, închisă totuşi în tine, şi care totuşi singură se alege şi se proclamă şi care invadează spaţiul şi timpul somnului tău. Oaspeţii noi sunt mai familiari, relieful lor e relieful posibil al lumii tale de toate zilele, ei pot fi întrecuţi, pot fi re-creaţi de imaginea ta. Unii te mângâie, alţii te înţeapă sau te rănesc, alţii, mai rău, vor să te ucidă… Dar înaintea marilor plecări vin alţi oaspeţi, mai îndepărtaţi, mai singuratici. Te iau de mână şi te duc în spaţii necunoscute, pe care poate că le-ai cutreierat odată, dar le-ai uitat ca pe o răsuflare. Sau poate n-ai fost niciodată în acele lumi, poate că le-ai găsit odată în cărţi, sau într-o hartă îndepărtată şi încâlcită a fanteziei, sau tot într-un vis. Fantastice lumi! Coastele zvelte pe care chiar imaginaţia ta le-a înzestrat cândva cu înfăţişarea falnică din visul pe care-l trăieşti, stânci ascuţite pe care ai poposit în basmele copilăriei şi pe care zbori, asemenea calului năzdrăvan din aceleaşi basme, ah! atotputernice şi generoase basme ale copilăriei!… dar sunt şi mlaştini care bolborosesc şi-ţi caută picioarele, sunt şi păduri populate de fiinţe-lucruri, hidoase, care se furişează prin haine, în piele, şi răzvrătirile tale sunt groaznice şi neputincioase; o neputinţă crudă, de plumb, îţi condamnă toate mişcările şi răzvrătirile. Şi atunci somnul se înspăimântă, şi singura speranţă rămâne speranţa visului, dar când îţi înfigi degetele în carne simţi dureri şi începi să plângi că visul tău nu e vis… Dar întotdeauna, în ultima clipă, o mână bună îţi mângâie pleoapele, şi o adiere înceată îţi neliniştește respiraţia îngrozită… Vizitatorii din somn dispar, aşa cum au apărut, într-o clipită. Dispar pentru totdeauna, niciodată nu se vor mai întoarce. Visele nu se repetă niciodată… Şi somnul va aluneca liniştit spre ziuă, va trece ca o culoare blândă prin culorile ameţitoare ale zorilor, va înfrunta molatec răsăritul şi va dispărea încet şi neştiut aşa cum se dizolvă un nor albicios pe cerneala albastră a cerului. Zorii te mângâie cu degete uşoare, prima răsuflare a soarelui care se trezeşte e o adiere pură, răcoroasă, naivă… Dacă ţi-ar putea zugrăvi cineva chipul şi tresăririle…

O, nopţi, sublime şi istovitoare nopţi dinaintea marilor plecări…

. . . .

Miezul nopţii sosise tăcut, aprinzând alte smocuri de stele pe cerul inundat. Parcă întreaga lume se înfăşurase în giulgiul somnului. Oraşul dormea liniştit sub bolta înţesată de paznici de jar. Poate că mai şopteau uneori frunzele, împotrivindu-se adierilor uitate, poate că se mai speriau puii în cuiburi calde, poate că se mai auzea fâlfâitul unor aripi nevăzute, dar toate erau ale nopţii, toate sporeau atotputernicia liniştei. Era noapte şi linişte: noapte – linişte… Era noaptea dinaintea

marii plecări…

Niciun cireşar nu adormise. Degete calde şi degete reci, străine, înfiorau coardele subţiri ascunse în sufletul lor. Emoţia îi asemăna pe toţi, ca pe nişte picături de apă, dar cât de felurit o trăiau! Nu era numai emoţie, erau şi gânduri, şi tresăriri, şi mai ales culori care treceau prin toate şi care învăluiau totul şi pe care nimeni nu le deosebea. Nimeni?…

Dar undeva, în lume, există şi cel care trebuie să cunoască întotdeauna şi întocmai gândurile şi simţămintele unor eroi…

2

Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoţii: să trăiască emoţia altora. Adică să citească până îi va cădea cartea din mână, până când îi va cădea capul pe pernă, până când îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în evul mediu, printre dueluri şi cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi ale copilăriei, şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-şi dea seama, şi fără să ştie cum şi când, se pomenea în grote înfricoşătoare, ameninţat de beznă şi gheaţă, şi trebuia să-şi strângă pleoapele până la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi şi lumini ameţitoare.

Maică-sa, rănită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

– Crezi că îl poţi obliga pe un om să se culce, aşa cum l-ai obliga să-şi radă barba?

– Eu ştiu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

– Aici greşeşti. Dan nu mai este un copil…

– Treaba voastră… Dacă v-aţi înţeles amândoi să-mi stricaţi noaptea…

Dan stinse lumina şi chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ţinut în cel mai strict secret, un jurnal cu întâmplări nostime, da!… cu avânturile, cu certurile, cu neînţelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini şi longitudini, fără calcule şi măsurători, fără denumiri latine… Iar la sfârşitul expediţiei, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, îşi va aduna prietenii şi le va citi… Ochii lui Dan se închideau, şi în faţa lui se afla jurnalul, şi creionul din mâna lui începea să alerge pe pagini; rânduri, rânduri despre spaime şi bucurii, despre surprize şi eşecuri, rânduri multe pe care întunericul grotei voia să le şteargă, rânduri încâlcite, pătate de întuneric, şuvoaie de cerneală neagră curgând peste pagini… Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele.

3

Şi Lucia descoperi, târziu, în prima ceaţă a somnului, ideea jurnalului. Parcă ar fi înţepat-o cineva, atât de iute se înălţă în capul

oaselor. Mintea i se limpezi într-o clipă: cum de uitaseră lucrul cel mai important?... Expediţia avea nevoie de un secretar, de cineva care să noteze toate datele culese cu voie sau fără voie... Cine ştie? Poate că vor descoperi lucruri mult mai importante, alături de care harta peşterii va părea o copilărie... Şi cât de uşor se pot pierde, sau cât de simplu pot fi ignorate dacă nu sunt judecate ca nişte părţi posibile ale unui întreg posibil!

Lucia aprinse lumina. Tot chipul ei era un semn de întrebare zugrăvit din temeri şi naivităţi, din dorinţe şi tresăriri. Poate că niciodată lucrurile care o înconjurau şi care-i cunoşteau fiecare zvâcnet nu întâlniseră atâta puritate şi frumuseţe. Dar totul ţinu o clipă. Hotărârea fermă îi înăspri trăsăturile, îi umbri strălucirile de aur. Sări din pat şi începu să caute prin sertare. Mişcări sigure, fără zgomot, fără ezitări, în sfârşit, găsi tot ceea ce căuta: un caiet gros, cu scoarţe de piele şi un buchet de creioane colorate, culese cu chibzuinţă. Imediat împărţi caietul. Descoperise patru capitole mai importante: geologie... faună... floră... impresii personale. Fiecărui capitol îi atribui un număr egal de pagini. Şi pentru ca delimitarea să fie şi mai precisă şi orice eroare exclusă, repartiză şi creioanele: creionul roşu – geologie; creionul albastru – fauna; creionul verde – flora; creionul negru – impresiile personale... da! Mai rămâneau mesajele T.F.F.... Vor avea loc la ultimul capitol.

După ce puse totul într-un buzunar al rucsacului, Lucia stinse lumina şi se lungi pe pat. Somnul era undeva departe, şi poate pentru a-l atrage mai repede, pentru a-i arăta supunere, închise ochii. Dar gândurile nu voiau să se liniştească. Caietul cu scoarţe de piele le aţâţa mereu. Creionul roşu se ridica în aer ca un semn de exclamare! Apoi ca un stâlp de hotar. Straturile triasice şi jurasice, în dispută aprigă, voiau să-şi dovedească şi întâietatea. Se întâlniseră la vârful creionului roşu, şi creionul alunecă încet la orizontală, şi straturile se înnodară la mijlocul lui, şi totul se transformă într-o balanţă. Care era mai greu? Care era mai important? Balansau, balansau şi Lucia fu absorbită de mişcarea lor şi proiectată undeva în legănarea aceea lină, tocmai în clipa când simţi că mai uitase ceva. Uitase ceva... Dar nu-şi mai aminti ce uitase... Legănarea straturilor era lină, ameţitoare.

4

Valea e plină de ferigi şi palmieri, de cedri şi eucalipţi. Colibri şi papagali, pinguini şi vulturi pleşuvi şi-au dat întâlnire pe marginea unei cascade albastre. Jeturi înalte, ca nişte curcubeie verticale, ţâşnesc din aisberguri crenelate. O frunză uriaşă, sau o floare, sau o aripă pierdută, pluteşte peste ape, peste aburi şi nori. Din înălţimile ei priveşte Maria fantastica vale. Doarme? Visează?... Nu ştie... Aripa o înalţă, o înalţă mereu, şi valea e o insulă, insula e un punct, şi punctul e o floare, o floare cu multe pleoape, un trandafir... O răsuflare

întârziată şi ecranul gândurilor s-a făcut alb, iar fata cu visuri şi cozi speriate îşi apăsă, fără să ştie, pieptul înfiorat. Buzele se deschid, subţire, parcă ar vrea să cânte un cuvânt uitat… dar ecranul se tulbură, la început valuri şi pete, apoi reliefuri, şi culori, şi contururi.

Întunericul e greu, e numai întuneric… Şi totuşi sunt cotloane, şi grote, şi caverne, şi răcnete… Iată-i! Pătraţi, păroşi, fără frunte, cu braţe lungi, până la glezne, apărându-se de monştri cenuşii, cu colţi cât braţele. Împing bolovani spre intrări, şi poartă sub braţe prăjini cu vârf ascuţit, de cremene, şi unii duc beţe aprinse şi cranii umplute cu jar. Stau faţă în faţă. Unii au puterea, cruzimea, numărul… Ceilalţi au cranii umplute cu jar şi beţe aprinse… Şi fiarele sar… Şi ea fuge, fuge prin scorburi întunecoase, prin cotloane, prin întuneric. Dar întunericul se face vâscos şi o împotmoleşte. E într-o mlaştină care vrea s-o înghită… Dacă ar putea să deschidă ochii, numai pentru o clipă, totul s-ar dizolva. Ţipă şi nu poate şi nici ţipătul nu i se aude, şi mlaştina o absoarbe, fierbinte, vâscoasă, umedă… Nu poate…

Maria deschise ochii şi se trezi sufocată, transpirată sub pătura care-o acoperise de tot. Azvârli pătura şi căută cu privirile un obiect, un colţ familiar, orice lucru cunoscut care ar putea s-o scape de amintirea coşmarului. Chiar lângă ea, pe noptieră, ticăia ceasul deşteptător. Fosforul cifrelor şi acelor adunau o oră atât de târzie încât îşi dădu seama că începe să fie devreme. Cu mâinile sub cap, cu cozile desfăcute şi torturate, se lăsă furată de somnul limpede dinspre dimineaţă.

5

Ursu dormea afară, pe prispă. Acolo îşi instala patul de vară: o saltea tare, de paie, cel mai sănătos pat pentru un sportiv, cum îl învăţase un antrenor. Dar nu dormea. Îşi rezemase capul de o raniţă uriaşă, în care îndesase aproape tot depozitul expediţiei, şi privea undeva în noapte. În tindă, lumina încă nu se stinsese. Se uitase de câteva ori pe geam şi o văzuse pe maică-sa tot cu andrelele în mână, împletind, împletind mereu. Nu îndrăznise s-o tulbure. Dacă i-ar fi spus că n-are nevoie de puloverul la care se chinuia de atâta timp, ar fi mâhnit-o greu. De unde găsise bani ca să cumpere lână? Era un mister pentru Ursu. Cu zece zile în urmă, era îngrozit că va trebui să plece în expediţie cu un pulover vechi, ros şi decolorat, care ar fi plesnit pe el. Şi iată c-o surprinde într-o seară pe maică-sa împletind de zor, cu vechiul pulover în faţa ei. Împletea numai seara, pe furiş, ca să n-o vadă el. Pregătea cea mai frumoasă surpriză din viaţa ei. Cât de greu se stăpânise Ursu! Îi venea să treacă prin uşă şi să îngenuncheze în faţa ei. Şi iată-l, două zile mai târziu, cum i se încarcă braţele cu tot ceea ce poate dori un tânăr care vrea să-şi petreacă vacanţa prin munţi. Absolut totul… şi un pulover cum nu mai era altul în oraş… Oare când va afla de ce i s-a dat premiul cel mare?

Lumina se stinse în tindă. Ursu oftă. Alte gânduri îl sâcâiau. Expediţia era primejdioasă, sau putea să devină primejdioasă. Nimeni nu cunoştea regiunea, nimeni nu ştia de ce să se ferească şi cum să se ferească. Unii erau prudenţi, ca Ionel. Alţii antrenaţi, ca Victor. Dar ceilalţi?... Mai ales fetele? Oare vor rezista greutăţilor şi neprevăzutelor?... Maria, da... Dar Lucia? Nu era prea fragilă?... Ba nu!... mai multe pericole o pândeau pe Maria. Era prea nepăsătoare şi îndrăzneala ei putea să se transforme în imprudenţă... Şi mai era Dan, mai ales Dan! Moale, fără vlagă, la prima excursie din viaţa lui, incapabil să se descurce într-o situaţie grea... Da! Maria şi Dan... Să nu-i scape nicio clipă din ochi, mai ales în locurile sălbatice şi ispititoare... dar Lucia?... Ursu ar fi vrut să-şi încordeze braţele, să-şi încerce puterea pe care presimţea că i-o va cere muntele, dar braţele îi alunecară şi somnul îl cotropi şi pe el.

6

De când se băgase în pat, Ionel se gândea la un singur lucru: cine va fi conducătorul expediţiei? Şi îşi făcea reproşuri amare că nu ceruse mai demult răspuns la această întrebare. Nici măcar n-o căutase, ba chiar se ferise de ea... Pentru că aşteptase să se decerneze mai întâi Premiul Bombă! Acesta era adevărul! Dacă ar fi primit el premiul, poate că nici n-ar mai fi fost necesară întrebarea... Fusese prea sigur... Şi iată că acum se ridica ameninţătoare! Cine putea fi conducătorul expediţiei?... Ursu? Nu! Pentru prea multe motive, dar mai ales pentru că nu se gândea la aşa ceva... Dan? Nici atât... Fetele? Nu aveau asemenea veleităţi şi, mai ales, nu voiau să apară ridicole... Victor! Singurul rival... Ştia asta de multă vreme, şi mai ales ştia că Victor va fi greu de înfrânt. De aceea se aliase cu speranţa Premiului Bombă...

Ionel simţi cum îl trec năduşelile. Clocotea. Nu putea să suporte pe altcineva deasupra lui. Şi nu era numai atât. Ce făcuse Victor pentru expediţie? Căutase o hartă oarecare la un muzeu? El se chinuise luni de zile, şi duminica, şi nopţile, ca să construiască aparatele T.F.F. Muncise ca un nebun, ca un bezmetic. Şi toată puterea şi frumuseţea expediţiei... şi mai ales toată *siguranţa* expediţiei o constituiau aparatele T.F.F. Orice-ar spune Maria... Ar fi o nedreptate să conducă Victor expediţia.

Ionel se dădu jos din pat şi începu să se plimbe prin cameră. De câteva ori se opri în faţa diplomelor obţinute la diferite concursuri: fizică, naturale, chimie... dacă ar fi fost la altă şcoală, ar fi luat întotdeauna Premiul de Onoare. Totul era nedrept! Cumplita neşansă! ... Poate din cauza aceasta devenise mai retras, şi mai invidios, şi mai închis, şi mai... Mereu al doilea... Nu! De astă dată nu va mai accepta. El îmbogăţise expediţia cu aparatele, el trebuia s-o conducă...

Când se trânti din nou pe pat, Ionel scăpase de chinurile îndoielii.

Ştia ce trebuie să facă. Mai întâi s-o convingă pe Lucia, şi pe urmă să discute cu Victor… Da! Poate că Victor nici nu se gândea la conducerea expediţiei. Poate că tocmai Victor îl va propune conducătorul expediţiei…

Ionel adormi imediat. Pe chipul lui se citeau vise frumoase.

7

Victor încremenise la fereastră. Îşi trăsese acolo scaunul lui de veghe, şi, sprijinit în coate, privea de ore întregi stelele, fără să le vadă. Încremenirea lui ascundea o violentă frământare. Totul plecase de la hartă. După ce o cercetase, poate a mia oară, inutil, că o avea mereu în faţa ochilor, cu toate liniile ei, se simţi deodată năpădit de o sumedenie de întrebări. Oare nu era prea mare cutezanţa cireşarilor de a explora o peşteră de multă vreme neumblată şi foarte puţin cunoscută în regiune? Oare nu era o imprudenţă?… Dar Victor ura această întrebare. O respingea mereu: Deocamdată totul era un gând, o dorinţă, nu se putea vorbi de imprudenţă. Oare peştera rămăsese aceeaşi pe care o înfăţişa harta, după atâta amar de vreme?… aceasta era întrebarea cea mai chinuitoare. Căutase răspunsul în cărţi, în părerile profesorului şi aflase că în nicio peşteră procesul de eroziune nu se termină. El continuă în timp, de cele mai multe ori lent, uneori însă violent, se produc schimbări de straturi, prăbuşiri, transformarea unor simple pâraie în lacuri şi cascade subterane. Cine ştie ce schimbări se petrecuseră în Peştera Neagră, după atâta timp? Poate că harta nu mai corespundea noilor formaţiuni din peşteră. Dar acest lucru, tocmai acest lucru îi atrăgea pe cireşari în peşteră: să facă o hartă nouă, care să înfăţişeze întocmai relieful peşterii. Relieful nou, schimbat, poate cu totul altul, pentru ca harta peşterii să fie Harta Cireşarilor.

Dar era o întrebare şi mai chinuitoare: dacă procesul de transformare era în toi şi peştera ar fi suferit o prăbuşire în straturi chiar când cireşarii se aflau înăuntru?… Dacă prăbuşirea s-ar petrece în faţa lor, n-ar fi nicio primejdie… Dar dacă se va petrece în spatele lor… Ar însemna să rămână îngropaţi de vii în adâncul muntelui…

Acest gând îl nelinişte pe Victor şi acestui gând îi găsise, în sfârşit, un răspuns. Era unul singur, în puterea lor. Să se formeze două grupuri: unul să străbată peştera, iar celălalt, paralel, coasta muntelui. Unul înăuntru, altul afară, cu obligaţia unor comunicări telegrafice periodice, iar în caz de pericol: S.O.S. Grupul de pe coastă ar da alarma şi astfel salvarea celor dinăuntru ar deveni certă.

Victor mulţumi, în gând, lui Ionel şi Luciei pentru marea lor realizare: aparatele T.F.F. Cu ele, cireşarii vor fi tot timpul împreună. Da! Era foarte limpede: toată siguranţa expediţiei stătea în formarea celor două grupuri. Şi înainte de a adormi, Victor se gândi că primul cu care trebuia să discute despărţirea era Ionel.

8

De pe birou dispare un creion. Creionul se ridică în aer, pluteşte, face câteva rotaţii, apoi se aşază la locul lui. În clasă se deschide uşa, nu intră nimeni, dar pe catedră catalogul se deschide şi o voce îngroşată, pentru a nu fi recunoscută, rosteşte notele: „Apostolescu! Româna patru… istoria doi!… Doi! Nu ţi-e ruşine, măgarule!”… Pompilică e înşfăcat zdravăn de păr. Se întoarce: nimeni… Bombeul unui pantof îl izbeşte în spate: tot nimeni. Un cârlig îi prinde urât nasul: dar nu e nimeni în faţa lui, în spatele lui, în apropierea lui. Înspăimântat, o ia la goană, se uşcheşte… Moş Timofte doarme. Pe geamul deschis nu pătrund decât razele lunii. Şi totuşi, pe masă, se mişcă o pipă. Din nevăzut curge în ea tutun. Cel mai fin tutun de pipă care există în lume. Pe o farfurioară goală poposesc, una după alta: patru, cinci, şase portocale învelite în hârtie roşie, de mătase. În somn, bătrânul parcă ar simţi cum i se încălzesc sprâncenele… Deschide ochii: nimeni. Adoarme iarăşi…

Ciudate, nemaipomenite întâmplări!… Toate se petrec în capul unui prichindel care râde, râde tot timpul, mai ales cu ochii. Cutia fermecată a şi ajuns în buzunarul lui. Nu trebuie să spună decât trei cuvinte, să le sufle încet în cutie, şi gata! Poate să facă orice vrea. Ce bine e să fii nevăzut! Fiuuuuu! Un singur cuvânt… Dar care-o fi cuvântul vrăjit?

Tic îşi chinuieşte mintea, şi caută, şi caută, dar în zadar. Cuvântul… Care-o fi cuvântul?… Pleoapele i se apropie, ochii i se subţiază, i se închid… Dar cât de iute tresare! Deschide ochii, îşi pişcă obrazul… poate c-ar trebui să caute un ac… N-are voie să doarmă! În afară de tăticu, nimeni nu ştie că pleacă şi el în expediţie, nimeni. Şi nici nu trebuie să ştie… O să-i urmărească pe cireşari până la ieşirea din oraş, şi încă puţin, o să ocolească pe un drum lăturalnic, îl cunoaşte el bine, o să iasă deodată în faţa lor! Ce mai mutre vor face! Mai ales urâcioasa, nesuferita, scârboasa… Şi la început n-o să-i spuie că i-a dat voie tăticu… O să creadă c-a fugit de-acasă!… Cum de i-a dat voie tăticu?…

Ce bun e moş Timofte! Credea că nu mai vine… vine… vine… Nu! Nu trebuie să adoarmă. Poate că era mai bine să caute un ac… N-are voie să adoarmă… Să nu piardă plecarea… Care-o fi cuvântul vrăjit?… Ce fel de cuvânt o fi?… Întuneric?… Somn?… Moale?… Clopoţei?… Clopoţei?… Da! Clopoţei!… acesta e cuvântul: clopoţei…

Ceasul deşteptător o trezi cu răutate pe Maria, o trezi din somnul cel mai dulce. Dar sări imediat din pat, stinse sunetul ceasului şi privi afară: zorile…

În camera de alături, Tic, prichindelul care se războise atât de cumplit cu somnul, era cel mai fericit om de pe pământ. Descoperise

cuvântul vrăjit. Somnul şi visul îi zugrăviseră pe chip fericirea neasemuită a descoperirii. Clopoţeii ceasului tăcuseră însă, şi nimeni, nimeni nu-i şopti la ureche că adormise… Doar o zână frumoasă se aplecă şi-i sărută ochii. Dar zgomotul paşilor care fugeau spre zori nu-l mai auzi…

Capitolul VIII

1

Toate străzile din oraş, oricât de întortocheate şi de încâlcite ar fi fost, de oriunde ar fi pornit, se strecurau toate spre şoseaua principală şi se revărsau toate în ea, transformând-o astfel în singura cale de ieşire din târg spre munţii care se profilau în depărtări. Mai era şi o gârlă prăpăstioasă care împiedica celelalte străzi să părăsească oraşul de capul lor, o gârlă care înconjura târgul ca un şanţ de cetate şi peste care nu se aruncase decât un singur pod, un pod mare, de piatră, la capătul dinspre nord. Locului unde se afla podul i se spunea: „la barieră”. În preajma podului se înjghebaseră, de-a lungul anilor; câteva căsuţe pipernicite şi nişte gherete de bârne, toate roase de oftica vremurilor. Dacă în timpul nopţii bariera dormea somn greu, rareori tulburat de vreun scârţâit de care sau de claxonul vreunui camion, de cum se iveau zorii începea o forfotă care nu se mai termina până la asfinţit. Drumeţi, care cu boi, docare, biciclete, mai rar camioane sau maşini de şosea, căruţe, mai ales căruţe cu coviltirul deasupra, se scurgeau, se scurgeau întruna spre oraş. Străini sau cunoscuţi, oamenii îşi dădeau bineţe într-un fel ciudat, care se împământenise în toată regiunea: întotdeauna îşi destăinuiau şi scopul colindei lor la oraş. Cam în felul acesta se salutau oamenii la barieră:

– Bună să-ţi fie ziua, cumetre! Ia, m-a trimis nevasta cu nişte verdeţuri…

Celălalt, poate chiar cumătru, poate un străin, îi întorcea cuviincios vorba:

– Să te-audă Domnul! Că azi o să cam fie belşug de păsări la târg…

Vreun altul poate că se cam grăbea cu răspunsul:

– Bună să fie! Bună inima mătăluţă. Desează nu mă mai întorc în sat pe jos. Îmi iau bicicletă.

– Ei na! Parcă nu tot picioarele, săracele, se chinuie la ea.

Oamenii se cunoşteau, mai schimbau noutăţi, mai trăgeau o lulea, îşi mai făceau curaj, de… ca înainte de a intra într-un oraş. Iar dacă erau unii cărora li se potriveau mărfurile, nu uitau să statornicească preţurile cu care urmau să le vândă, mai târziu, la piaţă. Fără acel bob de taifas de la barieră, oamenii n-ar fi intrat cu inima plină în oraş. Aşa se obişnuiseră ei. Şi dacă se pomenea vreun necunoscut, isteţii se grăbeau să-l ghicească după mărfuri şi după port.

– Ăsta-i de sub pădure, de la Ţurlui… Ia caută-l la jambiere!

Şi ca să se convingă sau să-i convingă pe ceilalţi, trebuia să scornească o singură întrebare:

– Din care ai? Zarzăre sau caise?

– Eu aş zice că din amândouă…

– V-am spus eu că-i de sub pădure, de la Ţurlui.

În dimineaţa plecării, isteţii de la barieră fură puşi în grea încurcătură.

– Cine-o fi, bre, bătrânul?… Ia uite-te-l!

– Eu aş zice: drumeţ, că-i ras de cu seară…

– Fugi, bre, încolo! Nu vezi că poartă ghete?

– O fi vreun controlor că prea se uită înapoi…

– Ei na, controlor! Ăia-s mai diplomaţi. Se fac că n-au nicio treabă…

– Bre! Eu aş zice că-i un preşedinte, sau cam aşa ceva… Ia uite cum zgâieşte ochii la cireşe!

– Te pricepi şi tu la oameni cum se pricepe fiică-mea la prăşit…

– Ei na! Şi asta-i de laudă la tine!

– Nici de laudă, nici de ruşine, că fiică-mii abia i-au ieşit dinţişorii…

Oamenii făcură haz. Cel cu fiica nu se dădu bătut:

– După port… pare orăşan… Păcat că nu fumează. Că omul se cunoaşte şi după cum ţine ţigara…

– Bre! Asta-i şi mai şi! Uite-te-l! Trage din lulea!

– Orăşean e! că-i prea nervos pentru bătrâneţea lui. Aş zice că-i pensionar sau vreun învăţător… Luleaua…

– Ei na! Sunt gata să pun mâna-n foc! Din lulea trag numai dascălii. La noi în sat sunt doi: unuia-i zice Petecă… celuilalt Prohab. Şi-amândoi trag din lulea.

– Bre! Aici prea o potrivişi… dac-o luăm aşa, atunci toţi cei cu baston sunt pompieri…

– Ei na! Şi asta ce-ar vrea să mai spună?

– Păi e unul la noi în sat care poartă baston, unu’ Scurtu. Un pompier… Şi-a zdrelit piciorul la un foc, pe deal, şi până şi-l lecuieşte…

Oamenii făcură iarăşi haz, dar tot nu izbutiră să afle meseria drumeţului neobişnuit de la barieră. Ba o bună bucată de vreme îl uitară rezemat de o baracă. Şi asta nu pentru că şi-ar fi aranjat marfa în căruţe sau şi-ar fi adăpat animalele însetate. Altceva le atrase interesul. Pe şosea apăruse o ceată de tineri cum nu prea văzuseră ei de multe ori, deşi erau aproape toţi oameni de sub munte.

– Bre! ia uite, bre, ce dihănii! Parc-ar avea o sută de capete şi o sută de picioare… Numai pe creştet să mai ducă un ceaun şi de picioare să le atârne nişte putini şi n-ai mai găsi alt loc de povară…

– Eu aş zice că-s nişte studenţi… Parc-ar avea şi lopeţi şi securi. Ia uite, minune! Alea trebuie să fie aparate de filmat sau poate ceva de găurit munţii…

– Ei na! Studenţi!… Nu vezi că nici nu li s-a dus caşul de la gură şi nici n-are de gând să le mijească tuleiele? Nişte tinerei…

– Taci, bre, că nici tu nu te-ai pune cu zdrahonul ăla, care… uite-te-l!… duce-n spate o casă întreagă şi n-a uitat nici hambaru-n ogradă…

– Eu aş zice că-s puşi pe fapte mari… Prea se contrează la drum…

– Las' că mi-i cunosc eu. Am mai văzut din ăştia. După juma' de kilometru încep să scoată limba şi se iau la bătaie că nu s-au dus cu trenu'…

– Nu-i necaz… O să-i ajungem diseară la ăl'lalt pod ş-o să-i cam luăm cu căruţa. Cinci, şase kilometri or face ei…

– Bre… Numa' să nu te rogi tu de ei să-ţi ia mârţoaga-n spate…

– Eu aş zice că şeful nu pare a fi cel zdravăn…

– Ei na! Atunci care e?

– Ăla de merge cu lanterna la şale…

– Păi dacă toţi cei cu lanterna ar fi şefi, atunci fănaragiul nostru cel bâlbâit…

– Stai, bre! Vezi-l cum merge cu mâinile-n buzunare… şi n-are decât un săculeţ în spate…

– Ei, na-ţi-o bună! Sunt şi două fete-n ceată!

– Fugi de-aici!

– Să mă bată Dumnezeu! Ei, nici acu' nu le vezi pletele? Uite-te-le!

– Ce plete, bre omule!? Că aia bălană e tunsă curat ca băieţii. Ş-ai văzut, cumetre? Amândouă cu pantaloni!

– Eu aş zice că nu-i lucru de şagă. Nu se poate să nu aibă ei vreo treabă! Îi încercăm?

– Îi!… Dimineaţa bună, domnişorilor! Da-ncotro?

– Bună! Bună! Spre Peştera Neagră…

– D-apoi să vă ţină norocul! Că-i drum lung pân-acolo şi-năuntru nu prea se-ncumetă omul… Da' ce faceţi acolo? Poze sau niscai esperenţe?

– Facem! Facem! Şi rămâneţi cu bine!

– Şi 'mneavoastră să vă-ntoarceţi sănătoşi… O luaţi tot înainte până la pod, la cel de-al doilea pod, tot de piatră ca ăsta… şi de-acolo o luaţi la stânga, pe-un drum pietruit, vreo paişp'ce kilometri până la Zănoaga, iar de la Zănoaga sunt două drumuri spre Negroaia, că noi aşa îi zicem peşterii… Cel din dreapta ocoleşte mult al dracului, dar e mai domol… Cel din stânga, mai pieptiş, duce în şapte, opt kilometri acolo…

– Dar cui îi vorbeşti tu, bre, ca să-l înspăimânţi, că oamenii au trecut de pod?…

– Ei na, cui?… Ce, n-am dreptul? Cam câţi erau cu toţii?

– Cinci aş zice eu…

– Taci, bre, că erau şase…

– Cinci, că doar n-am chiorât dintr-odată…

– Bre! degeaba vrei să te betegeşti, da' erau şase. Unu! Cel zdravăn cu hambaru-n spate, este?

– Este! Pe urmă, ăla, şeful cu mâinile-n buzunare… pe urmă aia bălană, care se uita la tine ca la un urs… pe urmă oacheşa cu cozile

pe spate…

– Ei na! Că parcă mai era una cu cozile pe piept…

– Stai, bre, că m-ai încurcat!… Vas’că patru pân-acu, da? Zdrahonul, şeful, fetele…

– Şi cu ăla care gâfâia, ăla grăsuliu, care-o să-şi dea sufletul pân’ la pod, sunt cinci?

– Sunt!

– Şi mai era unul!

– Care?… Da, bre! Băiatul ăla care ţinea sprâncenele în sus de parcă mereu întreba ceva… Da! Şase…

– Ia uite-te-l! Luleaua a luat-o înapoi spre oraş! Ce i s-o fi întâmplat de-şi forţează aşa de crunt bătrâneţile?

– Bre! Dar voi ştiţi că ne-am cam întrecut cu vorba? Ca babele de la Putinei care, când n-au ce face, cheamă coţofenele la taifas…

– Aşa-i la drum de când e lumea… Bunicul, fie-i ţărâna uşoară, îmi povestea el o istorie adevărată cu drumul şi călătorul… Dar v-oi spune-o seara, la întoarcere, pe şosea…

Ceilalţi răsuflară uşuraţi.

– Atunci, spre amurg, tot aici la barieră, oameni buni.

Apoi îşi îndemnară animalele, care cu bice, care cu strigăte, care cu o smucitură de hăţ, şi porniră spre oraş, parcă pe urmele moşului cu luleaua, pentru a-i afla îndeletnicirea.

Moşul era însă departe. Se grăbea amarnic pentru că văzuse numai şase tineri luând calea muntelui. Ce se întâmplase cu al şaptelea, cel pe care-l aştepta el?… Moşul se opri nehotărât în faţa unei case cu cerdacul acoperit de iederă.

2

Ursu era mereu în frunte, obligându-i pe ceilalţi să ţină pasul cu el. Ajunsese primul la pod. Toţi oamenii care-l întâlniseră pe drum îl priviseră cruciţi şi-i lăudară puterea: „Un flăcău ca ăsta n-ar strica deloc la casa omului”, gândea câte unul. Încărcat cum era, părea de trei ori mai voinic.

Vlăjganul îşi rezemă raniţa înfricoşătoare de balustrada podului, şi astfel, uşurat de povară, aşteptă prietenii.

– Po… pas! gemu Dan cu ultimele-i puteri.

Şi fără să aştepte încuviinţarea celorlalţi, se descătuşă de poveri şi se întinse pe iarbă.

– Scoală, imprudentule! îi ordonă Lucia. Iarba-i udă şi rece, iar corpul tău e cald şi transpirat… Cea mai bună combinaţie pentru o dublă pneumonie perfectă…

– Triplă, cvadruplă, sextuplă, infinituplă să fie şi tot nu mă scol!

Lucia nu se mulţumi, din fericire, numai cu îndemnul verbal, îl însoţi imediat de o straşnică zgâlţâitură.

– Hai, nerodule! Hai, că n-avem sanatorii în peşteră.

– Poate că s-au gândit strămoşii… încercă Dan o glumă. Dar Lucia n-avea chef de glume. Îl mai zgâlţâi o dată, apoi îl trase în sus… cu ajutorul Mariei, care-l apucase de cealaltă ureche.

Se apropiau de pod şi ultimii doi: Victor şi Ionel. Îşi încetiniseră dinadins mersul când îi văzură pe ceilalţi că se opresc. Victor era mulţumit că Ionel acceptase de la bun început ideea despărţirii grupului, considerând-o şi el absolut necesară pentru securitatea expediţiei. Ionel, în schimb, părea cam necăjit, sau poate preocupat de un gând căruia nu-i găsea capătul.

Popasul se făcu sub supravegherea foarte severă a Luciei: jumătate de oră, fără nicio prelungire; nimeni să nu se lungească pe iarbă; ceai fierbinte şi biscuiţi; două mere de cap; interzicerea discuţiilor triste. Punct!

Maria, fără să-şi dea seama, încălcă primul punct:

– Săracul Ticuşor! Mai bine-l luam şi pe el…

– Atunci ar fi trebuit să aşteptăm ora deschiderii magazinelor, o întrerupse Ionel.

Maria nu înţelese unde bate Ionel.

– Ca să facem o provizie bună de biberoane…

– Zău! schimbă Maria tonul. Eu cred că ţie ţi-ar fi ajutat foarte mult…

De data asta, Ionel nu ştia unde ţinteşte Maria:

– Biberoanele?… întrebă el ofensat.

– Nuuuu… Tic! El ţi-ar fi ajutat. După ce i-ai fi dat raniţa, poate că te-ar mai fi luat din când în când în spate.

– Ha, ha, ha! făcu Ionel strâmbându-şi faţa. Ce spirit! Păcat că n-a adus Dan cu el praful de scărpinat…

– Cine ţi-a spus că-i un spirit?

Lucia, încredinţată pe deplin că ultimul punct va trebui scos din orice program de popas, opri cearta tradiţională printr-o veste, la urma urmei nu prea veselă:

– Mai aveţi cinci minute!

– Numai cinci minute?! se prefăcu Dan foarte mirat. Ăstora nu le-ar ajunge nici cinci secole ca să-şi termine sfada…

Până şi Lucia schiţă un zâmbet, dar nu uită să rectifice cu un aer sever:

– Cinci minute până la plecare! Leneşilor!

– Poate că n-ar strica să le folosim mai bine, spuse Dan. De pildă… să mai îmbucăm ceva. Atâta drum în faţă…

– Trei bucăţele de zahăr fiecăruia şi…

Făcu o pauză forţată ca să-l aţâţe pe Dan.

– Şi? se interesă cam bănuitor cel flămând…

– Şi… calorii din sursă directă, îl potoli Lucia.

– Dragă Lucia, te-aş ruga să hrăneşti cu mai multă lumină un biet

netot. Stau prost cu inteligenţa…

– Probabil… oftă ea. Lumină ai vrut, lumină vei avea. Poţi să te tot saturi de razele soarelui. Şi dac-ai fi asemenea Lycossei de Narbona, nu te-ai hrăni decât cu soare…

– Dacă ar avea inima neagră… îndrăzni Dan.

– Nu! îl opri Lucia. E o arahnidă celebră. Are pântecele negru: tarantula cu pântecele negru! Nu inima…

– Mă gândeam că ar fi putut semăna cu tine…

Lucia îl privea aproape admirativ, dar Dan n-o vedea; îşi plimba privirile temătoare pe câmpia largă.

Complet echipaţi, Ursu şi Victor se apropiară de grupul certăreţilor.

– Ne-am interesat la un călător, îi înştiinţă Victor. O luăm pe drumul din stânga. Până la Zănoaga, calea e dreaptă. Acolo iar vom întreba.

– Cale dreaptă?! spuse Dan îngheboşat de greutatea raniţei. Mamă dragă! dacă ar trece un tunel prin dealurile astea idioate, aş zice şi eu că-i cale dreaptă. Şi cam cât e până la Zănoaga?

– Vreo cincisprezece kilometri, îl linişti Ursu, înainte de a păşi în fruntea grupului.

– Câââât!?! se înspăimântă Dan, şi căzu jos, frânt, de parcă străbătuse cei cincisprezece kilometri. Asta-i răsplată la lipsa mea de curaj! Dacă aş fi avut curajul să-i dau eu primul, lui Ursu, poverile… aşa cum mi-a trecut prin cap de la început… Acum m-am convins, Ionel… Eşti foarte curajos!

– Haide, nu te mai tângui! îl îmboldi Maria. Pot să te mai ajut şi eu. Ce vrei să-ţi duc?

– Asta mă apasă cel mai greu… răspunse Dan arătându-i un obiect. L-am uitat aseară în buzunar. E cel mai bun brici de frizerie. Mamă dragă, o singură scăpare mai am…

– Ştiu eu ce vrei să spui, îl imită Maria: „Să-l folosesc la gâtlejul meu…”

– Mamă dragă, ce perspicacitate! N-ai nimerit-o! Nu. Dacă pleacă Petrăchescu la vânătoare, rămân viu…

– Adică vrei să înapoiezi briciul lui Petrăchescu? îl luă Maria în serios.

– Tot n-ai nimerit-o… El e singurul client al frizerului. Dă, Doamne, să plece!

Dan şi Maria încheiau şirul. Primul căuta din răsputeri să-şi potrivească pasul după ritmul energic al fetei cu păr de cărbune. Şi tocmai când reuşi isprava, Maria se opri pentru a râde în voie.

– Merită! se înfurie Dan. La bancurile mele se râde cu întârziere… Nu vrei să mai faci ceva provizii?

– Iartă-mă, Dan. Nu mă gândeam la bancul tău. Mă gândeam la Higiena. Mi-a povestit tata, într-o seară, despre Figaro. Îl simpatizează teribil…

– D-aia se rade acasă... Nu, Maria, nu râde... De câte ori nu i-am reproşat tatii că şi-a ales meseria asta tâmpită. Şi mereu mi-a răspuns că şi-ar alege-o şi a doua oară. Şi-a făcut el un fel de filosofie. Zice că un om când se rade îşi leapădă o parte din tristeţe sau de supărare, că măcar câteva minute după ce-şi rade barba se uită la lume mai senin şi i se pare viaţa mai proaspătă. Aşa spune el... Şi îşi închipuie că e un fel de apostol al veseliei şi-al bunei dispoziţii... Dar eu cred că toată filosofia lui e o scuză în care a început să creadă...

Dan îşi potrivise temeinic pasul după Maria. Criza, care la un moment dat îl sufoca, dispăruse ca prin farmec. Amândoi mergeau voiniceşte. Urcau nişte dâmburi domoale. Calea trecea prin crânguri de alun cotropite de tot felul de păsăruici. Încetul cu încetul, uitară amândoi gândurile de-acasă. Îi subjugase melodia aceea a dimineţii pe care o cânta tot crângul. Maria închidea din când în când ochii pentru a-şi imagina o orchestră ciudată, compusă din mii de instrumente: păsări şi frunze, care se supuneau unui dirijor nevăzut. Se vedea cum îşi mişcă, vioi, căpşoarele, toate odată: la stânga, la dreapta, sus, jos, mii de păsăruici în fracuri şi rochii de seară, ca rândunelele şi graurii, şi milioane, milioane de frunze, vibrând toate în acelaşi ritm. Dar de ce ţinută de seară?... Era cristal şi dimineaţă...

Dan o ocoli pe Maria, tăcut, respectându-i visarea. Se simţea în formă. Chiar grăbi pasul şi-i ajunse din urmă pe Lucia şi pe Ionel.

– Ei, inventatorule! Aha!... V-aţi pus capul la priză solară?... Să nu nimeriţi în vreo pată... şi cu inferioarele în vreo groapă...

Şi trecu mai departe, tot cu capul ascuns între umeri, pentru a nu tulbura contactele inteligenţei.

Ionel şi Lucia îl priviră în treacăt. Îi preocupa prea mult o anumită problemă pentru a mai fi atenţi la ce se întâmplă în jurul lor.

– Zău, Lucia... reluă Ionel. M-au trecut năduşelile tot gândindu-mă la eventualitatea asta, şi altă soluţie nu există! E inutil să-ţi mai baţi şi tu capul. Absolut totul e pentru această soluţie!

– Cu Victor ai discutat? întrebă Lucia îngrijorată.

– Am discutat, răspunse Ionel fără ezitare. Am vrut să vorbesc mai întâi cu tine, dar nu ştiu cum s-a făcut...

– Nu trebuie să te scuzi. Spune mai bine ce crede Victor. Sau vrei să-l întreb eu?...

– Nu-i nevoie, Lucia. Victor are exact aceeaşi părere. Mi-a dat imediat dreptate...

– Şi eu cred că e singura soluţie, Ionel. Cu cât mă gândesc, cu atât mă conving mai tare. Ai dreptate! Numai despărţindu-ne în două grupuri putem asigura succesul expediţiei, sau, în cel mai rău caz, întoarcerea tuturor acasă. Zău, Ionel! Meriţi toate felicitările...

– Lasă, Lucia... se apără Ionel. Nu e cazul să faci caz de ideea asta. Oricine putea s-o descopere. În clipa de faţă, ideea nu mai este a

mea. E a noastră, a tuturor.

– Totuşi…

– Nu. Lucia! spuse Ionel sentenţios. E ideea tuturor, aşa cum aparatele au devenit ale noastre, ale tuturor. Gata! Mai bine să ne gândim la alte probleme, încă nerezolvate. Cum să facem cu alegerea conducătorului expediţiei?

– Ca să fiu sinceră, îi mărturisi Lucia, m-am gândit foarte mult la Victor.

– Eu mă gândeam că şeful expediţiei trebuie să fie… cineva cu preocupări ştiinţifice, cu…

– Exact! întări Lucia. Şi în plus, Victor are darul de a convinge şi de a te face să te simţi aşa cum eşti… Dar acum mă gândesc că ai putea să fii şi tu. Ideea asta a ta e extraordinară… Zău, Ionel! Acum mi se pare simplă: în loc de un grup, două: unul în peşteră, altul în afară; legătură permanentă prin telegraf… Oul lui Columb! Dar eu cred că face mai mult decât o mie de aparate tefefe…

– Iar începi să exagerezi? Te rog să faci abstracţie de mine, ba chiar îţi ordon!

– Stai, că încă nu eşti şef, râse Lucia. Şi mai e ceva care îmi dă ghes să te propun. Zău, Ionel… Îmi place că nu-ţi mai dai ifose. Uite, chiar acum mă duc să vorbesc cu Victor.

Protestele lui Ionel nu mai avură puterea s-o oprească pe Lucia. Ba chiar îi iuţiră paşii. În câteva minute îl ajunse pe Victor. Deşi obosită de alergătură, cu respiraţia cam neregulată, izbuti să ţină pasul cu el. Îşi încetini şi Ursu mersul, şi deodată se pomeniră toţi trei alături.

– Am o idee! spuse brusc Lucia.

– Numai una? se prefăcu Ursu posomorât.

– Una şi bună! accentuă Lucia. Ce-aţi zice dacă l-aş propune pe Ionel şeful expediţiei?

Ursu se pomeni că fluieră a uimire, şi poate pentru prima dată în viaţa lui căută privirile Luciei:

– E o chestie de-a lui Dan… fără praful ăla?

– N-am vreme de glume! îl repezi Lucia. Am fost cât se poate de serioasă…

– Atunci mai bine l-am fi luat pe Tic cu noi! se înfurie Ursu. Ca să fac o contrapropunere în acelaşi stil…

– Ţi-am spus că nu glumesc!

– Adică aş putea să te propun şi pe tine… îşi revărsă Ursu tot năduful.

– În orice caz nu un… urs, se enervă Lucia. Tare-mi stătea pe limbă alt cuvânt… Şi de ce crezi dumneata că un om nu se poate schimba?

– N-am spus aşa ceva, se apără Ursu. Un om sigur că se poate schimba, dar Ionel e încă un copil. Copilul mamei…

Ca să-l potolească, sau pentru că nu mai putea răbda atâta

împotrivire, Lucia explodă. Dar explozia ei, tunătoare şi neîntreruptă, era totuşi foarte logică: vorbi despre aparatele lui Ionel, despre ideea explorării peşterii în două grupuri, găsită de Ionel, despre modestia lui... „M-a obligat să nu spun nimănui că el a venit cu ideea despărţirii...” Şi în concluzie:

– Eu cred că am putea să-l alegem şef... ca o răsplată, ca o încercare, ca o recunoaştere, termină ea într-o suflare.

Victor nu spuse nimic, nu-i scăpă nici măcar un gest, care ar fi putut să-i trădeze gândurile. Numai când îl văzu pe Ursu încruntându-se şi gata să urle, interveni categoric:

– Stai! N-ai niciun drept să te amesteci!

– Ba am! Am o mie de drepturi, nu unul! Şi nici nu e vorba de drept!

– Se poate, spuse Victor. De aceea: *te rog!*

Ursu nu mai zise nimic. Dar ţâşni de lângă ei şi se lăsă purtat până în depărtare de paşi furioşi.

Lucia îi ceru lui Victor lămuriri, dar Victor îi răspunse ridicând neputincios din umeri.

– Nu-l mai înţeleg pe Ursu, se plânse fata. De când s-a făcut atât de ranchiunos?... Şi de ce?... Şi nici pe tine nu prea te înţeleg, Victor. Altădată te-ar fi bucurat asemenea veşti, mai ales atitudinea lui Ionel...

– N-aş fi sincer dacă ţi-aş spune că sunt bucuros... dar sunt de acord să facem o încercare...

Lucia era şi intrigată şi nedumerită:

– Dumnezeu să vă înţeleagă... Totuşi... îmi pare bine că eşti sincer cu mine, Victor. Şi mă obligi să fiu şi eu la fel. Nu mi-aş fi închipuit că o problemă de şefie poate tulbura un om în asemenea hal...

– Nici eu nu mi-aş fi închipuit! răspunse sec Victor.

Lucia încetini anume pasul pentru a-i da a înţelege lui Victor că i-a spus tot ceea ce avea să-i spună. Şi cât de bucuroasă fusese cu câtva timp înainte! O durea inima, fizic. Tocmai Victor şi Ursu! Oamenii cei mai... Uuuuh!

Victor îl ajunse pe Ursu, sau poate Ursu se lăsase ajuns. Multă vreme merseră cot la cot, muţi, fără să se privească. Nu vedeau nimic, nici în dreapta, nici în stânga. Mergeau cu capul plecat, nu se uitau decât la drumul pe care călcau paşii lor. Tristeţea şi amărăciunea îi asemăna pe amândoi. Şi deodată înţeleseră că se îndepărtaseră prea mult de ceilalţi. Nu se mai zărea nimeni în urma lor Se opriră amândoi şi abia atunci Ursu dădu frâu liber mâniei care clocotea în el:

– Cum poţi să tolerezi asta? E o mişelie!

– Nu ştiu, Ursule, dar nu vreau să greşesc. Poate că Ionel crede sincer că e ideea lui...

– Ionel!! îşi reluă Ursu atacul. O mie de frunze dac-ai amesteca, şi printre ele şase de-ale noastre, Ionel ţi le-ar alege în trei secunde. Ştii tu bine ce crede… Ştii tu ce vrea…

– Ursule! Ce se poate întâmpla cu cineva care ajunge conducător, fără să merite? Eu cred că sunt două posibilităţi…

– Una singură! se opuse Ursu. Să fie aruncat jos!

– Ce rău îmi pare că nu te-ai liniştit! spuse Victor cu toată sinceritatea. Mi-ai fost de mare folos.

– Nu pot, Victor, dar… uite! Îţi jur că o să încerc.

– Ţi-am spus că sunt două posibilităţi, Ursule. Poate chiar trei: ori va ajunge să merite cu adevărat conducerea… ori îşi va da seama că n-o merită… ori vor înţelege alţii că n-o merită… Aşa cred eu…

– Adică tu accepţi?! se înspăimântă Ursu.

– Da!

– Fă-mă să înţeleg mai bine, te rog. Mi s-a înnegrit capul… Nu ştiu ce am…

– Uite ce cred eu!… Ionel ţine morţiş să fie ales conducătorul expediţiei. Poate că asta îi va prinde bine, poate că-l va schimba, cum crede Lucia. De unde ştim noi că şefia asta, pe care o doreşte atâta, nu-l va deschide, nu-l va încălzi, nu-l va apropia de noi?… S-ar putea să fie şi pe dos… dar eu cred că orice s-ar întâmpla, va fi spre binele tuturor, nu numai al lui Ionel. Acum înţelegi?

– Nu!

– Eu aş da dracului toată povestea asta, Ursule. Zău că luând-o aşa ca problemă n-are absolut nicio importanţă. Oricum, vom veghea toţi la bunul mers al expediţiei. Şef, neşef, nu contează. Nimeni nu poate impune idioţenii… Mă gândesc numai la Ionel… Poate că-i va prinde foarte bine experienţa…

– Adică tu nu-l urăşti deloc? Nici măcar nu-l dis…

– Nu! Îţi jur, Ursule… Doar simt că mă doare ceva. Atât. Aş vrea să fie un băiat bun, ca tine, sau ca Dan…

Ursu se înduioşă într-o clipă:

– Iartă-mă, Victor… Îţi mulţumesc.

În fund se zărea Zănoaga.

Capitolul IX

1

La podul de piatră, la cel de al doilea pod, stăteau abătute două fiinţe. Fiecare la un capăt al podului. Doamne! cum li se mai asemăna soarta! Amândouă erau triste, nenorocite, izgonite… Ţângulică fusese gonit de nenumărate ori, cu răutate, de stăpânul lui. Şi nu o dată îi şuieraseră pe la ureche pietre veritabile. Bineînţeles, căţelul ştia că dacă stăpânul lui ar fi vrut cu orice preţ să-l ochească, nu i-ar fi scăpat nici vârful cozii, nici cea de a treia bulină cafenie de pe urechea dreaptă. Cine cunoştea mai bine decât el tirul infailibil al marelui maestru!… Dar, oricum, să azvârle după el! Asemenea insultă nu mai primise, ehehehei! de când!

Iar Tic… Povestea lui e bine cunoscută. De fapt, când moş Timofte ajunsese la casa cu cerdac şi iederă, prichindelul era sculat, îmbrăcat, înfuriat, distrus şi nenorocit. Altruist din fire, căută imediat un ţap ispăşitor, şi părându-i-se lui că Ţângulică seamănă întrucâtva cu animalul căutat, îşi revărsă năduful asupra lui: De ce n-a dat alarma? De ce n-a fugărit cocoşul pe sub geamuri ca să-i audă cucurigul? De ce n-a provocat motanul la bătaie, ca să iasă tărăboi chiar la ivirea zorilor? De ce n-a avut curajul să sară pe geam şi să-i latre la ureche, că doar geamul fusese deschis toată noaptea? De ce a tăinuit plecarea Mariei?… De ce? De ce?… Căţelul, săracul, nu mai ştia ce să creadă. De câte ori făcea asemenea fapte era pedepsit, fără milă, chiar de cel care-l jignea acum. Ce vină avea el dacă stăpânu-său răsturnase toate obiceiurile fără să-l înştiinţeze?

Prichindelul foarte ciufulit simţea protestele grave ale căţelului, dar nu voia deloc să le accepte. De-aceea trecu la pedepse şi nu uită să-şi laude indulgenţa, pentru că în loc de zece pedepse, cât ar fi meritat, căţelul primi una singură: să rămână acasă!… Mai bine moartea! gândi javra nenorocită, şi folosi un întreg cortegiu de sisteme, învăţate tot de la stăpânul lui, pentru a-l îndupleca: se tângui, se linguşi, se gudură, se prefăcu nepăsător, vesel, temerar, se oţărî, se repezi la el. În zadar. Ba se alese şi cu câteva insulte dureros de vulgare. Nu-i rămânea să facă altceva decât ceea ce făcuse şi stăpânul: se gudură pe lângă moş Timofte, care apăruse în faţa casei. Şi primi drept răspuns un semn din ochi, un semn de complicitate care-l linişti într-o secundă. Se duse imediat în cuşcă şi se aşeză grav, cu botul pe labe. Iar când Tic se despărţi de moş Timofte şi porni în goană pe urmele cireşarilor, ieşi frumos din cuşcă, ieşi frumos pe poartă, adică îşi scoase numai capul, frumos, şi privi după stăpânul lui. Când crezu că a ajuns destul de departe: după el! Presto!

Prima greşeală a lui Ţângulică fu aceea că, în loc să se strecoare pe lângă garduri, mergea chiar pe mijlocul drumului. Tic îl zări

imediat, îl batjocori bine şi-l alungă. A doua greşeală o făcu pe şosea. Deşi mergea prin şanţ, pentru că se învăţase minte, în momentul când auzi un zgomot neobişnuit, îşi înălţă curios capul şi-şi văzu stăpânul întins cât era de lung în praful drumului. Crezând că s-a întâmplat ceva grav, alergă repede acolo spre ajutor. Tic se împiedicase de o piatră şi căzuse, el care putea să alerge prin cea mai deasă pădure fără să atingă creanga unui copac. Şi mai era şi un martor! Chiar cu piatra care-l trântise aruncă în Ţângulică. A treia greşeală o făcu la barieră. Nişte jigodii scârboase încercară să se grozăvească faţă de el, adică îl încolţiră cu gândul de a-i găuri şi smulge blana, şi el n-avea altă apărare decât să bage zâzanie între ele. Şi începu o bătălie între javrele de la barieră cum nu se mai pomenise. Tic azvârli cu pietre a doua oară, dar aici mai exista o scuză: poate că ochise în luptători, nu în arbitru. Insultele îi erau însă adresate lui şi mai ales acel: „Huuuuuoooo! javră mizerabilă! Acasă, în cuşcă, măgarule!” nu era pentru bătăuşi, pentru că bătăuşii, în mod sigur, nu aveau casă, sau dacă aveau casă nu aveau cuşcă... Şi i s-au mai întâmplat câteva mizerii grele, dar tot a ajuns până la urmă la al doilea pod.

Aici tristeţea, jalea şi mila se năpustiseră toate asupra prichindelului. Nu mai era nevoie de nicio vorbă, de niciun gest. Căţelul îl simţi imediat. Într-o clipită fu lângă el. De astă dată, stăpânul său se lăsă cotropit de altruismul cel bun:

– Ce facem acum, răule, încăpăţânatule? Pe unde-o apucăm? La dreapta, la stânga? Unde?

Se uită şi Ţombi cu priviri nesigure spre un stâlp cam nesigur, care încremenise cu braţele întinse. Mişcă şi el capul, a nedumerire, ca stăpânu-său. Ţângulică nu era chiar întruchiparea perfecţiunii pentru întreg neamul canin. Avea multe calităţi, mai ales inteligenţa lui, într-adevăr fără egal, în schimb îi lipsea aproape cu desăvârşire mirosul; nu şi-l antrenase niciodată, considerându-l prea comun şi prea specific câinesc. Prichindelul îl acceptase însă aşa, de la început, şi nici nu-i reproşase defectul... aiurea! defect!

– Ce ne facem, Ţombi? Nu vezi că nu-i nimeni să ne ajute?

Ţombi se deghiză totuşi pentru câteva clipe în câine poliţist, dar numai de formă, ca să nu se creadă că n-ar fi interesat în găsirea drumului bun, pentru că mirosul lui avea doar trei direcţii: motanul, mâncarea şi Tic.

– Ei! Ai găsit ceva? îl întrebă nerăbdător Tic.

Mutra căţelului era atât de dezolată, încât ciufuliciul nu mai insistă. Şi cum stăteau amândoi la capătul podului, abătuţi şi nenorociţi ca nişte cerşetori de multă vreme nemiluiţi, deodată li se păru că se aude un zgomot în depărtare. Într-adevăr, în zare, se vedea ceva: un nor de praf. După vreo cinci minute de groaznică aşteptare se zări şi căruţa, iar după alte cinci minute căruţa se opri lângă ei.

– Bună ziua! spuse Tic, însoţindu-şi vorbele cu un gest foarte politicos. Nu ştiţi dumneavoastră ce drum duce la Peştera Neagră?

– Nu cumva vrei să mergi acolo? îl întrebă la rândul său moşneagul din căruţă. Păi acolo-i departe, bre. Hai, suie-te, suie aici, să te duc la oraş, că te-o fi căutând mumă-ta cu toţi vecinii. Hai, hai!

Puştiul o sfecli, timp de o clipă, pentru că imediat îi veni ideea salvatoare:

– Cum o să mă duc la peşteră?... Nuuuuu! Am pus rămăşag cu fonfăitul de văru-meu, pe trei kile de caise şi pe doi pumni. Eu am zis că-i drumul din dreapta, el zice că-i ăl din stânga...

– Ai cam câştigat, spuse moşul destul de mirat de amănuntele pe care i le dădea prichindelul. Mă găinărelule! Nu cumva...

– Nu, moşule! se grăbi Tic. Da' de unde!... Vas' că o iau prin dreapta... Mulţumesc...

– Suie-te, bre, în căruţă, şi hai acasă, n-auzi?

– Aud foarte bine! îi răspunse Tic îndepărtându-se. Dar n-am să mă întorc de dragul matale în oraş. Ce, crezi că tata e atât de răutăcios ca matale?

– Du-te sănătos, pezevenchiule! îl afurisi moşul în felul lui, şi un zâmbet îi miji sub mustaţă.

– Dar o iau pe drumul din stânga! îi mai spuse prichindelul şi apoi îi arătă limba.

Nu limba îl supără pe moşneag, ci faptul că puştiul îi mirosise minciuna.

– Da' cin' te-a făcut, bre, aşa de isteţ? Ia uite, domnule!

– Apoi abia acum am aflat drumul adevărat, se crezu dator Tic să-i răspundă moşului şi-o luă pe drumul din stânga.

2

Zănoaga era o scobitură adâncă şi prăpăstioasă, ca o coajă de ou, înconjurată de stânci pleşuve şi cristaline, precum constatase Ionel. Iar după calculele Luciei, altitudinea buzelor stâncoase şi a platourilor din jur se apropia de 1200 de metri. Era altitudinea la care se întâlneau frăţeşte fagii şi brazii. Ca şi brazii, fagii din părţile Zănoagei erau înalţi şi drepţi şi cu crengile dispuse simetric. Numai culoarea albă a scoarţei, culoarea norilor de dimineaţă, şi frunzişul lat îi deosebeau de brazi.

Cireşarii poposiră într-un luminiş cu iarbă mătăsoasă. Acolo îşi lăsară poverile, acolo prânziseră, un prânz îmbelşugat, gătit la repezeală din alimente reci, dar pe care foamea şi iuţeala celor două gospodine îl ridicaseră la rangul de rafinament gastronomic. În apropiere se auzea susurul unui pârâiaş; termosurile se umplură repede şi se goliră şi mai repede, şi iar se umplură, dar de astă dată pentru a se filtra şi a se gusta cu picătura de către Lucia şi Ionel, care trăgeau îndărătnici elasticul unei savante dispute ştiinţifice. Fiecare

trăgea, cât putea, de capătul său, aşa că până la urmă apa deveni „feruginoasă-gazoasă”, pentru a-i mulţumi pe amândoi.

Încântaţi de marea lor descoperire ştiinţifică, dar mai încântaţi de atitudinea pe care-o avuseseră faţă de descoperire, o băuseră cu plăcere nebună. Îndestulaţi, foarte obosiţi, cireşarii se întinseră pe iarbă, după ce, bineînţeles, desfăcuseră şi aşezaseră păturile sub privirile de Argus ale Luciei. Odihna era absolut obligatorie, ca orice lucru foarte plăcut. Un ceas şi jumătate nimeni n-avea voie să se mişte de pe pătură, dar nici n-avea voie să mai rămână o secundă după semnalul ceasului deşteptător… căruia Dan îi şi pusese gând rău. Nimeni nu crâcni împotriva regulamentului… numai Ursu părea puţintel neliniştit. Aceasta era impresia Luciei, care hotărî în sinea ei să-l supravegheze foarte strict. Îi era teamă să nu părăsească pe furiş poiana. Din fericire, Ursu îşi aşeză pătura chiar pe marginea Zănoagei, şi astfel Lucia răsuflă uşurată. Ca să părăsească poiana ar fi trebuit să sară peste ceilalţi, ceea ce, fără îndoială, ar fi atras atenţia cuiva. Altă cale de evadare nu avea, pentru că în partea cealaltă zăcea, neîndurătoare prăpastia.

Mai târziu, Lucia se blestemă amarnic că nu urmărise niciodată acrobaţiile lui Ursu, celebre în tot oraşul. De unde să ştie ea că două cluburi sportive trimiseseră emisari în orăşel pentru a-l „culege” pe campionul şcolar de gimnastică? Trecuseră doar câteva minute de la semnalul de odihnă generală şi obligatorie, şi Lucia, hotărându-se să-i ceară un sfat lui Ursu, de fapt vrând să se convingă că e la locul lui, nu mai văzu decât pătura pe buza prăpastiei. Spaima o paraliză câteva clipe… Nu cumva?… Această ezitare îi fu fatală. Când se duse apoi cu Victor la locul cu pricina pentru a privi împrejurimile şi străfundurile, nu mai zări nimic, nici urmă de Ursu.

– Păcat… îi şopti Victor. Am fi asistat la un spectacol extraordinar…

– Ce vrei să spui?

– Nu l-ai văzut niciodată pe Ursu făcând exerciţii la bară sau trapez?

– Nu! Şi-mi pare foarte rău… dacă e aşa cum vrei să se subînţeleagă…

– Eu cred că Zănoaga asta n-a văzut de când e ea, nici pe vremea maimuţelor, dacă au existat vreodată pe aici, o mai grozavă demonstraţie de acrobaţie.

Lucia era cât pe-aci că caute dovezi sau argumente pro sau contra existenţei antropoidelor, dar îşi aminti că abia a început programul de odihnă obligatorie, şi mai ales că e responsabilă cu îndeplinirea programului.

Victor nu exagerase deloc când imaginase spectacolul acrobatic al lui Ursu. Vlăjganul îşi făcuse planul de evadare în timp ce-şi potrivea pătura şi nu căuta decât un moment de răgaz, pe care îl provocase el,

aruncând o pietricică undeva lângă Lucia şi obligând-o să caute mirată prin iarbă. Nu-i trebuia mai mult. Se împinsese, încet, fără zgomot spre buza prăpastiei, îşi încârligase vârful piciorului drept într-un ciot de pe margine şi... dispăruse în prăpastie. Exact în clipita când toată greutatea corpului se lăsase în vârful agăţat de ciot, prinsese cu braţul stâng trunchiul unui brad, iar când piciorul drept se eliberase din ciot şi corpul începuse să coboare încet, atârnat în puterea de câteva clipe a braţului stâng, piciorul odihnit întâlnise sub talpă creanga pe care o căuta. Ursu răsuflase uşurat. Tot greul fusese trecut. Şi încă fără să se fi dat alarma! Restul era un joc de copil. Îşi făcuse vânt şi se prinsese de creanga altui brad, sărise apoi în altul, apoi în altul, şi iarăşi, până ajunsese în partea cealaltă a Zănoagei, chiar în clipa când Lucia şi Victor se opriseră pe pătura lui. Niciunul nu văzuse semnalul de despărţire făcut de Ursu de pe marginea cealaltă a Zănoagei, pentru că numai acolo nu se uitau. Îl căutau pe muchia cea mare, printre brazii de pe coasta abruptă, printre ierburile şi bolovanii din vale, dar în faţa lor, peste prăpastie, la vreo treizeci de metri depărtare, nu-şi închipuiau că poate să fie.

După ce mai fâlfâi o dată din mână spre locul de popas, Ursu porni în recunoaştere. Îşi luă mai întâi câteva puncte de reper, ca să evite orice întârziere la întoarcere, apoi dibui o cărăruie de multă vreme neumblată, precum dovedeau iarba şi florile care se lăfăiau în mijlocul ei. Foarte capricioasă şi nestatornică, potecuţa îl ameţi cu ocolurile ei. Cum întâlnea un fir de apă pe care şi un copil l-ar fi sărit, cum făcea un ocol de vreo douăzeci, treizeci de metri; la orice colţ de stâncă ieşit afară printre copaci, alt ocol lăbărţat; se întâlnea cu un dâmb care putea fi urcat din două, trei salturi, iar cotea speriată pe la poalele lui. Şi Dan ar fi dispreţuit o asemenea potecă. Argumentul părându-i-se hotărâtor, părăsi poteca mofturoasă luând-o de-a dreptul la vale.

Drumul ales de Ursu, la început uşor, ca o suprapunere de mici platouri, un fel de trepte late şi blânde, deveni, pe măsură ce cobora, un adevărat chin. Arborii, bolovanii, suişurile şi coborâşurile neaşteptate, pârâiaşele, crăpăturile nenumărate, toate deveneau obstacole sâcâitoare, care nu-l lăsau nicio clipă să răsufle în voie. Mai că începea să regrete abandonarea cărăruii... Oare de când nu mai călcase picior de om prin acele locuri?... Întrebarea îl trezi pe Ursu. Până atunci nu-l preocupase nimic altceva decât înaintarea lui, nu căutase nimic altceva decât locuri sigure în care să poată pune piciorul şi puncte de sprijin pentru braţe. Când îşi lăsă privirile să alerge în voie se minună de frumuseţea şi bogăţia peisajului. Parcă era o întrecere între culorile şi miresmele florilor, şi sub scoarţa de frunze uscate roiau tot felul de gângănii multicolore. Fără să stea pe gânduri, culese cele mai frumoase şi mai neobişnuite flori, şi despărţi de frunzişul uscat câteva gângănii ciudate, cum nu mai văzuse până

atunci. Mai ales o rădaşcă uriaşă, cu colţi cât degetul şi cu un corn în mijlocul lor. Tot culegând „podoabele” cu care voia s-o îmbuneze pe Lucia, la întoarcere, Ursu se pomeni deodată în faţa unei cărărui. Abia se deosebea printre ierburi şi bolovani. Era cărăruia pe care-o părăsise. Întâlnirea neaşteptată îl încălzi, îi strecură în suflet o undă de duioşie. Parcă ar fi regăsit un vechi prieten. Îşi continuă drumul pe cărăruie la vale, şi fusese inspirat apucând noul drum, pentru că întâlni la un cot o aglomerare de stânci care-i furniză în câteva minute o adevărată colecţie de roci. Gata! Nu-i mai era teamă de Lucia! Cu bogăţiile pe care le avea în buzunare şi-n mâini putea să-şi cumpere toate libertăţile… sau evadările. Mai rămânea să facă o ultimă recunoaştere de jur împrejurul regiunii şi pe urmă putea să se întoarcă la Zănoaga.

De multă vreme căuta Ursu copacul care să-i înlesnească recunoaşterea. Îl găsi într-un luminiş, cam departe de locul de popas. Era un fag uriaş care-şi întrecea toţi frăţânii dimprejur. Nici nu-şi dădu seama când ajunse în vârful lui. Îşi roti încet ochii: nu afla în toată regiunea un loc mai bun pentru recunoaştere. Apoi începu, meticulos, atent, încordat, fără grabă, să cerceteze punctele cardinale.

Spre nord se ridica bariera munţilor: stânci pleşuve sau împădurite, colţi ca nişte crenele, gheburi încordate ale unor giganţi plumburii. Undeva, la poalele unui con uriaş, trebuia să fie intrarea în peşteră. „Cel mult zece kilometri”, gândi Ursu. Retrăgându-şi privirile din munţi, descoperi, la vreo doi kilometri de locul unde se afla, o scobitură ca o corabie. Era Zănoaga. Locul de popas nu se desluşea bine din cauza arborilor care-l acopereau ca o pavăză. La dreapta şi la stânga, pădurea era atât de deasă, încât nu se putea deosebi nimic. Numai copaci, copaci, copaci. Doar undeva în zare, spre dreapta, cercetaşul ghici, urmărind nesiguranţa reliefului, o vale adâncă şi deci existenţa unei ape. Îşi întipări bine direcţia, apoi îndreptă privirile spre vale, spre regiunea pe care o străbătuseră cireşarii. Valea se vedea ca-n palmă, până la al doilea pod de piatră, pe care mai degrabă îl ghici decât îl zări. Se vedea şi panglica şerpuitoare a drumului, alături de panglica argintie a apei şi cărarea care urca la Zănoaga…

Cercetaşul îşi încordă subit privirile. Parcă zărise un punct pe drumul care urca la Zănoaga. Era un punct mişcător, parcă înainta o gânganie. „Un călător”, gândi el, dar nici nu-şi termină gândul că tresări din nou. În urma punctului mişcător parcă se mai zărea un punctuleţ, tot mişcător. Simţi cum se strecoară în el o nelinişte stranie. Îşi încordă aprig privirile, fixându-le asupra celor două puncte. Mai bine de un minut nu-şi dezlipi ochii de pe ele.

Poate că a sosit timpul să se afle că, în privinţa vederii, Ursu era un adevărat fenomen. Profesorul de astronomie i-o încercase într-o noapte, punându-l să descopere, aşa cum fac arabii, vestita stea

Alcoor, lângă Mizar, la îndoitura oiştei Carului Mare. Numai respectul faţă de pedagog îl oprise pe Ursu să râdă: steaua se vedea foarte limpede. Cea de a doua încercare se făcuse după un adevărat ritual. Trebuia să descopere, în Crucea Nordului, la capătul unui cadrilater care o cuprindea şi pe Deneb, cea mai frumoasă stea din Lebăda, o stea foarte mică, numită 61-Lebăda, una dintre cele mai apropiate de sistemul solar. O deosebise şi pe aceasta, fără nicio greutate. Încercarea se sfârşise prin descoperirea unei alte celebrităţi a firmamentului, supermobila Mira Cetti, aflată atunci între poziţia a şasea şi a şaptea. Profesorul rămăsese de-a dreptul uluit: într-adevăr, vederea lui Ursu era cu totul ieşită din comun. Puţini muritori se puteau lăuda cu o astfel de vedere.

Cercetaşul îşi obosi ochii până la lacrimi şi ceea ce zări i se păru de o mie de ori mai grav şi mai important decât faptul că descoperise într-o singură noapte cele mai celebre podoabe ale lumii stelare.

Gonit de descoperirea de ultimă clipă, Ursu ajunse într-o suflare la Zănoaga. Părăsiţii se sculaseră doar de câteva minute şi se constituiseră imediat într-un tribunal imparţial şi sever. O clipă să mai fi întârziat şi pedeapsa ar fi fost hotărâtă în contumacie. I se dădu dreptul la apărare… şi Ursu începu să scoată din buzunare, din cutii şi cutiuţe, tot ceea ce adunase în cutreierul său. Nu rosti niciun cuvânt. Numai energia şi îndărătnicia Luciei opri o aprigă încăierare în apropierea tezaurului adus de evadat. Spiritele se liniştiră repede, fuga lui Ursu fu uitată, sau poate trecută sub tăcere, ba se pomeni şi cu câteva elogii, hai să zicem: laude, şi parcă recunoscuse şi vocea Luciei… Atmosfera fiindu-i prielnică, Ursu îndrăzni să ceară o porţie suplimentară de hrană.

– Nu mai poţi răbda? îl întrebă Lucia cu destulă bunăvoinţă în glas.

– Nicio secundă! supralicită el. Dacă ai şti cât m-am chinuit până am găsit rocile! Am scobit tunele, zău… Şi floarea aia albastră ca un clopoţel… Era să-mi rup gâtul…

Lucia se văzu nevoită să cedeze stăruinţelor şi-i scoase, din raniţa pe care tot el o purta, un pacheţel cu hrană rece. I-l dădu cu inima îndoită, dar i-l dădu…

– Poate mai găseşti unul…

– Gata! se încăpăţână Lucia.

Era un „gata!” definitiv şi Ursu se retrase. Dar mai era Maria! Tocmai se oprise în faţa lui.

– Mie ce mi-ai adus? îl judecă ea.

Era jale! Nu oprise nimic pentru Maria. Tot ceea ce culesese se afla pe pătura din faţa Luciei. Căută în buzunare, dar nu găsi nimic. Nicio pietricică, nicio frunzuliţă…

– Nu mi-ai adus nimic… se întristă Maria.

Ursu reveni ca prin farmec. Chiar se învioră:

– Ţi-am adus ceva!
– Ce? Unde e? Arată! Dă-mi!
– Acum nu pot… îi făcu el cu ochiul. Aşteaptă până deseară… Cam pe la asfinţit…
– Ahaaaa! Te-am priceput… Nu vrei să recunoşti că m-ai uitat… şi-ţi închipui că până deseară o să găseşti ceva în drum… Nu m-am aşteptat la asta, nesuferitule!
– Zău, Maria… Dacă-ţi spun… Crede-mă…
– Nu te cred! Nu te mai cred!
– Atunci… Te rog să-mi dai ceva de mâncare… Poate ţi-a mai rămas…
Maria rămase cu gura căscată. Era ultimul lucru la care s-ar fi aşteptat:
– Eşti nebun?!… Sau poate n-ai mâncat? Sau cine ştie?…
– Ai ghicit!… Sau: *cine ştie?…* Spune-mi! Ai?
– Am o coajă de pâine, dacă-ţi ajunge… Şi mi se pare că mai am o roşie… şi nişte brânză… Şi un „adio”…
– Grozav! dar bucata de „adio” n-o vreau. O primesc deseară dacă ţii cu orice chip…
Maria scotoci în rucsac şi-i întinse lui Ursu rămăşiţele prânzului, refuzând, ostentativ, să se mai uite la cel flămând:
– Tot Luciei să-i mulţumeşti… Dacă nu ne obliga ea să păstrăm resturile…
– Vă mulţumesc la amândouă… Sunteţi fete cumsecade, gospodine, bune, ce mai…
– Ei! Acuma-mi spui? atacă brusc Maria.
– Ce să-ţi spun?! se holbă Ursu.
– Aaaaaa! Ai şi uitat?… În cazul ăsta… O să vezi!
– Zău, Maria… se rugă Ursu. Numai… deseară… sau puţintel mai târziu… Poate chiar înainte de asfinţit… Acum însă nu pot, pe cinstea mea…
– Mi-e teamă că ai împrumutat şi altele de la Petrăchescu… Foarte bine că nu vrei!
Ursu însă nu-i mai răspunse. Se încruntă, gonind-o pe Maria. Dar nu la ea se gândea. Faţa i se lumină repede şi un licăr cald îi trecu prin priviri. O întrebare chinuitoare pierise. Rămăsese numai răspunsul, un răspuns duios.
Când cireşarii părăsiseră Zănoaga, Ursu mai zăbovi câteva clipe: ca să fixeze în altă parte centrul de greutate al uriaşei raniţe. Dar când prietenii dispărură după un cot şi ieşiră din raza vederii lui, sări ca un popândău. Cotrobăi undeva într-o raniţă, scoase ceva, şi porni în goană, la vale, pe potecă. Se făcu repede nevăzut printre copaci. După numai două minute se întoarse cu un aer foarte mulţumit, îşi potrivi bagajele cu îndemânarea unui maestru şi păşi vesel, grăbit, pe

urmele prietenilor săi.

Îi ajunse, gâfâind, chiar la locul unde poteca se despărţea în două braţe. Dar nu erau singuri. Două fiinţe neaşteptate le tăiaseră calea: un cioban voinic, sprijinit într-o ghioagă groasă şi noduroasă, şi un ciobănel de vreo zece ani, probabil fecioru-său, sprijinit şi el într-un ciomag. Păreau amândoi, acolo pe costişă, înţepeniţi, cine ştie de când, în poziţii oblice. În vale, o turmă îşi suna tălăngile.

– Şi care ar fi cel mai bun drum? îl întrebă Dan pe ciobanul cu ghioagă.

Fără să se clintească şi să facă cel mai mic gest, fără să clipească măcar, cel întrebat răspunse domol:

– De… Asta-i după om… Poate că mătăluţă ţi-ar conveni cel din dreapta… Poate că ’mnealui, şi arătă spre Victor, i-ar conveni celălalt.

Omul era greoi la vorbă, nu se destăinuia cu una, cu două. Lucia voia precizie:

– Drumul din dreapta-i mai lung?

– De… Mai lung!… E un fel de-a spune… Vezi ’mneata?… De aici şi până la fagul ăla prăbuşit de lângă turmă e tot atâta cale ca de la fag şi pân-aici… Ori ziceţi că nu-i aşa?

– Asta-i limpede ca lumina zilei… încercă Ionel să imite graiul ciobanului.

Tot fără să se clintească, nici măcar buzele nu i se vedeau mişcându-se, ciobanul răspunse:

– De… Ia du-te dumneata până-n vale la fag şi uită-te ’mneata la ceas şi vezi cât ai făcut… Ş-apoi vino ’napoi, şi uită-te iar la ceas şi vezi cât ai făcut… Nu mai e aceeaşi poveste… Ori ziceţi că nu-i aşa?

Ionel, şi odată cu el şi ceilalţi cireşari, se simţeau cam înghesuiţi. Era firoscos ciobanul, nu un rupe-vorbe cum crezuseră la început.

– Cam aşa e, cum spui dumneata, îi dădu Dan dreptate.

– Ei!… Acu’ o să ştiţi şi ’mneavoastră de ce noi, aici la munte, nu socotim drumurile după lungime, ci după ceasuri…

– Şi cam cât facem până acolo pe drumul din dreapta? reluă Dan sub o formă nouă vechea întrebare?

– De… Dacă amu soarele-i spre prăvală, eu aş zice că până în amurg ajungeţi la Pietroaia… Dacă ţineţi pasul vârstei ’mneavoastră, se înţelege…

– Şi pe drumul din stânga? întrebă Maria.

– Pe istălalt?… De… Dacă vă-ncumetaţi la drum… până-n amurg ajungeţi la Pietroaia…

– Atunci am putea s-o luăm pe oricare drum, descoperi Lucia. Totuna e…

– De… Cum să nu se poată! Numa’ că ăst’ din dreapta ocoleşte binişor…

– Şi ăst din stânga? întrebă Ursu.

– De… istălalt e mai anevoios, că urcă mai de-a dreptul.

Cireşarii erau, în sfârşit, lămuriţi pe deplin asupra caracteristicilor celor două drumuri care duceau la Pietroaia, la Peştera Neagră.

– Dumneata ce ne-ai sfătui? căută Victor să-l intereseze pe cioban.

Abia atunci ciobanul făcu prima mişcare: îşi mută ghioaga la cealaltă subsuoară:

– De… Asta-i altă poveste… Cine vrea poveţe, să le ceară… Ş-aş zice s-o luaţi pe drumul cel paşnic…

– Nici vorbă că vom apuca pe el! sări imediat Dan. Şi vă mulţumim foarte mult…

Dar ciobanul nu mai avu vreme să răspundă la mulţumiri. Se desprinse fulgerător din pământ, cu tot cu ghioagă, şi alunecă la vale, pentru că oile, simţindu-se neobservate, o apucaseră razna şi ajunseseră la buza unei râpe prăpăstioase. Exact cu aceleaşi gesturi se desprinse din pământ şi puiul de cioban.

– Pe care drum apucăm? întrebă Lucia.

– Parc-am hotărât o dată! se burzului Dan. Pe drumul cel paşnic, pe drumul din dreapta.

– La vot! propuse Lucia. Cine merge pe drumul din dreapta, mâna sus!

Dan se grăbi să ridice mâna, dar constată cu uimire că nu mai avea niciun tovarăş.

Cireşarii îşi continuară drumul spre peşteră, cotind pe poteca din stânga. În frunte, Ursu, fluierând vesel… La urmă, Dan, gâfâind şi bolborosind cuvinte neînţelese… care aduceau a blesteme.

3

Lângă trunchiul unui copac prăbuşit, la Zănoaga, poposiseră două fiinţe obosite. Nu trecuse prea multă vreme de când încetaseră să fie şi foarte flămânde. Dar, aşa cum numai în basme se întâmplă, Tic descoperise, aproape de intrarea corabiei de piatră, un pachet foarte insinuant. L-ar fi ocolit el cu grijă şi cu respect, chiar cu ochii închişi, dacă nu l-ar fi intrigat poziţia ciudată în care se afla şi dacă n-ar fi presimţit o anumită înrudire între căţel şi pachet. Ţombi se prefăcuse într-o săgeată, nemişcată şi verticală, cu botul şi mai ales cu nările transformate în vârf necruţător, chiar sub pachet… pentru că pachetul era agăţat de creanga unui brad, şi potrivit în aşa fel ca să nu-i scape nici chiar unui orb care ar fi urcat poteca: tot s-ar fi ciocnit cu nasul de el. După acest raţionament lăturalnic, prichindelul se apropie de pachet şi văzu cu uimire că-i era adresat chiar lui! Adresa scrisă cu litere mari de tipar era vizibilă de la o poştă: PENTRU TICUŞOR. Îi mai trebuia un băţ cu crăcană la capăt. Îl găsi repede şi astfel pachetul ajunse la destinaţie. Cine i-l trimisese?… Anvelopa de hârtie groasă nu spunea nimic, dar ciufuliciul bănuia pe cineva, ştia el că prin codri sălăşluiesc şi zâne bune, nu numai mumele pădurii… Oare anticipa el

ceea ce se afla în pachet? De ce se gândea la o zână bună şi nu la muma pădurii?... Trăsese cu coada ochiului la Ţombi şi, după felul cum îşi mişca vârful nasului – cerşetorul! –, se convinse, fără urmă de îndoială, că în mâna lui norocoasă se afla un pachet cu mâncare! Îl desfăcu grijuliu, sub supravegherea neîndurătoare a căţelului, şi pe hârtia groasă în care era învelit, stăteau gata să se predea: trei bucăţi de pâine, câteva felii de salam, două roşii, o fărâmă de brânză, trei biscuiţi şi un măr. Gusturile culinare moderne ale zânei bune nu-l preocupară nicio clipă. Tăbărî asupra bogăţiilor noi, fără să uite să înjumătăţească tot ceea ce se preta la înjumătăţit cu bravul lui sfetnic, adică: pâinea, salamul, din păcate, şi mai ales biscuiţii...

Înfulecând de zor, şi imitat cu fidelitate de Ţombi, Tic mulţumi din suflet zânei bune. Fără darul ei, cine ştie ce s-ar fi întâmplat! Doamne, cât îl mai chinuise foamea! Cum îi mai muşcase stomacul şi intestinele! Şi câtă sfârşeală îi scursese în trup, în picioare mai ales! Ba la un moment dat începuse să aibă vedenii. De câteva ori, în urcuşul spre Zănoaga, i se păruse că vede în frunzişul pădurii, legănându-se în bătaia vântului, cârnaţi şi crenvurşti, pulpe şi găluşte, şi struguri negri, psssst! ce mai bunătăţi!... dar nu erau decât cioturi, sau crengi rupte, sau conuri de brad, sau frunze bolnave. Ce foame crâncenă îndurase! îşi aminti prichindelul sorbind cu buze înfiorate roşiile. Ba la un moment dat se gândise că ar putea să invoce zânele bune: să se preschimbe tot codrul într-o pădure tropicală cu palmieri şi cocotieri... dar nu-şi mai rostise rugăciunea de teamă că pădurea necunoscută ar putea să mişune de jivine scârboase şi rele.

Cele două fiinţe de lângă trunchiul prăbuşit ajunseră la ultima înghiţitură. Amândouă în aceeaşi clipă. Privirile li se întâlniră... dar prichindelul se împotrivi valului de duioşie care-l ameninţa. Soarele se cam rostogolea spre munţi.

– Ei! se adresă stăpânul sfetnicului cu urechi supuse. Acum e acum! Ajungem noi la Peştera Neagră?

Coada lui Ţombi răspunse foarte afirmativ, şi ca să nu rămână niciun dubiu şi botul participă la răspuns.

– Păi dacă-i aşa, îl luă la rost prichindelul, de ce mai zăboveşti, leneşule? La drum!

Şi o întinseră amândoi la drum, pe cărarea îngustă care ţintea munţii. Şi merseră ei cât merseră, cum se spune în basme, dar nu prea mult, pentru că se văzură nevoiţi să se oprească într-o poieniţă duşmănoasă unde poteca devenea asemenea limbii şarpelui, adică se bifurca. Tic parcă simţi o ţeapă în inimă.

Soarele se lăsa spre asfinţit şi de jur împrejur era numai pădure şi nici urmă de aşezare omenească. Numai pădure, şi copaci, şi desişuri ameninţătoare. Deodată, Ţombi ciuli urechile. O secundă mai târziu îşi încorda şi prichindelul auzul. Undeva, nu prea departe, parcă se

auzeau voci. Fără zăbavă, dar cu precauţii teribile, prichindelul se strecură în direcţia din care veneau zgomotele. Se opri la buza văii. Jos se zăreau două siluete lăţoase, una mai mică, alta mai mare, rezemate oblic în nişte pari. Erau cei doi ciobani pe lângă care vremea părea că trece fără să-i atingă. Tic îşi continuă totuşi coborârea, dar amintirea păţaniei de dimineaţă – întâlnirea cu moşneagul răutăcios –, îl obligă la o prudenţă întreită. Pe la jumătatea costişei se opri. Mai jos era primejdios. De acolo dădu bineţe celor doi mocani şi primind răspuns, dar mai ales părându-i-se amândoi zidiţi în pământ, îndrăzni să întrebe:

– Nu ştiţi care drum duce la Peştera Neagră?

Fără să se clintească, fără să facă un gest, şi parcă fără să mişte buzele, ciobănelul îi răspunse cu voce domoală:

– Apăi de… Vrei să spui la Pietroaia?… De… Amândouă ar cam duce acolo…

– Şi care-ar fi cel mai bun? stărui prichindelul.

– De… Asta-i după om, îşi aminti puiul de cioban. Mătăluţă poate că ţi-ar conveni ăl din dreapta… iar… iar… ’mnealui i-ar conveni poate istălalt.

Tic era prea grăbit ca să se mai întrebe cine era „’mnealui”. Altceva îl interesa:

– Care-i mai lung?

– De… Mai lung!… E un fel de a spune… Vezi ’mneata… de-aici şi până la fagul din vale…

Dar fagul era atât de aproape de el încât ciobănelul făcu prima mişcare: întoarse capul spre tătâne-său rugându-se pesemne, din priviri, să-l scoată din încurcătură.

Ideea salvatoare poposi însă în mintea lui Tic:

– N-aţi văzut pe unde-au apucat-o băieţii care-au trecut înaintea… *noastră?*

Tic folosise ultimul cuvânt din spirit de prevedere: să-l creadă ciobanii trimisul unui grup, care rămăsese sus. Şi la drept vorbind nici nu minţise: nu erau doi cei care căutau drumul spre peşteră?

Ciobănelul îşi mutase ciomagul la cealaltă subsuoară:

– Apăi de… Au apucat-o pe drumul cel paşnic…

– Drumul cel paşnic!? se miră Tic a întrebare.

– Drumul din dreapta…

După un „mulţumesc” rostit în fugă şi după un îndemn energic adresat unui Ţângulică prostit de nemişcarea celor doi ciobani, prichindelul porni iarăşi la drum. Şi nu-i trebui multă vreme pentru a tălmăci expresia ciobănelului: drum paşnic. Într-adevăr, poteca era domoală, liniştită, parcă voia să se strecoare neobservată printre obstacole şi zăgazuri, ocolindu-le întotdeauna. De voie, de nevoie, prichindelul suportă o bună bucată de timp cuminţenia cărăruii, dar

când întâlni în cale o râpă lată de numai zece metri şi adâncă numai de vreo doi, în faţa căreia poteca se speriase, nu mai reuşi să se stăpânească şi se hotărî să scurteze drumul. Şi după ce trecu de râpă şi ajunse iarăşi în cărăruie făcu o socoteală care-l bucură grozav: câştigase aproape jumătate de kilometru! Adică o mulţime de minute. Încurajat de succes, mai scurtă drumul de câteva ori şi de fiecare dată regăsi prietenoasa potecă. Până ce îi apăru la un cot, într-un desiş, o ridicătură ca o cocoaşă de cămilă. Aproape vesel, părăsi cărăruia cu gândul că o va putea regăsi în scobitura dintre cele două cocoaşe. Urcă şi coborî şi iar urcă, dar nu dădu imediat peste poteca părăsită. Puţintel înfricoşat de discul soarelui, care nu mai dogorea şi nici nu mai lumina cu puterea lui de zi, prichindelul făcu marea greşeală de a începe să caute poteca numai înainte, în loc să se întoarcă foarte simplu înapoi, la poalele cocoaşei. Înainte!... Dar erau copaci, şi stânci, şi gropi, şi desişuri, şi toate trebuiau ocolite şi numai înainte nu mergea prichindelul. Când i se aprinse în minte gândul cel bun, era prea târziu. Nici urmă de cocoaşe, nicăieri, nici măcar vreo ridicătură nu se mai vedea. Ba nici soarele nu-şi mai arăta decât o felie roşietică şi foarte grăbită. Prichindelul se întoarse iute cu faţa spre asfinţit ca să mai aibă timp să fixeze punctele cardinale. Dar la ce i-ar folosi oare punctele cardinale, dacă nu ştie precis unde se află peştera? Şi de unde să aleagă puncte de reper pentru nord sau pentru sud când n-aveau în jur decât copaci care se asemănau ca nişte duşmani unii cu alţii? Şi cum va mai stabili punctele cardinale după ce soarele îşi va retrage ultimele culori?... Întrebările îl împoldeau rele şi ascuţite ca nişte lănci.

– Ţombi dragă... începu el să se tânguie. Mi se pare că ne-am rătăcit prin pădure...

Şi în clipa aceea prichindelul înţelese cât de rău şi-ar fi făcut dacă ar fi gonit căţelul acasă cu tot dinadinsul.

Ţombi simţi neliniştea stăpânului şi i se gudură viu la picioare şi începu să-şi frece botişorul umed şi cald de nişte gambe reci. Înaintau încet printre copaci spre nord, şi ciufuliciul izbuti să-şi menţină curajul până când umbrele copacilor prinseră a se lungi, iar desişul pădurii deveni mai întunecos. Primul val de teamă îi încreţi carnea, dar nu se lăsă doborât. Se înverşuna la drum spre nordul lui halucinant şi iluzoriu. Ceva îi spunea că peştera se află în direcţia nordului, dar nimeni nu-i mai spunea în ce direcţie se afla nordul. Nimeni, pentru că soarele nu se mai vedea, şi nici culorile asfinţitului nu mai ajungeau pe cerul îngustat al pădurii. Când primii lilieci îşi luară zborul din scorburile lor aţâţate de întuneric, prichindelul simţi cum i se strecoară frica în oase. Gambele i se muiau, şi dacă se oprea undeva, oriunde, în vreo oază întârziată de lumină, începeau să-l încolţească ghearele ascuţite ale groazei.

Oare de ce nu putea să închidă ochii?... Nu putea! Şi privirile lui descopereau pretutindeni în jur figuri şi forme ciudate, pe care un vânt, venit iute la chemarea groazei, le agita ameninţător. Şi mai erau şi ţipetele stranii ale păsărilor de noapte, ţipetele cu care se trezeau. Pădurea întreagă, pădurea cea bună şi plină de culori, îşi scotea din văgăuni ascunse fiinţe de groază. Uriaşi cu zeci de braţe, babe deşirate, gheboase, cu părul plin de lighioane şi cu unghii care zgâriau până-n inimă, dihănii cu colţi încovoiaţi şi cu coame zburlite care-i înţepau pulpele, balauri cu zeci de capete, cu limbi şuierătoare care-i atingeau ochii şi ceafa, se mişcau, şi dansau, şi hârşâiau, şi rânjeau mereu, din toate părţile.

Îngrozit, prichindelul luă căţelul în braţe şi încercă să se apere de asediatorii încâlciţi, diformi şi muşcători, fugind, fără să ştie unde, fără să se întrebe unde. Şi dihăniile pădurii îi tăiau drumul, îi loveau faţa cu cozi, cu gheare şi cu limbi scârboase, îi încolăceau picioarele, îi zgâriau braţele. Cele două fiinţe bezmetice, ascunse parcă una în alta, trăiau din plin teroarea pădurilor întunecate. Un fâlfâit greu şi cald se apropia de ei şi ţipete sinistre ca nişte bocete răsunară undeva aproape. O aripă moale lovi pieptul prichindelului şi câinele, schelălăind, îi scăpă din braţe şi o luă la goană aiurea.

Singur, fără niciun suflet bun alături, ciufuliciul, atât de vesel şi de neastâmpărat altădată, închise ochii aşteptând ceva rău, şi parcă devenea de piatră, şi parcă începea să îngheţe... Se răzvrăti cu ultimele puteri, cu ultimele dorinţe, cu ceea ce mai rămăsese cald şi lumină într-însul. Protejându-şi mersul speriat cu mâinile, făcu pas după pas, pas după pas... şi deodată auzi, aproape, un scheunat prietenos şi simţi la glezne o răsuflare bună. Era o geană de lumină în aer, oare de unde? şi Ţombi îşi lipise botul de un loc bătătorit, cu iarbă scurtă, răvăşită. Regăsise poteca!... Dar încotro să apuce? Unde era nordul?... În dreapta?... În stânga?... Lumina încă mai tremura pe potecă. Dar oare cât timp? Dacă dihăniile pădurii vor sări din nou asupra lui?... Iar simţea piatră şi gheaţă în membre... Se uită în jur, se uită spre cerul care se zărea ca nişte pete albastre, apoi porni încet, pe potecă, târându-şi picioarele, tremurând şi aşteptând să i se înfigă în umeri gheare şi ciocuri reci.

4

Cireşarii îşi aleseseră locul pentru popasul de noapte într-o poiană largă, aflată la vreo cinci sute de metri de intrarea în peşteră. Îşi instalaseră în grabă două corturi: unul mare pentru băieţi, altul mai mic pentru fete. Masa de seară se servi repede, transformându-se printr-o hotărâre unanimă în cea mai îmbelşugată masă a zilei. Îndeletnicirea lor de moment, foarte domestică şi comună, se petrecea într-un decor unic, de o rară sălbăticie şi măreţie. Parcă erau în fundul unei căldări, înconjuraţi de stânci uriaşe, de dantele şi

zorzoane de piatră, şi mai erau arborii cu răcori înmiresmate, şi mai ales culorile amurgului ca nişte falduri blânde, binecuvântându-i şi veghind deasupra capetelor lor.

Cutezătorii fuseseră harnici şi inimoşi: ajunseseră la peşteră odată cu asfinţitul, îşi pregătiseră locul pentru popasul de noapte, erau toţi sănătoşi, nu mai erau flămânzi şi parcă şi oboseala pleca încet din ei... Da!... Ziua încă nu se terminase şi nici lumina nu se subţiase de tot, şi mai erau câteva treburi de făcut, unele plăcute, poate chiar distractive, altele ceva mai grele, la care nu oricine putea să se încumete. Dar rolurile erau împărţite de multă vreme.

Astfel, în timp ce Ursu şi Victor, cu toporiştile în mâini, se repeziră spre marginea pădurii pentru a alege lemne de plută, Lucia şi Dan, manevrând cam la întâmplare două lopeţi scurte, de excursie, rădeau iarba şi frunzişul dintr-un cerc trasat cu grijă între cele două corturi şi săpau chiar în mijlocul cercului o groapă ovală. Ionel şi Maria aduceau vreascuri, cu braţele, parcă ferindu-se unul de altul, fiecare făcându-şi depozitul propriu.

– Gata! îi trezi Lucia din preocuparea lor oarbă şi îndărătnică. Cu ce aţi adus până acum, putem petrece aici o noapte polară...

Şi se pregăti să aprindă focul, dar Maria se înţepeni în faţa ei:

– Stai! Încă n-ai voie să faci focul!

– De ce? se miră Lucia.

– Ooooffff! Suflet rece de savant! Nu înţelegi, nu simţi că focul n-are niciun farmec dacă nu-l aprinzi atunci când începe să te ia cu fiori întunericul, când încep să licărească stelele şi să arunce scântei pentru aţâţat, când îl aşteaptă toţi cu ochii dornici de fum!...

– Ssssttt! opri Dan poezia Mariei. Lasă coţofana aia în pace şi mai bine ascultă mierla.

Dacă fata cu cozi negre şi vise albastre n-ar fi dorit de atâta vreme să asculte cântecul mierlei, câte săgeţi, şi poate chiar câteva unghii nu s-ar fi năpustit asupra lui Dan!

De la marginea pădurii străbătea însă până la corturi cântecul duios, cântecul trist al mierlei. Maria uită orice altceva şi se pomeni că şopteşte:

– Pasăre galbenă-n cioc... Rău mi-ai cântat de noroc... Şi deodată se răzvrăti: Nu vreau să cânte rău! Şi nici nu cântă rău! Spune tu, Lucia!

– Suflet cald de artist! îi răspunse Lucia. Nu înţelegi, nu simţi că nu cântă mierla... ci mierloiul. Ea cloceşte ouăle în cuib şi el îi ţine tovărăşie cu cântecul. Acolo, la marginea pădurii, se află un cuib...

– Stai! Staaaai! se rugă Dan. Zău, Lucia. Sau dacă ţii cu orice chip să ne omori, fă-ne descrierea ei. Dar te rog să nu uiţi să ne spui cam câte grame de puf are pe burtă în prima săptămână a lui iulie...

– Mie mi s-ar părea foarte interesantă descrierea mieriei... sări

Ionel în apărarea Luciei.

– Aoleu, mamă dragă! Zău, Ionele! Am impresia că ai confundat buzunarele. În loc să scoţi o glumă, ai scos o piatră, un granit din ăla, arhaic. Nu mai da omului la cap!

– N-am făcut nicio glumă! se enervă Ionel. Şi tu, dacă ţi-ai confundat gura cu o râşniţă, du-te şi macină în altă parte. Poate găseşti o babă care trăieşte numai cu cafea.

– Mai bine o babă ştirbă care trăieşte cu cafea, decât unul ca tine care trăieşte cu ifose şi cumpără laude... Să nu crezi că m-ai prins pe picior greşit. Cu tine nu mai fac glume!

Noroc că se întorceau din pădure, târâind după ei o groază de pari, Victor şi Ursu. Cine mai avea vreme de ceartă? Parii trebuiau aranjaţi, şi făcură din ei un fel de metereze în faţa corturilor, focul trebuia făcut, şi aduseră câteva braţe de vreascuri la marginea gropii, şi mai era şi Lucia:

– Şedinţă în mers! anunţă ea. Fără vorbărie şi digresiuni. Exemplul îl voi da eu: Trei puncte la ordinea de zi! Unu: Alegerea şefului... Doi: Hotărâri cu privire la siguranţa expediţiei... Trei: Urmările hotărârii... Şi la sfârşit, ştiţi ce ne aşteaptă: ceva care se numeşte somn.

– Dar focul!? protestă Maria.

– Focul?! Rămâne la decizia şefului. Gata?... Atunci să ne pregătim pentru vot.

Ionel împărţi bileţelele, Lucia, creioanele... colorate; Dan, urna, adică un pahar de campanie.

– Şi acum propuneri de şef! ceru Lucia. Încep eu: îl propun pe Ionel! Mai vrea cineva...

– Eu! se repezi Maria. Îl propun pe Victor...

– Cine mai are propuneri? întrebă Lucia cu un ton iritat. Ursu!... Vrei să spui ceva?... Ce tot te-nvârţi? Vino la scrutin! Şi dacă îţi închipui că ne jucăm de-a formalităţile stupide...

Ursu era însă prea tulburat ca să mai aibă gând de harţă. Nici nu înţelesese ce vrea Lucia; simţise parcă o provocare în vorbele ei, dar n-o acceptă. Se uită încă o dată spre creste: nu se mai vedea soarele, nici voalurile lui de lumină, şi asta îl neliniştea cumplit. Se apropie de corturi împotriva inimii.

– Ai altă propunere? îl întâmpină Lucia cu o voce care prevestea altă explozie.

– Tic! şopti Ursu fără voia lui.

Lucia îşi aminti discuţia pe care-o avusese, în cursul dimineţii, cu Ursu şi Victor:

– Foarte bine! Dacă îţi închipui că ne jucăm şi vrei să strici un joc, ar fi mai bine să te retragi din el. Dar eu cred că e altceva la mijloc. Şi mai cred c-ar fi cazul să te punem la punct! Imediat!

Nedreptatea, numai asta putea să-l înfurie pe Ursu şi să-l facă să-şi

piardă capul:

– Şi dumneata cu ce drept îţi dai aere de şef? Nici măcar n-ai fost propusă.

– Dacă-i vorba de asta, o propun eu! sări Maria.

– Ssssst! porunci Dan în prima secundă de tăcere. Am şi eu o propunere: să ascultăm numai un minut mierla…

Toate pornirile de ceartă îngheţară subit. Nu se auzea niciun cântec, niciun zgomot, liniştea era groasă, grea, năucitoare. Se întâmpla exact ceea ce urmărise Dan: stingerea incendiilor printr-un minut de linişte.

– Cred c-am putea începe, spuse el. Poate că totul e un joc, dar mie mi se pare un joc frumos. Vorbesc în numele meu, bineînţeles. Dar de fapt…

– De fapt… îi luă Lucia vorba din gură, e un lucru cât se poate de serios. Cred că putem începe votarea.

– Dacă e un lucru serios, şi este, spuse Dan, atunci resping acest creion. Cine mai are creion cafeniu? Mi se pare că numai eu…

– Al meu e roşu! descoperi Maria. Cine mai are creion roşu? Va să zică nimeni!

– Al meu e albastru! se miră Ionel.

– Aoleu! se îngrozi Lucia. Creioanele mele! Colecţia mea! Daţi-mi-le înapoi imediat! Fiecare să scrie cu creionul lui… Doamne! Ce era să păţesc!

– Tu!? o cântări Dan. Ce era să păţim noi!… Am citit nu ştiu ce carte despre nişte alegeri cu culori şi cretă şi răzbunări…

– Poate că ar fi mai bine să votăm cu mâna, la primul scrutin… spuse Maria.

– Nu-s de acord! răsună vocea fermă a lui Ionel. Începe să pară totul o joacă… gata!

Gata! În cinci secunde bileţelele celor şase alegători poposiră în urnă. Lucia se văzu nevoită să aprindă lanterna pentru a le citi. Întunericul coborâse brusc.

– Victor trei… Ionel trei… anunţă Lucia.

Şi rezultatul o miră foarte tare. Nu putea să-şi închipuie cine-i acordase lui Ionel cel de al treilea vot. Mai că-i venea să regrete că alegătorii nu folosiseră colecţia ei de creioane colorate. Cine-i dăduse al treilea vot lui Ionel?… Dan? Maria? Ursu? Imposibil. Singurul la care nu se gândea era Victor. Dar timpul se grăbea:

– Trebuie un al doilea scrutin… se grăbi şi ea.

De data asta răsună foarte dură şi categorică vocea lui Ursu:

– Nu! Votul poate să mai aştepte. E ceva mult mai grav!

Toţi presimţiră apropierea unei ameninţări. Dar vocea lui Ursu deveni imediat calmă şi liniştitoare:

– Poate că nu-i chiar atât de grav… Mi se pare că s-a rătăcit cineva

în pădure…

– Cine? întrebă un cor uluit.

– Tic! răspunse Ursu. L-am văzut de la Zănoaga şi i-am lăsat semne foarte sigure. Dacă n-a ajuns aici până acum… Şi din păcate s-a întunecat…

În câteva clipe toţi cireşarii cunoşteau povestea lui Ursu.

Zguduită, Maria rosti întrebarea tuturor:

– Ce putem face?

Umbrele serii se transformaseră în pâclă groasă.

– Mai întâi focul! spuse Victor. Trebuie să facem un foc mare ca să se vadă de departe.

– Şi noi să rămânem de mămăligă lângă foc? spuse cu un ton de protest Ionel.

– Eu zic să facem două grupuri, îl linişti Ursu, şi să intrăm în pădure pe două căi. Fiecare grup cu o lanternă. Câte doi…

– Atunci să facem trei grupuri, socoti Lucia.

– Ursu are dreptate, interveni Ionel. Trebuie să facă cineva focul şi să-l păzească.

– Ba putem face trei grupuri, pentru că avem trei lanterne, spuse Victor. Ursu, un grup, şi alte două grupuri de câte doi. Eu cu Maria…

Deodată se auziră vreascurile pârâind şi o limbă galbenă, uriaşă ţâşni spre cer. Ionel aprinsese focul.

– Şi eu cu Dan! spuse Lucia. Ionel să rămână la foc. Gata! Luaţi lanternele!

– O secundă! ceru Victor. Să ne înţelegem asupra semnalelor. Fiecare îşi va striga numele ca să ne recunoaştem direcţiile. Din minut în minut, sau la jumătate de minut. Prin „A” se dă alarma, prin „IU” se anunţă găsirea lui Tic.

– Plecarea! strigă Ursu uitându-se în urmă.

Totul se petrecuse în câteva minute. Focul de lângă corturi devenise o vâlvătaie. Ionel arunca mereu vreascuri, şi nicio primejdie nu ameninţa împrejurimile. Groapa fusese săpată după ce încercaseră roza vânturilor. Cercetaşii nocturni pătrunseseră în pădure pe trei căi: Lucia şi Dan pe potecă, Ursu în dreapta lor, Victor şi Maria în stânga. Strigându-şi la intervale regulate numele, înaintau spre inima pădurii. Copleşiţi de spaimă şi de speranţă.

5

Prichindelul avusese o licărire de luciditate în groaza lui. Amintindu-şi că muşchiul copacilor arată cam întotdeauna nordul, îşi învinsese spaima şi pipăi cu mâinile scoarţa câtorva arbori. După ce simţi pe alocuri, în vârful degetelor, porţiuni mătăsoase, reveni apoi pe cărarea în care păzea ca o santinelă Ţombi cel iarăşi curajos, şi astfel ghici direcţia peşterii.

Rolurile celor doi nenorociţi se inversară. Ţombi trecu în frunte cu

misiunea foarte strictă de a nu se abate cu un centimetru de la potecă. Poate că pentru prima dată, căţelul cu sânge albastru regretă că nu seamănă la miros cu javrele obişnuite, dar îşi scormoni cu atâta tenacitate amintirile ancestrale că parcă simţi în nări nişte odoruri cunoscute, sau poate numai unul cunoscut care-i deveni imediat chiar familiar. Tic nu putea să-l urmeze în întunericul tot mai gros decât slujindu-se de coada lui ca de o antecârmă. Înaintarea amândurora era însă extrem de prudentă. Un pas dura o veşnicie. Mai ales după ce Ţombi ezită îndelung la o bifurcare neaşteptată a potecii. Mirosuri cunoscute găsi pe ambele potecuţe... dar mirosul familiar parcă trecuse pe cea din dreapta.

Mergeau încet nenorociţii, Ţombi în frunte, prichindelul în urma lui ţinându-i coada într-un gest prelung, nesfârşit, de mângâiere şi recunoştinţă, ameninţaţi de toate spaimele nopţii, de toate duşmăniile pădurii, dar cu un mic bob de speranţă în suflet... Un bobuleţ care începu să se agite când ciufuliciul, multă vreme neciufulit de pieptenul fricii, zări, în depărtare, o tresărire luminoasă, şi care explodă de-a binelea când auzi strigăte şi nume cunoscute. Erau cireşarii! Fiecare îşi rostea numele. Oare când şi unde dispăruse spaima şi groaza şi gheaţa? Oare existaseră vreodată? Atras de jocul cireşarilor începu şi el să strige, cât îl ţineau puterile:

– Tic! Tic!

– Ursu! Ursu! se auzea de undeva de departe.

– Lucia! Dan! răsuna undeva în faţa lui.

– Victor! Maria! Maria! Maria!

Era singura care-şi repeta numele. Şi într-o clipă uită toată mişelia ei. Dar din păcate uitarea ţinu tot o clipă:

„Las' că-i arăt eu! Din cauza ei...”

Dar strigătele şi chemările răsunau prea frenetic şi prea aproape. Acum mai ales, ar trebui să se păzească. Să nu-i intre vreo creangă în ochi, sau să nu-l împungă vreun ciot. Dar hărmălaia îl ameţi atât de rău că nu mai reuşi să se stăpânească. Un singur lucru ştia: lumina pe care-o văzuse tresărind şi care creştea mereu era un foc. Parcă-i simţea şi fumul în ochi. Acolo trebuia să ajungă. Strigându-şi din când în când numele, porni în goană, cu Ţombi după el, spre lumină. Şi deodată se trezi în faţa focului! Vesel, curajos, ce mai: Tic! Bine i-ar fi prins curajul şi veselia care-l cotropiseră definitiv, cu un ceas înainte în pădure! Uitase totul prichindelul cârn şi iarăşi ciufulit. Sosirea lui nu fusese simţită. Dar el vedea spatele cuiva şi vedea cum se reped vreascurile în vâlvătaie.

– Scuzaţi, vă rog... începu bravul ciufuliri. Aici a poposit expediţia cireşarilor?

Ionel se întoarse uimit şi speriat şi năucit spre vocea nevăzută:

– Tic!

– În carne şi oase! Ba chiar şi cu Ţombi lângă el!

– Cum ai ajuns aici, prăpăditule?... îîî... Răule!

– M-am luat după semnalul tău, după foc. Bravo!

– Mare isteţ mai eşti, îl alintă Ionel. Ai găsit pachetul cu mâncare?... Te pomeneşti că ţi-o fi foame?

Prichindelul era supraîncărcat de primirea lui Ionel. Se aşteptase la nişte muştruluieli şi la nişte ghionturi!

– Am găsit pachetul, cum să nu-l găsesc! Şi eu care am crezut că mi l-a pus acolo zâna cea bună! Va să zică tu mi l-ai pus!

– E un secret! râse Ionel. Cine l-a pus... nu mai contează. Bine că l-ai găsit. Ei! Cum stai cu foamea?

– Aoleu, ce foame mi-e! Aş mânca şi foc!... Dar ceilalţi unde-s? N-au terminat joaca?

– Aoleu! se vaită Ionel la rândul lui. Am uitat să dau semnalul. Şi ei te caută. Am organizat o expediţie în regulă ca să te găsim. Stai puţin...

Îşi făcu mâinile pâlnie şi începu să strige din toate puterile către toate direcţiile:

– Iuuuuu! Ionel... Iuuuuu! Ionel!... Iuuuuu! Ionel! Iuuuuu! Ionel!

Din pădure i se răspunse cu chiote. Toţi ştiau că prichindelul se afla la foc, lângă Ionel. Dar chiotele nu încetară imediat, şi nici semnăturile orale ale cercetaşilor. Jocul se apropia însă de foc.

Ionel îi oferi cârnului cu ochii numai neastâmpăr tot felul de bunătăţi şi-i povesti pe scurt, în timp ce ascultătorul înfuleca de zor, cum decursese prima zi a expediţiei. Tic dădea mereu din cap, dar nu uita să rupă în două tot ce ducea la gură şi să-l blagoslovească astfel pe Ţombi cu cel mai îmbelşugat ospăţ din viaţa lui... meritat cu prisosinţă.

– Grozavă friptură, Ţombişorule, nu?... Lasă, nu te mai preface modest! O merităm amândoi.

– Poate vrei un ceai cald? îl întrebă Ionel.

– Mai întrebi? răspunse puştiul uitându-se însă cu ochi de pisică spre nişte pete albe. Astea ce-s?

– Am uitat să-ţi spun! tresări Ionel. Avem alegeri... Astea-s biletele de vot. Alegem şeful expediţiei... Ia stai puţin! Tu te pricepi la Morse?

Tic, în loc de răspuns, bătu de câteva ori cu degetul în ceaşca de ceai.

– S.O.S.! descifră Ionel. Bravo, Ticuşor! Înseamnă că poţi să mă înlocuieşti din când la aparate.

De emoţie şi bucurie, Tic scăpă îmbucătura din gură:

– Zău, Ionel? Pe cuvântul tău? Nu glumeşti?

– Serios, Ticuşor... Tot îmi trebuia un ajutor. Mai ales dacă voi fi ales şeful expediţiei. Lucia se va ocupa de aparatul ei.

Chiotele cireşarilor răsunau foarte aproape.

– Zău, Ionel!? Chiar mă laşi la aparat?

– Dă mâna ’ncoa! Dar cu o condiţie: să ai grijă de el ca de ochii din cap! Sfânt, Ticuşor, auzi? Şi mai e ceva: să nu fii rău cu Maria şi cu Victor dacă te vor certa, auzi? O să aranjăm noi să nu te pedepsească prea rău… Asta-i o înţelegere tainică, Ticuşor. Numai noi o ştim. Dă mâna!

Întâlnirea mâinilor fu foarte scurtă, abia se atinseră, pentru că în poiana luminată pătrunseseră cireşarii. Tic îi privi de departe cu un aer mirat şi naiv.

– Nesuferitule! îl pironi Maria oprindu-se brusc la mijlocul drumului.

Şi într-o singură clipă prichindelul uită toate blestemele, toate suferinţele îndurate din cauza ei, că îi va arăta el, şi sări pe lângă foc ca dintr-o explozie oprindu-se exact în braţele care-l aşteptau deschise.

– Nesuferitule!

Spuseră şi ceilalţi câte ceva, cuvinte pe jumătate dojenitoare, pe jumătate bune, unii îşi plimbară degetele prin părul lui, alţii îi atinseră urechile, simţea că ajunsese erou.

– Cum aţi crezut voi că o să plecaţi fără mine?! îi luă imediat la rost prichindelul. Şi pe sub pământ să fi mers şi tot aş fi ajuns aici. Tocmai cu mine v-aţi pus?

– Nici chiar aşa, Ticuşor! încercă Victor să-l potolească. Dacă n-ar fi noapte, te-aş trimite imediat acasă… ca să-ţi ceri voie…

– Gata! interveni Ionel. Zarurile s-au aruncat. Va trebui să-l luăm cu noi în expediţie.

– Şi cu biberoanele ce facem? întrebă Dan.

Victor era nemulţumit de panta pe care alunecase discuţia:

– Tic! spuse el. Mai întâi trebuie să lămurim ceva. Nici unul dintre cei pe care i-ai găsit aici n-a fugit de acasă…

– De unde ştiţi voi c-am fugit?

– Nu vrei să spui că ţi-a dat voie tăticul? îl încolţi Maria. L-am întrebat înainte de a mă culca…

– Eu am spus că n-am fugit! se încăpăţână Tic.

– Aha! îl dibui Dan. Vrei să spui că ai ieşit pe poartă, domol, ca orice om… Nu?

– Da… Am plecat ca orice om… M-am grăbit eu, dar n-am fugit.

– Tic! interveni iarăşi Victor. Mi se pare că ne jucăm cu vorbele. Ai plecat cu voie sau fără voie?

– Şi ce dac-am plecat fără voie?

– E rău şi urât şi vai de noi! izbucni Maria. Un copil care-şi înşală părinţii…

– Şi o soră care-şi înşală frăţiorul… o întrerupse Tic. Care a vrut să-l înşele… repară el imediat.

– Ticuşor, de ce nu înţelegi? îl dojeni Ursu. Maria te ştia acasă…

Gândeşte-te la părinţii tăi, ce e în sufletul lor acum? Ce-şi închipuie?

– Îmi închipui foarte bine ce-şi închipuie…

– Adică… îl îmboldi Maria. Ce-ţi închipui, urâciosule?

– Adică nu-mi închipui… Ştiu sigur! Tăticu e foarte bucuros. Şi-a dat seama ce greşeală era să facă dacă nu venea moş Timofte…

– Cârnule! sări Dan ca o fantomă. Ţi-a dat voie!

– Da! răspunse cârnul pronunţând un *da* nepăsător; parcă ar fi răspuns la cea mai banală întrebare, de pildă: ai pantofi?

Maria îi şi cuprinse capul:

– Răule! Urâciosule! Nesuferitule! Mişelule!

– Dac-ai vorbi la feminin… mai izbuti el să îngâne, dar fu repede sufocat de îmbrăţişarea caldă.

De undeva de lângă foc, Ursu îi făcu, prieteneşte, din ochi, iar ştrengarul îi răspunse cu un zâmbet ascuns.

– Acum fii sincer, Ticuşor, şi spune! îl îndemnă Victor. Nu era mai bine să ne anunţi de-aseară?

– Am vrut să vă fac o surpriză, pe cuvânt…

– Dacă ai şti prin ce emoţii am trecut, mamă dragă…

– Voi!?

– Te pomeneşti că şi ţie ţi-a venit surpriza de hac… îl zgândări Lucia. Ia recunoaşte!

– Aş! respinse prichindelul provocarea. Dac-aţi şti ce frumos şi interesant e în pădure, seara!… Am văzut atâtea dihănii. Adică nu-i frumos, dar e interesant. Mai ales dacă nu-ţi pierzi firea şi te uiţi la grozăviile din jur…

– Şi cam ce-ai văzut? îl iscodi Lucia.

– Psssst! o groază de dihănii… Păcat că n-aţi fost şi voi. Şi mai ales tu, Lucia. Am văzut un balaur cu vreo cincizeci de capete… şi nişte babe cu gheburi de cămilă, să mor eu… şi nişte jivine cu colţi şi gheare de un metru… Ştiţi cum am trecut pe lângă ele?

– Chiar le-ai văzut? persevera Lucia.

– Aşa cum vă văd pe voi. Şi când închideam ochii.

– Şi nu ţi-ai fost frică? întrebă Dan.

– Frică?!!… Mie!!?

– Tic!… îl potoli Lucia pe marele curajos. Ştii tu cine dă drumul tuturor acestor dihănii? Ştii cine le face şi le aduce în faţa ochilor?

– Cine, mă rog?

– Frica, prostuţule! Te-ai dat singur de gol!

– Ba nu! Voi sunteţi nişte răutăcioşi şi nişte invidioşi. Vă pare rău c-am venit singur, noaptea, prin pădure. Las’ că ştiu eu! Şi la urma urmei, mai mare spaimă aţi tras voi!

– Asta e adevărat… îl mustră Ursu de lângă foc.

Era un moment de pauză, şi Ionel le aminti celorlalţi că prima zi a expediţiei nu s-a încheiat:

– Ar fi bine să trecem la al doilea scrutin…

– Exact, la asta m-am gândit şi eu, spuse Lucia. Dar, ce facem cu Tic? Face sau nu parte din expediţie?

– Sigur că face, de vreme ce a plecat cu voie, răspunse Ionel. Eu sunt de părere să-i dăm şi lui drept la vot. Se pricepe destul de bine la Morse, are ochi buni, poate să ne ajute cu adevărat. Nu-i aşa, Tic?

Tic se grăbi să încuviinţeze, iar Lucia, văzând că spusele lui Ionel capătă aprobarea celorlalţi, îi lămuri prichindelului situaţia. Dar Tic îşi dăduse de multă vreme votul.

Alte bileţele se împărţiră, iarăşi se umplu urna, iarăşi se răsturnară, iarăşi se auzi vocea Luciei, mai mirată de astă dată, dar rezultatul nu mai era acelaşi, nici nu mai putea fi acelaşi:

– Victor, trei… Ionel, patru!

Ionel devenise conducătorul expediţiei! Când celălalt candidat îi ură succes, Lucia înţelese, abia atunci, că nu Tic, ci Victor hotărâse rezultatul.

Ionel, molipsit de energia şi dinamismul Luciei îşi luă imediat în primire atribuţiile. O imita pe Lucia întocmai, fără să-şi dea seama, bineînţeles: în felul cum vorbea, în rapiditatea pe care o impunea, chiar şi în unele gesturi.

Strânşi în jurul focului, fără nelinişti rele, zgândăriţi din când în când de emoţii plăcute, cireşarii îşi ascultau conducătorul, ales prin vot secret, unii cu uimire chiar, şi toţi aprobându-i spusele. Ionel argumenta necesitatea despărţirii expediţiei în două grupuri. Devenise foarte clar pentru toţi: siguranţa şi reuşita expediţiei depindeau de această măsură. Dar odată cu această convingere creştea şi altceva în sufletele cutezătorilor: o nelinişte, o emoţie, o durere. Tocmai pentru a atenua acest sentiment, interveni Victor:

– Despărţirea va dura foarte puţin: o zi, poate două zile, poate chiar mai puţin de o zi, până vom face prima explorare. Când ne vom hotărî să începem harta, numai unul dintre noi va rămâne cu schimbul la aparat, afară, ceilalţi vor putea să colinde în voie peştera. Lanterne avem, baterii avem, timp avem destul… Până la urmă ne vom plictisi de peşteră şi vom sta mai mult afară…

– Totuşi… prima întâlnire, primii fiori… se auzi o voce cu tristeţi şi nostalgii.

Da! Prima explorare, primele emoţii, primele descoperiri! Cui îi erau hărăzite?… De aici izvora neliniştea dureroasă a câtorva cireşari. Cine va intra în peşteră?… Cine va rămâne afară?

Ionel propuse ca grupurile să se alcătuiască în urma unor discuţii deschise, şi Victor îl susţinu din primul moment, dar toţi ceilalţi se opuseră ca nişte draci. Nici nu voiau să audă de discuţii şi aranjamente: „Las' că ştim noi”, insinuase Dan făcându-i cu ochiul lui Tic. „Să tragă la sorţi!” Măcar să aibă fiecare aceeaşi şansă. Nicio

concesie! Ori vor hotărî sorţii, ori… la revedere!

Ionel mai încercă o dată să-i convingă, dezvăluindu-le o teamă, care era şi a lui Victor, că sorţii ar putea, de pildă, să hotărască o asemenea componenţă: Maria, Lucia, Dan şi Tic în peşteră, pentru că peşterii îi erau repartizate patru locuri, ceilalţi afară. Exemplul lui Ionel dezlănţui un uragan acolo între corturi. Numai Ursu rămase tăcut. Ceilalţi, şi mai ales prichindelul fioros, făcură un tărăboi cumplit. Şi ca să nu se mai piardă timpul, şi ca să arate că sunt democraţi, mai ales că erau foarte siguri de rezultat, scandalagiii cerură să se pună la vot modalitatea alcătuirii grupurilor: prin vot sau prin discuţii? Victor şi Ionel votară pentru discuţii, Lucia şi Ursu se abţinură, Maria, Dan şi Tic indicară sorţii şi câştigară partida. Şi totuşi discuţiile, adică adepţii „discuţiilor” se aleseseră cu ceva: conducătorul expediţiei va face parte, de drept, din grupul peşterii. Şi mai obţinuseră ceva: dacă grupurile vor fi foarte neechilibrate, plenul va putea hotărî prin majoritate de voturi transferuri dintr-un grup în altul.

– Şi calificativul de neechilibrat cine-l va da? întrebă Dan. Va trebui să-l punem la vot… Şi dreptul de a pune calificativul la vot, tot prin vot trebuie să-l obţinem… ca să vedeţi ce limpede şi sigură e democraţia…

Lucia îi făcu semn să tacă şi Dan se supuse, dar nu şi Tic care încercă, ingratul, să-l oblige şi pe conducătorul expediţiei să se înfrunte cu sorţii. Probabil pentru prima dată, prichindelul nu avea încredere în anturajul cu care se înţelesese atât de bine până atunci, chiar în situaţii foarte grele, aproape fără scăpare, anturajul Fortunei. Din păcate, argumentaţia lui fu respinsă fără cruţare, şi trebuia deci să se mulţumească doar cu trei şanse din şapte, nu cu patru, cum ar fi fost drept. „Cea de a patra şansă mă va nenoroci”, îşi spuse foarte speriat prichindelul. Şi cu voce tare:

– Dacă ar fi patru locuri în peşteră, unul ar fi absolut sigur al meu…

Numai Dan îi dădu dreptate, mizând însă şi el tot pe al patrulea bilet.

Lucia agită urna cu cele şase bileţele. Pe trei din ele scria: *peşteră,* pe celelalte trei: *afară.* Câteva clipe, nimeni nu îndrăzni să-şi încerce, primul, şansa. Se uitau unii la alţii îndemnându-se, adică speriindu-se, cu privirile. Şi totuşi, zburlindu-se şi împungându-i pe ceilalţi, prichindelul cu păr de aur şi cu argint viu în priviri provocă sorţii. Scoase biletul, îl despături… şi deodată sări ca un apucat azvârlindu-şi vocea până la capătul pădurii:

– Peştera! Merg în peşteră! Uitaţi-vă şi voi!

Şi plimbă, cu un gest de triumf, bileţelul aducător de fericire, oare numai fericire? pe la nasul celorlalţi. De la primul bileţel, şansele se împuţinaseră, dar sporiseră în schimb emoţiile. Alte ezitări, până ce Victor băgă degetele în urnă şi spuse cu un uşor tremur în glas:

– În peşteră…

Apoi indiferenţa Luciei care nu era deloc simulată:

– Afară, pe munte…

Apoi, Dan, consolându-se cu un oftat şi cu:

– Soarele şi Lucia… Sau Lucia şi soarele…

Mai erau două bileţele în urnă. Unul dispăru în pumnul Mariei. Îl strânse aproape cu disperare, dar încă nu-l deschise. Ultimul se desfăcea în mâna lui Ursu. Dar nici el nu spuse vreun cuvânt. Se uită mai întâi la Maria şi-o văzu aruncând hârtia în flăcări, şi apoi privind, până la durere, până la lacrimi, jarul galben şi rău: Adio… primii fiori, prima întâlnire…

– Afară… spuse Ursu cu un glas incolor.

Maria tresări şi se uită nedumerită la vlăjganul care mototolea bileţelul. Ar fi vrut să i-l ceară, să citească şi ea cuvântul care era scris pe el. Dar bileţelul zbură în flăcări şi ea înţelesese tot ce se întâmplase şi nu mai avu nicio urmă de îndoială când îl văzu pe Ursu ocolindu-i privirile care voiau să-i mulţumească.

Tăcerea era prea grea. Noroc că o spulberă prichindelul prin nişte aplauze pe care le adresa tuturor:

– Grozav! spuse el. Fiuuuuu! Ce grozav!

Dar oare ce s-ar fi întâmplat dacă mâna lui îndrăzneaţă ar fi nimerit alt bileţel? Era întrebarea care-l speriase pe Ursu. Şi cât de mult voise să-l împiedice pe prichindel să tragă primul! Şi prichindelul înţelesese tocmai pe dos!

Ionel reconstitui grupurile:

– Eu, Victor, Maria şi Tic vom intra în peşteră. Lucia, Dan şi Ursu vor explora, paralel cu noi, coasta muntelui. Precum am convenit trebuie să întreb dacă vrea cineva să facă vreo observaţie cu privire la grupuri… dacă îşi închipuie că e necesar un transfer oarecare…

Toţi erau de părere că grupurile erau perfect echilibrate. Alte observaţii nu se auziră. Numai Tic se apropie de Ursu şi-l privi cu tristeţe sinceră. Ar fi vrut atât de mult să meargă împreună… dar numai în peşteră.

– Îmi pare foarte rău că ne despărţim, şopti el. Ce sorţi răutăcioşi! Las’ că…

Ursu îi acoperi blând, cu palma, chica aurie şi răzvrătită, apoi îl trase încet spre pieptul său:

– Las’ că ne înţelegem noi… prin aparat… Şi sunt sigur, Ticuşor, c-o să ne-ntâlnim repede…

Ionel anunţă programul zilei care urma:

– Scularea în zori… Despărţirea… La gura peşterii confecţionăm pluta… Aşa! Peste cinci minute: stingerea. Somnul obligatoriu. Şi vă urez: Noapte bună!

Ursu se uită spre Lucia: Lucia se uită la Victor.

Somnul fiind obligatoriu, dar mai ales pentru că oboseala suia iarăşi prin membre, iar fantezia însăila o zi plină şi grea – ziua a doua –, tinerii intrară repede în corturi. Somnul nu se mai furişă ca altă dată, ameţind mai înainte gândurile, ci veni iute şi autoritar. În cortul băieţilor, doi cireş ari îi mai rezistară câteva clipe, clipele în care ar fi vrut să-şi spună, simultan, unul altuia: „Ai grijă de ceilalţi.” Dar gândurile lor se întâlniră înaintea şoaptelor, pecetluind acelaşi mesaj nerostit. Noaptea molatică pătrunse pe nesimţite şi în gândurile lor.

Cerul era împroşcat cu jar. Stelele parcă se înţeleseseră să vegheze neostenite şi duioase până în zori visele acelor care peste câteva ore îşi vor începe marele vis.

Cine le-a şoptit oare atât de blând tinerilor cutezători: Noapte bună! Poate chiar tu…

Capitolul X
1

Unul dintre grupuri, cel pe care sorţii, şi duioşia lui Ursu, îl hărăziseră primei întâlniri, primilor fiori, ajunsese la intrarea peşterii. Celălalt abia se mai zărea undeva, departe, pe coasta muntelui. Cireşarii începeau să bată la poarta marelui vis…

Toţi se sculaseră odată cu zorii, fără să-i trezească cineva, îşi împărţiră merindele cu cântarul infailibil al camaraderiei, apoi uneltele, şi abia apoi se strânseseră în jurul feţei de masă aşternută pe iarbă de gospodinele amuţite. În timpul mesei se stabilise programul emisiunilor T.F.F., absolut obligatoriu, cea mai severă lege a expediţiei. Despărţirea se oficiase chiar acolo, pe platou, cu glume şi încurajări, dar şi cu o umbră de tristeţe. Grupul Luciei luase imediat drumul muntelui, grupul lui Ionel se abătuse, pentru scurtă vreme, la o colibă de bârne asuprită de uitare şi ruină, de unde se aprovizionase cu câteva scânduri, cam şubrede, dar care ar fi putut folosi la confecţionarea plutei. Alte poveri, grele şi sâcâitoare, apăsau umerii încărcaţi ai visătorilor. Noroc că Ursu târa după el o cireadă întreagă de bârne şi pari, legată ingenios cu funiile de rezervă. O altă cireadă, asemănătoare, însă mai săracă, se hurduca şi gemea în urma lui Victor. Abia când se opriseră în faţa găurii întunecoase, ascunsă de arbori şi bolovani, răsunară primele cuvinte, adică primele exclamaţii. Dar înainte de a sfredeli întunericul, se mai uitară odată în depărtări şi braţele lor fluturaseră un semn de dragoste şi durere unor mogâldeţe care n-aveau dreptul la primii fiori al visului.

Grota îi întâmpină binevoitoare şi primele exclamaţii ale cutezătorilor fură exclamaţii de surpriză şi plăcere. Pătrunseseră înăuntru, printr-o crăpătură ca un triunghi de cărbune, încălziţi şi transpiraţi, şi se pomeniseră deodată învăluiţi în răcoare şi linişte, iar lumina era discretă şi odihnitoare. Dar senzaţia de plăcere nu dură multă vreme. După prima recunoaştere, un amestec de dezamăgire şi deziluzie încerca să pună stăpânire pe ei. Antreul peşterii, camera de primire, era foarte sărac: o scobitură fără asperităţi, fără cotloane, fără podoabele de calcar pe care şi le imaginaseră, fără urme şi semne care să-i poarte cu fantezia în noaptea timpurilor. O scobitură oarecare, cu boltă joasă, îngustându-se spre fund. Înaintară cu prudenţă spre întuneric şi chiar după primii paşi avură senzaţia că sunt înghesuiţi şi ameninţaţi cu strivirea. Bezna se îngroşa, iar fundul peşterii se îndepărta transformându-se într-un tunel din ce în ce mai îngust şi mai scund.

În sfârşit, Ionel dădu semnalul pe care-l aşteptau toţi: lumină! *Fiat lux!* cum îl corectă Maria. Patru lanterne puternice îşi împreunară razele într-un mănunchi orbitor. Tunelul în care intraseră era destul de

larg şi de primitor şi mult mai generos decât antreul din urma lor. Pereţii lui erau umezi, tavanul avea crăpături profunde, iar mai departe se zăreau ieşituri, văgăuni şi bolovani răzleţi.

Cel mai fericit era Tic. Parcă intrase într-o împărăţie a minunilor. Nici nu mai voia să ştie de ceilalţi. Uneori rămânea în urma lor, alteori o lua înainte, şi îşi plimba lanterna peste tot. Căuta şi cerceta totul: firide, scobituri, crăpături, gropi, orice spaţiu mai ciudat care putea fi un adăpost sau un ascunziş pentru cutia fermecată. Într-un cotlonaş cam zurliu la început, dar imediat cuminţindu-se şi oprindu-se în barajul muntelui, Tic zări câteva pietre, câteva pietricele, care pe lângă bolovanii uriaşi de până atunci păreau nepoftite în peşteră. Le ridică de jos, le cântări, apoi strigă:

– Ionel! Stai! Am găsit ceva…

Prichindelul rămăsese în urmă şi Ionel îl aşteptă câteva clipe, destul de nerăbdător, dar când zări pietrele din mâna lui, îl pufni râsul.

– Pietre obişnuite, nătărăule… le găseşti în orice curte. Nicio scofală…

Cam împotriva inimii, prichindelul aruncă pietrele, dar nu-i trecu nicio clipă prin minte să renunţe la căutări. O luase înaintea tuturor, iscodind cu botul curios al lanternei pereţii tunelului. Ţângulică i se strecura printre picioare numai când nu trebuia şi asta îl cam necăjea pe ciufulici, dar nu într-atâta încât să uite cu câtă iscusinţă îşi îndeplinise rolul de cârmaci în ajun. Îl apostrofă de câteva ori, chemându-l cu numele de momente rele şi astfel căţelul acceptă rolul de trenă. Lângă un bolovan ca un cub găsi câteva pietre şi chiar se gândi să transforme una dintre ele în piesă de colecţie, dar amintindu-şi dispreţul lui Ionel şi gândindu-se că ar putea fi iarăşi batjocorit, renunţă, deşi cu inima îndoită. Îşi puse în cap să nu mai caute altceva decât ascunzişuri… Dar nu-şi termină gândul pentru că îl înţepeni vocea lui Ionel:

– Staţi! Victor! Vino repede! Uitaţi-vă şi voi! Pun mâna-n foc că-s rămăşiţe de granit paleozoic…

Ionel avea în mână chiar piatra pe care era s-o ia Tic. Amărât nevoie mare, puştiul se oţărî la el:

– Ei şi! Mare scofală! De când le-am văzut eu! Dacă nu dădeam cu piciorul în ele nici tu nu le găseai!

– Mai bine puneai mâna, îl repezi Ionel. Tu ştii, mă găgăuţă, ce vârstă au pietrele astea?… Cam o mie două sute de milioane de ani…

– Ş-ale mele, alea pe care le-ai aruncat?… Ce, alea n-aveau măcar vreo nouă sute de milioane? Lasă…

Victor îi linişti pe toţi anunţându-i că nu mai este mult până la intrarea primului salon, bineînţeles dacă peştera nu se răzvrătise împotriva hărţii.

Din fericire peştera fusese cuminte. După numai câteva minute,

tinerii pătrunseră într-o încăpere largă, ca o sală de bal, luminată straniu de razele care se furişau iscusit prin nişte crăpături subţiri ca firul de aţă. Când lanternele incendiară cu lumina lor unită salonul, exclamaţii uluite îi salutară splendorile generoase. Zeci de ţurţuri albicioşi se spânzuraseră de cupola neagră, iar în mijloc, stalactitele şi stalagmitele aproape că-şi atingeau vârfurile. Şi mai erau ciorchini de marmură lipiţi de vreun perete, şi firide tainice, şi statui ciudate, şi coliere suspendate, şi stânci singulare ca nişte vârfuri de săgeţi, şi alte forme, şi reliefuri bizare, şi mereu spaţii negre, ca nişte stele ale întunericului, nenumărate podoabe cioplite şi finisate şi şlefuite de sute de milioane de ani meşteri. Tinerii se înfruptau din ele cu priviri şi fantezii flămânde, şi exclamaţiile erau şoptite, sau tăcute pe buze fierbinţi. Iar Tic, refugiat în spaţiul anilor lui, înţelese, în sfârşit, cât de înţelept fusese acel care alesese peştera drept ascunziş al cutiei fermecate. Iar Maria, fascinată, se străduia să-şi amintească visele ei pentru a le compara cu miracolele care-o înconjurau.

Parcă simţind-o cum arde şi tremură în visele ei, Ionel încercă s-o trezească:

– Şi totuşi, de la spaţiu la relief, toate podoabele de aici se datorează apei şi bioxidului de carbon care transfor…

Maria îi fixă raza lanternei drept în ochi:

– Care transformă calcarul în bicarbonat de calciu, ţipă ea. Ştiu, domnule mare savant. Dacă ai reduce şi fiinţa ta nesuferită la elementele de bază: hidrogen, oxigen, fosfor, carbon, calciu, etcetera, etcetera… n-ai mai fi în stare să faci observaţii ştiinţifice şi nici n-ai mai simţi regrete că te-ai legat de mine…

Fata peşterii spusese totul într-o suflare. Ionel nici nu avu timp să deschidă gura, mai ales că lanterna duşmană îi ardea toată faţa. Dar erau numai ei doi în locul acela. Victor şi Tic ajunseseră la capătul salonului, urmaţi de un Ţombi cam neliniştit.

– Atenţiune! ajunse vocea lui Victor la urechile celor doi. Am dat de apă!

Vestea era prea gravă pentru a nu anula într-o clipită pornirile de ceartă. De fapt, Victor încă nu dăduse de apă, dar simţea umezeală în aer, şi parcă auzea şi un clipocit în apropiere; şi mai era şi harta din mâna lui care indica la capătul primului salon existenţa unui lac subteran. Din prevedere îl apucă pe Tic de mână, dar prichindelul crezând că e un gest de mângâiere, răspunse prompt lipindu-se de el. Aşa îi găsi Maria şi Ionel. Şi tuspatru înaintară cu prudenţă exagerată, încet, cu paşi de plumb, dar nu numai prudenţa îi obliga la acest mers chinuitor, ci şi poverile care parcă se îngreuiaseră şi care erau mai greu de strecurat printre atâtea şi atâtea obstacole. Se opriră la marginea lacului. Malul celălalt nu se vedea. Numai apă, apă de cristal, ca o oglindă, spartă uneori de picurii care se prăvăleau

invidioşi din întuneric.

Victor aruncă sfoara cu plumb, şi ghemul începu să se desfăşoare mereu, mereu, până ce rămase un mosor gol în mâna lui. Şi tot nu atinsese fundul!

– Foarte adânc! spuse el. Probabil o prăpastie umplută cu apă. Păcat că nu ştim şi cât de lat este…

– Brrrrr! făcu Tic după ce-şi plimbă o clipă degetele prin apa lacului. Rece ca gheaţa! Nu l-aş trece înot…

– Nici nu-i nevoie, Ticuşor, îl linişti Victor. Îl vom trece cu pluta. Numai că mai întâi trebuie s-o facem, şi, şi mai întâi trebuie să aducem materialele din antreu. Tot cu cireada…

– Dar şi, şi mai întâi, interveni Ionel, n-ar fi cazul să căutăm o cale de trecere terestră?

Victor făcu un semn de neputinţă cu mâna, dar lanternele se împreunară iarăşi spărgând pe spaţii mari întunericul. Pretutindeni: apă, apă, numai apă.

– Da… recunoscu Ionel. E cazul şi timpul să ne ocupăm de plută…

Cireada de bârne şi scânduri adusă destul de repede de Victor şi Ionel fu depozitată la marginea lacului, în dreptul unei crăpături piezişe prin care pătrundea o fâşie timidă de lumină solară. Locul se transformă imediat în şantier. Cele mai groase bârne se întâlniră într-un patrulater închegat solid cu câteva scoabe. Alte bârne, mai subţiri, fură fixate, paralel, în interiorul patrulaterului, iar deasupra scheletului, prins cu atâta străşnicie în cuie şi scoabe că nici măcar nu scârţâia, se aşezară scândurile fostei colibe, bătute şi ele zdravăn în cuie şi legate, pentru mai multă siguranţă, cu sârmă şi funii. Estetica plutei cam lăsa de dorit, dar rezistenţa ei nu dădea nimănui dureri de cap.

– Cam rudimentară… spuse Victor. Dar în lipsă de altceva… Să sperăm că e destul de solidă…

– Oare ne ţine? se înfiora Maria. Cum făceai tu, Ticuşorule? Brrrrr! Încăpem toţi pe ea?

– Brrrrr! răspunse Victor în acelaşi stil. Cum poate să-ţi treacă prin cap aşa ceva?… Cred că ne-am prăbuşi înainte de-a ajunge în apă. E o plută de tranzit, un fel de bac, pentru o singură persoană. La mare nevoie ar încăpea şi două… Vom trece pe rând şi vom trage pluta înapoi cu frânghia.

Imediat ce termină de vorbit, Victor scoase din rucsac doi colaci de frânghie pe care-i legă de bârnele cele mai groase: fiecare la alt capăt al plutei. Unul urma să rămână pe mal, celălalt călătorea cu pluta până la ţărmul nevăzut al lacului. Apoi pluta se transforma într-un bac original. Frânghia o trăgea sau înainte, sau înapoi, după nevoie. Sistemul descoperit de Victor era în acelaşi timp simplu şi sigur. Numai primul călător, cel care urma să ducă funia pe malul celălalt,

trebuia să înfrunte riscurile unei traversări neobişnuite şi nesigure.

– Gata! anunţă Victor după ce controlă încă o dată nodurile celor două frânghii.

Chiar în clipa aceea, Ionel descoperi într-o firidă câteva pietre curioase:

– Oare nu sunt urme de granit arhaic? se întrebă el emoţionat şi iscoditor.

– Mi se pare că e tot piatra aia paleozoică, în care am dat cu piciorul, spuse Tic, care apăruse ca prin farmec lângă el.

– Ionel! strigă Maria. Începem trecerea.

– Imediat! răspunse Ionel. Să văd numai dacă n-am dat marea lovitură. Voi puteţi să treceţi…

– Ba nu! Tu trebuie să treci primul! Aşa se cuvine! Hai, că te aşteptăm!

Dar Victor se şi afla pe plută şi pluta se afla pe apă. Cum îl văzu, Ionel lăsă baltă granitul lui şi veni la plută:

– Stai, Victor! Lasă-mă pe mine! N-ai voie să…

– Atenţie! strigă Victor. Prindeţi funia şi luminaţi drumul. Şi aveţi grijă de Tic…

Folosind o scândură lată drept vâslă, Victor începu traversarea lacului. După câţiva metri numai, îndreptând raza lanternei sale în faţă, zări malul celălalt. Vâsli şi mai energic şi acostă fără nicio greutate. Malul nou părea mai primitor decât cel pe care-l părăsise. După ce debarcă, luând cu el colacul de frânghie încă nedesfăşurat, îşi anunţă prietenii:

– Gata! Am ajuns şi văd lumina lanternelor voastre. Totul e în ordine aici… Acum trageţi de funie, trageţi pluta! Trimiteţi mai întâi bagajele şi căţelul… Gata?

De pe malul celălalt i se răspunse afirmativ şi sistemul intră imediat în funcţiune. Ionel şi Maria traseră de funia lor, aducând pluta acolo, în timp ce colacul lui Victor se desfăşura domol.

Toate bagajele fură încărcate la iuţeală, şi, deasupra lor, Tic îl puse pe Ţombi, ca o santinelă, dar Ţângulică se împotrivi teribil despărţirii inutile. Sări de pe plută drept la picioarele stăpânului ingrat, care însă înţelegându-l şi acceptându-i pentru prima dată nesupunerea îl transformă iarăşi în Ţombi. E adevărat că şmecherul cu buline pe ureche avu grijă să-şi dea obolul de linguşire lipindu-şi şi frecându-şi blana caldă de gambele reci ale prichindelului.

Ionel anunţă semnalul convenit şi, de pe malul celălalt, Victor începu să tragă de frânghie. După trecerea bagajelor veni rândul pasagerilor: Maria, apoi Tic şi Ţombi, şi la urmă Ionel. Conducătorul expediţiei îşi puse imediat rucsacul în spate pentru a-i îndemna şi pe ceilalţi la drum:

– Mi se pare că suntem în întârziere…

– Plecăm imediat... îi răspunse Victor. Dar nu mai este nevoie să cari rucsacul. Avem un cărăuş grozav.

Ionel îl privi, odată cu ceilalţi, foarte mirat:

– Adică?

– Pluta! Cel mai neobosit cărăuş!

Într-adevăr, din lac pornea prin tunel un pârâiaş subteran destul de lat şi de adânc pentru ca pluta să poată naviga nestingherită. În câteva clipe, ca într-o întrecere, toate bagajele poposiră pe plută.

– O vom trage cu funia! spuse Ionel.

– Nu trebuie s-o tragem, îl corijă Victor. Trebuie s-o ţinem. Pârâiaşul nu se varsă în lac, izvorăşte din lac. Curge la vale şi nu e deloc nărăvaş.

– Perfect! spuse Ionel. Vom ţine funia cu rândul.

Cireşarii porniră în aval cu alte puteri în trupuri, parcă şi cu altă dispoziţie. Ideea lui Victor îi descotorosise de toate poverile şi de multe griji. Parcă niciodată nu se simţiseră mai sprinteni, mai veseli, mai senini, deşi se aflau în inima muntelui, despărţiţi de lumea luminii şi culorilor prin zeci de milioane de tone de piatră.

Victor ţinea funia de care era legată pluta. Dar pârâiaşul curgea cuminte şi nu-i stingherea deloc mişcările.

– Mai avem de trecut un lac mai mărişor... spuse Victor, uitându-se pe hartă. Apoi câteva saloane. Acuş ajungem la punctul terminus. Cred că până la prânz...

– Victor! îl întrerupse de undeva din întuneric Maria. Unde s-a găsit scheletul mastodontului?

Dar nu-i răspunse Victor, ci Ionel care de asemenea cerceta harta:

– În primul salon în care vom intra. Un salonaş, mai degrabă, dacă ar fi să ne luăm după hartă.

Tic, care până atunci rămăsese în urmă, se strecură ca o fantomă pe lângă Victor şi Ionel, o întrecu şi pe Maria, dar nu şi pe Ţombi care provocase toată această schimbare de poziţii.

– Stai, Tic! încercă Victor să-l oprească. Atenţie! Auzi? E o scobitură în dreapta!

– Tic! ţipă Maria. Înapoi, măgarule!

– Uraaaa! se auzi răspunsul celui insultat. Alarmă! Alarmă bună! Veniţi toţi aici! Uraaa! Am găsit un os de mastodont!

Tustrei cei chemaţi alergară spre aureola pe care o lansa lanterna lui Tic... şi-l găsiră pe norocosul prichindel instalat comod pe o platformă de grohotiş chiar în locul unde harta indica o scobitură primejdioasă. În mâna lui se afla un oscior care aproape îi fu smuls de către Maria. Cercetarea osului nu ţinu prea mult. Ionel şi Victor îl priviră neputincioşi, dar Maria îi veni repede de hac:

– Chiar tu l-ai descoperit, Ticuşor?

– Aproape eu... răspunse ciufuliciul.

– Hmmm… îl ameninţă Maria. Să ştii, Ticuşor, că mastodontul tău s-a transformat de-a lungul erelor în viţel.

– În viţel!? Nu se poate! În elefant!

– Nu, Ticuşor… Chiar în viţel. E un antricot de viţel, foarte veritabil.

– Ce să caute viţeii aici? o înfruntă prichindelul. Poate e de la un pui de mastodont, se rugă el.

Dar cel care aduse argumentul incontestabil fu Ţombi. Ionel îl prinse în raza lanternei în timp de rodea cu pasiune alt os.

– Câini care să roadă oase de mastodont încă n-am văzut… spuse Ionel.

– Dar ce, nu-s tot oase?

– Nu! Mai mult seamănă cu pietrele…

– Zău? Chiar nu-i de la un pui de mastodont? se tângui Tic. Şi cum a ajuns viţelul aici?

Era întrebarea care-l frământa pe Victor, care-l speria pe Ionel, care-o neliniştea pe Maria. Pentru că întrebarea nu avea decât un singur răspuns: în peşteră mai fusese cineva. Şi dacă osul era bun de ros… însemna că nu trecuse prea mult timp de când peştera fusese vizitată. Dar cine o vizitase? Şi în ce scop? Şi când?… Toţi gândeau astfel…

– Fiuuuuuiuuu! înţelese Tic. Să ştiţi că sunt oase dintr-un pachet de mâncare…

– Ţi-a venit mintea la cap, îl luă Maria la rost.

– Atunci, se înfurie prichindelul, înseamnă că a trecut altcineva prin peşteră înaintea noastră.

– Asta-i, piciule!

– Nu se poate! Nu vreau! Cine a avut un asemenea curaj? Cine…

Îşi opri întrebarea, pentru că simţi un obiect cam moale sub talpa piciorului. De fapt, piciorul îi alunecase într-o groapă, la marginea pârâiaşului. Când abătu raza lanternei asupra obiectului cu pricina, Tic era cât pe-aci să se prăbuşească de emoţie. În groapa aceea nu se afla altceva decât o cutie ruginită, o cutie de metal lunguiaţă… O scoase la iuţeală din groapă, o băgă în sân şi alergă imediat spre Maria:

– Am găsit cutia fermecată! îi spuse el la ureche. Tu nu ştii cuvântul vrăjit?

– Ce cutie, prostule? Ce cuvânt vrăjit?

Abia după ce-i arătă cutia, Tic îşi aminti că, spre a-i menţine farmecele, n-avea voie să vorbească nimănui despre ea, şi mai ales n-avea voie s-o arate nimănui. Era foarte înfuriat şi avea atâta ciudă pe *cineva…* încât îi venea să-şi pocnească ţeasta de pereţii tunelului. Maria îl linişti repede, neliniştindu-i însă pe ceilalţi:

– E tot atât de cutie fermecată tinicheaua asta, cum era antricotul ăla os de mastodont… Băieţi! Veniţi repede! Ia uitaţi-vă!

Cutia aceea ruginită îi uimi pe amândoi; şi Ionel şi Victor o întoarseră pe toate feţele. Concluzia lor se asemăna cu a Mariei:

– O cutie de sardele! Unde ai găsit-o, Ticuşor?

Tic le arătă locul: o groapă oarecare. Probabil că fusese aruncată la întâmplare acolo, sau poate o adusese apa. Ba nu! N-o adusese apa. În interiorul ei mai erau pete de ulei.

– Acum e sigur! spuse Victor. A trecut cineva prin peşteră înaintea noastră... O persoană?... Mai multe?... Şi nu e mult timp de când a trecut...

– Da... încuviinţă Ionel. Am văzut şi eu urmele de ulei din cutie... Trebuie să ne încordăm atenţia... şi să nu ne îndepărtăm prea mult unii de alţii... Auzi, Tic?

– Cine ţi-a spus că nu aud? sări prichindelul. Aud mai bine decât tine, aud şi ce nu vrei să spui. Ştiu eu că ţi-e frică şi dai din gură ca să rămânem lângă tine...

– Din clipa asta îţi interzic să mai atingi aparatul! îl pedepsi Ionel. Şi cum ieşim din peşteră, cum te trimit acasă!

– Asta ai vrea tu, acum! nu se lăsă Tic bătut. Ce-ai mai vrea să fii afară sau acasă, fiuuuu!

Maria îşi înghionti frăţiorul şi-l rugă apoi, în şoaptă, să se lase de harţă.

– Mi-e ciudă! mărturisi el tot în şoaptă. Cine ştie ce idioţi au trecut pe-aici, înaintea noastră...

Şi iarăşi tinerii se simţiră apăsaţi de poveri, dar şi mai apăsaţi de griji şi nelinişti. Uitară de expediţie, uitară de hartă, deveniseră toţi nişte cercetaşi nervoşi şi tăcuţi, mereu cu ochii în patru, iscodind cu lanternele toate spaţiile, centimetru cu centimetru. Noroc că tunelul şi salonaşele erau anoste, cuminţi, lipsite de podoabe, netede, plictisitoare. Mai găsiră un băţ de chibrit şi două mucuri de ţigară. Altceva nimic. Dar nici nu trebuia mai mult: un băţ de chibrit şi două mucuri de ţigară. În jurul lor brodă Victor primul său raţionament din acea suită uluitoare care va umple de faimă toţi cireşarii.

– N-a trecut o singură persoană prin peşteră... începu el. Nu una singură, ci cel puţin două...

– Ce te face să crezi asta? întrebă mirat Ionel.

– Cele două mucuri de ţigară.

– Dar asta nu e o lege, Victor, spuse Maria. Nimeni nu e obligat să fumeze o singură ţigară...

– Nu te grăbi! o opri Victor. La ce depărtare am găsit mucurile? Mi se pare că erau aproape unul de altul...

– La câţiva paşi, preciză Ionel.

– Nu sare în ochi? reluă Victor. Mai multe persoane, dar, hai să spunem: două persoane, pentru că două mucuri am găsit, deşi poate au fost aruncate şi alte mucuri în apă... două persoane şi-au aprins în

acelaşi timp ţigările şi le-au stins aproape în acelaşi timp… E imposibil ca un singur om să fi aprins şi să fi fumat două ţigări deodată. Prin urmare, au trecut prin peşteră, înaintea noastră, cel puţin două persoane. Asta ar fi prima concluzie.

Şi ceilalţi înclinau spre concluzia lui Victor. Nu aveau alte argumente, erau poate câteva întrebări. La una din întrebări se gândea Ionel:

– Dar dacă unul din mucuri a fost aruncat altădată?

– Aproape cu neputinţă, spuse Victor. Nici unu la mie şansă. Să-l arunce în acelaşi loc, şi pe urmă… uitaţi-vă… amândouă mucurile au cam aceeaşi mărime… Imposibil, Ionel.

– Şi eu cred că ai dreptate, interveni Maria. Dar adineauri ai vorbit de o primă concluzie… mai e şi alta?

– A doua concluzie, zâmbi Victor, e încă în studiu de ipoteză… Persoanele care au trecut prin peşteră erau într-un fel familiarizate cu peştera. Cred că o cunoşteau…

„Ipoteza” lui Victor stârni şi mai mare uimire şi aţâţă şi nişte licăre de teamă în sufletele celorlalţi.

– Cum ai ajuns la concluzia asta… adică la ipoteza asta? îşi aminti Ionel.

– Da… clătină Victor din cap. E mai bine s-o numim presupunere… dar mai înainte de a răspunde, aş pune şi eu o întrebare: cine dintre noi s-a gândit măcar o clipă să înfulece ceva?… Mie, cel puţin, nici nu mi-a trecut prin cap şi nici n-am simţit crampe de foame…

Maria, Ionel şi chiar Tic nu-l contraziseră cu o iotă. Dar prichindelul ridică subit mâna ca la şcoală:

– Ţombi! Nu numai că i-a trecut prin minte, dar a şi înfu… a şi ros ceva…

– Hai să-l lăsăm pe Ţombi, Ticuşor… reluă Victor. De ce nu ne-am gândit la mâncare?… Însăşi întrebarea pare idioată. Când să ne gândim la mâncare şi cum să ne gândim la mâncare, cu atâtea minunăţii, cu atâtea podoabe nemaivăzute, cu atâtea surprize în jurul nostru, poate chiar cu ameninţări… pentru că n-am fost mereu siguri că pasul nostru nu ne duce spre vreo capcană a naturii… Să te apuci să mănânci şi pe urmă să fumezi într-o peşteră pe care o vezi prima dată, e prea din cale-afară… Vă amintiţi unde am găsit chibritul?… În singurul loc din tot tunelul unde curentul e foarte slab. Oare e o simplă coincidenţă că tocmai acolo a încercat cineva să aprindă ţigara? Şi mai e ceva: toate lucrurile pe care le-am găsit, le-am găsit pe malul stâng al pârâiaşului, pe partea pe care mergem noi… Dar noi ştim că partea asta e accesibilă pentru că aşa ne arată harta. Dacă obiectele pe care le-am găsit ar fi fost aruncate la dreapta şi la stânga, ar fi însemnat că vizitatorii orbecăiau în căutarea unui drum accesibil, pentru că şi pe partea dreaptă sunt locuri accesibile.

– De ce să nu ne gândim mai bine că aveau şi ei o hartă? întrebă Ionel.

– Pentru că e imposibil, Ionel... Singura hartă a peşterii se află la muzeul oraşului şi dosarul din care am scos-o şi am copiat-o dovedea de la o poştă că nu fusese desfăcut de zeci de ani. Şi nu e numai atât... Să zicem că ar fi avut o altă hartă, de la o sursă misterioasă... o copie necunoscută a hărţii noastre. Atunci n-ar fi trebuit să ospăteze în locul unde Tic a găsit oasele şi cutia, ci s-ar fi ferit de locul acela, pentru că pe hartă e însemnat ca un loc primejdios: o scobitură în proces de eroziune... Deci nu după hartă cunoşteau cei doi vizitatori peştera, ci fiindcă au mai trecut prin peşteră şi – cine ştie? – poate că şi-au făcut o hartă proprie. Prin urmare, avem de-a face cu nişte obişnuiţi ai peşterii...

– Mai ai şi altă surpriză? încercă să-l provoace Maria.

– Nu! Nu mai am nicio surpriză. Ceea ce urmează e limpede ca lumina zilei. Cei doi vizitatori erau fără îndoială orăşeni. Sută la sută!

– Poate că erau cei doi ciobani! îşi aminti Tic.

– Ce ciobani! spuse Victor. Orăşeni sută la sută, Ticuşor. Crezi tu că ţăranii, şi mai ales ciobanii, vin la munte cu cutii de sardele şi cu antricoate în desagă? Brânză, slănină, ouă, ceapă, asta e mâncarea lor de drumeţie... Şi pe urmă mai sunt şi mucurile de ţigară. Amândouă mucurile provin de la ţigări cu filtru, şi încă cu filtru fin, de nailon... În povestea asta cu fumatul, aş avea curajul să spun că numai unul dintre cei doi vizitatori era fumător, celălalt a fumat pentru că a fost servit cu o ţigară... E o presupunere şi se bazează pe faptul că nu e lege ca doi fumători să fumeze aceeaşi ţigară...

– Dar nici nu e lege care interzice să se fumeze aceeaşi ţigară, spuse Ionel.

– E adevărat... Şansele sunt jumătate, jumătate. Dar e totuşi curios ca doi fumători să termine exact în aceeaşi clipă ţigara. Unul fumează mai rar, altul mai iute, unul fumează până la capăt, altul până la jumătate. Eu aş zice, mai degrabă, că nefumătorul, văzându-l pe celălalt că aruncă ţigara, a făcut şi el la fel, adică i-a imitat întocmai gesturile. Adică a aruncat-o în acelaşi timp şi cam în acelaşi loc, fără să se gândească s-o stingă, strivind-o cu piciorul, cum fac aproape toţi fumătorii. Chiar amândoi să nu strivească mucurile e puţintel cam curios... Şi pe urmă chibriturile...

– Care chibrituri? se miră Tic. N-am găsit decât un singur chibrit.

– Tocmai acest lucru mă face să cred şi mai tare că avem de-a face cu doi orăşeni, şi că numai unul din ei e fumător. Când X, să spunem, a fost servit cu o ţigară de Y, primul lui gest a fost acela de a scoate chibriturile, pentru că fără chibrituri nu intră nimeni într-o peşteră. A aprins primul băţ, care însă s-a stins imediat, din cauza curentului, probabil. Uitaţi-vă şi voi! A ars numai fosforul, băţul nici n-a fost atins

de flacără. Y l-a liniştit probabil aprinzând primul ţigara.

– Dar n-am găsit decât un singur chibrit! insistă Tic. Şi-am căutat şi eu şi Ţombi şi toţi.

– Păi tocmai asta, Ticuşor, ţi-am mai spus, îmi întăreşte presupunerea: lipsa altor beţe de chibrituri. Cu un singur chibrit e imposibil să se aprindă două ţigări într-o peşteră bântuită de curenţi. Nu de la chibrit s-au aprins ţigările, ci de la o brichetă, de la bricheta lui Y. Ţăranii, şi mai ales ciobanii, nu prea folosesc ei brichete cu benzină, cu pietre, cu fitil… şi nici amnarul nu prea are şanse să se aprindă în atmosfera asta umedă… Şi apoi ţigări cu filtru de nailon şi amnar… Nu prea merge combinaţia, zău, Ticuşor…

– Cu alte cuvinte, recapitulă Maria, au trecut pe aici, înaintea noastră, două persoane, hai să zicem doi indivizi, amândoi orăşeni, unul dintre ei e fumător, altul nu, aşa… şi ceea ce e mai grav: nu erau la prima lor vizită în peşteră…

– Mai bine zis, preciza Victor, nu le era necunoscută peştera…

– E cam acelaşi lucru, interveni Ionel.

– Nu-i chiar acelaşi lucru, spuse Victor. Poţi să te plimbi, de pildă, de zece ori printr-un loc, să zicem printr-o sală cu tablouri, sau cu cărţi, de zece ori, dar de fiecare dată câte zece secunde şi nu vei cunoaşte nimic din sala aceea. Dar dacă stai multă vreme în ea, o dată sau de două ori, poţi să înveţi totul pe dinafară… E mai bine să spunem că nu le era necunoscută peştera…

– Ai dreptate, accentua Maria. Totul pare foarte simplu.

– Tocmai acest simplu, Maria, se preschimbă, dacă te uiţi la el din alt unghi, în ceva foarte ciudat şi complicat, în ceva care nu mai e simplu. Ştii câte probleme obscure se agită!

– Eu nu prea văd cine ştie ce probleme obscure, spuse Ionel. Adică aş vrea să nu văd.

– Asta-i altceva, Ionel. Eu nu vreau să văd neapărat ceva. Problemele există. Hai să ne întrebăm: din ce oraş veneau indivizii tăi, Maria? Dintr-un singur oraş puteau să vină, de vreme ce am căzut de acord că sunt obişnuiţi ai locurilor. Din oraşul nostru!

– Într-adevăr!… şopti Maria înfiorată.

– Atunci cine sunt? Iată prima întrebare obscură, Ionel. Oricât mă chinuiesc, nu pot să-i găsesc răspuns. De bine, de rău cunoaştem aproape toţi oamenii din oraş, mai ales pe cei care au preocupări mai neobişnuite. Dacă vreunul dintre aceştia, să spunem: profesorul nostru de naturale, ar fi fost vreodată în peşteră, n-am fi ştiut noi? Atunci cine sunt aceşti vizitatori temeinici pe care noi nu-i cunoaştem?

Nici ceilalţi nu izbutiră să răspundă. Prinşi de discuţie, asaltaţi din când în când de fiorii unor spaime, cireşarii uitară să-şi continue drumul. Se aşezară pe nişte bolovani paralelipipedici, la marginea ultimului salonaş, fără să ştie, sau nevrând încă să ştie, că mai e

foarte puţin până la punctul terminus al peşterii.

– Cine sunt indivizii, Maria? continuă Victor întrebările. Iată primul mister. Şi pentru ce au venit în peşteră? Cu ce scop? Doar cunoşteau peştera?

– Poate că au venit să caute cutia fermecată! spuse Tic atât de încet că nu i se înţeleseră cuvintele.

– Şi atunci, reluă Victor, nu putem spune că, de vreme ce cunoşteau peştera, au venit aici cu alt scop decât acela de a o vizita?

– Care ar fi scopul? întrebă Ionel.

– Acesta e al doilea mister, răspunse Victor. A doua problemă obscură: de ce au venit cei doi indivizi aici?

– Atunci… îndrăzni Maria, de ce au mâncat în peşteră?

– Exact! o aprobă Victor. De ce au mâncat în peşteră? Aceasta e a treia şi cea mai obscură întrebare! Primele două întrebări sunt într-adevăr interesante ca probleme de rezolvat: Cine? De ce? Sunt întrebări… chiar atrăgătoare, şi ar putea să aibă o rezolvare foarte simplă… dacă am cunoaşte câteva amănunte care ne scapă acum. Ultima întrebare însă e insolubilă; oricât mi-aş bate capul, nu pot să găsesc un răspuns. Prin logica de toate zilele nu se poate răspunde la ea. Poate că ar trebui să apelăm la absurd. Nu ştiu nici eu… De ce să mănânce în peşteră? În întuneric? În frig? În umezeală?… De ce?… Dacă locul în care au mâncat ar fi foarte departe de intrarea în peşteră, adică de ieşirea la lumină, aş mai înţelege. Li s-a făcut foame şi au mâncat… Dar nici foamea nu vine pe neaşteptate, ca un junghi, şi chiar dacă vine, când ştii că după câteva sute de metri poţi să mănânci, ca omul, la lumină… E prea de tot! Povestea asta cu mâncarea e prea ciudată, prea misterioasă. Celelalte mistere sunt mai… cum să spun?… sunt ca nişte probleme distractive… Cu o cheie oarecare le poţi rezolva… Da ăsta cu mâncarea nu poate fi rezolvat cu o cheie oarecare… Numai dacă-l forţăm prin absurd…

– Şi ce înseamnă absurdul ăsta? întrebă Maria. Dă-mi măcar o idee…

– Maria! Orice om poate să intre într-o peşteră, printr-o întâmplare, sau voluntar, ca să vadă, să revadă, să răs-revadă… ceva… Oricât de ciudat ne-ar părea, oricât ne-ar durea pe noi, care am vrut să fim primii vizitatori ai peşterii, prezenţa cuiva, chiar repetată, devine normală… Dacă am face abstracţie de noi, vizitarea repetată a peşterii de X sau Y, sau de X şi Y, mai pare ciudată? Nu… Dar în clipa când X sau Y mănâncă în peşteră, la două palme de lumină, şi nu mănâncă biscuiţi, ci deschid o cutie de conserve, lucrul mai pare normal? Iată de ce spun eu că numai prin absurd poate fi înţeles acest gest… pentru că numai un om anormal îl poate face… un om căruia nu-i place lumina, care urăşte lumea şi soarele, care se simte mai bine în întuneric…

Ionel se uită la ceas:

– E timpul să începem semnalizările… Să nu creadă cei de afară că ni s-a întâmplat ceva…

Victor şi Ionel montară în grabă aparatul. Controlară bateriile şi înălţară antena, strecurând-o cu grijă printr-o crăpătură a peretelui care mijea a lumină. Ionel făcu semn că e pe cale să înceapă emisiunea, un semn de tăcere, fără să-şi dea seama că e inutil, şi toţi se supuseseră, aşteptând cu sufletul la gură veştile celor de la lumină.

„Ta-ta-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti”, bătu Ionel şi aşteptă semnalul de răspuns.

Niciun răspuns. Semnaliză din nou. Nimic. Îşi controlă ceasul: secundarul ajunse în dreptul cifrei 12. Imposibil ca Lucia, punctualitatea întruchipată, regina politeţii, cum o denumise Dan, să întârzie.

„Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti”, semnaliză Ionel cu încăpăţânare.

Aparatul rămase mut. Mai încercă o dată. Apoi încă o dată. Niciun răspuns. Nimic.

– Imposibil! spuse Maria. Lucia nu poate întârzia. Mai încearcă… sau lasă-mă pe mine. Poate am mai mult noroc…

Exact în clipa când Maria îşi termină vorbele, aparatul începu să recepţioneze. Încurajat de răspuns, Ionel transmise mesajul peşterii în cifrul unu, adică în cifrul cel mai simplu, aşa cum se înţeleseseră telegrafiştii în cazul emisiunilor obişnuite. Îi anunţă pe cei de afară că explorarea se desfăşoară normal, că făcuseră pluta, că primele obstacole fuseseră trecute cu uşurinţă şi că erau în apropierea punctului terminus.

– Spune-le că e o minunăţie, un vis… îl rugă Maria pe Ionel. Sau mai bine lasă-mă pe mine.

Ionel făcu un semn de negaţie care o înfurie pe Maria. Dar când îl auzi repetând primul mesaj, înţelese că iar s-a întâmplat ceva neplăcut. Într-adevăr, aparatul peşterii nu mai recepţiona nimic.

– Nu mai înţeleg nimic… ridică Ionel din umeri. Nici primele semnale recepţionate n-au fost prea clare…

Dar tocmai când nimeni nu se mai aştepta, aparatul mereu deschis începu să primească impulsuri. Victor şi Ionel, cu creioanele de multă vreme pregătite, înregistrau cu emoţie mesajul care li se transmitea de afară. Se transmitea repede, şi amândoi transcriau semnele, automat, fără să încerce să le tălmăcească. Recepţia încetă brusc, şi, după o clipă numai, Ionel holbă ochii cât cepele. Pe hârtia din faţa lui se înşiruiau o sumedenie de cifre şi litere:

A 3 C D E 4 1 B I D V 6 S P O 5 D R G G L 1 2 A A I G 2 3 8 U V N L 5 3 F S M I I C A D 4 3 S 5 U O V M 1 3 S 1 1 B L C D 6.

– Ce s-a întâmplat cu mine!? întrebă el cu un aer nătâng. Am înnebunit? Am uitat alfabetul? Am uitat cifrul?

Luă ca un năuc caietul lui Victor. Victor luă caietul lui. Semnele erau exact aceleaşi, în ambele caiete.

– Atunci niciunul dintre noi n-a greşit, spuse Victor. Ia mai încearcă o dată!

Ionel bătu iarăşi semnalul convenţional de începere a emisiunii, dar în zadar: nu răspunse nimeni.

– Nu mai înţeleg nimic… se înfurie el. Ori a înnebunit Lucia, ori eu…

– Nici eu nu înţeleg nimic… recunoscu Victor, Imposibil de descifrat.

– Ne-am înţeles să transmitem cu cifrul unu…

– Cunosc ambele cifruri pe de rost, îl linişti Victor. Mesajul Luciei n-are absolut niciun sens.

– Indescifrabil.

– Să nu se fi întâmplat ceva afară? spuse Maria cuprinsă de nelinişte.

Se priviră unii pe alţii neputincioşi.

Capitolul XI

1

Cercetaşii de pe munte, cei trei cireşari pe care sorţii îi hărăziseră soarelui, înaintau de-a lungul coastei, pe o potecă imaginară, trasată de ochiul lui Ursu şi de calculele Luciei. Fata cu păr de lumină era ca întotdeauna activă şi severă: îl transformase pe Ursu într-un hamal supraîncărcat, fără să se gândească la limitele rezistenţei umane, sau poate tocmai pentru că le calculase, oprindu-şi doar o raniţă uşoară, un caiet cu scoarţe de piele şi cele patru creioane care fuseseră la o clipă de a-şi câştiga o altă celebritate decât cea pe care şi-o pregăteau acum. Ursu fusese transformat într-un hamal greoi… iar Dan în cea mai sprintenă vietate a acelor locuri, dar nu pentru că aceasta ar fi fost suprema dorinţă a cireşarului cu gânduri ascunse de scriitor. Aş… Era voinţa de fier a Luciei care hotărâse pe rând metamorfoza lui: când unitate de măsură, când binoclu, când mesager, când gânditor, când maşină electronică… şi de cele mai multe ori paratrăsnet.

– Ia vezi! îi ordonă Lucia. Câţi paşi sunt de-aici până la brad? Şi ai grijă să-i potriveşti egali… altminteri te pun să măsori distanţa cu pantoful, ca atunci când vă faceţi porţile la fotbal…

Şi Dan măsura, potrivindu-şi pasul la centimetru, dar tot temându-se că va simţi în ceafă vorbele de şmirghel ale Luciei.

– Nu ai impresia că stânca aia din vale seamănă cu un cal de şah?

– Cal de şah!?… se mira el filologic, dar pentru că se temea de alte corvezi care l-ar fi purtat până în vale, aproba imediat cu entuziasm: Sigur că da! Aidoma cu calul meu de şah…

– Cât fac paisprezece ori douăzeci şi opt?

Dan dorea din tot sufletul să poată face cât mai repede socoteala, dar numai sufletul nu-i ajungea. Capul însă îi era prea răvăşit, de aceea apela la creion şi hârtie. Nu mai era nevoie. Vocea Luciei îi alinta cu acelaşi şmirghel credincios urechea:

– Trei sute nouăzeci şi doi! Şi e cât se poate de simplu: paisprezece ori treizeci minus douăzeci şi opt! Tot ţi se mai pare complicat?

– Ba nu, Lucia… E foarte simplu… şi mai ales ar fi totul foarte simplu… dacă n-ai fi tu atât de complicată… De ce nu eşti şi tu mai simplă?

– Ia lasă prostiile, încâlcitule!… Va să zică, suprafaţa aproximativă ar fi cam… Ursule! Cam ce suprafaţă ar putea să aibă costişa asta?

Amintindu-şi de cei 14 ori 28 şi vrând să-şi scutească prietenul de cine ştie ce răzbunare topometrică a Luciei, Dan se pregătea să-i sufle. Dar nu mai era nevoie.

– Vreo patru sute de metri, aproape patru sute… rectifică el după ce mai privi o dată costişa cu pricina.

– Poftim! se repezi Dan la Lucia. Tu îţi pierzi o groază de timp, îmi scoţi şi mie limba de-un cot şi-mi fierbi creierii mai rău decât soarele lui Petrăchescu, iar Ursu e capabil să rezolve totul în trei secunde. Asta înseamnă la tine simplu!

– O simplă coincidenţă… încercă Lucia să-şi stăpânească uimirea. Şi mai bine vezi să nu prinzi mucegai! De la bradul ăsta începi să-ţi numeri paşii până la bolovanul ăla rotund… Mai repede!

Dan se supuse, săracul, şi când ajunse la bolovan îşi dădu, gâfâind, raportul:

– Două sute treizeci şi patru de paşi… foarte egali.

– Înmulţeşte-i cu optzeci! Hai! Mai repede! Cât fac?

Dan îşi înfipse mâinile în păr:

– Două sute de draci mi se zvârcolesc în creier.

– Numai o sută optzeci şi şapte, îl corectă Lucia imediat. Ursule! Cam ce distanţă să fie între brad şi bolovan?

O simplă ochire, apoi vlăjganul spuse fără să ezite:

– Ceva mai puţin de două sute de metri… Cu vreo zece metri mai puţin…

– N-ai auzit nimic? îl întrebă suspicioasă Lucia. Nu ţi-a şoptit Dan ceva?

Ursu nici nu-i ascultă întrebarea. Dan, în schimb, se simţi foarte ofensat:

– Înţeleg că mă bănuieşti pe mine de fraudă… Dar să te legi şi de Ursu, asta e prea de tot!

Ca întotdeauna, cireşarul cel cumsecade suferea pentru altul. Ursu îi făcu un semn de nepăsare.

– Scuzaţi… se înclină Lucia în direcţia lui Dan, apoi se adresă lui Ursu: Te-aş ruga să-mi spui cam câţi metri sunt de la bolovan la brădet… Aproximativ…

– Cam circa aproximativ, exageră Dan pleonasmul.

Lucia nici nu-l privea. Se uita la Ursu, îi pândea orice mişcare, hotărâtă să rezolve problema coincidenţelor. Vlăjganul îşi alergă o clipă ochii în direcţia brădetului, mai privi o dată printre gene, apoi răspunse:

– Peste trei sute cinzeci, poate chiar peste trei sute şaizeci de metri… În jurul lui trei sute şaizeci…

În sfârşit, Lucia putea să controleze! Şi pentru a îndepărta orice urmă de nesiguranţă îl scuti pe Dan de măsurătoare, adică numără chiar ea, în paşi, distanţa. Când ajunse la capăt, spuse cu voce obosită:

– Cinci sute douăzeci şi trei de paşi! Ia calculează tu, Dan!

Dan îşi pregătise hârtia şi creionul. Răspunse imediat:

– Patru sute optsprezece metri şi patruzeci de centimetri.

– Nu se poate! se opuse vlăjganul.

– Nici eu nu cred, se miră Lucia la rândul ei.
– Atunci faceţi voi socoteala! se enervă Dan. Cât fac cinci sute douăzeci şi trei ori optzeci?
– De ce ori optzeci? întrebă Lucia.
– Păi până acum n-am calculat aşa? se miră Dan.
– Stai puţin… îl domoli Lucia. Eu n-am pasul tău. Pasul meu are numai şaptezeci de centimetri. Ia calculează din nou!
Răsuflând parcă pentru ultima dată în viaţă, Dan refăcu, destul de iute, calculul, şi terminându-l, îşi schimbă imediat, mina:
– Formidabil! Trei sute şaizeci şi şase de metri! Ursule, eşti un geniu topometric! Acu' ce mai spui, domnişoară?
– Mă mir şi eu, recunoscu Lucia cam în doi peri. Cum de le nimereşti, Ursule?
– Nu-i prea complicat… răspunse nepăsător vlăjganul. Mă gândesc, adică îmi închipui cam prin ce loc se împlineşte un kilometru şi îl împart în zece, adică în sute. Şi dacă ajung la sute, s-a simplificat totul: Una, două, trei sute, ajung la cea de a patra şi o împart la zece… Şi dacă am ajuns la decametri, îi împart: unu, doi, trei, patru, cinci… şi la al şaselea obţin metrii, pe urmă împart metrii la zece: unu, doi, trei, patru, şi la al cincilea pe care-l împart la zece…
La început, Lucia îl luase în serios. Când însă Ursu ajunse pe la a treia împărţire încercă să i se uite în ochi: nici urmă de ironie pe faţa lui. Dan, în schimb, mocnea ca un berbec haiducesc pus pe jăratec într-o groapă. Şi când îl ghici pe Ursu la centimetri explodă într-un hohot de râs cumplit.
– Şi pe urmă în milimetri… îngână el. Ha, ha, ha! şi pe urmă în… Ha, ha, ha! Ce vine după milimetri, Lucia?…
Lucia se bosumflă puţintel. Nu atât gluma o necăjea, cât tonul foarte serios cu care Ursu o rostise.
– Drept pedeapsă, anunţă ea, începând chiar din clipa asta Ursu va face măsurătorile şi Dan verificările!
– Pardon! se răsti Dan. Sper că mă confunzi cu altă persoană care poartă numele ăsta. Mai lasă-mă dracului în pace! M-am săturat de atâtea calcule şi socoteli. Vreau să mai văd şi eu priveliştea, vreau să mai zburd…
– De-aceea te-am pus să măsori, îi spuse Lucia. Ca să observi şi ca să zburzi… Dacă te-ai gândi puţintel…
– Nu vreau să mă gândesc deloc! se încăpăţână rebelul. Am chef să mă dau peste cap, na!
Nici nu termină bine ultimul cuvânt şi simţi cum se prăbuşeşte, fără şanse de salvare, într-o scobitură pe care n-o observase. Lucia văzu cum îl înghite pământul, dar emoţia şi spaima o paraliză. Ursu, în schimb, îşi azvârli cu o mişcare toate bagajele şi dintr-un salt fulgerător ajunse la marginea crăpăturii, prinzându-l pe Dan de braţ,

chiar în clipa când dispăruse cu totul în prăpastie, adică în ultima clipă. Totul durase o fracţiune de secundă. Dar când îl ridică pe Dan la suprafaţă, Ursu văzu bagajele azvârlite mai înainte rostogolindu-se spre vale, ca într-o cursă bezmetică şi, dintre toate bagajele, cel mai ambiţios era chiar aparatul T.F.F. Spaima Luciei se transformase în groază:

– Ursule! ţipă ea. Aparatul! Ce ne facem?

Ursu nu mai auzise întrebarea. Pornise în goană după aparat şi-l ajunse cu câţiva metri înainte de sfârşitul cursei: un bolovan uriaş care ţinea locul firului de aţă. Deşi îl aduse înapoi cu mare grijă, tot nu se putu abţine să nu-l scuture de câteva ori. Îi zornăiau înăuntru toate măruntaiele!

– Mare jale! spuse el, lăsând aparatul jos. Mi se pare că s-a cam dus dracului.

Lucia era palidă şi avea lacrimi în ochi:

– Doamne! Mai bine…

– Mai bine îmi rupeam eu gâtul… spuse Dan foarte smerit şi foarte sincer. De ce nu m-ai lăsat, Ursule?

Şi Ursu era posomorât, dar mai mult furios:

– Eu sunt de vină! M-am pierdut ca un netot… Puteam foarte bine să-i dau drumul, nu să-l arunc…

Lucia desfăcuse cutia hodorogită şi privea înspăimântată masacrul dinăuntru. Dar nu la aparat se gândea, nu la aparatul ei se gândea, se gândea la celălalt aparat şi la cei care erau în jurul lui, şi la întunericul şi la primejdiile care poate îi apăsau şi-i încolţeau acolo, în noaptea de sub munte.

– Oare se mai poate face ceva? se uită Dan spre Lucia. Săracul! Parc-ar fi o ladă cu sârme şi şuruburi vechi… Ufff!

– Lasă scâncelile! îl săgetă Lucia. Până una-alta trebuie să găsim un loc de popas, şi pe urmă…

După o scurtă trecere în revistă a împrejurimilor, Ursu descoperi o pajişte verde, bogată în iarbă şi ferită de soare. Era chiar la poalele unei moviliţe stinghere de pe care se putea vedea toată regiunea peşterii. Acolo se făcu popasul, primul popas al zilei. Nimeni nu se gândea la odihnă, la mâncare, la discuţii. Un popas trist, pe care nemişcarea şi gândurile îl îmbolnăveau cu spaime şi nelinişti. Înainte de a lua orice hotărâre, cei trei urgisiţi se căţărară în vârful movilei pentru a-şi da seama unde se află.

Masivul care adăpostea peştera se despărţise pe nesimţite de ei azvârlindu-i pe o coamă paralelă, foarte asemănătoare. Jos, în vale, se zărea şi tăişul iscusit şi aprig care despicase masivul: o apă argintie, cu luciri nevinovate. Nu se aflau, aşa cum îşi închipuiseră tot timpul, deasupra peşterii!

Lucia se uită aproape rugător la Ursu:

– Cât ne ocupăm noi de aparat, n-ai putea să dai o raită până la vale? ... Şi pentru noi e important, dar mă gândesc şi la cei din peşteră. Trebuie să ne apropiem unii de alţii şi trebuie să le spunem cum arată muntele... Ai putea, Ursule?

– O joacă... răspunse vlăjganul. În jumătate de oră sunt înapoi... şi dacă vrei dovezi, îţi aduc bradul ăla strâmb de lângă calul de şah... O joacă...

Nu era chiar o joacă, pentru că scobitura care-l supsese pe Dan era de fapt o crăpătură lungă, abruptă, care izola locul de popas de restul coamei. Ca să ajungi la o sută de metri în faţă pentru a coborî spre calul de şah, trebuia să ocoleşti crăpătura pe o distanţă de câţiva kilometri şi numai acest drum dura cel puţin jumătate de oră. Ursu se gândi să-l scurteze, dar pentru că era prea abruptă crăpătura şi deci n-o putea coborî, şi prea lată ca s-o poată sări, singura cale de a o scurta era aceea de a arunca o punte. Fără să mai zăbovească, luă o funie lungă, o toporişcă, un ghem de sfoară... şi în câteva minute, folosind forţa de aruncare şi doi copaci curioşi de pe marginile scobiturii, izbuti să înjghebe o punte de frânghie peste prăpastie. Se prinse apoi cu mâinile de ea şi pluti câteva clipe deasupra hăurilor ascuţite.

Înainte ca Ursu să-şi dea drumul în gol, Dan se apropie de Lucia şi începu să-i boscorodească la ureche:

– Am văzut la circ un accident groaznic... S-a prăbuşit un zburător pentru că în momentul cel mai periculos o fată din lojă a ţipat, iar el şi-a pierdut echilibrul, săracul...

Lucia îşi duse mâna la gură pentru a-şi opri ţipătul prevestit de Dan: Ursu trecea prăpastia, agăţat de puntea aceea fragilă şi mişcătoare.

Obstacolele pe care vlăjganul le întâlni mai departe în cale i se păreau floare la ureche. Un bolovan, un şanţ natural, o râpă oarecare mai degrabă îl aţâţau şi ucideau monotonia vertiginoasei coborâri. Ursu avea un fenomenal simţ al echilibrului. Nu-şi baza mişcările numai pe gesturi reflexe, pe resorturi instinctive, nu şi le încredinţa numai hazardului. Avea darul de a alege fulgerător, de cele mai multe ori în plină mişcare, punctele de întâlnire, şi de rezistenţă, punctele de trecere şi de oprire. De fapt aceasta era marea lui artă: de a deosebi, într-o singură clipă, punctele de trecere de cele de oprire, punctele de întâlnire de cele de rezistenţă. De a alege o anumită creangă ca simplu punct de trecere într-un salt: o clipă de întârziere şi creanga s-ar rupe; de a alege un bolovan, o ieşitură ca simplu punct de întâlnire a corpului în cădere: o clipă de întârziere şi bolovanul s-ar desprinde, iar ieşitura ar ceda. Încă de copil îşi uimise prietenii cu căderile lui din copaci: de fapt nu cădea, ci cobora din creangă în creangă; sau cu prăbuşirile lui în râpe abrupte şi adânci: de fapt nu se prăbuşea, ci

aluneca folosind fulgerător asperităţi invizibile. Odată pusese rămăşag cu mai mulţi colegi că va ajunge în fundul unei adâncituri abrupte din cinci salturi. Toţi voiau să-l oprească. Râpa avea vreo treizeci de metri. Când îşi dăduse drumul în râpă fiecare mişcare îi era cunoscută: prima cădere, primul salt drept în jos vreo opt metri; al doilea lateral, vreo doi metri, pentru a evita coborârea strict perpendiculară care l-ar fi dus într-un grohotiş; al treilea salt oblic, spre o ieşitură de lut care se va prăbuşi la o fracţiune de secundă după ce o va părăsi, catapultat; şi ultimele două salturi într-o perpendiculară perfectă cu o scurtă escală la mijloc, pe o excrescenţă sigură. Căderea lui fusese atât de rapidă şi de precis calculată, încât cei de sus o văzuseră neîntreruptă, iar el avusese senzaţia sublimă a zborului. Ursu era convins că ar fi putut să alerge chiar pe peretele unei prăpăstii înclinat spre 90 de grade, dacă i s-ar fi dat un răgaz de câteva clipe pentru a cerceta tot peretele şi a alege punctele de siguranţă şi de trecere. Un singur accident avusese în toată cariera lui de acrobat, un accident ridicol, întâmplat pe la treisprezece ani. Sărise de pe o scară, de la o înălţime oarecare, în salt mortal, şi-şi rupse mâna stângă, pentru că înainte de a sări, cu o clipă înainte de a sări, se răstise la un copil, cu intenţia de a şi-l preface în admirator. În timpul căderii îşi dăduse seama că uitase ceva: nu-şi mai amintea treapta de pe care sărise. Făcuse mişcarea de relans cu o fracţiune de secundă mai devreme. Pământul îl surprinsese ghemuit, necesitatea echilibrului îi încordase mâna stângă şi căderea nefiind atenuată, contactul violent îi rupsese braţul.

Tot felul de amintiri acrobatice însoţiră goana lui Ursu spre creasta calului de şah. Ajuns în vale, făcu o scurtă oprire, mai ales pentru a-şi scălda capul în apa rece a pârâiaşului şi pentru a sorbi câteva înghiţituri. Apoi se căţără pe un bolovan de pe mal pentru a cerceta coasta muntelui care adăpostea peştera. Coasta era prăpăstioasă, cu porţiuni abrupte care nu puteau fi urcate fără funie. Pe alocuri se zăreau şuviţe negre, ca nişte dungi trase nehotărât cu cărbunele. Erau crăpături. Oare erau profunde? Ajungeau până în interiorul masivului? Ajungeau până în peşteră?... Pentru a răspunde la întrebări i-ar fi trebuit zile întregi de ascensiuni şi coborâri. Se strădui să memoreze caracteristicile cele mai importante ale masivului care adăpostea peştera, apoi îşi aruncă privirile spre stânca aceea ciudată, care şi de acolo, de jos, continua să semene cu un cal de şah. Capul şi coama calului se odihneau pe un soclu uriaş, un adevărat piept de munte. Ca să ajungă până acolo nu i-ar fi trebuit mai mult de cinci minute, parcurse în goană, bineînţeles. Erau câteva obstacole, care puteau fi însă trecute fără prea mari eforturi. Tocmai punea în balanţă un „dacă” şi un „dar” în legătură cu drumul până la calul de şah, când o anumită mişcare petrecută la poalele stâncii îl făcu să tresară. Ochii

încordaţi aveau puterea unor lentile: nu se înşelase. Mişcarea nu fusese o părere. La poalele stâncii se zărea silueta unui om. Uimirea îl fulgeră. De unde apăruse silueta? Jur împrejurul ei nu se afla niciun bolovan, nicio groapă, nicio dezordine de relief care ar fi putut-o ascunde. Parcă ieşise din pământ sau de undeva din munte. Îşi aţinti privirile asupra ciudatei apariţii şi după câteva clipe de încordare izbuti s-o identifice. Uimirea lui Ursu nu mai avea margini: omul acela care apăruse ca din pământ la poalele stâncii nu era altul decât… Petrăchescu, vânătorul!

Deşi clipele începeau să devină foarte preţioase, Ursu nu putea să renunţe la întâlnirea cu Petrăchescu. Porni spre stânca botezată de Lucia, fără să părăsească o clipă din ochi silueta de dedesubt. Pe la jumătatea drumului, îşi dădu seama că şi Petrăchescu îl zărise. Mai ales când îl văzu cum îşi duce mâna streaşină la ochi şi priveşte în direcţia lui. La un moment dat, Petrăchescu făcu stânga-mprejur, cu o iuţeală cazonă, apoi doi paşi, apoi se opri brusc. Ridică ceva de jos şi se întoarse din nou cu faţa spre Ursu. Avea în mână o armă de vânătoare. Apoi îşi duse mâna la brâu, dar şi-o retrase imediat spre mijlocul armei.

Ursu înţelese ce se întâmplă. Petrăchescu îşi încărca arma. Nu pricepea însă ce de umblase cu arma descărcată. Sau poate schimbase cartuşele?… Sau poate trăsese în vreun vânat?… Dar nu auzise niciun pocnet de armă… Un firicel de gheaţă zvâcni în ceafa lui Ursu. Petrăchescu îşi potrivise arma în şold, şi ţeava ei, ridicată la înălţimea pieptului, era îndreptată în direcţia lui. O simplă apăsare pe trăgaci, involuntară… sau chiar o tresărire puternică, inconştientă… Niciun vânător n-avea voie să ţină astfel arma, nici în toiul vânătorii; era o lege ca arma să fie ţinută mereu cu ţeava în jos.

Când Ursu ajunse mai aproape de stâncă, la mai puţin de o sută de metri. Petrăchescu coborî ţeava armei şi clătină încet din cap, ca şi cum i-ar fi dat a înţelege vizitatorului că-l recunoaşte şi că e bine venit. Ba mai mult: porni în întâmpinarea lui Ursu, dar nu făcu prea mulţi paşi. Auzi ţipăt de păsări şi începu să scruteze văzduhul. Ursu îl imită fără să vrea, aşa cum i se întâmplă oricui când îşi vede semenul uitându-se spre cer, şi descoperi un stol de păsări zbenguindu-se. Petrăchescu le urmări cu puşca ridicată; la un moment dat puşca ţintea exact scăfârlia lui Ursu, şi vlăjganul simţi iarăşi firicelul de gheaţă, zvâcnindu-i în ceafă. Un simplu strănut şi… Dar amintindu-şi faima lui Petrăchescu, se linişti.

– Bună ziua! salută Ursu, oprindu-se la câţiva metri în faţa vânătorului.

– Dacă nu erai dumneata, răsturnam vreo două, trei becaţe, pe cinstea mea…

– Norocul lor… zâmbi Ursu. Nu ne-am închipuit că o să vă întâlnim

pe munte. Numai la asta nu ne-am aşteptat, pe cinstea mea…

– Vas-că tot nu v-aţi lăsat până la urmă! se încruntă Petrăchescu. După tot ce v-am spus… Nu v-a fost teamă de duhuri şi primejdii?

– Duhuri!? Ştiţi şi dumneavoastră că nu există. Noi am crezut că vreţi să ne speriaţi cu duhurile ca să ne feriţi de celelalte primejdii adevărate…

– Ia uite, dom’le! Vas’că nu credeţi în duhuri! Asta e rău, dom’le, pe cinstea mea… Să nu vă pună gând rău duhurile, dom’le, că direct la azil ajungeţi… Eu n-am glumit niciodată cu duhurile, şi nici nu vreau să glumesc, şi vă sfătuiesc şi pe voi să le împăcaţi, pe cinstea mea…

– De unde să ştim cum să le împăcăm? întrebă Ursu destul de nedumerit. Nu ştiţi, trebuie să facem jertfe?

Vânătorul scormoni cu ţeava puştii în iarbă:

– Dom’le, trebuie să le împăcaţi, eu asta ştiu, pe cinstea mea… Cealaltă chestie e treaba voastră. Eu nu m-am certat niciodată cu ele, ca să ştiu cum trebuie să le împac, pe cinstea mea. Poate că ar fi bine să nu le tulburaţi aici în sălaşul lor, să vă duceţi în altă parte…

– Nu ştiu cine zicea… adică un cioban ne-a spus mai ieri că duhurile s-au mutat de prin părţile ăstea, cică ar fi prea multe primejdii pe-aici…

– Zău, dom’le? N-am auzit, pe cinstea mea… Da’ să nu fie o cursă, dom’le, să nu fi fost ciobanul ăla un duh…

– Nu era duh, spuse foarte serios Ursu. Avea şi un băiat şi era şi o turmă lângă ei… Spunea că nişte duhuri mai importante au avut accidente, că unul mai mare chiar şi-a fracturat baza craniului, spunea el, şi din cauza asta au şters-o în altă parte. Zicea el că spitalul duhurilor de-aici a cam rămas în paragină şi nu-l mai calcă stafiile rănite. Cică nici penicilină nu s-ar mai găsi… Ciobanul s-a jurat că nu minte…

– Minţea, dom’le! se enervă Petrăchescu. Pe cinstea mea, dom’le! Şi de unde ştia el toate?… Era duh, dom’le, şi vrea să vă prindă în capcană! Şi de primejdii nu v-a vorbit?

– Despre primejdii!? se miră Ursu. N-a suflat un cuvânt… Dar dacă spuneţi dumneavoastră…

– Dumneata minţi, dom’le, pe cinstea mea! Cum n-a suflat niciun cuvânt despre primejdii?… Păi nu v-a spus că duhurile şi-au rupt gâtul?… Şi ăla cu baza craniului? N-ai spus dumneata că v-a spus ciobanul că duhurile s-au speriat de primejdii şi s-au mutat în altă parte?… Păi dacă şi duhurile s-au speriat de primejdiile de pe-aici, îţi dai seama, dumneata, pe cinstea mea?!

– O să ne ferim, pe cinstea mea! încercă Ursu să-l liniştească. Dar să ştiţi, tot ciobanul ăla zicea, că unde nu-s primejdii nu se poate zidi şcoală. Cică numai aşa învaţă omul…

– Cum s-ar zice, dom’le, umblaţi după primejdii cu lumânarea, pe

cinstea mea…

– Nu chiar cu lumânarea… se retrase Ursu. Avem lanterne vânătoreşti…

– Bun! Asta da! Lanterne vânătoreşti, da! Pe cinstea mea. Va să zică aveţi lanterne… Da, dom’le… Nu ne împru… Nu aveţi una de împrumut?… Ba chiar v-aş cumpăra-o…

– Dacă ne-aţi fi împrumutat şi dumneavoastră barca…

– Iar, dom’le? Iar? V-am spus c-am pierdut-o… Nu i-am spus fetei doctorului?… Aia brunetă, pe cinstea mea…

– Aia-i cealaltă, spuse Ursu. Dar sunt amândouă cu noi.

– Aha! se lumină vânătorul. Vas-c-aţi adus şi fete cu voi! Păi de ce nu spui aşa, dom’le, pe cinstea mea! Acum înţeleg eu ce căutaţi voi pe-aici! Locuri, dom’le, locuri căutaţi! Locuri frumoase, pustii… aia-i, dom’le… Pe-aici puteţi să mergeţi o zi întreagă în pielea goală şi nu întâlniţi suflare de om, pe cinstea mea. Asta era, dom’le. Bravo! Fete bune, fragede, dom’le… Ohohoho! De la Dobrescu am învăţat… Ia zi, dom’le, ca între bărbaţi! E bine, dom’le, cald, aşa?…

Ursu avu marea putere să se stăpânească:

– Dacă-ar auzi fetele cum vorbiţi despre ele, nu ştiu ce vi s-ar întâmpla cu ochii. Credeţi că-i ca pe vremea idiotului ăluia?

– Lasă-mă, dom’le, pe cinstea mea. Ce mă prelucrezi, că nu-s tată de fată?… Da’ despre ce idiot vorbeai?

– De Dobrescu ăla al dumneavoastră…

– Dom’le! Pe cinstea mea! De Dobrescu să nu te mai legi niciodată, că nu se iartă. Prima oară zic că n-ai ştiut, pe cinstea mea. Dar a doua oară nu se iartă, dom’le. Om ca el mai rar, dom’le. În tot oraşul nu e unul să-i semene!

– Eu zic că este unul, spuse Ursu. Dumneavoastră…

– Dom’le… îţi mulţumesc, dar e cam mult, dom’le, pe cinstea mea… Peste câţiva ani, cine ştie…

– Păcat că nu l-aţi cunoscut pe Buridan… V-aţi fi înţeles foarte bine cu el…

– Dom’le! Numai dacă era vânător bun!

– Dac-aţi fi fost mai tânăr poate că aţi fi ajuns în slujba lui, că era foarte bun vânător… Înnoptaţi pe-aici?

– Dom’le… sunt nişte stâne… Încotro mergeţi? Spre lac, încolo?

– Ne-am împărţit în două, răspunse Ursu. Unii spre lac, alţii prin peşteră…

– Zău, dom’le?! Eu v-am spus… Dar măcar scoateţi-vă pârleala cu fetele. Sunt fragede, dom’le. Acum e nemaipomenit, pe cinstea mea!

– Şi dumneavoastră nu uitaţi să întrebaţi de Buridan…

– Nicio grijă, dom’le. Cum ajung în oraş… poate chiar mai înainte… Pe cinstea mea…

Cu puşca în mână şi cu ţeava la înălţimea pieptului, vânătorul îl

urmări îndelung pe Ursu. Şi nu se mişcă din poziţia asta, până ce vlăjganul nu dispăru cu totul din raza vederii lui. Abia atunci se apropie de o crăpătură a stâncii, care nu se vedea decât dintr-un singur unghi, şi începu să discute cu un personaj, mai bine zis cu vocea unui personaj, pentru că posesorul ei nu ieşi nicio clipă la lumină.

– Era unul dintre băieţii care mi-au cerut barca, spuse Petrăchescu. Ăia de-alaltăseară şi de înc-o dată…

– Ce vorbeşti, coane?! Asta am aflat-o singur… Alta!

– Alta e că-i un prost, pe cinstea mea…

– Să nu te-nşeli, coane!… Ţi-a pus mereu capcane…

– Dom’le! Fii serios! E o găgăuţă… Să nu-ţi treacă prin cap vreo prostie…

– Şi-a bătut mereu joc de dumneata. M-am amuzat tot timpul, coane, şi mă mir cum de-am putut să-mi ţin râsul. Mai ales la urmă…

– Dom’le, te rog! Pe cinstea mea! A încercat el, dar pe urmă s-a făcut politicos. N-ai auzit chestia cu Buridan…

– Tocmai… Ştii cine-i personajul ăla al lui Buridan cu care-a spus că semeni?

– Aflu eu în oraş, dacă nu ştii dumneata. Găsesc eu un coleg care ştie… dar mi-e totuna, dom’le… Ori aflu, ori nu. Mi-e indiferent, dom’le. Am libertatea asta… O să întreb în oraş…

– Să nu cumva să faci asta, coane! Personajul lui Buridan e un măgar, un măgar celebru! Stai, coane! Ce spuneai că ţi-e totuna, indiferent?

– Nu mai ştiu, dom’le, pe cinstea mea. Am uitat… Va să zică m-a făcut măgar!

– Da, coane! Măgarul lui Buridan! E celebru în toată lumea. Te-a insultat rău! Şi pe dumneata şi pe Dobrescu!

– Dom’le, îl împuşc, pe cinstea mea. Aşa ceva nu se iartă, dom’le. Îl împuşc…

– Lasă-mă, coane, lasă prostiile. Dumneata l-ai provocat, la urma urmei… Dacă te pui la vorbă cu ei…

– Mie îmi plac copiii, dom’le, stau mereu de vorbă cu ei… Dar să nu mă facă măgar! Pe cinstea mea! Eu, măgar! Asta nu se iartă, dom’le! Numai să-mi intre în bătaia puştii…

– Ţi-am spus o dată să dai dracului idioţeniile…

– Ce idioţenii, dom’le?! Eu dacă nu iert, trag!

– Mai bine ai veni încoa’… Ia spune, coane! Ce e cu fetele alea?… Parc-ai turnat jăratec şi gheaţă în mine…

– Dom’le, pe cinstea mea!

2

Ursu îşi găsi prietenii trebăluind la aparat, şi nu se bucură de o primire prea entuziastă; mai ales Lucia era bosumflată, din pricina

întârzierii sale „inadmisibile!” Dar când începu să le povestească întâlnirea neaşteptată cu vânătorul, interesul amândurora, şi mai ales al Luciei, se transformă în foame şi spaimă. Nu trecu sub tăcere nimic, nici chiar insinuările de la sfârşitul discuţiei, având însă grijă să le mai atenueze.

– Nu ştiu cum de mi-am stăpânit mâinile, spuse el în încheiere. Îmi venea să-i prind nasul între degete şi să i-l laminez… până l-aş fi făcut cât o foiţă de ţigară… mare noroc a avut, măgarul!

– Poate c-ai avut tu mare noroc, se înfioră Lucia.

– Bună chestia cu măgarul lui Buridan! îl felicită Dan. Grozavă! Mai ales dac-o să se apuce să întrebe în oraş. Dar să ştii, Ursule, că măgarul în cauză era doar o ipoteză creată de doctorul Buridan prin secolul al paisprezecelea. Asta pentru a argumenta „libertatea indiferenţei”. El dădea exemplul unui măgar deopotrivă de flămând şi de însetat care are în faţa lui, cam la aceeaşi depărtare, şi apă şi mâncare. Cu ce va începe? Libertatea indiferenţei!

– Eu ştiam numai că se face caz de măgarul ăsta al lui Buridan, mărturisi Ursu, şi-am crezut că-i o întruchipare a tâmpeniei. Ei şi! Al lui Buridan sau nu, tot măgar rămâne!… Voi cum staţi cu aparatul?

Lucia, cu un Dan foarte binevoitor şi entuziast alături, mai ales în laude, elogii şi exclamaţii, izbutise să demonteze şi apoi să monteze din nou aparatul. Lucrase ca un „roi de albine”, precum spunea Dan. Iar degetele îi alergaseră şi-i bâzâiseră ca nişte „viespi”. Din păcate, terminase montajul aparatului prea târziu. Nici nu se uitase la ceas până când nu înşurubase ultima piesă. Dar când ridicase antena pentru emisie şi recepţie descoperise cu groază că ora fixată pentru primul schimb de mesaje fusese depăşită demult.

– Aproape un ceas întârziere, îl anunţă ea pe Ursu. Nu ştiu nimic. Nici ce este în peşteră… şi nici dacă aparatul s-a reparat. Mi-e teamă să nu se fi stricat vreo lampă… Uuffff!

– Ufffff, eu! se întrista Dan. Prăpastia aia nenorocită!… Nu putea să mă înghită mai repede, să nu mă mai vadă Ursu.

Apoi se duse lângă aparat şi începu să-l mângâie:

– Hai, puişorule! Hai, că eşti nou-născut… Spune şi tu ceva! Uite, mămica ta…

Şi aparatul răspunse! Ba chiar foarte energic. De emoţie, Dan era cât pe-aci să-l scape a doua oară. Şi Lucia şi Ursu se repezită spre el. Inventatoarea de 14 ani se înroşi toată de bucurie şi închise, nevăzută, ochii ca să strivească o usturime. Prea repede îşi ucidea frumuseţea! O clipă mai târziu, caietul se desfăcu exact la pagina de serviciu, un creion cu vârful foarte ascuţit ameninţă aerul, iar vocea cu puţin metal rece în ea îi trezi pe ceilalţi:

– Notaţi şi voi! Fiecare! Să putem controla mesajul!

Notau toţi cu înfrigurare sunetele sonore, distincte. Şi deodată

receptorul se stinse. Se terminase transmisia cireşarilor din beznă? Cireşarii soarelui profitară de răgaz şi încercară să descifreze mesajul. Dar după câteva minute se uitară năuciţi unii la alţii. Pe foile lor de hârtie se tălmăciseră aceste cifre şi litere ciudate:

A 3 C D E 4 1 B 1 D V 9 6 S P O I D T G S 1 1 2 A A A 1 G 2 3 8 U V N L 5 3 F S M 1 1 C A D 4 3 S 5 U O V M 1 3 S 1 1 B L C 0 6.

– Nu cunosc cel de al doilea cifru, mărturisi Ursu.

– Nu corespunde nici unui cifru, spuse Lucia. E absolut indescifrabil. Oare s-a întâmplat ceva în peşteră…

– Oare nu s-a încurcat vreo sârmă în aparat? îndrăzni Dan. Vreo lampă, ceva…

– Dacă s-ar fi încurcat ceva, n-ar fi funcţionat deloc, răspunse Lucia. Din moment ce funcţionează…

– Mai încearcă o dată! ceru Ursu. Cine ştie!

Lucia mai încercă. Transmise iarăşi semnalul convenţional al primei emisiuni:

„Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti.”

O secundă… două… trei… patru… tăcere şi deodată răsună foarte clar semnalul de răspuns:

„Ta-ta-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti.”

După zâmbetele lor, după strălucirile din ochi, îşi imaginau cum trebuie să arate în clipa aceea chipurile celor din peşteră. Cireşarii erau din nou împreună. Cu ajutorul celor două aparate, prin unde, îşi uneau gândurile şi sentimentele, şi speranţele, şi bucuriile şi întrebările. Lucia începu să noteze. Dan şi Ursu uitaseră că trebuiau să copieze şi ei mesajul, Lucia nu uitase, dar îşi trecu peste inimă, se prefăcu că uitase, şi-i lăsă pe cei doi să-şi lumineze privirile cu vorbele pe care le citeau pe caietul ei:

„TOTUL MERGE BINE / AM TRECUT ŞI DE AL DOILEA LAC / NE APROPIEM DE ŢINTĂ / OBSERVAŢI CU ATENŢIE DESCHIZĂTURILE / EVENTUAL DIMENSIUNILE CU APROXIMAŢIE.”

Lucia transmise la rândul ei mesajul care anunţa că şi afară, pe munte, în soare, programul se desfăşoară în general bine. În trei cuvinte, cu adevărat telegrafice, Lucia înştiinţă peştera despre întâlnirea lui Ursu cu Petrăchescu. Câteva secunde de pauză, apoi din nou recepţie şi Lucia îi întinse cu mâna liberă o foaie de hârtie lui Ursu, cu un conţinut foarte scurt:

PETRĂCHESCU ERA SINGUR?

Ursu clătină capul afirmativ şi Lucia transmise. Aparatul ţăcăni iarăşi:

SIGUR? SIGUR? UNDE?

Caietul ajunse iarăşi în mâinile lui Ursu, dar de astă dată vlăjganul nu mai putea răspunde printr-un simplu gest:

– N-aş putea spune cu siguranţă unde… Cum dracu să plasez locul?

… Cam la vreo patru kilometri de locul nostru. La poalele unei stânci, stânca ta, Lucia. Calul de şah… E lipită de muntele în care se află peştera. Era singur… deşi mi s-a părut foarte ciudată apariţia lui, şi foarte bruscă.

Lucia transmise imediat:

SINGUR DEŞI APARIŢIE BRUSCĂ, CIUDATĂ / LIPIT DE MUNTELE PEŞTERII.

Apoi recepţiona o nouă întrebare a peşterii:

A STAT MULT DE VORBĂ CU EL? A FUMAT?

Ursu răspunse prin două mişcări cu capul la întrebările puse. Una de afirmaţie şi una de negaţie. Lucia transmise.

Ultimele cuvinte schimbate între „beznă” şi „soare” erau salutul pe care-l adoptaseră cireşarii pentru expediţie:

NOROC BUN!

NOROC BUN!

Ultimele pocnituri, apoi tăcere, clipe de respiraţie înceată, clipe de emoţie, clipe de tristeţe… apoi privirile Luciei care scormoneau şi trezeau ascuţit.

Recitiră mesajul şi completările, dar nu închiseră imediat caietul. Întrebările din beznă nu erau foarte liniştitoare. De ce-i interesa pe cei din beznă dacă Petrăchescu era singur, sau dacă fuma, sau dacă era vorbăreţ? Ce amănunte necunoscute posedau întunecaţii? Ursu se uită la Dan, Dan se uită la Lucia, iar Lucia se mulţumi să ridice din umeri şi apoi să închidă aparatul.

Era umbră în locul acela, era răcoare, iarba plină de mătase, iar lumina blândă şi parcă aducătoare de miresme.

Capitolul XII

1

Cutezătorii din beznă trecuseră al doilea lac, aşa cum îl trecuseră pe cel dinainte, slujindu-se de plută, de funii şi de curajul lui Victor. Pluta îi dusese cu rândul pe un mal sărac şi zgârcit, pe o fâşie îngustă de piatră, care îi surprinse pe toţi, şi mai ales pe Victor. Harta, în care Victor făcea mereu rectificări, indica un lac mai mic decât primul, într-un salon mare, cu largi suprafeţe de piatră. Lacul se mărise, spaţiile de piatră fuseseră inundate şi acoperite definitiv de apă, numai platforma pe care debarcaseră cireşarii rămăsese necotropită. Erau cele mai mari transformări pe care le întâlniseră până atunci în peşteră.

Pârâul subteran îşi continua mersul spre o confluenţă necunoscută, sau spre punctul terminus al peşterii, după indicaţiile hărţii. Cireşarii îl folosiră ca şi până atunci: cărăuş cuminte, docil, un adevărat prieten în bezna aceea cu ecouri şi întrebări ameninţătoare. Dar fuseseră nevoiţi să păşească pe celălalt mal, pe malul drept, singurul care devenea accesibil după al doilea lac. Harta era foarte fermă în această privinţă şi, într-adevăr, la lumina lanternelor unite descoperiseră, pe o distanţă destul de mare, un mal larg, mai ridicat, ferit de capriciile pârâiaşului, un mal cu podea netedă şi cu pereţi dezordonaţi.

Tot lui Tic îi fusese hărăzit să descopere, nu departe de marginea noului lac, la câţiva paşi de debarcader, în interiorul tunelului de scurgere, un al treilea muc de ţigară identic cu celelalte. Dar la numai două bătăi de lanternă de debarcader, malul drept se îngusta brusc, devenind inaccesibil. Era inundat de apă. Pe hartă nu se vedea nimic. Altă schimbare gravă a reliefului. Cu ajutorul plutei trecuseră pe malul stâng, pe care se putea merge înainte, deşi mult mai anevoios ca până atunci.

Ionel devenise foarte tăcut. Nu mai dădea ordine şi nici măcar comentarii nu mai făcea, decât foarte rar. Din când în când bolborosea câte ceva, atunci când descoperea un sediment cu compoziţie dubioasă, sau când credea că a găsit o mostră din acel granit arhaic care părea că-l obsedează cumplit. Victor şi Tic, mereu în frunte, căutau şi cercetau cu ardoare peste tot: pe mal, prin firide şi şănţuleţe, prin crăpături, pe după bolovani. Tic avea una şi bună în cap: cutia vrăjită. De aceea, de câte ori avea ocazia, o lua înaintea tuturor, mereu cu Ţombi după el, ca să nu dea altora şansa de a găsi cutia. Şi Victor umbla parcă după ceva anume, şi căutarea lui părea că are o destinaţie foarte precisă. Căuta ceva, cu atâta hotărâre căuta, încât aveai impresia că acel ceva fusese lăsat chiar de el în peşteră. Numai Maria, deşi încolţită uneori de fiori reci, deşi simţind uneori în ecouri ameninţări, nu voia să caute şi să găsească nimic, nu voia să

se mai gândească la întrebări rele; ea mai visa sala de bal prin care trecuse, cu cavalerii de marmură spânzuraţi de cupolă, cu coliere şi candelabrele stinse, gata să se prăbuşească, şi mai visa o sală şi cea mai mare, cu lumină violetă şi albastră, cu podea de lespezi albe, şi se vedea, frumoasă şi caldă, făcând piruete, piruete…

Dar o trezi vocea lui Victor, o voce înceată, fără acele accente imperceptibile de duritate, pe care numai ea i le cunoştea.

– În sfârşit, am găsit…

Parcă vorbea unui străin, sau nimănui, dar toţi îl auziră şi se apropiară de el. Era o ţigară fumată pe jumătate, poate mai mult. Dar de când o căuta Victor!

– Acum nu mai am nicio îndoială, spuse el. Indivizii care au trecut pe aici, înaintea noastră, cunoşteau foarte bine peştera. Şi mai cred că fumătorul era nervos… E prea mică distanţa dintre cele două mucuri; parcă au fost aprinse una după alta ţigările, poate chiar una de la alta… Ştiţi ce mi se pare foarte ciudat la vizitatorul ăsta?… Faptul că nu pare un vizitator! Aşa îmi face mie impresia: în loc să viziteze peştera, se ţine de fumat. Cam mult patru ţigări, Ticuşorule… aşa că nu mai e cazul să căutăm chiştoace…

– Ce te face să crezi că eu umblu după capete de ţigări? răspunse cam înţepat prichindelul.

– Scuză-mă… spuse Victor. Dacă vei găsi totuşi, din întâmplare, vreunul…

– Asta o ştiu şi singur… mai bine i-ai spune lui Ionel, sau ăsteia care n-a găsit absolut nimic…

Câtva timp vocile amuţiră. Toţi ştiau că se apropie ultimul salon, punctul terminus al peşterii. Chiar la intrarea salonului, Maria zări un obiect lucitor, dar n-avu vreme nici măcar să-şi anunţe descoperirea, necum să ajungă la ea, pentru că frăţiorul ei cârn se repezise ca un hultan asupra obiectului. Mare deziluzie pentru prichindel! Era o simplă cutie de conserve, o cutie goală, care plutea într-un ochi de apă. Tic i-o dădu lui Victor, iar Victor după ce se uită la ea, fără prea mare interes, o dădu mai departe lui Ionel.

– Cutia asta complică foarte mult povestea, spuse Victor. De ce dracu a mai apărut şi ea? Fir-ar să fie!…

– Şi tu de ce te enervezi? încercă Ionel să-l domolească. Indivizii erau flămânzi şi au mâncat… Mi se pare foarte simplu.

– Mie nu! se încăpăţână Victor. Oare nu sunt prea flămânzi indivizii ăştia? Doar au mâncat o dată acolo, lângă intrare… Iar li s-a făcut foame?…

– Poate că unul a mâncat acolo, iar celălalt aici, medită Ionel. I s-a făcut foame omu… individului…

– Dacă au fost împreună în peşteră, ceea ce e aproape sigur, spuse Victor, e greu de presupus că unul mânca iar celălalt privea. Ori ţi-e

foame şi când îl vezi pe altul mâncând te repezi şi tu, ori nu ţi-e foame deloc şi-atunci vei aştepta să ieşi afară ca să te ospătezi în regulă. Dar nici aşa: X mănâncă pe săturate, antricoate şi sardele, Y îl priveşte, iar după jumătate de oră, sau o oră, îşi aminteşte şi el că-i este foame şi se apucă să deschidă o cutie de conserve… Cornuri, biscuiţi mai mergeau. Dar chiar conserve! Prea din cale afară!

– Dar, în fond, tu ce crezi? îl întrebă Maria. Până acum n-ai făcut altceva decât să ne respingi părerile…

– V-am spus: misterul celor doi antevizitatori se complică. Părerea mea e că unul dintre cei doi, unul singur, a făcut de mai multe ori drumul prin peşteră…

– Aoleu! se sperie Maria. Vrei să spui că ne-a luat-o înainte… fiindcă nu văd de ce s-ar fi plimbat de mai multe ori prin peşteră, dar nu pentru a o cerceta foarte atent, adică… pentru a face harta peşterii!

– La asta nu m-am gândit, spuse Victor, şi nici nu cred că trebuie să ne gândim. Imposibil! Şi noi am venit pentru hartă, şi noi vom trece de mai multe ori prin peşteră, dar sunt absolut convins că n-o să transformăm peştera, sau vreunul dintre saloanele ei, în sufragerie. Tot afară, la aer şi la lumină o să mâncăm. Nu, Maria, eu cred altceva, cred că unul dintre cei doi vizitatori a stat mai mult timp în peşteră…

– Mult de tot? întrebă Tic. Un ceas, două, o jumătate de zi? De dormit, brrrr! nu cred c-a dormit aici…

– Nu ştiu, Ticuşor. Nu se poate calcula în ore precise. Hai să zicem, ca să nu greşim, că a stat atâta timp cât îi trebuie unui om ca să mănânce de câteva ori. Până acum ştim că a mâncat de trei ori…

– E de necrezut! se revoltă Ionel. Parcă nu s-ar întâmpla aievea toată povestea, parcă am citi dintr-o carte…

– Şi mie mi-e teamă de asta, spuse repede Victor. Mi-e teamă să nu fim sub influenţa unor cărţi. Poate că povestea e mult mai simplă, şi o complicăm noi cu tot felul de presupuneri. Oare n-am uitat de ce am venit aici?

– Oare n-ar fi bine să mai încercăm o dată să prindem legătura cu cei de-afară? îşi aminti Maria.

Ca treziţi din somn, cireşarii se repeziră asupra aparatului. Mesaje după mesaje, semnalizări după semnalizări, şi când nimeni nu se mai aştepta: legătura. În timpul schimburilor de mesaje, Victor interveni cu întrebările cunoscute. Iar după ce prima întâlnire pe unde se termină, Ionel se grăbi să-şi liniştească prietenii:

– Cred că misterul s-a limpezit: prin peşteră a trecut Petrăchescu. Cunoaşte regiunea ca nimeni altul şi însuşi faptul că se află la doi paşi de noi…

Victor îl întrerupse aproape brutal, ceea ce nu se potrivea firii sale:

– Nu, Ionel! De ce să ne amăgim?… Ai auzit ce l-am întrebat pe

Ursu. Vânătorul n-a fumat cât a stat de vorbă cu el, şi nici când ne-a ţinut în parc, aproape toată noaptea, n-a fumat. Nu e fumător. Dar asta nu înseamnă că n-a trecut prin peşteră. Sunt sigur că e unul dintre cei doi vizitatori. Dar în cazul acesta înseamnă că ne-a minţit. Înseamnă că n-a vândut barca, pe cinstea mea…

– Poate că a avut celălalt individ o barcă, sau poate că şi-au făcut şi ei o plută ca noi. Asta trebuie să fie! Şi-au făcut şi ei plută!

Victor tempera imediat zelul lui Ionel:

– Şi unde e pluta?

– Cum unde? se miră Ionel.

– Să nu-ţi închipui că au luat-o cu ei afară, spuse Victor. Ar fi prea de tot. Noi o să luăm pluta afară sau o să fim fericiţi că scăpăm de ea, acolo la lac?… Cu o barcă de cauciuc e altceva… O dezumfli şi o iei pe braţ ca pe un palton. Dar asta înseamnă că vânătorul ne-a minţit, şi…

– Şi? întrebă Maria cam neliniştită.

– Iar o presupunere cam hazardată, se retrase Victor.

Ionel mai avea însă o întrebare cu care încerca să-şi susţină părerile:

– Şi dacă barca sau pluta, adică ambarcaţia pe care au folosit-o se află aici?

– Înţeleg la ce te gândeşti, spuse Victor. Vrei să spui că unul din indi… că unul din vizitatori se află încă în peşteră, poate chiar lângă noi, poate că e chiar martor la discuţia noastră…

Ionel se cutremură. Nu la asta se gândise, dar înţelese imediat că nu putea exista alt răspuns logic la întrebarea lui. Parcă-i zbârnâia ceva în şira spinării.

– Dacă barca sau pluta e în peşteră, continuă Victor, nu poate fi altundeva decât pe malul acestui lac. Aici e punctul terminus. De aici încolo, apa şi bicarbonatul de calciu nu s-au mai împăcat, n-au mai făcut casă… adică peşteră bună…

Încercarea lui de glumă nu avu însă niciun ecou. Oare erau toţi sub apăsarea unor presimţiri întunecate, sau simţeau fâlfâirile molatece ale beznei?

– Ce ne facem? dădu Tic glas întrebării tuturor.

– Ce facem?… îl corectă Victor. Am ajuns la capătul peşterii, Ticuşorule, şi trebuie să vedem şi noi cum se termină peştera. Să dăm ordin lanternelor.

În aceeaşi clipă, lanternele îşi adunară razele într-un buchet luminos şi răscolitor. Toate umbrele se topiră speriate. Farul se plimbă încet prin toate spaţiile şi în toate direcţiile. În stânga, peretele muntelui era neted, mai ales la bază, doar câteva asperităţi, câţiva zgrunţuri de marmură, timizi, albicioşi se căţăraseră spre cupolă. Drept înainte, apa lacului, nemişcată ca un disc uriaş de sticlă, nu-şi lăsa descoperite ţărmurile dinspre miazănoapte. Lumina lanternelor

nu era în stare să spargă toată bezna nordului. Şi acolo unde se termina parcă se răsculau uriaşe spirale de întuneric. Peretele din dreapta era format numai din dantele şi broderii. Sute de firide şi scobituri, nenumăraţi ciorchini striviţi în perete, o dezordine fantastică, o răscoală împotriva oricăror simetrii şi intenţii rectilinii.

– Fiuuuuufiuuuuu! se minună Tic uitând toate spaimele şi neliniştile. Ce mai de ascunzişuri!

– Să le cercetăm pe toate ar fi o nebunie, spuse Victor. Şi nici nu văd ce s-ar putea ascunde în ele. Plute şi bărci în niciun caz. Sunt prea mici, prea strâmte… depozite ideale pentru cutii de conserve…

Tic tresări când auzi ultimele cuvinte ale lui Victor; ar fi vrut să spună că şi alte cutii se pot ascunde acolo, mai ales alte cutii, dar îşi aduse aminte că n-are voie să rostească niciun cuvânt despre cutia fermecată. Îndreptă imediat cuvântul scăpat printre buze:

– Şi cutii… de sardele, nu?

– Alea-s tot conserve, spuse Ionel.

– Şi tu ce eşti? ripostă prichindelul.

– După cum vedeţi, se auzi de undeva din întuneric vocea lui Victor, apropiindu-se, nici urmă de barcă sau de plută. Asta înseamnă că vizi… că indivizii ăia ciudaţi au ieşit la lumina zilei… Iar şansele ca unul dintre ei să fie Petrăchescu cresc şi descresc în aceeaşi măsură. Păcat că nu l-am întrebat pe Ursu dacă nu i-a văzut barca!

– Ne-ar fi spus fără să-l întrebăm, îl linişti Maria.

– Sigur că da… acceptă imediat Victor. Cred că ni s-ar fi telegrafiat special pentru asta…

– Sunt prea multe cotloane aici, în dreapta, spuse Ionel. Oare unul dintre cotloane nu poate să fie o cale de ieşire afară, o cale încă necunoscută, pe care o ştie numai Petrăchescu?

– Tot ce se poate, răspunse Victor. Dar ca să răspundem la întrebarea asta, ar însemna să trecem de la teorie la acţiune. Şi noi n-am intrat pentru asta în peşteră. Misterul e interesant, adică întrebările sunt interesante: cine a fost aici? Când? De ce?… Dar nimeni nu ne obligă să răspundem foarte precis la ele. Altceva ne-a adus aici…

– Absolut de acord! aproape silabisi Ionel. Şi aşa ne-am pierdut destulă vreme cu raţionamente gratuite. Ar fi trebuit să ne dăm seama mai din timp. Şi eu sunt cel mai vinovat că…

– De ce? îl întrerupse Maria. Eu m-am simţit foarte bine, am privit, m-am distrat, am închis ochii… la ifosele tale.

– Eu n-am găsit nimic… se plânse Tic. Ţombi tot a găsit ceva, dar eu…

– Lasă, Ticuşor, că nu ne-am pierdut timpul, îl îmbărbătă Victor. Poate că, dacă nu s-ar fi iscat povestea asta a vizitatorilor ciudaţi, ne-am fi mulţumit cu o simplă trecere în revistă a locurilor. Aşa, tot

căutând şi răscolind prin toate ungherele, putem să ne lăudăm că am învăţat peştera pe dinafară chiar de la prima vizită. Erorile mari le-am şi îndreptat pe hartă...

– Ştiu, ştiu, se retrase Ionel. Dar poate că era mai bine să subordonăm toate căutările noastre unui scop principal...

– Asta-i dintr-o lecţie, îmi amintesc eu, spuse Maria. Ia să văd dacă eşti sincer! Tu cu granitul tău idiot, care e un scop secundar, recunoaşte! tot căutându-ţi-l, n-ai descoperit o mie de alte lucruri pe lângă care, altminteri, ai fi trecut fără să le vezi?

– Nu ştiu, răspunse Ionel, Poate că o fi aşa. Dar n-am venit aici pentru distracţii, cum te lauzi tu. La urma urmei, nici nu mă interesează ce ai tu în cap, şi cred că e timpul să ne întoarcem. Destul pentru prima vizită. Am ajuns la capăt, gata!

– Asta e! mărturisi Victor. Oare am ajuns la capăt? Lacul ăsta mă torturează de parcă aş sta în el îmbrăcat. Mă îngheaţă peste tot.

– Lacul?! întrebară ceilalţi.

– Da, lacul. Dar mai întâi aş vrea să mai cercetăm puţintel peretele din dreapta, să ne apropiem mai mult de el şi să-l batem cu lanternele. Poate ne spune ceva.

Înaintară toţi pe malul din dreapta până când îi opri apa. Acolo aprinseră farul lor orbitor.

– Să coborâm cât mai jos! ceru Victor. Acolo unde apa lacului se întâlneşte cu peretele, la gura cotloanelor.

Buchetul de raze se supuse întocmai. Gura fiecărui cotlon fu luminată cu dărnicie.

– Mi-am închipuit eu, murmură Victor. Cotloanele de aici sunt nişte scobituri superficiale. Aţi observat şi voi?

– Ce anume?

– Apa lacului nu se scurge prin cotloane. Niciunul n-o suge. Nici urmă de învolburare, nicio dâră de spumă la gura cotloanelor.

– Şi? întrebă Maria înfiorată.

– Atunci unde se scurge apa? întrebă Victor la rândul lui. Peretele din stânga n-are nicio fisură...

– Într-adevăr! se amestecă Ionel. Cum de nu ne-am gândit până acum?...

– Trebuie neapărat să se scurgă undeva? spuse Maria cu un ton care mai mult afirma decât întreba.

– Neapărat! accentua Victor. Primul lac e un izvor, nu mai încape nicio îndoială. Apa lui e adusă de pârâu aici, dar nu poate rămâne aici. Eu cred că lacul ăsta e un ghiol, nu un liman. Îţi dai seama, Ionel?...

Ionel încă nu înţelese tot gândul lui Victor:

– Ce vrei să spui?

– Că pârâul merge mai departe... Şi dacă pârâul nu se termină aici...

– Vrei să spui că peştera... spuse Ionel cu glasul îngheţat. Vrei să spui că peştera... dar tot nu avu tăria să-şi ducă gândul până la capăt.

– Da! şopti Victor foarte emoţionat. Sunt aproape sigur că peştera nu se termină aici! Ticuşor! Ia fă iute o barcă de hârtie că te ştiu meşter în îndeletnicirea asta.

Bucuros că are, în sfârşit, ocazia să ajute cu ceva expediţia, pentru că Ionel nu-i mai dădea voie să se atingă de aparatul T.F.F., prichindelul confecţionă în doi timpi şi trei mişcări o barcă fără cusur.

– Să mai fac una? întrebă el în timp ce i-o dădea lui Victor. Mai cunosc un sistem...

– Deocamdată luminaţi cu lanternele drumul bărcii, spuse Victor. Eu o să-i fac vânt spre mijlocul lacului.

Victor azvârli barca pe apa de cristal a lacului, apoi manevră cu mare atenţie scândura care-i ţinuse loc de vâslă pentru a o împinge cât mai spre mijlocul apei. Unduirile stârnite de vâsla lui Victor pieriseră, apa devenise iarăşi ca sticla, fără nicio tresărire, fără niciun bob de spumă... Dar barca înainta domol, înainta mereu, punct alb pe cristalul îngheţat, punct mişcător, până ce întunericul o sorbi definitiv.

Lanternele se stinseseră toate ca la un semnal, bezna era groasă şi grea, iar vocea lui Victor tremura:

– Lacul se scurge... uufff!... da!... Cred că suntem pe cale să facem o descoperire extraordinară, la care niciunul dintre noi nu s-a gândit... la care poate nimeni nu s-a mai gândit până acum.

– Dar harta? întrebară Ionel şi Maria în acelaşi timp.

– Harta?... E o hartă, nu e o lege. Cei care au făcut-o s-au oprit aici, cine ştie din ce cauze. Au fost siguri că aici se termină grota.

– Şi dacă greşeşti? spuse Ionel. Dacă apa se scurge în adânc, printr-un fel de puţ, printr-un canal natural care e sub nivelul lacului?

– Nu se poate! răspunse imediat Victor. Un asemenea tub de scurgere ar transforma tot lacul într-o pâlnie, într-un vârtej. Şi chiar dacă ar fi cum spui tu, asta nu înseamnă că peştera continuă printr-un etaj inferior?

– Şi ce dacă? se opuse foarte tăios Ionel.

– Nu te grăbi! Etajul inferior e o simplă idee la coada logicii. Eu cred că peştera continuă la acelaşi etaj.

– Şi ce dacă? atacă şi mai vehement Ionel.

– Şi... răspunse Victor surprinzător de calm, trebuie să înlocuim presupunerea cu... Trebuie să ne convingem!

– Nu! reluă Ionel protestul. Nu-s de părerea ta. Cred că părerea ta e mai degrabă o dorinţă! Uită-te la bolta peşterii! e perfect curbă. Apa s-a izbit de rezistenţa unor roci mai puternice, a întâlnit formaţii granitice care au obligat-o să caute alt drum. Unde? În scobitura asta calcaroasă... Aici a lucrat, aici a străpuns, aici a putut să străpungă, în rocile astea sfărâmicioase. Lacul ăsta e un tub de scurgere, un puţ!

Nu zic că pârâul nu continuă la un etaj inferior, dar etajul poate să fie şi la zece metri şi la o mie de metri sub noi…

– Eu cred altceva, Ionel, spuse Victor după vehementa demonstraţie a şefului expediţiei. Eu cred că de-a lungul vremurilor s-a produs o prăbuşire în masa calcarelor, care a acoperit tunelul şi a despărţit peştera în două. Iar apa ridicându-şi nivelul, la începutul primăverii, după dezgheţ, a modelat şi a netezit pereţii. Nu vezi că de la un anumit nivel pereţii sunt plini de asperităţi?… Mai ales cel din dreapta…

– Imposibil!

– De ce imposibil?… Mi se pare foarte firesc. Prăbuşirea s-a produs aici, iar tunelul…

– Nu-s de acord! se îndârji Ionel. Ce spui tu e o simplă ipoteză şi eu n-o accept, o refuz cu ochii închişi…

– Nici eu nu accept ipoteza ta! Nu spun c-o resping cu ochii închişi. Dacă poţi să mă convingi…

– Şi tu poţi? se răsti Ionel. Cum poţi să mă convingi? Prin vot?

– Nu! Mult mai simplu şi mai sigur: *verificând!*

– Punct! deveni Ionel foarte autoritar. Cred că ne-am îndeplinit cu prisosinţă misiunea… pentru o primă explorare. Ne vom sfătui şi cu ceilalţi şi dacă va fi cazul…

Ros de gândul că în spaţiile necunoscute, de dincolo, pe care le şi vedea în dimensiuni şi forme fantastice, ar putea fi ascunsă, dar mai ales ar putea fi găsită cutia fermecată, Tic i se adresă foarte duios conducătorului expediţiei:

– Zău, Ionel, de ce eşti aşa?… Hai să vedem…

– Tu chiar vrei să ne întoarcem fără să ne convingem dacă peştera continuă sau se termină? întrebă uimită Maria.

– Da! răspunse Ionel fără cea mai mică ezitare. Ne-am propus să explorăm o peşteră oarecare, nu să scobim una nouă din dorinţe şi ambiţii. Punct. Am spus.

– Dar e o prostie Ionel, reluă Maria. Dacă peştera nu se termină aici? Şi eu îl cred pe Victor, nu pe tine… Şi nu înţeleg de ce te opui cu asemenea vehemenţă? Eu am mereu senzaţia că suntem într-o casă, că am trecut prin câteva camere, şi că ne-am oprit în faţa unei uşi. Cineva ne-a spus că la uşa la care ne-am oprit se termină casa. Şi noi, deşi auzim dincolo de zgomote, şi vedem dâre de lumină sub uşă, ne întoarcem pentru că nu ştiu cine ne-a spus că la uşa a treia se termină casa.

– Şi ce vrei tu?

– Să încercăm uşa! Să vedem dacă mai e o cameră sau mai multe, precum susţine Victor, sau dacă uşa e zidită, precum susţii tu. De ce te încăpăţânezi?

– Pentru că am o anumită răspundere, şi ştiu eu de ce! Scurt! Ne

pregătim de întoarcere!

– Ce ştii tu? insistă Maria.

– Ştiu că nu trebuie să facem prostii!

– Şi dacă facem prostii tocmai crezând că nu facem? se înfierbântă Maria. Asta-i culmea! La primul obstacol s-o luăm la goană înapoi! Ei bine, eu nu vreau!

– Nici eu nu vreau! se auzi ca un ecou vocea lui Tic.

– Ştiţi ce cred eu? Ca să fim sinceri... Cred că vă ameţeşte şi vă ia minţile dorinţa de glorie...

– De ce neapărat ne ameţeşte şi ne ia minţile?... se înfurie Maria. Poftim: vreau glorie! Şi chiar vreau! N-am voie? Spune! Ţie nu ţi-ar plăcea să descoperi ceva extraordinar? Nu te-ai ridicat în toate slăvile cu aparatul tău idiot? Aici ai devenit dintr-o dată foarte modest. Vorba lui Tic: Las' că ştiu eu! Aici nu mai e Lucia care să te ducă în spate.

– Pentru că m-ai enervat şi m-ai înfuriat, poftim! ne întoarcem imediat.

– Te întorci tu singur! Auzi? Singur!

– Staţi că v-aţi certat destul! interveni Victor. Abia acum încep să-şi facă de cap ambiţiile... Ionel! Maria are dreptate când spune că trebuie să încercăm uşa aceea... O voi încerca eu... şi sunt sigur că o să mă ajutaţi şi voi...

Se lăsă tăcere, dar Victor rosti ultimele vorbe cu atâta calm şi siguranţă, încât tăcerea care urmă părea un leac căutat de multă vreme şi apărut pe neaşteptate.

– Să nu credeţi că vreau să fac pe grozavul, continuă Victor cu acelaşi glas liniştit. Cât v-aţi certat voi, eu am gândit planul explorării. Vom lega pluta de o frânghie lungă. Un capăt al frânghiei îl veţi ţine voi. Eu voi vâsli cu scândura asta spre peretele din fund, care nu se vede în întuneric. Dacă drumul va deveni primejdios, sau dacă se va ivi ceva rău, voi striga sau voi scutura frânghia. Ăsta să fie semnalul! dacă frânghia se scutură în mâinile voastre, trageţi de ea, trageţi vârtos ca să mă aduceţi înapoi. Nu e nici complicat, nici imprudent...

Nimeni nu spuse nimic. Victor vorbise cu atâta convingere, încât orice cuvânt ar fi sunat de prisos. Şi imediat trecu la acţiune. Înnodă una după alta toate frânghiile care se găseau în bagaje, cu noduri ingenioase pe care numai sabia şi gestul lui Alexandru cel Mare le-ar fi putut desface. Capătul nesfârşitei frânghii înnodate ajunse în mâna Mariei şi a lui Ionel şi emoţia lor subită pecetlui parcă o înţelegere. Dar şi mâna lui Tic apăru de undeva din întuneric şi prinse capătul ca o gheară.

Înainte de a-şi părăsi prietenii, Victor le aminti ce aveau de făcut, cu aceeaşi voce nepăsătoare şi calmă, în care Maria simţi o imperceptibilă undă de emoţie:

– Luminaţi-mi drumul cât puteţi şi chiar după ce nu mai vedeţi

pluta lăsaţi lanternele aprinse. Dacă scutur…

Apoi păşi cu atenţie pe plută, dar nu plecă imediat. Întârzie doar câteva clipe parcă pentru a controla nodurile plutei. Maria văzu ce se întâmplă acolo pe plută şi îşi impuse muţenia totală. Dar când Victor începu să vâslească şi să se depărteze de mal, o năpădi spaima şi remuşcarea. Poate că trebuia, sau poate că ar fi trebuit să-l oprească. În cele câteva clipe cât zăbovise înainte de a porni, Victor îşi legase picioarele de plută cu un capăt de funie. Maria citise undeva, că atunci când îi cuprinde vijelia în largul mării, pescarii din deltă se leagă de barcă, pentru ca trupurile lor, dacă vijelia va fi haină şi ucigaşă, să ajungă totuşi la mal, la cei pe care i-au părăsit pentru totdeauna.

Frânghia pe care toţi trei o ţineau în mâini se deşira fără încetare. Metri după metri, zeci de metri după zeci de metri. O frânghie lungă, parcă nesfârşită. Când văzură că se apropie capătul, înţepături de spaimă şi nelinişte urcară din braţele lor spre piept. Dar pe neobservate, frânghia se întinse, ajunse nemişcată şi dreaptă ca o coardă. Se simţeau şi ei ca nişte prelungiri ale frânghiei, ca nişte corzi ţintuite de beznă şi tăcere, şi dacă umbra unei mâini le-ar fi atins, s-ar fi sfărâmat în vibraţii cu mii de rezonanţe. Clipele se întindeau ca nişte elastice grele, ameninţând cu explozii îngrozitoare.

Frânghia era însă nemiloasă, ca bezna, ca liniştea, ca aerul rece şi rău, ca apa de sticlă, fără unduiri, fără culori, fără viaţă. Când aşteptarea şi încordarea atinseră clipa exploziei, frânghia începu să se mişte în mâna lor, să lovească apa rea a lacului, să-i oblige la mişcare. Tot ce era viaţă în ei vibra în braţele care trăgeau funia. Ritm tăcut, înverşunat, răzbunător. O mână părăsi funia şi lumina unei lanterne spintecă bezna de deasupra apei. Pluta se lovi de lumină şi odată cu lumina se apropie de mal. Altă mână scăpă frânghia şi altă rază ţâşni spre monstrul de lemn care se apropia. Cele două lumini împreunate nu se mai înşelau. Pluta se întorcea… goală!

În locul exploziei trăsni tăcerea, o tăcere mai rea decât explozia. Clipe de năucire şi spaimă, apoi vocea nebună a lui Ionel:

– Aţi văzut?! Ucigaşilor! Cum ne mai întoarcem?

– La asta te gândeşti?! şuieră Maria. Pleacă imediat în căutarea lui!

– Mă duc eu! se înfipse prichindelul cu părul înţepat de groază. Eu sunt mai mic. Pe mine mă ţine pluta şi pot să mă strecor peste tot…

– Stai! îl prinse Ionel de braţ. Smintitule!

– Stai! porunci şi vocea Mariei. Mă duc eu!

– Unde vreţi să vă duceţi! zbieră Ionel. Aţi înnebunit amândoi? La dracu să vă duceţi! Voi, cu idioţeniile şi cu ambiţiile voastre sunteţi vinovaţi!

– Ţi-e frică, laşule! şuieră Maria.

– Şi ţie nu ţi-e frică? Nu e o nebunie şi o prostie să rişti pentru…

– Taci! strigă Maria. Uitaţi-vă la plută.

Pe un colţ al plutei, gata să se prăbuşească în apă, se afla un bolovan. Şi sub bolovan o pată albă, o foaie de hârtie. Trase încet şi cu grijă pluta la mal. Tic se repezi primul, se lungi pe burtă şi luă hârtia de sub bolovan. Ar fi vrut să dea el glas mesajului, dar Maria i-l smulse din mână, îl puse sub lanternă şi citi cu voce tare:

– „Ura! Peştera nu se termină! E o minunăţie aici. Veniţi pe rând, dar trimiteţi mai întâi echipamentul. Atenţiune! Cotlonul e îngust ca un tunel de cârtiţă. Neapărat să vă lungiţi pe burtă!.”

– Ura! exclamă Tic înnebunit de bucurie. Venim! Venim imediat! Ura!

Întunericul închise, undeva într-o celulă a lui, spaima şi durerea din privirea lui Ionel şi mânia amestecată cu dispreţ din privirea Mariei.

– Să încărcăm bagajele! luă Maria iniţiativa. Tic! Tu luminează pluta. Să punem mai întâi raniţele şi păturile. Aparatul îl lăsăm la urmă. Cine merge cu bagajele?

Tic era gata să se ofere, dar Maria zdrobi imediat pauza involuntară:

– Plec eu! Pe urmă… hotărâţi între voi…

Pluta se despărţi de mal. Frânghia se deşiră iarăşi, până ajunse la nemişcare. Tic simţi scuturătura violentă care venea în valuri de la capătul de departe şi împreună cu Ionel trase cu toată puterea de funie. Al doilea se îmbarcă Ionel. Apoi veni şi rândul lui Tic şi al lui Ţombi. Legă aparatul de plută şi în mijlocul uriaşului colac de funii, ca într-o redută circulară, îşi ascunse căţelul. Vâsli până la mijlocul lacului, domol, condus de lanterna fixată ca un far la botul plutei. Acolo făcu o primă escală, pentru a iscodi împrejurimile, dar nu văzu nimic altceva decât apă. Nici înaintea lui nu se zarea vreo dâră de lumină sau gura vreunui cotlon. Tot căutând tunelul de legătură, simţi că pluta merge singură şi chiar într-un ritm mai iute. Se lăsă dus de ea şi după câteva clipe, drept înaintea lui, departe, parcă la capătul lumii, zări o semilună neagră ca o sprânceană: intrarea tunelului. Într-acolo îl ducea apa. Se lungi pe burtă cu mult înainte de a intra în tunel şi transformă vâsla în cârmă pentru a potrivi pluta în deschizătură. Era atât de îngustă sprânceana de intrare şi atât de puţin arcuită încât îi era teamă că nici pluta şi nici el, aşa lungit cum era, nu vor putea trece prin ea. Într-adevăr, pluta atinse de câteva ori pereţii tunelului, iar spatele lui aştepta, din clipă în clipă, izbitura rece a cupolei de piatră. Colacul în care se afla Ţombi fusese presat de plafon, aparatul puţintel hârşit, dar prichindelul se făcu punte şi luntre! pentru ca nepreţuitele comori să rămână intacte. Bârrrr! Şi tunelul nu se mai sfârşea! Dacă n-ar fi fost sigur că îl aşteaptă dincolo cei care plecaseră înaintea lui, ar fi spus că a pornit în drumul spre iad. Puţintel iad tot îndură el în cotlonul nesfârşit. Numai apă şi întuneric,

apă şi întuneric. Deodată, lumina lanternei, până atunci înghesuită şi strivită, evadă în spaţii largi. Şi alte lumini, şi, în sfârşit, vorbe şi răsuflări omeneşti îl primiră de undeva din dreapta. Ieşise, scăpase din cărarea iadului. Se ridică în picioare, o văzu undeva pe Maria şi, fără să se mai gândească la altceva, sări înspre braţele ei. Dar distanţa dintre plută şi ţărm era mai mare decât şi-o închipuise el, şi încă în aer prichindelul simţi răutatea apei care-l pândea. Picioarele-i atinseră apa, se scufundau, braţele căutau sprijin în întuneric şi într-adevăr întâlniră două odgoane care-l săltară pe ţărm. Erau braţele lui Victor.

– Ai păţit ceva, Ticuşor? îl întrebă Victor cu blândeţe. N-ar fi trebuit să te lăsăm singur…

Demult îşi încolăcise Maria braţul de gâtul lui:

– Spune ce ai! Nesu…

– M-am udat leoarcă… la picioare, râse cel cârn.

– … feritule! îşi termină Maria alintarea. Măcar ai adus ciorapi de schimb?

Prichindelul clipi din ochi, inutil, pentru că bezna nu accepta culori şi gingăşii.

Nu trecuseră decât câteva clipe de la debarcarea nenorocoasă a ciufuliciului, câteva clipe mici… Cine şi-ar fi închipuit că puteau să fie atât de crude! La drept vorbind, o singură clipă fusese crudă şi răzbunătoare, aceea în care Tic sărise pe mal. Alte câteva o imitară şi când Victor simţi în aer şi în piept nenorocirea, era prea târziu.

– Pluta! strigă el. Aparatul!

– Ţombi! se sperie Tic. Doamne!

Pluta era departe şi viteza ei se mărise. Victor abia îi mai prinse marginea cu raza lanternei. Dar porni după ea în goană de câmp deschis. Noroc că Maria şi Ionel înţeleseră ce se petrece şi îi luminară fulgerător drumul. Victor încă mai ţinea raza lanternei lipită de plută, chiar şi după ce pârâul subteran se desfăcu în două braţe. Pluta cotise spre stânga, pe braţul mai iute şi mai învolburat, şi Victor trecu prin apă spre malul stâng şi îşi continuă urmărirea, mai repede, pe piatra netedă a malului. Oare o va prinde?… Răspunsul i-l dete un zgomot îndepărtat, pe care goana dementă îl transformă în asurzitor, apoi în vârtej de tunete. O cascadă! Nu erau mai mult de zece metri până la plută, dar nici de la plută până la cascadă nu erau mai mult de zece metri. Goana era atât de nebună încât cel dezlănţuit imploră cu mâna liberă bezna, pentru a se opri la timp. Dacă nu-l va opri o plasă de cauciuc, gândi el… dar îl opri, ca un recul neaşteptat, tunetul asurzitor şi spuma sfărâmată şi rece a prăbuşirii. Era la un pas de marginea cascadei. Se lipi de peretele ud, iar lumina lanternei se prăbuşi în cataracta de sub pământ. Aburi şi zvârcoliri şi gemete şi tunete. Altceva nimic. Pluta fusese înghiţită de abis. Presimţi o ameţeală rea

şi se retrase repede câţiva paşi. Oboseala îi muia mijlocul. Capul îi vâjâia. Necunoscutul devenise dintr-odată atât de crud… necunoscutul de sub pământ cu bezna şi capcanele lui. Victor se îndesă în perete până la durere, până la trezire. Nu avea voie să-şi piardă firea. Momentul era hotărâtor. Porni spre ieşirea tunelului, încet, pentru a-şi aduna gândurile. La bifurcarea pârâului îşi întâlni prietenii şi le anunţă vestea cu un ton iritat, parc-ar fi anunţat o pagubă oarecare:

– S-a dus pluta! Fir-ar să fie!

Ceilalţi păreau de gheaţă şi Victor simţi parcă pentru el nevoia unor vorbe tari:

– Sunt absolut sigur că ne vom descurca. Nu suntem cireşari? Bine c-am salvat bagajele…

– Eşti nebun!? ţipă Ionel ca un semnal de alarmă. Nu înţelegi că suntem îngropaţi de vii?… Cum vom scăpa de aici? În faţă cascada, în spate cotlonul iadului…

Victor îi puse mâna pe umăr:

– Ştiu că e foarte grav, dar mult mai grav ar fi dacă ne-am pierde firea. Mergem pe braţul din dreapta. Poate că ne va duce undeva afară…

– Şi dacă ne pândeşte altă cascadă? întrebă Ionel.

Se apropiase şi Tic de Victor. Prichindelul, nenorocit şi întristat cum rareori fusese, cu nişte lacrimi de jar în ochi, care din fericire nu se vedeau, luă parte cu sughiţuri la lupta aceea pentru viaţă:

– Eu l-am prăpădit pe Ţombi… Of! Doamne!! Şi uite, mă jur că n-o să plâng şi n-o să mă mai gândesc la el până ieşim afară. Pe urmă o să fac eu ceva…

Se înduioşă şi Ionel. Vocea i se stingea:

– Mergem şi noi pe urmele lui Ţombi… În acelaşi mormânt am intrat…

– Dar suntem vii, Ionel! se revoltă Maria. Şi simt o asemenea furie, că aş putea să sparg stânca!… Şi nu suntem numai noi, mai sunt şi ceilalţi, afară. Dacă n-o să putem noi, ne vor salva ei! Dacă am fi în locul lor, am face la fel!

– Şi cum îi anunţăm pe cei de afară?… întrebă Ionel chinuindu-se. Cu ce aparat? Cu ce semnale? Pe ce unde?

– Pe undele dinăuntru! spuse Maria strivindu-şi pieptul. Ce-ai face dacă ai fi în locul lor şi dacă n-ai primi nicio veste din peşteră? N-ai da alarma? N-ai alerga ca să vezi ce s-a întâmplat? N-ai chema ajutoare?

– Da… spuse foarte încet Ionel. Numai că nimeni din lumea asta nu ştie şi nu poate şti dacă suntem în peşteră, sau undeva afară, în vreo prăpastie… N-am lăsat niciun semn în urma noastră! Nimic, nici măcar o bucată de hârtie… Cui poate să-i treacă prin minte că peştera nu se termină acolo unde arată harta? De ce să nu creadă că am ieşit afară?

Glasul lui Ionel tremura şi şuiera şi pauza care urmă vorbelor lui era un moment umplut de spaime şi nelinişti.

– Un semn totuşi am lăsat! se răzvrăti Victor.

– Nu, Victor, şopti prichindelul. Am luat şi bileţelul tău, ştii, mesajul tău cu descoperirea. E la mine în buzunar. Am vrut să-l ţin amintire... Ţi-a spus Maria că l-a pierdut?... I l-am... i l-am împrumutat eu... fără să-şi dea seama...

– Va să zică tu! îl trăsni Maria.

Victor prinse capul prichindelului şi-l strânse la piept, aproape cu cruzime:

– Nu, Ticuşorule... nu la semnul ăsta m-am gândit. Am lăsat alt semn, Ticuşor. Pluta!...

– Dar pluta?... îngână Maria fără voia ei. S-a dus în cascadă... Crezi c-o să iasă undeva afară?

– Nu... răspunse Victor. E altceva: absenţa plutei va fi cel mai sigur semn că s-a întâmplat ceva în peşteră, nu afară. Toţi se vor întreba unde e pluta... şi avem marea şansă să se descopere legătura cu noua peşteră.

– E o probabilitate, totuşi... spuse Maria.

– Ştiu... acceptă Victor. Dar iată că există o speranţă şi dincolo de noi, adică o cale de salvare... dar nu putem să ne încredinţăm numai ei. Trebuie să ne bizuim în primul rând pe noi. Începând din clipa asta nu mai există expediţie, peşteră, hartă, nimic! Există un singur scop: salvarea!... Încotro?... Braţul stâng e închis. Nu ne interesează. Vom înainta pe braţul drept. Va trebui să facem economie la baterii. Vom aprinde o singură lanternă, cu schimbul. Şi vom merge în şir, unul după altul. Fără teamă... pentru că mergem spre viaţă, nu spre moarte...

– Dar înainte de a porni, propun să alegem un alt şef! spuse cu voce fermă Maria.

– Victor! adăugă imediat Tic.

– N-avem timp pentru asta... se împotrivi Victor.

– Am avut timp... sună foarte stins glasul lui Ionel, pecetluind momentul care se scursese.

Şi tinerii porniră la drum prin bezna groasă şi necunoscută, pe care poate că n-o mai străbătuse până atunci nicio fiinţă omenească. Înaintau cu paşi prudenţi, cu auzul permanent încordat, pe fâşia de lumină care le tăia calea. Din loc în loc se opreau şi cercetau cu toate lanternele relieful. Orice neregularitate, orice scobitură, orice firidă era umplută de lumină. Şi la un semnal toate lanternele se stingeau pentru a obliga la destăinuire orice cale de ieşire ascunsă, orice cotlon care avea vreo legătură cu lumea şi cu lumina de-afară. Într-o firidă mai înaltă, pe unul dintre pereţi, lanternele întâlniră câteva semne ciudate, nişte scrijelituri care păreau o aglomerare de linii, sau mai

bine zis o întâlnire de linii drepte şi curbe. Incrustaţiile bizare fură cercetate mai îndeaproape. Maria frecă peretele cu o cârpă şi chiar îşi sacrifică periuţa de dinţi pentru a adânci scobiturile ispititoare. Vocea îi tremură de bucurie:

– Uitaţi-vă! Priviţi din unghiul ăsta! Sunt gata să jur că e conturul unui mamut.

Imaginea, odată creată, căpătă imediat aprobarea şi admiraţia tuturor, dar mai ales însufleţirea lui Victor:

– Da! Am văzut într-un album de reproduceri dintr-o peşteră… Seamănă exact cu reproducerile din albumul acela…

– Altamira! spuse Maria. Îmi amintesc şi eu…

– Şi e chiar atât de frumos? întrebă prichindelul cu voce nesigură. Eu…

– E foarte frumos, Ticuşor! îl mângâie Victor. Şi are o valoare extraordinară, mai ales pentru noi…

– Da’ ce, putem lua mamutul de-acolo? se miră Tic.

– Nu trebuie să-l luăm, spuse Victor. Important e că l-am găsit. Nu vezi că mamutul ăsta vorbeşte? Şi ştii ce spune? Ceva foarte frumos şi foarte important, Ticuşor: peştera a fost locuită. Şi dacă a fost locuită, înseamnă că odată, demult, a avut totuşi o ieşire. De ce să nu ajungem şi noi la ieşirea de demult?

Însufleţirea lui Victor se transmise şi celorlalţi. Singurul care nu putea să participe cu tot sufletul la bucuria ce se năştea era Ionel. Tristeţea şi durerea îl scurmau fără încetare şi-i înnegurau gândurile. Uneori se simţea singur pe urma lanternei şi i se părea că merge spre un abis din care nu se va mai putea întoarce. Privirile lui nu vedeau nimic, se lăsa purtat de gânduri pe drumuri de groază şi speranţele cu care voia să le alunge erau ca nişte scântei care se stingeau la prima suflare a beznei. Mergea mecanic, jefuit de speranţe, pe un fir de lumină palid şi chinuit. Stâncă, mereu stâncă, piatră umedă, alunecoasă, crăpături, bolovani, ochiuri de apă, pietre… Câteva pietre, pierdute în ungherul unei nişe profunde, îi aprinseră scântei în priviri. Lanterna Mariei trecuse nepăsătoare pe deasupra pietrelor, Tic căuta altceva, Victor lumina drumul. Apăsă butonul lanternei şi-l fixă asupra pietrelor. Luă câteva în mână, le frecă şi le pipăi şi le înconjură contururile cu degetul mare. O clipă rămase mut.

Nemaiauzindu-i paşii, Maria se opri şi-l descoperi lângă nişă cu pietrele în mână:

– Ce s-a întâmplat? De ce te-ai oprit?

Se apropiară şi Tic şi Victor de ei. Razele lanternelor răscoleau încă o dată firida săracă.

– Ai găsit ceva? întrebă Victor. Ce sunt alea? Pietre?

Fără nicio vorbă, Ionel întinse palma desfăcută, în care oprise câteva pietre cenuşii, unsuroase.

– Granit?!… Şi Maria era cât pe-aci să adauge cuvântul care-l obsedase atâta vreme pe Ionel: „arhaic”, dar vocea indiferentă a culegătorului de pietre o întrerupse:

– Nu… Paleozoic… Cred că sunt unelte… pietre şlefuite… unelte vechi de silex…

– Da! Unelte de silex! confirmă imediat Victor. Prin urmare ne aflăm pe drumul cel bun. Nu mai încape nicio îndoială, Ionel. Peştera a fost locuită! Şi trebuie să existe un drum de ieşire. Am ales braţul cel bun!

– Şi dacă oamenii ăia vechi n-aveau nevoie să iasă din peşteră? întrebă cu naivitate Tic.

– Prostule! îl dojeni Maria fără răutate. Oamenii ăia vechi numai se adăposteau şi se apărau în peşteri. Hrana şi îmbrăcămintea şi le luau de afară… Prin pereţi nu puteau să iasă…

– Dă-mi şi mie o piatră… se rugă Tic de Ionel.

– Ia-ţi! îi răspunse Ionel. E un depozit întreg acolo, dar dacă le vrei pe astea, poftim!

Dar Tic deja cotrobăia prin firidă. Îşi alese cele mai ciudate pietre, ca nişte vârfuri de suliţă şi de săgeţi, îşi umplu buzunarele, apoi se alătură iute şirului indian.

În fruntea şirului, Victor văzu primul întinderea de cristal şi coloanele de calcar de pe margine, care anunţau apropierea unui nou salon din noua peşteră. Se opri la marginea lacului şi-i aşteptă şi pe ceilalţi. Când proiectorul se aprinse şi-şi începu colinda înceată prin spaţiul necunoscut uimirea cireşarilor se stinse în şoapte şi exclamaţii.

Noul salon era mult mai mare şi mai înalt şi mai bogat decât cele pe care le întâlniseră în vechea peşteră. Tavanul de pe margini era o aglomerare de bolţi şi arcade, iar pereţii de sub el, plini de arabescuri şi de dantelării îşi scurgeau picioare albicioase de calcar în apa foşnitoare a lacului. Stalactitele şi stalagmitele atingeau lungimi şi grosimi de vis. Şi în apropierea pereţilor se înălţau colonade sau stilobaţi care aşteptau poveri şi podoabe. Şi fiecare formă geometrică din salon era ornamentată şi sculptată la filigran, cu o iscusinţă uluitoare. Iar apa care se scurgea leneşă la marginea coloanelor ca trena albastră a unui miracol nevăzut împlinea grandoarea şi rafinamentul salonului. Imaginea palatelor de cleştar din basmele şi visurile copilăriei era îndepărtată şi palidă şi timidă şi copleşită de splendoarea arhitecturii de marmură, ascunsă cu atâta furie şi durere în străfundurile lumii, parcă pentru a învrednici cu priveliştea ei numai ochii celor mai îndrăzneţi.

Fără să mai întrebe, fără să se mai întrebe, fiecare îşi luă libertatea de a cutreiera în voie şi după placul său marea catedrală subterană. Unul dintre pereţi se transformase de-a lungul erelor într-o orgă albă, imaculată, care cânta cu picurii de apă ai bolţii şi cu ecourile lor, şi cu

vânturile necunoscute şi, în sfârşit, cu vocile şi exclamaţiile unor tineri îndrăzneţi, melodii de frumuseţe şi spaimă. Priveliştea miracolelor încremenite era o apă vie pentru cireşarii din beznă. Fiecare se întâlni cu sine însuşi, cu anii şi fanteziile lumii lui, cu vigoarea şi siguranţa libertăţii şi nespaimei de altădată…

Iar prichindelul cel cârn şi ciufulit, şi cu păr de grâu în lumină, şi cu ochii iarăşi argintaţi, simţi în toate melodiile şi tăcerile castelului de marmură un cântec al căutărilor, şi când nu mai erau melodii, auzea şoapte reci în ureche şi totul şi toate îi spuneau că aici şi numai aici se află cutia fermecată. Şi porni în căutarea ei, furişându-se şi strecurându-se ca o rază de lumină printre colonade şi stalagmite, printre ţurţuri şi statui neterminate încă, peste şuviţe de apă, peste trepte stinghere, printre coliere şi arcade gheboase, prăbuşite, departe, spre peretele dantelat şi misterios care alcătuia pavăza din dreapta a catedralei subterane. Acolo, în miile de crăpături, unele subţiri ca un fir de aţă, altele largi cât palma, acolo, în noianul acela de gropi şi scobituri ca nişte cuiburi săpate de păsările altor ere, acolo trebuia să caute şi mai ales acolo trebuia să găsească. Prichindelul începu să-şi zgâiască ochii prin toate crăpăturile mai largi decât degetul, prin toate gropiţele în care i-ar fi încăput pumnul. Crăpăturile şi gropile abia zgâriau muntele de calcar. Dar erau unele mai late prin care îşi plimba mâna şi îşi strecura braţul până la umăr şi care călătoreau departe în trupul muntelui, departe, dincolo de moartea luminii. Cum putea să ajungă până acolo, dacă nici privirile nu îndrăzneau? Era aproape trist prichindelul, pentru că bănuia că la capătul unui asemenea ascunziş putea să fie cutia vrăjită. Unde să mai caute?… Privirile lui întâlniră o scobitură piezişă, lată la început de două palme, dar care după câţiva metri se lărgea ca o pâlnie lungă, nesfârşită. Zgândări ca un drac cu raza lanternei pereţii crăpăturii, dar nu întâlni nimic, nicio firidă, şi mai ales nicio strălucire de metal. Furios îşi trimise raza departe, spre buzele pâlniei, departe, la zeci de metri şi deodată simţi o săgeată izbindu-i inima, şi era o săgeată ascuţită şi blândă, rece şi caldă… Acolo la buzele pâlniei se afla…

– Victor! ţipă el ca un nebun, azvârlind bubuituri în ecourile peşterii. Veniţi aici! Aici! Am găsit barca!

Tic nu înnebunise. La buza pâlniei se afla o barcă!

Era o glumă! Prichindelul voia să-i înveselească sau combinase o farsă… toţi gândeau astfel, dar nu rezistară chemării lansată de trompeta blondă şi se apropiară de colţul minunii. Tic arătă cu degetul spre crăpătură şi speranţa zvâcni odată cu degetele care apăsau butoanele lanternelor. Lumina ajunse departe, la capătul buzei de piatră, şi tremurul pierdut al prichindelului renăscu în trupurile celorlalţi şi se înghesui iarăşi în el. Da! La capătul pâlniei era o barcă,

dar nu o barcă oarecare, şi nicio corabie de marmură eşuată acolo, din ere neomeneşti, ci o barcă adevărată de cauciuc: barca lui Petrăchescu.

Şi ceea ce făcuse Tic până atunci – cercetarea peretelui scobit – repetară ceilalţi, mai temeinic şi cu alt scop. Dacă la zeci de metri se afla o barcă, poate că se afla şi o cale de ieşire afară. Nicio scobitură, nicio crăpătură a peretelui nu scăpă căutării disperate a cireşarilor. Dar peretele era crud, neîndurător. Toate cotloanele erau strâmte, nici un şobolan nu s-ar fi putut strecura prin ele, şi aproape toate crăpăturile se subţiau şi îşi opreau tăişul după câţiva metri. Numai crăpătura lui Tic învinsese calcarul şi se afunda spre depărtări. Dar era atât de strâmtă la început, încât abia încăpea braţul lui Victor. După câţiva metri se lărgea, generoasă, ca o cărare, ca un bulevard al imaginaţiei, dar până la cărarea lată de jumătate de metru, şi până la bulevardul lat de un metru, poate chiar de doi spre gura lui, erau acei câţiva paşi de iad de la început, acel spaţiu de tortură care ura lumea, care strangula speranţele şi bucuriile.

Tinerii priveau neputincioşi şi fierbinţi tăietura din faţa lor. Câţiva metri, poate numai trei metri de bunătate şi calea raiului ar fi fost deschisă. Câţiva centimetri, poate numai zece centimetri dacă s-ar îndupleca pereţii pâlniei să se depărteze şi din nou trupurile lor, şi mai ales inimile lor ar simţi fiorii calzi şi neastâmpăraţi ai bucuriei.

– Dac-ai încerca tu, Ticuşor? spuse Maria ca o rugăciune inutilă. Măcar să punem mâna pe barcă…

De când se gândea Tic la atacul pâlniei! De multe minute capul şi trupul lui fuseseră zgâriate şi zdrelite de zimţii calcarului. Ştia că dacă i-ar încăpea capul…

Prichindelul se apropie aievea de crăpătură şi încercă să-şi strecoare capul. Numai trei, sau poate numai doi centimetri să fi fost mai largă şi ar fi trecut în lumea de basm pe care o presimţea la buzele pâlniei. Maria iscodi cu lanterna mai sus şi i se păru că într-un anumit loc crăpătura se mai deschidea cu câţiva centimetri, dar imediat se strâmta. Din fericire, buchetul de raze rămase mai multe clipe acolo, şi privirile flămânde de speranţă, coborând pieziş, din spaţiul descoperit de Maria, deosebiră un fel de tub oblic, parcă mai lung decât începutul în linie dreaptă al pâlniei. Poate că totul era o iluzie optică, reflexul unei îngrozitoare dorinţe. Dar era singurul sâmbure de speranţă. Tic se uită la Victor şi puse mâna pe umerii lui. Maria încerca să-şi plimbe degetele prin părul lui ciufulit, dar prichindelul se apără. Şi fără mâna Mariei îl usturau ochii.

Victor se îngheboşă şi într-o clipită tălpile prichindelului erau pe umerii lui. După un fluierat scurt, Tic începu să-şi împingă încet, încet, capul prin crăpătura luminată de lanterna Mariei. Când simţi împunsături şi zgârieturi rele la ambele urechi îi veni să urle de

bucurie. Capul îi intrase! Cu mâinile înainte, se lăsă să alunece, pieziş, prin tubul care părea mai larg decât începutul de jos al crăpăturii. După ce se juli cumplit pe faţă, pe nas, pe urechi, după ce simţi cum îi trec umerii printr-un laminor, prichindelul răzbătu şi ajunse cu tot corpul în tub. Se târî înainte cu o voinţă turbată şi deodată simţi că alunecă şi îşi opri căderea în mâini. Se întoarse şi se lăsă în picioare în cel mai larg spaţiu prin care trecuse vreodată, deşi vârful nasului şi occipitalul erau apăsate de milioane de tone de piatră. După încă doi metri de potecuţă zgârcită, trecu într-o cărare de piatră, apoi într-un adevărat bulevard prin care putea merge cu braţele desfăcute, sau dacă nu cu braţele, atunci cu coatele. Vreo douăzeci, treizeci de metri înaintă pe bulevardul speranţei până ajunse în sala bărcii de cauciuc. Era o încăpere de piatră, cam cât camera lui de acasă, care se prelungea în două tunele strâmte şi parcă fără de sfârşit. Dar nu se gândi nicio clipă să pornească pe tunele mai departe. Rămase în sala bărcii, chiar lângă comoara de cauciuc, care se tolănea leneşă şi nesimţitoare, la poalele unui cub de piatră. În barcă se aflau câteva pături puse una peste alta ca o saltea. În două secunde nu mai rămase nimic din patul improvizat. Păturile îşi găsiră alt loc, tot la baza cubului de piatră, iar barca începea să-şi dea duhul, după ce prichindelul îi dibuise şi-i răsucise supapele. Îi grăbi moartea tăvălindu-se pe ea şi apăsând-o cu piciorul. Când ajunse moale ca o cârpă şi subţire ca un covoraş, o înşfăcă şi porni cu ea pe umeri spre cei care-o jinduiseră cu atâta patimă. Mai întâi azvârli barca prin crăpătura care se îngusta, apoi, ducându-şi mâinile la urechi, începu să înainteze. Dar îl opri vocea lui Victor:

– Nu facem nimic fără pompă, Ticuşor. Dacă barca era umflată, trebuie să fie şi pompă prin apropiere…

Nu foarte fericit, prichindelul se înapoie în fosta sală a bărcii şi începu să caute pompa. Într-un ungher zări o firidă şi în firidă parcă lucea ceva. Era o magazie de cartuşe. Se ridică în vârful picioarelor şi reuşi să pună mâna pe ea. Dar şi vârful picioarelor întâlni un obiect dur. Era tot o magazie cu cartuşe. Le cercetă curios pe amândouă, apoi le puse la loc: una pe firidă, alta jos. Apoi căută pompa. O găsi chiar la intrarea unui tunel, lângă un sac de dormit. După ce o înhăţă, avu inspiraţia să ridice raza lanternei… Ochii îi ieşiră din orbite, iar inima, inima prichindelului cârn şi inimos bătea atât de tare, încât de teamă că ar putea să-i spargă pieptul îşi duse mâna în dreptul ei şi începu să apese cu toată puterea.

Într-o nişă cât palma, chiar lângă scobitura care ducea la peşteră, se afla un obiect. Lunguieţ, strălucitor ca un diamant. Doamne! Ce mai mănunchiuri de raze împrăştia! În clipa când prichindelul ascunse obiectul în sân, acolo unde apăsase cu o secundă înainte atât de tare, jură pe tot cerul şi pe tot pământul că nu va sufla nimănui nicio vorbă

pentru a păstra întocmai nemaipomenitele vrăji ale cutiei. Abia după aceea, cu pompa în mână, cu marele diamant vrăjit în sân şi cu toată bucuria lumii adunată în ochii aceia dragi şi neastâmpăraţi, se strecură prin scobitură, suferind, fără să crâcnească, toată răutatea pereţilor de piatră cu zimţi, toţi colţii şi ghearele care-i căutau carnea. Ajunse în sala minunilor şi toţi îl primiră ca pe un erou, dar el se feri de îmbrăţişări de teamă să nu simtă şi alt piept cutia.

2

Poate chiar în clipa când Tic simţea suflarea caldă a Mariei pe fruntea lui, la capătul tunelului nesfârşit care pornea din sala bărcii de cauciuc, afară, în soare, doi oameni discutau, rezemaţi de peretele unei stânci care semăna cu un cal de şah. Unul dintre ei era înalt, voinic, şi, deşi tânăr, avea o barbă neagră şi lungă ca a unui preot. Ochii lui clipeau des, uneori îşi strângea pleoapele şi scutura nervos din cap. Era îmbrăcat într-o salopetă groasă şi foşnitoare, tăiată în toate direcţiile de fermoare. Celălalt era… Petrăchescu, vânătorul. Înalt, slab, cu nasul subţire azvârlit înainte, cu pălăriuţa ţuguiată pe vârful capului, aducea cu o paiaţă pierdută într-un iarmaroc. De câte ori vorbea, se străduia să ia un ton grav, dar vocea lui piţigăiată nu-i servea:

– Dom’le, dacă cotrobăiesc prin peşteră?

– N-au ce să caute în peşteră, coane, răspunse cel bărbos. Şi chiar dacă intră, cum vor trece de lacuri?

– Dom’le, dar dacă trec ei într-un fel de lacuri?

– Atunci din două, una! se înfurie bărbosul. Ori se întorc şi se duc dracului acasă, ori descoperă tunelul nostru şi vin încoace. Vom vedea atunci ce-i de făcut…

– Dom’le, tot mă gândesc, pe cinstea mea! Dacă peştera nu se termină acolo? Dacă merge mai departe?

– Unde să meargă, coane? Pe unde să meargă?

– Acolo, dom’le… Prin fundul lacului…

– Of, Dumnezeule! Până la urmă o să mă omori cu întrebările astea. Dumneata de ce n-ai avut curajul să mergi până la marginea lacului? Şi eu de ce m-am întors de pe la mijlocul lui? Suntem oameni în toată firea şi nu ne-am încumetat, şi dumneata crezi că nişte copii or să se arunce în întunericul ăla de iad? Ia să fim serioşi, coane, pe cinstea mea.

Argumentele bărbosului parcă-l mai liniştiră pe vânător. Dar nu într-atâta ca să-i abată cu totul gândurile de la cireşari. Îşi amintea ce i se întâmplase mai adineauri:

– Dom’le, eu pe vlăjganul ăla tot îl împuşc, pe cinstea mea! Auzi! Să mă facă pe mine măgar!? Şi pe Dobrescu, dom’le! Nu se iartă! Şi dacă nu iert, trag!

– Iar începi, coane? Dumitale, când îţi intră ceva în cap, îţi rămâne

acolo pentru toată viaţa. Cerboaica, Dobrescu, acum vlăjganul! Coane, cum spunea cineva: ai puţine idei, dar fixe!... Eşti ca un dicţionar din care n-a mai rămas decât o singură pagină...

– Asta cine-a mai spus-o, dom'le? Pe cinstea mea!

– Asta am spus-o eu, coane... Îmi mai vine şi mie câte o idee...

Vânătorul îşi plimbă mâna pe ţeava armei, apoi amintindu-şi ceva, sări brusc în picioare:

– Dom'le! Dar dacă ajung până la ultimul lac, la capătul peşterii, şi caută acolo, şi descoperă tunelul nostru, pe cinstea mea!

Bărbosul simţi o clipă impulsul de a respinge ideea, dar uitându-se mai atent la Petrăchescu şi văzându-i aerul îngrijorat, făcu un gest de supunere:

– La urma urmei, putem astupa intrarea tunelului. Da, coane! Nu strică uneori excesul de prudenţă... Numai să găsim bolovani prin apropiere...

– Vagoane, dom'le! îl linişti Petrăchescu. Trenuri întregi, pe cinstea mea.

Apoi făcu un ocol în spatele stâncii ca un cal de şah şi se opri în faţa unei crăpături, aşteptându-l pe bărbos. Acesta îi făcu semn să intre primul, şi deşi lunguieţ şi slab, lui Petrăchescu îi trebui destulă caznă ca să-şi strecoare trupul prin crăpătură. Bărbosul, mai elastic şi mai priceput, se răsuci pe o coastă, îşi băgă mai întâi picioarele, apoi trunchiul, dar nu dispăru imediat. Se răsuci încet până ce-şi eliberă mâinile şi izbuti să apuce o lespede groasă, un fel de capac de piatră, pe care îl coborî şi-l potrivi deasupra crăpăturii în aşa fel, încât nici un ochi foarte exersat n-ar fi putut observa ascunzătoarea. Nimeni nu ştia că în acel loc se află un drum de ieşire din Peştera Neagră. Nici chiar cireşarii, pentru că nici ei nu cercetaseră toate cotloanele şi toate crăpăturile de pe ţărmurile marelui lac de la punctul terminus.

Bărbosul îşi continuă drumul pe întuneric, fără să aprindă lanterna. Încăperea pe care abia o părăsise Tic era luminată de un felinar. La intrarea ei stătea Petrăchescu, încremenit, cu o mutră de cretin definitiv:

– Dom'le, ai ascuns mata barca?

Bărbosul se uită cu milă la el şi nici nu se gândi să-i răspundă. În sinea lui îşi blestema soarta care-l osândise să ţină tovărăşie unui asemenea exemplar uman. Încercă să intre în încăpere, dar vocea lui Petrăchescu îl opri:

– Dom'le, pe cinstea mea! N-ai ascuns-o? Barca de cauciuc, dom'le!

– Ce s-ascund, coane? Te ţii de goange?

– Barca, dom'le! Unde-i barca mea?

– E jale, coane, dacă nici vederea nu ţi-a rămas întreagă. Nu ştiu cum o s-o scoatem la capăt!

– Dom’le, nu-i! Pe cinstea mea! Dumneata ai rămas ultimul aici, dumneata ai ascuns-o, dom’le, dumneata răspunzi!

Petrăchescu se proţăpise în faţa bărbosului şi figura lui avea un aer crunt, ameninţător. Bărbosul îl dădu însă la o parte şi se îndreptă spre locul unde lăsase barca. În încăpere – nici urmă de barcă. Numai păturile, foarte grijuliu aranjate, aminteau că în mijlocul hrubei barca se preschimbase în pat. Cu iuţeala unui scamator, bărbosul scoase dintr-un buzunar o lanternă mică şi plată şi-i schimbă raza orbitoare în interiorul altor două tunele cu care comunica încăperea. Nu se vedea nimic! Ca un titirez se întoarse spre Petrăchescu:

– Unde ai ascuns-o, coane? Ai profitat de faptul c-am rămas în urmă şi-ai dosit-o? La mine nu se prind puştisme, nene! Hai! Scoate-o!

– Dom’le! Pe cinstea mea! Ori au luat-o duhurile, ori dumneata ai băgat-o undeva! Asta nu se iartă, dom’le!

– Iar îi dai cu duhurile? Nu te-ai lecuit? Fir-ar…

– Nu le insulta, dom’le, că ele au luat-o! Altcineva cine, dacă dumneata nu? Nu insulta duhurile!

– La ce le-ar trebui duhurilor barca dumitale, coane?

– Păi…

Dar vânătorul rămase ca „păi”-ul în gură. Nu ştia ce să-i răspundă bărbosului…

– Poate şi-o fi rupt vreun duh gâtul, răspunse tot bărbosul, şi n-au avut cu ce să-l ducă la spital să-i facă o penicilină. D-aia ţi-au luat barca…

Lanterna lui căută ceva într-o scobitură, şi deodată râsul care-i apăruse pe faţă se transformă în rânjet:

– Candela şi grijania mă-sii! Unde-i cutia, coane?

Se uită şi vânătorul spre firida goală şi amuţi. Sprâncenele i se întâlniră într-o singură dungă neagră şi ochii i se închiseră încet, încet, transformându-i întreaga-i figură într-o mască sălbatică şi neîndurătoare.

Bărbosul folosi raza lanternei pe toată lungimea ei. Dar nicăieri, în niciun tunel, în niciun cotlon, nu se zărea nimic. Nici oameni, nici obiecte.

– A fost cineva aici! Cât am stat noi afară, a intrat cineva aici! spuse bărbosul.

Cu un efort îngrozitor, vânătorul deschise ochii şi începu să trăsnească din nou:

– Cine, dom’le? Pe cinstea mea!

– Cineva care n-a putut să intre decât pe dinăuntru. Pe dinafară am păzit noi!

– Ei, dom’le, numai ei! Tot umblau după barcă…

– Cristosul ei de barcă! Nu puteai să le-o dai de la început? Asta mă interesează acum? Râia aia de cauciuc? Să se ducă dracului!

– Domnule! Nu insulta, dom’le, pe cinstea mea! Să nu te mai legi, dom’le, de barcă! Auzi?

Bărbosului îi reveni repede calmul:

– Lasă, coane, barca aia! Las-o dracului! spuse el cu alt ton, parcă de nepăsare. De ea ne arde nouă acum?… Spune, coane! Dacă-şi dau seama pe ce au pus mâna? Înţelegi?

– Poate că n-o să-şi dea seama, dom’le…

– Şi dacă simt ceva? Îţi dai seama ce se întâmplă?

– Fii serios, dom’le! Nişte copii, pe cinstea mea! Ce să priceapă ei? Ce să simtă ei? Nici eu nu mi-aş da seama.

– Dumneata!? Dar ce-ţi închipui dumneata? Crezi că eşti un etalon al inteligenţei?

– După câte îndur, spuse vânătorul, regăsindu-şi masca aceea de moarte rece şi crudă, îmi mai trebuie şi asta?… Mama ei de viaţă! Dumnezeii şi strămoşii dumnezeilor! Nu-mi ajung atâtea! Trebuie să mă feresc şi de derbedeii ăia?… Dom’le, eu îl împuşc! Îl împuşc ca pe-un iepure, dom’le, pe cinstea mea. Ca pe un lup, dom’le, că-i periculos!

– Lasă-mă, coane, cu împuşcăturile! Un singur lucru contează acum: să nu-şi dea seama pe ce au pus mâna!

De data asta, vânătorul încercă să-l liniştească pe găliganul cu barbă:

– Poate că nu-şi dau seama, poate că nici nu pot s-o deschidă cu butoanele alea încâlcite…

– Şi ce-am realizat din asta? Şi ce dacă nu pot ei s-o deschidă? Dac-au ajuns cu ea în lume, gata!

– Cum vine asta, dom’le, pe cinstea mea?

– E chiar atât de greu de înţeles? Dacă ajung în lume, orice om mai acătării vede ce au în mână, şi s-a dus dracului totul. Tot n-ai înţeles?

– Păi da, dom’le! E crunt, dom-le, auzi?… Păi, dom’le, pe cinstea mea! Dumneata ai pierdut o chestie şi eu pierd totul, dom’le! Asta nu! Pe cinstea mea!

– Stai, coane! Mai domol, că nu s-a terminat istoria. Trebuie să chibzuim, să vedem ce se mai poate face…

– Păi ce se mai poate face, dom’le? Numai aia, ştii dumneata care… Pe cinstea mea…

– Stai, coane! Primul lucru e să le ieşim înainte.

– Păi de unde ştim noi pe unde-au intrat, dom’le?

– Asta o aflăm noi numaidecât. Numai prin două locuri puteau să intre. Prin tunelele care duc la peşteră.

– Dar pe care din ele, dom’le?

Bărbosul nu-i mai ascultă întrebarea. Îi dădu vânătorului o lanternă şi-i arătă tunelul pe care trebuie să-l cerceteze: tunelul din stânga. Pe cel din dreapta intrase el. Dar se mai întoarse o dată pentru a-l dăscăli

pe Petrăchescu:

– Bagă de seamă, coane! Să nu treci cu vederea nici cel mai mic semn. Orice pietricică desprinsă din perete poate să dea o indicaţie. Orice urmă, oricât de mică, chiar şi un fir de păr, coane, auzi? Ochii mari, coane, ca nişte faruri!

Bărbosul se strecură apoi prin deschizătură, cercetând cu atenţie fiecare centimetru pătrat al pereţilor. Găsi câteva pietre răvăşite, dar nu se mulţumi cu atât. Îşi continuă căutarea cu migală şi tenacitate, până ajunse la locul unde se îngustau pereţii pâlniei. Nu mai putea înainta. Îşi plimbă lanterna şi raza ei descoperi câteva pete întunecate pe unul dintre pereţi. Îşi muie un deget în gură şi apoi îl lipi de una din pete. Pata se şterse. Îşi retrase degetul, îl mirosi, îl gustă. Rămase un moment paralizat. Nu mai avea niciun dubiu. Petele pe care le zărise şi le gustase erau pete de sânge, sânge proaspăt. Cineva trecuse crăpătura aceea! Stinse brusc lanterna şi îşi încordă auzul. Reuşi să perceapă un zgomot slab, îndepărtat. Încetul cu încetul se obişnui cu el şi-l distinse: era clipocitul apei. Dacă ar fi ajuns acolo numai cu cinci minute mai devreme, ar fi auzit vocea lui Victor poftindu-şi prietenii să se îmbarce. Tinerii erau departe. Niciun alt zgomot nu mai atinse urechea bărbosului. Barca de cauciuc, uşoară şi încăpătoare, îi scosese din marea catedrală subterană, purtându-i iute spre necunoscut. Bărbosul îşi dădu seama că nu mai are voie să piardă nicio clipă. Se întoarse iute în fosta sală a bărcii de cauciuc şi îşi chemă înapoi tovarăşul care căuta zadarnic prin celălalt tunel. Îl puse repede la curent cu descoperirea:

– S-a lămurit, coane! Au pătruns pe-aici.

– Ia uite, dom'le! Păi ce mai aşteptăm? Să ne luăm numaidecât după ei, pe cinstea mea!

– Numai că pentru asta ne-ar trebui dinamită ca să ne facem loc de trecere. Aşa nu se poate trece dincolo. Imposibil!

– Atunci s-o luăm prin partea astălaltă, pe la lacul cel mare, pe cinstea mea.

– Nu, că ne-ar trebui o barcă şi cam mult curaj…

– Stai, dom'le! Ia stai puţin! se trezi vânătorul. Dar cum au ajuns ei în partea asta? Pe unde-au trecut, pe cinstea mea. Nu cumva…

– Asta-i culmea! descoperi bărbosul. Numai pe-acolo au putut trece! Cum s-au încumetat ei pe întuneric, şi cu ce?… E o chestie, coane! Cine i-o fi conducând? Nu-i şi vreun profesor, vreun tată cu ei?

– Nu cred, dom'le, nu e! Asta-i nemaipomenit! Vas'că peştera nu se termină acolo!

– E cam lată istoria, coane… căzu bărbosul pe gânduri. Cum au trecut prin grozăvia aia şi cu ce? Mult m-aş mira să nu fie şi cineva mare cu ei!

– Atunci n-avem altceva de făcut, dom'le. Trebuie să-i ajungem din

urmă. Chit că-s cu unul mai mare sau nu, pe cinstea mea. Dom'le, să-i dăm drumul!

– De unde luăm dinamită? întrebă bărbosul.

– Dom'le, dinamită n-avem, dar avem cartuşe…

– Pe cinstea mea! spuse bărbosul. Poate dărâmăm ceva din crăpătura aia.

Vânătorul răsturnă în mare grabă, pe un ziar, toată pulberea pe care o avea la el, îşi goli apoi cartuşierele şi începu să desfacă fiecare cartuş. Adună peste un kilogram de pulbere pe care-o alătură celei vărsată din cutii. Umplu un săculeţ pe care-l potrivi cu îndemânare şi pricepere într-o scobitură de la baza crăpăturii. Mai păstrase un dram de pulbere pe care-l presără într-o şuviţă subţire, formând un fitil rapid de la săculeţ la locul de adăpost.

– Când îi dai drumul? întrebă bărbosul nerăbdător.

– Să-i lăsăm să se mai îndepărteze, dom'le, să nu audă prea aproape detunătura…

– Aşa, coane! îl lăudă bărbosul. Aşa mai merge, coane. Nu-i rău să mai apelăm şi la cap, că de-aia îl avem… Poate-i ajungem fără să ne simtă, şi atunci putem să punem mâna pe cutie, cu vreo capcană, coane. Şi dacă luăm cutia şi ei nu şi-au dat seama, pe cinstea mea, coane! Ai spus că sunt şi nişte fete, nu?

– Dom'le, pe mine fetele nu mă interesează. Pe mine mă interesează vlăjganul. Eu îl împuşc!

– Lasă, coane, neroziile! De câte ori să-ţi spun?

– Ce nerozii, dom'le? Care nerozii, pe cinstea mea? Eu nu glumesc! Ce, dumneata glumeşti când tot vorbeşti de fete?

– O să vedem la faţa locului, spuse bărbosul. Acum ar fi bine să ne pregătim pentru explozie. Eu o să dau foc fitilului, iar dumneata n-ar strica să ieşi afară. Să vezi efectul exploziei şi mai cu seamă să vezi dacă nu sunt oameni prin împrejurimi…

– Da, dom'le, trebuie, pe cinstea mea! Trebuie să luăm toate măsurile. Eu ies!

– Dacă nu-mi faci niciun semn în trei minute, dau foc fitilului, coane. Să fim înţeleşi.

Petrăchescu porni în grabă prin tunelul care-l ducea afară, la stânca botezată de Lucia, dar nu înainte de a băga în tocul unui pistol magazia de cartuşe din firidă.

Bărbosul îşi privi ceasul, înaintarea secundarului pe cadran şi minutarului din discul cronometrului. Trecură trei minute grele şi nu auzi niciun semnal la ieşirea tunelului. Nu se grăbi. Cu gesturi aproape leneşe îşi scoase bricheta dintr-un buzunar, îşi aprinse mai întâi ţigara care-i tremura în colţul buzelor, apoi lipi flacăra brichetei de firul de pulbere. Şarpele de foc înaintă ca un fulger şi când ajunse la vârful pâlniei declanşă o explozie formidabilă care îmbolnăvi urechile

bărbosului. Încăperea se zgudui, dar nicio pietricică nu se prăbuşi nicăieri. Doar la vârful piramidei, acolo unde tunelul se revărsa în salon prin crăpătura lui Tic, se desprinseseră câteva aşchii din pereţi. Când bărbosul ajunse acolo îşi muşcă de furie pumnii. Crăpătura rămăsese la fel de strâmtă. Explozia n-avusese niciun efect. Şi ca un nebun izbi cu pumnul în stâncă. Durerea îl trezi, dar nu numai durerea. Colţul de calcar pe care-l izbise se prăbuşise târând după el alţi bolovani. Deschizătura se lărgise cu câţiva centimetri. Cu răbdare şi ură s-ar fi putut trece pe acolo. Ştia că-şi va schilodi trupul, dar în momentul acela era supus unei singure legi şi religii: să treacă dincolo!

Capitolul XIII

1

De departe, povârnişul pe care cireşarii soarelui îşi aleseseră al doilea loc de popas, semăna cu un ceaun uitat cu fundul în sus, despicat drept în două de o lovitură năprasnică. Crăpătura care despărţea povârnişul era o adevărată prăpastie, cu pereţi abrupţi, adâncă, parcă fără fund, plină de stânci ascuţite, cu vârful în sus, ca nişte suliţe. Numai aruncându-ţi o clipă privirile spre fundul prăpastiei simţeai cum te cuprinde ameţeala. Până şi Ursu, deprins cu cele mai temerare escaladări, se văzu nevoit să se lungească pe burtă pentru a cerceta pereţii şi fundul crăpăturii. Povârnişul, în punctul lui cel mai înalt, era pesemne cel mai bun post de observaţie din toată regiunea Peşterii. Nicio creastă, nicio stâncă izolată, niciun copac, niciun alt masiv care să împiedice vederea, loc ideal pentru a observa orice mişcare pe o rază de mulţi kilometri… dacă n-ar fi fost soarele arzător de iulie. Ras de obstacole, povârnişul era ras şi de adăposturi. Nimic, nici măcar un copăcel, care să dea o palmă de umbră, şi Ursu nu se simţea niciodată bine în apele lui dacă nu-şi putea odihni privirile în coroana vreunui arbore. Dincolo de crăpătură, la o sută de metri era un fag de o rară frumuseţe, cu o coroană bogată şi cu multe crengi şi, probabil, cu nişte fotolii înnodate din ramuri în care ai fi putut să şi dormi. Dar Lucia hotărâse locul de popas în creştetul povârnişului şi cu încăpăţânarea ei nu se putea pune nimeni. Sătui de prea mult soare, cercetaşii muntelui înălţaseră cortul de campanie. Ursu şi Dan priveau cu jind fagul ispititor din vale, dar Lucia le interzisese orice îndepărtare de cort. Raza permisă fusese fixată la cincizeci de metri. Abia ajungeau la buza prăpastiei, singurul loc mai deosebit, dar care nu-l atrăgea deloc pe Dan. Şi dincolo de prăpastie era un zmeuriş!… Celelalte întâlniri ale razei cu circumferinţa erau goale şi rase de orice vegetaţie. La evadare nu se gândea niciunul. Lucia îi consemnase în acea circumferinţă meschină pentru a fi alături de ea la cea de a doua comunicare cu cireşarii din beznă. De două ore aşteptau ca pe ace semnalele aparatului. Nimic, nici măcar o pocnitură în receptor, absolut nimic. Şi Lucia emitea, emitea fără încetare. Nici nu-şi dezlipea degetul de emiţător.

– Nu ştiu ce să mai cred? se plânse Lucia. Două ceasuri întârziere, după ce ne-am înţeles atât de clar?

– S-or fi holbând la minunăţiile dinăuntru, spuse Dan cu un dram de invidie. Nu mai au ei timp şi pentru nişte prăpădiţi ca noi. Suntem prea comuni: doi ochi, un nas, două urechi, două sprâncene, o barbă… dacă măcar i-am fi anunţat că ne-a mai crescut câte o ureche, poate că s-ar mai fi interesat şi de noi… Aşa-i când te înghesuie prea multe frumuseţi…

– Ia lasă aiurelile! îl repezi Lucia. Cine ştie ce s-o fi întâmplat acolo şi tu bâigui ca un neghiob.

– Şi ce vrei să fac? Să mai încerc o dată să mă sinucid? Iar o să mă prindă Ursu în ultima clipă… Mai bine să fac haz de necaz…

– Poate că sunt preocupaţi cu dezlegarea vreunui mister, îndrăzni Ursu. Îl ştiu eu pe Victor…

– Şi eu îl ştiu! i-o întoarse Lucia. Îl ştiu şi pe Ionel, o ştiu şi pe Maria…

– Şi pe mine mă ştii câteodată, încercă Dan s-o scoată din nelinişti. Nu mai fi pesimistă. Mai sunt şi neprevăzute…

– Ne-am înţeles foarte clar… Zău… Am jurat că nu mai întârziem. Voi n-aţi auzit… Doar am făcut legământ cu Ionel.

– Şi dacă li s-a stricat aparatul? întrebă Dan. Dacă l-au scăpat în apă? Noi cum era s-o păţim?… Fără geniul tău… Crezi că Ionel ar putea să-l repare?

– De ce te prosteşti cu bună ştiinţă? îl luă Lucia la rost. Tu ai putea să-l sari?

– Aparatul? se miră Dan.

– Să-l sari. Nu ştiu ce, nu ştiu cum, nu ştiu unde. Tot aşa mi-ai cerut să-ţi răspund şi eu. De unde să ştiu ce s-a stricat, de unde să ştiu dacă s-a stricat, de unde să ştiu dacă Ionel nu-i bolnav… Zău, Dan, nu mă mai fierbe şi tu.

– Să mai aşteptăm, interveni Ursu împăciuitor. Tot n-avem ce face… Doar pentru asta suntem aici, pe coasta muntelui. Ca să primim mesajele din peşteră…

– *Sau ca să nu le primim!* îşi spuse Lucia tot gândul. Ştiţi foarte bine că dacă s-a întâmplat ceva în peşteră nu vom mai primi mesaje. Dacă s-a întâmplat ceva foarte grav…

– Da! şopti Dan emoţionat. Ai dreptate, Lucia. Mai mult pentru asta suntem aici… Dar, zău, că ar putea să fie şi un fleac. Dacă nu ni s-ar fi întâmplat şi nouă…

– Când aţi stabilit viitoarea emisiune, cea de a treia? întrebă Ursu.

– Dacă nu ies din peşteră, mâine dimineaţă la ora zece. Dar eu voi ţine tot timpul aparatul deschis. Baterii avem, slavă Domnului… La noapte vom face cu schimbul.

– Eu zic să aşteptăm până mâine dimineaţă, spuse Ursu. Şi dacă, să zicem, până la ora zece dimineaţa, nu dau niciun semn de viaţă, vom lua o hotărâre…

– Să nu fie prea târziu, Ursule… se pierdu Lucia, dar imediat îşi reveni: poate că aveţi dreptate: sunt cam pesimistă. Vom aştepta până mâine dimineaţă, deşi… Bine! Hai, duceţi-vă! Dar n-aveţi voie să vă îndepărtaţi prea mult. Măcar să ne putem auzi…

– Bravo! căută Dan s-o înviorEze. Vreo cinci kilometri tot ne putem depărta… Ursule! Până unde se aude vocea ta, dacă strigi din toţi

rărunchii?

– Mai staţi o clipă! le ceru Lucia. Nu ne-am hotărât asupra locului de popas. Rămânem aici… sau înnoptăm la cabană?

Dan se codi să răspundă, dar pe Lucia o interesa foarte puţin răspunsul lui. Specialistul popasurilor şi cel care ducea greul transportului era Ursu. Şi Ursu fu foarte prompt:

– Eu cred că n-are niciun rost să ne îndepărtăm de peşteră, adică de gura ei.

– Poate că totuşi ar fi mai bine să ne apropiem de cabană, spuse Lucia.

– De ce? întrebă Ursu nedumerit.

– Mă gândesc tot la rău… răspunse Lucia. Dacă primim o veste rea?… Am putea cere ajutor de la cabană.

Ursu se opuse:

– E mai bine aici, la jumătatea drumului. De aici putem să ne mişcăm mai iute în ambele direcţii: spre peşteră şi spre cabană. Dacă tot am ales locul ăsta…

– Zău, Lucia, interveni Dan. Tot suntem aici… Iar să ne cărăm! Mi s-au umflat picioarele…

– Nu te-am întrebat pe tine! îl repezi Lucia furioasă. De dimineaţă te tângui întruna… Pe tine te-ntreb, Ursule! Unde ar fi mai bine să înnoptăm?

– Parcă ţi-am mai spus o dată… Aici e locul cel mai bun.

– Pentru tine? îl zgândări Lucia.

– Şi pentru mine, şi pentru tine, pentru toţi. Dacă ţi-ai scoate odată negura de pe ochi…

– Şi tu dacă ţi-ai scoate lenea din oase! La cei din peşteră de ce nu te gândeşti? Cum poţi fi atât de nepăsător!? L-ai molipsit şi pe neghiobul ăsta! Toată ziua n-ai făcut altceva decât grozăvenii. Muşchi ai cu carul, dar altceva n-ai!

Ursu se uită prostit spre Lucia; niciodată n-o auzise vorbind astfel. Dar mai prostit se uita Dan. Tocmai Lucia să fie atât de nedreaptă? Era ultimul om la care s-ar fi gândit. Vlăjganul nu spuse nimic. Părăsi cortul fără să se mai uite înapoi. Dan însă tăbărî asupra Luciei şi o făcu cu ou şi cu oţet.

– Pleacă şi tu de-aici! se răsti Lucia.

– Ai înnebunit?!

– Am înnebunit! Hai, pleacă! Voi vă gândiţi la tot felul de prostii, eu nu pot, nu înţelegi?

– Tu te gândeşti la prostii şi ţi-ai pierdut capul. Şi să ştii ceva! Mie poţi să-mi spui şi să-mi faci orice, nici nu-mi pasă şi probabil că merit orice. Dar de Ursu numai un mişel se poate lega!

Dan se duse glonţ spre Ursu. Vlăjganul se oprise la marginea prăpastiei, aşa că Dan se înţepeni la vreo cinci paşi în spatele lui.

– Să nu-ţi faci gânduri negre, Ursule! A înnebunit idioata aia… Ar fi trebuit să-i zici una tare şi s-o dai dracului.

– De ce? spuse Ursu întorcându-se spre el.

– Păi, după câte ţi-a făcut… Chiar n-ai simţit cum ţi se înfierbântă palma? Dacă ar fi avut cozile Mariei aş fi încercat-o eu puţintel.

– Nici nu mi-a trecut prin cap, răspunse Ursu cu gândurile în altă parte. Ba am simţit tocmai pe dos…

– Cum!!? se scandaliza Dan. Poate c-ai fi vrut s-o iei în braţe şi s-o săruţi!?

– Nu chiar atât de mult… spuse Ursu şi apoi oftă.

– Te-aş ruga ceva… Ai putea să mă faci şi pe mine să înţeleg. Măcar o geană de lumină…

Ursu ridică din umeri. Mergea pe marginea prăpastiei la vale, cu Dan lângă el.

– Tot ce-a făcut Lucia a făcut din dragoste, din prietenie. Numai că şi-a pierdut capul. Îşi închipuie atâtea nenorociri dincolo, în peşteră, şi e atât de zbuciumată, că zău, Dan, îmi vine s-o strâng brusc în braţe…

– Doamne! se cruci Dan. Cât de încâlciţi sunteţi amândoi!… Sau, cine ştie? Poate că sunteţi cei mai simpli oameni din lume…

Merseră mai departe pe marginea prăpastiei. La vreo trei sute de metri depărtare de cort dădură peste o punte fragilă care lega, sau încerca să lege, cele două margini ale despicăturii. Primul se aventură Ursu. Fragilitatea punţii era o simplă aparenţă. Singura ei meteahnă era lipsa balustradelor. În clipa când Dan voi să pună piciorul pe punte, Ursu ridică mâna stângă şi arătătorul şi-i spuse lui Dan să privească exact în vârful arătătorului. Cireşarul se supuse şi trecu puntea fără să observe.

– În fond ce-ai vrut să-mi arăţi? întrebă el când ajunse cu bine în partea cealaltă.

– Am vrut să nu te uiţi în prăpastie, atât. Ştii că unora le vine cheful să se arunce când se uită într-o prăpastie. Ameţesc sau nu se mai pot stăpâni.

– Uhhhh! se ghemui Dan. Cum s-ar spune m-ai salvat a doua oară de la moarte. Da’ de ce-ai luat frânghia cu tine?

– Ca să ne căţărăm în fagul ăla, răspunse Ursu cu cel mai firesc ton din lume.

– *Să ne?…* întrebă Dan, ducându-şi mâinile pâlnie la urechi. Foloseşti pluralul seniorial. Noi, Ursu, gândindu-ne de atâta amar de vreme, etcetera…

– Nu, nu… Vreau să te învăţ să faci un tur de recunoaştere. Fără să ştii asta, n-ai ce căuta pe munte…

– Şi chestia asta nu se poate face de pe sol?

– Din copac e mult mai precis şi mai frumos, răspunse Ursu. Sunt convins că o să devii un as al recunoaşterilor… superioare.

Ajunseseră la rădăcina uriaşului fag. De la pământ până la prima creangă erau vreo zece metri, dar pe la jumătatea distanţei ieşea din trunchi un ciot bătrân cam cât braţul unui om şi cam gol pe dinăuntru.

Dan se aşeză pe iarbă, se lungi şi privi cu admiraţie podoaba naturii:

– Mie îmi place rolul de spectator. O singură dată am încercat, cu vreo cinci ani în urmă, să mă urc într-un vişin pe care nici măcar nu-mi crestasem numele. Şi nu mă cheamă Constantin sau Alexandru, ci Dan. Am nume scurt. Şi cu toate astea – mizerabilul! – şi-a rupt o creangă numai ca să-mi rupă mie piciorul. De-atunci nu mai mănânc vişine. Tot de-atunci n-am mai încercat să mă caţăr în al doilea pom.

– Am un sistem foarte sigur şi simplu, încercă Ursu să-l încurajeze. În doi timpi şi trei mişcări eşti sus.

– Te rog, Ursule, vorbeşte la persoana întâi. De ce să-mi dai emoţii când pot să te admir din tot sufletul de aici de pe iarbă? Mi se pare că ne pândeşte şi Lucia.

Distanţa dintre fag şi cort era foarte mică, peste prăpastie. Mai puţin de o sută de metri. Vreo optzeci. Lucia ieşise într-adevăr din cort şi privea spre locul unde se aflau cei doi cireşari.

Ursu se oprise sub fag şi ochise prima creangă a copacului. Apoi îşi scoase de la brâu toporişca şi o legă de un capăt al funiei. Se dădu câţiva paşi înapoi, ţinti îndelung, apoi aruncă toporişca. Greutatea azvârlită cu putere trase funia după ea trecând-o peste prima creangă. Ursu începu apoi să unduiască funia, cu capătul lui, şi toporişca se lăsă în jos aducând celălalt capăt la pământ. Vlăjganul scoase toporişca din laţ şi în locul ei îşi băgă piciorul drept. Apoi prinse cu mâinile celălalt capăt al funiei şi începu să tragă încet. Corpul i se ridică de la pământ, înălţându-se parcă fără niciun efort spre coroana fagului. După ce atinse cu mâinile creanga, se lăsă în jos, cu aceleaşi mişcări şi coborî la fel de sigur şi de domol precum urcase.

– Fii atent că repet figura! Fii foarte atent.

Ursu repetă figura şi Dan îl urmări ca un obiectiv fotografic. Nicio mişcare nu-i scăpă. Totul părea de o simplitate copilărească şi chiar era. Ursu nu mai avu nevoie să-şi îndemne prietenul. Cu un curaj de zile mari, Dan fugi spre fag, străduindu-se să imite întocmai mişcările lui Ursu. Îşi introduse piciorul în laţ, prinse cu mâinile capătul celălalt al frânghiei şi începu să tragă în jos. Simţi cum se ridică de la pământ, se gândi la simplitatea sistemului şi la plăcerea înălţării, dar o clipă mai târziu avu senzaţia că se prăbuşeşte în cap. Ceea ce s-ar fi întâmplat cu siguranţă, dacă nu l-ar fi prins Ursu, pregătit, pare-se, pentru acest deznodământ. Ca apucat, Dan încercă a doua oară, dar cu acelaşi rezultat.

– Imposibil! Fir-ar să fie de sistem! Fac exact ce ai făcut şi tu. Tu te urci şi eu cad. Mai încerc o dată.

Încercă şi a treia oară, mai furios, şi furia îl trânti şi mai rău la pământ.

– Asta-i culmea! Nemaipomenit! Mă las păgubaş, gata! Nu sunt făcut pentru căţărat în copaci. Nu mă mai interesează asta. Mă interesează enigma. De ce tu poţi şi eu nu?

Ursu îi lămuri repede tot misterul. Şi tot misterul era un fleac: braţele trebuiau să înconjoare frânghia în care era piciorul, să facă un cerc în jurul ei, să nu rămână în afara lor.

– Acum ai înţeles? întrebă Ursu.

– Am înţeles, fir-ar să fie, dar m-am lecuit de acrobaţii… iarăşi pentru cinci ani.

– Nu vrei să mai încerci? îl îmboldi vlăjganul.

– Nici nu mă gândesc. Gata! Ce, eu n-am voie să fiu puţintel mai ciudat? Mereu numai voi?

– Eu mă urc în copac să văd cam ce se mai întâmplă prin jurul nostru…

– N-ai decât! îl îmbărbătă Dan în felul lui. Mai bine mă duc să caut nişte zmeură, mai la deal, că văd o groază de tufe acolo. Cel puţin voi fi în siguranţă.

Din câteva mişcări, Ursu ajunse la prima creangă, se prinse cu mâinile de ea, se înălţă în muşchi şi dispăru printre frunze, nu înainte de a-i potrivi lui Dan frânghia. În câteva clipe ajunse în vârful copacului. N-avea niciun obstacol în calea privirilor. În partea unde cobora soarele spre apus, muncelul pe care se aflau ei era despărţit, după vreo trei kilometri, de o vale adâncă. Mai departe îşi ridicau coamele zbârlite alţi munţi. Înspre nord, câteva gheburi cenuşii mascau orizontul, iar spre răsărit un singur masiv: cel care adăpostea peştera. Undeva, înăuntrul cocoaşei pleşuve, pătată ici-colo de insule de ienuperi, se aflau prietenii lui, prietenii lor: Maria, Victor, Tic şi Ionel. Oare până unde înainta peştera în munte? Trecea oare de stânca aceea ciudată, asemănătoare cu un cal de şah, la rădăcina căreia îl întâlnise pe Petrăchescu? Stânca se afla cam în dreptul povârnişului pe care poposiseră ei. Privită din coastă nu mai avea exact forma sesizată de Lucia prima dată. Spre vest, se vedea numai cortul, şi Lucia care se depărta de cort şi se apropia de marginea prăpastiei.

– Hei! Dan! strigă ea oprindu-se la câţiva metri de prăpastie. Cum se poate ajunge la voi?

Dan îi arătă cu mâna direcţia unde se afla puntea:

– Mergi cam vreo trei sute de metri, la vale, şi dai de o punte. Treci fără grijă.

Lucia porni în goană la vale. Din vârful fagului, Ursu se adresă cu voce înceată cireşarului din zmeuriş:

– Spune-i să nu se uite în jos când trece puntea. Hai!

Dan ţipă cât îl ţineau puterile:

– Luciaaaaa! Ursu zice să nu te uiţi în jos când treci puntea! Nu e voie, auzi?

Lucia îi făcu semn cu mâna că auzise, iar Ursu, în vârful fagului, simţi cum îl năpădesc sudorile. Se uită furios spre Dan şi abia îl deosebi în zmeuriş. Dan se legăna printre tufe şi arbuşti, atras de bogăţia şi mireasma fructelor. Erau roşii, puţintel acrişoare, exact cum îi plăceau lui… şi nu numai lui. Nu simţise până atunci gustul adevărat al zmeurii şi plăcerea de a le culege cu ochii închişi din rămurelele încărcate. Iarăşi închise ochii, buzele şi limba alergară în căutarea boabelor roşii. Simţi un ciorchinel pe vârful limbii, îl strivi între buze, apoi un al doilea, un al treilea, şi, înfiorat de plăcere, deschise ochii… Mai târziu, de câte ori îşi amintea păţania, lui Dan îi plăcea să spună că pentru prima dată în viaţa lui simţise răceala zero-ului absolut… În faţa lui, la câţiva metri, se afla un urs, mai amator de zmeură decât el, şi din cauza asta închipuindu-şi că e proprietarul tufelor. Ursul era foarte veritabil, şi era brun, uriaş, probabil cel mai mare şi mai fioros exemplar din neamul lui. Când îi auzi mormăitul şi când îl văzu apoi mişcându-şi laba, Dan înţelese că nu e prada unui vis, a unei halucinaţii, că nu se află în faţa unui urs împăiat, sau a unei blăni de urs, transformată în sperietoare. O tuli ca din puşcă, spre mirarea lui moş Martin. Şi pe drum avu nefericita inspiraţie să ridice o piatră şi s-o arunce în capul ursului, care se luase după el mai mult ca să-l sperie.

Singurul Dumnezeu al lui Dan, în acea clipă a morţii, se afla în copac. Spre el îşi înălţă ultima rugăciune:

– Ursule! Ursu!

– Ce vrei? îi răspunse din fag vocea vlăjganului.

– Ursuuuuu!

– Eşti nebun?… Nu mă vezi… Nu mă auzi?

– Ursu, Ursule!

Ursu dădu la o parte crengile şi rămurelele fagului şi deodată văzu toată scena. Dan fugea ca un iepure cu ursul după el.

– Urcă imediat în copac! Funia e acolo. Şi nu te uita în spate! Hai, urcă!

Dan se apropie de fag şi, fără să se uite înapoi, îşi băgă piciorul în laţ, prinse funia cu braţele şi începu să tragă. Dacă s-ar fi uitat înapoi şi ar fi văzut ursul fioros la câţiva metri în spatele lui, n-ar mai fi avut tăria să încerce urcuşul. În clipa când trase prima dată de funie, Dan simţi că-l apucă nebunia. Dacă greşise? Trase încă o dată şi încă o dată, cu toată înverşunarea. Când deschise ochii, văzu creanga fagului la câţiva metri deasupra capului. Jos pe pământ, departe, ursul se învârtea furios. Închise ochii şi smuci din nou. Două braţe puternice îl prinseră şi-l traseră sus. Era salvat! Putea să deschidă din nou ochii. Se agăţă de o ramură groasă şi se uită la Ursu. Vlăjganul, cu toporişca

în mână, se pregătea să întâmpine, dacă va fi nevoie, atacul fiarei în copac.

Animalul mormăia furios, învârtindu-se în jurul copacului, îşi agita mereu labele şi văzând frânghia şerpuind în aer, o prinse cu ghearele şi o smuci în jos. Lumea toată parcă se liniştise, primejdia trecuse, dar chiar în clipa când culoarea unui zâmbet încerca să mijească pe feţele celor din copac, se auzi cristalină şi nevinovată vocea Luciei:

– Unde v-aţi ascuns! Hei! Unde sunteţi?

Când văzu animalul fioros la zece metri în faţa ei, Lucia înţepeni. În aceeaşi secundă, Ursu îşi făcu planul. Strigă cu o forţă cumplită, care, singură, o împinse pe Lucia într-o goană nebună:

– Fugi, Lucia! Fugi la vale!

Fiara se repezi spre prada cea uşoară, dar o opri o lovitură grea şi tăioasă din spate: toporişca azvârlită de Ursu. Furios, animalul căută în jur inamicul nevăzut. Atât îi trebuia vlăjganului: câteva secunde de zăpăceală. Cu un salt calculat la milimetru, zbură din creangă în creangă, îşi prinse mâinile de ciotul fagului şi, fulgerător, pentru ca nu cumva ciotul să se rupă din pricina greutăţii şi izbiturii, sări în jos. Salturile fură executate cu atâta rapiditate, încât Dan, de sus, nu văzu decât o singură săritură. Ajuns pe pământ, Ursu aruncă în ceafa animalului nehotărât un bolovan uriaş. Zguduit de lovitură, animalul nu mai avu în cap decât imaginea agresorului. Prada cea mai uşoară dispăruse pesemne din mintea lui de urs. Se repezi furios, ca un bolid, spre cel care-l atacase. Vlăjganul porni în goană spre povârniş. O văzu departe, în vale, pe Lucia privind îngrozită scena şi aproape simţi în ceafă răsuflarea fierbinte a dihăniei înnebunite.

– Fugi, Lucia! strigă el, continuându-şi goana.

În secunda când o zărise pe Lucia la rădăcina fagului, Ursu făcuse un singur plan: acela al salvării Luciei. Pe pământ, urmărit de dihania turbată, încerca să-şi facă şi planul propriei salvări. Avea un avans de câţiva metri asupra ursului, dar animalul era mai rezistent decât el, şi peste câtva timp când îl vor părăsi puterile... Ursu fugea, fugea ca un animal încolţit de un altul mai iute şi mai puternic. Se gândi într-o clipă absurdă că, poate alergând în cerc în jurul fagului, ursul va ameţi... Apoi altă clipă, la fel de absurdă, în care îşi închipuia că fugind în zigzag, ursul nu se va putea ţine după el. Când o zări pe Lucia, dincolo de prăpastie, în apropierea cortului, îi veni în minte, în cea mai absurdă clipă, cel mai nebunesc gând: să sară peste prăpastie. Îşi încordă ultimele puteri şi alergă ca un fulger, cu ursul mereu la câţiva metri în spatele lui. Crăpătura hidoasă se apropia vertiginos. Prinse bătaia pe muchia prăpastiei şi-şi azvârli trupul în săritura morţii. În aer îşi strânse picioarele, apoi şi le împinse crud, transformându-şi trupul în săgeată. Când tălpile atinseră muchia cealaltă, braţele îi făcură trupului ultimul avânt... În aceeaşi clipă îi

căzu din buzunar un obiect pe care nu-l văzuse niciodată; tabachera, de lemn, pe care Sergiu o strecurase în buzunarul hainei lui, în seara dinaintea plecării.

Vlăjganul se rostogoli ca o minge pe pământ. Avusese inspiraţia să-şi facă trupul colac. Când se ridică buimăcit în picioare, la câţiva paşi de el, Lucia se prăbuşea ca o zdreanţă în primul leşin din viaţa ei. Dincolo de prăpastie, animalul, înspăimântat de tot ce i se întâmplase, hotărî brusc să-şi caute un alt loc de zmeură, fără capcane şi lovituri mişeleşti. Înfrânt şi umilit, coborî repede la vale, dar în partea cealaltă, spre stânca vânjoasă, pe care se odihnea calul de şah.

Ursu o luă pe Lucia în braţe. Figura ei palidă îl înfiora. O privi mult şi descoperi pe chipul ei alte înţelesuri care îl înecau. Fără să-şi dea seama o strânse la piept şi-i atinse cu fruntea obrajii fierbinţi.

2

Lumea se liniştise. Cireşarii erau în cort: Ursu nu izbutea să ridice capul din pământ, Dan căuta glume cu urşi şi vânători, Lucia lovea mereu cu degete fierbinţi în emiţător. Pocnete mici, imperceptibile. Poate că nici nu lovea emiţătorul. Poate că tresăreau degetele înfiorate de furnicile spaimelor trecute. Obosiră şi cuvintele, adică Dan. Se întâlni şi el cu amintiri şi cu imagini care-i mai răsuflau în ceafă. Prin câte trecuse într-o singură zi! Şi ziua nici nu se terminase…

Din depărtări răzbătu până la ei o bubuitură înfundată. Un proiectil electric parcă trecu prin inimile lor. Ursu sărise în picioare ca un arc.

– Şi eu care credeam că dormi… îl luă Dan în primire. Oare ce-a fost?

Lucia se uita spre Ursu cu ochi care implorau, dar vocea voia să fie nepăsătoare:

– Probabil c-a tras cineva cu puşca… vânătorul…

Ursu negă mai târziu cu o mişcare a capului:

– Nu… N-a fost zgomot de puşcă… A fost un zgomot mai greu, mai din adâncuri…

Dan îşi duse mâinile la gură… dar după ce scăpase vorbele mocnite şi ascunse ale tuturor:

– N-o fi fost oare zgomotul unei prăbuşiri în peşteră? Nu mai sunt alte adâncuri…

Ursu voia să fie calm şi liniştitor:

– Parcă a fost o explozie… Trebuie să fie pe undeva pe-aici vreo carieră de piatră…

Şi iarăşi se lăsă tăcerea, o tăcere grea prin care se strecura neostenit bâzâitul aparatului telegrafic deschis fără încetare. Dar undele erau neînduplecate.

3

Vânătorul mai aşteptă câteva minute după declanşarea exploziei. Se uită de jur împrejur, se rotea mereu, parcă era un manechin uitat

într-un pustiu. Ecourile exploziei se topiseră. Nicăieri nicio mişcare: lumea rămăsese liniştită, nu presimţea crima care se pregătea. Încă o rotire, ultima, apoi se îndreptă spre intrarea tunelului: o crăpătură aproape orizontală, ascunsă printre bolovani şi tufe de munte.

Petrăchescu ştia că va trebui să intre în deschizătură aşa cum intra bărbosul, pentru a avea mâinile libere şi a astupa gaura cu lespedea de piatră de alături. Sprijinindu-se în mâini îşi lăsă trupul să alunece înăuntru, apoi făcu jumătate de rotire, ca un stânga-mprejur, susţinut numai de muşchii braţelor, în timp ce vârfurile picioarelor căutau treptele de susţinere din interiorul tunelului. Semirotirea se termină cu bine, dar când îşi îndreptă privirile spre capacul de piatră, văzu, doar la câţiva metri de lespede, un urs pentru care s-ar fi dat în vânt orice mare vânător, un urs rege, idealul oricărui as al aventurilor cinegetice... dacă s-ar fi găsit bineînţeles în altă situaţie decât în cea în care se afla el. După felul cum ţinea capul, după mormăitul întretăiat şi gros, dar mai ales după agitaţia şi încordarea labelor, Petrăchescu înţelese, într-o clipă, că ursul era sau rănit, sau prădat de pui, şi pus deci pe cruntă răzbunare. Groaza morţii se întipări pe faţa vânătorului. Cu riscul de a-şi sfărâma oasele feţei, se împinse cu toate puterile în deschizătură. Încă un centimetru, încă o fracţiune de secundă... Dar chiar în clipa în care capul lui Petrăchescu dispăru în gaură, ursul îşi înfipse ghearele în plin. Laba animalului smuci fulgerător şi capul vânătorului ieşi afară până la bărbie, apoi alunecă înăuntru. În ghearele ursului rămăsese pălăria ţuguiată ca un con, iar din pălăriuţă atârna un smoc de păr cu rădăcini însângerate. Dacă părul ar fi fost mai des şi rădăcinile mai adânci... Furios cum nu mai fusese vreodată, ursul duse captura la nas, o mirosi, îşi strâmbă nările a greaţă, apoi o aruncă în deschizătură, după vânător. Pesemne că îl bătu o clipă gândul să ia şi el urmele omului fără păr, dar fie că deschizătura era prea strâmtă, fie că-i era teamă de alte lighioane, fie că nu-i plăcea mirosul pălăriei şi gustul mătreţei, ceva îl făcu să-şi schimbe gândul. Şi apoi soarele cam cobora: ora aventurilor se terminase. Ursoaica o să-l înţeleagă, iar puii n-aveau încă vârsta care le-ar fi permis să-şi ia părinţii la rost. Astfel, animalul necăjit şi resemnat porni fără grabă într-o direcţie care nu mai interesează pe nimeni.

Bărbosul aplică pe creştetul însângerat al vânătorului un pansament plat şi dens pe care-l lipi cruciş şi-n diagonale cu fâşii de leucoplast.

– Un fleac, coane. Puţină usturime şi trece... Ca să vezi, coane, cum viaţa omului atârnă de un fir de păr. Dacă aveai câteva în plus...

– Doare crunt, dom'le, pe cinstea mea! Mi-a smuls şi părul şi pielea, dom'le... dar tot îl prind eu odată în bătaia puştii. Bine că i-am dibuit sălaşul... Mi-a smuls tot părul, dom'le... Şi doare că-mi vine să

urlu, pe cinstea mea…

– Ţi-am făcut un pansament, coane, cum n-ai mai văzut dimineaţa. Pansament fulger. În două ore trece totul, şi rană şi durere. Poate c-o să crească şi părul la loc…

– Dom’le! Aşa să fie, cum spui dumneata. Dar eu nu-i iert, dom’le, auzi? Nu-i iert. Toate-s din pricina lor, pe cinstea mea…

– Mai bine spune dacă te-ncumeţi la drum, sau vrei să te mai întinzi vreun ceas?…

– Cum poţi să-ţi închipui asta, dom’le, pe cinstea mea! Avem noi timp de pierdut? Uite, că mi-a trecut şi durerea… Nu trebuie, dom’le, să ajungă în lume, ştii şi dumneata…

Bărbosul îi întinse vânătorului o pereche de cizme lungi, care aveau aceeaşi culoare şi acelaşi foşnet ca salopeta lui tăiată de fermoare.

– Îmbracă-le dumneata, coane, şi strânge-le bine la coapse. Eu nu mai am nevoie.

Cizmele erau făcute dintr-un material impermeabil dens şi foarte elastic. Nici tălpile nu erau prea groase şi şănţuleţele care le întretăiau în toate sensurile asigurau o priză solidă pe orice teren. Petrăchescu le trase pe el cu vădită plăcere.

– Gata? îl întrebă bărbosul, prinzându-l în raza lanternei şi măsurându-l din cap până în picioare. Îţi stă bine, coane, zău că te fac mai tânăr şi mai inteligent. Gata?

– Gata! răspunse vânătorul după ce-şi duse mâna la şold şi controlă dacă pistolul e la locul lui.

Bărbosul începu să înainteze în tunelul prin care venise Tic. Prudent, luminând fiecare ungher, fiecare crăpătură, fiecare piatră dezlipită de la locul ei. Petrăchescu era la câţiva paşi în urma lui, cu lanterna în mâna stângă, cu mâna dreaptă lipită întruna de şold. Se opriră la locul exploziei. Spărtura parcă fusese calculată la milimetru: exact cât să încapă ţeasta bărbosului. Ceea ce însemna că Tic scăpase mult mai uşor decât cei doi urmăritori. Iadul, cu mulţi draci şi cu multă smoală şi cu multe scule zimţuite şi fierbinţi, se mută pentru câtva timp în locul acela. Când ajunseră, în sfârşit, în marea catedrală cu orgă şi statui, feţele şi braţele celor doi stâlciţi ardeau de parcă stăteau încă pe frigare. Şi când văzură apa aceea ca oglinda se repeziră spre ea, ca nişte broscoi ţinuţi la uscat, pentru a-şi răcori feţele. Îşi cufundară feţele în apă, dar şi le retraseră fulgerător, scrâşnindu-şi maxilarele. Apa era rece ca gheaţa, dar era mai ales sărată, mai sărată decât într-o ocnă de sare.

Fără să mai piardă vremea, roşi de usturimi şi cu pâlpâiri de ură în suflet, porniră amândoi pe marginea pârâului subteran, pe drumul pe care credeau că apucaseră tinerii.

Capitolul XIV

1

Într-adevăr, tinerii porniseră pe drumul acela. Stăteau înghesuiţi în captura plutitoare de cauciuc, unul în spatele altuia. Victor în cap, la comandă, cu vâsla în mână, în spatele său, Ionel, apoi Maria şi la urmă Tic. Aaaa, da!… Câţiva centimetri înaintea prichindelului, între el şi Maria, se mai afla ceva, cel mai preţios odor din toate câte existau pe pământ, şi era chiar la sânul lui, lipit de carnea lui: cutia vrăjită cu puterea ei fantastică. Dacă n-ar fi găsit cutia, tristeţea l-ar fi înnebunit, l-ar fi sfâşiat. Chiar cu cutia la piept, nenorocirea lui Ţombi îi înfipsese în inimă un sfredel, care de multe ori se învârtea zgâriindu-l cu dureri până în ochi. Mai ales când îşi amintea un gând care-l gâdilase atât de plăcut într-o seară nu prea îndepărtată: să-l tragă pe Ţombi de coadă şi de urechi cu o mână invizibilă. Din când în când îl ataca o întrebare perfidă, răutăcioasă, brrrr! ce întrebare rea se ascundea în capul prichindelului. Închidea ochii, inutil în bezna aceea groasă, pentru a-şi alunga întrebarea, dar ea îi irita urechile şi-i pompa atâta jale în suflet câteodată, că parcă simţea cum i se topeşte ceva înăuntrul pieptului. Oare ce diavol împieliţat o scornise? Oare de ce nu-i era dat să trăiască măcar o singură oră de bucurie plină, o oră în care să ştie, aşa, pe deasupra bucuriei, că la sfârşitul ei nu vor fi pedepse, ameninţări sau tristeţi? Acum avea cutia vrăjită la piept, adică toată bucuria lumii… De ce oare îl năpăstuia întrebarea aceea rea? Ei da! se zvârcoli prichindelul, nemaiputând să suporte. Da! Oricând aş schimba! Şi acum! Daţi-mi-l pe Ţombi şi vă dau cutia înapoi!… Ufff! Ce întrebare urâtă…

Dar mai era cineva care trăia o dramă în alunecarea aceea moale spre necunoscut. O dramă cu întrebări grele şi cu răspunsuri simple şi mai ales o dramă a obrajilor roşii, care din fericire nu se vedeau, şi din când în când a unor zvâcniri sfâşietoare care transformau bezna în aer şi sufocau fără milă. Ionel nu mai suferea pentru ceea ce se întâmplase în peşteră, ci pentru ceea ce se petrecuse afară, în ultimele ore, în ultimele zile, în ultimele luni. Dacă ar fi fost undeva în soare ar fi râs şi s-ar fi pocnit cu pumnii în cap şi ar fi strigat în gura mare că a fost sau că este un prost şi un dobitoc fără pereche. Voise şi făcuse tot felul de manevre ca să ajungă… Ce? Conducătorul expediţiei… Pentru ce?… Pentru ca în clipe foarte grele să-l topească frica şi să nu fie în stare din cauza asta să rămână lucid şi să scape de negurile de pe ochi şi să ia hotărârea cea mai bună?… Pentru ca să vadă şi să simtă toţi că e un… un ce? Orice! Dar în primul rând cel care nu merită să conducă. Crezuse că totul va fi un joc în care va spune nişte lucruri foarte uşor de spus: când să se scoale, când să se culce, ce să mănânce, ce să îmbrace, unde să poposească, unde să

aprindă focul. Doamne! ce idioţenie! De ce trebuie pentru toate acestea un conducător? Oricine le poate spune şi le poate face. Şi ce s-ar fi întâmplat dacă le-ar fi spus el? S-ar fi schimbat culoarea Soarelui? S-ar fi mărit Pământul? Ar fi crescut el mai înalt sau ar fi schimbat măcar cu o iotă părerea pe care Maria o avea despre dânsul? Numai aşa de dragul de a comanda să facă atâtea manevre, şi să spună atâtea minciuni, şi să-l şmecherească pe Tic!... Cât de bine îşi dădea seama acum că nu era el cel mai potrivit pentru a fi conducătorul expediţiei. La greu nu şi-a păstrat cumpătul. L-a apucat frica şi din cauza fricii s-a încăpăţânat în a spune şi a face prostii. Dar şi mai grav era că atunci, sub teroarea spaimei, credea că adevărul e de partea lui. Iată unde poate duce frica!... Cu broboane de sudoare pe frunte şi probabil cu obrajii ca focul, îşi spuse în gând, şi erau nişte vorbe grele care dureau, că un conducător aşa cum voise el să fie seamănă cu broasca aceea care se umflă fără să-şi închipuie că ar putea să şi plesnească... Aşa trebuie să fie, îşi termină gândul Ionel: cine vrea să conducă trebuie să fie hotărât ca atunci când e greu şi foarte greu să dea el, primul, exemplu. Nu să spună frecându-se la ochi somnoros: sculaţi-vă, că e ora deşteptării... ci să se urce pe plută şi să treacă primul prin întunericul iadului... Dar oare ar fi gândit la fel dacă nu ar fi trăit momentul cel greu?... „Mi se pare ceva atât de frumos ceea ce se întâmplă acum, îşi spuse Ionel cu lacrimi în colţul ochilor, şi mai ales ceea ce mi se întâmplă mie acum, dar atâta ruşine mă cuprinde pentru ceea ce mi s-a întâmplat, încât n-o să spun gândurile acestea nimănui, niciodată...”

Maria plutea în lumea ei, plutea aşa cum visase şi cum nu-şi închipuise că poate fi aievea. Trecuse totuşi aievea şi încă mai trecea printr-o lume altora necunoscută, cu castele şi catedrale fantastice, cu orgi şi colonade şi cupole şi coliere şi oglinzi albastre în care îşi privise chipul şi se mirase că e frumoasă. Uneori îşi mângâia pleoapele cu vârful cozilor pentru a simţi o atingere care să-i spună că e trează, că nu e un vis nici plutirea lină, nici amintirea sălilor de bal împietrite, nici bezna care se lăsa străbătută, nici surprizele de marmură şi calcar care poate aşteaptă undeva o simplă rază de lumină pentru a se dărui privirilor vii. Era bogată, aşa se simţea Maria, parcă atârnau pe ea bogăţiile asemenea unei trene nevăzute, ducea cu ea atâtea imagini şi amintiri de gheaţă şi marmură şi mai ales amintirea unei oglinzi albastre mirate care-i înfiora pieptul, şi dacă s-ar fi ivit din loc în loc braţele unor candelabre de argint cu lumini palide, şi dacă barca cenuşie s-ar fi transformat într-o iolă albă şi ea şi-ar fi lăsat capul pe spate şi cozile i-ar fi atins apa, şi dacă undeva la capătul beznei o va aştepta un lac cu valuri şi unduiri line şi mai ales soare, soare mult, bulgări şi ploaie şi aer şi soare... Maria tresări, dar încă nu voia să soarbă toată realitatea, mai avea nevoie de visul adevărat pe care în

atâtea sute de nopţi îl visase şi pe care... Şi gândul o purtă pentru o clipă într-o privelişte solară, afară, unde erau prietenii ei ceilalţi, şi printre ei cel care-i deschisese calea spre visul adevărat. Dar clipa trecu, şi iarăşi se lăsă învăluită de beznă, şi îşi lăsă braţele să-i cadă, şi îşi lăsa degetele în apă, şi fiorii reci îi dădeau tot timpul certitudinea fantasticei realităţi.

Victor era treaz. Nicio imagine nouă, nicio amintire veche nu-l subjuga şi nu-i fura clipele. Vedea totul, până în detalii de aţă şi sorbea totul şi întuneca totul ca nişte imagini pe un film care se va developa cândva. Barca era bună şi apa era încă bună, dar până când oare? Curentul şi râul îi duceau oare spre lume, spre lumină, spre clipe paşnice cu soare şi umbră, cu glumele lui Dan şi acrobaţiile lui Ursu, spre o noapte cu gângănii şi foşnete şi cu stele deasupra capului şi cu siguranţa aceea caldă că în zori, sau mai târziu, când ochii se vor deschide leneşi, pleoapele se vor speria de lumină şi iarăşi se vor închide pentru acea clipă lungă în care se scutură visele şi ultimele pânze negre ale somnului?... Oare unde-i ducea calea de apă şi de întuneric? Victor era asuprit de întrebări care se încrucişau violent şi-l fulgerau de multe ori cu spaime şi dureri. Poate că Ionel avusese dreptate când se opusese continuării călătoriei... Ce s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi dat peste barca de cauciuc şi dacă Tic n-ar fi încăput pe cărarea iadului?... Şi iarăşi: oare unde ducea calea de apă?... Peştera fusese locuită: incrustaţiile şi uneltele erau dovezi de netăgăduit. Calea de ieşire şi de intrare a peşterii locuite nu era înapoi, spre catedrala de marmură, ci înainte pe drumul pe care pluteau ei. Nu era o dorinţă sau o speranţă gândul acesta, ci o certitudine. Grota locuită nu putea să aibă o altă ieşire spre lume. Calea era bună... gândea Victor cu spaimă... Dar până când? De ce nu fusese descoperită până acum peştera?... Sau ieşirea ei era atât de bine ascunsă încât nimeni n-o bănuia în cine ştie ce crăpătură astupată de tufe şi bolovani... sau calcarul se răzvrătise şi, cândva, în negura timpurilor, prăvălise asupra ei lespezi gigantice de mormânt. Dacă peştera, altădată locuită, era închisă? Dacă prăbuşirile rocilor calcaroase transformaseră, undeva, înainte, calea de apă într-o cascadă? Victor nu vedea, nu voia să vadă, podoabele şi tainele de marmură şi calcar, nu auzea, nu voia să audă, melodiile şi ecourile catedralelor şi castelelor şi grădinilor împietrite. Îşi păstra simţurile treze, crude, gata să dea alarma, pentru a nu se lăsa furat de acel „prea târziu” care poate că-i pândea şi-i aştepta undeva în beznă. Speranţa era ca o ancoră dureroasă şi Victor nu voia s-o arunce, o păstra pentru clipa cea mare, pentru ţărmul solid, primitor şi sincer, pentru ţărmul cu soare.

2

Gândurile tuturor se întrerupseră subit şi brutal şi parcă mii de

cârlige li se înfipseseră în spate. Pentru că în spatele lor răsunase zgomotul unei explozii cumplite, care umpluse cu nesfârşite ecouri bolnave bezna peşterii. Victor îşi transformă vâsla în cârmă şi lipi barca de mal. Sări primul pe stâncă şi după el ceilalţi. Capătul de funie cu care legase barca se afla în mâna lui. Stăteau toţi nemişcaţi, tăcuţi, cu auzul încordat. Dar nicio altă bubuitură nu mai tulbură liniştea grotei, iar ecourile vechi se topiseră, toate, în beznă.

– Oare ce s-a întâmplat? întrebă Maria. S-a prăbuşit vreo stâncă, s-a sfărâmat ceva?

– Parcă a fost o explozie... gândi Victor cu voce sonoră. Mai tare decât o prăbuşire.

– Explozie!! se miră Maria. Cine s-o facă? Unde? Şi pentru ce? O explozie în peştera noastră?

– Într-adevăr... recunoscu Victor. Nici eu nu înţeleg cum s-ar fi putut produce o explozie. Dar dacă a fost zgomotul unei prăbuşiri, atunci undeva în munte s-a întâmplat o adevărată catastrofă.

– Catedrala! se înfioră Tic. Bolţile şi orga...

– Poate că nu... se rugă Maria. Lacul meu cel albastru, îşi aminti ea clipa neaşteptatei destăinuiri.

Ionel se hotărî să iasă din mutismul lui:

– Orice zgomot este amplificat la maximum de vibraţii şi ecouri... în orice peşteră...

– E adevărat, spuse Victor. Dar a fost un altfel de zgomot. Un zgomot rotund, greu... Parcă-mi amintesc nucleul lui, clipa lui fără ecouri. Nu pot să-l redau decât printr-o comparaţie, aşa l-am şi simţit: mi-a părut ca bubuitura unui tun faţă de un pocnet de puşcă.

– Nu ştiu... se retrase Ionel. Poate că ai dreptate. Ce-o fi fost o fi fost. Sigur e un singur lucru: prăbuşirea sau explozia, adică zgomotul, a izbucnit aici în peşteră... Afară în niciun caz. Şi acum mă dor urechile.

– Asta e! se înfurie Victor. S-a întâmplat ceva în peşteră. O explozie, o prăbuşire catastrofală? Nu ştim. Şi mai ales nu ştim în ce măsură ne priveşte pe noi zgomotul, fir-ar să fie de zgomot!

– Poate că nu ne priveşte deloc, spuse Maria. Mai ales dacă s-a petrecut vreo prăbuşire în masa calcarelor, cum vă place vouă să spuneţi...

– Chiar dacă e o catastrofă? întrebă Ionel.

– Ei şi? întrebă la rândul ei Maria. Să zicem că a fost o catastrofă. Ce ne priveşte pe noi?

Ionel tăcu. Simţi broboane de sudoare pe frunte şi arsuri sub ochi. Îi era teamă că spusele lui vor fi interpretate altfel, ca o răzbunare sau ca un ţipăt de cucuvea. Dar Victor îi simţi reţinerea:

– Ionel vrea să spună, că o prăbuşire catastrofală... nu-i aşa, Ionel? ... ar fi ca o lespede pe un mormânt... în cazul când calea pe care

mergem acum e închisă… Dacă râul nu ne scoate la lumină, în cel mai rău caz ne-am putea întoarce pe drumul pe care am venit. Dar o prăbuşire catastrofală ar putea să ne închidă calea de întoarcere pentru totdeauna…

– Aha! înţelese Maria. Tot cu gândul la mormânt şi pe deasupra îmi mai ucizi şi amintirile… Atunci… mai bine să fi fost o explozie…

– Ar fi la fel de grav, spuse Victor. Dacă nu şi mai grav… Da! Asta e nenorocirea: că şi una şi alta s-au petrecut în peşteră.

– Şi eu, îngână Tic, parcă simt cum mă frige ceva în spate. Până acum îmi era frică numai de ce-ar putea să fie înaintea noastră, zău…

Vorbind astfel, fără să vrea, Tic îi uşurase pe toţi ceilalţi de povara unor vorbe şi gânduri grele. Toţi simţeau cum cresc nişte gheare în spatele lor. Iar înainte: oare ce era înaintea lor? Ce li se pregătea?… Maria încă mai avea speranţa catedralei cu apă albastră:

– Şi dacă a fost o explozie? De ce e mai rău?

– Pentru că a fost făcută de nişte oameni, răspunse Victor, şi oamenii nu fac exploziile fără scop… Şi nu văd ce scop ar putea să aibă acum o explozie în peşteră. Adică nu pot să-i găsesc un scop bun…

– Şi unul rău poţi să-i găseşti? îl iscodi Maria.

– În orice caz e mult mai uşor de găsit… chiar dacă ne-am gândi că un singur om ar fi putut să provoace explozia… dar eu zic că ar fi mai bine să luăm o hotărâre…

– Eu aş vrea totuşi să mă lămuresc, se încăpăţână Maria. De ce te opreşti la jumătatea gândului?

Şi iarăşi se auzi vocea salvatoare a lui Tic:

– Ne oprim aici? Poposim aici?

Maria parcă uitase întrebarea la care nu i se răspunse sau poate întârzia voluntar răspunsul. Îşi plimbă raza lanternei prin tunelul sărac, cu maluri strâmte, fără nicio podoabă, fără coturi, fără firide. Părea nemulţumită:

– Poate găsim alt loc de popas mai bun, adică mai frumos… Sau nu mai am voie să mă gândesc la frumos?

Ionel simţi că întrebarea i se adresase lui:

– Nu m-am gândit la mormânt atunci când m-a speriat catastrofa. M-am gândit, pe cuvântul meu, la ceva frumos. Gata!

Nimeni nu mai spuse nimic. Se îmbarcară la repezeală, lăsând iarăşi corabia în voia curentului. Înaintau destul de iute, cu vâsla lui Victor drept cârmă. Trecură printr-un ghiol în care se văzură nevoiţi să strunească viclenia curenţilor, apoi regăsiră tunelul, adică pârâiaşul bun, numai că devenise foarte capricios după întâlnirea lui cu ghiolul: malurile i se îngustaseră şi mai rău, pereţii erau borteliţi de tot felul de scobituri şi firide, şi mai ales făcea tot felul de coturi, la dreapta, la stânga, nu se mai împăca deloc cu linia dreaptă.

„Aici trebuie să fie din belşug roci granitice”, gândi Ionel, dar hotărâse să nu-şi mai rostească gândurile cu glas tare, mai ales că nici nu interesa pe nimeni în acel moment granitul lui nenorocit.

Undeva, după un cot, în apropierea unei stalagmite retezată parcă de o lovitură de spadă, pe o întindere de piatră care putea oferi adăpost, barca se opri pentru un popas mai îndelungat. De multă vreme nu mâncaseră şi, mai ales, simţeau nevoia să se lungească undeva, chiar şi pe piatră, să-şi odihnească trupurile obosite, să-şi odihnească pleoapele, să uite măcar pentru o clipă spaimele şi neliniştile, durerile, bezna, chiar şi speranţele. Atâta sete de lumină era în ei... şi îşi doreau vise să le amintească, care să-i înveţe iarăşi cu lumina.

3

Departe, în peşteră, prin cotloane prin care trecuse de multă vreme barca de cauciuc, două fiinţe nevăzute păşeau după lumina unei lanterne. Nu se vedea nimic altceva decât o fâşie de lumină străpungând bezna. Mergeau anevoie pe maluri dezordonate, printre gropi şi bolovani, ferindu-se de alunecări şi de izbituri. Nu era mers, ci echilibristică înaintarea lor prin văgăună. Până ce unul dintre indivizi, ferindu-se de un bolovan se prăvăli în apă. Pârâiaşul era lat şi iute şi, privit de pe margine, părea foarte adânc. Dar prăbuşindu-se în apă, vânătorul descoperi că adâncimea ei nu trece de genunchi, ba pe margine abia ajunge până la glezne. Înaintarea lor deveni mai rapidă. Bezna era străpunsă de două fâşii luminoase, uneori apropiate, alteori îndepărtate, uneori paralele, alteori una după alta.

Fiecare era apăsat de emoţii şi gânduri felurite, dar era ceva care-i asemăna pe amândoi: ura. Amândoi urau şi amândoi se urau. Mergeau prin beznă şi apă, ca nişte jivine izgonite din urmă. De ce?... Se poticneau şi cădeau, stropii săraţi le aţâţau durerile de pe faţă, bolovani vicleni le pândeau picioarele, colţuri şi ieşituri ascuţite îi împungeau în drumul lor bezmetic. De ce?... Poate pentru că erau împreună, şi ura creştea în ei odată cu frica unuia faţă de celălalt.

Bărbosul simţea o silă cumplită pentru tot ce se petrecea cu el, pentru tot ce i se întâmplase: traiul din grotă, tovărăşia vânătorului, spaima de lumină, primejdii din fiecare punct cardinal, speranţe zdrelite şi chinuite, şi acum hăituirea prin beznă. Oare cine erau cei urmăriţi?... Dimineaţă, ieşise afară în lume şi se uitase în oglinda unui izvor, şi văzuse cu groază cum îl pândeşte cineva, în spate, gata să se năpustească asupra lui. Era un om-fiară în spatele lui, cu ochi ieşiţi din orbite, cu faţă de ceară, cu părul zburlit şi înnodat, şi cu o barbă de catran. Se întorsese ca să se apere, dar nu zări pe nimeni în pustiul de piatră din jurul lui. Şi abia atunci înţelesese că omul care-l pândea era chiar el, era chipul lui, chip necunoscut. Izbise cu pumnul în apa izvorului pentru a sfărâma oglinda, dar chipul rămânea; nu putea să

nu-şi poarte propriul chip necunoscut… Oare cine erau cei urmăriţi? Cine pe cine hăituia! Dar îl apucau şi clipe de negură şi atunci pasul lui se grăbea, lovea stânca şi apa şi bezna şi fâşia bolnavă de lumină şi aerul şi mergea înainte cu capul aplecat, cu gâtul apăsat de dureri, tras de nişte coarde nemiloase de oţel spre undeva unde trebuia să strângă şi să distrugă.

– Mai repede, horcăia el. Mai repede! Undeva tot trebuie să ajungem.

Undeva… Pentru prima dată, în bezna aceea groasă şi bolnavă, cuvântul îi spunea şi altceva, scăpa de teroarea unei singure direcţii, cuvântul se bifurca.

Aproape tot timpul în spatele bărbosului, aproape tot timpul gemând de ură şi bolborosind înjurături, vânătorul mergea ca un halucinat, fără să simtă apă, beznă, durere, lumină. Puterile îl părăsiseră de multă vreme, de când privise cu atâta siguranţă moartea la gura tunelului. Îl duceau înainte, şi-l ţineau în picioare instinctele. Ar fi putut merge aşa, fără lumină, fără mâncare, fără vorbele altora, fără răsuflarea altuia, până la capătul pământului. Viaţa lui se afla în stăpânirea inconştientă a unor fiinţe plăpânde închise şi ele în beznă şi groază. Fiinţele acelea erau undeva înaintea lui şi trebuia să le ajungă pentru a-şi lua înapoi dreptul de a trăi. Şi ura lui prefăcută faţă de acele fiinţe devenise ură adevărată şi creştea în el, creştea cu fiecare clipă, o simţea în oase. Mâinile lui strângeau uneori bezna ca nişte gheare care strâng gâtul cuiva. Mergea fără să simtă, uneori se lovea de pereţii tunelului, sau de bolta joasă, sau se prăvălea în apă, dar mereu se încorda în linie dreaptă, în verticală, şi-şi purta mai departe paşii, şi-şi antrena mereu mâinile strangulând întunericul.

– Îi omor pe toţi, îşi auzea vocea, o voce care nu mai avea în ea acele zgomote ridicole de tinichea. Îi omor pe toţi, dom’le. Altminteri va trebui să-mi zic adio, pe cinstea mea.

– Termină cu aiurelile! îi răspundea celălalt. Trebuie să le smulgem prada. Eu asta vreau! Înainte de orice! Chiar înaintea fetelor, auzi? Întâi cutia, auzi?

– Şi dacă şi-au dat seama, dom’le? Şi dacă au umblat la ea, dom’le… Pe cinstea mea.

– Asta n-o ştim. Mai întâi să vedem…

– Dom’le, şi dacă?…

– Termină odată, că mă înnebuneşti! Tot n-ai înţeles? Mai întâi trebuie să-i ajungem din urmă!

– Dom’le, pe cinstea mea! Oare-i ajungem? Ştii cu ce ne întrec pe noi? Ştii cum se îndepărtează de noi? Cu barca mea, dom’le! Unde-a ajuns viaţa mea?… Auzi, dom’le! Cu barca mea!

– Grijania şi candela şi toţi sfinţii. Nu puteai să le dai barca!?

– Dom’le! Ţi-am spus să nu insulţi!… Dom’le, oare-i ajungem? Pe cinstea mea…

– Doar n-or să meargă tot timpul fără să se odihnească. Asta e toată şansa noastră: să-i prindă oboseala şi să poposească undeva. Numai aşa îi putem ajunge…

Vânătorul înţelese că nu avea dreptul la nicio clipă de odihnă. Dar nici n-avea nevoie de odihnă. Ar fi mers până la capătul pământului, prin beznă şi gheaţă. Îşi lipi mâna dreaptă de şold şi se lăsă tras înainte de forţe neomeneşti.

4

Cireşarii hărăziţi primilor fiori, primelor întâlniri, dar osândiţi apoi beznei neîndurătoare, se înveliseră în pături şi în saci de dormit, aşteptând, cu gene de plumb şi cu plumb în oase, somnul tămăduitor. Dar somnul întârzia. Întâi îl doriseră toţi, până când începuse să-i usture pleoapele, apoi se luptaseră împotriva lui, fără să-şi dea seama. Fiecare se retrăsese în lumea lui, pregătindu-şi visele, vise cu mult soare, cu lumină care să cadă peste ei în stropi, ca o ploaie.

Victor îşi camuflase lanterna sub pătură. Numai o şuviţă răzbătea pe caietul lui de însemnări. Şi mâna lui obosită tălmăcea în cuvinte de toate zilele gânduri grele, gânduri încâlcite, gânduri adânci.

„Nu pot să fiu sincer cu voi, scria Victor, aş vrea, dar nu pot. Sunt sigur că spaima mă roade mai tare decât pe voi, dar nu trebuie să se vadă nimic. Dacă v-aş spune ce gânduri îmi trec prin minte!… Dar voi nu trebuie să simţiţi… Vă jur că nu mă gândesc la mine… Ştiu că ne ameninţă primejdii, brrrrr! cum face Ticuşor, dar deasupra tuturor e ceva foarte frumos, ca o lumină… am obosit… o lumină… Toată călătoria noastră e o lumină… Oricine ar fi făcut ca noi… E ca o lumină pentru că aici, la noi, nimic nu poate fi mai frumos ca lumina… aici în bezna noastră… Toată călătoria noastră e o lumină… Uffff…”

Victor închise carnetul şi stinse lanterna. Somnul voia cu orice preţ să-l biruie.

Cel mai aprig duşman al somnului era Tic. Se opunea somnului cu tot ce-i venea în minte: cu pişcături, cu degete ude şi reci plimbate pe pleoape, dar mai ales pipăindu-şi cu mâinile cutia lui de vrajă şi căutând cu disperare, în mintea-i febrilă, cuvântul magic. Rostise de câteva ori cuvântul: clopoţei, apoi îşi luminase cu lanterna mâna sau piciorul, sau chiar faţa. Dar de fiecare dată îşi văzuse părţile luminate ale trupului, şi de fiecare dată ceilalţi se uitaseră urât la el, poruncindu-i să stingă lumina. Deci îl vedeau şi ei. Dacă nu l-ar fi văzut, s-ar fi mirat, ar fi spus altceva… Şi deodată, Tic făcu descoperirea cea crudă: nu aflase cuvântul vrăjit, cuvântul adevărat! Trebuia să fie altul, nu cel pe care-l visase el. De aceea atinse încet cu mâna, ca o mângâiere, părul Mariei şi o întrebă în şoapte abia auzite:

– Dormi?

– Nu, Ticuşorule. Dar tu de ce nu dormi?
– Aşa… Ca tine… Maria, tu ştii cuvinte vrăjite?
Maria ar fi vrut să-i pună mâna pe ochi şi să-i spună câteva vorbe mai rele, dar simţindu-l aievea, lângă ea, auzindu-i răsuflarea şi bătăile inimii, în noaptea aceea de beznă şi spaime, deveni subit cea mai gingaşă şi mai bună soră din câte cunoscuse şi din câte putea să-şi închipuie prichindelul cârn şi cu păr de lumină.
– Ce fel de cuvinte, Ticuşorule?
– Cuvinte din basme… Ştii tu!… Cuvinte cu care se fac vrăji, cuvinte cu care se deschid… ştii tu…
– Aaaaaa! se dumeri Maria. Se poate, Ticuşor? Îmi închipui ce-i cu tine. Te crezi în peştera lui Ali Baba şi ai uitat formula magică! Se poate, Ticuşor?
– Am uitat-o… se tângui prichindelul, deşi nu avea ce să uite pentru că nu citise basmul. Spune-o!
– Sesam, deschide-te! Asta-i formula!
Tic şopti în gând cele două cuvinte şi apoi începu să se pipăie. De vreme ce se simţea nu erau bune cuvintele. Dar îşi adusese aminte că moş Timofte nu-i spusese nimic despre harul cutiei de a pulveriza fiinţele. Cutia avea o singură vrajă. De aceea aprinse lanterna, scoase limba şi-şi lumină faţa.
Maria se uită la el gata să-l muştruluiască, dar iarăşi îşi aminti unde se află, şi vocea îi răsună blândă, duioasă:
– Tic! Nu-i frumos să scoţi limba… Mai bine te-ai culca. Şi eu…
– Te rog, Maria… Spune-mi alt cuvânt vrăjit…
– Zău, Tic, ar trebui să te culci…
– Te rog mult, mult de tot, spune-mi…
– Abracadabra…
– Cum? întrebă înfiorat posesorul cutiei magice.
– A-bra-ca-da-bra! îi silabisi Maria pe şoptite.
– Abracadabra! reţinu de astă dată, foarte precis, prichindelul.
Şopti apoi cuvântul pe înfundate, aprinse lanterna şi din nou scoase limba.
– Tic!… Mă supăr… Vrei să-i trezeşti pe ceilalţi? Zău că aţipisem. Doamne…
Ştiind că este absolut nevinovat, prichindelul mai încercă o dată:
– Maria… Te rog… dar se răzgândi înduioşat de oboseala ei.
– Ce vrei, Ticuşorule? întrebă ea din somn.
– Noapte bună, Maria… şopti prichindelul.
Maria nu mai izbuti să-i răspundă, pentru că somnul o cuprinse într-o clipă în sacul moale şi odihnitor. Tic mai rămase o bucată de vreme cu gândurile treze şi cu ochii deschişi în bezna care n-avea nevoie de licărirea lui. Mai întâi i se închiseră ochii, apoi i se încâlciră gândurile.

– Abracada… mai şopti el şi capul îi alunecă blând pe mână, fără să-l poată reţine, şi mai ales fără să ştie.

Primul vis îl duse într-o lume fantastică, subpământeană. Parcă era călăuzit de mâna unui uriaş nevăzut, care îl apăra de orice şi de oricine. Şi pe unde nu-l ducea! Câte minunăţii! Castele şi coloane, şi arcade şi cupole, şi statui, şi oglinzi de apă albastră şi şiraguri de mărgele, mari, la gâtul unor fiinţe gigantice, care nu-i făceau niciun rău… Şi o catedrală! Doamne! Ce minune!… Cum străluceau tuburile orgii! Şi câte, câte, câte minunăţii! Numai în vis se pot vedea!

Dacă bezna şi-ar fi deschis numai o clipă ochii, şi-ar fi întipărit pentru vecie, alăturându-l celor mai de preţ podoabe, zâmbetul unui prichindel blond şi ciufulit, care ajunsese după milioane de ani în ascunsa ei împărăţie.

5

Timpul nu se mai supunea convenţiilor şi nu mai avea valoare în noaptea nesfârşită pe care o străbăteau cei doi urmăritori. Parcă trecuseră zile, luni, poate că trecuseră chiar vieţi de când părăsiseră lumina zilei. Cândva înconjuraseră, căţărându-se pe ţărmuri şi stânci prăpăstioase, un lac mare, apoi pătrunseseră într-un tunel plin de cotloane şi firide, care şerpuia fără încetare. Lampa bărbosului lumina drumul, oprindu-şi raza în stâncile fiecărui cot. Mergeau fără să scoată un cuvânt, fără să mai atingă apa, fără să facă vreun zgomot. Presimţeau că se apropie locul de popas al celor după care porniseră. De câteva ori oboseala le întinsese lanţuri la picioare, dar izbutiseră să scape de ele, chemaţi de forţe mai tari.

Lumina lanternei se izbi pe neaşteptate de o barcă lungă de cauciuc şi atinse mâna unui copil, care-şi alunecase degetele în apă. Vânătorul era cât pe-aci să se repeadă înainte, prin apă, dar bărbosul îl opri, strângându-i braţul într-un cleşte de fier. Apoi, fără o vorbă, îl trase spre el şi îşi reluară amândoi mersul, dar nu înainte ca până atunci, ci înapoi spre lac.

Vânătorul se supuse, dar când îşi închipui că se depărtase prea mult de locul unde zărise barca, se smulse din strânsoarea celuilalt, şoptind cu voce furioasă:

– Dom’le! Eşti nebun? Vrei să-i lăsăm să ne scape? Pe cinstea mea! Trebuie să punem mâna!

– Stai! Nu te repezi ca un bolovan! Mai apelează şi la chestia aia de pe umeri. Ce-ai vrea să faci?

– Ştiu eu, dom’le, ce vreau! Orice!

– Uite ce-i, coane! Să ne înţelegem! Primul lucru e să le luăm prada! Al doilea e să le-o luăm fără să ne simtă. Şi pe urmă vin şi chestiile personale. Şi ale mele şi ale dumitale, fiecare vrem câte ceva.

– Dom’le! În ce spui dumneata e ceva care nu-mi convine. Pe

cinstea mea. Dacă le-o luăm fără să ne simtă, zici să ne dăm la o parte…

– Cam aşa… spuse bărbosul. Dacă nu simt şi dacă ne dăm seama că nu şi-au dat seama, atunci stăm de vorbă. Şi vedem ce facem şi cu chestiile personale. Poate că nu riscăm nimic…

– Dom'le, cam pricep eu… şi zic da!… Până când o să zic altfel, pe cinstea mea. Dar cum o luăm?

– În aşa fel ca să nu simtă… sau dacă ne simt, să nu ne recunoască. Cu dibăcie, coane!

– Dom'le… Să nu se trezească vreunul. Dacă ne văd la chip, gata! Pe cinstea mea: nu mai au scăpare!

– Uite ce e, coane! Cea mai bună chestie ar fi să te prefaci în stafie şi să cauţi cu tăcerea unei stafii printre lucrurile lor…

Vânătorul tresări. Era singurul procedeu la care nu se gândise şi care i se părea cel mai nimerit:

– Nici Dobrescu n-ar fi găsit ceva mai bun, dom'le, pe cinstea mea. Tot i-am speriat eu cu duhurile…

– Numărul unu, coane! Chiar dacă te văd, sau înainte, sau după ce-ai luat cutia, nu mai contează! Niciodată nu vor şti cine le-a luat-o cu adevărat.

– Este, dom'le, este! Pe cinstea mea! Ce e, e!

Bărbosul scoase dintr-un rucsac o pânză lungă şi un cuţit. La lumina lanternei se vedea lama cuţitului spintecând mătasea albă şi fină a unei paraşute. După ce găuri pânza în două locuri, o aşeză pe capul vânătorului, potrivind cele două găuri în dreptul ochilor lui. Îi ceru să ţină lanterna aprinsă sub pânză, apoi se îndepărtă câţiva paşi pentru a-şi privi opera. În bătaia lanternei se vedea o arătare albă, nedefinită, înfricoşătoare.

– Ca-n filme! spuse bărbosul. Şi mie mi s-ar face frică, dacă m-aş întâlni cu aşa ceva, coane… Ai grijă să nu faci vreun zgomot. Apropie-te de barcă şi caută înăuntru. Dacă nu, pe mal, în bagaje. Şi lanterna, coane! Doar o dâră de lumină…

Fără să mai răspundă, vânătorul porni spre locul unde zărise barca, fără zgomot, ca o stafie. Auzi şi ultimele şoapte:

– Să nu faci vreo prostie că ne-am dus amândoi…

6

Tic trăia în somn alt vis. Se cufundase într-un lac de munte, un lac nesfârşit, plin cu păstrăvi argintii. Înota pe sub apă după ei, dar păstrăvii se strecurau, uneori îi scăpau chiar din vârful degetelor, şi ţuşti! printre pietre, printre tufe şi bolovani. Fiuuuu! îşi aminti pescarul îndrăcit. Cum de nu se gândise să prindă păstrăvi cu cutia fermecată! Se va apropia de ei şi-i va prinde cu mâna, cu trei degete, aşa cum prinzi o floare. Sări iute pe mal să ia cutia. Dar n-o găsi! Dispăruse! Se uită în alte locuri şi o zări sub trupul unui rac mare şi hidos. Cum să-l

gonească de pe cutie? Şi începu să-l bombardeze cu bolovani. Şi racul, apărându-se cu mănuşi de box şi cu o pavăză medievală, fugi spre un cotlon care se deschise imediat şi-l ascunse înăuntru. Tic luă repede cutia, o ascunse la sân şi alergă într-un suflet spre lac. Era lumină, lumină albă, frumoasă, dar soarele încă nu răsărise!

Oare cum? Numai când se cufundă în apă, zări departe, în spate – dar oare cum putea să vadă în spate? –, prima rază strălucitoare a soarelui. Răceala apei îl cutremură…

Tic deschise ochii şi nu întâlni nimic, nu zări nimic, parcă era orb. Niciun firicel de lumină. Beznă, numai beznă! Visase… poate că undeva, afară în lume, zorii începeau să aprindă cerul şi să trezească toată suflarea pământului la viaţă. Dar el nu ştia nimic. De unde să ştie? Cine să-i spună? Pentru el era încă miezul nopţii!!! Şi îi încolţi în minte o idee straşnică.

Aprinse cu grijă lanterna şi-i feri raza cu mâna. Nu lăsă decât o şuviţă subţire de lumină pe care o îndreptă spre una din raniţe. Cu mişcări neauzite, desfăcu raniţa şi scoase din ea o faţă de masă mare, albă. Fără să-i pese şi să ezite, borteli pânza în două locuri cu briceagul de care nu se despărţea niciodată. Apoi se învălui cu pânza, potrivind găurile exact în dreptul ochilor. Era gata! Un singur lucru îl întrista: că nu poate să se vadă şi să se sperie şi el puţin de stafia pe care o interpreta. Ce păcat că nu era prin apropiere o oglindă!

Puiul de stafie porni apoi fără zgomot, aşa cum i se cuvenea unei arătări, în amonte, spre un cot al tunelului, unde ochise mai demult o stalagmită groasă şi retezată, probabil izbită cândva de prăbuşirea stalactitei de deasupra, din care nu mai rămăsese nicio urmă. Acolo trebuia să ajungă: în vârful coloanei retezate. Doamne! Ce mutră vor face toţi! Şi cum or să le mai clănţănească dinţii în gură! Se căţără cu grijă pe stalagmită, îşi potrivi bine picioarele pe discul zgrunţuros şi aşteptă câteva clipe… Numai acum… se rugă fierbinte prichindelul… numai acum să nu înceapă cutia fermecată să-şi împrăştie vrăjile. Pentru prima dată îi părea bine, sau, în orice caz, nu-i părea rău, că nu ştie cuvântul vrăjit.

În clipa când aprinse lanterna, auzi un zgomot în spatele lui: zgomotul unei înaintări prin apă. Urechea lui se obişnuise în peşteră cu asemenea zgomote. Se întoarse speriat şi zări… zări o stafie venind spre el!

Cele două stafii se priviră o clipă în tăcere, apoi amândouă, ca la un semnal, sloboziră ţipete neomeneşti: un ţipăt şi un urlet pe care ecourile le prelungiră şi le amplificară până la demenţă. Stafia din apă o luă la goană înapoi, căzu, se ridică şi iar începu să alerge. Stafia uriaşă se prăbuşi de pe soclu, transformându-se într-o arătare de-o palmă cu viteză de ogar. Direcţia ei era barca de cauciuc.

Urletul prelung, înspăimântător, îi trezise pe cei de lângă barcă.

Parcă nişte resorturi îi ridicaseră în picioare. Victor aprinse lanterna şi-i îndreptă raza spre direcţia din care i se părea că venise urletul. Şi văzură toţi, uluiţi, zburând spre ei o mică arătare albă care ţipa cu glasul lui Tic! Şi puiul de stafie căzu şi se ridică şi iar se împiedică şi se pomeni în braţele lui Victor. Când izbuti să iasă din valurile de pânză albă şi din braţele lui Victor, spectatorii de lângă barcă văzură chipul unui puşti ciufulit, care, cu tot nasul lui cârn, trăda o spaimă nemaipomenită.

– Stafia! ţipă prichindelul. Am văzut stafia! Zău! Era albă şi mare şi avea faţa luminată ca un glob electric.

– Ahaaa! ai vrut să ne sperii! îl dibui Maria. Şi mi se pare că ţi-ai venit singur de hac! Te-ai uitat în apă, nu?

– Nu! bâţâia prichindelul. Zău! Am văzut-o cu ochii mei. Venea drept la mine, prin aer, nu prin apă…

În loc să râdă, Victor părea cuprins de nelinişte. Povestea lui Tic nu era terminată.

– Tic! întrebă el. Cine a urlat aşa de tare?

– Stafia! răspunse fără ezitare prichindelul.

– Imediat îmbarcarea! porunci Victor în şoaptă. Nu avem voie să pierdem nicio secundă. Până la trei!

Nimeni nu se gândi să numere până la trei. Dar nu încape îndoială că, înainte de a se ajunge la această cifră atât de apropiată, raniţele, păturile, sacii de dormit şi pasagerii erau în barcă. Victor nu mai lăsă înaintarea în puterile curentului. Adăugă şi puterile lui vâslind temeinic cu bucata aceea de scândură care devenise dintr-odată atât de preţioasă. După o vreme, Maria se hotărî să-l întrebe:

– Ce s-a întâmplat, Victor? Ţi-e frică de stafii… sau te-a necăjit vreun vis?… De ce fugim?…

– Din cauza stafiilor, răspunse Victor. Ele nu există decât dacă vrea cineva… Aşa cum a vrut Tic…

– Crezi că mai este cineva în peşteră? întrebă Ionel.

– Nu cred… sunt sigur! Şi nu sunt nişte copii care se joacă de-a stafiile, ca Tic. Ne-ar fi oprit, ar fi strigat după noi… E ceva rău în urma noastră…

Se lăsă iarăşi tăcere. Nu se auzea decât scurgerea apei, şi zgomotul vâslelor, şi fiecare îşi auzea bătaia inimii: iute, bolnavă, pentru că asupra ei se năpusteau toate neliniştile, toate spaimele, toate cârligele şi ghearele beznei.

7

Bărbosul se cutremură când auzi urletul. Se lipi cu trupul de stâncă şi aşteptă. Numai vânătorul era în stare să scoată un asemenea urlet. Dar parcă auzise şi-un ţipăt subţire? Oare ce se întâmplase?… Cineva călca apa, şuierând; răsună şi zgomotul unei căzături, şi iarăşi paşi în apă care se apropiau. Îşi duse imediat mâna dreaptă la şold, iar cu

stânga fixă lanterna spre direcţia zgomotelor şi apăsă butonul. Era vânătorul, cu chipul răvăşit. În spatele lui, atârna ca o coadă nesfârşită îmbrăcămintea de fantomă.

– Stai! îi porunci în şoaptă bărbosul.

Vânătorul se opri greoi, abia trăgându-şi sufletul:

– O stafie! şopti el. O stafie adevărată. Eram cât pe-aci să mă ciocnesc cu ea. Pe cinstea mea!

– Eşti nebun?! îl zgâlţâi bărbosul. Trezeşte-te!

– Dom’le! Am văzut-o cu ochii mei. Era albă, dom’le, şi înaltă de două ori cât mine, dom’le, şi luminată pe dinăuntru.

– Ai prostit de tot! Ai dat în mintea copiilor! La vârsta dumitale ai vedenii!

– Ce vedenii, dom’le? N-ai auzit cum ţipa?

Un gând neverosimil se aprinse în mintea bărbosului:

– Dobitocule! Imbecilule!…

– Dom’le! Ţi-am spus să nu insulţi! A doua oară nu mai iert, dom’le, pe cinstea mea. Şi dacă nu iert…

– Stai, coane! încercă să-l domolească bărbosul… Şi-au… Te-au dus, coane, te-au dus uşor de tot…

– Dom’le! Am văzut-o cu ochii mei. Avea vreo trei metri.

– Unde-ai mai auzit, coane, stafii ţipând? Nu zice toată lumea: mut ca o stafie?

– Păi atunci de ce-a ţipat, dom’le? Cine-a ţipat?

– Dumneata n-ai urlat?… Aşa a ţipat şi ea! Era la fel de fantomă ca dumneata. Te-au speriat nişte copii, coane!

– Nu se poate, dom’le! Eu pun mâna pe ei şi-i prefac pe toţi în fantome, dom’le. Îi amuţesc pentru toată viaţa…

– Cum şi-au mai bătut joc de dumneata!

– Dom’le, ţi-am mai spus! Uită, dom’le, nişte cuvinte! Pe cinstea mea! Dumneata ce-ai fi făcut dacă te-ai fi trezit cu o ditamai stafie în faţă? Ai fi luat-o în braţe? Ai fi râs cu ea?

Bărbosul nu-şi putu reţine un tremur închipuindu-şi scena şi vânătorul îi prinse chiar în acea clipă chipul în raza lanternei. Era o figură înspăimântată.

– Păi vezi, dom’le! Şi mai zici să nu-i omor…

– Singura noastră şansă, îşi reveni bărbosul, este să te fi luat drept stafie. Coane, dacă n-ai fi urlat!… Fantomele care urlă nu mai sunt fantome, şi oamenii se feresc de ele…

– Păi atunci ce facem, dom’le? Pe cinstea mea!

– Mai avem o şansă, coane. Să întâlnească un obstacol în drum, ceva care să-i oprească. Şi dacă-i ajungem…

– Dom’le! Eu ştiu singur ce trebuie să fac dacă-i ajungem. Dumneata încearcă să mai taci, pe cinstea mea…

– Totuşi să ne dăm seama dacă şi-au dat seama…

– Lasă, dom’le, chestiile! spuse vânătorul ameninţător. Mai am şi eu glas şi din altele, auzi? La drum!

Capitolul XV

1

Aurora se transformă într-un semn al groazei în dimineaţa aceea. Cerul se umplu de mânie şi trimise asupra pământului o vijelie înspăimântătoare. Fulgerele despicau în trombă zările, iar tunetele cutremurau văzduhul. Cortul de pe povârnişul care avea forma unui ceaun cu fundul în sus ar fi fost ridicat ca o frunză în văzduh, dacă Ursu, presimţind uraganul, n-ar fi împlântat ancorele în pământ până la funii. Bubuiturile parcă sudau încheieturile, iar fulgerele răneau şi îmbolnăveau ochii. Era o minune că rezista cortul atacului neîntrerupt al hăurilor. Când vijelia se domoli câteva clipe pentru a-şi reface şi reînnoi forţele, Ursu ieşi din cort. Munţii erau acoperiţi de cerneala cenuşie a ploii. Zarea se închidea într-un cerc foarte strâmt, cu centrul în vârful povârnişului, chiar unde se afla cortul. Vlăjganul simţi un fior zgâlţâindu-i inima când privi peste prăpastie spre fagul măreţ. Copacul fusese retezat de lampa aprinsă a unui trăsnet şi prefăcut în cărbune. Un trunchi jalnic, carbonizat, din care mai urcau dâre de fum, atât mai rămăsese din copacul care-i salvase şi-i îmbogăţise în ajun. Ursu nu mai pierdu nicio clipă. Intră imediat în cort:

– Trebuie să plecăm de aici numaidecât! Am devenit singura ţintă a trăsnetelor pe tot povârnişul.

Ieşiră şi ceilalţi afară, pentru a vedea ravagiile dureroase ale furtunii.

– Norii n-au de gând să plece! se înfurie Dan.

– Numai nori de ploaie şi de vijelie, spuse Lucia, învăluind cu privirile zarea. Şi nicio geană de lumină, niciun sâmbure albastru…

– O întindem? întrebă Dan cam speriat.

– Ursu are dreptate! se hotărî Lucia. Cortul nostru a devenit singura ţintă a trăsnetelor… Doamne! Cât de uşor ne-am putea schimba compoziţia chimică… Ai văzut fagul?… Plecăm!

Când se întoarseră din călcâie, nu mai văzură cortul. Ursu smulsese ancorele, încolăcise funiile, împăturise pânza groasă, cazonă. Totul devenise un pachet care înconjura ca o potcoavă uriaşa raniţă din spatele vlăjganului. Aproape toate bagajele erau în ghebul lui diform, copleşitor.

– Nu mai putem pierde nicio secundă, se scuză el. Gata! Plecăm! Direcţia: cabana! După mine!

Lucia şi Dan încercară să-l uşureze de câteva greutăţi. Nici nu voia să audă. Îi împinse cu forţă pe cărare:

– Aş putea să mai car încă de două ori pe-atât. După… Ba nu! Luaţi-o voi înainte. Goană! Să batem recordurile!

Dan şi Lucia porniră în goană spre puntea din vale. Oare mai exista puntea? Ursu o văzuse, şi cu voinţă turbată, porni pe urmele

prietenilor. Poverile îl zdrobeau, îi frângeau şira spinării, îi îmbolnăveau picioarele. Un săculeţ dacă i s-ar fi luat din spate, un termos gol, o batistă şi tot ar fi simţit o uşurare. Dar ştia, simţea că Lucia şi Dan ar fi fost stingheriţi, şi-ar fi împleticit mersul şi echilibrul, dacă ar fi dus cu ei cel mai mic obiect. Mai ales când va începe urcuşul, şi când urcuşul se va întâlni cu vijelia… Dar oare el va rezista la urcuş? Lucia şi Dan treceau peste punte. Puntea rezistase, şi sub ea nu se mai afla prăpastia, cu aburi albi şi denşi ca nişte valuri de vată. Trecuseră amândoi, începu să treacă şi el puntea, clătinându-se ca un om beat, nu pentru că se gândea la prăpastia ascunsă de sub el, ci la urcuşul de groază care va începe în curând. Dan şi Lucia erau departe, abia se mai zăreau prin ceaţă, urcau coasta muntelui cu paşi iuţi, fără să se uite înapoi. Începu şi el ascensiunea. Îşi încleştă maxilarele, răsuflă rar şi adânc, îşi duse paşii cu înverşunare înainte, spre nori. Ştia că mai târziu nu se va mai putea grăbi. Când vedea porţiuni rase şi fără obstacole închidea ochii şi trăgea. Se opri doar atunci când auzi glasul Luciei în spatele lui:

– Mai încet, că ne-a ieşit sufletul…

Nu ştia când îi întrecuse, dar ştia altceva: va rezista urcuşului, va putea să reziste. Şi n-o ascultă pe Lucia. Paşii se supuneau unui ritm iute şi regulat cu care se obişnuise corpul. N-avea voie să schimbe ritmul sau să se oprească.

Dar din cer se auzi clocotul ameninţător al vijeliei. Şi Ursu se văzu nevoit să-şi schimbe ritmul, să şi-l iuţească până la limita rezistenţei, şi să-i oblige şi pe cei din spate să alerge, să alerge… Altfel nu-i putea salva… Şi nici n-avea putere să se întoarcă şi să urle la ei, să-i cheme, să-i dea dracului, să-i împingă sus… Nerozii! Unde erau? De ce nu treceau pe lângă el, înainte?… De ce nu înţelegeau că atârnau în spatele lui ca nişte greutăţi de plumb, că-i trăgea şi pe ei cu genunchii care i se muiau şi cu mijlocul zdrelit de dureri, şi cu horcăielile care-i aduceau vâlvătăi în gâtlej?… De ce rămâneau în urmă, nerozii?… Şi deodată, zări departe, pe o coastă ocolită de ceaţă, o colibă de bârne. De când aştepta un loc de adăpost: o casă, o colibă, o văgăună?… Dar când zări coliba din depărtări, îl cuprinse furia. Cine-o cocoţase tocmai acolo, la mama dracului, la capătul iadului? Nu putea s-o răstoarne mai în vale, la jumătatea drumului măcar? Şi îşi continuă blestemele întărâtându-şi paşii. Blestema totul, şi mai ales pe cei din spate care nu simţeau că trebuie să sară din rucsacul lui, şi norii şi cerul şi blestemele, pentru că se apropia iadul…

Şi atunci se porni vijelia!… Mai întâi trebuia să scape de plumbul din spate care-i lovea picioarele, care-i topea coapsele şi gleznele. Se întoarse şi îi văzu la doi paşi în spatele lui, folosindu-l ca o pavăză împotriva furtunii. Răcni la ei din toate puterile ca să-l audă şi ca să-i alunge:

– Fugiţi înainte! şi vocea lui acoperi vijelia. Fugiţi la colibă. De-a dura, cum puteţi!

Lucia şi Dan abia îi auziră cuvintele, dar simţiră pe faţa lui puterea şi chinul. Îşi încordară ultimele puteri şi trecură în goană pe lângă dânsul. Vedeau coliba şi se prăvăleau spre ea. Dar vijelia îi oprea ca o cortină grea, nevăzută, îi răsucea şi-i întărâta şi parcă îşi făceau drum prin ea cu tot trupul.

Ursu, cu coroana lui de bagaje, atrăgea toată furia vânturilor. Dacă şi-ar fi întins o singură dată mâinile şi şi-ar fi lăsat apoi corpul pe spate, ar fi rămas liber şi uşor, iar bagajele s-ar fi împrăştiat în hăuri. Uită gândul şi începu lupta cu infernul. Hăurile se dezlănţuiseră sonor şi luminos cu tunete şi fulgere. Furtuna îndoia copacii şi azvârlea crengi în văzduh. Muntele parcă se întorsese şi se sprijinea pe spatele lui. Abia îşi mai urnea paşii, abia se mai ţinea în picioare, încovoiat ca un cârlig, trăsnit de greutăţi şi dureri. Dar prietenii lui erau înainte, îi vedea cum răzbat prin vijelie, îi vedea căzând şi apoi ridicându-se, şi răsucindu-se şi rostogolindu-se, şi transformându-se şi ei în cârlige şi muşcând şi ei cu dinţii din vijelie şi căutând şi ei cu ghearele sprijin în aburi şi-n ploaie. Iar se rostogoli Lucia, dar se ridică şi apoi Dan se prăbuşi într-o groapă şi Lucia îi întinse mâna şi amândoi dispărură în groapă, sau poate Dan îi întinsese mâna Luciei. Şi iar îi văzu fugind şi căzând spre coliba care se mărise.

Dar vârtejurile îl urmăreau şi-l atacau mereu şi unul îl prinse la mijloc, şi-l răsuci, şi-l lovi, şi-l apăsă, şi-l doborî în genunchi, hotărât să-l înfrângă de tot. Era în genunchi, dar spatele i se apropia de pământ şi mai ales fruntea, şi se împotrivea cu coardele gâtului şi cu grumazul. Şi parcă făcea o mătanie şi se ruga cuiva să nu-i lase pe cei din faţă să se întoarcă şi să-l vadă apăsat spre pământ; ar fi crezut că-i doborât. Nu el s-ar fi prăbuşit, ci ei, iar cărarea era pe o creastă, mărginită la dreapta şi la stânga de prăpăstii. Îşi propti genunchii în stâncă, şi fruntea, şi pumnii în pământ, se opinti, se azvârli în sus. Era din nou în picioare, şfichiuit şi izbit, iar cei din faţă, încovoiaţi ca nişte semne de întrebare, mergeau spre colibă… Iar coliba de bârne… Un trăsnet îi trimise arsuri pe limbă şi şfichiuiri de foc în creieri şi-n ochi… Ploaia se prăvăli din înalturi ca un talaz nesfârşit… Coliba… Un vârtej îl prinse din nou în mijlocul lui şi-l răsuci sălbatic, dar nu se lăsă. Închise ochii, coarde de oţel îi plesneau în gât, şi păşi înainte ca un turbat în lanţuri.

Când deschise ochii nu mai văzu în faţă nimic. Nici nori, nici copaci, nici munte, nici cer. Coliba singură acoperea toată zarea. Câţiva oameni alergau în întâmpinarea lui. Îi smulseră poverile, dar se prăbuşiră ca nişte nuiele sub greutatea lor încărcată de furtună.

Ursu mai văzu chipul Luciei aplecat deasupra lui, îi simţi mâna rece plimbându-i-se pe frunte, prin păr. Apoi închise ochii.

2

La vreo zece kilometri de coliba în care poposiseră cireşarii hăituiţi de vijelie, pe lacul Păstrăvilor, se petrecea o altă dramă. O barcă pescărească, în care se aflau doi elevi, fusese prinsă de furtună chiar în mijlocul lacului. Ţipetele şi strigătele de ajutor ale pasagerilor adunaseră la ţărm o sumedenie de oameni.

Istoria nu începe însă cu drama din larg şi nici nu se sfârşeşte cu ea…

Cu o zi înainte, sosiseră la lacul Păstrăvilor doi elevi de la oraş. Nu le fusese greu să găsească sediul crescătoriei de păstrăvi, pentru că pe tot malul lacului nu se aflau decât patru case de bârne, cam la zece metri una de alta. Erau foarte veseli cei doi vizitatori, îşi făceau mereu cu ochiul, îşi dădeau coate şi-l căutau pe „şeful de la păstrăvi”. Şeful era la punctul silvic, adică la a treia casă. Îl găsiseră certându-se cu un alt şef de la pădure şi, pentru că li se păruse un bătrân cumsecade, îi întinseseră un plic. În plic se afla un bilet scris la maşină, prin care tatăl unuia dintre elevi, inspector pe undeva, îl ruga pe şeful crescătoriei să le dea elevilor o mână de ajutor în cele trei zile pe care urmau să le petreacă la lac, până va veni în inspecţie.

– Vas’că vacanţă? întrebă comandantul păstrăvilor.

– Expediţie! răspunse cu mândrie unul dintre elevi, mai rotunjel la faţă şi cu priviri ca de iepure… Vrem să cunoaştem regiunea şi să ţinem o conferinţă la şcoală.

– Ei da! Brava! Păi să mergem la camera de oaspeţi ca să vă lăsaţi bulendrele…

– Avem puţine lucruri… spuse celălalt, cam înalt şi deşirat, poreclit în multe feluri, dar mai ales Codobatură în ultima vreme. Numai cărţi, caiete şi creioane…

Şeful de la păstrăvi îşi instală musafirii în camera de oaspeţi, se interesă cu câteva întrebări iscusite despre predilecţiile domnului inspector şi ale feciorului său, apoi propuse o plimbare cu barca pe lac. Plimbarea ţinu aproape toată după-amiaza, pentru că făcură ocolul lacului şi lacul era mare şi cu ţărmuri neregulate ca nişte fiorduri. În unele locuri acostară, acolo unde era apa mică şi numai bună de scaldă. Seara şi-o petrecură pe munte, la o colibă de tăietori, împreună cu alţi oameni, în jurul unui foc vesel, şi auziră cei doi musafiri o groază de snoave şi glume.

Şmecherii cu scrisoarea de recomandare erau în culmea bucuriei. Sosiseră la lac înaintea cireşarilor, făcuseră deja o primă explorare, care nu-i costase niciun efort, dar îşi notaseră pe carnete şi în cap o sumedenie de amănunte, care pe cireşari îi vor costa săptămâni de eforturi. Ştiau tot ce se poate şti despre lacul Păstrăvilor, despre legendele care circulau în legătură cu el, despre flora şi fauna împrejurimilor, şi mai ales despre păstrăvi, lostriţe şi lipani, ştiau

întâmplări despre oamenii de-acolo, ba aflaseră o mulţime de istorii şi despre Peştera Neagră, care se afla nu departe de lac.

Oboseala expediţiei îi adormise repede pe cei doi ghiftuiţi. Nu mai avură timp să recapituleze formidabilele lor cuceriri. Paturile moi şi primitoare din camera de oaspeţi şi aerul tare al nopţii îi duse repede în lumea viselor. Dar când se treziră a doua zi, nu chiar în zori, prima lor grijă, înainte de a se îmbrăca, înainte de a se spăla şi de a sări din pat, a fost aceea de a se lua la harţă.

– Bă! dacă nu recunoşti că iar sunt geniu eşti un bou, spuse Pompilică. Tu tăceai ca un fleţ. Noroc că l-am tras eu de limbă... Ca un ziarist l-am luat: cu carnet şi creion.

– Ha! Ha! îi urlă Sergiu la ureche. După ce ţi-am făcut de drum! Cine a avut ideea cu biletul? Cine a scris biletul?

– Ia mai rompţ! Bă, diribelule! Eu puteam să-l fac din partea lui Matei Corvin dacă voiam. Diribelule!

– Zău!?... Eu acuş te-ating peste ăla de la care ţi se trage numele, de rămâi fără fotografie...

– Ce s-atingi, bă chestie cu buric?

– Nasul, bă nasolule fără garnitură...

Labele se întâlniră în aer, apoi se înfipseră în păr, apoi îşi căutară nasurile pe care le şi găsiră, nişte şuruburi, nişte scâncete, câte doi pumni în cap de persoană, nişte genunchi în burtă, nişte atingeri sensibile cu „Aaaaaa!”-uri cumplite azvârlite din gâtlej. În aceeaşi clipă îşi întoarseră spatele, cu gândul de a nu mai schimba o vorbă toată ziua. Dar după două minute, cel care pornise harţa se ridică în capul oaselor:

– Bă Sergiule! Dacă eu spun că eşti deştept, zici şi tu la fel despre mine? Hai! Amândoi odată: Una... Două... Trei!

Se auzi un urlet.

– Aşa nu merge! sări Sergiu. Eu am zis „eşti deştept” şi tu ai zis „eşti tâmpit”.

– N-am zis, bă, să mor eu! Am zis „eşti un fleţ” ca să se potrivească. Eşti deştept – eşti un fleţ... Merge, nu?

– Facem pace? Dar de-adevăratelea. Fără trădare.

– Bă, facem! Dă laba şi gata!... Bă, tu ştii că azi trebuie să ajungă la lac?

– Ce le spunem? Să-i luăm aşa ca să le crape maiul!

– Să le spunem c-am bătut de-o săptămână locurile!

– Stai, bă, că nici n-am luat vacanţă de-o săptămână...

– Iar eşti bou!... Adică am uitat... Tu crezi că ei or să mai socotească? Bă! Când o să începem să le turnăm! Bă! Cum le-am mai luat caimacul!

– Să le râdem în faţă, aşa: Ha! Ha! Ha!... Şi când te gândeşti că ştim totul fără să fi mers măcar o sută de metri pe jos! Bă! Zău că ai

dreptate. Bine e să fii deştept!

– Ştii ceva? Hai pe lac!

– Cu ce? Moşul s-a dus la cabană. Aşa spunea aseară.

– Iar eşti... Păi ce, o să mergem cu moşul pe lac, să râdă ei de noi? Singuri în barcă, bă!

– Ai tu curaj? Dacă urci tu, urc şi eu...

– Nu ne aiurim, bă. Ştii cum facem? Stăm la mal. Şi când îi vedem, fuga în barcă şi ne prefacem că acostăm. Şi le spunem că venim din fundul lacului, din chestiile alea stâncoase...

– Grozav! Dar ce-ar fi să le spunem că am înnoptat pe lac, în barcă! Nu e şi mai! O uşchim? Hai! Că eu am văzut unde ascunde moşul cheia de la lanţul bărcii.

– Dar ăştia care aşteaptă inspecţia ce-or să zică?

– Le spunem că ne-a dat voie moşul...

– Şi moşului?

– Îi spunem că ne-a dat voie unul din ei. Unul înalt, cu pălărie şi cu ţigara în gură. Zicem că ne-a poftit el.

Şi se potrivi că în clipa când ieşiră din casă, furtuna era în pauză, îşi pregătea alte forţe, mai turbate. Încurajaţi de linişte şi pustietatea de pe lac şi de la marginea lacului, şmecherii se duseră într-un suflet la debarcader, dibuiră cheia şi dezlegară barca. Apa era atât de liniştită încât se urcară în barcă fără un pic de teamă.

– Bă! Dar n-avem vâsle. Ce facem? Ce le spunem?

– Zicem că ne-a prins furtuna şi le-am pierdut...

– Şi cum am ajuns la mal, fără vâsle?...

– Bă, iar eşti cum am jurat că nu-ţi mai spun... O să zicem c-am tras cu mâinile. Ce ştiu ei despre bărci?

– Uite vâslele! Sunt legate de barcă. Le tragem!

– Păi dacă-s acolo, să le lăsăm acolo. Ce să facem cu ele? Aoleu! Hai să ne stropim puţintel ca să pară că chiar am fost pe lac...

– Bă, şi dacă nu vin şi ne stropim degeaba?

– Vin! Dacă-ţi spun eu! Acuşi trebuie să pice.

Deodată, un fulger despică văzduhul, deschizând din nou drum liber vijeliei. Începutul uraganului fu atât de violent şi de neaşteptat, încât şmecherii deghizaţi în cutezători se priviră câteva clipe înspăimântaţi şi nehotărâţi. Când Pompilică vru să-l întrebe pe Sergiu ce să facă, sau invers, când Sergiu vru să-l întrebe pe Pompilică, dar asta nu mai are importanţă, primele valuri desprinseseră deja barca de mal. Apoi mai trecură câteva clipe în care îşi ascultară dinţii clănţănindu-le, şi când se uitară mai bine văzură că au ajuns în mijlocul lacului. Şi niciunul dintre ei nu avea nevoie să se uite pe carnetele cu însemnări pentru a şti cât de adânc e lacul spre mijloc. Era un fund de prăpastie fără fund, aşa le spusese moşul. Singura lor scăpare era tot cuvântul, dar nu celebrele lor combinaţii de cuvinte, ci

un singur cuvânt strigat cu toate puterile, din gât până-n tălpi.

– Ajutoooooor!

– Ajutoooooooooooor!

Barca intrase cu totul în voia valurilor. Din fericire, era încă atacată din faţă, aşa că mai avea până să se răstoarne. Sălta şi cobora. Vijelia o purta ca o coajă de nucă pe întinsul mânios al lacului. Valurile îşi pierdură orice direcţie şi începură să lovească barca din faţă şi din coastă, ba o trimiseră şi unor vârtejuri, care o răsuciră ca pe o frunză. Vitejii se lungiseră pe burtă. Nu mai aveau curaj nici să strige, nici să se uite unul la altul, le era chiar teamă să răsufle, sau poate că uitaseră, în spaima lor nemaipomenită, unde sunt, dacă trăiesc, dacă visează. Dar din păcate erau trăsnetele şi tunetele şi fulgerele şi şuvoaiele şi scândurile de care se loveau şi scâncetele: tot ce le mai rămăsese din graiul atât de aparte altădată. Că barca încă nu se răsturnase? La asta nu puteau să răspundă nici constructorii ei. Dar vijelia încă nu se terminase, ea nu avea nicio milă faţă de pasagerii bărcii, nu asculta nici rugăciunile, nici jurămintele lor. Doar îi amăgea din când în când. Îi lăsa să învie cu câteva clipe de linişte, ca să-i omoare iarăşi, şi tot aşa îi tortura pentru toate fărădelegile lumii. Şi pentru că nu se vedeau unul pe altul, şi pentru că nu vedeau nimic, şi nici nu mai ştiau nimic altceva decât că îi aşteaptă moartea, pentru prima dată nu se mai războiră între ei, ci se război fiecare cu sine însuşi. Poate că nu vijelia îi izbea cu capul de pereţi, ci ei singuri se izbeau amintindu-şi multe.

Barca fusese totuşi zărită de un copilandru isteţ, care văzând-o dezlegată de mână omenească, nu de vijelie, dădu imediat alarma. Pădurarii şi pescarii se adunară la ţărm, dar la început îşi închipuiră că barca e goală. Noroc că lui Sergiu îi veni mintea cea de pe urmă. Nici nu-i trecea prin cap să se scoale în picioare, de teamă că l-ar lua vijelia ca pe-o frunză, dar văzând printr-o gaură oamenii adunaţi la mal, îşi aruncă şapca, apoi batista, apoi carnetul cu însemnările din ajun. Cei de pe ţărm văzură obiectele zburând şi înţeleseră.

Câţiva flăcăi zdraveni, obişnuiţi cu furtunile, dezlegară altă barcă, mai mică, şi începură să vâslească aprig spre sora mai mare din mijlocul lacului. Dar acolo în mijloc, valurile potriveau barca pentru a-i da lovitura fatală, pentru a o răsturna. O întorceau sigur cu coastele către ele. Înţelegând pericolul care o păştea, pescarii salvatori începură să strige:

– Mă, cei din barcă! La vâsle, mă!

Strigau să-şi rupă plămânii, strigau cu atâta putere, că îndemnul lor ajunse şi la urechile celor doi.

– Mă, cei din barcă, mă! Ţineţi barca de-a curmezişul! Contraţi-o, mă!

Până la urmă, Sergiu şi Pompilică pricepură cam ce vor să însemne

ţipetele pescarilor. Într-un moment de răgaz se uitară unul la altul şi în aceeaşi clipă luă fiecare câte o vâslă în mână. Unul în dreapta, altul în stânga, lăsară vâslele în apă. Nu ştiau decât să le ţină, habar n-aveau cum se manevrează, şi se agăţară de ele cu, toată puterea care le rămăsese, convinşi că asta era tot ceea ce trebuiau să facă: să se ţină de ele. Dar barca era atât de violent scuturată încât vâslele lor înţepenite tot atingeau apa. În câteva secunde îi ajunse barca salvatorilor. Doi vlăjgani îşi făcură vânt peste bord, sărind în barca celor doi naufragiaţi. Le smulseră vâslele din mâini şi începură să tragă vârtos spre ţărm.

– Ce v-aţi apucat de joacă pe furtună? întrebă unul din ei. Mai întâi am crezut că nu ştiţi să vâsliţi. Lacul ăsta e rău al dracului pe timp de vijelie.

– Dacă nu potriveaţi la mare precizie vârful bărcii pe talaz, cu căngile vă scoteam din fundul lacului. Brava!

Sergiu nu mai avea putere şi curaj să mintă:

– În viaţa noastră n-am pus mâna pe vâsle…

– Glumă!… făcu unul dintre pescari uitându-se spre Pompilică. Mai rar aşa dibăcie!

– Zău că n-am pus niciodată mâna pe vâsle, spuse la rândul lui Pompilică.

Cei doi salvaţi erau prea galbeni şi prea tremurau ca să le ardă de glume, înţeleseră pescarii. Şi imaginea nenorocirii care putea să se întâmple cu băieţii lui dom’ inspector îi făcu să-şi piardă pentru o clipă cumpătul. Îndeajuns ca un val să răsucească barca, iar celălalt s-o izbească în coastă, răsturnând-o ca pe-o nucă. Din fericire, ţărmul era numai la vreo douăzeci de metri. Dacă ar fi sosit atunci, cireşarii ar fi văzut doi flăcăi vânjoşi purtând în spate, spre malul lacului, două fiinţe zgribulite care ar fi semănat cu Sergiu şi Pompilică dacă ar fi fost mai vesele şi mai gălăgioase. Dar cu mutrele lor nenorocite, plouate, înspăimântate, aduceau mai degrabă cu doi şoricei traşi afară, de coadă, dintr-o văgăună inundată.

Capitolul XVI

1

Groaznica vijelie nu izbutise să cotropească şi lumea întunecată a grotei. Doar pe alocuri, prin unele cotloane şi crăpături întortocheate care rătăceau neobosite prin pântecele muntelui pentru a-şi găsi căi firave de ieşire la lumină, răzbăteau din când în când slabe ecouri ale uraganului de afară. Dar şi apa pârâiaşului subteran, mai tulbure, mai iute şi mai multă, mărturisea ceva despre zvârcolirile şi prefacerile violente de undeva din lume. Schimbările pe care şi le închipuiau şi le simţeau în lumea de-afară îi îngrijorau prea puţin pe cireşarii din barca de cauciuc. Ei erau sub obsesia altor gânduri şi mai ales erau însetaţi de lumină. Voiau să scape cât mai repede de tentaculele beznei, de urmărirea acelor fiinţe necunoscute, care, cu fantomele şi tăcerile lor, nu puteau să dorească binele! Nu! le spusese Victor şi simţiseră toţi. Oamenii din urma lor nu erau mânaţi de gânduri bune. Imaginea primejdiei din spate creştea mereu, şi parcă se apropia cu fiecare clipă care trecea, pentru că fiecare clipă scormonea jăraticul unei întrebări rele: de ce oamenii din spatele lor nu voiau să-şi arate chipul? De ce, după întâlnirea celor două fantome, nu azvârliseră niciun cuvânt înspre ei? Cine era? Cine erau? Numai Petrăchescu?… Sigur Petrăchescu, dar poate că nu era singur. Lui Victor i se părea nefiresc ca din pricina unei bărci Petrăchescu să pornească într-o asemenea urmărire primejdioasă. Şi dacă ar fi vrut să le ia barca, oare n-ar fi putut să strige după ei? Dar celălalt personaj al grotei? Cel care petrecuse mai mult timp în prima peşteră, cel care locuise şi mâncase în peşteră, oare era şi el împreună cu vânătorul? Cine era? Ce căuta în peşteră? De ce voise să-i sperie? Şi de ce nu spulbera odată tăcerea aceea grea din spatele lor? Oamenii care-i urmăreau nu aveau gânduri bune, nu puteau fi nişte rătăciţi care caută scăpare… Şi-ar fi împreunat forţele… Atunci?… Victor nu putea să dezlege enigma. Oricât se chinuia, nu putea înţelege mobilul acelei urmăriri tăcute, rele, ca o tortură. Şi Maria şi Ionel gândeau ca Victor şi simţeau ca şi el ceva înfricoşător, rece, nedefinit, ca nişte tentacule gata să înşface, în tăcerea din urma lor.

Dar în faţă?… Necunoscutul din faţă îl nelinişteа şi mai tare pe Victor. Se cutremura când se gândea că orice piedică, orice obstacol, oricât de mic, i-ar fi apropiat pe urmăritori. Şi cât de simplu era să li se ivească în cale o cascadă, un zăgaz de piatră sau o prăbuşire care să fi închis, cine ştie de când, ieşirea din grotă! Era gândul pe care Victor nu voia să-l destăinuiască şi celorlalţi, deşi, în sinea lui, era convins că şi pe ei îi obseda.

Şi Tic era foarte necăjit, dar necazul lui avea alte pricini. Mai întâi îi era ruşine că se speriase de o scamatorie, că dăduse bir cu fugiţii

văzând o stafie tocmai când se prefăcuse şi el în stafie. Dar mai ales era necăjit că avea la sânul lui o putere nemaipomenită, cu care ar fi putut stăvili orice primejdie, chiar şi ghearele acelea care-l cotrobăiau uneori cu gheaţă din spate, dar pe care n-o putea folosi. De câteva ori îi trecuse prin minte să le spună şi celorlalţi marele lui secret, pentru a căuta împreună cuvântul vrăjit, dar îşi amintise tocmai la timp că orice destăinuire ar fi rupt vraja cutiei.

– Maria! îşi refăcu Tic curajul. Mai spune-mi nişte cuvinte vrăjite.

– Iar îţi trec prostii prin cap? se supără Maria. Iar vrei să scoţi limba? Nu, Ticuşor! Fii cuminte!

– Am eu un secret, Maria… şi am nevoie de cuvinte vrăjite. Te rog din tot sufletul…

– De ce ai nevoie de cuvinte vrăjite?

– Doamne! Ce rea te-ai făcut dintr-o dată! Dacă ştii cuvinte vrăjite, de ce nu mi le spui. Zău, Maria! Spune-mi ca şi cum mi-ai răspunde la tabla înmulţirii…

– Uffff. Ce cicălitor, ufffff!

Tic ştia că bătălia e câştigată. Avea undele lui specifice care nu-l înşelase niciodată:

– Eşti cea mai frumoasă soră din lume, ştii?

Maria tresări. Niciodată frăţiorul ei n-o făcuse frumoasă. Oare ce-i trecuse prin minte?

– Ce vorbeşti, frăţior rău, urâcios şi nesuferit şi… foarte drag, Ticuşorule.

Era beznă şi nelinişte şi parcă avea nevoie de duioşii.

– Ssssst! se auzi semnalul şoptit al lui Victor.

– Hai, spune-mi! se rugă Tic foarte în şoaptă la urechea Mariei.

– Bu hu hu!

– Cum? Aşa de simplu?

– Da, Ticuşor, Bu hu hu!

– Sssst! se răsti Victor. Linişte. Se aude ceva…

Se făcu tăcere şi parcă se auzea undeva, înaintea lor, un zgomot nedefinit.

– Lanternele! porunci Victor tot în şoaptă. Toate! Înainte!

Razele înmănuncheate şi trimise ca un proiectil nu zugrăviră cine ştie ce spectacol neobişnuit privirilor celor din barcă. Tunelul, apa care curgea cu vălurele spumoase, cotloane, firide, bolovani, nimic altceva. Zgomotul însă se apropia. Pentru a preîntâmpina orice pericol, se hotărî debarcarea şi continuarea drumului pe jos, prudent, fiecare ţinându-se de celălalt. Primul obstacol apăruse! Oare ce era? O cascadă?… Da! Zgomotul care se apropia era cel făcut de o cădere de apă!

Victor luă din mâna lui Ionel funia de care era legată barca şi începu s-o înfăşoare pe braţ lăsând numai o distanţă de doi metri între

mâna lui şi barcă. Pierderea bărcii ar fi însemnat o catastrofă. Încetul cu încetul, lumina unită a lanternelor descoperi obstacolul. Mai întâi aburi, apoi învolburare, apoi apa prăvălindu-se în şuvoaie înspumate. Era o cascadă... dar nu pe pârâul pe care mergeau ei, ci pe altul care venea de undeva din dreapta. Răsunară uşuraţi, dar nu-şi continuară imediat drumul, ci se abătură pe malul celuilalt pârâu pentru a cerceta cataracta. Dacă tocmai de acolo pornea o cale de ieşire spre lume? Dar nu reuşiră să descopere nimic, niciun cotlon, nicio deschizătură. Numai căderea nebunească a apelor, pe unde nu puteau să treacă. Se întoarseră pe pârâul lor, la barca legată de un colţ de stâncă. Şi iarăşi porniră pe drumul de apă care părea că nu-şi va mai sfârşi niciodată limanul. Coturile râului se înmulţiseră şi-l obligau pe Victor să nu mai lase nicio clipă vâsla cârmă din mână. În spatele lui, Ionel lumina cu lanterna calea de apă.

– Atenţie! strigă brusc Maria. Luminaţi toţi în stânga, în spate! Am văzut ceva.

Trei lanterne luminară în acelaşi timp, în spate, malul stâng al pârâului, descoperind obiectul zărit de Maria. Probabil că-l aruncase apa la mal. Era o cutie de lemn, ca o tabacheră lunguiaţă.

– Cutia! ţipă Tic, uitând consemnul ancestral. Cutia fermecată!

Noua descoperire îl azvârli pe Tic din barcă. Dar şi pe ceilalţi.

Prichindelul se împiedică şi în ultima clipă se prinse de gambele lui Ionel. Nu căzu, nu-şi juli nasul cum crezuse că se va întâmpla, dar nu mai ajunse primul la cutie. O ridică Victor de jos, şi, înainte de a o deschide, propuse un scurt popas. Locul în care acostaseră nu era bun pentru popas. Apa era prea lacomă, îngustase ţărmul, iar coturile dese ale pârâului nu le lăsau libertate de manevră în cazul unei primejdii din spate.

– Ar fi bine să trecem pe dreapta, spuse Victor. Mi se pare că se întâmpla ceva în stânga...

Victor lumină cu lanterna malul stâng şi văzu că într-adevăr se întâmpla ceva în stânga. Pârâul subteran primea un alt afluent, mai liniştit însă decât cel cu cascada. După ce mai merseră vreo treizeci de metri de la confluenţă, ajunseră la o firidă încăpătoare, care putea fi folosită ca loc ideal de popas. Traseră barca la mal, încolăciră frânghia în jurul unui bolovan, apoi îşi amintiră despre cutia de lemn a Mariei.

– Cutia vrăjită! se repezi iarăşi prichindelul, tăiat în două de o dilemă cumplită. Dar nu se poate. Două cutii?!

Care era cutia cea bună? Cea de la sânul lui sau cea din mâna lui Victor? Uită orice şi smulse cutia din mâna lui Victor. Nimeni n-avu timp să-l împiedice.

– Tic! Eşti nebun? strigă Maria.

– Bu hu hu! urlă el în loc de răspuns. Mă mai vedeţi?

– Cum să te vedem în întunericul ăsta, nesuferitule! Să dai imediat cutia înapoi!

Lumina lanternei înfuriate a Mariei descoperi în mâinile lui Tic nu o cutie, ci... două! Maria i le smulse din mâini cu violenţă.

– De unde ai asta? întrebă ea, arătând spre cutia grea şi strălucitoare de metal.

– Ce te priveşte pe tine? se încontră rău prichindelul. E cutia mea şi să mi-o dai imediat înapoi!

– De unde-o ai? Acuma să spui!

– Din peştera vânătorului! răspunse prichindelul. Am găsit-o ascunsă într-o firidă. E cutia vrăjită. Dă-mi-o!

Dar Maria nu puse cutia în palma deschisă şi fierbinte a frăţiorului jefuit, ci i-o dădu lui Victor şi Victor tresări atingând-o.

– Ticuşor – spuse el. Aprinde şi tu lanterna. Ionel, ia uită-te aici!

Victor şi Ionel pipăiră şi întoarseră cutia pe toate feţele. Găsiră mai multe butoane, apăsară pe fiecare, dar cutia nu voia să se deschidă.

– Mi-aţi furat vrăjile! se tânguia Tic. Sunteţi nişte idioţi... Numai eu vă puteam scăpa...

– Sssst! îl înfruntă Victor. Nu mai mişca lanterna.

Din întâmplare, Ionel apăsă pe trei butoane odată şi cutia se desfăcu zgomotos ca un aparat de fotografiat cu burduf. Ionel se uita la Victor şi Victor la Ionel. Nici nu le trecea prin cap să-i facă vreun reproş prichindelului care tremura de furie, de ciudă, de durere, de spaimă, de neputinţă.

– Ce este? întrebă Maria.

– Un aparat tefefe extraordinar, ca o bijuterie, răspunse Ionel. Cred că poate să comunice şi cu luna...

Maria se înfioră. Descoperirile din grotă, primul mesaj, atât de ciudat, stafiile, barca, toate căpătau parcă un înţeles. Cuvintele i se rostogoliră pe buze fără să vrea.

– Da... încuviinţă Victor. M-am gândit mai demult la toate acestea, dar nu puteam să cred, nu puteam... Mi se părea imposibil... Parcă era dintr-o carte...

– Ce facem? întrebă Maria.

– Imediat îmbarcarea! Primejdia e mai mare decât ne-am putea închipui. Şi cred că nu ne ameninţă numai pe noi.

– Şi cealaltă cutie? îndrăzni Tic, care parcă se trezea într-un basm ca un pui de uriaş adormit multă vreme.

Victor o deschise şi citi cu voce tare bileţelul pe care-l găsi înăuntru:

– „V-am luat-o înainte! Sergiu şi Pompilică. Sâc!”

– Cum se poate asta? se miră Maria. Cum, când, cu ce au trecut înaintea noastră?

– Nu... medită Victor. Imposibil! Sau aproape... gata! Îmbarcarea!

N-avem voie să mai pierdem o clipă!

Ionel îl opri pe neaşteptate:

– Stai! Nu putem renunţa la cercetarea celuilalt pârâu. Dacă tocmai celălalt braţ e drumul de ieşire din peşteră?

Victor ezită doar o secundă: Oare pârâul acela să fie drumul de ieşire?

– Nu cred! spuse el. E un simplu pârâiaş care se varsă într-al nostru. Gata! Ne-am hotărât! Mergem pe pârâul nostru!

– E o prostie! se aprinse Ionel. Pentru că am fost odată cum am fost, nu vrei să mă asculţi? Dacă acolo e calea? Nu-ţi dai seama că pripeala ne poate distruge?

– Nu pripeala! se înfurie Victor. Nehotărârea! Orice minut contează. Singura cale de ieşire e asta! Nu simţi?

– Eşti nebun? ţipă Ionel. E viaţa noastră în joc şi poate că dăm cu piciorul unicului mijloc de salvare... Eu mă duc...

Nu aşteptă nicio încuviinţare, nicio vorbă, niciun gest. Porni ca din puşcă spre confluenţa unde găsiseră cutia.

– Ionel, stai! strigă Victor în urma lui.

– Mă întorc... se mai auzi vocea lui din beznă.

Victor era gata să pornească în goană pe urmele lui Ionel, dar alunecă şi izbi bolovanul care ancora barca. Funia se descolăci ca un arc şi barca eliberată fu luată de curent.

– Barca! dădu Victor alarma şi începu să alerge prin apă, nebuneşte, după ea.

Tic şi Maria înţeleseră ce se întâmplă şi porniră după el, luminându-i drumul şi eliberându-i astfel mişcările. Barca se îndepărta cu iuţeală, abia se mai zărea, dar apăru un cot salvator, cu bolovani şi curenţi care o opri câteva clipe. Victor o ajunse în clipa din urmă, înşfăcă funia şi o înfăşură iarăşi în jurul braţului. Erau salvaţi. Dacă n-ar fi fugit Ionel ca un neghiob!

– Repede după el! spuse Victor şi, trăgând barca împotriva curentului, porni spre confluenţa celor două pârâiaşe.

2

Când ajunse la confluenţă, Ionel îşi dădu seama că făcuse un act de eroism gratuit. Voia din tot sufletul să-şi ajute prietenii, voia să iasă dintr-o carapace care-l anchiloza, dar momentul pe care-l alesese nu era cel mai nimerit. Victor avea dreptate. În graba care se cerea, exista o singură cale de ieşire posibilă, şi probabilă: pârâul care-şi continua neîntrerupt mersul. Numai în cazul când pârâul care-i dusese cu atâta fidelitate până atunci s-ar fi vărsat într-un altul mai mare, numai atunci ar fi trebuit să-l părăsească. Pârâiaşul pe care Ionel începuse să-l exploreze se îngusta mereu, apoi se împărţea în nişte şuviţe cu neputinţă de cercetat. Nu mai avea niciun rost să-şi continue explorarea. Porni repede înapoi.

Când ajunse la confluenţă, urechea lui Ionel înregistră un zgomot ciudat, ca o răsuflare, ca un horcăit şi simţi cum îl cutremură groaza. Ar fi vrut să fugă şi chiar se gândi s-o ia de-a dreptul prin apă, dar zări la rădăcina unei stânci un obiect care semăna cu… Se aplecă să distingă mai bine: erau nişte cizme cum nu mai văzuse… Şi aici conştiinţa lui se opri. Două braţe puternice îl cuprinseră de după ceafă şi de după umeri, capul îi fu strâns cu putere şi presat în ceva moale şi înăbuşitor. Se zbătu, câteva clipe, apoi mintea i se întunecă.

După un minut, vânătorul îl dezlipi de piept. Corpul celui înăbuşit devenise inert. Bărbosul îl aruncă pe umăr ca pe un prosop şi cu un ghiont îi porunci vânătorului să pornească înapoi, de-a dreptul prin apă. După ce făcură un cot şi încă unul, dădură amândoi drum liber razelor până atunci subţiate. Luminară faţa prizonierului.

– Dom’le, băiatul directorului, pe cinstea mea!

– Fii atent, coane. Să nu te recunoască. Să nu-ţi arăţi faţa, şi caută să-ţi schimbi vocea.

– Dom’le, pe mine nu m-ar interesa chestia asta…

Bărbosul duse mâna spre şold şi vânătorul se văzu nevoit să continue:

– … dar dacă zici dumneata, bine, dom’le…

Mai merseră o bucată de drum înapoi, până socotiră că s-au îndepărtat îndeajuns de confluenţa celor două pârâiaşe. Bărbosul lăsă ostaticul jos, pe piatră, apoi îi stropi faţa cu apă rece din pârâu. Şi fiindcă victima nu făcu nicio mişcare, îi trase capul spre pârâu şi i-l cufundă de câteva ori în apă. Ionel se trezi, se scutură de câteva ori, deschise ochii, dar îi închise la loc pentru că nu distingea nimic în bezna groasă.

– Nu-ţi fie teamă, puştiule, auzi Ionel un glas necunoscut. Eşti în mâna unor oameni buni.

Dar chiar în aceeaşi clipă vârful unei cizme îl lovi cu sete în coaste. Şi imediat altă lovitură în fluierul piciorului.

– Oameni buni, dom’le, foarte buni, prea buni… scrâşni o voce îngroşată, nefirească. Dacă spui, scapi, auzi? Dacă nu spui, scrâşti! auzi?

Şi o altă lovitură îl izbi în fluierul piciorului, în acelaşi loc în care mai fusese lovit, sau poate că durerea îi îmbolnăvise tot osul.

– Stai, coane! spuse bărbosul. Prea te grăbeşti…

– Dom’le pe… se întrerupse brusc vocea îngroşată. Trebuie să ştie ce-l paşte. Dacă spune totul, scapă. Asta-i toată legea. Auzi, mă?

– Mi-e frică… se tângui cel trântit pe piatră.

– Cine-a luat barca? se auzi vocea nefirească.

– Care barcă? întrebă buimac Ionel.

Talpa care-i apăsa urechea şi i-o freca, parcă avea zimţi. Simţea cum i se prelinge ceva cald pe ceafă.

– Cine-a luat, dom'le barca? Pe cinstea mea!

– Cel mai mic dintre noi... răspunse Ionel. Numai el a încăput prin crăpătură.

– Şi cutia? întrebă vocea necunoscută. Cine-a luat cutia... Adică tot ăla mic a luat-o... Unde-i cutia?

– Nu ştiu, răspunse Ionel. N-am văzut nicio cutie.

Piciorul intră iarăşi în acţiune: lovea, apăsa şi freca. Lovitura o primi după ureche.

– Nici acum nu ştii, dom'le?

– Am văzut o cutie de lemn, o tabacheră... răspunse Ionel.

Vânătorul îl căută jos cu mâinile, îl ridică încet de guler, până îl potrivi în faţa pumnului drept. Braţul se retrase, apoi lovi scurt, năprasnic. Prizonierul se prăbuşi ca o cârpă.

– Ce faci, cretinule? şuieră bărbosul. Te arunci singur cu capul în jos în prăpastie?

– Taci! se zburli vânătorul. Mă arunc cu picioarele, nu cu capul. Şi să nu mă mai insulţi, dom'le, auzi? E ultima dată, dom'le. Trebuie să ştie ce-l aşteaptă, dom'le. Să nu creadă că glumim, dobitocule!

Bărbosul încremeni de uimire. Parcă ar fi auzit vocea altcuiva. Şi mai ales înţelegea că vânătorul are dreptate.

– Poate c-ar fi bine să mai chibzuim, spuse cu alt glas bărbosul. Dar nici dumneata să nu mă mai insulţi...

– Dom'le, tot una e: libertatea indiferenţei, pe cinstea mea! Eu mi-am făcut planul. Mai sunt şase. Ştiu pe ce-au pus mâna, nu ştiu pe ce-au pus mâna, tot una e, dom'le...

– Coane, eu zic să mai încercăm...

– Dom'le... încearcă dumneata, pe cinstea mea...

Bărbosul reuşi să-l aducă pe Ionel în simţiri, după multe strădanii.

– Te-ai trezit?... întrebă el. Acum te-ai convins că nu glumim. Bucăţi te facem!

– Nu ştiu, plânse Ionel. Nu ştiu. Doamne!

Dar piciorul vânătorului înainta şi căuta urechea.

– Dom'le, spui?

Piciorul cu zimţi începuse s-apese urechea. Apoi s-o frece. Pocneau zgârciurile ca varza.

– Spun... răcni Ionel.

3

Victor îl strigă pe Ionel, dar nimeni nu-i răspunse. Ajunsese în locul unde şuviţele acelea subţiri se revărsau în braţul care-l atrăsese pe Ionel. Terenul era accidentat, inaccesibil. Nu trecuse nici Ionel mai departe. Imposibil! Teama de a i se fi întâmplat un accident îl părăsi repede, după cercetarea braţului inaccesibil pe toată porţiunea lui. Nu erau nici prăpăstii, nici cascade, numai înfundături sau crăpături verticale, prin care nu se putea strecura corpul unui om. Atunci unde

era Ionel?

Victor se întoarse la confluenţă. Tic şi Maria îl aşteptau neliniştiţi.

– Aprindeţi lanternele! şopti el. Să căutăm peste tot. Maria! Tu să ţii lumina lanternei numai înainte.

Căutară cu atenţie pe mal, dar nu găsiră nimic, nicio urmă, niciun semn, niciun indiciu care să explice dispariţia bruscă şi misterioasă a prietenului lor.

– Să căutăm şi-n apă, spuse într-o doară Maria.

În apă… Şi Tic zări în apă farul unei lanterne. Mâna se cufundă iute: era lanterna lui Ionel. O recunoscură toţi. Numele lui era scrijelit pe metal.

– Aici n-avea ce să caute Ionel, spuse Victor. Numai dacă l-a atras ceva, dacă a zărit ceva neobişnuit… dar ce putea să-l atragă aici?

Căutară în porţiunea în care Ionel zărise cizma vânătorului. Terenul era umed şi uns cu un mâl moale, slinos, ca o pastă cleioasă. Victor lumină centimetru cu centimetru fâşia de mâl de lângă apă, cu speranţa că va găsi urmele ghetelor lui Ionel. Urme erau din belşug, dar nu urmele cireşarului. Erau urme de cizme mari, bărbăteşti. Şănţuleţele de pe tălpi îi ajutară să descopere numărul agresorilor, pentru că nu mai rămânea nicio îndoială: Ionel fusese atacat. Doi oameni pândiseră acolo. Victor îşi destăinui gândurile cu glas tare:

– Au fost doi indivizi care l-au pândit aici pe Ionel. Şi pentru că nu există nicio urmă de-a lui, înseamnă că l-au luat pe sus. Direcţia urmelor duce spre catedrală… Mai încolo urmele dispar: înseamnă c-au luat-o de-a dreptul prin apă.

Simţeau, în beznă, că se uită unii la alţii şi mai ales simţeau cum creşte în ei acelaşi gând.

– Poate că e-o nebunie ce facem, şopti Victor, dar alt gând nu-mi trece prin cap. S-au schimbat rolurile: acum trebuie să urmărim noi… Pornim? Gata!

– Luăm şi barca? întrebă Tic.

Funia bărcii era în mâna lui Victor.

– Trebuie, Ticuşor, răspunse Victor. La început o să ne cam încurce, dar poate să ne fie de mare folos, mai târziu.

Tic ceru cu mâna funia bărcii şi Victor i-o încredinţă strângând cu durere braţul prichindelului. Apoi trecu în frunte pentru a conduce înapoi, pe drumul pe care veniseră, grupul obosit şi jefuit al cireşarilor. Victor lumina drept înainte calea, fâşie dreaptă, fără căutări, Maria iscodea malul drept, iar Tic malul stâng. Nicio pietricică nu putea să scape luminii orbitoare. Lanternele băteau departe, preîntâmpinând orice atac prin surprindere. De aceea, la coturile pârâului, cireşarii încetineau mersul şi, de fiecare dată când îl încetineau, prichindelul cel blond şi ciufulit îşi lipea cotul de mijloc pentru a simţi un obiect dur pe care şi-l agăţase la cingătoare: o toporişcă luată din rucsac. Îl văzu

pe Victor şi făcuse şi el la fel, dar Victor nu-l văzuse pe el. După un timp dispăru şi fâşia de mâl care trădase urmele agresorilor. Drumul continua tăcut, cu încordări şi emoţii, şi mai ales cu speranţe.

– Pssst! dădu Tic semnalul convenit de alarmă. Am găsit o piatră, o pietricică…

Şi Maria şi Victor se pregăteau să-şi reia drumul cam nemulţumiţi de zelul exagerat al prichindelului. Dar Tic îi opri:

– E granit din ăla, paleozoic, pe care l-a găsit Ionel la intrare, când ne-am certat prima dată…

Victor luă piatra, apoi i-o arătă Mariei:

– Unde ai găsit-o, Ticuşor? întrebă Victor.

– Aici! Uite alta! Şi încă una! Trei la un loc! Cum de le-a scăpat Ionel?

– Unde le ţinea? se interesă Maria.

– În buzunar la pantaloni, am văzut eu când le-a pus. Într-un buzunar cu fermoar… Am vrut eu să-i împrumut una şi ştiu…

După alţi câţiva paşi, Tic mai descoperi o piatră şi lângă ea încă două.

– Uneltele de silex, îl lămuri Victor.

– De ce tot trei? întrebă numaidecât prichindelul.

Dar când Victor descoperi, doar după câţiva paşi, alte trei pietre granitice, întrebarea lui Tic începu să-l chinuiască. Trei, trei, trei. De ce mereu câte trei? Era evident că fuseseră aruncate cu bună ştiinţă, nu pierdute. Dar de ce câte trei? Trei pietricele de granit, trei unelte…

– Ticuşor! tresări Victor. Ia arată-mi pietrele aşa cum le-ai găsit pe mal. Înşiră-le!

– Poftim! spuse prichindelul cam bosumflat.

– Nu te supăra, cârnuleţule… Tu mi-ai dat ideea. Nu observi. Trei pietre mici, trei pietre mari, trei pietre mici… Tot nu înţelegi?

– Nu… recunoscu foarte trist ciufuliciul.

– Trei mici, trei mari, trei mici: trei puncte, trei linii, trei puncte!

– S.O.S.! tresări puştiul. Salvaţi sufletele noastre!

– Doamne! se îngrozi Maria. Oare ce i s-a întâmplat?

– Tu nu simţi cât de frumos e mesajul ăsta? întrebă Victor cu tremur în glas. Ionel vrea să fie salvat, ne cheamă să-l salvăm, şi ne mai spune că poate să fie salvat!

Îşi reluară drumul cu o hotărâre de neînfricat. Tic îşi pipăi securea. Era la locul ei şi securea era un paloş de foc, şi paloşul nu putea fi mânuit decât de un Făt-Frumos. Las' că…

4

Cei doi agresori şi ostaticul lor mergeau împotriva curentului. Pe mal, prin apă, pe unde găseau loc. Ionel era la mijloc, între ei, fiecare îl ţinea de o mână. În dreptul unei scobituri, camuflată de un bolovan în formă de piramidă, se opriră. Îl lipiră pe prizonier de perete, se

dădură câţiva paşi înapoi, apoi îşi proiectară brusc lanternele asupra lui.

– Acum gata, dom’le! Ai minţit, dom’le! S-a dus!

– N-am minţit… se rugă Ionel. Am spus tot ce ştiam. Poate-am uitat câte ceva…

Vocea lui plângea. Vânătorul îi făcu un semn cu cotul bărbosului. Una dintre lanterne se stinse şi vocea bărbosului întrebă crunt:

– Ia zi-i! Câte fete sunt cu voi? Aici în peşteră…

– Una… răspunse Ionel.

– Şi cealaltă unde-i, dom’le? Că erau două, pe cinstea mea. Va să zică minţi…

– Nu mint… Cealaltă e afară, pe munte, cu băiatul ăla solid, cu Ursu…

– Da, dom’le, ştiu… Să nu minţi, dom’le, că… scrâşti!

– Şi zi-i aşa! E o fată cu voi. Fragedă, nu? De vârsta dumitale, nu?

În clipa aceea, Ionel făcu un pas, parcă ar fi vrut să se ferească de cineva, şi se prăbuşi dureros în apă. Bărbosul îl ridică de piept. Prizonierul gemea şi se scutura de durere.

– Ce s-a întâmplat, dom’le? se interesă vânătorul.

– Piciorul… se jelui Ionel în sughiţuri. Aoleu! Mi-am rupt piciorul, la genunchi.

– Jale, dom’le, îi spuse vânătorul. Pe cinstea mea. Eu nu te iau în spate, dom’le. Şi tot ai spus totul…

Vânătorul se apropie de cel căzut, îl primi din mâinile bărbosului şi-l întoarse cu faţa la perete. Apoi îşi scoase pistolul de la şold şi-l lovi scurt şi dur în ceafă.

– Ştiu eu un loc bun, dom’le… Pe oricine l-ai atinge acolo, adoarme cât ai zice peşte, pentru cel puţin două ceasuri.

Ionel căzuse ca un cearşaf. Bărbosul îl târî în scobitura camuflată de piramida de piatră şi-l acoperi cu pânza care fusese odată îmbrăcămintea unei fantome.

– Aşa, dom’le! aprobă vânătorul. Să stea acolo până ce ne întoarcem cu cutia. Şi pe urmă vedem noi. Ori iese o chestie mai aşa, ori scrâşti! Pe cinstea mea…

Cei doi porniră iarăşi prin noaptea peşterii. Alergau ca nişte bezmetici, prin apă, printre stânci şi bolovani, cu nădejdea că undeva îi aşteaptă libertatea şi soarele.

5

Dacă Tic n-ar fi descoperit piatra aceea neînsemnată, o pietricică şlefuită gata să cadă într-o groapă cu apă, oare ce s-ar fi întâmplat în Peştera Neagră?

Era ultima piatră care mai rămăsese în buzunarul lui Ionel şi pe care prizonierul o aruncase înainte de a se prăbuşi lângă piramida de piatră, atunci când îşi rupsese piciorul. Dar Tic văzu piatra, era o

unealtă veche de silex, învăţase şi el să le deosebească, şi imediat dădu alarma:

– Pssst! O chestie de silex!

Şi iată că piatra aceea murdară deveni cel mai preţios diamant: Ionel trăia, se afla pe undeva prin apropiere, şi îi chema spre el. Căutară la început în jurul locului unde găsiseră piatra. Erau multe scobituri acolo şi una dintre ele era mascată de o piatră uriaşă în formă de piramidă. Acolo se strecură Tic, acolo îl găsi pe Ionel sub pânza paraşutei. Îl traseră afară din nişă şi Maria se repezi să-i facă respiraţie artificială, dar Victor o opri:

– Mai întâi în barcă, apoi plecarea şi pe urmă respiraţia! Până la trei!

Înainte de trei, barca porni în aval. Tic în faţă, ghemuit, lumina calea cu lanterna. Victor în spatele lui trăgea din răsputeri la vâslă. Drumul îi era cunoscut: încă nu-i pândea niciun pericol din faţă. Restul bărcii era ocupat de Ionel şi de Maria, care ţinea în poală capul bolnavului şi încerca toate metodele sanitare şi nesanitare ca să-l aducă în simţiri. Faţa lui Ionel era plină de vânătăi şi julituri, urechile la fel, iar în ceafă avea un cucui cât pumnul. În sfârşit, când barca ajunse la confluenţa celor două pârâiaşe, Ionel scoase primele gemete şi făcu primele mişcări. Imediat, Victor hotărî prima escală.

Tic, Maria, Victor îi şopteau, îi spuneau tot ce le trecea prin cap pentru a-l trezi mai repede şi a-l face să înţeleagă de la început că a scăpat de agresori.

– Pe cinstea mea… se auzi vocea lui înceată. Nu-mi vine să cred că am scăpat.

– Nesuferitule! izbucni Maria.

Îl lăsară să-şi revină cu totul. Maria mai muie o dată batista în apă şi începu să-i frece fruntea.

– Aoleu! ţipă Ionel ridicând capul. Ustură ca dracul! Sau ai vrut să mă trezeşti de-a binelea?

Nerăbdător, Victor îl întrebă într-o suflare:

– Câţi sunt în total? Ai recunoscut vreunul?

– Sunt numai doi şi mi se pare că nu prea se înţeleg. Unul e Petrăchescu. Celălalt nu ştiu cine e, nu i-am auzit niciodată vocea. Un individ cu barbă, foarte solid…

– Petrăchescu! tresări Victor. Acum încep să se lămurească multe. Povesteşte-ne totul, în amănunte…

Ionel le spuse tot ce i se întâmplase. Mai ales nu uită să-şi amintească metodele lui Petrăchescu: urechile, faţa, fluierul piciorului, coastele, ceafa.

– Cum ai scăpat? întrebă nerăbdătoare Maria.

– M-am prefăcut că mi-am rupt piciorul… Dar ce spaimă am tras! Brrrrr! vorba lui Tic. Am crezut c-o să mă împuşte, bestia… Şi să ştiţi

că am plâns... Uneori m-am prefăcut, alteori am plâns mai rău ca un crocodil...

– Şi cutia? întrebă Victor.

– Le-am spus că n-am putut s-o deschidem şi că am ascuns-o într-o firidă, chiar lângă deschizătura lor, acolo la cărarea iadului. S-au dus după ea.

– Grozav! se bucură Tic. Ce-o să se mai chinuiască!

– Chiar aşa grozav nu-i, Ticuşorule. Dacă se-ntorc şi dau de noi, cu voi nu ştiu ce-or să facă, dar cu mine ştiu... În bucăţele mă taie şi pun şi sare deasupra, că se găseşte...

– Cum te simţi? îl întrebă Victor.

– Îmi vine să urlu de durere. Dumnezeule! M-a tocat ca pe roată. Şi-n ceafă parcă mi-a băgat un fier roşu...

– Dacă te doare, e bine, spuse Maria.

– Zău că nu-i bine, se rugă, Ionel. E cumplit...

– Ba e bine! îl încurajă şi Victor. Avem o parte din trusa medicală la noi. Trebuie să plecăm imediat. Dacă dau a treia oară peste noi, nu mai scăpăm. Dacă ieşim noi nu mai scapă ei. Dac-ai putea, Ionel, să pui în funcţiune aparatul tefefe...

– O să încerc, spuse Ionel, cu voce bolnavă. Ceafa mă nenoroceşte, dracii şi smoala de-acolo... Vezi, Tic. Dacă punem cutia asta în funcţiune va fi de o mie de ori mai preţioasă decât cutia ta fermecată...

– Daaa... dar mie tot îmi pare rău, zău, Ionel...

Îi părea rău nu pentru cutie, ci pentru că-şi pierduse basmele.

6

Undeva în peşteră, departe sau aproape, cine poate şti? Beznă, ură, disperare.

– Dom’le, numai dumneata eşti de vină, pe cinstea mea. Trebuia să-l împuşc.

– Parcă ziceai, coane, că metodele dumitale nu dau greş. Şi ce foloseai dacă-l omorai? Aflai ceva în plus?

Cei doi agresori cotrobăiseră prin toate cotloanele şi firidele, prin toate scobiturile şi crăpăturile, dar nu găsiră nimic, absolut nimic.

– Asta-i, dom’le! Aşa-i când nu dai ascultare primului gând. Pe cinstea mea!

– Ai dreptate, coane! Ai spus o vorbă mare. Şi eu trebuia să fac la fel. Să mă predau!

– Cum, dom’le? Pe cinstea mea!

– Da, coane. Din prima zi mi-a trecut asta prin cap. De când am ştiut că voi intra în cavernă... Pe urmă... Ca un animal care nu ştie ce să facă...

– Păi atunci de ce-ai venit, dom’le, aici? Pe cinstea mea! De ce n-ai rămas acolo? Ai stricat o paraşută, dom’le...

– Dar ce eşti dumneata? Procuror? Comandant?

– Dom'le! Ai auzit de „Expresul negru"?

– Am auzit, de când tot aud de el…

– Eu sunt, dom'le…

Bărbosul înlemni. Apoi începu să tremure din toate încheieturile. „Expresul negru" era unul dintre cei mai faimoşi spioni, omul care nu greşise niciodată în anii unui sfert de secol. Dar nu se putea… Ba da!

– Dumneata?

– Da, dom'le. Şi acum pot să las la o parte mascarada, pe Dobrescu, Cerboaica, şi pe toţi ceilalţi. Am dreptul, după atâţia ani, măcar pentru jumătate de ceas… Am şi uitat de mine, de gândurile mele. Nici nu mai ştiu cine sunt în realitate? Petrăchescu sau…

– Dumneata „Expresul negru"?

– De ce te miri? Nu mi-am jucat bine rolul? Toţi mă cred un smintit, un inofensiv, până şi copiii râd de mine. Şi dumneata, domnule, m-ai crezut…

– Şi pentru ce faci toate astea? se îngrozi bărbosul.

– Pentru ce?… Pentru că asta mi-e meseria, domnule. Unii bat cuie, alţii vopsesc, alţii predau lecţii. Mi-am ocupat şi eu locul în viaţă. Nici nu mai ştiu când şi pentru ce. La început cred c-am avut destule motive. Pe urmă… Îmi fac meseria, aşa cum bat alţii cuie… gata…

Bărbosul îşi reveni din uimire şi căută un plan de scăpare. Dar Petrăchescu îl simţi:

– Stai, domnule! nu mai fă nicio mişcare şi să nu ieşi din raza lanternei, că trag. Eu nu greşesc niciodată, domnule. Orice copil ştie asta. Spuneai că vrei să te predai? De ce, domnule?

– Pentru că e o prostie… Ce caut eu aici? Ce fac? Oamenii clădesc şi eu stric… De ce? Am fugit când eram tânăr şi când erau ruine… Acum am ajuns eu ruină într-o lume tânără… De ce să mai stric?

– Ghinionul dumitale că te-ai întâlnit cu mine… Altminteri puteai să te predai. Mie nu-mi pasă. Pot şi fără dumneata. Dar dacă te predai, eu nu mai exist. Şi mie, domnule, îmi place viaţa. Nu renunţ la ea până-n ultima clipă. E prima dată când îmi divulg secretul, înţelegi? Stai, domnule, nu mişca. Ţi-am spus că nu greşesc niciodată!

– Nu te trădez, pe viaţa mea, se rugă bărbosul presimţind groaznica sentinţă.

– Copilării! Ştiu, domnule. Dac-ai avea pistolul în mână, nu la şold, ai trage şapte gloanţe în mine. Şi pe cel de pe ţeavă l-ai trage. Ştiu, domnule, de-aceea trăiesc.

– Nu spun un cuvânt…

– Stai, domnule! Am opt gloanţe în revolver. Ei sunt şapte. Am opt gloanţe, domnule, exact câte trebuie…

– Adică?… începu să priceapă bărbosul.

– Dom'le, ai fost trimis aici. Şi ai fost ucis, ai dispărut. Crezi că

interesează pe cineva de cine ai fost ucis? Cei care te-au trimis vor pune o cruce în dreptul unei cifre şi gata! Eu ştiu, domnule, aşa se întâmplă. Nimeni nu se mai interesează pe urmă de dumneata…

– Dar mama…

– Fleacuri, domnule, pe cinstea mea. Mama! Un cuvânt, domnule. Aşa cum spui masă, pistol, ţigară… Mama? Şi ce dacă se spunea „lonă” sau „slagă”? Un cuvânt, domnule… Eu n-am dreptul să pierd niciun cartuş. Şapte sunt ei, al optulea eşti dumneata. Cu dumneata voi începe. Numai dacă bag fiecare cartuş într-o ţeastă, pot să scap. Stai! Întoarce-te! Aşa, domnule, cu spatele… Morţii tac, dom’le… Ştii cine-a spus primul asta? Cezar, dom’le… Morţii tac, dom’le, tac, pe cinstea mea. Şi Petrăchescu va trăi, dom’le, va trăi cu Dobrescu, şi cu Cerboaica, iar dumneata, dom’le, te-ai sinucis fiindc-ai omorât şapte copii… Da, dom’le… Ai omorât şapte copii şi te-ai sinucis… Întoarce-te cu faţa, cu tâmpla!

Vânătorul apăsă pe trăgaci. Bărbosul se prăbuşi exact în dreptul deschizăturii.

– Primul cartuş, dom’le… Mai sunt şapte… În fiecare ţeastă câte unul, pe cinstea mea…

Capitolul XVII

1

Ceasul lui Victor arăta ora patru, dar niciunul dintre cireşarii flămânzi de lumină nu era în stare să fixeze timpul: patru dimineaţa? patru după amiaza? Era atâta beznă în urma lor, şi atâtea întâmplări, şi atâtea emoţii, şi atâtea spaime, şi atâta marmură întortocheată, şi atâtea taine de calcar, şi atâtea întrebări, încât nimeni nu mai reţinuse numărul zilelor sau al săptămânilor trăite în grotă, nimeni nu mai simţise clapele convenţionale ale timpului. Patru dimineaţa? Patru după amiaza?... Şi deodată se îndrăgostiseră toţi de cifra patru. Dacă ar fi fost ora unu sau două, dilema i-ar fi învrăjbit, poate chiar le-ar fi îngrăşat neliniştile. Dar ora patru era bună prietenă: ori începea o zi, ori era plină zi... Peste un ceas, afară în lume, totul va fi mai viu şi mai treaz, pentru orice cinci al cadranului, oamenii ar putea să-i asculte... Numai dacă ar izbuti Ionel să aducă semnale şi pocnituri şi bâzâit în aparat! În goana aceea prin apă şi beznă, întrebarea cea grea devenise o rugăciune: va izbuti Ionel?...

Barca trecuse fără să acosteze prin două saloane grandioase şi prin două lacuri albastre, încărcate toate cu minuni de marmură şi calcar. Erau orgi şi oglinzi acolo, şi milioane de boabe roşii, albastre, verzui şi albe împroşcate în arcade şi cupole, erau statui ciudate şi crestături pe lespezi prăbuşite, dar ei n-aveau voie să piardă nicio clipă, nu trebuiau să întărâte timpul. Tunelul parcă nu mai avea capăt, parcă voia să străbată tot lanţul de munţi ai lumii. Oare cât goniseră în veşnicia lor subpământeană? Câte grade şi meridiane depăşiseră? Oare-i va duce vreodată tunelul la lumină?... Şi iarăşi cea mai grea şi mai repetată întrebare: va izbuti Ionel?

Lanternele luminau fără încetare necunoscutul dinaintea lor, tubul de apă şi beznă, în care reveniseră, după ere de tăcere şi moarte, fiinţe omeneşti. Dar parcă ecourile şi curenţii crescuseră, iar tubul devenise drept ca un cilindru, iar picurii de apă se răriseră pe tavanul mai înalt.

– Să stingem lanternele... se auzi vocea emoţionată a lui Victor.

Lanternele se stinseră, toate odată, şi bezna le intră în ochi, moale, rea, usturătoare.

– Să nu se-ntâmple ceva chiar acum... şopti Maria cu emoţiile întinse spre un prag pătimaş al luminii.

– Numai câteva secunde... câteva clipe...

Întunericul... da! Întunericul parcă se îmblânzise. Parcă era o noapte, cum sunt multe nopţi în lumea obişnuită, o noapte fără lună, o noapte cu un luceafăr mare, viteaz, care vrea să deseneze umbre pământeşti. Întunericul fusese spart undeva. Unde?

– Numai să nu fie o crăpătură sus, spre creştete, dar nu cred... nu

se poate!

Era mai degrabă un protest decât o speranţă, era poate gestul naufragiaţilor disperaţi, care simt, înainte de a vedea, coaja de pământ de la orizont, şi nu mai au putere s-o anunţe, nu mai au decât puterea protestului împotriva unei posibile torturi: tortura prin speranţă. Totuşi speranţa creştea în sufletele lor; fusese un licăr, o scânteie, dar totul putea deveni explozie. Oare ce forţe necunoscute clocoteau în pieptul lor?…

Victor îşi întoarse capul spre Ionel:

– Ar fi bine să nu mai aprindem lanternele, să lăsăm ochii să ni se obişnuiască încetul cu încetul cu lumina… E un adevărat noroc că nu s-a făcut dintr-odată lumină. Am fi orbit.

Nu răspunse nimeni. Teama încă nu pierise de tot. Se rugau în tăcere. Victor îl căuta pe Ionel, dar bezna încă nu admitea contururi:

– Ionel… Cum să facem ca să te ocupi mai departe de aparat?… Să-ţi lumineze Tic cu o lanternă acoperită?

– Nu-i nevoie… îl linişti Ionel. Am învăţat aparatul pe dinafară. Îi cunosc fiecare şurub, fiecare resort, fiecare sârmuliţă. N-am nevoie de niciun pic de lumină… Într-adevăr e un mare noroc că nu ne-a trăsnit soarele…

După atâta vreme, după atâta veşnicie întunecoasă, cireşarii vorbeau din nou despre lumină şi despre soare… Şi abia acum, când simţeau că lumea şi lumina se apropie, începea să-i doară apăsarea muntelui, oboseala, setea de odihnă şi de aer, de aer cald, uscat… Se gândeau că poate va fi un cer albastru şi nori albi de sidef şi nişte întinderi verzi şi creştetele gri ale munţilor… Cât de departe erau culorile, culorile de toate zilele, culorile de odihnă şi mers, culorile de casă, culorile în care închizi ochii şi spui! „Uffff! Ce cald e astăzi!”

Barca înainta purtând spre ţărmul luminii de toate zilele patru fiinţe pline de speranţă. Noaptea se transformase în seară, seara devenea o ceaţă groasă, apoi o negură dintr-o după-amiază de munte, apoi o ceaţă dinaintea zorilor. Şi după un cot… undeva, departe se vedea printr-o gaură mică, mică, lumea. Lumea cea adevărată. Era o pată albă sau albastră acolo, un punct alb, îndepărtat. Dar acolo, în discul acela mic cât o unghie, cât un bob de mazăre, cât o perlă erau toate bogăţiile şi fericirile lumii: părinţi, prieteni, oameni, viaţă, lumină. Totul era acolo în bobul acela de lumină, care devenise cât un nasture, apoi cât podul palmei, apoi cât o farfurie, apoi…

Aerul era cald, uscat, lumina se apropia. Nu mai era o simplă spărtură rotundă şi albastră, ca un semn de speranţă al depărtărilor. Se vedea cerul cu norii albicioşi ai Mariei, se deosebeau culorile. Cireşarii nici nu simţiseră când ieşiseră din grotă şi pătrunseseră în lume. Deasupra lor era cer. O şuviţă subţire, albastră susţinută parcă de pereţii de piatră cu creste dantelate care mărgineau pârâul. Barca

plutea pe fundul unei prăpăstii hidoase. Soarele nu se vedea, dar cine se îndoia oare în acea clipă că potopul de lumină pe care-l revărsa nu era dăruit, tot, celor care ieşeau din tirania beznei.

Prăpastia era însă nemiloasă, crudă, rea, cu inimă de piatră. Pereţii tăiaţi cu spada şi şlefuiţi de ploile şi zăpezile mileniilor nu lăsaseră nicio pecingine, niciun colier să urce sau să coboare pe netezimile lor neverosimile. Nimeni nu s-ar fi putut căţăra pe ei spre lumină. Când priveau dâra albastră de deasupra capetelor şi înţelegeau cât de departe e cerul, pasagerii bărcii simţeau încă fiori de beznă şi închisoare. Tunelul descoperit şi adânc, tunelul din fundul pământului, îi întâmpina cu o melodie gemută şi înfundată, cântată de o orchestră nevăzută peste care parcă se trăsese o cortină sferică, groasă, înăbuşitoare. Parcă totul, tot cântecul cu ecourile lui, urcă de undeva din fundul pământului… dar mai putea fi oare şi un alt fund al pământului? Zgomotul era mai greu şi uneori răzbăteau ecouri de alarmă, ale unor trâmbiţe ascuţite sau bubuiturile unor tobe gigantice. Era un cântec care aducea nelinişti, era un preludiu dureros, funebru…

Cireşarii se priveau cu tăceri. Presimţeau ce-i aşteaptă la capătul drumului. Dar numai departe, în zare, munţii îşi coborau gheburile spre pământ. Poate că acolo… Când cântecul lugubru se transformă în zgomot rău şi apoi în răcnet asurzitor, cireşarii părăsiră barca şi îşi continuară drumul pe malul drept al pârâului. Natura era haină. Uitase cât îi chinuise cu bezna şi spaimele ei, sau poate era furioasă că-i fuseseră văzute şi mângâiate podoabele din adâncuri şi le pregătea o coroană a cruzimilor: închisoarea de la pragul lumii, după ce îi sângerase cu neasemuita tortură a speranţei.

Cascada era la câţiva paşi. Dintr-un loc ferit de vălmăşagul apelor şi de spuma prăbuşirii, Victor privi în jos… dacă l-ar fi văzut Ursu, l-ar fi împins înapoi numai cu puterea răcnetului. Cascada avea vreo zece metri. Lacul pe care-l făcea era înconjurat de lespezi de piatră netede ca parchetul sălilor de bal, dar şi suliţe groase cu vârful treaz înălţat spre cer, parcă aşteptând căderea cuiva. După ce ieşea din lac, pârâul cotea brusc după un colţ de munte şi nu se mai vedea. Victor se retrase de la marginea cascadei, paşii îi obosiseră, vorbele nu voiau să se destăinuie, dar nici nu mai era nevoie. Îi urmăreau toţi privirile, şi privirile lui căutau, rugătoare, un semn pe pereţii şlefuiţi, şi nicio cută, niciun colţ de piatră nu se lăsa înduplecat. Netezimea pereţilor era aspră şi definitivă.

Numai Ionel nu participa la drama mută de lângă cascadă. El nici nu ştia ce se întâmplase, dar el scoase cuvintele încărcate de speranţă:

– Gata… oftă el. L-am prins. Doamne, ce simplu!

Ceilalţi nu-l înţelegeau. Nu puteau să sară dintr-o dată de la un

capăt al lumii la altul.

– Ce vă uitaţi aşa?… Gata! V-am spus… Aparatul funcţionează…

– Suntem salvaţi! sări imediat fostul posesor al cutiei fermecate.

Maria şi Victor se lipiseră de Ionel. Aparatul bâzâia. De când aştepta tresăririle unor degete bune!.

– Ne poate auzi lumea… şopti Maria. Uffffff!

– Da! Sigur… îi provocă prichindelul pe toţi la adevăr. Cutia mea! Aţi văzut?

– Cutia ta, Ticuşorule… îi răspunse Ionel. Ei, acum vezi, Ticuşorule! Crezi că poate să existe în lumea asta, acum, o vrajă mai mare decât vraja din cutia ta?…

Cireşarii se aşezară pe o limbă uscată de piatră şi începură să trimită prin degetele lui Ionel mesajul lor către lume. Linii şi puncte, linii şi puncte, dar mai întâi: trei puncte, trei linii, trei puncte…

Tic privea cerul, parcă-şi lipise genele de albastrul îndepărtat. Dar cine ar putea să jure că prichindelul nu urmărea în văzduhul ocolit de nori zborul uluitor al unor linii şi al unor puncte?…

2

Vijelia care întâmpinase dimineaţa cu atâta spaimă şi distragere îşi pierduse aproape toate urmele. În vălmăşagul vieţii devenise ceva care a fost, iar pentru oamenii care o înfruntaseră o amintire urâtă, sau – cine ştie? – o amintire frumoasă. Soarele ieşise biruitor din bătălia cu stihiile care voiseră să-l răpună încă înainte de a se trezi, şi oamenii îl găsiră, după fuga norilor, exact acolo unde trebuia să fie în ziua şi la ora aceea. Şi îşi cheltui cu atâta dărnicie puterea sa de foc, încât foarte repede readuse pace şi linişte pe pământ. O păsăruică îşi făcu îndată curaj şi diapazonul ei dădu semnal şi deşteptare întregii naturi. Era cântecul dintotdeauna al lumii. Pământul îşi scutură amorţeala şi se înzdrăveni, iarba suflă în aer podoaba grea a ploii, copacii îşi îndreptară braţele şi îşi recuceriră spaţiile furate, iar oamenii îşi reluară treburile întrerupte.

Cireşarii, cei iarăşi ai soarelui, părăsiseră de multă vreme coliba de bârne. Se despărţiseră de oamenii care-i găzduiseră acolo, după ce unul dintre ei, un bărbat zdravăn, uitându-se la Ursu, rosti ca pentru sine:

– Asta-i: nu există pe lume o fiinţă mai tare ca omul!

Plecaseră înviorați, şi poate că ar fi trebuit să se predea bucuriilor după marea lor biruinţă asupra vijeliei. Dar nu scăpaseră şi nu puteau scăpa de nelinişti. Vijelia turbată împiedicase orice întâlnire pe unde. Lucia încercase de mai multe ori, emiţând zadarnic semnale care nu se auzeau nicăieri. Nu mai avea nicio veste din peşteră, iar aparatul nu recepţiona nimic. Încetul cu încetul fură năpădiţi de gânduri negre în împărăţia aceea atât de albă şi de galbenă a soarelui de după amiază. Mergeau spre cabană cu privirile mereu întoarse spre masivul

care adăpostea peştera. Oare ce se întâmplase acolo?… Când cabana se zări în faţa lor, la mai puţin de jumătate de kilometru, Lucia propuse un popas scurt care prevestea emoţii.

– E aproape cinci, spuse ea. Oare n-ar fi cazul să mai încercăm o dată, înainte de a urca la cabană?

– Dacă îţi place atât de mult ora cinci fără opt minute şi zece secunde… îi anunţă Dan ora exactă.

Oare nu-şi pierdeau iarăşi timpul? Oare nu era mai bine să alerge în cabană?… Tustrei căzură însă de acord să mai facă o ultimă încercare înainte de… Aparatul intră în funcţiune şi înainte ca Lucia să înceapă semnalizarea, auzi un ţăcănit:

„Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta…”

– Peştera! spuse Ursu strângând braţul lui Dan ca un cleşte.

– Peştera! gemu Dan care nu-şi mai simţea braţul amorţit de strânsoare.

Lucia închise ochii şi lovi automat cu degetele în emiţător; voia să şi-i imagineze pe cei cu care se întâlnea pe unde, voia să-i vadă înainte de a le primi mesajul, măcar o clipă înainte. Aparatul o paraliza. Semnalele cădeau grele:

„Ti-ti-ti Ta-ta-ta Ti-ti-ti!”

Şi din nou:

„Ti-ti-ti Ta-ta-ta Ti-ti-ti!

– S. O. S.! se cutremură Lucia. S. O. S.!

Şi începu să noteze, înfrigurată, mesajul acelora care răzbătuseră prin noaptea muntelui şi scăpaseră pentru o vreme de mânia oamenilor din caverne:

SITUAŢIE APROAPE DISPERATĂ / AVEM NEVOIE DE AJUTOR / SUNTEM URMĂRIŢI DE DUŞMANI PERICULOŞI / FOARTE PERICULOŞI / AM IEŞIT DIN PEŞTERĂ / PRIN PARTEA CEALALTĂ / NU PUTEM DA NICIUN PUNCT DE REPER / SUNTEM LA MARGINEA UNEI CASCADE / AM PARCURS UN DRUM FOARTE LUNG / NU PIERDEŢI NICIO CLIPĂ / UNUL DIN SPIONI E PETRĂCHESCU / TRANSMITEM CU UN APARAT CAPTURAT DE TIC DE LA EL / AL NOSTRU S-A DISTRUS DEMULT / VĂ VOM ŢINE LA CURENT / VĂ VOM SPUNE MULTE DACĂ VOM SCĂPA / NU MAI PIERDEŢI NICIO CLIPĂ / NOROC BUN –

– NOROC BUN, răspunse Lucia şi adăugă: PORNIM IMEDIAT!

Şi totuşi, câteva clipe, nimeni nu făcu nicio mişcare, nimeni nu fu capabil să mişte buzele. Mesajul părea de necrezut. Dar ei nu trecuseră oare prin întâmplări aproape de necrezut?… Şi aparatul nou capturat de Tic… Şi Petrăchescu care nu voise să le împrumute barca… Şi apariţia lui Petrăchescu la poalele stâncii ca un cal de şah… Ursu tresări. Dacă Petrăchescu era în peşteră, atunci pătrunsese pe acolo. Prin urmare, peştera nu se termina înainte de stânca aceea. Era primul punct de reper. Trebuia să caute după stânca aceea, dincolo

de creasta masivului. Mai exista un punct de reper: la gura unei cascade!

Cei trei cireşari se uitară în aceeaşi clipă spre masivul în care se afla peştera. După stânca asemănătoare cu un cal de şah, masivul parcă îşi înălţa crestele, apoi şi le îngheboşa, se prăvălea parcă la pământ.

– Dacă ieşirea se află spre capătul masivului? întrebă Lucia. Eu cred că numai acolo se află drumul de ieşire…

Îşi adăpostiră bagajele după nişte tufe de ienupăr, apoi se pregătiră pentru plecare şi căutare.

– Fiecare trebuie să cerceteze într-o anumită regiune, delimitată, spuse Lucia, ca să avem cât mai mult spor. Ursu la mijloc. Dan la stânga, eu la dreapta…

– Foarte bine! o aprobă Ursu cu un ton ciudat. Voi faceţi ce vreţi. Eu, din clipa asta, gata! sunt eu cu tot ceea ce am şi cu tot ceea ce pot. Luaţi partea stângă sau dreaptă, orice vreţi. Eu iau totul. Gata!

Şi acea fiinţă care se prăvălea prin văi şi coclauri nu mai aducea cu nimic a om. Un animal înspăimântat, o nălucă, un fulger. Acrobaţiile nebuneşti ale copilăriei, săriturile şi salturile rămăşagurilor, exerciţiile de înaltă clasă de prin săli erau un fleac pe lângă grozăviile goanei spre cascadă. Ursu auzea în urma lui prăbuşiri, rostogoliri de bolovani, crengile brazilor se rupeau sub greutatea trupului catapultat, prăpăstiile şi râpele îşi căscau întunecimi ascuţite, dar el era mereu, mereu cu o fracţiune de secundă înainte. Piciorul găsea întotdeauna locul cel mai potrivit, de trecere sau de rezistenţă, braţele nimereau întotdeauna punctele de sprijin sau de avânt. Numai goana părea nebună, dar mişcările care o compuneau erau de o luciditate revoltătoare. Pasul lui trebuia să fie sigur şi era, pentru că un picior rupt sau zdrelit, chiar dacă pentru el nu ar fi însemnat nimic, ar fi însemnat poate pentru alţii totul. Când ajunse pe creasta masivului în care se afla peştera, îşi încordă auzul. Dar niciun zgomot de cascadă nu ajungea la urechile lui.

3

La gura cascadei, cireşarii care evadaseră din beznă trăiau clipele cele mai grele. Priveau întruna de-a lungul tunelului descoperit care ducea spre peşteră sau îşi căţărau privirile pe pereţii netezi de piatră, spre şuviţa albastră de deasupra capului. Moartea sau viaţa puteau să se prefacă dintr-o clipă în alta în certitudine.

Victor tocmai îşi terminase de notat câteva însemnări în caiet. Pe o pagină trecuse numele fiecăruia, vârsta, adresa, iar pe alte câteva istorisise pe scurt ceea ce se întâmplase: descoperirea noii peşteri, apariţia celor doi duşmani, răpirea şi salvarea lui Ionel, urmărirea, ieşirea din peşteră, bariera crudă de la cascadă. Ar fi vrut să mai spună şi altele, gânduri care-l dureau sau care-i dureau pe ceilalţi,

legămintele pe care le făcuseră, hotărârea lor de a-şi păzi prietenia, dar timpul se grăbea. Făcu sul caietul şi-l introduse într-un termos gol cu gândul de a-l arunca în cascadă în cea mai grea clipă, în clipa fără ieşire.

– Oare nu putem face nimic? întrebă Maria. Nu ne putem apăra? Aşteptăm aşa cu mâinile la piept?...

Nu era nicio scobitură în pereţi în care s-ar fi putut refugia, nicio stâncă sau un bolovan după care s-ar fi putut adăposti, nimic, nimic...

– Să ridicăm o baricadă! spuse Ionel. Din barcă, din bagaje, din ce avem. Şi să ne apărăm cu pietre.

Era o idee absurdă. Cum puteau ei, în spatele unei baricade fragile, să oprească înaintarea unor oameni înarmaţi? Nici n-ar fi văzut în cine să arunce, iar dacă s-ar fi uitat ar fi fost ochiţi şi fulgeraţi.

– Extraordinar! se înfricoşa Maria. Ştiţi ce facem noi acum? Aşteptăm să vina cineva ca să tragă în noi! Nu ne putem apăra în niciun fel. Dacă Lucia şi ceilalţi nu ne găsesc înainte...

– Dar dacă am face două baricade? sări Tic. Fiecare lipită de un perete. Aşa facem noi în bătăile cu zăpadă. Niciodată nu ştii din ce parte să te fereşti. Vrei să ataci într-un loc şi te atinge de dincolo. Zău, noi aşa câştigăm cu inamicii. Îi ţinem în şah şi tocmai când se aşteaptă mai puţin, arde-i!

Lui Victor îi venea să râdă de seriozitatea cu care vorbise prichindelul. Ar fi fost ca într-o bătaie cu zăpadă. Numai că unii se apărau cu bulgări, iar alţii atacau cu gloanţe. Dar îşi aminti şi disperarea Mariei. Acea aşteptare neputincioasă era cumplită. Parcă se scurgea viaţa din ei, parcă se scurgea sângele, picătură cu picătură, şi se uitau unii la alţii cum li se scurge şi nu făceau niciun gest ca să-l oprească.

– Bravo, Ticuşor! se pomeni Victor spunând. Numai să găsim materiale pentru baricade.

Nu se temeau de un atac neprevăzut. Nici agresorii n-aveau cum şi unde să se ascundă. Şi se apucară toţi, cu zelul disperării, să adune pietre şi bolovani din pârâu sau de pe maluri, pietricele, orice găseau şi să le aranjeze în jurul rucsacurilor şi sacilor de dormit, să improvizeze nişte adăposturi, la început jalnice, înalte de jumătate de metru fiecare, dar care până la urmă ajunseră la un metru şi păreau destul de rezistente împotriva unui atac... dacă şi ei ar fi avut arme, sau dacă nici agresorii n-ar fi avut arme. Mai ales Tic era foarte mândru de cele două baricade; de cele două redute, cum le numea el, şi avusese grijă prichindelul să-şi pună la îndemână o toporişcă şi un uriaş morman de pietre care i-ar fi ajuns pentru două zile de bătălie neîntreruptă.

Umblând după pietre, nu prea departe în amonte, Victor zărise o crăpătură lungă, cu deschiderea spre cascadă şi invizibilă dinspre

peşteră. Era un fel de firidă, săpată în malul stâng, sus, la vreo şase metri de suprafaţa apei. În firida aceea s-ar fi putut ascunde un om. De la firidă până la baricade erau vreo cincizeci de metri. Ideea lui Tic devenea dintr-o dată redutabilă. Trei persoane s-ar fi putut adăposti după baricade, iar a patra, ascunsă în firidă, ar fi lăsat agresorii să treacă pentru a-i ataca din spate cu bolovani. Adică... nu pentru a-i ataca, ci pentru a-i doborî din numai două lovituri fulgerătoare. Altminteri n-ar mai fi fost nicio scăpare, nici pentru cel din firidă, nici pentru cei de după baricade.

Maria şi Ionel respinseră cu violenţă propunerea lui Victor. Nici nu voiau să audă de ea, dar nici Victor nu voia să cedeze.

– Altă cale de scăpare nu avem! insistă Victor. Numai această apărare combinată. Şi nu înţeleg de ce nu înţelegeţi. Adăpostul din perete nu se vede deloc dinspre peşteră şi abia se zăreşte dinspre cascadă, şi numai dacă te uiţi anume. Agresorii nu-l vor descoperi. Ei vor vedea numai baricadele de la cascadă. Şi se vor apropia cu precauţie. Nu vor trage înainte de a ajunge la mai puţin de cincizeci de metri. Poate că se vor opri chiar sub mine... E de ajuns să lovesc din prima lovitură pe unul din ei, şi nu se poate să nu-l lovesc. Îi las bolovanul în cap, nu înţelegi? Şi pe urmă arunc şi în celălalt. Imposibil să nu-i dobor!

– Eu i-aş atinge sigur! spuse Tic cu ură. Dar ştiu că nu vrei să mă laşi acolo. Pe mine nu mă întrece nimeni din oraş în ochit. Zău, Victor.

Victor vorbise cu însufleţire, cu patimă, cu ură. Maria şi Ionel erau impresionaţi de siguranţa lui, dar încă nu acceptau, încă se codeau. Ştiau că în cazul unui eşec, primul care ar fi fost doborât, fără nicio putinţă de scăpare, era Victor.

– Dar nu înţelegeţi, urlă Victor, mi-e absolut indiferent dacă mă împuşcă acolo sau aici! Acolo, cel puţin, am o şansă să scap şi să scăpaţi. Aici, ne apărăm cu bulgări de zăpadă după baricade de zăpadă, împotriva gloanţelor... Nu te supăra, Ticuşor, dar fără folosirea redutei din perete, baricadele tale nu fac două parale...

Maria îşi strânse pleoapele de durere când întrebă:

– Şi cum ai să ajungi acolo, în firidă?

– Eu pot să ajung! se însufleţi prichindelul. Şi ochesc şi mai bine decât tine. Facem o piramidă şi ajung în firidă cât ai zice peşte!

– Cam aşa voi face şi eu... îl întristă Victor pe Tic. O să mă urc pe umerii voştri şi pe urmă văd eu... Sunt câteva asperităţi sub firidă, nişte crăpături, nişte scobituri, câteva ieşituri; mi-am imaginat o scară...

Cireşarii priviră în depărtări, spre gura peşterii. Nu se vedea nicio mişcare, nu se zărea nicio siluetă, niciun punct mişcător. Porniră apoi toţi spre firida lui Victor. Conducătorul lor avusese dreptate. Numai privită anume crăpătura se zărea dinspre cascadă, iar dinspre peşteră

era absolut invizibilă. Dar, odată descoperită, nu mai oferea niciun adăpost.

Înainte de a începe ascensiunea, Victor culese din apa râului câţiva bolovani, mari cât capul lui Tic, pe care-i aruncă, unul după altul, din primele lovituri, în firida pe care şi-o alesese ca loc de atac. Siguranţa cu care-i aruncase mai atenuase ceva din tristeţea şi durerea prichindelului cu toporişca la brâu.

Ascensiunea deveni repede un chin; mai întâi pentru umerii lui Ionel şi ai Mariei, care, deşi zdreliţi de apăsare, rezistară, până ce Victor îi părăsi, pentru a rămâne suspendat ca un desen, ca un basorelief pe peretele prăpastiei. Apoi începu chinul lui Victor. Şi barba i se transformase în cârlig. Dar basorelieful se ridica pe perete, centimetru cu centimetru, iar una dintre mâini apucă buza de jos a crăpăturii, apoi urmă un salt care-l minună pe Tic, o scurtă pendulare într-o mână şi, în sfârşit, cealaltă mână se agăţă de muchia crăpăturii. O ridicare înceată şi chinuită în muşchi… şi Victor ajunse în firidă.

Îşi păstrase o speranţă absurdă: poate că firida era începutul unei grote în care s-ar fi putut adăposti toţi, şi în care ar fi putut rezista oricărui asediu, oricât de îndelungat. Generozitatea cu care crăpătura primise proiectilele îi născuse această speranţă. Şi era fericit că nu-şi destăinuise gândul şi că nu-şi făcuse din el idol. Dezamăgirea ar fi fost cumplită. Firida abia îl putea adăposti. Nici nu ştia unde să plaseze bolovanii pentru a-i avea la îndemână, pentru a nu-i stingheri mişcările când va trebui să arunce… Nu!… Când va trebui să ţintească, să lovească.

– Duceţi-vă la baricade! îşi îndemnă Victor prietenii care nu voiau să se urnească de sub firidă. Întăriţi-le!

Se întoarseră împotriva inimii la cascadă. Viaţa lor atârna de siguranţa cu care vor cădea nişte bolovani… asupra unor oameni înarmaţi şi cruzi, asupra unor oameni care ştiau că nu pot scăpa decât ucigând. Uitaseră, sau poate că-şi ascunseseră undeva, în cel mai ascuns ungher al sufletului, o altă speranţă, speranţa cerului albastru, pe care îl cerceta cu atâta ardoare prichindelul cu părul iarăşi de aur.

Şi Victor, din firida lui oarbă, din firida lui cu un singur ochi – spre cascadă –, privea şi cerceta cerul albastru al prichindelului. Odată cu Tic văzu mişcându-se ceva, sus, între cer şi munte, şi parcă era capul unui om acolo, ba nu, era…

– Ursu! strigă prichindelul ca un apucat.

Ochii celor patru cireşari rugau până la lacrimi marginea cerului. Ursu dispăruse. Oare nu-i văzuse, oare nu-i auzise?

4

Dintr-o singură privire, Ursu înţelese şi mai ales simţi drama cireşarilor de la marginea cascadei. Era o singură cale de salvare: să le arunce frânghia, iar ei să coboare pe rând, pe lângă cascadă, sau

prin cascadă, jos, pe malul lacului. Să se caţere pe funie până la el, era imposibil. Nici ei n-ar fi rezistat, nici el n-ar fi rezistat. Se lăsă din nou pe burtă şi-şi arătă capul deasupra prăpastiei.

– Noroc bun! îşi salută el prietenii după ce-şi făcu planul de salvare. Un moment… O clipă…

Era zgârcit cu bucuriile. Iarăşi îşi retrase capul. Se mira singur de tăria din el. Nu! N-avea nevoie de emoţii, de bucurii, de nimic. Un singur gând: cum să-i salveze? Va coborî frânghia, o va lega de ceva, îi va îndemna să se prindă de ea şi să coboare spre lacul cascadei. Şi deodată îl atacă spaima cea de la urmă: dacă nu va ajunge frânghia? Până jos la gura cascadei erau vreo… patruzeci de metri… ba nu!… mai puţin… vreo… da! treizeci şi cinci de metri. Iar de la buza cascadei până la malul lacului, sau până în lac mai erau vreo zece metri. În total patruzeci şi cinci de metri… Fir-ar să fie! Nu-i ajungea frânghia! Îi venea să urle. Îi lipseau numai cinci metri. Atât. Frânghia care-i înconjura ca o centură pieptul nu avea mai mult de patruzeci de metri. Precis. Fir-ar să fie!

– Hei! strigă el. Aveţi vreo stâncă de care să prindeţi frânghia?

– Nimic! răspunse Ionel. Absolut nimic.

– Păcat… dar Victor unde-i? După care baricadă?

Victor îi răspunse din reduta lui şi Ursu se minună, apoi se înfricoşă auzindu-i planul de apărare. Dar nu spuse nimic, nici măcar nu-i ceru lui Victor să coboare din adăpostul suspendat. Înţelegea şi el că e singura apărare în cazul apariţiei imediate a agresorilor. De sus de unde era el nu avea şanse să-i lovească pe agresori de la primele aruncări şi, odată surpriza trecută, cireşarii de după baricade erau sortiţi morţii.

– Mama ei de frânghie! înjură Ursu cu voce tare.

– Ce-ai spus? întrebă prichindelul cu urechile mereu ciulite.

– Trebuie să mai aşteptaţi… Puţin… Trimit imediat după frânghie.

– Pe cine? se sperie Maria.

– Pe ceilalţi… Pe Lucia şi pe Dan. Eu în orice caz nu plec. Numai o clipă.

Dar clipa ţinu vreo zece minute. Şi atunci, abia îi auziră glasul:

– Duceţi-vă după frânghie! La cabană! Frânghie!

Era o voce slabă, ajungea ca un firicel la urechile cireşarilor adunaţi sub firida lui Victor. Dar niciodată în viaţa lui nu strigase cu atâta putere. Parcă vibrau şi se cutremurau stâncile din jur. Alergase în întâmpinarea lui Dan şi a Luciei, şi văzându-i departe, în vale, începuse să strige:

– La cabană! Frânghie! Frânghie!

Îi văzuse apoi pe cei doi întorcându-se şi alergând spre cabană. Abia după aceea simţi oboseala strigătului. Pământul începu să se învârtească în jurul lui, cerul deveni dintr-odată cenuşiu. Închise ochii,

răsuflă adânc de câteva ori, apoi porni repede spre cascadă.

– Ursule! îl strigă Victor chiar în clipa când îl zări. Avem şi noi un capăt de funie. Hai să-l înnodăm la funia ta. Poate ajunge.

Ursu coborî frânghia la care Ionel adăugă capătul luat de la barca de cauciuc. Apoi slobozi funiile înnodate pe lângă cascadă. Abia îşi stăpâni o înjurătură. Frânghia aproape atingea apa lacului, dar până la cel mai apropiat copac de lângă el, de care o putea lega, mai erau vreo trei metri. Încă trei metri de funie, şi Victor ar fi putut să coboare din reduta sinucigaşă, iar ceilalţi s-ar fi legănat şi s-ar fi lăsat lin pe marginea lacului.

– N-ajunge! spuse el. Lipsesc vreo trei metri şi ceva. Dar trebuie să vină dintr-un moment în altul cei de la cabană. Nicio grijă…

– Ursule! strigă Maria. Ce face Lucia? Dar Dan? Şi tu, ce faci, Ursule?

Ce să răspundă? se întrebă cu gândul la cei care fugiseră spre cabană. Oare ce făceau ăia acolo? Dacă măcar s-ar grăbi…

– Bine! răspunse el fără să zâmbească măcar. Şi eu… foarte bine…

5

Cabana era plină de oaspeţi. Unii care-şi petreceau multe după-amiezi şi seri acolo, la un pahar de vin şi de vorbă, alţii care-i trecuseră pentru prima dată pragul, şi mai era un oaspete care, fără să mai fi fost văzut prin împrejurimi, fusese primit ca un inspector de către cabanier. Nu avea nici vârstă şi nici aer de inspector, pentru că era un bătrânel cu părul alb, cam obosit, dar cu ochii vioi şi iscoditori, şi care avea o mare plăcere să pufăie întruna dintr-o pipă cum iarăşi nu se mai văzuse pe-acolo.

– Şi zici că te cheamă Vasile… spuse moşneagul cabanierului. Bravo! Ia spune, Vasile! N-a poposit o ceată de tineri la dumneata? Vreo şase, şapte, şi unul din ei mai mic şi cârn, cu părul ca de oaie, şi cam neastâmpărat…

– Nu, moş Timofte… îi răspunse întristat cabanierul. Zău că nu. Poate c-or veni mai târziu.

– Dar unde s-au dus băieţii aceia? se interesă imediat nevasta cabanierului, o femeie slabă, cu nas subţire şi priviri speriate, şi cu părul pus pe nişte moaţe veşnice.

– Apoi s-au dus la Peştera Neagră, cică ar avea ei…

– Vai de mine! se cruci şi-şi scuipă de trei ori în sân nevasta cabanierului. Cum s-au dus acolo, Doamne. Toată peştera e bântuită de duhuri! Doamne fereşte! Ptiuuuu!

– Iar începi?! o fulgeră cabanierul.

Uşa cabanei se deschise la timp, parcă anume pentru a opri încăierarea cu ţipete şi cu unghii dintre soţi. Cei doi bărbaţi care intrară în cabană salutară din cap, căutară cu ochii pe cineva şi negăsindu-l, unul dintre ei se adresă cabanierului:

– Nu cumva l-aţi văzut pe-aici, zilele astea, pe Neculai Petrăchescu, vânătorul?

– Pe vânătorul ăla cu nasul mare, ăl de ocheşte pasărea din zbor? întrebă un cioban proptit într-o ghioagă uriaşă şi încremenit în faţa tejghelei.

– L-ai văzut dumneata?

– Ieri mi se pare, răspunse ciobanul. Ieri dimineaţă. Parcă mergea spre peşteră, singur cu arma lui, aşa cum face mereu.

– Spre peşteră, spui?

– Da, da… Pe poteca veche…

Cei doi schimbară câteva cuvinte în şoaptă apoi părăsiră cabana. Păreau foarte grăbiţi.

Moşneagul cu luleaua îşi aruncă ochii pe geam, dar nu mai zări decât o dâră de pulbere în urma unor călăreţi. Clătină nedumerit din cap, apoi îşi reluă pufăitul. Nevasta cabanierului se apropie pe nesimţite de el şi-i şopti misterios la ureche:

– Pe crucea mea, moş Timofte… toată peştera-i bântuită de duhuri. Numai stafii şi strigoi… Doamne! Câte ne-a povestit dom' Petrăchescu despre arătările de-acolo, Doamne fereşte! Cum de ţi-ai lăsat nepotul, moş Timofte? Pe crucea mea!

Dar femeia descoperi nişte priviri ascuţite sfredelind-o sălbatic şi halba din mâna cabanierului gata să zboare spre ea. Îşi pipăi moaţele, apoi o tuli în camera ei. Mai întâi se uită în oglindă ca să-şi potrivească mai bine părul aurit de bigudiuri, apoi se uită pe geam. Era însă atât de subjugată de calitatea moaţelor, încât nu observă la început două fiinţe harnice, care strângeau în cea mai mare linişte rufele uscate sau ude de pe funia întinsă în spatele cabanei. Rufele cădeau pe iarbă, erau numai cearşafuri şi feţe de mese, albe ca norii. Moţata zări mişcarea din spatele cabanei numai după ce Lucia şi Dan o văzuseră la geam, adică după ce se ascunseseră în nişte cearşafuri albe, foarte curate, singurele adăposturi pe care le puteau găsi cireşarii cei harnici şi grăbiţi.

Femeia de la geam, cu părul pe bigudiuri aurite, nu leşină când văzu stafiile alunecând printre rufe şi depărtându-se apoi spre nişte tufişuri, numai ca să-i vină odată de hac bărbatului, să-i arate, să vadă cu ochii lui, necredinciosul, cum arată şi cum se plimbă duhurile prin jurul cabanei. Veni la el într-un suflet şi ţipă cu atâta putere, de parcă voia cu orice preţ să-şi rupă coardele vocale:

– Vasiiiileeee! Vinoooo! Vino să vezi stafiile cu ochii tăi, necredinciosule! Vino până nu fug de tot!

Vasile îi aruncă însă o privire atât de furioasă şi cele două halbe pe care le ţinea în mâini aveau atâta dorinţă de zbor în ele, încât femeia îşi simţi gleznele de cauciuc. Dar chiar dacă Vasile ar fi ascultat-o, tot n-ar mai fi văzut nicio stafie. Lucia şi Dan alergau pe dealuri, cu funia

făcută ghem. Alergau cum nu alergaseră niciodată în viaţa lor, chinuiţi de gândul că s-ar putea să nu ajungă la timp.

6

Ursu zări de departe silueta vânătorului. Nu deosebea niciun contur, ci doar o pată mobilă, dar nu putea fi nimeni altcineva decât vânătorul... sau celălalt. Vlăjganul îşi încordă privirile până la durere. Era o singură pată mişcătoare, una singură, a doua nu se mai vedea. Şi pata era subţire şi lungă. Îşi întoarse apoi privirile spre cabană. Se vedeau şi într-acolo, pe deal, două puncte mişcătoare: probabil Lucia şi Dan. Făcu iute o socoteală şi înţelese că dacă vânătorul nu va ajunge la cascadă înaintea celor care veneau cu frânghia, va ajunge, în cel mai rău caz, odată cu ei. Făcu şi o altă socoteală cu acelaşi rezultat: dacă s-ar duce în întâmpinarea celor cu frânghia ar ajunge înapoi la cascadă tot cam în acelaşi timp cu vânătorul... Şi în ambele calcule existenţa frânghiei era o certitudine. Dar dacă Lucia şi Dan nu găsiseră frânghie?... Ştia că e o întrebare absurdă, dar n-avea voie să nu se gândească, în absurdul în care se afla şi în care se va afla şi mai adânc acuşi, la absolut orice. Dar mai era o soluţie, ultima, o soluţie nebunească, pe care o păstrase pentru cazul când agresorii ar apărea înainte de a avea frânghia. Vânătorul apăruse, frânghia era departe...

– Gata! urlă el. Pregătiţi-vă! A venit frânghia!

Legă un capăt al frânghiei într-un nod mobil, dar foarte sigur, de braţul drept, deasupra pumnului. Apoi aruncă funia spre cei de la marginea cascadei, apoi se lăsă pe burtă şi îşi împinse capul, umărul drept şi braţul drept deasupra prăpastiei. O treime a corpului era în văzduh şi trebuia să se uite în jos, şi îl apucă ameţeala, dar era singura soluţie, singura cale de salvare. Celălalt capăt al funiei aproape atingea apa lacului.

– Ai legat-o bine de copac? întrebă Ionel încercând rezistenţa funiei. Văd că ţine.

– Ţine! Nicio grijă! răspunse Ursu zgâlţâit şi dezechilibrat de încercarea lui Ionel. E un brad solid.

– Doamne, Ursule! se înfioră Maria. Nu te mai apleca!

– Eu zic să aruncaţi barca de-a dreptul în cascadă, ca să nu ne mai pierdem vremea şi cu ea. Şi primul care coboară s-o pescuiască. Da?

Vânătorul se apropia. Ursu îi putea distinge silueta. Nu mai avea nicio îndoială. Era el.

– Cine începe? întrebă Ursu. Ticuşor!

Tic îşi băgă aparatul în sân, dar nu ca să mai caute vrăji şi farmece, apoi se repezi în salt asupra frânghiei, ca să-şi transforme coborârea în joacă. Nu-i era nicio frică. Ştia că nu va scăpa frânghia din mâini.

Ursu, în schimb, se simţi atras în abis. N-avea niciun punct de susţinere. Saltul neprevăzut al lui Tic îl prinsese visând. Mâna stângă căută ceva în alunecuşul spre prăpastie, întâlni o gaură, dar i se părea

că degetele lui scobesc cu putere de fier stânca. Ghearele încordate ale mâinii stângi îi opriră alunecarea, dar umerii îi atârnau în gol. Îşi refăcu echilibrul, îşi stăpâni trupul şi Tic ajunse jos, chiar pe spuma apei.

Vlăjganul se retrase câţiva paşi înapoi, răsuflă o dată adânc, apoi se lăsă iarăşi pe burtă, după ce ochi ieşitura unei rădăcini în care îşi şi înfipse vârful bocancului.

– Maria! strigă el.

Vânătorul se apropia. Îi distingea îmbrăcămintea şi pălăriuţa verzuie şi ţuguiată.

Maria se agăţă cu mâinile de funie şi se desprinse de pământ. Rădăcina în care-şi proptise Ursu vârful bocancului se rupse ca un pai de trestie. Se simţi atras cu iuţeală spre abis: mâna stângă căuta zadarnic o susţinere. Şi-o roti de câteva ori prin aer, apoi şi-o înfipse în muchia prăpastiei, îşi azvârli picioarele înapoi şi găsi o poziţie de echilibru de câteva secunde. Greutatea însă îi aduse tot trunchiul în gol. Şi aproape în cădere, se încordă ca un arc şi-şi lăsă toată puterea în genunchi. Când simţi greutatea şi asprimea sângelui în cap, pe faţă, în ochi, când se gândi că prăbuşirea nu va mai fi primejdioasă pentru Maria, braţul i se eliberă brusc.

– Ionel! porunci Ursu înfricoşător.

Vânătorul zărise silueta de la marginea cascadei şi deodată îşi transformă mersul în goană. Ursu îi vedea nasul ascuţit. Amândoi se grăbeau.

– Ionel! mai strigă o dată Ursu, apoi răcni din toate puterile: Victor! Nu fă nicio mişcare. Ascunde-te!

Ionel întoarse capul şi-l văzu pe vânător alergând cu pistolul în mână. Se aruncă dintr-un salt asupra funiei. Exact în aceeaşi clipă se azvârli înapoi şi Ursu pentru a contrabalansa smucitura mortală. Dar încetul cu încetul, secundă cu secundă, vlăjganul simţi alunecarea definitivă spre prăpastie. Încercă totuşi să se împotrivească. Îşi simţi întâi capul, apoi pieptul, apoi mijlocul în gol, în văzduh. Printr-o răsucire fulgerătoare ajunse cu tot trupul pe muchia prăpastiei, paralel cu ea. Jumătate din corp era în abis, jumătate lipit încă de pământ. Mâna stângă căuta găuri în stâncă, mâna dreaptă căuta sprijin sub muchia prăpastiei. Şi trupul i se prăvălea, îi aluneca, greu pentru că-l ţinea cu răsuflarea, cu bătăile inimii, dar îi aluneca, îi aluneca, sigur, în prăpastie. Îl văzu pe vânător sub el. Îşi înfipse dinţii într-un smoc de iarbă şi mai rezistă o secundă. Îşi turti faţa de stâncă şi mai rezistă o fracţiune de secundă.

Vânătorul ridica pistolul. Ţinta era aleasă. Dintr-un foc ţintit sus dobora doi. Şi pe cel agăţat de frânghie şi pe cel care ţinea frânghia.

Ursu se mai lipi o clipă de muchia prăpastiei. Mâna dreaptă se înfipse în aer… poate va mai rezista a zecea, a suta parte dintr-o

secundă…

Auzi o detunătură cumplită şi întreg abisul era sub el. Dar simţi în aceeaşi clipă două braţe speriate oprindu-i căderea. I-ar fi ajuns şi un fir de păr.

7

Vânătorul coborî ţeava pistolului. Ştia că nu greşeşte niciodată. De când îşi amintea nu trăsese niciun foc în gol. Corpul celui ţintit nu se prăbuşi însă în prăpastie, ci se rostogoli în partea cealaltă. Se apropie de marginea cascadei, dar acolo jos nu mai zări decât umbra unei fiinţe care cotise după o stâncă. Se întoarse cu faţa spre beznă. Partida… dar nu mai avu timp să-şi termine gândul. Zărise o mişcare pe unul dintre pereţii prăpastiei. Porni într-acolo cu ochi neîndurători. Nu se înşelase. Era o crăpătură în perete, pe jumătate astupată de bolovani. Dar printre doi bolovani se zărea o pată albă, de carne. O pată cât podul palmei. Cel care se ascunsese în scobitură nu-şi dădea seama că a fost văzut şi că gâtul lui se zărea printre bolovani. Îşi căută un unghi de tragere care să trimită proiectilul pieziş, din gât în craniu. Nu se grăbi. Ţinti atent, apoi apăsă pe trăgaci. Văzu tresărirea de după bolovani… Niciodată nu-şi greşise ţinta.

Partida era pierdută. Petrăchescu, „Expresul Negru”, nu mai era un mister în lumea în care lovea. Nişte copii vor da alarma, poate că au şi dat-o, şi Petrăchescu va trebui să dispară. Va pieri un nume, dar nu el! Îi rămânea viaţa. Trebuia să şi-o salveze. Oriunde să trăiască, oricum să trăiască, dar să trăiască. Şi singura lui scăpare era fuga. Undeva în lume. Oriunde. Şi porni în goană spre grotă. Ca un nebun. Alergă prin apă, pe stânci, sări peste bolovani, cădea, se ridica, iar cădea, gonea ca un nebun prin beznă după o fâşie de lumină pe care nu putea s-o întreacă. Era sub stăpânirea unui singur gând: să nu se oprească din goană decât în faţa deschizăturii unde zăcea hoitul bărbosului. Când va da cu ochii de cadavru, va şti că libertatea şi viaţa sunt la doi paşi. Câţiva paşi prin cotloane şi printre stânci şi iarăşi în lume.

Vânătorul n-avea de unde să ştie că hoitul nu mai era acolo. Nu-l luase nimeni. Bărbosul se trezise, la câteva minute după detunătură, îşi pipăise tâmpla şi fruntea, îşi simţise faţa plină de sânge, îşi găsi şi rana, dar nu era rana unui glonte, era rana unei izbituri, era o simplă zgârietură pe care o suferise în cădere. Vânătorul greşise ţinta. De la doi paşi nu-l nimerise. Nu glontele îl prăbuşise pe bărbos, ci spaima şi forţa detunăturii. Vânătorul greşise ţinta. Cu ţeava pistolului la câţiva centimetri de tâmplă, greşise ţinta.

Cu ultimele puteri, bărbosul se îndreptase spre deschizătură, pătrunsese în cotlon şi de acolo o luase pe tunelul care îl scotea afară din grotă, sub o stâncă asemănătoare cu un cal de şah. Ştia ce trebuie să facă. Ieşise în lume cu mâinile ridicate, deşi nu era nimeni în preajma lui. Merse mai departe, fără direcţie, cu mâinile împreunate

pe ceafă. Voia să întâlnească un om, orice om, chiar şi un copil…

8

Braţele care-l atinseră pe Ursu, oprindu-i căderea, erau braţele Luciei. O singură secundă să fi întârziat şi corpul lui s-ar fi prăvălit în prăpastie. Lucia prinsese umerii lui Ursu exact în clipa bubuiturii. Glontele vânătorului nu-l lovise. Vânătorul greşise ţinta!

Lucia era lângă Ursu. Tremura şi tăcea. Dar braţele ei încă îl frigeau pe Ursu. Un zâmbet nătâng răsărit pe faţa lui, palmele mari i se deschiseră ca aripile unor fluturi uriaşi care ar vrea să zboare. Apoi se închiseră la loc, zâmbetul i se topi într-o clipită, pentru că îşi aminti că mai auzise şi o a doua detunătură. În cine trăsese vânătorul a doua oară?… Oare ce se întâmplase cu Victor?

Vlăjganul se azvârli în sus, uluind-o pe Lucia încă fascinată de palmele lui uriaşe şi alergă ca un nebun, cu frânghia legată încă de braţ, pe muchia prăpastiei şi se opri exact acolo unde se afla, la treizeci de metri mai jos, firida lui Victor. În firidă se zărea un spate încovoiat şi un cap căzut între genunchi. Ursu înlemni. Nicio mişcare, nicio tresărire în firida morţii. Aruncă o pietricică în firidă, chiar în spatele încovoiat, dar nu răspunse nicio mişcare.

– Victor! strigă el. Lucia! Vino aici!

Şi atunci se întâmplă minunea. Capul din firidă se răsuci, fără să părăsească însă genunchii şi fără să se înalţe cu un centimetru. Privirile lui Victor se căţărau spre el pe pereţii abrupţi.

Ursu înţelese! Din firida în care se afla, Victor nu putea să vadă dacă vânătorul a plecat sau nu. Şi îşi închipuia că vânătorul îl pândeşte pentru a-l mai ţinti o dată, definitiv. De aceea nu se mişca, de aceea stătea cu capul între genunchi, apărat de bolovani.

– Victor! strigă Ursu cu alt glas, de parcă ar fi spart o trompetă a bucuriei. A plecat vânătorul! Nici urmă nu se mai vede din el…

Abia atunci Victor se ridică în picioare, dar era cât pe-aci să se prăbuşească în prăpastie. Tot corpul îi era anchilozat, îl dureau toate încheieturile şi toate oasele, şi cele care nu-l dureau erau amorţite, de-aceea nu le simţea.

– Fir-ar să fie! înjură Victor între râs şi plâns. Ştiţi ce-am aşteptat până acum, fără să mă mişc? Moartea! Cel de al doilea glonte… Dar cum de nu m-a nimerit? Va să zică, domnul Petrăchescu a greşit, o dată în viaţa lui, ţinta! Bine că n-a greşit cu un iepure…

– Şi pe mine m-a ratat! îi strigă Ursu de sus. N-a fost în zi bună, chiar în ultima lui zi…

După câteva minute, coborând pe o frânghie lungă, nesfârşită, legată de un brad uriaş care se găsea la vreo cinci metri de prăpastie, Victor ateriză pe marginea lacului sub cascadă. Prietenii din beznă, prietenii din soare, îi aşteptau după un colţ de stâncă.

Sus, lângă bradul legat, apăruse Dan, gâfâind, plin de zgârieturi, cu

hainele făcute ferfeniţă. Lucia se uită la Dan, apoi la Ursu şi spuse înroşită de soare şi de alte bucurii:

– El ţi-a salvat viaţa. Ne-a înconjurat pe drum o haită de dulăi ciobăneşti. Trebuia să se sacrifice unul din noi. Dan s-a oferit şi a luat-o la fugă cu dulăii după el. Eu am şters-o încet, apoi am luat-o la goană şi am ajuns…

Aici, Lucia se întâlni din nou cu emoţia şi spaima. Dar mai era şi Dan, din fericire:

– Mamă dragă, dar răi mai sunt! Mă doborau cu labele şi mă înconjurau. Apoi începeau să-şi bage colţii în haine. Se fereau ca dracii să-mi atingă carnea. Dar cum mă sculam, cum tăbărau asupra mea. Ce mai, m-au ţinut prizonier până a venit mocanul. Noroc că mă cunoştea. Ăla cu ghioaga şi cu fiu-său. I-a luat la nişte înjurături, aoleu! ce i-a mai înjurat!… Şi acum puteţi să-mi spuneţi şi mie ce s-a întâmplat pe aici. Dar numai dacă merită, că sunt sătul de fleacuri…

Dar pe măsură ce Ursu povestea, Dan holba nişte ochi cât cepele. Când ajunse la episodul coborârii cu frânghia, Lucia îl întrerupse:

– De care copac ai legat frânghia?

Ursu arătă spre un copac din spatele lui, la vreo trei metri. Dar Lucia nu acceptă:

– Ia stai puţin! Ia arată mâna! Braţul, mai sus! Ce făceai cu frânghia legată de braţ când te-am găsit eu?

Ursu se uită undeva pe cer:

– Voiam s-o înfăşor ca s-o… ca să n-o pierd…

– Nu cumva! se înspăimântă Lucia. Dar, nu, nu se poate! Aşa ceva nu există în legile fizicii!

Dan făcu un semn de negaţie indiferentă cu mâna:

– Nici până acum n-ai înţeles că la Ursu nu se pot aplica toate legile fizicii?

Ursu se ridică de pe iarbă. Se lovi cu mâna peste frunte, apoi se acuză:

– Eu mai am de făcut două lucruri pe ziua de azi… Iar pe urmă…

– Pe urmă? se interesă Lucia.

– Vreau să mă uit măcar două minute la stele, şi să răsuflu şi să închid ochii…

Mai înainte de toate, Ursu se uită în ochii Luciei, se fâstâci, dar îl salvă goana.

9

Pasagerii bărcii de cauciuc, foştii cireşari ai beznei, erau în sfârşit în soare, în soare mult, şi erau veseli şi nicio spaimă nu-i mai încolţea. Prăpastia îşi desfăcuse pereţii ca un evantai, îi primea o apă lată, cu verdeaţă pe margini, iar mai departe se vedea lacul.

Un gând amărui tot mai ciocănea la porţile sau la ferestrele bucuriei lor. Tic îi dădu drumul:

– Unde-i cutia lui Sergiu?

– Să fi trecut ei prin peşteră înaintea noastră? îşi aminti deodată Maria. Dar cum au aflat planul nostru, şi cum au intrat în peşteră, şi pe unde, şi cu ce au trecut?

– Imposibil! se înfurie Ionel. După ce am pătimit atâtea să vină derbedeii ăia...

– Ia staţi puţin, spuse Victor. Să găsim un fir în toată povestea asta... În prima peşteră n-au fost, pe unde-am intrat noi, n-au intrat. Prin partea lacului n-au putut să intre din cauza cascadei. Deci în peşteră n-au fost. Dar cum a ajuns mesajul lor acolo? Prin ce miracol?

– Dacă ar mai fi fost cineva în peşteră, interveni Ionel, am putea spune că l-au rugat pe X-ul acela să ne azvârle mesajul când ne-o fi lumea mai dragă...

– Dar vânătorul şi bărbosul? îşi aminti Maria.

– Exact! spuse Ionel. Vânătorul! El trebuie să fi fost mesagerul derbedeilor.

– Nu! se opuse Victor. Unde am găsit noi mesajul nu mai fusese nimeni înaintea noastră. Dar îmi amintesc o istorie poliţistă, în care un individ era purtătorul unor valori, fără să ştie. Hoţul i le strecurase în servietă, iar el, mare demnitar, nu deschidea niciodată servieta şi nici nu era controlat de nimeni. Valorile erau în cea mai deplină siguranţă în servieta lui. Aşa că...

– Aşa că?... întrebă Tic.

– Eu cred că tabachera a ajuns în grotă adusă de unul din noi. Unul dintre noi a purtat-o fără să ştie.

– Da, Victor, spuse Maria. Dar n-am găsit tabachera în urma noastră, ci înaintea noastră, în locuri pe unde n-am fost şi unde nu putea fi pierdută de noi... niciunul dintre noi...

– Dar ceilalţi? îi aminti Victor. N-am pornit numai noi în expediţie. Mai sunt şi cei de-afară, care, înainte de a pleca, nu puteau şti că vor rămâne afară. Lucia, Ursu, Dan... Dacă suntem de acord că Sergiu şi Pompilică n-au fost în peşteră, rămâne o singură posibilitate: unul dintre cei de afară a purtat, inconştient, mesajul, şi tot inconştient l-a pierdut. Eu ştiu? L-a scăpat poate într-o apă, într-un pârâu care l-a adus în peşteră... Mi se pare că l-am găsit lângă o confluenţă...

– Dar dacă l-au aruncat chiar Sergiu sau Pompilică? spuse Maria. Dacă l-au aruncat ei conştient într-un pârâu?

– Nu cred asta din două motive, răspunse Victor. Mai întâi, mesajul nu a fost întocmit pentru a fi aruncat undeva la întâmplare, ci ne-a fost adresat sigur, deci a fost ascuns la unul dintre noi. În al doilea rând, dacă Sergiu şi Pompilică ar fi apărut în preajma peşterii, ar fi fost descoperiţi de grupul de afară, şi în primul rând de Ursu... Şi în al treilea rând, dacă vreţi, Sergiu şi Pompilică, în cazul că ar fi venit spre munte, au venit cu trenul care nu are staţie decât la lac...

Dar Tic puse brusc capăt discuţiei. Zărise un colţ de stâncă, foarte ciudat, care ieşise furios în calea bărcii.

– Ia uitaţi-vă! strigă el. Parcă ar fi un corn de rinocer!

Tic nici nu-şi închipuia efectul pe care îl va avea descoperirea lui atât de întâmplătoare. Îndreptară barca spre cornul de rinocer şi după câteva clipe se dădu şi verdictul cel mare:

– Granit arhaic, Ticuşorule.

Şi Victor şi Ionel şi Maria erau să se repeadă asupra lui, şi prichindelul se făcu mic, dar nu uită să şoptească, mai ales pentru sora lui cu cozi şi cu amintiri albastre:

– Daaaa! Acum… Adu-ţi aminte cât m-ai chinuit pe cerdac…

Şi deodată… spaţiile se lărgiră, parcă toată lumea voia să apară cu lumini şi culori în faţa privirilor lor. Era cer mult, şi apă multă, şi lumină blândă de asfinţit, şi culori multe: înfiorate şi speriate şi crude şi arogante, toate culorile amurgului, şi mai erau munţii, şi undeva agăţată de munţi, cabana care-i aştepta, şi mai aproape, pe lac, o barcă şi în barcă doi vâslaşi: Sergiu şi Pompilică.

Şi în loc de salut îi luă în primire vocea lui Tic:

– Mă, şmecherilor! Care dintre noi v-a purtat mesajul?

Sergiu pufni în râs:

– Aha! Va să zică aţi dat de el. I l-am pus lui Ursu, adică în haina lui Ursu, seara înainte de plecare… Dar voi de unde veniţi?

– Dac-aţi şti prin ce-am trecut! începu Tic să se laude. Şi dac-aţi şti pe ce-am pus mâna!

– Las’ că şi noi am trecut prin nişte chestii! spuse Pompilică scuturându-şi capul ca după o boală. Şi am făcut şi noi o captură formidabilă: o plută şi un căţel. Adineauri le-am găsit…

Dar nici nu mai era nevoie să spună. Pentru că din fundul bărcii şmecherilor, ceva se descotorosi din nişte pânze şi o săgeată neagră sări în barca de cauciuc, drept în braţele lui Tic.

– Ţombi! ţipă prichindelul şi de bucurie îşi pierdu echilibrul căzând în apă cu căţelul în braţe.

Era limpede acum. Cireşarii se întorseseră în lume.

10

Cireşarii solari erau la cabană. În timp ce Lucia şi Dan aşezau rufele la loc pe frânghie, în spatele cabanei, Ursu vorbea la telefon înăuntru. Alături de el, moş Timofte clătina afirmativ din cap. După ce agăţă receptorul, vlăjganul poposi la masa lui moş Timofte şi se apucă să-i povestească întâmplările prin care trecuseră cireşarii. Când ajunse la Petrăchescu, moşneagul îl întrerupse:

– Aha! Abia acum înţeleg de ce l-au căutat oamenii aceia acum câteva ceasuri… Noroc c-au pornit pe urmele lui.

– Încotro au plecat? întrebă Ursu.

– Cum încotro? Au plecat la gura peşterii, acolo unde i-a îndrumat

un cioban.

Moş Timofte încremeni pe scaun neştiind ce să creadă. Fără să fi spus un cuvânt, musafirul lui zburase de pe scaun ca o nălucă. Ba în drum spre uşă, în goana lui necuviincioasă, era cât pe-aci să trântească vreo doi oameni foarte liniştiţi.

Vlăjganul se opri în spatele cabanei şi căută cu privirile un mijloc de locomoţie, cel mai rapid care putea să existe pe acele meleaguri. Şi îl descoperi sub înfăţişarea unui catâr care păşea leneş şi plictisit. Tocmai voia să alerge spre el, dar îl opriră nişte vorbe de tinichea, care se auzeau prin geamul deschis al cabanei:

– Ţi-am spus eu, Vasile? N-ai vrut să mă crezi că rufele au zburat singure de pe frânghie. Poftim! Uită-te! Să nu zici că sunt nebună…

Ursu colindă curtea cu privirile, dar văzu că Lucia şi Dan refăcuseră decorul gospodăresc cu o fidelitate fără cusur. Toate rufele erau spânzurate exact cum fuseseră mai înainte. Fără îndoială că nici cabanierul nu văzu altceva. Se convinse definitiv când îi auzi vocea:

– Dacă te mai aud cu tâmpenii din astea, îmi iau lumea în cap şi mă fac strigoi şi vin în fiecare seară la tine în piele de măgar! Poate te lecuieşti odată. Doamne, Doamne!!

Apoi bubui o uşă trântită şi se mai auziră, încet, scâncetele unei femei. Din doi paşi, Ursu ajunse în spinarea catârului, fără îndoială cel mai încăpăţânat catâr din rasa lui.

– Stai, băieţaşul tatii! răcni Ursu în urechea lui. Să nu cumva să te prind că fugi, băieţaşul tatii! Stai, mă! N-auzi?… Să nu te prind c-alergi… N-auzi, mă?

Bineînţeles că animalul se hotărî să-i dea o lecţie nemaipomenită de încăpăţânare celui din spate şi porni într-o asemenea goană, că nu i se mai deosebeau picioarele dinainte de cele dinapoi.

Şi tot nevestei cabanierului îi era sortit să vadă goana de fantomă a catârului, care niciodată până atunci nu se mişcase mai repede decât un melc. Îngrozită, făcându-şi întruna cruce şi scuipându-şi în sân, alergă mai repede decât catârul fantomă spre sufrageria cabanei:

– Vasiiileeee! Vasileeeeeee! A fugit catârul cu un strigoi în spate. Doamneeeee!

Dacă n-ar fi avut câte şase halbe în fiecare mână… Nu se auzi decât un răcnet, însă atât de cumplit, încât nevasta cabanierului se lovi singură, în leşin, de o halbă de bere care stătea liniştită pe tejghea.

11

Vânătorul nu descoperi însă hoitul bărbosului la deschizătură. Nu-l găsi nicăieri. Dispăruse! Cum?… Oare să fi greşit ţinta?… Imposibil! Mâna lui nu greşise niciodată!

Tulburat, năucit, se strecură prin deschizătura de groază, prin cotlon, şi intră în încăperea de piatră care-i servea de adăpost. Unde

era cadavrul bărbosului?… Să fi greşit ţinta? Imposibil! Şi deodată, un gând de iad îi fulgeră mintea. Îşi aruncă privirile spre firida mare şi zări jos, la muchia ei, magazia de cartuşe oarbe, pe care o aruncase acolo, cândva. O luă în mână şi văzu că e plină de cartuşe bune, cu cartuşe cu plumb în vârf.

Atunci?… Vânătorul scoase la iuţeală pistolul, desfăcu magazia şi cercetă cartuşele. Cartuşele din pistol erau şi fuseseră oarbe!… Mâna lui nu greşise ţinta… Dar cine înlocuise magaziile? Cine îl făcuse atât de inofensiv? Se întreba ca un turbat: Cine? În niciun caz bărbosul. Dacă el ar fi schimbat magaziile, în momentul execuţiei ar fi râs, şi-ar fi scos pistolul şi ar fi tras. Ar fi devenit el călăul. Atunci cine schimbase magaziile? Cine?

Zadarnică întrebare! Petrăchescu nu mai putea să intre în legendă ca singurul ţintaş care nu greşise niciodată. Nimeni nu va dezlega enigma lui, pentru că nici autorul faptei, prichindelul cel cârn şi ciufulit, nu ştia că în joaca lui, atunci când pătrunsese prima dată în sala bărcii de cauciuc, înlocuise, printr-o simplă întâmplare, magaziile cu cartuşe. Pe cea cu cartuşe oarbe o pusese în locul celei cu cartuşe bune şi invers. Vânătorul nu mai controlase magazia când îşi încărcase pistolul. Pornise pe drumul morţii cu o armă inofensivă.

Petrăchescu şi-ar fi băgat în trup, oriunde, un fier înroşit pentru a simţi durere. Dar mai putea oare să-l doară ceva? Luă ultima hotărâre. Îşi încărcă arma, o băgă în buzunar, şi mai rămase o singură clipă în încăperea de piatră: Pe care drum să apuce? Îşi adună apoi răsuflarea şi hotărî: va ieşi în lume pe drumul cel mai scurt.

12

Ursu îşi îndemna catârul ca un catâr:

– Stai, băieţaşul tatii! hai, încet, băieţaşul tatii! Stai, mă, că ne rupem oasele! N-auzi? Stai!

Şi ce mai râdea catârul în sinea lui! Ce mai lecţii îi dădea, Doamne sau diavol al catârilor! Cum îi mai făcea în ciudă călăreţului necunoscut! Alerga cum nu alergase niciodată, parcă voia să răscumpere lâncezeala şi nemişcarea tuturor anilor lui, a părinţilor şi a tuturor strămoşilor lui. Alerga pentru tot neamul lui la un loc, pentru lenea zilelor de muncă şi a zilelor de odihnă, trecute şi viitoare.

Cu toată iuţeala de necrezut a dihaniei urecheate, Ursu era totuşi neliniştit. Îi era teamă să nu ajungă prea târziu la ieşirea din peşteră, sub stânca botezată de Lucia.

– Da’ mai stai odată, mă! urlă el, neînchipuindu-şi însă că animalul cel încăpăţânat mai avea vreun arc în picioare.

Şi catârul adăugă câţiva kilometri, absolut ultimii, vitezei sale înspăimântătoare. În acele momente ar fi întrecut cel mai rapid exemplar din rasa aristocratică şi arogantă a cailor. Poate că la urma urmei cam asta voia el să dovedească necunoscutului călăreţ.

Când ajunse în dreptul stâncii calului de şah, Ursu folosi exact acelaşi sistem:

– Acum să te văd. Dă-i drumul! Aleargă, mă! N-auzi?

Şi catârul se opri atât de brusc, că era să-şi azvârle călăreţul chiar în gura cotlonului.

Fără să mai piardă o clipă, Ursu se repezi spre un bolovan uriaş, încremenit lângă deschizătură. Era tocmai bolovanul cu care putea să astupe gaura. Dar bolovanul era încăpăţânat şi supus altor legi. Nu se clinti cu un milimetru, deşi Ursu îşi îmbolnăvise şalele de tot împingând. Trebuia să caute o pârghie şi o găsi în coroana unui fag. Se agăţă de o creangă groasă şi trase de ea până când o auzi pârâind şi o simţi desprinzându-se de trunchi. O desfrunzi şi se întoarse la deschizătură. Dar tocmai când o propti sub bolovan şi se pregătea să salte, zări capul vânătorului ieşind din deschizătură. Privirile li se întâlniră şi amândoi gândiră şi acţionară în aceeaşi clipă. Vânătorul îşi smulse din buzunar pistolul. Ursu se avântă ca o săgeată în aer. Braţul se depărtă şi se repezi odată cu zborul corpului în văzduh. Pumnul izbi fruntea vânătorului cu puterea unui ciocan. Trupul celui lovit alunecă în peşteră.

Ursu reveni într-o clipă la pârghia de sub bolovan şi apăsă cu toată puterea. Parul trosni, dar bolovanul se rostogoli oprindu-se exact deasupra deschizăturii. Drumul era închis. Rămânea o singură cale de ieşire, calea pe care o cunoştea toată lumea, calea pe care intraseră cireşarii.

Vlăjganul ciuli urechile. Se auzea tropot de cai. Îndată se iviră şi călăreţii de după stânci. Erau doi. Unul întrebă:

– Dumneata eşti Teodoru Teodor?

Ursu îl privi mirat, dar călăreţul continuă zâmbind:

– Ne-a vorbit un moşneag, la cabană, nu e niciun mister. Îţi mulţumim şi dumitale şi celorlalţi cireşari…

Ursu nu mai pierdu vremea. Le spuse în câteva cuvinte ce se întâmplase la deschizătură. Mai rămânea o singură cale de ieşire.

Călăreţii porniră într-un galop nebun.

Când vânătorul ieşi la lumină, se pomeni într-o clipă înconjurat de un grup de călăreţi. Încercă să ducă mâna la armă, dar braţul altcuiva se dovedi mai iute.

– „Expresul negru” a încetat să mai circule! spuse cel care-l dezarmase. Comunicaţi imediat.

Vânătorul se uită la călăreţii din jur, ridică din sprâncene neputincios, apoi spuse cu glas obosit:

– Da!… Mi se pare că s-a cam sfârşit. Pe cinstea mea.

Capitolul XVIII

1

Umbrele serii, furişate din văgăunile munţilor, sau poate numai din peştera în care se ascundeau, înaintau domol, învăluind depărtările, apoi şi apropierile. Era o seară de vară, o seară blândă, cu adieri, cu răcori şi miresme, cu acel cântec încet, naiv, tremurător care prevesteşte o noapte calmă, paşnică. La marginea lacului, pescari şi pădurari, adunaţi în jurul focurilor molcome de vară, priveghеau moartea dintotdeauna a zilei. Câte un flăcău încerca melodii vesele sau alunga chiote colorate, apoi îşi pironea privirile în zările cenuşii care înecau pe nesimţite gheburile nemişcate ale munţilor. Aripile nopţii fâlfâiau tot mai aproape, prinzând în răsuflarea lor neguroasă natura despletită şi fiinţele obosite de sprinteneala zilei. În curând, toate culorile îşi vor pierde undele intime, transformându-se în întuneric şi jar.

În cabană, oamenii se înveseleau cu vorbe, cu cântece şi cu pahare. Cabanierul alerga de la un oaspete la altul, primea şi ducea veşti, glume şi halbe. Dar era cineva care încă nu putea să se amestece în veselia din jur. Nerăbdarea şi chiar cârligul unei nelinişti îi transformase luleaua măreaţă într-un adevărat leac. Urechile moşneagului, pentru că era un moşneag posesorul acelei pipe nemaivăzute, auzeau în jur tot felul de vorbe despre nişte tinerei care, cică, străbătuseră toată peştera şi încă una pe care nimeni n-o cunoştea, şi ieşiseră teferi pe la cascada Mătrăgunei. Ba mai şi ajutaseră lumea să scape de nişte nelegiuiţi. Îi priau moşneagului învăluit în fum vorbele acelea de laudă. Ştia el cine erau tinerii, dar nu ştia cât va creşte cu anii, în toată lumea, faima lor de legendă. Dar parcă prea întârziau, şi încă nu aflase nicio veste despre cel mai mic dintre ei, nici măcar nu ştia dacă fusese împreună cu ei. Tocmai când voise să-l întrebe pe cel mai mare dintre cireşari despre prichindelul cu păr de aur încâlcit... Aşa ceva nu se cuvenea! îşi spuse moş Timofte, amintindu-şi plecarea din tun a lui Ursu. Măcar un cuvânt să fi spus, precum fac toţi oamenii oameni... Nu atât plecarea neaşteptată a lui Ursu îl sâcâia pe moş Timofte, cât faptul că nu-i dezlegase limba, că nu aflase de la el dacă şi cel mai mic dintre cireşari îi însoţise peste coclauri...

Văzându-l îngândurat, cabanierul trecu în fugă şi pe la masa lui:

– Vin, moş Timofte, cum să nu vină! Le-am şi oprit camere... Şi n-ai grijă că vine şi nepoţelul cu ei...

Moşneagul se gândi să caute prin cabană pe vreunul cu care să mai schimbe o vorbă, că aproape toţi oaspeţii îl salutaseră ca nişte oameni care îl cunosc de multă vreme. Dar tocmai atunci o văzu intrând în sală pe femeia cu moaţe. Îşi scoase la repezeală jurnalul din

buzunar şi începu să citească, fără măcar să controleze dacă îl ţine ca lumea sau pe dos.

Speriată de atâtea feţe necunoscute şi de ziarul larg deschis în locul unde fusese mai înainte un moşneag cu care s-ar fi putut înţelege, de bună seamă, femeia cu moaţe nu avea altceva de făcut decât să se destăinuie tot bărbatului înconjurat de zeci de halbe:

– Vasile! Să mă trăsnească ăl de sus dacă am înnebunit. Dar vino să vezi cu ochii tăi cum s-a dus Gâtlan, catârul. Crezi, nu crezi c-a avut un strigoi în spate, măcar vino să vezi că nu mai este…

– L-o fi înghiţit negura serii, îi răspunse bărbatul, milos şi binevoitor.

– Doar ştii cât de încăpăţânat e Gâtlan, continuă ea să sfredelească. Nu se urneşte din loc să dai cu parul…

– Ooooof, ooooof! Cine m-a pus să mă fac cabanier!

– Cine m-a pus pe mine să mă fac nevastă de cabanier! Şi nici măcar nu vrei să vezi cum l-au furat strigoii pe Gâtlan.

– Păi dacă l-au furat cum să-l mai văd?

Dar femeia cu moaţe nu voia să oprească râşniţa de tinichea:

– Hai măcar să vezi că nu mai este săracu’ Gâtlan!

Şi ieşi să se mai uite înapoi, încredinţată, aşa cum îi şopteau duhurile, că bărbatul o va urma. Ceea ce se şi întâmplă.

Chiar în clipa când cabanierul şi nevasta ieşeau din sufragerie, Ursu descăleca de pe catâr.

Niciodată urechile urechiatului n-au primit mângâieri mai solide şi mai bărbăteşti.

– Bravo, mă! Ai bătut toate recordurile. Şi cine spune că nu eşti un animal de treabă se aseamănă cu tine când eşti cum eşti…

Catârul îşi plecă urechile a *da,* apoi se tolăni pe iarbă pentru o binemeritată odihnă.

Când Ursu îi văzu pe cei doi ivindu-se la fereastră, se gândi să le alunge înnegurarea prin câteva laude:

– Frumos catâr aveţi! Şi voinic, şi cumsecade… Şi mai înţelegător decât orice animal. Cum îl cheamă?

Dar nu primi niciun răspuns. Pentru că femeia cu moaţe alunecă, moale, de la geam, iar Vasile părăsi încăperea scoţând un urlet care n-avea nimic omenesc în el. Tânărul clătină nedumerit din cap, iar Gâtlan, presimţind ceva, se sculă în cele patru picioare obosite şi porni spre fereastră. Foarte intrigat de tăcerea care urmase răcnetului, îşi băgă capul pe geam. Când femeia deschise ochii şi văzu capul acela urecheat deasupra ei, mai întâi auzi cum i se ciocnesc bigudiurile în păr, apoi nu mai auzi nimic… pentru că închise ochii pentru mai multă vreme.

Din depărtări răsunau chiote care se rostogoleau prin ecouri în toate împrejurimile. Nu chiotele, ci vocile pe care le simţea adunate în

chiote îl goniră pe Ursu spre vale. Cuprins de o veselie nebună, sări peste tufişuri şi bolovani, peste gropi şi alte obstacole lungite înfricoşător de umbrele nopţii, în întâmpinarea acelora care dăruiseră o fâşie din bezna lumii, luminii. Trebuia să-i ajungă cât mai repede, atâta timp cât braţele lui îşi mai puteau menţine tăria oţelului.

Ursu culesese din noapte cele câteva clipe de stele şi de întuneric blând, pe care le visase cândva, şi când se întoarse o zări pe Lucia în spatele lui, şi o luă de mână şi împreună intrară în cabană.

Toţi cireşarii erau acolo. Cu ochi sclipitori, cu răsuflări nerăbdătoare, cu julituri şi cucuie, şi, Doamne! cu câte visuri şi cu câte amintiri!

Îşi povestiseră totul, şi iar îşi mai povesteau. Maria îşi prinsese cozile în colţul buzelor şi se gândea la oglinzile ei albastre. Dan îşi astupa cum putea şi cu ce putea găurile şi zdrenţele hainelor şi râdea ca un nebun. Ionel îşi freca şi-şi mângâia cucuiul care-l adormise şi care-l trezise, Lucia îl privea pe Ursu, şi-i privea palmele mari ca nişte aripi, Ursu se uita când în podea şi când în plafon, iar Victor îşi încovoia din când în când spatele, şi tresărea, şi răsufla apoi, parcă ar fi scăpat de nişte văpăi. Şi toţi se descopereau în momente uluite de tăcere, privindu-se neîncrezători unii pe alţii, dar iarăşi li se aprindeau obrajii peste paloarea de-o clipă, şi atunci ştiau şi simţeau că vor mai fi împreună, că vor mai fi de multe ori împreună, prieteni ai tuturor frumuseţilor.

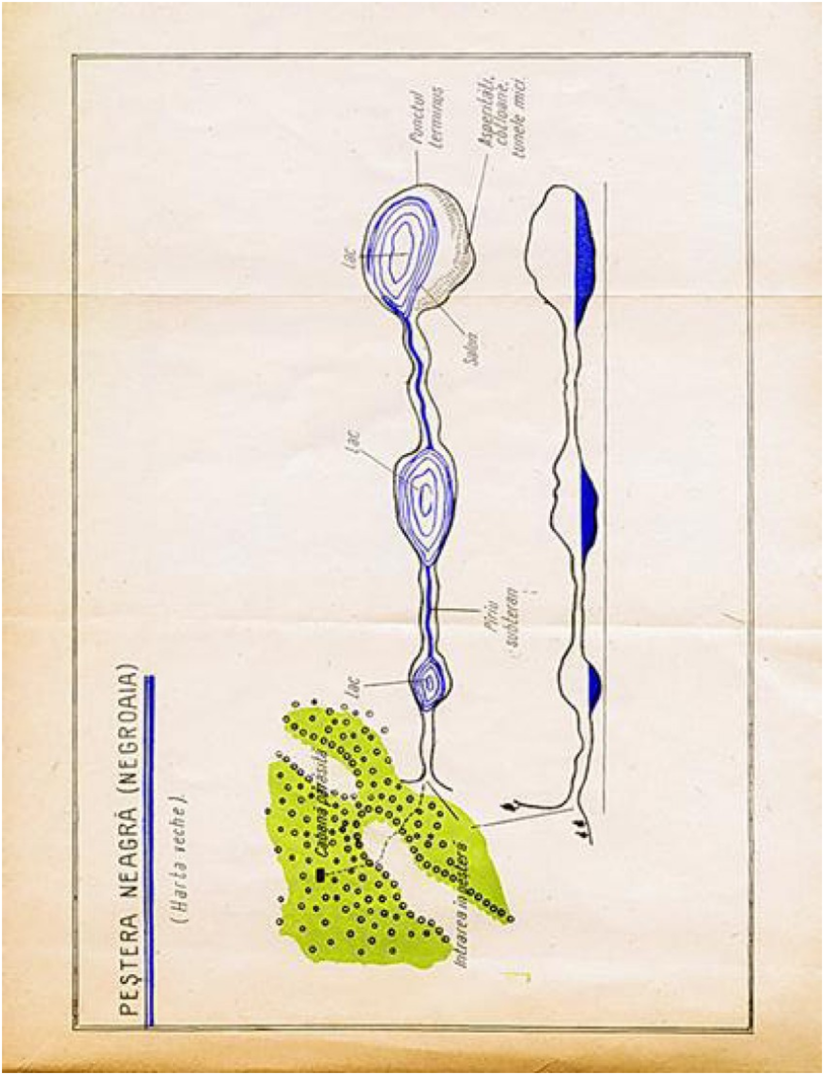
Iar Tic?… Tic era undeva lângă un moşneag, şi râdea şi se lăuda şi se uita în jur ca să vadă dacă i se ascultă vorbele, şi iar râdea şi iar se lăuda, Doamne! cât de vesel era!

Moş Timofte închise ochii şi-l văzu dintr-odată încolţit şi atacat de spaime şi de dureri şi fugărit de tentaculele neîndurătoare ale beznei. Dar când deschise ochii îl zări pe prichindel cu privirile pline de argint şi cu mâinile la nas, fluturându-le şiret înspre nevasta înspăimântată a cabanierului.

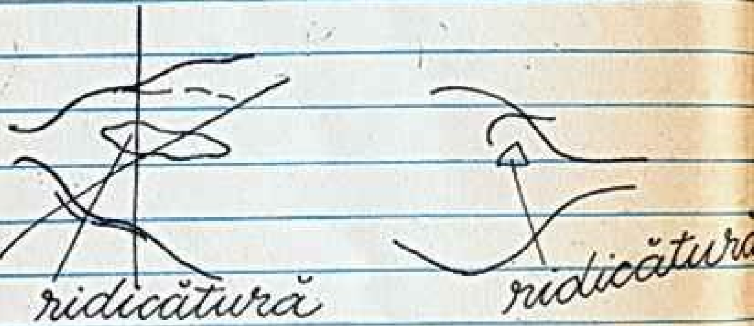
— Sfârşit —

Schiţe care ar putea folosi la întocmirea unei hărţi a peşterii negre

Nota autorului:
M-am gândit să prezint în paginile următoare exact aceleaşi schiţe din jurnalul lui Victor, care se găsesc în Amfiteatrul Liceului unde învaţă Cireşarii, într-o vitrină de sticlă, alături de un celebru „extemporal la matematică”

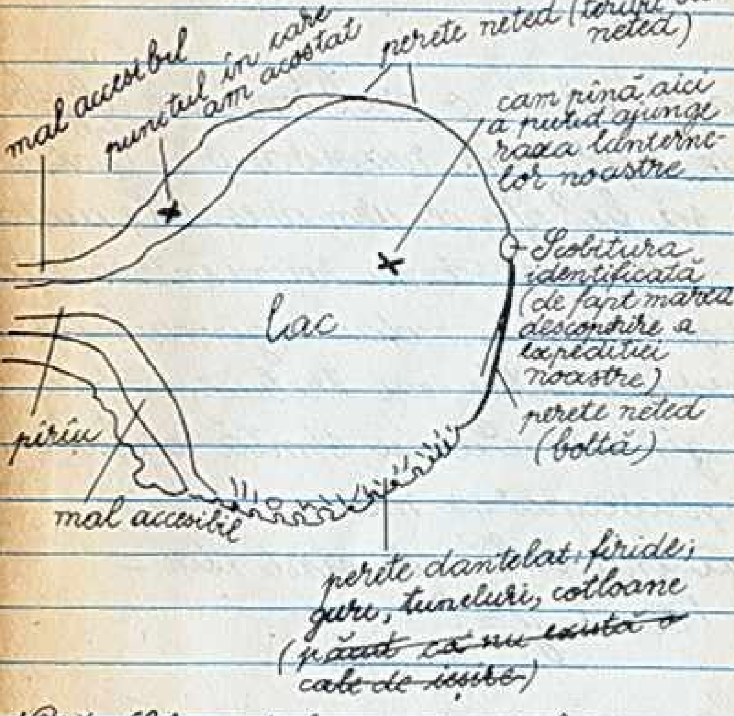

Harta veche are multe lacune.
Maria îmi spunea că nici n-ar
merita să o numim hartă
Dacă ne-am fi ținut întocmai
după ea, puteam de multe ori
să-o pățim. De pildă în deta-
liul (harta veche)

am găsit o groapă adînca
și primejdioasă (De bună
seamă că s-au petrecut
între timp prăbușiri în
masa calcarelor)

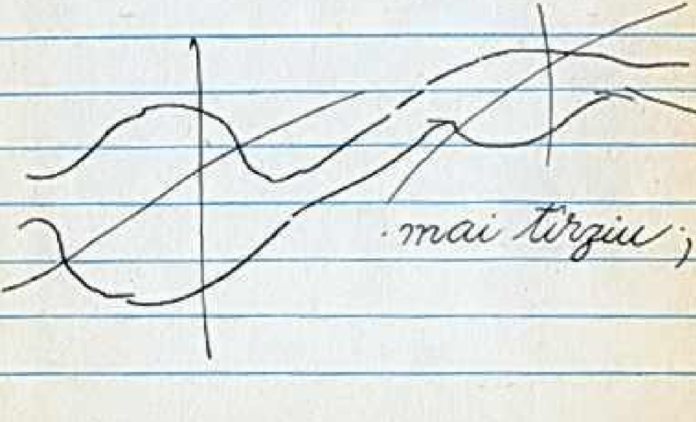
Punctul terminus (?)

Notă. Schița trebuie refăcută la o scară oarecare. Mă gîndesc la lățimea pîrîului (2 m.) Dar nu; trebuie totul măsurat a doua oară. (~~Poate că nici forma lacului nu e rotundă~~)

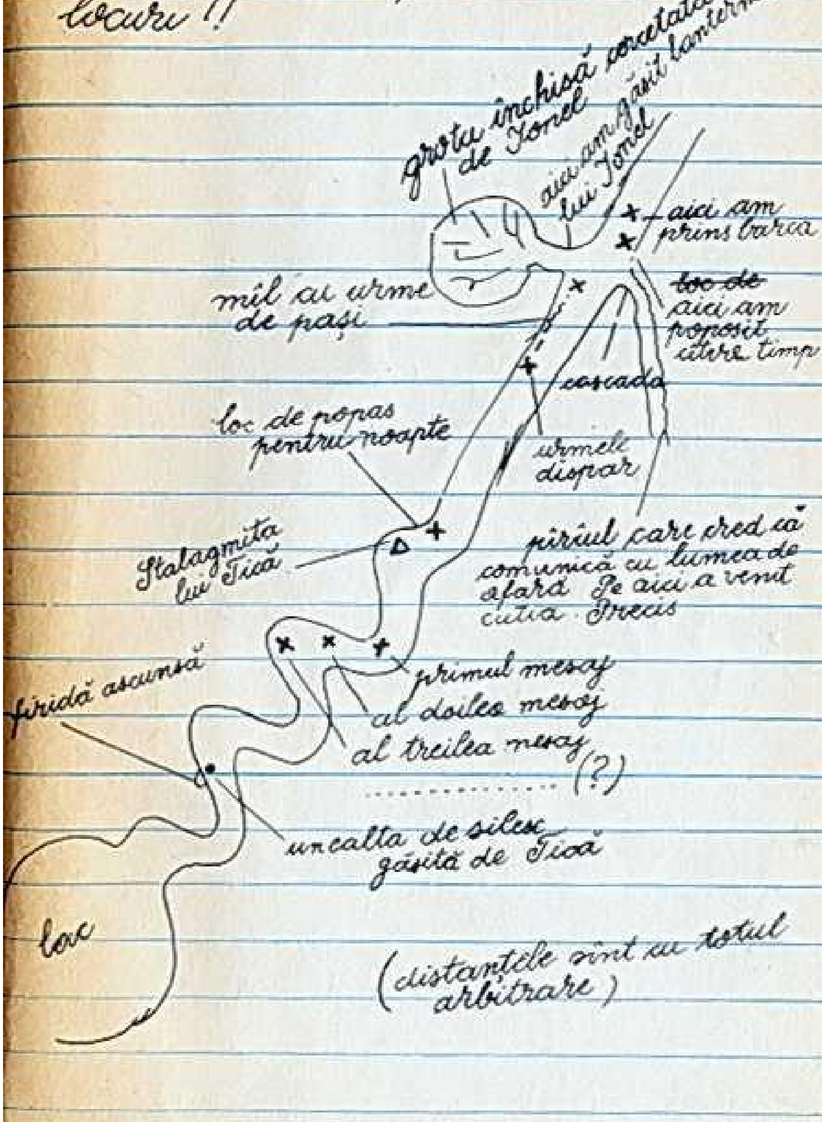
x - ? {
y = ? {

(Dacă ar fi o problemă de algebră
cît de ușor am rezolva-o?) Cine,
cine să fie? Și ce urmăresc? Ce caută?
Ce.... (trebuie să-mi rețin întrebările..
mă cutremur..... dacă gîndul se
adeverește? Nu, nu trebuie să mă
mai gîndesc. Să nu simtă ceilalți
~~olse~~ preocuparea mea.
Fără îndoială că sînt doi =
2 ! x = ? y = ?

·mai tîrziu;

Cîte s-au întîmplat în aceste locuri !!

. . . — — — . . .

. . . — — — . . .

S. O. S.!

groaznică situație

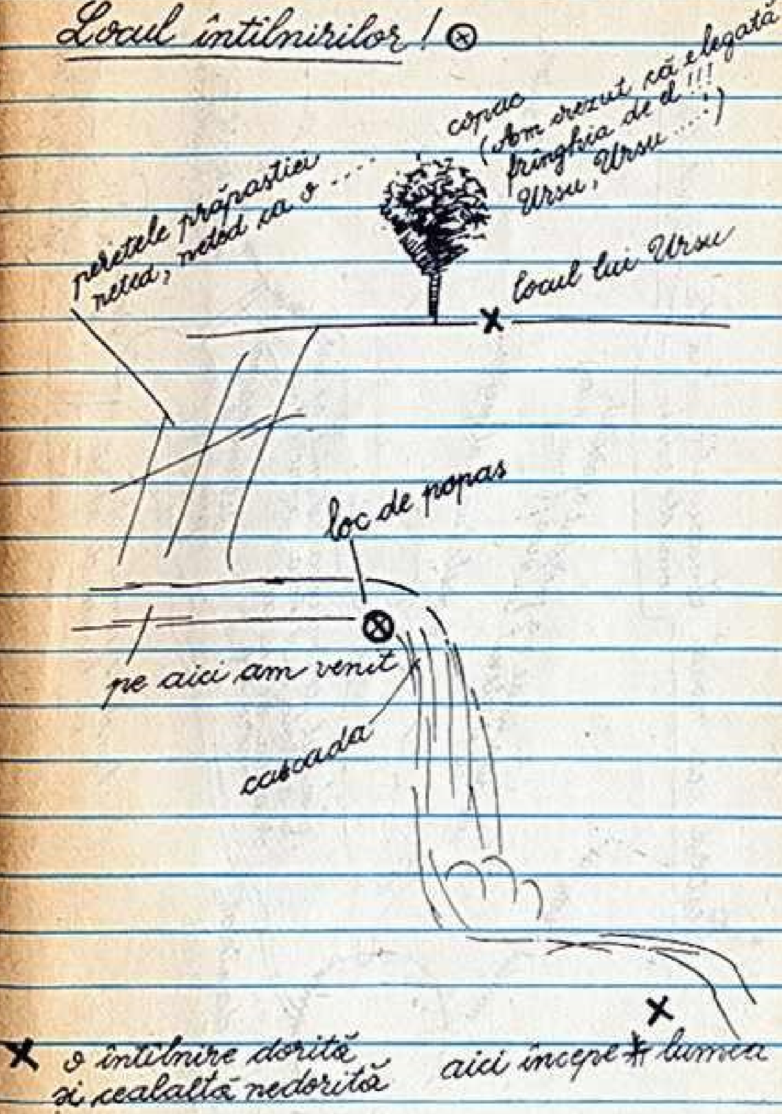
. . . — — — . . .

Tică!

~~o~~ cît de mult ne-a ajutat!

Ionel, în sfîrșit IONEL!

Locul întîlnirilor! ⊗

Peştera cea nouă. Începutul ei pînă la marele salon şi paralele ei

